

ספר הזהר

על חמשה חומשי תורה

מהתנא האלקי
רבי שמעון בן יוחאי

עם הפירוש
דרך אמת

ועם הביאורים הנפלאים

הסולם

מבאר ומתרגם כל דברי הזהר במלואם, אחת בלי פירוש. ומחוץ לאותם המקומות החל מהענינים הפשוטים עד המקומות שבספר הזהר, העוסקים בחכמת הקבלה, הסתומים ביותר, ואינו מניח אף מלה הרי הוא ביאור שוה לכל נפש.

מראות הסולם

הוא מלוי אל ביאור הסולם:
אותם המקומות, שצריכים לאריכות יתרה, הוקבע מקומם במראות הסולם.

חלופי גרסאות

מביא כל השינויים שישנם בדפוסים הקודמים משנת שני"א עד הנה.

מסורת הזהר

מראה מקומות לענין המדובר, שנמצא ב' חלקי הזהר, תקוני זהר, זהר חדש ותקונים חדשים.

לוח השוואת הדפים

משהו הדפים בתקוני זהר ; זהר חדש ותק"ח של דפוסים שונים, להדפים שב"מסורת הזהר" (נמצא בחלק א')

כדי להקל על המעיין להבין הביאורים במקומות שעוסקים בחכמת הקבלה, הוספנו בחלק א' הספר פת יחיה לחכמת הקבלה

חלק א

פרשיות: הקדמה

בהוצאת ישיבת יקול יהודה" ללמודי הנגלה והגסתר
בעיהיק ירושלים תובביא

Published by the Press of the "Yeshivat Kol Yehuda"
for the Dissemination of the Study of Kabbalah
P.O.Box 14168
The Old City, Jerusalem

שנת תשניא לפיק

Printed in the U.S.A.

לעילוי נשמת

שלמה בן מנחם ורבקה שלמאי ז"ל

נפטר ביום ל' בשבט תש"ן בן מ"ו לחייו

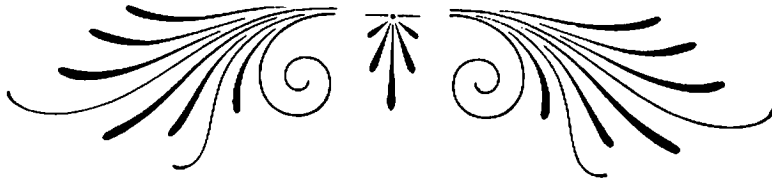
ולהבדיל - לחיים של אושר, כל טוב והצלחה

בריאות, פרנסה טובה ולשלום

למרים בת משה ומסעודה בן שלמה נ"י
וילדיה משה וישי בני שלמה נ"י

שזכות השתתפותם בהפצת חכמת הקבלה ברחבי תבל
• ידבקם בעץ החיים לעד ולנצח נצחים

אמן

קריאה מהנהלת הישיבה „קול יהודה“

מ"ט) אוי להם לבני אדם סתומי עין, עליהם נאמר עינים להם ולא יראו באור התורה, בהמות המה שאינם מסתכלים ואינם יודעים אלא בתבן של התורה שהיא כמו קליפה וחיצונית החכמה וכ"ל. ופי' הגר"א ז"ל: החכמה הפנימית נקראת קדש, ותבן הוא לימוד הפשוט הנקרא תבנא דאורייתא, ומוץ הוא דקרוק המלות שהוא קליפה אחרונה של התורה, לא להבין הענין רק שימושי תיבות ודקדוקן. אע"ג שהכל הוא קדושת התורה, מ"מ נגד חכמת הקבלה המה קליפין. וכמו שכתוב בפרשת בראשית דא קליפה לדא וכ"ל.

והרה"ק מזידיטשוב ז"ל (בספרו סוד מרע ועשה טוב) פירש הדברים הנ"ל ח"ל: והנה בלי ידיעת חכמת הקבלה הוא כבהמה וכ"ל אחר שעושה המצוה בלי טעם רק מצות אנשים מלומדה, ודמיון לבהמות האוכלים חציר, שאין בו טעם אכילת אדם וכ"ל. ואפילו הוא בעל עסקים גדול במר"מ וכדומה וטרוד הרבה לא יפטור מעסק חכמה זאת וכ"ל ותשתדל לקמוץ זמן מהיום משאר דברים ולימודים, למען ישאר לך זמן לעסוק בחכמה זו כי היא יסודי התורה וכ"ל כשם שאי אתה פטור מקביעות עתים לפשוטי התורה כי על זה שואלים קבעת עתים לתורה, ק"ו שאי אתה פטור מפנימית התורה כי מבלעדה האדם שור אוכל עשב וכ"ל. ובספרו עטרת צבי פרשת בהעלותך כתב וז"ל וזאת נחלט ונשרש בנפשי אשר מי שלא ראה אור ספר הזהר לא ראה אור מימיו. מכל הדברים הללו אתה למד שמוכרחים לעשות כל מיני השתדלויות, ולחסוך זמן בכדי ללמוד את החכמה הקדושה הלזו, כי מבלעדה הרי

בתוקף אמונתנו בדברי רבותינו נ"ע שעתידה חכמה זו להתגלות באחרית הימים ואנו רואים שבמפנים ומבחוץ תקפו עלינו הצרות. מבפנים כיצד? הדור הצעיר הולך מאתנו, חדור הוא ברוח הפקרות ופריצות, ועושים שמות בתורתנו הקדושה. מבחוץ כיצד? בכל אלפי שנות גלויותינו לא היה עוד זמן נורא כזה אשר בזמן אחד תקפה שנהא כבושה את כל עמנו, בכל המקומות שהם נחותים שמה. מצב נורא כזה דורש מאתנו לקחת חשבון הנפש, ולעשות „אתערותא דלתתא“ בכדי לקרב קץ גלויותינו, להחיש פדות נפשנו, ולעשות השתדלות שתתרבה הרעת בקרב ישראל, וכל העם מקצה יעבדו את ה', וימלא אחרי כל חוקיו ומצותיו.

והנה ידוע הוא, כי הגורם לכל היסורים הנוראים של עניות וחרב ביוזה והרג ר"ל, הוא מפאת חוסר השתדלות בלימוד חכמת הקבלה, שעל הפסוק (ישעיה מ') קול אומר קרא, ואמר מה אקרא, כל הבשר חציר, וכל חסדו כציץ השדה, יבש חציר נבל ציץ כי רוח ה' נשבה בו, אכן חציר העם, פירשו חכ"ל (תיק"ז תי' ל') היא אומרת מה אקרא „כל הבשר חציר“ כולם כבהמות נדמו האוכלים חציר. „וכל חסדו כציץ השדה“ כל חסד שעושים לעצמם הם עושים, המה הם העושים התורה יבשה, שאינם חפצים להשתדל בחכמת הקבלה, אוי להם שגורמים בזה עניות וחרב וביוזה והרג ואבדון לעולם, ע"כ. הרי שסיבת הגברת הרע בגשמיות, הוא בגלל אי העבודה ושקידה על הלימוד הקדוש, של לימוד חכמת הקבלה, כי בלימוד התורה הנגלית בלחוד לא יוצאים ידי החובה, וכמ"ש שם (תיקון

מאמינים בחכמת הקבלה ויודעים שיש להם חסרון בהעדרה של חכמת הקבלה, אלא שחושבים שאין בזמן הזה מי שיבין בה, מחמת עומק המושג, וכנגד הכת הזאת כתב הרשב"י ע"ה (פרשת קדושים ועכ"ד מיבעי ליה לבר נש למילף מילי דאורייתא מכל בר נש אפילו ממאן דלא ידע, בגין דעל דא יתער באורייתא באורח קשוט וכו', שלמדנו שחייב האדם ללמוד מכל אדם, אפילו ממי שאינו יודע וכו', ומצאתי כתוב מה שנגזר למעלה שלא יתעסקו בחכמת האמת בגלויה היה לזמן קצוב עד תשלום שנת ה' אלפים ר"נ, ומשם ואילך יקרא דרא בתראה והותרה הגזירה והרשות נתונה להתעסק בספר הזהר ומשנת ה' אלפים ג' מאות ליצירה מן המוכחר שיתעסקו ברבים גדולים וקטנים וכדאיתא ברע"מ, ואחר שבזכות זה עתיד לבא מלך המשיח ולא בזכות אחר אין ראוי להתרשל עכ"ל.

וזה לשון מהר"ח ז"ל בהקדמה לספר עץ חיים דף י"ג, ולא עוד, אלא שלא נברא האדם, אלא כדי שילמוד חכמת הקבלה, אלא שצריך שיהיה גופו נקי בתחלה, ע"י המצות המעשיות, שכל תכליתן לדבר זה, הם מוכרחים עכ"פ. ואח"כ תוכל הנשמה, הנקראת נר ה' נשמת אדם, להאיר בגוף הנוה, כנר הנתונה תוך עששית זכוכית, ומאירה, ונותנת לו כח, להבין סתרי התורה, ומגלה עמוקות מני חשך. וז"ס מש"ה, מצות ה' ברה מאירת עינים, ר"ל להבין סתרי תורה על ידה, שהם תכלית הכל, כנוכר בזהר שיר השירים^א, אות ת"פ ע"פ הגידה לי שאהבה נפשי וכו', זכאין אינון כל דמשתדלין למנדע בחכמתא דמאריהון,

האדם נדמה כמו שור אוכל עשב, אשר אינם ראויים למאכל האדם. וכן השל"ה הקדוש אמר לבניו שכל מי שלא טעם טעם חכמת הקבלה לא טעם טעם יראת חטא מימיו. וכן אמר שגדול וחשוב היום שנתגלה בו קבלת רבינו האר"י ז"ל כיום שניתן תורת משה לישראל.

ועוד זאת: כי הירידה הגדולה של הדור — שעזבו את שמירת התורה, הוא גם כן הסיבת מניעת הלימוד הקדוש — חכמת הקבלה. ומובא בספר תורת שמחה (דף ג"ז) אשר הרה"ק ר' בונם מפרשיסחא ז"ל אמר לו להה"ס ר' העניך מאלכסנדר ז"ל, חידוש לי ער פראג שהיא מקום לומדים ותורה בין בעידנא דעסק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה מגני ומצלי ואיך יורד שם היהדות מיום ליום אחרנית ר"ל, אבל הענין הוא דמקודם היה די בתורה הנגלית אבל עתה בעקבתא דמשיחא צריך להיות גם תורת הנסתר, כמו שאנו רואים נר דולק וקודם שכבה היא מתחזקת ביותר ושלהבת עולה יותר, כמו כן מקודם לא היה היצר הרע מתגבר כל כך, והיה די תורה בנגלה לתבלין לנגדו, אבל עתה קודם הגאולה היצר הרע מתגבר יותר וצריכים להתחזק גם בנסתר, עכ"ל.

ואמנם כן בכל משך גלויותינו היינו מצוויים ועומדים להסתיר את החכמה הקדושה הלזו המלאה רזין ורזי דרזין, אבל לעתות הללו אשר אנחנו עומדים בה, כבר באנו לעקבתא דמשיחא, ולכן להיפך עלינו לגלות את החכמה הקדושה הלזו, וכמו"ש הגאון הק' הר' אברהם אזולאי ז"ל בהקדמת ספרו אור החמה, שהמתרשלים מלעסוק בחכמת האמת נחלקים לד' כתות וכו' כת הג'

הגהות ומראה מקומות וביאורים

עשה תשובה, ולא נשארנו לו אלא העבירות שרק המיתה מכפרת עליהן, על ידי זה, דהיינו המיתה, מסתלקים ממנו כל הדינים שבעולם. ולא עוד.

^א אשריהם כל אלו העוסקים בתורה, לדעת חכמת אדונם, הם יודעים ומסתכלים בסודות עליונים, כי כשאדם יוצא מהעולם הזה, והוא

ואינן ידעין ומסתכלים ברזין עלאין, בגין דבר נש כד נפיק מהאי עלמא, בהאי אסתלקו מיניה כל דינים דעלמא, ולא עוד אלא דמתפתחאן ליה תליסר תרעי דאפרסמונא דכיא, דכל חכמתא עילאה תליא בהו, ולא עוד, אלא שהקב"ה חקיק ליה בההוא פורפירא, דכל דיוקנין גליפן תמן, בהאי עלמא ובעלמא דאתי, והקב"ה אשתעשע ביה בג"ע, ואחסין תרין עלמין, עלמא דין, ועלמא דאתי. חכמתא דאצטריך ליה לב"נ, חד למנדע ולאסתכלא ברזין דמריה, חד למנדע ליה לגופיה, ולאשתמודעא מאן איהו, והיך איהו, ותקונא דגופא היך אתתקן, והיאך איהו זמין למיעל בדינא קמי מלכא דכלא. וחד למנדע ולאסתכלא ברזין דנשמתי, מאן איהי ההיא נפש דביה, ומאן אתיאי, ועל מה אתיאי להאי גופא סרוחה,

דיומא כאן, ומחר בביה קברי. וחד למנדע ולאסתכלא בהאי עלמא דאיהו ביה, ועל מה אתתקן. ולבחר ברזין עלאין, לאשתמודע למארי. וכל דא יסתכל בר נש, מגו נהירו דאורייתא. ת"ח, כל מאן דאזל לההוא עלמא בלא ידיעה, אע"ג דאית ביה עובדין טבין סגיאין, מפקין ליה מכל תרעין דההוא עלמא וכו'. ת"ח מה כתיב, אם לא תדעי לך היפה בנשים, אם את אתיא בלא ידיעה, ולא אסתכלת בחכמה, עד דלא אתית להכא, ולא ידעת רזין דעלמא עילאה, אע"ג דאנת היפה בנשים, במצות ובמעשים טובים, לית אנת כדאי למעיל הכא, צאי לך וכו'.

גם בפרשת פקודי דף רמ"ז ע"א, וז"ל ב, האי חיותא קדישא קיימא, כד נשמתא סלקא, ומטאת לגבה, כדין שאיל לה ברזא דחכמתא דמארה, וכפום האי חכמתא דרדיף אבתרא

הגהות ומראה מקומות וביאורים

אפילו יש בו הרבה מעשים טובים מוציאם אותו מכל השערים של העולם ההוא. בוא וראה מה כתוב, אם לא תדעי לך היפה בנשים, הקב"ה משיב לנשמה, אם את באת, ולא הסתכלת בחכמה מטרם שבאת לכאן, ואינך יודעת את סודות העולם העליון, צאי לך.^ב חיה הקדושה הזו עומדת, וכשהנשמה עולה ומגעת אליה, אז היא שואלת הנשמה בסוד חכמת אדוניה, וכפי החכמה שרדפה אחריה והשיגה כך נותנים לה שכרה. ואם האדם היה יכול להשיג חכמה ולא השיג דוחים הנשמה לחוץ, ואינה נכנסת, ועומדת תחת היכל ההוא בבושה, וכשמרימות כנפיהם אלו השרפים שמתחת החיה, אז כולם מכים בכנפיהם, ושורפים הנשמה, ונשרפת ואינה נשרפת ועומדת ואינה עומדת, ומאירה ואינה מאירה וכך דנים אותה בכל יום. ואע"פ שיש לה מעשים טובים דוחים אותה לחוץ, משום שאין שכר בעולם ההוא כאלו שמשתדלים בחכמה, להסתכל בכבוד אדוניה, ואין שיעור לשכר של אלו היודעים חכמה להסתכל בכבוד אדוניה, אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא.

אלא שפותחים לו י"ג שערים מסודות האפרסמון הטהור, שחכמה עליונה תלויה בהם, ולא עוד, אלא שהקב"ה חוקק אותו בבגד המלכות ההוא, שכל הצורות חקוקות שם (כמ"ש בזהר ב"ב אות י"ט ע"ש), והקב"ה משתעשע עמו בגן עוזן, ומנחילו ב' עולמות, את העולם הזה ואת העולם הבא.

החכמה שהאדם צריך לדעת אותה, אחת היא, לדעת ולהסתכל בסוד אדונו, ואחת היא, לדעת את עצמו, שידע מי הוא, ואיך נברא, ומאין הוא בא, ולאן ילך, ותקון הגוף איך מתתקן, ואיך הוא עתיד לבא בדין לפני מלך הכל, ואחד הוא, לדעת ולהסתכל בסודות הנשמה, מה היא נפש זו שבו, ומאין באה, ועל מה היא באה בגוף הזה, שהוא טפה סרוחה, שהיום כאן ומחר בקבר, ואחד הוא, להסתכל בעולם הזה, ולדעת העולם, שהוא נמצא בו, ועל מה יתתקן העולם ואחר זה, יסתכל בסודות העליונים של העולם העליון, לדעת את אדונו, וכל זה יסתכל האדם מתוך סודות התורה. בוא וראה, כל מי שהולך לעולם ההוא בלא ידיעת סודות התורה,

ואל יאמר האומר מי יודע עומק הדברים ומי יכול לעמוד לפני האר"י ז"ל להבין עמקי סודותיו, כי בחמלת ה' עלינו שלח לנו משמי מעונה עיר וקדיש ממנו יתד ממנו פנה הוא האיר עינינו באור גדול אור הפנים אור פני מלך חיים פנים מאירות ופנים מסבירות מורינו ורבינו המקובל האלקי כש"ת ר' יהודה הלוי אשלג זיע"א בעהמ"ח ספר הסולם פירוש על הזהר, וזהר חדש. וספר תלמוד עשר ספירות שש עשרה חלקים. שבדורנו זה זכינו להבין החכמה וללמדה ולהתקן על ידה. ובכן שמחו צדיקים והרנינו כל ישרי לב כי סתרי תורה אשר היו טמונים ונסתרים מעיני הקדמונים והראשונים יצאו ונגלו באלו הזמנים, ובזכות תורתנו נזכה לראות בנחמת ציון ויגאלנו גאולת עולם אמון.

ומלבד התקנות הגדולות הנאמרות בשער הספר הוספנו כמה מעלות מועילות: (א) השתדלנו להשלים המלים בכל מקום שהיה חצי תיבה וקו אחריו. (ב) שמנו נקודות לחלק בין הפסקות ובכל ענין שלם התחלנו בדיבור המתחיל. וכל הספר נרפס באותיות מרובעות.

וכדי להקל על אלו המבקשים קרבת ה' פתחנו ישיבה בשם קול יהודה בעיר הקודש ירושלים תובב"א ותל-אביב ללימוד חכמת הקבלה תורת הנסתר ספרי התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א וספרי רבינו ר' יצחק לוריא זיע"א עם הביאורים של הסולם ותלמוד עשר ספירות למרן הר' יהודה הלוי אשלג זיע"א. ומדי יום ביומו לומדים בישיבתנו ספרי אורות אלו המאירים כספירים, כאור שבעת הימים. בכר לדעת להבין ולהשכיל בסודות התורה. ואנו נותנים אפשרות לכל מי שרוצה לחדור לעומק חכמה זו, אשר לאט לאט יתפסו את עומק המושגים האלה, לטעום מטעם עץ החיים ומדברי אלקים חיים.

ואדבק, הכי יהביה ליה אגריה, ואי יכיל לאדבקא, ולא אידבק, דחי ליה לבר, ולא עיילא, וקיימא תחות ההוא היכלא בטמירו בכסיפו, וכד נטלי גרפייהו, אינון שרפים דתחותא, כדן כלהו בטשי בגרפייהו, ואוקדון לה וכו', והכי אתדנת בכל יומא, נהירת ולא נהירת, ואע"ג דעובדין טבין אית ליה, בגין דלית אגרא בההוא עלמא, כאינון דמשתדלי בחכמתא, לאסתכלא ביקרא דמאריהו, ולית שיעורא דאינון דידיעי חכמתא ביקרא דמאריהו עכ"ל.

וז"ל הרמ"ח לוצאטו זצ"ל בהקדמתו לקל"ח פתחי חכמה, ואתה בן אדם בין תבין את אשר לפניך, והבט נא וראה שכל התקונים הגדולים המה תחת ידיך, ע"י עסק התורה וחכמת האמת. והנה החכמה הזאת בקרן זויות היא מונחת ואין דורש ואין מבקש, והכתוב מכריז בקשו את ה' אלהיכם, את דוד מלכם, שלא תהיה אצליכם כאבידה שאינה מתבקשת, רק כאבידה המתבקשת, דהיינו שאנו צריכים לבקש תקונים שיתקונו כל הקלקולים שעל ידי זה יבא משיחנו.

דברי גאוני וקדושי ארץ המועתקים כאן ועוד אלפי מאמרים המפורים בזהר הקדוש ובשאר ספרים, ובהקדמה למוהר"ו זצ"ל שלפנינו בספר ע"ה, אשר כולם כאחד רואים בעיני קדשם, שכל עיכוב גאולתנו, שכל הרע המסובב על ידי הגלות הגדול הזה, וכל ההזנחה הגדולה המתהווה בדורנו זה אחרון — שהוא אך ורק מחוסר לימוד קדוש זה, — כל אלה הניעו אותנו לקחת עלינו את המעמסה הקדושה הזאת, להשתדל בעזוהי להרבות, ולהפיץ את חכמת האמת, להוציא לאור את כל כתבי רבינו האר"י ז"ל, ספר עץ חיים, וכל השמונה שערים, מבוא שערים עולת תמיד ופדי עץ חיים, לקוטי תורה וספר הלקוטים. וה' יהי בעזרנו.

אשר היא, ורק היא המסוגלת להביא פדות וישע לנפשנו, ולהשיב לב בנים על אבותם, לשמור התורה כחוקה וכהלכתה, חסכו כמה שעות משעות היום ועתות הערב למען ספוג את הדברים הקדושים אלה.

ואלה שלמרות רצונם וחשקם ללימוד קדוש זה, אין באפשרותם לבוא לישיבה שימו לבכם אל המטרה הקדושה והנשגבה, ותמכו את ישיבתינו למען נוכל להמשיך למלא ולהוציא לפועל את הרחבת והפצת לימוד חכמת האמת.

השתתפו בפועל ובמעשה להגדיל תורה ולהאדירה.

ואנו פונים בזה אל הקהל הרחב בבקשתנו זאת: אתם השרידים אשר ה' קורא אליכם מעומק לבכם, ונפשכם תשאף לזאת והנכם מתגעגעים וכמהים לקנות לב חכמה. אתם עם ה' אשר לבכם נשבר בקרבכם בראותם ובשומעכם על הצרות שבאו על כלליות עם ישראל. אתם החרדים לדבר ה' אשר לבכם מתפלץ ראות את הירידה הגדולה שירדנו במובן הרוחני, התורני והמוסרי — אתם כולכם החפצים לרומם את קרן ישראל, וקרן התורה והיהדות ולקרב קץ גלויותינו, הבו! באו חושו לקחת לקח מתורת ה' מחכמת הקבלה,

הנהלת הישיבה קול יהודה

הסכמת הרבנים הגאונים מארי דארעא דישראל זצלה"ה

חיים שאול דוויך הכהן

ראש ואב לכל חכמי המקובלים

והמכונים מהספרדים דפעה"ק ירושלים ת"ו

בעזה"י עיה"ק ירושלים סיון תרפ"ד

הן היום גדול נתכבדתי ראות פני כבוד הרב הגאון המקובל האלקי כקש"ת אדמו"ר יהודה הלוי אשג שליט"א ורצה ממני ליתן לו הסכמה על ספרו פנים מאירות ומסבירות על העץ חיים הקדוש. וכשאני לעצמי, אין בי לא דעת ולא תבונה, וקל וחומר בדברים העומדיו ברומו של עולם. אמנם למען כ"ק תורת המחבר שליט"א, באתי בהסכמתי. ויהי רצון, שיפוצו מעינותיו חוצה, וכסא תורתו יתגדל בהוד והדר, להוציא כל ספריו, רזי דרוין, חידושין על אמיתת התורה וסודותיה, עפ"י מרן הקדוש האר"י החי. ויתקיים בו, לא ימוש מפיו, מזרעך, ומזרע זרעך, מעתה ועד עולם.

ואשרי כל מחזיק בידו, להוציא לאור תעלומות, תורה יצאה בהינומא. כי שכרו גדול, עץ חיים היא למחזיקים בה, ובפרט המחזיק להגדיל חכמת האמת ולהאדירה, ולהחזיק ביד לומדיה. כי הלימוד הקדוש הזה ותפלה בכונה, מקרבים קץ הגאולה.

יוסף חיים זאנענפעלד

האב"ד לכל מקהלות אשכנזים בעה"ק ירושלים ת"ו

ב"ה. עיה"ק ירושלים ת"ו. יום ער"ח תמוז תפז"ר לפ"ק

אם כי אני איני מהבקיאים בצפוני התוה"ק, בכל זאת, יהיו שורותי אלה נאמרים לכבוד התורה ולומדיה, אחד מיקירי ירושלים וחכמיה, העוסק בתורה לשמה ומגלה צפוניה. ה"ה האי גברא רבא ויקרא ידידי, הוא הקשוד במוסרות לבבי, מאז הוא לקבוע דירתו בעיר קדשינו עד עתה לא זותי מחבבו, עד שהוקרתיו לאח ואחות וצנצנות, כי אמר לחכמה אחותי את, ביראתו הקודמתו כקש"ת הרב הגאון ר' יהודה ליב אשג שליט"א. רב בגבעת שאול פרור ירושלים ת"ו.

האמת אני, שאני יודע מה ערכי, כי אפילו בפשט איני כדאי ליתן הסכמה. מכ"ש בדבר שלא בי הוא, אבל כולי עלמא מכירים את כבוד שר המסכים הנ"ל, הכהן הגדול בלימוד הקבלה, ומפורסם שמו. ויה"ר מלפני אבינו שבשמים, שכל ברכותיו יתקיימו, ובעה"ח המחכה לישועה קרובה.

הק' יוסף חיים זאנענפעלד

האב"ד לכל מקהלות אשכנזים בעה"ק ירושלים ת"ו
(מקום החותם)

כמ"ש בוזה"ק ברעיא מהימנא פרשת נשא דף קכ"ה ע"ב, בהאי ספרא יפקון ישראל מגלותא וכו'. ותקוני הוזה"ק תיקון ל' בתחילתו האריך שם בזה, ובתיקון מ"ג בתחילתו, שם כתב, שמבטל כמה גזירות קשות מישראל ולקרב קץ הגאולה.

ולכן אנשי חיל עם קדוש, תחזקנה ידיכם לעשות חברות קדשות, להרים דגל התורה להחזיק בלימוד הקדוש הזה, אשר על ידו אנו יוצאים מעבדות לחרות, משעבוד לגאולה, ומאפלה לאור גדול, והיה ה' למלך על כל הארץ, ויהיה ה' אחד ושמו אחד.

ונזכה לראות בקרוב ירושלים נוה שאנן, ומקדש על מכוננו, וכהן בעבודתו ולוי בדוכנו, בעגלא בזמן קריב, ויקיים בנו מקרא שכתוב, כי עין בעין יראו בשוב ה' את שיבת ציון, ובנין אפריון, וימלוך עלינו במהרה מלך עליון. כ"ד החותם לכבוד התוה"ק.

והנני מברך את כבוד אדמו"ר המחבר שליט"א הנ"ל, בברכה משולשת האמורה מפי אהרן ובניו הכהנים הקדושים פה ירושת"ו. כ"ד הצב"י חיים שאול דוויך הכהן בעהמ"ח ס' אפיה שלימה על ס' אוצרות חיים וספר בניהו בן יהודע והו"ב על ספר שפת אמת ועלי נהר. (מקום החותם)

הסכמת אדמור"ר וכו' וכו' הרה"ק מגור שליט"א

ב"ת, ר"ח אדר תש"ה

הגיע לידי ספר הזוהר עם פירוש הסולם מאת הרה"צ מוהר"ר יהודא הלוי אשלג שליט"א, והנני נותן דמי קדימה על הספר הנ"ז ומבקש מאחרים לסייע בזה. המצפה לישועות ישראל במהרה
נאם אברהם מרדכי אלטר (מקום החותם)

הסכמות אדמור"ר וכו' וכו' הרה"ק מבעלז שליט"א

ב"ה

גם כ"ק אחי אדמור"ר שליט"א מבעלזא יקח אי"ה ספר הסולם ביאור על זוה"ק מהמחבר הרב הגאון המקובל וכו' מוהר"ר יהודא ארי' לייב הלוי אשלג שליט"א מירושלים תובב"א כאשר יצא לאור עולם במחיר אשר יושת עליו, ונתן מ"ק כנהוג. והנה כו"ח בשם כ"ק מרן אחי אדמור"ר שליט"א כ"ב שבט תש"ה תל-אביב ת"ו.
הק' מרדכי רוקח באאמור"ר וצוקלה"ה מבעלזא
אבד"ק בילגורייא (מקום החותם)

ההסכמות מגדולי הדור נדפסו כבר בכרך א' הוצאה ראשונה

לפירוש דרך אמת

הפירוש דרך אמת הנדפס בכל ספרי הוחר הוא בעיקרו, הפרוש אמרי בינה פהרנ יששכר בר ביר משה פתחיה ז"ל כק"ק קרקעניץ שנדפס בשנת ש"א. אמנם יש טעם בו מספר הגהות דרך אמת מעוד חכמים, ואיזה כרפס כרי לחשביה את מקחו, העביר את השם אמרי בינה מהספר ונהן לו השם "דרך אמת" שיחסו להארי ז"ל.

וכך נשתלשלו העובדות

הספר אמרי בינה הדפיסו המחבר ז"ל לספר בפני עצמו. והמרפס מזולצבך שנת תמיד צירף אוחו בראשונה אל הוחר, וז"ל המרפס שם, אמר המחוקק וכו' ובפרט שנחוסף בו הגהות מצרבעה משיכי לכת הל"א חסח הארי לוריא ומחריר משה קורדווערא וחכמי ארץ ישראל ולה"ה ופפר דרך אמת וכו' וכו' ראיתי להרפס בשולי היריעה ולצודין הספר אמרי בינה והוא פירוש מסטיק על סלות זרות הבאים בספר הזה. וכו' ועוד תמצא פירושים אחרים בפנים הוחר או בגליון סן הצד בין שני חצאי לכנות ג"כ בכתב רש"י והם פהחכמים הנ"ל (דחיינו הארי והרמ"ק ז"ל וחכמי ארץ ישראל וספר דרך אמת). וכן עשה המרפס של דפוס אמסטרדם שנת תפ"ח. אכל אחריהם כה המרפס דק"ק קאנסטאנטינא שנת מלכות. וערבב את הספר אמרי בינה עם ארבע סיני הגחות הנ"ל שבאו בגליון דפוס זאלצבאך. ועשה אותם לפירוש אחר, וכלי שם וציון בהקדמתו, וז"ל מעלה זי למטה בפירוש כל מקום אשר תמצא סביב הזירוש בין שני חצאי לכנה כוח () זה לך האות שהם מכתבי הארי ולה"ה והשאר הם באמרי בינה. והמרפס שאחריהם כבר מחקו את הסוגים כרי שיהיו לפירוש אחר, פתחת השם דרך אמת.

מפתחות וכללים למסורת הזוהר וללוח השואת הדפים

כללים לציוני הזוהר :

הראשי תבות ח"א : חלק א'. ח"ב : חלק ב'. ח"ג : חלק ג'. וחכונה היא על פי סדר התחלקות הזוהר לג' כרכים, ח"א הוא ספר בראשית, ח"ב הוא ספר שמות, וח"ג הם ויקרא במדבר דברים. סימני הדפין שבזוהר, הוא על פי דפוס ווילנא שנת תרנ"ת. סדר הדפין שבכל הדפוסים של ספרי הזוהר המצויים בזמננו הם שוים זה לזה, מלבד בהשמטות שבסוף כל כרך מג' הכרכים, יש קצת שינויים באיזה דפוסים בסדר הדפים. חוץ מהדפוסים הישנים : קרימינא, זולצבאך ולובלין שנדפסו בפורמאט גדול ואינם מצויים בזמננו.

מפתחות וכללים למסורת הזהר וללוח השואת הדפים יא

כללים לציוני תקוני זהר, זהר חדש ותקונים חדשים:
הראשי תיבות ת"ז, תקוני זהר. ז"ח, זהר חדש. תק"ח, תקונים חדשים. ט"א סתרי
אותיות. מה"נ, מדרש הנעלם. ט"א, טור א'. ט"ב, טור ב'. ט"ג, טור ג'. ט"ד, טור ד'.
ש"א ש"ג שכ"א, וכדומה. שורה א' שורה י"ג שורה כ"א וכדומה. סימני הדפין שבתקוני
הזהר הם על פי דפוס זיטמיר שנת תרכ"ג. סימני הדפים שבזהר חדש הם על פי דפוס
ווארשא שנת תרמ"ה.

כללים לציוני הנקודות הנמצאות במסורת הזהר ובלוח השואת הדפים:
למען הקיצור, במקום המלות עמוד א' הצגנו נקודה אחת כזה. ובמקום עמוד ב', הצגנו
ב' נקודות כזה: ובמקום עמוד א' וגם בעמוד ב' הצגנו ג' נקודות כזה: בהדפוסים שיש
בכל עמוד ב' טורים, במקום לסמן טור א' הצגנו נקודה אחת כזה. ובמקום טור ב' הצגנו ב'
נקודות כזה: ובמקום טור ג' הצגנו ג' נקודות כזה: ובמקום טור ד' הצגנו ד' נקודות כזה:

מפתח להשואת הדפים מבין דפוסי זיטמיר ווארשא לשאר הדפוסים:
הדפין של התקוני זהר, זהר חדש ותקונים חדשים כל דפוס נדפס בסדר אחר, משום
זה מצאנו לנחוץ להדפיס כאן לוח השואת הדפים מבין סדר הדפים שבת"ז דפוס זיטמיר תרכ"ג.
וז"ח דפוס ווארשא תרמ"ה הבאים במסורת הזהר, לבין סדרי הדפים שבשאר הדפוסים והצגנו סדר
הדפים שבכל דפוס ודפוס בטור מיוחד דף מקביל לדף, זה אחר זה, ובראש הטור הצגנו שם
הציר שבו נדפס, והזמן של ההוצאה, ומתחתיו סדר הדפים שלו. בטור הראשון הצגנו סדר
הדפים של דפוס זיטמיר או דפוס ווארשא, הבאים במסורת הזהר, ועליו הסמכנו הטורים משאר
הדפוסים, כל דף מהם ככוון לדף שכנגדו בדפוס ווארשא תרמ"ה, או בדפוס זיטמיר תרכ"ג.
ולדוגמא, סיום דף א' שבדפוס זיטמיר נמצא בדפוס איזמיר תרי"ח דף ג': שורה 17. בדפוס
אמסטרדם, ט' תקכ"ח, דף א': שורה 35. בדפוס אוסטריה תקנ"ח דף חסר שורה חסר, בדפוס
דובנא רבתי דף ב': שורה 20 וכדומה עדין. סדר הדפוסים: לפי אי"ב של שמות הערים.

סוגי דפוסים השוים בסדר הדפים לאלו שהועתקו בלוח, השואת הדפים
הם: תקוני זהר דפוס בילוגראדי שנת תרי"א אל אומיר תרי"ח, דפוס לבוב תרי"ח
אל טשרנובץ תרי"ט, דפוס קארעץ תקנ"א אל קארץ תקמ"ו.
זהר חדש ותקונים חדשים: דפוס סלאוויטא תקנ"ג, קארץ תקמ"ד וכל דפוסי
ורשא שבתאריכים שונים — שוים אל דפוס ורשא שנת תרמ"ה.
כמעט שוים: תקוני זהר דפוס ירושלים שנת תר"ד, ליורנו תקנ"ז—תקע"ב—תרי"ד—
תרמ"ז, סלאוויטא **—תקפ"א—תקפ"ו, קושטנדינא ה"ק סלאוויטא תרי"א אל דפוס זיטמיר תרכ"ג.
ובגלל שכל הדפוסים הנ"ל שוים אל אלה, שרשומים בלוח השואת הדפים לא הצגנו
אותם בהלוח.

(*) יש חלוסי מקומות במרחקים גדולים על הרבה עינים, ויש עינים שאין בויתאמיר וחסר עינים מה שיש בויתאמיר.
כפ"כ בזהר חדש דפוס אמסטרדם שנת והמשכילים וכו', (שהיא שנת חס"א כמובא שם מעליד בהסכמות) יש שם טעיה
תדפוס כסדרי תרפ"ן, והנחנו סדרנו הדפין ממנו כמו שצריכים להיות, גם כזהר חדש דפוס ברדיטשוב שנת תקפ"ה קנת
סדר הדפים משובשים.

(**) יש שינוי בתחילת הדף במקום דף א' זיטמיר מתחיל דף ג'.

לוח השוואת הדפים מהדפים בתקוני זהר של דפוס זיטאמיר

אל הדפים של שאר הדפוסים

זיטאמיר תרכ"ג סוף דף	אוסטרהא תקנה דף כור שורה	אזמיר תרי"ח חלק א' דף עמי שורי	אכשטרודם חקכה דף כור שורה	דוכנא דכתי חקכה דף שור שורה	ווילנא תרכז דף עמי שורי	כטרנאוויץ תרי"ט דף עמי שורי
א	—	ג : 17	א : 35	ב : 20	—	ב : 34
ב	ג :: 11	ז . 14	ב : 36	ג : 2	ג : 44	ד . 2
ג	ד :: 21	י : 5	ג : 39	ד : 3	ד : 44	ה . 8
ד	ה : 31	יג : 6	ד : 38	ה . 12	ו . 4	ו . 11
ה	ו . 36	טז : 10	ו :: 7	ה :: 19	ו : 29	ז . 16
ו	ז . 2	יט : 20	ה :: 25	ז : 30	ז : 25	ח . 19
ז	ח :: 8	כב : 22	ז :: 15	ח :: 2	ט . 22	ט . 25
ח	ח :: 18	כה . 13	ח . 33	ט : 19	—	—
ט	—	כח . 23	ט . 36	י . 35	יא . 38	יא . 36
י	—	לא : 9	י . 37	יא . 8	יב . 12	יב : 6
יא	—	לד : 13	יא : 2	יא :: 21	יג . 36	יג : 12
יב	יא :: 1	לז : 16	יא : 24	יב :: 3	יד . 25	יד : 22
יג	יב : 4	ט : 20	יב : 30	יג : 17	טו . 30	טו : 25
יד	יג : 3	יג : 23	יג : 31	יד : 29	טז . 32	טז : 29
טו	יג :: 38	כו : 22	יד : 32	טו . 38	יז . 28	יז : 32
טז	יד : 42	כז . 13	קה : 14	טו :: 39	יז : 50	יח : 18
יז	טו : 18	נב . 1	יג : 36	טז :: 9	יט : 23	יט : 27
יח	טז : 16	נד . 19	יד : 22	יז :: 24	כ . 38	כא . 3
יט	יז : 27	נו : 22	כו : 18	יח :: 15	כא . 35	כב . 8
כ	יח : 26	נט : 16	טז : 18	יט :: 2	כב . 46	כג . 15
כא	יט : 27	כג . 2	יז : 24	כ : 21	כג : 1	כד . 29
כב	כ : 32	כו . 4	יח : 22	כא : 13	כד . 42	כה : 1
כג	כא :: 1	כט . 14	יט : 24	כב : 6	כה . 7	כו : 9
כד	ככ : 27	לא : 11	כ : 23	כג . 14	כה : 23	כז : 5
כה	כג : 34	נד : 15	כא : 29	כד . 5	כו : 42	כח : 12
כו	כד : 31	קז : 10	ככ : 28	כד :: 25	כו ! 43	כט : 21
כז	כה : 35	ס : 7	כג : 36	כה :: 17	כט . 6	ל . 30
כח	כו : 3	פג : 8	כה . 3	כו :: 10	כט : 38	לכ . 7
כט	כז :: 9	פד : 4	כו . 3	כז :: 1	ל . 5	לד . 18
ל	כח : 31	פט . 12	כו . 7	כח : 19	לא . 43	לה . 20
לא	כט : 33	צב . 6	כח . 12	כט : 1	לב : 4	לה . 24
לב	ל . 2	צד : 11	כט . 6	ל . 29	לג . 16	לו . 30
לג	לא : 1	צה : 14	ל . 25	לא : 26	לג : 26	לו : 7

לוח השוואת-הדפים מהדפים בתקוני זהר של דפוס זיטאמיר
אל הדפים של שאר הדפוסים

קארעץ חקמ"ז דף עמ' שורי	פאריצקי חקמ"ן דף ע"ר שורה	סאהלוב חקמ"ט דף עמ' שורי	ירושלים חרמ"ג דף עמ' שירה	יוקעמאף חרל"ג דף עמ' שורי	יוקעמאף חר"א דף עמ' שורה	זיטאמיר חרי"ג סוף דף
כ : 31	כ : 22	כ : 32	ג . 5	ד : 9	ה . 1	א
ג : 27	ג . 34	ג : 28	ה . 12	ו . 27	ג . 11	ב
ד : 21	ג :: 30	ד : 17	ז . 19	ח . 20	ד . 16	ג
ה : 15	ד :: 11	ה : 9	ט . 17	י . 15	ה . 27	ד
ו : 8	ה . 39	ו : 2	יא . 17	יב . 5	ו . 32	ה
ז : 2	ח :: 25	ז . 34	יג . 11	יד : 22	ז . 35	ו
ח . 34	ו :: 12	ח . 25	טו : 8	טז : 11	ח : 3	ז
ט :: 1	ז . 36	ט . 14	טז : 17	יז : 2	ט : 4	ח
י . 36	ז :: 39	י . 11	יח : 3	יט . 25	י : 13	ט
יא . 35	ח :: 21	יא . 4	כ . 19	כא . 11	יא : 19	י
יב . 35	ט : 10	יא : 38	כב . 16	כג . 12	יב : 26	יא
יג . 34	ט :: 41	יב : 31	כג : 26	כה . 11	יג : 35	יב
יד . 35	י :: 28	יג : 29	כד : 20	כו . 1	טז . 4	יג
טו . 35	יא : 14	יד : 23	כו : 17	כח : 20	טז . 8	יד
טז . 35	יא : 38	טז : 15	כז . 24	כט : 9	יז . 12	טז
יז . 18	יב :: 41	טז . 35	כט : 13	לא . 28	יז : 35	טז
יח . 25	יג . 35	יז : 2	לב . 18	לד . 1	יט . 7	יז
יט . 24	יג :: 24	יח . 30	לד : 4	לה : 24	כ . 14	יח
כ . 31	יד :: 32	יט : 6	לה : 12	לו : 23	כא . 21	יט
כא . 33	טז : 31	כ : 2	לו . 12	לט : 22	כב . 29	כ
כב . 33	טז . 28	כא . 38	לט . 16	כא : 25	כג : 8	כא
כג . 33	טז :: 25	כב . 36	כא . 14	כד . 2	כד : 15	כב
כד . 34	יז :: 27	כג . 36	כג . 7	כו . 3	כה : 25	כג
כה . 27	יח : 10	כד . 23	כד : 3	כז : 17	כו : 23	כד
כו . 34	יט . 9	כה : 27	כו : 1	כט : 12	כז : 33	כה
כז . 29	יט :: 6	כו . 25	כח : 6	נא : 20	כט . 6	כו
כח . 35	כ :: 3	כז . 27	כ : 1	נג . 19	ל . 15	כז
כט : 2	כא : 3	כח . 29	כב . 16	נו . 1	לא . 27	כח
ל . 2	כא :: 36	כט . 29	כג . 23	נח . 6	לכ . 35	כט
לא . 32	כב :: 29	ל . 21	כד : 7	נט : 27	לד : 6	ל
לב . 33	כג : 28	לא . 17	כז : 11	כא : 21	לד : 13	לא
לג . 32	כד . 23	לב . 14	נט . 10	סד . 4	לה : 21	לב
לד . 34	כד :: 33	לג . 15	ס : 23	סו . 9	לו : 32	לג

**יד לוח השואות הדפים מהדפים שבתקוני זהר של דפוס זיטאמיר
אל הדפים של שאר הדפוסים**

זיטאמיר תרכיב סוף דף	אוסטרהא תקניה דף מיר שורה	אומיר תרייח חלק א' דף עמוד שורה	אמסטרדם תקניה דף פור שורה	דוכנא רבתי תקניה דף פור שורה	ווילנא תרכיז דף עמוד שורה	משרנאוויץ תרייט דף עמוד שורה
לד	לכ : 34	ק : 12	לא . 10	לב : 14	לד . 34	לח : 11
לה	לג : 3	קנ : 12	לב . 21	לג : 4	לד : 43	לט : 24
לו	לד : 35	קו : 15	לג . 12	לד . 25	לה : 1	ס : 28
לז	לה : 35	קט : 13	לז . 4	לה . 16	לו . 18	סא : 37
לח	לו : 30	קיב : 10	לז : 26	לו . 7	לז . 42	סג . 4
לט	לז : 4	קסו : 9	לט . 5	לז . 6	לט . 10	סד . 17
מ	לה : 33	קיה : 10	לט : 20	לז : 22	ס . 40	סח . 27
מא	לט : 1	קכא : 11	סא . 37	לה : 17	סא : 15	סו . 35
מב	ס : 31	קכד : 14	נב . 30	לט : 1	מב . 33	סז : 14
מג	סא : 1	קכח . 1	נג : 4	ס : 20	סו . 11	סח : 29
מד	סב : 1	קל : 20	נח : 34	מא : 15	כח : 1	סט : 31
מה	סג : 34	קלד . 3	נג : 11	סב : 32	סט : 40	נא . 1
מו	סד : 33	קלז . 7	נד . 18	כב : 13	נא : 16	נב . 9
מז	סה : 33	קמ . 16	נח : 16	סד : 3	נג . 25	נג . 21
מח	סו : 33	קמנ . 22	כב : 30	סח . 32	נד : 20	נד . 30
מט	סז : 2	קסו : 19	סג : 30	סו . 19	נו . 28	נח : 7
נ	סח : 34	קנ . 16	סד . 25	סז : 30	נו . 47	נו : 18
נא	סט : 32	קנג : 1	נא : 18	סז : 12	נח : 28	נו : 28
נב	נ : 31	קנו : 4	מח . 32	סח : 30	נט : 50	נט . 2
נג	נא : 34	קנט : 12	סו . 32	כט : 19	סא . 27	ס . 11
נד	נב : 33	קסב : 5	סז . 19	נ : 2	מב . 43	סא . 20
נה	נג : 32	קסח : 10	סח . 19	נא : 25	סג . 50	סב . 33
נו	נד : 33	קסח : 13	סט . 9	נב : 14	סד . 42	כג : 5
נז	נח : 30	קעא : 19	נ . 7	נג . 30	סח . 21	סד : 12
נח	נו : 1	קער : 12	נו : 17	נד . 27	סו . 11	סח : 26
נט	נז : 1	קעז : 13	נח : 25	נח . 16	סז . 22	סו : 33
ס	נח : 35	קפ : 19	ס : 8	נח : 33	סז : 44	סח . 1
סא	נט : 2	קפד . 3	נח : 12	נו : 18	כח : 38	סט . 7
סב	ס : 34	קפז . 5	ס . 32	נו : 3	ע . 21	ע . 15
סג	סא : 35	קצ . 7	סב . 36	נח : 27	עא : 14	קא . 21
סד	סב : 33	קצג . 14	סג . 39	נט : 8	קב : 26	קב . 26
סה	סג : 1	קצו . 20	סד : 2	ס : 25	קג . 43	קג . 30
סז	סד : 34	קצט : 10	סח : 5	סא : 2	קד . 47	קד . 34

לוח השואגת הדפים מהדפים בתקוני זהר של דפוס זיטאמיר
אל הדפים של שאר הדפוסים

קארעץ תקסיו	פאריצקי תקסיו	מאהלוב תקסיו	ירושלים תקסיו	יוזעמאק תקסיו	יוזעמאק תקסיו	זיטאמיר תקסיו
דף עמוד שורה	דף עמוד שורה	דף עמוד שורה	דף עמוד שורה	דף עמוד שורה	דף עמוד שורה	דף עמוד שורה
לח . 33	כח :: 19	דך . 12	סב . 26	סח . 5	לח . 3	לד
לח . 33	כו : 26	לה . 14	סד . 2	ע . 8	לט . 15	לה
לח . 34	כו . 24	לו . 10	סה : 9	עב . 3	ס . 21	לו
לח . 34	כו :: 26	לז . 9	סז . 21	עד . 4	סא . 30	לו
לט . 32	כח :: 19	לח . 9	סח . 2	עו . 2	סב . 32	לח
ס . 34	כט : 30	לט . 11	עא . 4	עח . 9	סג : 9	לט
סא . 34	ך . 20	ס . 8	עב : 17	פ . 8	סד : 16	ס
סב . 33	ך :: 20	סא . 12	עד . 24	סב . 16	סה : 26	סא
סג . 31	כא :: 16	סב . 8	עו : 5	סד . 28	סז . 4	סב
סד . 32	לב : 16	סג . 7	עט . 14	סו : 7	סח . 17	סג
סה . 32	לג . 14	סד . 9	פ . 18	סח : 4	סט . 18	סד
סו . 36	לד :: 8	סה . 3	פג . 14	צ . 24	נ . 26	סה
סז . 34	לד :: 3	סו . 1	פה . 17	צב . 20	נא . 34	סו
סח . 33	לה : 5	סז . 1	פז . 5	צד . 26	נב : 11	סז
כט . 35	לו . 2	סז : 37	פח . 3	צו . 27	נג : 20	סח
נ . 35	לו :: 32	סח : 29	צ . 20	צח : 1	נד : 34	כט
נא . 33	לז : 20	סט : 23	צב : 9	ק . 6	נו . 12	נ
נב . 33	לח . 15	נ . 20	צד : 2	קב . 6	נז . 21	נא
נג . 32	לח :: 12	נא : 23	צו . 12	קד . 10	נח . 29	נב
נד . 36	לט :: 10	נב : 21	צז . 22	קו . 10	נט : 2	נג
נה . 34	ס . 5	נג : 18	צט . 25	קה . 11	ס . 8	נד
נו . 33	כא . 2	נד : 18	קא . 9	קי . 16	סא . 20	נה
נז . 35	כא :: 34	נח : 17	קג . 1	קיב . 18	סב . 28	ני
נח . 30	סב : 31	נו : 9	קד . 18	קיד . 15	סד . 2	נו
נט . 34	סג : 2	נז : 13	קו . 19	קמו : 22	סה . 10	נח
ס . 1	סג :: 30	נח : 13	קה . 11	קיה : 19	סז . 15	נט
סא . 34	סד :: 18	נט : 8	קט . 21	קכ . 10	סז . 21	ס
סב . 35	סה : 11	ס . 1	קיא . 8	קכב . 6	סח . 29	סא
סג . 35	סז . 2	סא . 35	קיג . 11	קכד . 13	סט . 34	סב
סד . 34	סז :: 38	סב . 31	קמו : 4	קכו . 17	ע . 7	סג
סה . 34	סז : 32	סג . 25	קיז . 19	קכח . 11	עא . 11	סד
סו . 35	סח . 22	סד . 16	קיט . 3	קל . 5	עב : 14	סה
סז . 35	סח :: 11	סח . 8	קכ . 15	קלב . 23	עג . 20	סז

לוח השואות הדפים מהדפים בתקוני זהר של דפוס זיטאמיר
אל הדפים של שאר הדפוסים

טז

זיטאמיר הרכב כ"ף דף	אוסטרהא תקנה דף פור' שורה	איז'יר חרי"ח דלק א' דף עכ"י שו"י	אסכטדרס תקנה דף פ"ר שורה	דוכנא רכתי חרי"א דף פור' שורה	ווינא תרכז דף עכ"י שו"י	משרנאוויץ חרי"ם דף עכ"י שו"י
כז	סה : 1	רב : 21	סו : 9	כב . 23	קח : 36	קח : 7
סח	סו : 34	רו . 4	סו : 9	כנ . 4	קו : 41	קו : 13
כט	סו : 34	רט . 6	סח : 15	סנ :: 25	קז : 44	קז : 14
ע	סח : 1	ריכ . 5	סט : 19	כד :: 6	קט . 1	קח : 16
קא	סט : 33	רטו . 7	ק : 17	סח :: 19	קט : 46	קט : 17
קב	ק : 32	ריח . 4	קלו . 8	סו : 35	קס : 40	קס : 22
קג	קא : 1	רכא . 7	קו : 27	סו : 17	קפא : 49	קפא : 26
קד	קב : 34	רכד . 11	קז : 31	כח . 34	קפג . 10	קפג : 32
קה	קג : 32	רכז . 11	קח : 33	סט . 10	קפד . 14	קפד : 37
קו	קד : 34	רל . 6	קט : 35	סט :: 22	קפה . 37	קפד : 38
		הלך ב				
קז	קח : 37	ב : 10	קא . 3	ק . 33	קפו . 45	קפה : 37
קח	קו : 33	ה : 16	קב . 3	קא :: 24	קפו : 25	קפו . 9
קט	קז :: 1	ח : 17	קג . 10	קב : 1	קפט . 15	קפה : 13
ק	קח . 32	י"א : 8	קא : 2	קג . 27	קצ . 16	קפט . 16
קא	קט : 33	י"ד : 3	קד : 19	קד . 29	קצא : 18	קצ . 17
קב	קס : 39	י"ז . 15	קה : 16	קד :: 35	קצג . 2	קצא . 12
קג	קא : 34	כ . 6	קו : 23	קה :: 14	קצר . 28	קצב . 14
קד	קב :: 1	כג . 11	קז : 24	קו :: 34	קצה . 36	קצג . 17
קה	קג : 33	כו . 6	קח : 26	קז :: 14	קצו . 20	קצד . 19
קו	קד : 1	כח : 20	קט : 25	קח : 23	קצט . 3	קצה . 18
קז	קה : 31	כ"א : 14	קא : 34	קט : 2	ק : 2	קצו . 17
קח	קו : 34	י"ד : 19	קב : 39	קס . 32	קב . 3	קצז . 26
קט	קז :: 1	י"ז : 10	קג : 32	קפא . 5	קג : 25	קצח . 28
ק	קח : 34	ס : 12	קד : 37	קפא :: 21	קד : 3	קצט . 33
קא	קט : 1	כג : 10	קה . 4	קפב :: 37	קה : 48	ק . 37
קב	קז : 31	כו : 7	קו . 6	קפג : 7	קה : 1	קא . 36
קג	קא : 1	כט . 23	קז . 11	קפד : 25	קט : 44	קכ . 37
קד	קב : 31	נב . 14	קה . 5	קפה : 3	קי . 34	קכ . 38
קה	קג : 31	נח . 17	קט . 4	קפו . 19	קי"א : 1	קד : 4
קז	קד : 35	נח : 23	ק . 13	קפו . 4	קיב : 26	קה : 11
קז	קה : 35	סב : 14	קא . 15	קפו :: 37	קיג : 9	קו : 22
קח	קז : 31	סח . 3	קב . 32	קה :: 18	קיד : 5	קו : 32

לוח השוואת הדפים מהדפים בתכונני-זהר של דפוס זיטאמיר
אל הדפים של שאר הדפוסים

קארקץ חקסיו דף עמי שורה	פאריצק חקסיו דף פור שורה	מאחלוב חקס"מ דף עמי שורה	ירושלים חרסיג דף עמי שורה	יוזקפאף חרליג דף עמי שורה	יוזקפאף חר"א דף עמי שורה	זיטאמיר תרכ"ג סוף דף
34 . סח	2 :: סט	6 . סו	קכב . 7	קלד . 24	קד : 31	סז
84 . סט	33 . נ	סו : 40	קכת . 3	קלו . 21	קה : 38	סח
84 . ע	25 :: נ	סז : 34	קכו : 24	קלח . 16	קז . 4	סט
85 . קא	11 :: נא	סח : 26	קכח : 10	קמ . 4	קה . 7	ע
85 . קב	35 . נב	סט : 19	קק : 16	קמא : 21	קט . 10	קא
31 . קג	28 :: נכ	ע : 13	קלג . 3	קסג : 13	פ . 18	קב
84 . קד	19 :: נז	קא : 8	קלד : 11	קסת : 9	מא . 20	קג
85 . קה	10 : נד	קכ . 40	קלו : 12	קסז : 4	מכ . 26	קד
35 . קו	41 :: נה	קג . 33	קלח : 9	קסט : 1	מנ . 31	קה
33 . קז	26 :: נה	קד . 22	קס : 18	קנא . 17	מז . 35	ש
			חלק ב'			
81 . קח	16 : נו	קה . 15	א : 1	קנג . 8	מח : 3	שז
36 . קט	9 . נז	קז . 16	ב : 1	קנה . 11	מו : 14	קח
35 . פ	35 :: נו	קז . 10	ה . 21	קנו . 1	מז : 22	קט
85 . פא	32 . נח	קה . 5	ו : 10	קנה . 26	מח : 27	ס
88 . פב	12 . נט	קה : 36	ט . 4	קס : 17	מט : 30	פא
30 . פג	34 :: נט	קט : 24	י : 11	קסב : 5	צ : 30	פב
35 . פד	23 : ס	פ . 18	יב : 19	קסד . 21	צא : 35	פג
35 . פע	12 . סא	פא : 16	יד : 10	קסז . 16	צג . 4	פד
32 . פו	33 :: סא	פב : 8	יז : 18	קסח . 4	צד . 10	פה
82 . פז	19 : סב	פג : 2	יח . 8	קסט : 21	צה . 13	פו
33 . פח	6 . סג	פד . 36	כ . 5	קעא : 9	צז . 17	פז
1 : פט	16 :: סג	פה . 38	כב : 6	קעז : 12	צז . 30	פח
34 . צ	1 :: סד	פו . 28	כד : 4	קעה : 3	צה . 33	פט
34 . צא	31 . סה	פז . 21	כו . 10	קעז . 25	צט . 37	צ
35 . צב	14 :: סח	פח . 14	כח : 25	קזט . 17	ק : 8	צא
34 . צג	38 : סו	פט . 4	ל : 14	קפא . 3	קא : 8	צב
88 . צד	26 . סז	פט : 38	לב . 21	קפכ : 18	קב : 11	צג
32 . צה	9 :: סז	צ : 30	לד . 11	קפד : 11	קג : 19	צד
35 . צו	37 : סח	צא : 27	לו . 12	קפו : 4	קד : 25	צה
34 . צז	37 . סט	צב : 27	לח . 16	קפח : 8	קה : 34	צז
36 . צח	40 :: סט	צג : 28	ס . 18	קצ : 11	קז . 13	צז
34 . צט	30 :: ע	צד : 28	סב : 5	קצב : 14	קה . 25	צח

ית **לוח השואות הדפים מהדפים בתקוני זהר של דפוס זיטאמיר**
אל הדפים של שאר הדפוסים

זיטאמיר תרכ"ג סוף דף	אוסטרהא תקנח דף פור שורה	אזמיר חרי"ח חלק ב' דף עמי שורי	אמסטדרם תקכח דף פור שורה	דוכנא רבתי תקסח דף פור שורה	ווילנא תרכ"ז דף עמי שורי	משרנאוויץ תרי"ט דף עמי שורי
צט	צז : 1	כח : 11	קג . 37	פס :: 6	קמז . 12	קט . 4
ק	צח : 33	עא : 4	קד : 3	צ : 29	ק"ז : 21	קי . 12
קא	צט : 34	קד : 13	קה : 8	צא : 8	ק"ח . 23	קיא . 19
קב	ק : 31	קז : 6	קו . 6	צב : 21	ק"ט . 12	קיב . 19
קג	קא : 1	ס . 21	קו : 29	צג : 17	קיט : 42	קיג : 28
קד	קב : 33	פב : 14	קז . 42	צד . 17	קכא : 5	קיד . 32
קה	קג : 35	פח : 23	לח : 10	צד :: 37	קכג . 13	קטו . 37
קו	קד : 29	פח : 13	לר : 9	צה :: 18	קכז : 49	קמז : 3
קז	קה : 34	צב . 1	קמז : 8	צו :: 5	קכח . 30	ק"ז : 6
קח	קו : 34	צה . 5	לז . 26	צז : 23	קכו . 42	ק"ח : 9
קט	קז : 31	צז . 11	קח . 9	צה :: 2	—	ק"ט . 13
קי	קה : 33	ק : 18	קט . 13	צט : 24	קל . 11	קכ : 18
קיא	קס : 4	קד . 8	קי . 16	ק : 6	קלא . 10	קכא : 25
קיב	קי . 34	קו . 5	קי"א . 7	קא : 11	ק"א : 6	קכב : 13
קיג	קי"א . 31	קז : 7	קי"א :: 31	קא :: 33	ק"א : 42	קכג :: 35
קיד	קיב . 34	קט . 6	קיב :: 22	קב :: 22	ק"ב . 32	קכד :: 37
קטו	קיג : 33	קי"א . 23	קיג : 19	קג :: 20	ק"ג : 39	קכו . 15
קמז	קיד : 35	קיר : 15	קיר : 20	קד : 8	ק"ד : 38	קכז . 13
קיז	קטז : 35	קכ : 12	קטז : 24	קה : 27	ק"ז . 4	קכח : 21
קיח	קמז : 35	קכנ : 17	קיח . 5	קו : 10	ק"ז : 43	קכט . 32
קיט	ק"ז : 33	קכו . 17	קיח : 24	קז . 25	ק"ז : 27	קל . 37
קכ	קיח : 33	קל . 4	קיט : 32	קח . 8	קט . 8	קלא : 8
קכא	קיט : 33	ק"ב . 18	קכ : 27	קח :: 21	קט : 39	ק"ב : 8
קכב	קכ : 33	ק"ח . 21	קכא : 28	קט :: 2	קסב . 3	ק"ג : 13
קכג	קכא : 35	ק"ח : 4	קכב : 25	קי : 21	קסג : 2	ק"ד : 13
קכד	קכב : 34	קסא : 10	קכג : 20	קי"א : 7	קסד : 15	ק"ה : 16
קכה	קכג : 30	קסד : 14	קכד : 17	קיב : 21	קסה : 40	ק"ו : 16
קכו	קכד : 28	קמז : 18	קכה : 17	קיג . 37	קמז : 29	ק"ז : 17
קכז	קכה : 27	קנא . 3	קכו : 15	קיר . 12	קמט . 50	ק"ח : 19
קכח	קכו : 2	קנר . 7	קכו : 15	קמו . 8	קנ : 28	ק"ט : 34
קכט	קכז : 34	קנז . 9	קכח : 19	קמז :: 32	קנא : 46	קכ"א . 4
קל	קכח : 33	קס . 12	קכט : 22	קמז :: 16	קנג . 45	קכב . 14
קלא	קכט : 34	קכג . 23	קל : 24	ק"ז :: 1	קנד . 36	קכג . 21

אל הדפים של שאר הדפוסים

קארעץ הקס"ו רף עמ' שורה	פארציצק הקס"ו רף עמ' שורה	מאהלוב הקס"ט רף עמ' שורה	ירושלים הרס"ג חלק כ"י רף עמ' שורה	יוזקפאף תרל"ג רף עמ' שורה	יוזקפאף תרי"א רף עמ' שורה	זיטאמיר תרכ"ג סוף רף
ק . 35	קא : 24	צה : 33	סר : 17	קצד : 17	קט : 1	צט
קא . 35	קב . 14	צז : 32	סו . 16	קצו : 13	קי : 10	ק
קב . 35	קב :: 1	צז : 28	סט . 25	קצח : 11	קי"א : 20	קא
קג . 82	קג : 30	צח : 21	נא . 17	ר . 27	קיב : 22	קב
קר . 34	קד : 12-8	צט : 17	נג : 3	רב : 2	קיג :: 30	קג
קה . 86	קד :: 7	ק : 12	נה . 8	רר : 19	קיר : 37	קד
קו . 35	קה : 34	קא : 9	נו . 13	רו . 15	קטז . 7	קה
קז . 30	קז . 22	קב : 6	נט . 4	רח . 10	קיז . 10	קז
קח . 35	קז :: 20	קג : 2	ס : 12	רי . 10	קיח . 19	קז
קט . 34	קז :: 15	קר . 37	סב . 15	ריב . 6	קיט . 25	קח
קי . 31	קה . 25	קה . 35	סד . 10	ריר . 6	קכ . 31	קט
קי"א . 35	קה :: 38	קו . 27	סה : 17	רטז . 1	קכ"א : 1	קי
קיב . 85	קט :: 13	קז . 21	סז : 11	ריז : 23	קכב : 7	קי"א
קיג : 1	קט :: 29	קח . 10	סח : 18	ריט : 19	קכג :: 14	קיב
קיד . 33	קט :: 38	קה :: 34	סט : 7	רכ"א : 8	קכד :: 19	קיג
קטו . 32	קט :: 9	קט :: 21	ע . 20	רכג : 2	קכה :: 23	קיד
קטז . 84	קט : 3	קי : 14	קא : 6	רכה : 2	קכו : 30	קטז
קטז . 85	קט :: 86	קי"א : 12	קג . 21	רכז . 27	קכה . 3	קטז
קיח . 36	קט :: 28	קיב : 12	קז : 2	רכט . 29	קכט . 13	קטז
קיט . 36	קט : 22	קיג : 12	קט . 6	רלא : 2	קל . 25	קיח
קכ . 33	קט . 7	קיר : 9	קא . 7	רלג . 27	קל"א . 34	קיט
קכ"א . 36	קט :: 39	קטז : 5	קט . 5	רלח . 27	קלב : 4	קכ
קכב . 84	קט : 24	קכז . 37	קט . 16	רלז . 17	קלג : 5	קכ"א
קכג . 34	קט . 15	קיז . 31	קט : 10	רלט . 6	קלד : 12	קכב
קכד . 85	קט :: 40	קיח . 24	קט : 3	קט . 25	קלה : 15	קכג
קכה . 34	קט : 26	קיט . 18	צ : 10	קטב : 18	קלז : 20	קכד
קכו . 83	קט . 11	קכ . 12	צב : 3	קטג : 15	קל"ז : 28	קכה
קכז . 31	קט :: 88	קכ"א . 4	צד . 15	קטז : 9	קלח : 34	קכו
קכח . 39	קט : 28	קכב . 2	צה : 15	קטח : 5	קט . 5	קכו
קכט . 33	קט . 23	קכג : 36	צז : 12	קט . 9	קט"א . 14	קכח
קל . 34	קט :: 15	קכד : 32	צט . 15	קטב : 4	קטב . 20	קכט
קל"א . 34	קט :: 6	קכד : 25	ק . 5	קטג . 28	קטג . 28	קל
קלב . 35	קט . 39	קכה : 19	קב : 19	קטז . 23	קטד . 34	קל"א

כ **לוח השואות-הדפים מהדפים בתקוני זהר של דפוס זיטאמיר**
אל הדפים של שאר הדפוסים

ניטאמיר זרכב סיף דף	אוסטרחא תקנח דף טור שורח	אזסיר חרויח חלק בי דף עמי שוי	אסטרדם תקכח דף טור שורח	דוכנא רכתי חקסח דף טור שורח	ווילנא תרכז דף עמי שוי	משרנאוויץ תריט דף עמי שוי
קרב	קף : 33	קכו : 1	קלא: 23	קיה : 21	קנח . 22	קסד . 28
קרנ	קלא: 33	קכט: 8	קלב: 23	קיט : 3	קנו . 14	קסח . 31
קרד	קלב: 30	קעב: 13	ק"ג: 24	קב : 19	קנח : 21	קכו . 36
קרה	קלג: 31	קעה: 11	ק"ד: 23	קכא 21	קס . 40	קסז : 6
קרו	קלד: 30	קעז . 12	ק"ה: 9	קכב: 15	קס : 36	קסח: 19
קלז	קלח . 32	קעח: 19	ק"ו . 26	קכג . 16	קכא . 37	קכט: 6
קלח	ק"ז . 18	קכא: 19	ק"ז: 36	קכג . 22	קכג: 34	קנ . 33
קלט	ק"ז: 33	קכד: 18	ק"ח . 27	קכד: 24	קכב . 9	קנא : 9
קמ	ק"ח : 3	קכח . 4	ק"ט . 27	קכה: 11	קכב: 35	קנב : 8
קמא	ק"ט: 33	קכא . 1	קס . 30	קכו : 2	קכג: 5	קנג: 12
קמב	קס : 33	קכד . 1	קכא . 28	קכו: 31	קסד . 34	קנד: 18
קמג	קכא: 32	קכז: 21	קכב . 27	קכח: 30	קסח . 17	קנח: 18
קמד	קכב: 1	ר . 2	קכג . 30	קכט: 27	קכו . 39	קנו: 26
קמה	קכג: 1	רב . 4	קכד . 30	ק"ד : 18	קסז: 15	קנו: 34
קמו	קסד: 33	רו . 4	קסה . 34	ק"א: 2	קסח . 51	קנט . 2
קמז	קסה: 30	רט . 2	קסז: 4	ק"ב: 18	קעב . 31	קס . 2
קמח	קסה: 10	רס : 4		ק"ב: 5	קעב . 41	קס . 14

לוח השואות הדפים מהדכים בתקוני זהר של דפוס זיטאמיר
אל הדפים של שאר הדפוסים

קארעץ תקסין דף עמי שור	טאריצק תקסין דף טור שורח	כאהלוב תקסין דף עמי שור	ירושלים תקסין דף עמי שורח	יוזקמאף תקסין דף עמי שור	יוזקמאף תקסין דף עמי שורח	זיטאמיר תקסין דף
קלב . 35	צג :: 30	קבו : 11	קד . 26	רנח . 14	קסח: 3	קלב
קלד . 34	צד :: 17	קכו : 4	קו . 10	רס . 5	קסו : 6	קלנ
קלח . 32	צו : 10	קכח . 88	קו : 12	רסב . 9	קסז : 8	קלד
קלו . 34	צח . 4	קכט . 80	קט : 3	רסד . 6	קסח: 17	קרה
קלז . 32	צח :: 18	קד . 21	קי . 26	רסה: 27	קסט:: 19	קרו
קלח . 34	צט : 22	קלא . 3	קיא . 18	רסח . 13	קנ : 14	קלז
קלט . 17	צט :: 28	קלב : 25	קיג : 11	רסט . 13	קנא . 38	קלח
קס . 31	ק : 13	קא : 33	קטי : 6	קעא : 7	קנב : 9	קלט
קמא . 35	קא . 13	קב : 28	קין . 13	קעג . 26	קנג : 15	קמ
קסב . 35	קא :: 17	קג : 21	קיה: 11	קעה . 11	קנד : 16	קמא
קסג . 35	קב . 21	קד : 13	קכא . 2	קעו : 29	קנה: 19	קמב
קסד . 32	קב :: 21	קה : 8	קכב: 10	קעה : 13	קנו : 20	קמג
קסח . 34	קג . 24	קו . 34	קכד . 15	רפ . 1	קנוז : 26	קמד
קסו . 35	קג :: 25	קי . 25	קכח: 28	רפב . 17	קנח: 32	קמה
קסז . 34	קד . 23	קה . 19	קכו : 8	רפד . 2	קנט: 36	קמו
קסח . 33	קד :: 8	קט . 12	קכט . 7	רפה : 15	קסא . 3	קמז
קסח: 12	קד :: 25	קט . 28	קכט . 21	בפו . 2	קסא . 17	קמח

ביתר חלקי הזהר עם פירוש הסולם שנוציא לאור בעיה נמשיך להדפיס את הלוח
השואות הדפים של תקוני זהר וזהר חדש ותקונים חדשים מאלה הדפוסים שלא סדרנו כאן.

לוח השוואת הדפים מהדפים בזהר חדש של דפוס ורשא אל שאר הדפוסים

18 :: 17	35 . 12	25 : 30	22 : 27	8 א ג	2 : 4	27 :: 27	5 . קיט	כה
1	38 . 10	32 : 38	20 . 45	30 :: 30	45 . 12	23 . 24	22 : 22	כז
32 :	19 . 8	9 : 10	19 . 40	21 :: 21	19 . 20	43 :: 43	16 : 16	כח
18 :: 18	27 . 7	19 : 20	35 . 17	27 :: 27	22 . 22	27 :: 27	18 : 18	כט
29 :	27 : 29	29 . 3	29 : 29	29 :: 29	39 . 39	32 :: 32	9 . 9	ל
5 :: 5	11 : 11	1 . 1	35 : 35	4 : 4	37 . 7	23 :: 23	12 : 12	לא
28 . 10	13 : 13	9 : 9	7 . 7	25 : 25	34 . 34	16 :: 16	13 : 13	לב
12 :: 12	18 : 18	15 . 15	22 . 22	16 :: 16	35 . 35	13 :: 13	10 : 10	לג
38 :: 38	22 : 22	23 : 23	35 . 35	42 :: 42	29 . 29	3 :: 3	7 . 7	לד
24 :	26 : 26	32 . 32	7 . 7	31 :: 31	25 . 25	50 :: 50	17 : 17	לה
11 :: 11	28 : 28	2 . 2	34 : 34	18 . 18	26 . 26	42 :: 42	2 : 2	לו
22 : 22	35 : 35	15 : 15	22 . 22	11 : 11	30 . 30	37 :: 37	16 : 16	לז
28 :: 28	39 : 39	30 . 30	40 : 40	43 : 43	31 : 31	31 :: 31	5 . 5	לח
10 . 10	1 : 1	5 . 5	13 : 13	32 :: 32	34 : 34	31 :: 31	18 : 18	לט
33 : 33	4 : 4	18 : 18	31 :: 31	17 :: 17	30 . 30	23 :: 23	6 : 6	ס
14 :: 14	5 : 5	30 . 30	6 . 6	3 . 3	34 . 34	18 :: 18	14 : 14	סא
40 . 40	6 : 6	38 : 38	9 . 9	29 . 29	24 . 24	10 . 10	15 : 15	סב
30 :: 30	12 : 12	6 : 6	30 . 30	18 : 18	21 . 21	6 :: 6	4 : 4	סג
14 . 14	16 : 16	15 : 15	3 : 3	6 :: 6	16 . 16	50 : 50	8 . 8	סד
4 :: 4	22 : 22	25 : 25	22 : 22	42 :: 42	10 . 10	44 . 44	13 : 13	סה
32 :: 32	24 : 24	38 . 38	10 : 10	29 :: 29	1 . 1	35 :: 35	13 : 13	טו
39 :: 39	29 : 29	10 : 10	32 : 32	9 :: 9	45 :: 45	41 : 41	9 : 9	טז
14 :	26 : 26	17 . 17	2 . 2	34 :: 34	29 :: 29	27 . 27	21 : 21	טז
38 :: 38	28 : 28	30 : 30	16 . 16	21 . 21	20 :: 20	18 :: 18	23 : 23	טז
24 . 24	32 : 32	1 : 1	3 . 3	12 : 12	16 :: 16	10 . 10	0 . 0	טז
8 :: 8	37 : 37	14 . 14	18 : 18	3 :: 3	14 :: 14	2 : 2	22 : 22	נ
30 :: 30	38 : 38	31 : 31	37 : 37	38 :: 38	8 :: 8	43 :: 43	19 : 19	נא
14 : 14	4 : 4	4 : 4	12 . 12	35 :: 35	14 : 14	18 : 18	13 : 13	נב

לוח השוואת הדפים מהדפים בזהר חדש של דפוס ורשא אל שאר הדפוסים

קושטובני היק	קאפין הקסיד	בונקאטש הקפרא	קורנוב תקפ"ה	אסטרוואסערס הרכש 1858	אסטרוואסערס הקסיד	אסטרוואסערס המא	הרכיח סוה"ג	א י ז י ר ס"א	ורשא הדפוס סוף דף
39 . ג	7 . ב	30 :: ג	25 : ד	46 :: א	30 . ג	26 :: ה	2 . י	2 . י	א
31 . ג	11 . ב	14 :: ה	42 . ד	45 :: ב	9 :: ד	49 . ד	5 : כ	5 : כ	ב
29 . ו	18 . ד	36 . ו	20 :: ה	42 :: ג	29 :: ה	22 . ו	3 . א	3 . א	ג
21 :: ו	20 . ה	15 . ב	32 :: ו	37 א	3 . ו	41 . ו	22 . א	22 . א	ד
8 . ב	23 . ו	33 :: ו	10 . ו	33 :: ה	23 . ח	11 :: ח	17 : ז	17 : ז	ה
5 :: ו	25 . ו	9 :: ז	26 . ח	30 :: ו	2 :: ב	32 . ב	14 . י	14 . י	ו
40 :: א	26 . ח	24 . י	42 . ב	25 :: ז	20 :: י	4 . י	11 : ח	11 : ח	ז
37 . ג	35 . ב	5 . ט	17 :: ו	26 :: ח	1 . ז	27 :: י	10 . ט	10 . ט	ח
10 :: י	21 : א	23 : ז	43 :: א	25 :: ט	21 . ז	49 . א	3 . ט	3 . ט	ט
40 . ט	31 : א	32 . י	29 :: ז	17 :: י	21 : י	45 . י	15 . ס	15 . ס	י
26 :: י	41 : ב	7 . כ	21 . י	13 :: א	23 :: ט	46 :: י	14 . נ	14 . נ	יא
16 . י	14 : ג	20 : ב	11 : ט	13 :: ב	26 :: י	48 :: י	2 . נ	2 . נ	יב
4 : ז	30 :: ד	32 . ד	5 :: ט	13 :: ג	29 . י	48 : י	11 : ס	11 : ס	יג
36 :: א	2 :: ט	40 : ח	40 : י	11 :: י	30 : י	48 . ט	14 . ס	14 . ס	יד
26 :: ב	14 :: ט	7 : ז	34 :: י	6 :: י	28 :: כ	44 :: ט	1 . ק	1 . ק	טו
10 :: ג	23 :: י	13 . ט	40 :: י	41 : כ	26 :: כ	45 . ט	4 : ק	4 : ק	טז
42 . ט	30 :: י	20 : ז	24 . כ	36 :: י	26 . ד	41 : י	14 . ס	14 . ס	יז
42 :: ט	42 :: י	32 . ט	6 :: כ	31 : י	26 : י	46 . י	22 : ט	22 : ט	יח
27 . ט	4 . כ	2 . ט	33 :: ט	21 : י	20 :: י	45 :: י	3 : צ	3 : צ	יט
3 :: ז	2 : ז	10 . ח	28 :: ט	27 . ז	26 :: י	18 :: י	16 : צ	16 : צ	כ
42 :: ז	20 . ז	23 . ז	14 . ט	12 : א	16 . ח	46 : כ	8 : ק	8 : ק	כא
28 : ז	24 . ז	32 : ח	5 : ט	8 . א	14 : א	41 . א	12 . ק	12 . ק	כב
12 :: ז	32 . ח	3 : ט	36 : ח	8 : א	8 : א	38 :: א	17 : ק	17 : ק	כג
21 35 . ז	38 . ט	14 . א	29 :: א	11 : א	11 : א	39 :: א	2 : ק	2 : ק	כד

לוח השואת הדפים מהדפים בוגר חדש של דפוס ורשא אל שאר הדפוסים

קשימוני היק	קאני הקסיד	מוקאמש הרע"א	חוב"ה סרה"ג	לוי ג'ו סיא	כרדימושוב תקפיה	אסמטרם הרכח 1858	אסמטרם הקסיד	אסמטרם הס"א	חוב"ה סרה"ג	א י ז י ר סיא	ורשא חרכ"ה סוף דף
37 : קו	13 : נה	10 : פס	25 : קב	35 : סו	38 : סר	12 : גב	5 : סו	37 : יג	12 : גב	3 : רסה	ג
10 : קח	12 : נו	18 : צ	11 : סח	6 : סו	11 : סח	5 : גב	32 : א	22 : סר	5 : גב	22 : רסט	ק
40 : קס	14 : נו	20 : צא	40 : סו	22 : סח	40 : סו	3 : גר	19 : סח	18 : סר	3 : גר	21 : רנג	נה
24 : ע	20 : ע	34 : צב	25 : סס	45 : סס	25 : סס	2 : נה	16 : ע	16 : סח	2 : נה	16 : רנה	ע
10 : צב	28 : יט	4 : צח	13 : סח	19 : קא	13 : סח	46 : נו	7 : קא	13 : סו	46 : נו	20 : רסכ	נו
6 : צב	31 : ס	11 : צו	3 : קב	38 : קב	3 : קב	42 : נו	41 : קב	5 : סו	2 : רכו	2 : רכו	נח
23 : סח	39 : סח	22 : צח	15 : קב	15 : קב	36 : קא	32 : סח	30 : קב	46 : סו	46 : סו	20 : רקא	נט
32 : סו	4 : סב	20 : א	20 : קר	20 : קר	29 : קב	29 : א	16 : קר	9 : סח	16 : א	18 : רקב	ס
19 : סח	21 : סב	14 : כ	40 : קר	13 : קו	27 : קב	45 : כ	6 : קו	13 : סב	18 : א	22 : י	סא
11 : סס	32 : סר	6 : ה	28 : קח	30 : קר	24 : קר	18 : כ	36 : קו	12 : נ	14 : יב	14 : יב	סב
39 : צ	40 : סח	2 : ו	1 : קח	1 : קח	19 : קו	34 : כ	30 : קח	13 : נ	20 : ו	20 : ו	סג
29 : צב	12 : י	32 : ח	16 : קט	16 : קט	15 : קו	53 : ר	24 : קט	19 : נא	4 : כב	4 : כב	סד
16 : צב	22 : סח	5 : ו	27 : ס	27 : ס	9 : קח	9 : ה	17 : א	21 : נב	14 : כ	14 : כ	סה
8 : צח	34 : סס	25 : יא	1 : סב	1 : סב	5 : קט	25 : ו	7 : סב	23 : נג	22 : א	22 : א	סו
2 : צו	41 : ק	5 : יג	15 : סג	15 : סג	41 : א	35 : ו	34 : א	22 : נד	11 : א	11 : א	סז
38 : צח	22 : קא	24 : סו	11 : סר	11 : סר	36 : סב	2 : ח	25 : א	27 : נה	18 : ס	18 : ס	סח
31 : צס	28 : קב	12 : סו	30 : סה	30 : סה	29 : א	10 : ח	13 : א	24 : ונה	9 : סח	9 : סח	סס
21 : קא	41 : קב	37 : יח	45 : סו	45 : סו	25 : א	20 : ט	2 : א	29 : נו	3 : נ	3 : נ	ע
2 : קב	40 : קר	12 : כ	14 : סח	14 : סח	11 : סח	21 : י	26 : סו	22 : נו	13 : נד	13 : נד	עא
27 : קב	42 : קח	5 : כא	32 : סס	32 : סס	1 : סו	24 : יא	13 : א	18 : נו	16 : נט	16 : נט	קב
6 : קח	42 : קו	20 : כב	4 : צ	4 : צ	28 : סח	27 : יא	38 : צ	11 : נח	18 : סג	18 : סג	קג
37 : קו	6 : קו	28 : כה	24 : צא	24 : צא	22 : א	34 : יב	27 : צא	15 : נט	13 : סו	13 : סו	קד
8 : קח	40 : קח	39 : כז	45 : צב	45 : צב	41 : א	37 : יב	9 : צב	2 : נט	15 : קד	15 : קד	קה

חלק ב'

כנ לוח השואת הדפים מהדפים בזהר חדש של דפוס ורשא אל שאר הדפוסים

הפסוקת קנינים ח ל ש י ש

קישורית חיק	קאריך חקיך	סונקאמש חוקיא	ליוריכו הקנינים חרישים	ברייטשוב קפי"ח	אסטורום הרכה 1858	אסטורום חקיך	אסטורום חסיא	אסטורום חסיא	א י ו י מ י ר הקנינים חרישים	דפוס חרישי	דפוס
22	קסג: קר	טא: ט	9	קכג: ק	16: 1	קכ: 1	קח: 24	קח: 2	קפח: 2	קפ	
13	קסד: קח	קע: 9	13	קכא: 38	58: 1	קכג: 1	קח: 49	קפס: 1	קפס: 1	קפ	
27	קסה: קי	קעד: 10	25	קכב: 10	57: ח	קכד: 16	קעט: 36	קצג: 14	קצג: 14	קכד	
28	קסז: קי	קעו: 7	29	קכג: 16	42: ט	קכה: 21	קעז: 11	קצו: 17	קצו: 17	קכה	
31	קכח: קי	קעז: 8	37	קכד: 27	30: י	קכו: 35	קפז: 39	קרב: 2	קרב: 2	קץ	
29	קכט: קי	קעט: 9	39	קכה: 33	19: י	קכז: 1	קפח: 13	קרו: 4	קרו: 4	קו	
14	קכ: קי	קס: 8	36	קכו: 24	43: יא	קכח: 34	קפח: 26	קרו: 15	קרו: 15	קח	
5	קכב: קי	קסא: 32	37	קכו: 26	24: יב	קכט: 35	קעז: 48	קרו: 11	קרו: 11	קט	
23	קכג: קי	קסב: 15	37	קכז: 14	41: יב	קכ: 25	קעז: 10	קרו: 20	קרו: 20	קץ	
19	קכד: קי	קסג: 12	44	קכז: 22	34: יג	קכא: 33	קפח: 36	קרו: 21	קרו: 21	קיא	
16	קכה: קי	קסד: 11	8	קכז: 32	24: יד	קכב: 40	קכג: 17	קרה: 6	קרה: 6	קיב	
42	קכו: קי	קסז: 32	42	קכז: 24	52: יד	קכג: 37	קכד: 32	קרה: 14	קרה: 14	קיג	
30	קכז: קי	קסה: 24	30	קכז: 17	32: כז	קכד: 39	קכה: 5	קרה: 14	קרה: 14	קיד	
7	קכט: קי	קסז: 18	25	קכז: 7	1: כז	קכה: 36	קכח: 18	קרה: 14	קרה: 14	קכז	
5	קס: קי	קסא: 21	14	קכז: 7	30: כז	קכז: 39	קכז: 36	קסו: 5	קסו: 5	קסו	
6	קסא: קי	קסב: 22	22	קכה: 18	22: כז	קכז: 5	קכז: 20	קסו: 6	קסו: 6	קסז	
37	קסב: קי	קסג: 18	26	קכז: 15	6: כז	קכה: 7	קכז: 37	קסג: 2	קסג: 2	קסח	
41	קכג: קי	קסד: 15	25	קס: 8	46: כז	קכז: 8	קכז: 8	קסג: 22	קסג: 22	קסז	
25	קכה: קי	קסז: 9	29	קכא: 3	20: כז	קכז: 11	קס: 27	קסז: 22	קסז: 22	קסז	
18	קסו: קי	קס: 1	28	קכב: 41	55: כז	קכז: 14	קכא: 45	קסז: 22	קסז: 22	קסז	
3	קסז: קי	קסא: 3	31	קסנ: 17	15: כז	קס: 17	קסב: 28	קסז: 6	קסז: 6	קסז	
	קפ: קי	קס: 8	35	קסר: 35				קסז: 14	קסז: 14	קסז	

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

שמות המאמרים שעל פירוש „הסולם“ בכל דף ודף כדוגמת: „מאמר השושנה“ — „הניצנים“ וכדומה. ספר חזרו כצורת פרקים ומשפטים ללמוד ולמעין כעין מפתח לתוכן הענינים שבכל פרשה ופרשה וכתוצאה מרב ערכם וחיבותם ערכנו כאן לוח „מפתח לשמות המאמרים“

כרך א'			כרך ג'		
הקדמת ספר הזהר			פרשת בראשית		
א	השושנה	א	עא	יקו המים	
ח	הניצנים	ח	עט	תושא הארץ רשא	
יג	מי ברא אלה	יג	צה	יהי מארת	
יט	מי ברא אלה ראליהו	יט	קד	בי. המאורות	
כר	אמא אוזיפת לברתא מנאהא	כר	קסט	מאורי אור ומאורי אש	
לב	אותיות ררב המנונא סכא	לב	קכו	גי נהורין	
נר	חכמה רעלמא קיימא עליה	נר	קלו	משה ועקב	
נה	מנעולא ומפתחא	נה	קמא	יעקב ומשה	
ס	כהראם באברהם	ס	קמו	נעשה אדם	
סר	חזווא רכי חייא	סר	קנ	אני אני הוא	
עג	עמי אתה בשותפא	עג	קנח	נעשה אדם	
פג	רטעין חמרי	פג	קסד	תפלה לעני	
קכא	בי נקודין	קכא	קפ	הקירטא	
קכה	בליליא רכלה	קכה	קצב	ברא עלמין ומחדיבן	
קמט	שמיא וארקא	קמט	קצח	הי מינים דערב רב	
	כי בכל חכמי הגויים —		רא	משה ובי משיחין	
קסא	מאין כמוך	קסא	רסו	אבני שיש טהור	
קסז	מי זאת עולה מן המדבר (שיר) קסז	קסז	ריח	ונהר יוצא מעדן	
	מאן רחרי במועדי ולא		רכא	ויניחהו בגן עדן	
	יהיב למסכני		רכה	עין שיד גיע	
קעא	אורייתא וצלותא	קעא	רל	ויצר וגוי כל חית השדה	
קעז	ציאת רשב"י מהמערה	קעז	רלג	ויבן וגוי את הצלע	
קפב	פקודי אורייתא:	קפב	רלו	הכל — משה	
			רלט	עדובין בישין	
קפר	פקודא קרמאה	קפר	רמא	תקונא דעלמא תתאה מעלאה	
קפח	פקודא תנינא	קפח	רס	והארץ היתה תהו	
קצג	פקודא תליתאה	קצג	רסו	גי אתחן טרבו	
קצח	פקודא רביעאה	קצח	רסח	תקון סבי"ם דווין	
רב	פקודא חמישאה	רב	רעא	קול הי על המים	
רו	פקודא שתיתאה	רו	רעב	לעומת המסגרת	
רט	פקודא שביעאה	רט	ערה	בי ראשים	
ריג	פקודא תמינאה	ריג	רעט	אור הגנוז	
ריז	פקודא תשיעאה	ריז	רסד	אם לא בריתי יומם ולילה	
רכא	פקודא עשיראה	רכא	רסט	רקיע המבויל והמחבר	
רכט	פקודא חדסר	רכט	רצג	מים אעדו ואולירו חשוכא	
רל	פקודא תריסר	רל	רש	אם לא בריתי יומם ולילה	
רל	פקודא תליסר	רל	שה	יהי מארת	
רלא	פקודא ארביסר	רלא	שיג	ישרצו המים	
	ביאור כללי לכל י"ד		שיד	ויברא אלוקים את התנינים	
	פקורין	רמב	שטז	נעשה אדם	
	פרשת בראשית		שכ	כי לא המטיר	
	גליף גליפי בטהירו עלאה	א	שכו	ויצו — על האדם	
	זהר הרקיע	ז	שכט	והנחש היה ערום	
	פעמי נקודי ואתחן	כא	שלה	וישם הי לקין אות	
	והארץ היתה תהו	כח	שלת	לפתח חטאת רובץ	
	יהי אור	מ	שמא	עזא ועזאל	
	יהי רקיע	נו	שמד	זה ספר תולדות אדם	
			שמה	לא ידון רוחי באדם	

מא	מט	נה	סג	עד	סא	סט	צד	צו	צז	צח	ק	קג	קו	קי	קיא	קיג	קטו	קיס	קכג	קכח	קלא	קלב	קלד	קמ	קמו	קמז	קנ	קנח	קעא	קעז	קפא	קפג	קפח	קצה	רא	רד	ריא	ריב	ריד	ריט	רכא									
די היכלות דאוי"א דבריאה	היכל א' יסוד	די היכלות דאוי"א דבריאה	היכל ב' הוד	די היכלות דאוי"א דבריאה	היכל ג' נצח	די היכלות דאוי"א דבריאה	היכל ד' גבורה	די היכלות דאוי"א דבריאה	היכל ה' חסד	די היכלות דאוי"א דבריאה	היכל ו' תפארת	די היכלות דאוי"א דבריאה	היכל ז' קדש הקדשים (נשלם ביאור ההיכלות)	הי אור	ויהי ערב ויהי בקר	הי אור	יהי רקיע	תרשא הארץ	מארת חסר	ישרצו המים	נעשה אדם	וירא — כל אשר עשה	ויכלו השמים	וירא אלקים בינים השביעי	אשר ברא אלקים לעשות	סוכת שלום	ויבן ה' אלקים את הצלע	וייצר ה' אלקים את האדם	בעל ואשרה	פיוסא ונטילת רשות	מאן דנפיק לארחא	פיוסא ונטילת רשות	קול ודבור	נאם ה' לאדוני	שלהובא דסלקא	כמה גחני זיני נהודין	(אתסליג עלמא)	וישמעו (קול ה')	מתהלך בגן	ויתנצלו — עדים מהר חורב	ויתפרו עלי תאנה	יגרש את האדם והאדם ידע	דקטול קין להבל	זה ספר תולדות אדם	זכר ונקבה בראם	ויתהלך חנוך את האלקים	וירא — כי רבה דעת האדם	ויתעצב אל לבו	לא ידון רוחי	הנפילים היו בארץ
מא	מט	נה	סג	עד	סא	סט	צד	צו	צז	צח	ק	קג	קו	קי	קיא	קיג	קטו	קיס	קכג	קכח	קלא	קלב	קלד	קמ	קמו	קמז	קנ	קנח	קעא	קעז	קפא	קפג	קפח	קצה	רא	רד	ריא	ריב	ריד	ריט	רכא									
אמחה את האדם	לכו — אשר שם שמות	אמחה את האדם	לכו חזו מטעלות	טוב איש חונן ומלוה	שתה מים מבורך	ותשחת הארץ	אלמלא חטא לא הוליד	תולדות	וירא אלקים את הארץ	עשה ה' אשר זמם	כי לימים עוד שבעה	ויולד שלשה בנים	דינא דגיהנם	קץ כל בשר	זהלי קולך — עניה ענתות	ההוא יודאי	רזין דקרנא	ארימת ידאי בצלותין	ואני — מביא מבול	אמרתי לא אראה ית	ואני מבול מבול	והסמותי את בריתי	וירמא את מזבח ה' ההרוס	בא אתה וכל ביתך	דה' הארץ ומלואה	דאתאבידו חייבין מעלמא	מה בין משה לשאר בני	עלמא	ויבא גח — אל התיבה	וישאו את התיבה	ויפח את כל היקום	ויזכור אלקים את גח	ויבן גח מזבח	וירא ה' את ריח הנתות	ויברך אלקים את גח	ומוראכם וחתכם	את קשתי נתתי בעגן	והאבן הזאת אשר שמת	מצבה	ויהיו בני גח היוצאים מן	התיבה	שלשה אלה בני גח	ויחל — ויטע כרם	בת שבע ואוריה	הוא היה גבור ציד	והבית בהבנותו	עיר ומגדל	שער החצר הפנימית	הן עם אחד	
אמחה את האדם	לכו — אשר שם שמות	אמחה את האדם	לכו חזו מטעלות	טוב איש חונן ומלוה	שתה מים מבורך	ותשחת הארץ	אלמלא חטא לא הוליד	תולדות	וירא אלקים את הארץ	עשה ה' אשר זמם	כי לימים עוד שבעה	ויולד שלשה בנים	דינא דגיהנם	קץ כל בשר	זהלי קולך — עניה ענתות	ההוא יודאי	רזין דקרנא	ארימת ידאי בצלותין	ואני — מביא מבול	אמרתי לא אראה ית	ואני מבול מבול	והסמותי את בריתי	וירמא את מזבח ה' ההרוס	בא אתה וכל ביתך	דה' הארץ ומלואה	דאתאבידו חייבין מעלמא	מה בין משה לשאר בני	עלמא	ויבא גח — אל התיבה	וישאו את התיבה	ויפח את כל היקום	ויזכור אלקים את גח	ויבן גח מזבח	וירא ה' את ריח הנתות	ויברך אלקים את גח	ומוראכם וחתכם	את קשתי נתתי בעגן	והאבן הזאת אשר שמת	מצבה	ויהיו בני גח היוצאים מן	התיבה	שלשה אלה בני גח	ויחל — ויטע כרם	בת שבע ואוריה	הוא היה גבור ציד	והבית בהבנותו	עיר ומגדל	שער החצר הפנימית	הן עם אחד	
אמחה את האדם	לכו — אשר שם שמות	אמחה את האדם	לכו חזו מטעלות	טוב איש חונן ומלוה	שתה מים מבורך	ותשחת הארץ	אלמלא חטא לא הוליד	תולדות	וירא אלקים את הארץ	עשה ה' אשר זמם	כי לימים עוד שבעה	ויולד שלשה בנים	דינא דגיהנם	קץ כל בשר	זהלי קולך — עניה ענתות	ההוא יודאי	רזין דקרנא	ארימת ידאי בצלותין	ואני — מביא מבול	אמרתי לא אראה ית	ואני מבול מבול	והסמותי את בריתי	וירמא את מזבח ה' ההרוס	בא אתה וכל ביתך	דה' הארץ ומלואה	דאתאבידו חייבין מעלמא	מה בין משה לשאר בני	עלמא	ויבא גח — אל התיבה	וישאו את התיבה	ויפח את כל היקום	ויזכור אלקים את גח	ויבן גח מזבח	וירא ה' את ריח הנתות	ויברך אלקים את גח	ומוראכם וחתכם	את קשתי נתתי בעגן	והאבן הזאת אשר שמת	מצבה	ויהיו בני גח היוצאים מן	התיבה	שלשה אלה בני גח	ויחל — ויטע כרם	בת שבע ואוריה	הוא היה גבור ציד	והבית בהבנותו	עיר ומגדל	שער החצר הפנימית	הן עם אחד	

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

כט

סה	וירא ד כי שנואה לאה	לח	כמה אתרון — לצדיקים	כח	מי יעלה בהר ה'
סז	השבטים	מב	עדן מנטף על הגן	לב	והנה שלשה אנשים — ויאכלו
עג	— הפעם אודה — וחקרא	מה	עניני תחית המתים	מד	ויאמר שוב אשוב
עו	את שמו יהודה	סו	לא תקח אשה — מבנות הכנעני	מה	והנה בן לשרה
עז	הרהורא דיליה ברחל הות	סז	באורייתא כל חיין	מח	נודע בשערים בעלה
פא	וימצא דודאים בשדה	סט	והנה רבקה יוצאת	נ	ויאמר שוב אשוב
פז	ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף	ע	תפלה שועה דמעיה	נב	ויקומו משם האנשים
קב	עלמות שיר	עט	ויביאה יצחק האהלה	נה	המכסה אני מאברהם
קד	כל סדרא לאו איהו אלא בחלת	פא	ויוסף אברהם ויקח אשה	ס	ארדה נא ואראה
קי	זכירה ופקודה	פג	ולבני הפלגשים — מתנות	סא	ואברהם היה היה
קטז	מות וצלמות	פד	מי נתן למשיסה יעקב	סב	הכצעתה עשו
קיו	ויזכור אלקים את רחל		תולדות	סה	האף תספה צדיק עם רשע
קיח	נקבה שכרך	א	ואלה תולדות יצחק	סז	ויבראו שני המלאכים סדומה
קכא	המקלות	ח	ויהי יצחק בן ארבעים שנה	ע	גן עדן וגיהנם
קכט	ברכות לראש צדיק	ח	ויעתר יצחק	עב	והי המטיר על סדום
קלא	ולא ראיתי צדיק נעזב	יא	ויתרוצצו הבנים	פד	ארץ אשר לא במסכנות
	תריץ דקיעין — שידותא	יג	סעודת הצדיקים לעתיד לבא	פו	ויעל לוט מצועד
קלב	וסיימא	יד	שתוף מדת הרחמים בדין	פז	עמון ומואב
קלד	ישבעו עצי ה'	יז	ויתרוצצו הבנים ב'	קא	ויאמר — אחותי היא
קלו	המקלות ב'	יח	קבוץ גליות ותחית המתים	קז	עומד על ימינו לשתנו
קמא	חיי ה' וברוך צורי	כט	ויגדלו הנערים — כי ציד כפיו	קי	ועדפו — העולה בנחל
קמב	לא יגרע מצדיק עניו	לב	ויזד יעקב נזיד	קיב	ראש השנה ויומיהכפורים
קמג	את קרבני לחמי התרפים	לד	ויהי רעב בארץ	קטו	והי פקר את שרה
קמה	ויפגעו בו מלאכי אלקים	לז	אחותי היא	קכה	ויעש ה' לשרה
קמח		מא	ויצו אבימלך	קכז	אשתך כגסן סוריה
		מב	ויקרא שמה רחובות	קל	חושבן קץ משיחא
		פד	ותכהין עיניו מראות	קלז	בן הגר המצרית
		פז	ויקרא — לא ידעתי יום מותי	קמא	אותות המשיח
		נא	בגדי עשו החמודות	קמה	והאלקים נסה את אברהם
		נג	בצרתה לי קראתי ויעניי הברכות	קמט	וירא את המקום מרחוק
		נט		קנב	אברהם אברהם
		ס		קנז	בכל צרחם לא צד
			ויצא		
		א	ויצא יעקב מבאר שבע		כרך ח
		ו	ד' הבלים		חיי שרה
		ט	זהר אסטקלריא דנהרא	א	וישאו — וישילוהו אל הים
		יג	סימ ואשת זנונים	ג	ודומה קאים ונטיל בחושבנא
		יד	ויצא יעקב מבאר שבע ב'	ו	מלך לשדה נעבד
		יז	קומה ד'	ח	מאן דאיהו זעיר איהו רב
		כא	ויצא יעקב ג'	ט	ויהיו חיי שרה
		כז	נבואה מראה וחלום	י	וישדנה הסרות
		כו	והנה ד' נצב עליי	יב	ואיבה אשית בינך ובין האשה
		לב	ויקץ — מה גורא המקום הזה	יג	גלמי ראו עיניך
		לג	והנה סולם מוצב ארצה	יד	לספוד לשרה ולבכותה
		לה	וידד יעקב נדר	יז	דומה נטלם בחשבון ומוציאם
		לח	ריח חמא ליה לאלהיו	יט	בחשבון
		מב	וירא והנה באר בשדה	כ	ותמת שרה בקרית ארבע
		מד	ויצא יעקב ד'	כז	חויא דרקועא
		מז	אעבדך שבע שנים	כה	זיני חרשין — בנשייא
		נב	צדיק עליון צדיק תחתון	כח	מערת המכסלה
		נז	ארבע קשרין	כט	ארבע מאות שקל
		נט		לז	מערת המכסלה ב'
		סג			יאברהם זקן בא בימים

כרך ו

וישלה

א	וישלה יעקב מלאכים
ו	עם לבן גרתי
יג	צלותהון דצדיקיא
כב	ויותר יעקב לבדו
כה	ויאבק איש עמו
כו	שלחני כי עלה השחר
כט	גיד הנשה
לה	וישתחו ארצה
לו	ויהבקו ויפול על צואריו
לח	יעבר נא אדוני לבדו
לט	ויבן לו בית
מו	לא תחרוש בשור ובחמור
מח	הסידו את אלהי הגכר
נ	ויבן שם מזבח
נא	ויעל מעליו אלקים
נב	יעקב — וישראל
נג	כל שירותא תקיף
נה	התרשית ביום צרה
נט	ויהי בצאת נמשה
ס	ויצב יעקב מצבה
ס	וילך ראיבן — ויהיו בני יעקב שנים עשר

עט	ויקרא לבנו ליוסף	נג	בית יוסף	טז	מי זאת עולה מן המדבר
פה	ותרב חכמת שלמה	נז	וירא את בנימין	טז	ואלה תולדות עשו
צג	ושכבתי עם אבותי	סא	הבקר אור	ע	ואלה המלכים
	ויסתחו ישראל על ראש		וליוסף יולד — בסדרם	עד	יעקב ישראל וישורון
קד	המטה	סד	תבא שנת הרעב	עו	אל תיראי תולעת יעקב
קי	כד' פרקים — העולם נדון		ויגש	עח	חצית לילה ותטלת השחר
קיב	ויהי השמש לבא	א	ויגש אליו יהודה	סא	מצא את הימים במדבר
קיד	וירא ישראל את בני יוסף	ד	נפש רוח נשמה	סב	אוודה ה' בכל לבב
קסז	ויברך את יוסף	ז	כי הגה המלכים נועדו	סה	אתה סתר לי
קכ	ויסב חזקיהו מניו אל הקיר	ס	יפה נוף		וישב
קכז	המלאך הגוראל	י	שתין נשמי		וישב יעקב
קכז	אל תזכר לנו עונות ראשונים	יז	ואכלת ושבעת וברכת	א	אלה תולדות יעקב
קכט	עבדו את ה' ביראה	כ	ולא יכול יוסף להתאפק	ו	כי פעל אדם ישלם לו
קל	תכון תפילתי קסודת	כד	למה הרעות	ח	אך אל הפרכת לא יבא
קלב	טורא דהילא		וישול על צוארי בנימין	יב	הגה ישכיל עבדי
קלד	ב' משמורות	כח	אחיו ויברך	טו	וישראל אהב את יוסף
קמו	המלאך הגוראל	ל	הקל נשמע בית פרעה	כד	ויחלום יוסף חלום
קמז	תלת גזונין	לג	קחו לכם — עגלות לספסם	כו	וילכו אחיו לרעות
קמט	ועז מלך משפט ארבע	מ	ויאסור יוסף מרכבתו	ל	ירושלים הבנויה
קנ	הללו עבדי ה'			לא	וימצאוהו איש
קנג	ויברכם ביום ההוא			לב	את אחי אנכי מבקש
קנו	גלמי דאו עיניך			לג	אית רבוא ואית רבוא
קנו	ומדת ימי מה היא			לד	והכור רק אין בו מים
קכח	כל ברכאן — להאי דרבא	א	ויחי יעקב	לח	ציון וירושלים
קכט	קל גלגלא מתגלגלא	ס	ויקרבו — ויקרא לבנו ליוסף	מד	ויקרא את שמו עד
קסא	האספו ואגידה לכם	ס	ויקרא לבנו ליוסף	מו	בא אל אשת אחיך ויבט
קסז	ראובן בכורי אתה	יב	הנה אביך חולה		אוותה
קע	מאשר שמנה לחמו	יג	והיה לעת ערב יהיה אור	מז	וירע בעיני ה'
קעב	סחו כמים אל תותר	סז	ויגד ליעקב	נו	ותסד בבני אלמנותה
קעד	שמעון ולוי אחים	יז	וישב על המטה	נז	וייוסף הורד מצרימה
	האומות — לשמשא	כ	שמהן דאתקדיאו יד	נט	ויהי ה' את יוסף
קעט	וישראל לסיהרא	כב	נראה אלי בלזו	סא	ותשא אשת אדוניו את עיניה
קפ	יהודה אתה ידוך אחיך	כד	הגני מסרך והרביתיך	סב	ויהי כדברה אל יוסף יום יום
קפה	אסרי לגסן עירה	כה	ועתה שני בניך הגולדים	סד	חסאו משקה מלך מצרים
קצג	אל תחתר במרעים	כז	מתה עלי רחל	ע	והאמה
קצד	א' זעירא	ל	וירא ישראל את בני יוסף	ע	ויהי גא סי שנים כרוחך אלי
קצח	אסרי לגסן עירה ב'	לא	אשר נתן לי אלקים בזה	עד	לב סהור ברא לי אלקים
דב	מהאוכל יצא מאכל	לה	ועיני ישראל כבדו מזקן	ס	מקץ
דד	תרין תקונין דנוקבא	לו	ויחי יעקב ב'	א	קץ שם לחשך
דו	מתקנא בייב בתרין עלמין	מ	תרי גמלי	ד	ויהי מקץ
די	זבולין לחוף ימים ישכון	מה	לי הכסף ולי הזהב	ח	ותפעם רוחו
ריג	השבעתי אתכם בגות ירושלים	מו	ויקרבו ימי ישראל למות	ס	ויריזוהו מן הבור
רסו	יששכר חמור גרם	מט	ד' יצחק — יתיב ועציב		אחרי הודיע אלקים אותך
דכ	דן ידין עמו	נג	כד מטי זמניה לאסתלקא	יח	את כל זאת
דל	גד גודד יגודגו		מעלמא		וידא יעקב כי יש שבר
דלב	שימני כחותם על לבך	נה	אם הבנים שמחה	כז	במצרים
דלה	תלת נשמתין	נט	בני אמי נחרו בי	לב	ויוסף הוא השליט
דלט	מאשר שמנה לחמו ב'	סא	וכפר בריחכם את מות	לד	ויברך יוסף את אחיו
דמב	נחילי אילה שלוחה	סא	אוי לרשע רע	לו	ויזכור יוסף את החלומות
דמה	מחשבה קול דבור	סג	הצלם	מז	ויאסוף אותם אל משמר
דמו	בן פורת יוסף	סז	ד' מינים	מו	ויקח מאתם את שמעון
דנא	בנימין זאב יטרף	עג	חבצלת ושושנה		וייראו האנשים כי הובאו
דנה	וזאת אשר דבר להם אביהם	עז	ויקרבו ימי ישראל למות ב'		

ג	השטן בתוכם	צב	תחת עבד כי ימלוך	רנו	ויכל יעקב לזכות את בניו
יא	התנינים	צג	עד שיפוח היום	רנח	ויגוע ויאסף אל עמי
	ועבר — על מהשקוף	צד	ויאמר אל עמו	רס	אבל מצרים
כג	ועל שתי המזוזות	צה	הן אראלים צעקו חוצה	רסג	צהלי קולך בת גלים
כח	ויהי בחצי הלילה	צט	ב' דמעין לשקיעו דימא רבא	רסו	אין כסף נחשב בימי שלמה
לט	את הכל ראיתי בימי הבלי	ק	הבה נתחכמה	רסט	כסא וברכתא
מג	וירח את ריח בגדיו	קא	בכל אלהי מצרים אעשה	רעא	גרן האסד
מו	שה לבית אבות	קב	שפטים	רעא	חניטא דיעקב
מז	שאור ומחמצת	קג	שיר השירים אשר לשלמה	רעג	ויישם בארן במצרים
מח	מצת דינא	קז	וילך איש		
נא	לספר בשבחה וזיאת מצרים	קז	וימת מלך מצרים		
נג	קרבן פסח	קח	שתי דמעות לים הגדול		
נו	קדש לי כל בכור	קי	וכי חרב אית לה'		
נז	כי מלאכיו יצוה לך	קיא	ויאנחו בני ישראל		
ס	כי לא ראיתם כל תמונה	קיב	אאחה שועה צעקה		
סד	התפילין	קיג	דודי לי ואני לו הרועה		
	פרשת בשלח	קיו	בשושנים		
		קיז	ומשה היה רועה		
		קכ	בלבת אש מתוך הסנה		
			פרשת וארא		
א	ויעבור אלישע אל שונם		וארא — באל שדי ושמי	א	ואלה שמות
ח	תלת מותני הו		הוייה לא נודעתי להם	ג	היה היה דבר ה'
ח	ויסב את העם	א	גועין דמתחזיין ודלא מתחזיין	ה	אתי מלבנון כלה
יא	וה' הולך לפניהם יומם	ו	ד' יסודין ארמ"ע	ו	אל תלחם לחם רע עין
טז	ויקה שש מאות רכב בחור	י	והוצאתי והצלתי ובאלתי	ח	ג' אינון דרחיין שכינתא
יז	וסרעה הקריב	י	ולקחתי	יא	איש וביתו באו
יח	ה' ילחם לכם ואתם תחדישון	יט	כלל ופרט	יב	גלגלי רתיכתא קדישא נסליין
כב	מה תצעק אלי	כ	ולא שמעו אל משה מקצר	יז	את יעקב איש וביתו באו
כג	הרם את מסך	כ	רוח	טז	היה היה דבר ד' ב'
כה	ויסר את אופן מרכבותיו	כג	קול ודבור	כז	אתי מלבנון כלה ב'
לו	ויסע מלאך האלקים	כג	גורו לכם מפני חרב	כז	שבעים נפש
מו	ויסע ויבא ויש	כז	אלה ראשי אבותם	כז	משלחי רגל השור
נה	וירא ישראל את היד הגדולה	כח	וידעת היום והשבות אל	כו	ויקם מלך חדש
ס	או ישיר משה	כח	לבבך	לא	משא מצרים
סז	עזי וזמרת יה	כט	קח את מסך — יהי לתנין	לג	ביאת המשיח
עב	ה' איש מלחמה	לב	חצות לילה ויממא:	לג	ויקם מלך חדש ב'
עד	מרכבות סרעה וחילו	לג	תנין רביץ בין יאורין	מט	אילת השחר
עט	ימינך ה' נאדרי בכח	לג	להט החרב המתהפכת	ג	צדיקים שמיניע אליהם
פה	בשעתא דעאל משה בנו עננא	לז	קח את מסך	נא	כמעשה הרשעים
פט	וברוב גאונך תהרוס קמיך	מ	ויהיו דם	נד	וילך איש מבית לוי
צ	מי כמוכה באלים	מג	ושרץ היאור צפרדעים	נז	ותצפנהו שלשה ירחים
צג	נסית ימינך תבלעמו ארץ	מח	ויבנהו שבע שנים	נח	ותתצב אחותו מרחוק
צה	למבני מקדשא לתתא	נו	דרכים — נתיבות — נעם	סא	ותרד בת סרעה
צח	ולא מצאו מים	נז	— ושלום	סב	ויסן כה וכה
	ויאמר אם שמוע תשמע	ס	הנה יד ה' הויה	סג	וישב על הבאר
	לקול ה'	סא	ואעשך לגוי גדול	סד	מארבע רוחות בואי הרות
צט	המן	סב	ותהי שרה עקרה	ע	באר דמשה ויעקב
קג	קב"ה תבע עלבונא דצדקיא		פרשת בא	עא	ברח דודי
קז	צור וסלע		אם יש עליו מלאך מליץ	עב	גלותא למה ולמצרים למה
קח	היש ה' בקרבנו	א	ותי היום — ויבא גם	עג	לחם לא אכל ומים לא שתה
קכ	ויבא עמלק			עז	י"ב טורי אפרסמונא
קכא	ויראו את אלקי ישראל			עז	י"ח טורי פרסמונא
קל	ויבן משה מזבח			עח	אל גנת אגוז ירדתי
קלג				עט	גם את זה לעומת זה
				פא	בני ישראל בני יעקב
				פב	איש וביתו באו
				פג	המחים ידעון צערא דחי
				פד	עד שהמלך במסבו
				פע	ישראל לקבל שאר אומין
				פז	ועלמא

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

כרך פ

פרשת יתרו

וישמע יתרו	א
ואת שני בניה	יד
וירא יתרו חתן משה	טו
זה ספר	טז
ואתה תחזה ברוא דשערא	יח
" " " "	כב
" " " "	כד
" " " "	כו
" " " "	לא
" " " "	לב
" " " "	לג
" " " "	מו
בחדש השלישי	סא
ומשה עלה אל האלקים	סז
כה תאמר לבית יעקב	סז
על כנפי נשרים	עב
ויהי ביום השלישי	עג
ויהי קולות וברקים	עה
וכל העם רואים את הקולות	עו
וידבר אלקים	סה
והלוחות מעשה אלקים המה	צד
אנכי ה' אלקיך	צח
לא יהיה לך	קג
לא תעשה לך	קט
לא תשתחוה להם	קיא
לא תשא	קיב
וזכור את יום השבת לקדשו	קיג
כבר את אביך	קכג
לא תעשון אתי	קכז
אנכי ה' אלקיך ב'	קכט
לא תשא את שם ה' לשוא	קלב
וזכור את יום השבת לקדשו	קלד
ב' מרגלן	קלו
כבר את אביך ואת אמך	קמב
לא תרצח לא תנאף וכי'	קמה
פרשת ואלה המשפטים	
ואלה המשפטים	א
כי תקנה עבד עברי	ב
הסבא	ה
כי ינצו אנשים	קיו
להשיב אבידה	קיח
להפריש ערי מקלט	קיס
מִיֵּס ומוֹט	קכא
לפדות עבד עברי	קכג
חרב פסיות	קכה
נדר ושבועה	קכז
גזן ויקב	קלא
משגיח מן החלונות	קלג
לא תהיה אחרי רבים לרעות	קלו
מדבר שקר תרחק	קלח

סדר דינין בהלכות נזיקין

רשימין בסימנין דקביה	קמ
ושכינתיה	קמד
רוחא — דסליק ונחית	קמו
בכל לילא	קנז
ב' משיחין	קנז
על המעשר	קנט
ואנשי קדש תהיון לי	קסה
דינו לבקר משפט	קסו
אידרא דמשכנא	קצח
ובכל אשר אמרתי אליכם	קעט
תשמרו	קסא
כל בר ישראל דאתגוד	קסב
בעי לאתחזאה	קסד
הקביה נקרא אדנאי	קסה
נשיקין	קפח
הנה אנכי שולח	קצ
לא תבשל גדי בחלב אמו	
ואל משה אמר עלה אל ה'	
ואל אצילי בני ישראל	
	כרך ו
	פרשת תרומה
מי זאת הנשקפה כמו שחר	א
כד ברא קביה עלמא	ג
מה רב טובך אשר צפנת	ו
אפרסמון ואפריון	ז
מעצי הלבנון אליון שית	י
יומין דבראשית	יג
ויקחו לי תרומה	טו
תלת גזוין — גו שלהובא	כב
זהב וכסף ונחשת	כג
ערב ובקר וצהרים	כח
אמר שומר אתא בקר	מב
משה שלחן כסא ומגורה	מד
שמע ישראל ובשכמליו	גב
ויקחו לי תרומה ב'	גז
כגוזא	גכ
ברכו את ה' המבורך	גכ
השמים מספרים כבוד אל	ע
רגנו צדיקים	עא
שירו לה' שיר חדש	עב
מזמור שיר ליהם השבת	עג
נשמת כל חי	עד
ואתה ה' אל תדחק	עה
זהב וכסף ונחשת וכי' ב'	עב
מי העיר ממורח	עג
אלקים אלי אתה אשחרך	עז
ויקחו לי תרומה ב'	עז
פתיחו וחיוסאה קלישא	עח
דעל ארעא קדישא	עט
נפש דרוח ונשמה	עז

שיר המעלות הבוסחים בה'	ק
שיר השירים אשר לשלמה	קא
מאת כל איש אשר ידבנו	
לבו	קח
הנשיקין	קכ
וזאת התרומה	קכה
משה אהרן ושמואל	קלב
זהב וכסף ונחשת ג'	קלג
יהי אור	קלה
וה' נתן חכמה לשלמה	קלו
התכלת	קלח
והנה טוב מאד	קמא
דינא דגיהנם	קמה
אתר אית בישובא — דלא	
מתין תמן	קנא
בצלאל ידע לצרפא אתחון	קנו
תכלת ב'	קנו
ועשית שלחן	קנח
ואכלת ושבעת וברכת	קסב
ועשית שלחן ב'	קסד
עת לעשות לה'	קעד
עת רצון	קעו
החכמה תעזו לחכם	קעט
מזון הנשמות	קס
אמצעיאת דעלמא	קסב
כוס של ברכה	קסה
מגורה שקלים החדש	קסו
ועשו ארון	קצד
ראה ועשה בתבניתם	קצה
ג' שמהן כלולים כחודא	קצו
האותיות	קצט
שמע ישראל	רו
אתה הראית לדעת	רט
ואהיה אצלו אמון	רי
אתה הראית לדעת	ריב
התפלין	ריד
ואהבת את ה' אלקיך	רטז
ואת המשכן תעשה יריעות	ריח
בכל לבבך ובכל נפשך	
ובכל מאדך	ריט
צדיקיא אנשי שכינתא אינון	רכג
שלחני כי עלה השחר	דכג
אם ה' לא יבנה בית	רכה
ברכ עם הדרת מלך	רכז
בכל אתר דאתחון אתוספון	
איהו לגריעותא	רכט
שבעה רקיעים	רל
סלו לרוכב בעדבות	רלב
כי נר מצוה ותורה אור	רלז
ריו בימינא קיג בשמאלא	רמא
אור זרוע תדיר	רמב
אור מים רקיע	רמה
קין הבל שת אנוש ומהללאל	רנ

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

לג

קמ	רוא דשמע	ג	ד' מינים	רנג	רוין דברכת המזון
קמב	לאדכרא יציאת מצרים	גב	בסוכות תשבו	רנט	שבע ברכות דכלה
קמד	אז נדברו יראי ה'	נה	יהי שם ה' מבורך	רכב	וכל בניך למודי ה'
קמו	וממעל לרקיע	גו	ידע מה בחשוכא	רסג	ועשית את הקרשים
קמח	ויעש את ציצ'		פרשת כי תשא	רסד	ה' רועי לא אחסר
קמט	עיניך בשדה אשר יקצרון	א	ונתנו איש כפר נמשו	רסה	קשין מזונותיו של אדם
קנא	ויעטב לבו	ב	מחצית השקל	רסו	כקריעת ים סוף
קנר	הקטרת	ג	פולחנא דשמשא	רסז	קשין זחגין קמי קב"ה
קנה	ויעש מזבח מקטר קטרת	ד	שפת אמת תכון לעד	רע	כקריעת ים סוף
קנט	בעצב תלדי בנים	ו	הן יבשו ויבלמו כל הנחרים בך	רפב	הככבים
קסב	תחייית המתים	ח	גלותא אתמשך	רפט	ג' משמרות הלילה
	כרך יב	יב	והיה באחרית הימים	רצ	אודה ה' בכל לבב
	פרשת פקודי	יב	מה לך פה אליהו	רצא	כל הנשמה תהלל יה
א	כל הנחלים הולכים אל הים	יב	משה אהרן ומרים	רצה	משה לא מת
	מה רב טובך אשר צגנת	יז	ועתה הניחה לי	רצב	מילה ופדיון ולהשיאו אשה
ב	ליראיך	כ	העגל	רצג	עד יעקב אדם מת בלא מרעין
ד	והוכן בחסד כסא	לו	עדים מהר חורב	רצד	עד חזקיה לא היה חולה
ה	אלה טקודי המשכן		פרשת ויקהל		שנתרסא
יג	יפה נוף משוש כל הארץ	א	ויקהל משה	רצו	אשריך ארץ שמלכך בן
יז	אלה טקודי המשכן ב'	ה	שלוש משמרות	רצח	חורים
יח	והיה אמונת עתך	י	מלאך המות אשתכח ביני נשי	רצט	בטש חכמה בשבילי
יט	בצלאל שמא גרים	יד	מי עלה שמים וירד	שא	מי מדד מים בשעלו
כב	בפרוח רשעים כמו עשב	יז	כל נדיב לב יביאה	שב	וירכב על כרוב ויעף
כג	מ"ב קרבנין דבלק		בעיבדא דבראשית בבלא		חי העמורים
כד	כל הזהב העשוי למלאכה	כג	אתני עמיה		כרך יא
כה	ויפן אחריו ויראם	כד	יונה דנחית לספינה		ספרא דצניעותא
	זהב ממטה למעלה וכסף	כט	ספר לעילא ספר לתתא		המשך פרשת תרומה
כו	ממעלה למטה	לב	תרי ממאה	א	סרקא קומאה
כט	חשבון ומסטר	לז	בחנת התפלה	יב	" תניינא
לד	אם ה' לא יבנה בית	לו	עליית התפלה	כא	" תליתאה
	ואת האלף ושבע המאות	נג	מורא דאשא שבערב שבת	כו	" רביעאה
לו	וחמשה ושבעים	נט	מהו שבת	ל	" חמישאה
מו	כל סדרא בתלת	סב	נשמה יחירה		פרשת תצוה
נא	מ"ה זיני גזוני נהורין	סו	השמירה שבשבת	א	ואתה תצוה
נה	הרי נחשת	סח	צלותא רשבתא	ג	רזא דאתחזן רשמא קדישא
נז	לבושי דקדשא	עא	רזא דסטר תורה	טו	ואתה הקרב אליך
נט	חשן ואפור	עו	רוין דשבת	יז	ויהי מקץ ימים
ע	שאו מרום עיניכם	סב	מאורי האש	יח	למיהב חולקא לסטרא אחרא
עב	הללו את ה' מן השמים	סו	הצפרנים	כ	חדלו לכם מן הארם אשר
עג	נכון יהיה הר בית ה'	צ	להריח בהדסים	כב	גשמה באפו
	בראש ההרים	צא	רוחא עלאה	כו	מצות וסטירת העומר
עה	וזמנין משבח גרמיה וזמנין	צב	רקיעין דעשיה	כז	גם צפור מצאה בית
עז	מאיך	צה	הרקיעין שעל גן עדן	כז	לחם הבכורים
עז	קו המדה וקנה המדה	קטז	רקיע שעל המלכות	כז	ובמדרבא אשר ראית
סו	שם מ"ב וע"ב	קכו	ויעש בצלאל את הארון	לא	תקעו בחודש שופר
צ	חיים שאל ממך	קל	דלא אצטריך למועל בארונא	לג	בתרין נקודין אתפרשת
צב	ויביאו את המשכן אל משה	קלב	וארה צדיקים כאור נגה	לו	מלכו שמאי
צג	כטקודי קמיטין שכיחין	קלג	אך בעשיר לחדש השביעי	לז	ב' השעירים
צה	אתחן דהייה כאתחן דאדני	קלה	מאן דאכיל בלא צליהא	לח	ובעשור לחדש השביעי
צו	ויקם משה את המשכן	קלו	ד' תיקונין דצלותא	מג	
צח	רזא דגמל	קלז	ויראת מאלקיך		

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

קמח	לבי לחוקקי צדק פרשת צו	לד	איש כי יקח את אחותו ויבא אלקים אל אבימלך	ק	סוספיתא דדהבא העגל
א	זאת תורת העולה תורים ובני יונה	לז	עבדו את ה' בשמחה ואני ברב חסדך אבא ביתך	קב	פרה אדומה
ג	אתדבקיאת דרעותא — עד היכן סלקא	לט	אב עילה קרבנו ברוך ה' מציון	קד	שערא שבתסלין
ד	זאת תורת העולה עולה חסא ואשם	מא	ד' רקיעים וז' ארצות רמזי ד' אותיות הוי"ה	קו	ויבאו את המשכן אל משה ותורת העולה
ו	אש תמיד תוקד על המזבח עשן המערכה	מב	עשרה שמות שלמים	קט	ויקם משה את המשכן כי נמלתי קמתי
ט	השבתת מלאכה נר"ג דחז"ל נר"ג דשבת	מו	הנה ברכו — כל עברי ה' שאו היכם קדש	קיג	בלכתם ילכו משכן ובית המקדש
יה	אשו דיצחק תרין מדבחין	מז	פ"ש כי חסא ולא שקרנו בברייתך	קכ	שש מדרגות דס"א היכלות דקדושה
יט	השם אל זה זאת	נא	קב"ה גזיר וצדיק מבטל מסטרא דאמא נפקין גרדיין	קכא	היכל לבנת הסמור יסוד " עצם השמים הוד
כ	ציון וירושלים בעובדא דלתתא אתער	נב	ד' תקופין דשתא ערות אמך לא תגלה	קכב	" נוגה נצח " הזכות גבורה
כב	עובדא דלעילא ד' מינים והושענא רבה	נג	צדיק כתמר ירחק והשיב את הגולה	קכג	" אהבה חסד " רצון תפארת
כג	ג' דרגין דעל קרבנא המקרה במים עליותיו	נד	ונר"גן מפריד אלוף דוכתין אית בגיהנם	קכד	" קדש קדשים ז' היכלות דסטרא אחרא
כד	אשא ומדבחתא רבוץ כאריה שריפת קדשים	נז	שית צירופי יה"ו הגידה לי שאהבה נפשי	קכה	היכל א' דס"א בור ריק — שטן דיצה"ר
כו	שמן קטרת תרין אשין	נח	אם הכהן המשיח יחטא תקיעת שופר	קכז	" ב' " שחת — טמא דיצה"ר
כז	זאת משחת אהרן כי עמך מקור חיים	נח	לילית אשתכח בקדמיתא לגבי ארם	קכח	" ג' " דומה — שונא דיצה"ר
כח	הכל היה מן העטור ואגדתו על ארץ יסדה	סא	מאן דינקא לרביא נשין שלטין בעלמא	קכט	" ד' " חובה " ה' " שאול
כט	ואשים דברי בסך מה בין תורה לנביאים	סב	סנהדרי גדולה וסנהדרי קטנה חטאתי אודיעך	קל	" ו' " רע " ז' " שמרי חמרא
ל	הריח אמונה בלילה	סג	רחל מבכה על בניה הנני מושיעך מקרוב	קלא	עטר מן האדמה קץ כל בשר
לו	פרשת שמייני באורייתא אתברי ברנש	סד	אודך לעולם כי עשית אלקים אלי אתה אשחרך	קלב	רזא דקרבנא
לז	ציון וירושלים וכמה שליחין אית ליה לקובי"ה	סה	אילת השחר שומר מה מלילה	קכג	כרך יג
לב	ויהי ביום השמיני ויקח אהרן את אלישבע	סז	ברן יחד ככבי בקר הבקר אור	קכד	פרשת ויקרא
לג	יין ושכר אל תשת ויברא אלקים את התנינים	סח	כל זמנא דמשה קיים אסר נשיא יחטא	קכה	ויקרא אל משה באת לגני
לד	יין דמנטרא ואיש תרומות	סט	שלהובא רתחות גדופי דתרנגולא	קכז	אכלו רעים שתו ושכרו דודים הנצנים נראו בארץ
לה	שמן ויין תורה שבכתב תורה שבעל פה	קא	או הודע אליו חטאתו נשבע ה' בימינו	קכח	מדוע באתי ואין איש קרבן לה'
לו	דגים וחגבים אין צריכים שחיטה	קב	נפש כי תמעול מעל נפש רוח נשמה	קכט	קרבן לה' גדול ה'
לט		קג	שחקים יזלו צדק	קכ	מאן ולא אתנטיב איהו פנים אם עולה קרבנו

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

לה

פח	נפש רוח נשמה	יו	תרוין רוחין משתכחין	א	פרשת תזריע
צ	ודורש אל המתים ב'	יט	ויפגעו בו מלאכי אלקים	ב	על משכבי בלילות
צד	תמר	כ	ויצא הראשון אדמוני	ג	אשת חיל מי ימצא
ק	עובדא ומצרים	כא	תרי עוולין דאיילתא	ד	אשה מורעת תחילה יולדת
קא	ותבאו ותטמאו את ארצי		כרך יד	ה	זכר
קג	קב"ה ואורייתא וישראל		פרשת אחרי	ו	מלאה הארץ קנייניך
קד	אסור ללמוד תורה לשאינו	א	אחרי מות שני בני אהרן	ז	אך בצלם יתהלך איש
קו	נמול	ד	אחרי מות שני בני אהרן	ח	וילדה זכר
קיב	ארבע מסתחן	ז	יעקב אשר סדה את אברהם	ט	ל"ג יום תשב בדמי טהרה
קיג	תפוח ושושנה	י	נדב ואביהוא	יא	מילה ועולה
קכ	אשר יסרתו אמו	יב	כל הנחלים הולכים אל הים	יג	ואין צור כאלקינו
קכו	שאג ישאג על נוהו	יג	ואל יבא בכל עת אל הקודש	יד	היכל כוכבא דבטש ג' זמנא
קכז	ערות אמך לא תגלה	יח	על-כן עלמות אהבוך	יז	בכוכבא
קכח	ולא יראה בך ערות דבר	יט	ופניהם איש אל אחיו	יח	ויקה אחת מצלעותיו
קכט	ברנש דרשימא חו באנפוי	סז	כי בענן אראה על הכפורת	יט	גוזל אביו ואמו
קכק	בת שבע	סח	הנה מה טוב ומה נעים	יכ	שלחני כי עלה השחר
קכקא	תרוין רוחין נוקבין	כא	אחרי מות שני בני אהרן ב'	כב	אל תדאוני שאני שחדחות
קכקב	לילית ונעמה	כב	ששים גבורים	כג	לה' הארץ ומלואה
קכקג	שת	כט	לשון למודים	כד	יטוין דאהבה
קכקד	אתיא חסד — ופריש לון	ל	סיהרא באשלמותא	כה	יש צדיק אויב בצדקו
קכקו	ה' אחד ושמו אחד	לא	נשמתין עד לא יתחון לעלמא	כו	ויפח באפיו נשמת חיים
קכקז	אמא עלאה רעיא אמא	לד	עד שהמלך במטבו	כז	נגע צרעת
קכקח	תתאה כלה	לד	והנה באר בשרה	כח	אכלה ומתחה את פיה
קכקט	ישראל אחים לקב"ה	לו	שנים עשר וזאת	כט	שיש יתרון לחכמה על הסכלות
קכקכ	אתגליף שמא קדישא בסטריין	לז	תערוך לפני שלחן	ל	אדם איש
קכקכא	ידיען	לז	ונתן אהרן על שני	מג	קדוש טהור
קכקכב	ערות אשה וכתה	מג	השעירים גורלות	מח	נגע לבן אדמדם
קכקכג	ואל אשה בנדת טומאתה	מד	איש עתי	מט	והורב אל הכהן
קכקכד	ביעא קושטא	מו	תרי שעירים	נ	והייתם קדושים
קכקכה	זיני מסאבותא	מז	שעיר לעזאול	נב	נגעי בתים
קכקכז	ואל אשה בנדת טומאתה	מט	מים קרים על נפש עיפה	נג	בונה ביתו בלא צדק
קכקכח	זהמא דסטרין	נ	מארי שירתא הימן ידותון	נד	ונתן את הבית
קכקכט	הביאו עלי כפרה	נד	ואסף	נה	נגע ורחו הטומאה ההפכים
קכקכו	והיה מדי חדש בחדשו	נו	הוי"ה בניקוד אלקים	נח	זל"ז
קכקכז	השלך על ה' יהבך	נט	אהיה אשר אהיה	נח	גזנא חורא וגזנא סומקא
	פרשת קדושים	סא	סדר כתיבת שם הוי"ה	ס	דרשה צמר ופשתים
א	קדושים תהיו	סג	כמה דאתעבד לתתא אתעביד	ס	בונה ביתו בלא צדק ב'
ג	היי ארץ צלצל כנפים	סד	לעילא	סד	אמרי נא אחותי את
ג	קדושים תהיו	סו	זכרתי את בריתי יעקב		פרשת מצורע
ט	איש אמו יאוביו תיראו	סז	ואו' סתים בגויה	א	למען תרעון שדון
סז	בן יכבד אב	סז	יו"ד בגליסוי	ב	בשעתא דרמש ליליא
יז	בן בכור	עא	לפני ד' תטהרו	ג	דינין דנפש וגוף
יט	שום תשים עליך מלך	עב	נפשי אויתיך בלילה	ה	מאן דאפיק לישנא בישא
כ	אדם הראשון לא הוה	עג	כאל תערוג	ו	שתי צפרים חיות
כ	ליה מעוה"ז כלום	עג	קול ד' יחולל איכות	ז	ותומכיה מאושר
כב	האשה אשר נתת עמדי	עה	ע' קלין דיולדת	ח	שושבינא דמלכא שושבינא
כב	אסיר לאסתכלא בשפירו	עח	נפשא ורוחא	ט	דמטרוניתא
כג	דאתתא	פ	עיר קטנה	ט	ראשה כי יזוב זוב רמה
כד	הוכח תוכח את עמיתך	פב	צדיק ונושע	יא	ביום טובה היה בטוב
כד	הסבי עיניך מנגווי	פד	תענו את נפשיתכם	יב	שימני כחותם על לבך
כו	אסיר לאסתכלא באתר	פו	ממעמקים קראתיך ה'	יד	לא יוכלו לכבות את האהבה
כו	דקב"ה מאיס	פז	עשרה זיני חכמות	טז	שמעה ה' צדק

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

ה	לכלותם	נט	ליל שבועות	בו	אנכי ה' אלקיך מארץ יצרים
ט	בן יכבד אב	סא	ספירת העומר וחג השבועות	כח	לא תלין פעולת שכיר
	כרך טו	סד	חג השבועות	ל	לסני עור לא תתן מכשול
	פרשת במדבר	סז	תקיעת שופר	לב	בצדק תשפוט עמיתך
א	המנין והחשבון	עו	ראש השנה	לד	הוכח תוכיח את עמיתך
ו	שמתו את ירושלים	פא	יום הכסורים	לה	כלאים ושעטנו
ח	הדגלים	צד	חמשה עשר יום	לה	אני הוא
ד	ד' אורי וישעי	צה	מן באר ענני כבוד	לו	בלאים ושעטנו
טו	בידך אטקיד רוחי	צח	חג הסוכות	מב	כל פריו קדש הלולים לה'
יט	לדדום	קג	צלם ודמית	מה	מסני שיבה הקום
כא	סימנא דיחורא	קד	שמיני עצרת	מו	כי יודע ה' דרך צדיקים
כג	כזנת התפלה	קו	דבור בשבת		כרשת אמור
	פרשת נשא	קז	המתענה בשבת	א	בני אהרן
א	בפלגות לילא	קט	ויצא בן אשה הישראלית	ב	בשעתא דבני קאים למיהך
ג	ובלילה שירה עמי	קיג	כי יקלל אלקיו	ד	לההוא עלמא
ה	למעול מעל בה'	קסז	חבצלת ושושנה	ה	יורד על הראש יורד על הזקן
ו	התשובה	קח	חסא עץ הדעת	ו	רזא דמנורה
יז	הסוטה		פרשת בהר	ז	ולאחותי הבתולה
כז	עץ החיים ועץ הדעת	א	מוקדה על המזבח כל הלילה	ח	לא יקרהה קרחה
כט	ערב רב	ב	ושבתה הארץ שבת לה'	ט	שבעת ימים ימלא
לא	מדוע באתי ואין איש	ג	עול מלכות שמים	י	לך ה' הצדקה
לו	הנזיר	ד	ורצע אדוניו את אננו	יא	והוא אשה בבתוליה יקח
לב	מיתה וחבוט הקבר	ה	שמיטה ויובל	יב	סרף נתן ליראיו
לח	גדל פרע — והעבירו תער	ט	לתקוע שופר ביובל	יג	לא יחלל ורעו בעמיו
לט	קדוש — סהור	י	יתוד קוביה ושכינתיה	יד	בתולה מעמיו יקח
	האדרא רבא קדישא	יז	וכי תאמרו מה נאכל בשנה	יח	אישאשד יהיה בו מום
מ	הקדמת האדרא רבא	יח	השביעית	יט	אדם ובהמה תושפע ה'
מג	ואלה המלבים	יח	צדקה תציל ממות	כ	אסור ליליף אורייתא למאן
מז	עתיקא דעתיקין	כ	לעולם בהם תעבודו	כא	דלא אתגוד
מה	גלגלתא	כ	הגלגול	כב	היה שבעת ימים תחת אמו
מא	קדומא דאירא ומוחא סתימאה	כב	שינוי השם שינוי מקום	כג	כל אות דשמא שלימא
מג	עמר נקי	כב	שנוי מעשה	כד	דכל שמא
מז	רעוא דמצחא	כה	בי לי בני ישראל עבדים	כו	אותו ואת בנו
נט	פקיחו דעיינין	כו	דוא דעבד דוא דבן	כז	יש שבר במצדים
סו	חוטמא		פרשת בחוקותי	כח	דבעי לזקמא ימינא על
סט	י"ג תיקוני דיקנא	א	זכר נא מה יעץ בלע	כט	שמאלא
עב	תקונא קדמאה דיגת"ד	ד	ויבא אלקים אל בלעם	ל	ונקדשתי עילא ותתא בג'
עב	תניינא דיגת"ד	ה	בי טוב בעיני ה' לברך	לב	דדין
פה	תליתאה דיגת"ד	ו	את ישראל	לג	מועדי ה'
סט	רביעאה דיגת"ד	ז	אם בחוקותי תלכו	לד	מקראי קדש
צ	חמישאה דיגת"ד	ח	ונתתי גשמיכם בעתם	מ	קדש וזמינין מקדש
צב	שתיאה דיגת"ד	ט	צדקה למסכנא	מ	סעודה ג' דשבת בעי"ט
צד	שביעאה דיגת"ד	י	ונתתי שלום בארץ	מג	תרי דמי חד דססחא ותו
צז	תמינאה דיגת"ד	יא	ונתתי משכני בתוכם	מז	דאתגורו
צח	תשיעאה דיגת"ד	יב	ומשה יקח את האוהל	מו	זוג דליל ססח
צט	עשיראה וי"א דיגת"ד	יב	דומה דודי לצבי	מז	ארבע כוסות
ק	תריסת דיגת"ד	יד	צדק בדינוי	מח	הלל בימי ססח
קב	תליסר דיגת"ד	טו	שבע על חטאתיכם	מט	למה אין ו' ימים בשבועות
קד	כד אתסריס פריסא	טז	ובפשעכם שולחא אמכם	נ	ספירת העומר וחג השבועות
קו	תקון ו"א	יז	אלה דברי הברית	נג	חג השבועות
		יח	לא מאסתים ולא געלהים	נו	קרבן העמר
				נז	ספירת העומר

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

לז

פד	לבושין דהוא עלמא	יז	מזבח הפנימי והמנורה	קט	גלגלתא דז"א
טב	ויוסף ישית ידו על עיניך	יח	מאן דאתי מסטרא דדינא	קיד	ג' מוחין דז"א
טח	כניינא דגוסא דברנש	יח	לא ירבי שערי	קכ	מצחא דז"א
טט	נשין דעתייהו קלה	כ	פסח במועדו ופסח שני	קטז	שערות רישא דז"א
צ	עמודין וגלגלין	כו	אשר יבוא באש תעבירו באש	קכד	עיינין דז"א
צו	חצים אל הים הקדמוני וגו'	כו	וימתקו המים	קלג	חוטמא דז"א
קא	רוחין דזכרין וגוקבין סלקון לעילא	כט	העורב והיונה	קלט	אודנין דז"א
קב	קריאת הגבר	לג	וביום הקים את המשכן הרגלים	קמו	ט' ת"ד דז"א
קה	כי דמעין חד לסגודן ותד לגילבא	מ	דגלא תנינא	קנ	תקון א' מט' ת"ד דז"א
קו	מויקא קרמאה	מג	" תליתאה	קנט	" ב' וג' מט' ת"ד דז"א
קח	חובק את ידיו ואוכל את בשרו	מו	" רביעאה	קסב	" ד' מט' ת"ד דז"א
קט	דמעין דתיחון	מז	הגונין	קסד	" ה' " " " "
קי	האלטא ביתות והשמות	נ	והמן כזרע גז	קסה	" ו' " " " "
קיא	גשמחין נחחין וסלקין	נא	הרגני נא הרוג	קסה	" ז' " " " "
קיד	הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו	נב	ולא ישליטנו אלקים לאכול ממנו	קסז	" ח' " " " "
קיה	ראשית עריסותיכם חלה לידת משה	נד	אספה לי שבועים איש	קסט	" ט' " " " "
קיס	הציצית			קעב	דיוקנא דאדם
קכב	פרשת קרח			קעט	סדר אצילות הנוקבא
א	ויקח קרח	א	שלח לך אנשים	קעז	ז' מלכין שמתו דנוקבא
ב	קרואי מועד	א	שמא דשלטא מפלגו ליליא	קעו	כסותא דכיאי
ד	קדוש וטהור	ד	לא נהיר סיהרא אלא באתכנש	קטא	דדועין דזכורא
ה	אל אלקי הרוחות	ה	שמשא	קסד	הנסירה
ו	קח את המתה	ח	צלסחד מקושש היה	קפח	קין והבל
ח	אל תכריתו שבט משפחות הקהתי	יב	מקרה בני האדם ומקרה הבהמה		עליונים למטה ותחתונים למעלה
י	בל אשר תמצא ירך בכחך לעשות	טו	יהושע וכלב	קצא	כלל ופרט פרט וכלל
יב	ועבר הלוי	יז	עד דלא אברי עלמא — איך כתיב וימת	קצב	כללא דאדם
טו	ערכי בית	כ	תלת עלמין להקב"ה	קצח	הסתלקות ג' החברים אלי ה'
טז	מחרים נכסיו לכהן	כא	עלו זה בנגב המדרגלים	ר	המשך נשא
יז	תרי ממאה	כח	ברנש בעלמא כנונא עלאה	רג	יראה ענוה וחסידות
יח	להפריש מעשר	ל	רב מתיבחה	רה	כהן שאין לו בת זוג אסור כעבודה
יח	להפריש תודה	לט	מה בין חם לתמים	רו	כה תברכו
כ	על סי ה' יחנו	מו	מערת המכפלה	רי	אמור להם
כ	פרשת חקת	מז	קריאת התורה	ריב	בשעתא דכהנא פריס ידוי
א	זאת חקת התורה	נב	העטרה של משיח	רטו	ברכת בהנים
ב	שלף איש נעלו	נז	אותיות סורחות	ריז	ישמו את שמי
ה	זאת חקת התורה	נח	מעיינא דמיא	רכ	ויחשבה לו לצדקה
ו	סרה אדומה	נח	יראה כל זכורך	רכז	דרך את אברהם בכל
י	המשלח מעינים בנחלים וגו'	נח	מעיינא דמיא	רכא	ב"ת משה
יג	משה אהרן ומרים	נח	יראה כל זכורך	רכב	נשיא אחד ליום
יז	סובכ סובכ הולך הרוח	נח	עמודים ונשרים		פרשת בהעלותך
יח	טובה חכמה עם נחלה	סט	אילת אהכים	א	והוא כחתן יוצא מחופתו
יט	יאסף אהרן אל עמיו	ע	מאן דלא זכי באתרא דא	ג	אשרי העם יודעי תרועה
כד	וידבר העם באלקים ובמשה	עא	דינא דחד ברנש — כגן עדן	ה	ותנח התיבה כחדש השביעי
כה	הבאר	עג	היכלין דנשמחין וגוקבין	ח	כהעלותך את הנרות
		עז	מאן דועיד איהו רב	ט	יששכר וזבולן
		עח	מתי מדבר	י	באר חפרוה שרים
		עט	ג' קלין דלא אתאבדו לעלמין	יא	שם ע"ב אתחון
				טו	" " שמות
				יט	זאת אשר ללויים

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

מפתח	שמות המאמרים	מפתח	שמות המאמרים	מפתח	שמות המאמרים
קצו	הרצועות וקשר של תפלין	נה	תחית המתים	כח	אל תירא אותו
קעט	דוד	נז	בדרך אסקיד רוחי	א	פרשת בלק
קפ	וירא פנחס — ויקח רומח	נט	ב' מראות	ה	הצפור
קפד	בדוד	סב	אני וה'ו	ט	סיחון ועוג
קפו	מ' ו' ת' סימנא דמלאך המות	סג	ג' זמני אתעבי: דוד עבד	י	ויראני את יהושע הכהן הגדול
קפט	קחו מאתכם תרומה ולא	סד	דוד אתעביד עני חסיד ועבד	יא	אתכנשו בני מתיבתא
קצב	מערב רב	סה	רמזי אלעזר יוסי יהודה יודאי	יב	לעיינא בדיניה
קצד	מ' מן מות טאס באוירא	סו	אבא ור"ש וחביריו	יג	יגער בך השטן
קצו	י' דוכה פנחס — י' דשוי	סט	למנצח הודו רננו צדיקים וכו'	יג	הינוקא
קצז	ישראל אברין דשכינתא	עא	מרכבת מטטרון	גג	וישלח מלאכים אל בלעם
קצח	נעשה אדם בצלמנו כדמותנו	עב	עשן וריח וקטרת	גד	וזרח משעיר למו
קצט	מאן יש חכמה	עז	תלת צלותין	נט	ארץ יראה ושקטה
רא	כל יעשה האלקים הוא יהיה	עז	הקרבות		
רב	על פי הגורל	סג	והתענג על ה'		
	הקרבות	סד	ויסגע במקום מלין פיוסא		
	נפש יתירה רוח יתירה	סה	איהו		
רכב	צלותא דערבית	סו	סגיעה איהו פיוסא	א	שמע בני מוסר אביך
רש	נשמה יתירה	פז	את הכבש האחד תעשה בכקר	א	חברים מקשיבים לקולך
רז	משה ובי משיחין והקשת	פט	מרכבת יחזקאל	ג	צדיק גמור וצדיק שאינו גמור
רז	ומלכות	צד	ד' ק' פין דסחרין לד' חיון	ד	שמרה נפשי כי חסיד אני
רז	אריתי מורי — שתו ושכרו	צו	מרכבת יחזקאל	ה	ה' דאתוסף ביוסף וי' בפנחס
רז	דודים	קא	קול ודבור	ו	גסיר ברית
רל	מאן דמזלול בפורי דנהמא	קב	קריאת שמע וציצית ותפלין	ח	לבושין דההוא עלמא
רלא	כוית וכביצה	קד	ורצועות	ט	מרה"ש עד יומא בתראה דחג
רלו	י"ב חלות	קא	הכריעות והוקיפות	יא	הקשת
רלז	עשרה דברים לאנהא	קטו	עתים חשות ועתים ממלות	טז	היבום והגלגול
רלח	בפתורא דשבת	קטז	ורגליהם רגל ישרה	כב	מקודם דאתהיב תורה הו'
רמ	ג' אינון דגרמין ביש	קיח	ראיה שמיעה ריח ודבור	כג	תליין במזלא
רמ	לגרמיהו	קכב	קשת תפלין ציצית תכלת	כד	ויין ישמח לבב אנוש —
רמו	ג' יודין שבהויה דמלוי ס"ג	קכד	לבן וק"ש	כז	ברושים ביתה
רמו	כשלהבת קשורה בגחלת	קכו	מעשה מרכבה ותפלה	כט	כי רוח עברה בו ואינון
רנא	סלת למנחה	קכז	האומר תפלה לדוד בכל יום	לב	למה נתמס צדיק בעזן הדוד
רנב	בלולה בשמן כתית	קכט	אכלתי יערי דבש עם דבשי	לו	דפיקו דההוא חולה בגלותא
רנז	ורקא מקף שופר הולך	קלב	שחיתי ייני וגו'		דאדום
רנח	סגולתא	קל	צדיק ודע לו רשע וטוב לו		כל העמים לא עבדי נענועא
רנז	הביאו עלי כפרה	קלב	ראש השנה	לט	רק ישראל
רנח	סיהרא אזעידת גרמה	קלד	יתרת הכבוד מרה קנה	מא	ישמה ישראל בעושי
רנש	הויות באמצע	קלז	ושט ושופר	מב	ג' אומנין שמים וארץ ומים
רס	שעיר לעזאזל	קלח	כבר ולב	מג	ג' שותפין הקב"ה ואביו ואמו
רסב	ובראשי חדשיכם	קלט	סחול ומרה	מד	הגני נותן לו את בריתי שלום
רסה	אילת השחר	קמ	השעיר לעזאזל וכבוד ולב	מו	כל אשר תמצא ירך לעשות
רעז	חג הספח	קמב	השושנה	מז	בכוחך עשה
רפו	גער חית הנה	קמב	הגשר	מז	עייניך ברכות בחשבון
רפט	ארבע גאולות	קמב	השושנה	מז	בערב היא באה ובבקר
רצא	קז הצפור	קמד	נשרא רברבא ושלמה מלכא	מח	היא שבה
	ד' פרשיות דתפלין	קמה	השושנה ב'	מט	בית שלשי לא כתיב באורייתא
	וקריאת שמע	קמז	אבדים הפנימים	מט	למה ישראל בצערא יתיר
רצב	לחם הפנים דאינון י"ב פנים	קמז	שבע רקיעין	נב	משאר עמים
רצד	את קרבני לחמי לאשי	קנא	נצח והוד	נב	ישראל דלא אכלו נבלות
רצה	סולת קמח בינוני ופסולת	קנא	אמרת שבת — ולי לא נתת	נג	וטרפות למה הן נחלשים
רצו	חג השבועות	קעז	בן זוג	נד	ושם איש ישראל המוכה
רצב	שלח תשלח את האם	קעה	ע' דשמע ד' דאחד שם ע'	נד	מה דהשתא קדמאא להוי
					בתה"מ בתראה

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

לט

מג	אין מתחילים בביד	נג	כי הוא חייך ואורך ימך	שב	ישראל ידעי למימד צירא
מה	ושפחה כי תירש גבירתה	גה	כבוד חכמים ינחלו	שה	טבא
מח	אלהיו לא התעקב מלגנתא	גו	פנים אל פנים	שו	קן הצפור
מא	טסח חמץ ומצה	נח	ושגנתם לבניך	שז	בלת משה
מב	תפלין של ראש ושל יד	נט	ארבע בתי דתפלין	שט	והקרכתם אשה עולה
מג	ר"ה טסח שבועות סוכות	סא	אורו מרוז	שיא	וביום הבכורים
מז	עשרה שופרות	סב	הן עוד היום גדול	שיג	יום הכפורים
	פרשת וילך	סו	מראש האצילות עד תח"מ	שטו	חג הסוכות
	משה אהרן ומרים		פרשת עקב	שכא	שמיני העצרת
א	משה שולטנותא דשמשא,	א	מוציא שם רע	שכב	ביאורי המלכות
ב	יהושע — דסיהרא	א	כוונת הברכה	שכט	ביאורי השמות הקדושים
ה	מכנף הארץ זמירות שמענו	יד	בעל הבית בוצע ואודה מברך	שלג	והכנויים
ז	ג' אינון בסהדותא	טז	היגוקא	שלד	ק"ש ותפלין
ח	שיר שירה	יח	עשרה דברים למעכו בסעודתא	שלו	ב' סדרים של ד' פרשיות
י	כי שם ה' אקרא הבו גדול	כט	שבוע זיינין	שלז	התפלין
יא	עניית אמן	ל	ודמות פניהם פני אדם	שלט	חג השבועות
יג	סתחין דב"ע ופתחין דגיתנס		פרשת שופטים	שמא	ראש השנה
טו	שירת הבאר		זה ישפיל וזה ירים		חג הסוכות
	פרשת האזינו	א	ד' מתות לסמאל		ניסוך המים
א	האזינו השמים	א	ע"פ שנים עדים יקום דבר		פרשת מטות
ב	האזינו השמים — שמעו שמים	ז	ועשיתם לו כאשר זמם	א	אין העולם מתנהג אלא
ג	תפוח ושושנה	יא	סנהדרין גדולה סנהדרי קטנה		בתרין גחנין
ד	ד' דקיעין וז' ככבי לכת	יב	פרשת תצא		כרך יח
ו	משה גלי ביומא דסליק מעלמא		כי ימצא איש נערה בתולה		פרשת ואתחנן
	אדרא זוטא	ט	ולו תהיה לאשה	א	והגית בו יומם ולילה
	יומא דר"ש בעא לאסתלקא	י	עשר ולא תשע	ב	חצות לילה
ח	מעלמא	יב	ואת רוח הסומאה אעביר	ג	בעי למכסיה עינוי דלא
י	ט' נהריין דלהטיין מתיקוניה	יד	מן הארץ	ד	יסתכל בשכינותא
יב	דעתיקא	טו	ושמח את אשתו	ו	אתה החלות להראות
יג	ג' רישין דעתיקא	טז	ביומו תתן שכרו	ז	קול דברים
יד	אורחא דפלגותא דשערי	יט	יראת חטא קודמת לחכמתו	ט	ואתה סה עמוד עמדי
	עתיקא אשתכח בג' —	כ	לית סקידה דלא אתכלילן	יא	כתנות עור
טו	בב' והוא חד	כ	בה ע"ס	יב	ד' פרשיות שבתפלין
יט	תלת סעורתי דשבתא	כא	דגים וחגבים אין טוענים	יט	יחוד עליון ויחוד תחתון
יט	חכמה סתימאה דא"א	כב	שחיטה	כד	היראה
יט	וחכמה שנגלתה	כב	ושים בטלע קנך	כה	האהבה
כ	דדליא טשיט טורנא	כב	בר נפלי	כו	המוזה
כ	דאתכליל במצותא	כד	הלויתן	ל	שמע ובשכמליו
כא	סקיחו דעיינין		צעקה הנערה — ואין	לב	ד' פרשין דתפלין דרישא
כג	חוטמא דא"א	כה	מושיע לה	לז	ודרועא
כד	ב' חכמות, הסתומה והגלויה	כו	עטרה על ראשו ואילן	מ	אלקינו אלקיך
כד	שערות דיקנא דא"א	כו	נאה לפניו	מב	היושבי בשמים וגו'
כו	איך נאצלה החכמה דל"ב	כו	ודברתם אל הסלע	מד	אותי עזבו
כו	שבילים	כט	רעיא מהימנא ברא דמלכא וכו'	מו	האוכלים מארץ אשור
כט	התפשטות החכמה דל"ב	לב	מראה במראה דמיון וחלמא	מז	ה' ישמור צאתך ובואך
ל	שבילים לתחתונים	לה	ארבעים חסר חד	מז	והאבת את ה' אלקיך
	עדן עליון עדן תחתון	לו	היכום והחליצה	נא	כל עצמותי תאמרנה
לא	למה נקראה חכמה דל"ב	לי	לקיים כל דבר ושלף איש נעלו	נא	בתחלה היצה"ר הוא כארה
לא	שבילים	מא	המתחסד עם קונו		פרשתא דק"ש רמיזא ביה י'
לא	אבא ואמא שהם חו"ב	מב	להכרית זרעו של עמלק	נג	אמירן

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

זכאה דבעי לאסתלקא —	סו	אודנין דז"א	לז	שהדעה הוא ז"א המיוחד
בעי לגלאה חכמתא	נט	עיינין דז"א	לז	חוי"ב שהם או"א
כי שם ה' אקרא וגו'	סה	חוטמא דז"א	לח	אחסנתא ובי עטרין שבחב"ד
חייבין כביכול עבדי	עג	אור הפנים דז"א	לח	דז"א
פגומותא לעילא	עד	ט' תיקוני דיקנא דז"א	לט	דעת הנעלם, דעת המאיר
ואף גם זאת לחייבין	עט	סומא דז"א	לט	בראש, דעת המתפשט
תגמלו זאת	פא	אחה"ע גיכ"ק	מא	זוג זו"ן הנקראים צדק ומשפט
ה' הבראם	סד	בנין האחורים של הנוקבא דז"א	מד	זעיר אנפין
התשכח אשה עולה	סה	בנין פב"פ בנוקבא דז"א	מו	איך נאצל ז"א מאו"א
זכור ימות עולם	סו	ג"ד דאורות ונה"י דכלים	מח	גלגלתא דז"א
כנשר יעיר קנו	סז	דחיה דז"א	נא	חבי"ד דז"א
לו חכמו ישכילו	סח	זוג זו"ן פנים בפנים	נב	שערות נימין קוצין דראש ז"א
מ"ס אוכח להו משה	סט	הסתלקות ר' שמעון בן יוחאי	נד	אורחא דסלגותא דשערי דז"א
מספרא דקרטנא אסיא	צ	קדוש, קדוש, קדש הקדשים	נו	מצותא דז"א

זהר חדש

פרשת נח	קג	חצבה עמודיה שבעה	כרך יט
הוא ישופך ראש	קד	יעמדו יחדיו	פרשת בראשית
תיבה הוא גומא	קה	ג"ע ועץ החיים ועצה"ד	יהי אור
בארצות החיים	קז	בחב"ד נברא העולם	יהי רקיע
תריין עוזלין דאילתא	קי	למה נבראו השמים בתבונה	ה' דהוי"ה
על חומותיך וגו' הסקותי	קכ	והארץ בחכמה	ה' דהוי"ה
שומרים	קכו	בחכמה יבנה בית	ה' אחרונה דהוי"ה
אלה תולדות נח	קכז	ה' קנני ראשית דרכו	אות ו' דהוי"ה
דור המבול	קכח	התורה שנברא במ' יום	קו ימין של ה' דהוי"ה
כדם היה לשלמה	קכט	שלוש משמרות הוה הלילה	קו שמאל של ה' דהוי"ה
אם אחסוף כמות המת	קכק	נפש השכלית ונפש המדוברת	קו האמצעי של ה' דהוי"ה
איש האדמה	קכך	עולת תמיד העשויה-	נצח הוד שבו'
יין ושכר אל תשת	קכל	בהר סיני	ספירת היסוד שבו'
וייח ה' את ריח הניהוח	קכמ	יהיה אור ב'	צורת אות ה' שבשם הוי"ה
נח לא בקש רחמים על העולם	קכנ	יהי רקיע ב'	צורת אות ו' שבשם הוי"ה
וישלח את העורב	קכו	תוצא הארץ נפש חיה ב'	יקוח המים מתחת השמים
גלות האחרון אין לו קץ וזמן	קכז	יקוח המים	אל מקום אחד
פרשת לך לך	קכח	תדשא הארץ דשא ב'	תדשא הארץ דשא
לך לך מארצך	קכט	יהי מאורות ב'	יהי מאורות ברקיע השמים
וישמע אברם כי נשבה אחיז	קכק	צאינה וראינה בנות ציון	עשר ססירות בלימה
פתחי לי פתח של תשובה	קכך	נעשה אדם	רקיע השמים
וישמע אברם כי נשבה אחיז ב'	קכג	ויצר ה' אלקים	תמצית מהמתבאר ע"כ,
ששים גבורים סביב לה	קכד	גן בעדן	בייה ו"ה
שכר הרבה מאד	קכה	עץ הדעת	אומללה יולדת השבעה
השבטים מה אינון לעוה"ב	קכו	שלוש משמרות	ממלכה ומלוכה
כימי צאתך מארץ מצרים	קכז	וישמעו את קול ה'	דזא דאחד
אראנו נפלאות	קכח	כשחלה ר' שמעון	כל המאריך כאחד
פרשת וירא	קכט	הכרובים ואת להט החרב	השם אהוי"ה
ואברהם היה יהיה	קכק	המתהפכת	ויקרא אלקים לאור יום
פרשת תולדות	קכך	הוא יש"סך ראש	אמחה את האדם
מן האדום הזה	קכג	קניתי איש את ה'	עצה"ד ושת
	קכד	קין והבל ושת	אדם וקין ושבע ארצות
	קכה	תנוך בן ירד	בריאת העולם
	קכז	ויראו בני האלקים	התהום

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

מא

יב	כי יקרא קן צפור	צג	על נהר כבר	א	שבועה יומין עלאין
טו	חצות לילה	צד	רוח סערה		פרשת ויצא
טז	למה מתים לפני זמנם	קד	ורגליהם רגל ישרה		מי יגור וגו' כנגד עשרת הדברות
יז	שמות מ"ב וע"ב ונש"ב	צו	ארבע החיות שכתוך החשמל	א	ויסנע במקום וגו'
יח	שבק"ש ורמ"ח תיבין	צה	רזא וחשמל	ד	מקל לבנה לח לזו וערמון
יט	ג' סעודות שבשבת		אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו	ה	אכן שתייה
כ	טנים כלפי מטה ואחוריים	קיה	ודמות החיות מראהים וגו'	ז	והנה סולם מוצב ארצה
כא	כלפי מעלה	קיס	ונוגה לאש	י	הארץ אשר אתה שוכב עליה
כב	ג' סעודות שבשבת ב'	קכא	והחיות רצוא ושוב	טו	פרשת וישב
כג	אשרי משכיל אל דל	קכג	מטטרון	א	מכירת יוסף
כד	בזכות בנו ניצל מדין גיהנם	קכד	על ארבעת רבעיהן כלכתן וגו'	א	פרשת בשלח
כה	י"ב אלף עולמות	קכט	וגביהם וגובה להם	א	מלחמת עמלק
מא	פרשת בהר	קל	וגבותם מלאות עינים	ד	נחש עלי צור
א	להנחיל איהבי יש	קלא	ובלכת החיות ילכו האופנים		כרך ב
ב	עושה צדקות בכל עת	קלג	כלכתם ילכו		פרשת יתרו
ג	למה לא מתערי מזונות לת"ח	קלז	ודמות על ראשי החיות רקיע	א	למה נזכר ג' פעמים יציאת מצרים
ד	עשרה הראשונים שבבית הכנסת	קלח	הכנפים	ב	ואתה תחזה
ה	פרשת נשא	קמג	קול ודבור	ד	ד' גווגי עינא
ו	ברכת הכנים	קנב	הויה אלקים אלקיך אלקינו	ה	עיינין חחרין
ז	פרשת חקת	קס	פרשת תרומה	ו	עיינין סומקין
ח	ויסעו מהר ההר	א	סדר תפלת שחרית	ז	עיינין ירוקין
ט	וישלח — הנחשים והשרפים	ד	נפילת אפים	ח	אריה שור נשר אדם
י	שירת הבהר	ו	ארבעים יום וארבעים לילה	ט	ו' ימי בראשית
יא	והורידו לאיש מנחה	ז	ב' טסי מרגליות על הזקן	יג	אריה ושור נשר אדם
יב	בחבלי אדם אמשכם	ח	הולך אל דרום וסוכב אל צפון	יד	גזנין דעיינין
יג	בעביות אהבה	ט	זהב ירקרק זהב סגור	טו	גלגול אדה"ר באברהם יצחק ויעקב
יד	למנצח על שושנים	יא	זהב תחתון	טז	עיינין אוכמין
טו	פרשת בלק	יב	הכסרת וב' הכרובים	יז	יראי אלקים בשמיעה דא:ודנין
טז	שעשועי הקב"ה עם הצדיקים בג"ע		פרשת כי תצא	יח	נימין דשערא
א	א:צר הנשמות	א	מחצית השקל	יט	ג' עלמין מחשבה דבור ומעשה
ב	הנה עם יצא ממצרים	ה	ויניקו דבש מסלע	כ	שרטוטין דמצחא
ג	הנה כסה את עין הארץ	ו	ככור שורו הדר לו	ג	ולא יכלה עוד הצפינו
ד	ואתן אדם תחתך	ז	עשרת הדברות כנגד ע"ס	ד	רוין דעיינין
ה	רפאני וארפא הושיעני ואושעה	ח	שלש רגלים וראש השנה	ה	שרטוטין דמצחא
ו	אל הירא עבדי יעקב	ט	ביאור המזמור השמים מספרים	ו	אלף דמתכושין מעלמא
ז	תהו ובהו חשך ורוח	טז	פרשת צו	ז	מרה"ש עד רה"ש
ח	אראנו ולא עתה אשורנו	יז	קרבן עולה	ח	ענף דשבתאי וב' רוחות ונשמות ערסילאות
ט	ולא קרוב	א	פרשת אחרי	ט	דיוקנין דחוטמא
י	דרך כוכב מיעקב	א	ג"ע וגיהנם וכחנת ק"ש	י	אשר עושתי בסתר וגו'
יא	פרשת מטות	א	שבועת הנשמה מטרם שבאה לעולם	יא	אדה"ר נתן ע' שנה לדוד
יב	אין העולם מתנהג אלא בתרון גזנין חסד ודין	ה	אלימלך ונעמי מחלון וכליוו	יב	שופריה דיעקב מעין שופרי דאדה"ר
יג	פרשת ואתחנן	ה	רות יערסה	יג	מרכבת יחזקאל
יד	קו המדה	ט	יעקב אשר פדה את אברהם	יד	והארה מראות אלקים
טו		ט	חנניה מישראל ועזריה	טו	
טז		יא	שלש משמרות הגי הלילה	טז	
א				טז	
				א	

פרשת כי תצא		תפלין דקב"ה מנח לון,	
א	כי תצא למלחמה על אויבך מת בלא בנים בא פעם ב' לעולם	א	וי"ט וחמה"מ
ב	היבום	ב	אסור להניח תפלין בחמה"מ
ג	החליצה	ג	ג' ריחות
ד	פרשת כי תבא	ד	הביאני המלך חדריו
ה	הבטחות ונחמיות שבקללות דמשנה תורה	ה	ד' חדרים שהגיע ניוון מהם
ו	כי יצאו אנשים	ו	חדרא קדמאה
ז	יוסף משלו נתנו לו	ז	אהיה אשר אהיה
ח	שבת ש' בת	ח	טעמים נקודות אותיות
ט	מ"ב מסעות ומסרי העץ	ט	חדר הב' שהגיע ניוון ממנו
		י	ל"ב נתיבות החכמה,
		יא	י' מאמרות וכ"ב אותיות
		יב	חדר הג' שהגיע ניוון ממנו
		יג	ג' שמות אלקים
		יד	חדר הד' שהגיע ניוון ממנו
		יז	כ"ב אותיות ומצפ"ד
		יח	ביאור הכתובים לפי א"ב
		יט	וא"ת ב"ש
		כ	למה בחר ה' בדוד
		כא	הקטורת
		כב	משכני באתחן דשמא קדישא
		כג	הכסא עומד על ד' עמודים
		כד	ע' ממנו דסחרין כורסיא
		כה	התחלקות הא"ב ליו"ד וי"ב
		כו	שם מ"ב ושם ע"ב
		כז	ב' נהורין אוכמא וחיתרא
		כח	מתחברין כחא
		כט	האדם הראשון בג"ע
		ל	אדם וחנוך
		לא	שח"רה אני ונאווה
		לב	נפילה וקימה של המלכות
		לג	שח"רה אני לאינון דלבר
		לד	ולפנימאי ישקני
		לה	שחורה אני מתתאי ונאווה
		לו	מצד המלאכים
		לז	י' ו' ד' דלית בהו חיוורא
		לח	עיר קטנה — ובא אליה
		לט	מלך גדול
		מ	שמוני נוסרה את הכרמים
		מא	הגידה לי שאהבה נפשי
		מב	מיעוט הירח
		מג	מאמר אליהו הגידה לי
		מד	שאהבה נפשי
		מה	אות ה'
		מו	לסוטי ברכבי פרעה
		מז	ד"ם נפתחות לה' ה'
		מט	הויה אלקים בשמאי וארעא
		נ	טעמים ונקודות ואותיות ב'
		נא	מדרש רות
		נב	נר"ג ונשמה לנשמה ונ"ד
		נג	הבהמית
		נד	אשרי משכיל אל דל
		נז	
		נח	
		נט	
		ס	
		סא	
		סב	
		סג	
		סד	
		סה	
		סז	
		סח	
		סט	
		ע	
		עא	
		עב	
		עג	
		עד	
		עו	
		עז	
		עט	

מפתח שמות המאמרים שבפרשיות

מג

	העולם			
	זוהמא דחויא לא אתפסק	פא	שם טוב ושם רע	שם טוב ושם רע
	עד שלמה	פג	ויאמר לה בועז לעת האוכל	ויאמר לה בועז לעת האוכל
	ותלכנה שתיהן	פו	גדול כוח ברכת המזון	גדול כוח ברכת המזון
	והלוחות — והמכתב	פז	עשרה דברים לפני ברכת המזון	עשרה דברים לפני ברכת המזון
	ותלכנה שתיהן אינון נפש וגוף	פח	כוס של ברכה וברכת הזימון	כוס של ברכה וברכת הזימון
	כמו שיש הוי"ה כו"א כן יש באדם	פא	חצות לילה	חצות לילה
	המת כלי בנים	פב	ג' משמדות הוי הלילה	ג' משמדות הוי הלילה
	מי הוא אליהו	פג	חצות לילה ב'	חצות לילה ב'
	כצות מזוזה	פד	גואל קדוב, וגואל רחוק	גואל קדוב, וגואל רחוק
	ולנעמי מורע מכאן היה צריך להתחיל	פה	האותיות שבאו לברוא בהן את העולם	האותיות שבאו לברוא בהן את העולם
	רות ונעמי ובועז בדרגין	פז	וזאת התעודה	וזאת התעודה
	עלאין קיימי	פח	מצות יבום	מצות יבום
	חנוך נער מטטרון	פז	שבע ברכות	שבע ברכות
	אלכה נא השדה, הוא חקל תסוחין קרישין	פח	נשמתו של אדם סקדון בידו	נשמתו של אדם סקדון בידו
	החדרים אל דברו	פח	פעמים של עם גבר	פעמים של עם גבר
		פז	מצות פריה ורבייה	מצות פריה ורבייה
קמט	לית קברא למגנא	קין		
קג	עשרה הרוגי מלכות	קיח		
קנב	ותקראנה לו השכנות שם כל זמן שהגוף לא נקבר, הנפש אינה נחה	קיט		
קנד	ד' חלוני משקומין וחד באמצעיתא	קכא		
קנז	מדרש הגעלים על איכה	קל		
		קלד		
א	איכה ישבה בדד	קלה		
ג	כי יום מהומה ומבוסה	קלו		
ד	ואיבה אישית	קלט		
ה	ויגרש את האדם	קמא		
ו	ויניחהו בגן עדן	קמב		
ז	ותרא האשה	קמד		
ח	קול ברמה נשמע	קמד		
יב	שאג ישאג על נהוה	קמו		
יח	וזכור את כוראך בימי בחרותיך	קמו		
כג	עשרה הרוגי מלכות ב'	קמו		

ה ק ד ה

שהיא נפרדת מההר על ידי גרון המוכן לכך, ונפרד על ידו ה"חלק" מה"כל" אבל איך יצויר זה בו ית' וית', שיפירד חלק מן עצמותו ית', עד שיצא מעצמותו ית' ויהיה "חלק" נבדל הימנו, דהיינו לנשמה, עד שיתכן להבינה רק כחלק מעצמותו ית'.

ג) חקירה הר', כיון שמרכבת הס"א והקליפות רחוקה מקדושתו ית' מהקצה אל הקצה, עד שלא תצויר הרחקה כזאת, איך אפשר שתתמשך ותתהוו מהקדושה ית', ולא עוד אלא שקדושתו ית' תקיים אותה.

חקירה הה', ענין תחית המתים. כיון שהגוף הוא דבר בזוי כל כך, עד שתכף מעת לידתו נידון למיתה וקבורה, ולא עוד, אלא שאמרו בזוהר, שמטרם שהגוף נרקב כולו, לא תוכל הנשמה לעלות למקומה לגן עדן, כל עוד שיש איזה שיור הימנו, וא"כ מהו החיוב, שיחזור ויקום לתחית המתים, וכי לא יוכל הקב"ה לענג את הנשמות בלעדו, ויותר תמה מ"ש חז"ל, שעתידיים המתים לקום לתחיה במומם, כדי שלא יאמרו אחר הוא, ואח"ז ירפא את המומים שלהם, ויש להבין, מה איכפת לו להקב"ה שיאמרו אחר הוא, עד שבשביל זה הוא יחזור ויברא את המום שבהם, ויוצרך לרפאותם.

חקירה הו', במה שאמרו ז"ל, אשר האדם הוא מרכז כל המציאות, שכל העולמות העליונים ועוה"ז הגשמי וכל מלואם, לא נבראו אלא בשבילו (זהר ויקרא מ"ח) וחיבו את האדם להאמין שבשבילו נברא העולם (סנהדרין לו). שלכאורה קשה להבין, שבשביל האדם הקטן הזה, שאינו תופס ערך של שיערה בערך מציאות העוה"ז, ומכ"ש בערך כל העולמות העליונים שאין קץ להם ולרוממותם, טרח הקב"ה לברוא כל אלו בשבילו, וכן, למה לו לאדם כל זה.

ד) ובכדי להבין כל אלו השאלות והחקירות, תחבולה האחת היא להסתכל בסוף המעשה, כלומר בתכלית הבריאה, כי אי אפשר להבין שום דבר באמצע מלאכתו, אלא מסופו, וזה ברור הוא, שאין לך פועל בלי תכלית, כי רק מי שאינו שפוי בדעתו, תמצאהו פועל בלי תכלית, ויודע אני שיש מתחכמים פורקי עול תורה ומצות, שאומרים, שהבורא ית' ברא את כל המציאות ועזב אותה לנפשה, כי מחמת האפסיות שבאלו הבריות, אינו מתאים לבורא ית'

א) רצוני בהקדמה זו, לברר איזה דברים פשוטים לכאורה, כלומר, אשר ידי הכל ממשמשות בהם, והרבה דיו נשפכה בכדי לבררם, ובכל זאת, עדיין לא הגענו בהם לידי ידיעה ברורה ומספקת. שאלה א) מה מהותנו. שאלה ב) מה תפקידנו בשלשלת המציאות הארוכה, שאנו טבעות קטנות הימנה. שאלה ג) הנה כשאנו מסתכלים על עצמנו או מרגישים את עצמנו, מקולקלים ושפלים עד שאין כמונו לגנות, וכשאנו מסתכלים על הפועל שעשה אותנו, הרי אנו מחויבים להמצא ברום המעלות שאין כמוהו לשבח, כי הכרח הוא, שמפועל השלם תצאנה פעולות שלמות. ד) לפי שהשכל מחייב, הלא הוא ית' הטוב ומטיב שאין למעלה הימנו ית' ואיך ברא מלכתחילה כל כך הרבה בריות שתתענינה ותתיסרנה בכל ימי היותן, הלא מדרך הטוב להטיב, ועכ"פ לא להרע כל כך. ה) איך אפשר שמהנצחי שאין לו ראשית ואין לו תכלית, תמשכנה בריות הוות וכלות ונפסדות. ב) ובכדי לברר כל זה בשלמות, צריכים אנו להקדים איזו חקירות, ולא ח"ו במקום האטור, דהיינו בעצמותו של הבורא ית', אשר לית מחשבה תפיסא בו כלל וכלל, ואין לנו משום זה שום מחשבה והגה בו ית', אלא במקום שהחקירה היא מצוה, דהיינו החקירה במעשיו ית', כמצוה לנו בתורה, דע את אלקי אביך ועבדהו, וכן אומר בשיר היחוד ממעשיך הכרנוך, והנה חקירה הא' היא, איך יצויר לנו שהבריאה תהיה מחודשת, שפירושו דבר חדש שלא יהיה כלול בו ית' מטרם שבראו, בו בעת שברור לכל בעל עיון, שאין לך דבר שלא יהיה כלול בו ית', וכן השכל הפשוט מחייב, כי כלום יש לך נותן מה שאין בו, חקירה הב', אם תמצא לומר שמבחינת כל יכלתו, ודאי הוא, שיכול לברוא יש מאין, דהיינו דבר חדש שאין לו שום מציאות בו ית', נשאלת השאלה, מה היא מציאות הוה, שיתכן להחליט עליה, שאין לה שום מקום בו ית', אלא היא מחודשת.

חקירה הג', במה שאמרו המקובלים, שנשמתו של אדם היא חלק אלוה ממעל, באופן שאין הפרש בינו ית' לבין הנשמה, אלא שהוא ית' "כל", והנשמה "חלק". והמשילו זה לאבן הנחצבת מהר, שאין הפרש בין האבן לבין ההר אלא שזה "כל" וזו "חלק". ולפי"ז יש לחקור, הא תינת, אבן הנחלקת מהר

הקדמה לספר הזהר

תענוג וכל הנאה, מדודה במדת גדלו של הרצון לקבל אותו, עד שכל שהרצון לקבל גדול יותר, הנה בשיעור הזה מדת התענוג גדולה ביותר, וכל שהרצון לקבלו פחות יותר, הרי באותה המדה נפחת שיעור התענוג מהקבלה. הרי שמחשבת הבריאה בעצמה, מחייבת בהכרח לברוא בנשמות רצון לקבל בשיעור מופרז ביותר, המתאים למדת התענוג הגדול, שכל יכלתו חשב לענג את הנשמות. כי התענוג הגדול והרצון לקבל הגדול עולים בקנה אחד. (ז) ואחר שידענו זה, כבר הגענו להבין חקירה הב' עד סופה בבירור מוחלט. כי חקרנו לדעת מה היא המציאות שאפשר להחליט עליה בבירור, שאינה מצויה ואינה נלללת בעצמותו ית' עד שנאמר שהיא בריאה מחודשת יש מאין. ועתה שידענו בבירור, שמחשבת הבריאה, היא בכדי להנות לנבראיו, בראה בהכרח מדת רצון, לקבל ממנו ית' את כל הנועם והטוב הזה שחשב בעדם, הנה הרצון לקבל הזה, ודאי שלא היה כלול בעצמותו ית' מטרים שבראו בנשמות, כי ממי יקבל? הרי שברא דבר מחודש, שאינו בו ית', ויחד עם זה, מובן על פי מחשבת הבריאה, שלא היה צריך כלל לברוא משהו יותר מהרצון לקבל הזה, שהרי בריאה מחודשת הזו, כבר מספקת לו ית' למלאות כל מחשבת הבריאה שחשב עלינו להנות אותנו. אבל כל המלוי שבמחשבת הבריאה, דהיינו כל מיני הטבות שחשב בעדנו, כבר הן נמשכות בהמשכה ישרה מעצמותו ית' ואין לו ענין לברוא אותן מחדש, בעת שכבר הן נמשכות יש מיש אל הרצון לקבל הגדול שבנשמות. והנה נתברר לנו בהחלט שכל החומר כולו מתחילתו עד סופו, שבבריאה המחודשת, הוא רק „הרצון לקבל“.

(ח) ומכאן באנו גם לסוף דעתם של המקובלים, שהבאנו בחקירה הג'. שתמהנו עליהם, איך אפשר לומר על הנשמות, שהן חלק אלקי ממעל, בהשואה אל האבן שנחצבה מהר, שאין הפרש ביניהן אלא שזה „חלק“ וזה „כל“. ותמהנו, תינה האבן שנפרדה מההר, שנעשית חלקו על ידי גרון מוכן לכך, אבל בעצמותו ית' איך יתכן לומר כזה, ובמה נחלקו הנשמות מעצמותו ית' ויצאו מכלל בורא ית' להיות נבראים. ובהמתבאר מובן הדבר היטב, כי כמו שהגרון מחתך ומבדיל בדבר גשמי לחלקהו לשנים, כן שינוי הצורה מבדיל ברוחני לחלקהו לשנים. למשל כשב' אנשים אוהבים זה את זה, תאמר שהם דבקים זה בזה כגוף אחד. ולהיפך כשהם שונאים זה את זה, תאמר שהם רחוקים איש מרעהו כרחוק מזרח ממערב. ואין כאן ענין של קרבת מקום או ריחוק מקום, אלא הכונה היא על השתוות הצורה, שבהיותם

ית' לרוב רוממותו, להשגיה על רכיהן הפעוטות והמגונות. אכן לא מדעת דברו זאת, כי לא יתכן להחליט על שפלותנו ואפסותנו, מטרים שנחליט, שאנחנו עשינו את עצמנו ואת כל אלו הטבעים המקולקלים והמגונים שבנו. אבל בה בעת שאנו מחליטים, אשר הבורא ית' השלם בכל השלמות, הוא בעל המלאכה שברא ותיכן את גופותנו, על כל נטיות הטובות והמגונות שבהם, הרי מתחת יד הפועל השלם לא תצא לעולם פעולה בזויה ומקולקלת, וכל פעולה מעידה על טיב פועלה. ומה אשמתו של בגד מקולקל, אם איזה חייט לא יוצלח תפר אותו? ועי' כגון זה (במס' תענית כ') מעשה שבא ר"א בר"ש וכו' נודמן לו אדם אחד, שהיה מכוער ביותר וכו', אמר לו כמה מכוער אותו האיש וכו', אמר לו לך ואמור לאומן שעשאיני; כמה מכוער כלי זה שעשית וכו' ע"ה. הרי שמתחממים האלו לומר, שמסבת שפלותנו ואפסותנו אין מתאים לו ית' להשגיה עלינו, ועזב אותנו, הם אינם אלא מכריזים על חוסר דעתם בלבד, ודמה לך. אם היית פוגש איזה אדם, שימציא לו לברא בריות מלכתחילה, בכדי שתתענינה ותתיסרנה בכל ימי חייהם כמונו, ולא עוד אלא להשליך אותן אחר גיוו מבלי שירצה אפילו להשגיה בהן, כדי לערוץ מעט, כמה היית מגנה ומזולזל בו. והיתכן להעלות על הדעת כזה על מחויב המציאות ית' וית'.

(ה) ולפיכך השכל הבריא מחייב אותנו להבין, את ההיפך מהנראה בשטחיות, ולהחליט שאנו באמת בריות טובות ונעלות ביותר, עד שאין קץ לחשיבותנו. דהיינו ממש באופן הראוי והמתאים לבעל מלאכה שעשה אותנו, כי כל משהו חסרון שתרצה להרהר על גופותנו, הנה אחר כל מיני תירוצים שאתה מתרץ לך, הוא נופל רק על הבורא ית', שברא אותנו ואת כל הטבעים שבנו, שהרי ברור, שהוא עשנו ולא אנחנו, גם ידע כל אלו התהלוכות, אשר תמשכנה לצאת מכל אלו הטבעיות והנטייות הרעות שנטע בנו. אלא הוא הדבר אשר אמרנו, שצריכים אנו להסתכל על סוף המעשה, ואז נוכל להבין הכל, ומשל בפי העולם, אל תראה דבר לשוטה באמצע מלאכתו.

(ו) וכבר הורונו חז"ל (עי' ע"ח שער הכלים פ"א בתחילתו), שלא ברא הקב"ה את העולם אלא בכדי להנות לנבראיו, וכאן אנו צריכים להשים את עינינו וכל מחשבותינו, כי הוא סוף הכונה והמעשה של בריאת העולם, ויש להתבונן, כיון שמחשבת הבריאה היתה בכדי להנות לנבראיו. הרי הכרח הוא, שברא בנשמות מדת רצון גדולה עד מאד, לקבל את אשר חשב ליתן להן, שהרי מדת גדלו של כל

ברא ית' את כל העולמות כולם, והבדילים לב' מערכות, בסו"ה זה לעומת זה עשה אלקים, שהן ד' עולמות אבי"ע דקדושה, ולעומתם ד' עולמות אבי"ע דטומאה, והטביע את הרצון להשפיע במערכת אבי"ע דקדושה, והסיד מהם את הרצון לקבל לעצמו, (כמ"ש הלן בפתיחה לחכמת הקבלה מאות י"ד עד אות י"ט עש"ה), ונתן אותו במערכת העולמות אבי"ע דטומאה, ונמצאו בגללו נפרדים מהבורא ית' ומכל העולמות דקדושה, ומטעם זה מכוונת הקליפות בשם מתים כמ"ש זכחי מתים, וכן הרשעים הנמשכים אחריהם, כמ"ש חז"ל הרשעים בחייהם נקראים מתים, כי הרצון לקבל המוטבע בהם בהפכיות הצורה מקדושתו ית', מפרידן מחיי החיים, והן רחוקות ממנו ית' מקצה אל הקצה, כי הוא ית' אין לו שום ענין של קבלה אלא רק להשפיע לבד, והקליפות אין להן שום ענין של השפעה רק לקבל לעצמן להנאתן בלבד, ואין הפכיות גדולה מזה, וכבר ידעת, שהמרחק הרוחני מתחיל בשינוי צורה במשהו ומסתיים בהפכיות הצורה, שהיא סוף המרחק בדיוטא האחרונה.

יא) ונשתלשלו העולמות עד למציאות עולם הזה הגשמי, רהיינו למקום שתהיה בו מציאות גוף ונשמה, וכן זמן קלוקל ותיקון, כי הגוף שהוא הרצון לקבל לעצמו נמשך משורשו שבמחשבת הבריאה, כנ"ל, ועובר דרך המערכה של העולמות דטומאה, כמ"ש עייר פרא אדם יולד, ונשאר משועבד תחת המערכה ההיא עד י"ג שנה, והוא זמן הקלוקל, ועל ידי עסק המצות מי"ג שנים ואילך, שעוסק על מנת להשפיע נחת רוח ליוצרו, הוא מתחיל לטהר הרצון לקבל לעצמו המוטבע בו, ומתפכו לאט לאט על מנת להשפיע, שבוה הולך וממשיך נפש קדושה משורשה במחשבת הבריאה, והיא עוברת דרך המערכה של העולמות דקדושה והיא מתלבשת בגוף, והוא הזמן של התקון, וכן מוסיף והולך לקנות ולהשיג מדרגות דקדושה ממחשבת הבריאה, שבא"ס ב"ה, עד שהן מסייעות לו להארם, להפוך את הרצון לקבל לעצמו שבו, שיהיה כולו בבחינת מקבל על מנת להשפיע נחת רוח ליוצרו, ולא כלל לתועלת עצמו, שבוה קונה האדם השואת הצורה ליוצרו, כי קבלה ע"מ להשפיע נחשבת לצורת השפעה טהורה, (כמ"ש במסכת קדושין דף ז', שבאדם חשוב, נתנה היא ואמר הוא, הרי זו מקודשת, כי קבלתו שהיא ע"מ להנות לנותנת לו, נחשבת להשפעה ונתינה גמורה אליה, עש"ה), ואז קונה דבקות גמורה בו ית' כי דבקות הרוחני אינה אלא השואת הצורה, (כמ"ש חז"ל ואיך אפשר להדבק בו אלא הדבק במדותיו ע"ש) שבוה נעשה

האדם

שנים בצורתם איש לרעהו, שאוהב כל מה שחברו אוהב ושונא כל מה שחברו שונא, וכדומה, נמצאים אוהבים זה את זה ודבוקים זה בזה, ואם יש ביניהם איזה שינוי צורה, דהיינו שאוהב דבר מה, אע"פ שחברו שונא הדבר, וכדומה, הרי בשיעור שינוי הצורה הזה, הם שנואים ורחוקים זה מזה, ואם למשל הם בהפכיות הצורה, דהיינו כל מה שזה אוהב נמצא שונא לחברו, וכל מה שזה שונא נמצא אוהב לחברו, הרי אז רחוקים זה מזה כרחוק מזרח ממערב, דהיינו מקצה אל הקצה.

ט) והנך מוצא, שברוחניות פועל שינוי הצורה כמו גרון מפריד בין הגשמים, וכן שיעור ההרחקה כפי שיעור הפכיות הצורה, ומכאן תשכיל, כיון שנטבע בנשמות הרצון לקבל הנאתו כנ"ל אשר הוכחנו בעליל, שצורה זו אינה נמצאת כלל בהבורא ית', כי ח"ו ממי יקבל, הרי שינוי צורה הזה, שהשיגו הנשמות, פועל להפרידם מעצמותו ית', כדמיון הגרון החוצב האבן מן ההר, באופן שע"י שינוי הצורה הזה יצאו הנשמות מכלל בורא, ונברלו הימנו להיות נבראים, אמנם כל מה שמשגיגות הנשמות מאורו ית', הרי הוא נמשך יש מיש מעצמותו ית', א"כ נמצא, שמבחינת אורו ית' שמקבלות תוך הכלי שבהן, שהוא הרצון לקבל, אין הפרש כלל ביניהן לעצמותו ית', שהרי מקובל להן יש מיש ישד מעצמותו ית', וכל הפרש שבין הנשמות לעצמותו ית', אינו יותר, אלא במה שהנשמות הן חלק מעצמותו ית', דהיינו ששיעור האור שקבלו תוך הכלי שהוא הרצון לקבל, כבר הוא חלק נברל מאלקי, בהיותו נשוא תוך שינוי הצורה של הרצון לקבל, ששינוי צורה זה עשה אותה לחלק, שעל ידו יצאו מבחי' "כל" ונעשו לבחינת חלק, הרי שאין ביניהם אלא שזה "כל" זה חלק, כאבן הנחצבת מהר, והתבונן היטב כי אי אפשר להאריך יותר במקום גבוה כזה.

יד) ועתה נפתח לנו הפתח להבין החקירה הד', איך אפשר שיתהווה מקדושתו ית' ענין מרכבת הטומאה והקליפות, אחר שהיא רחוקה מקדושתו ית' מקצה אל הקצה, ואיך יתכן שיפרנס אותה ויקיימה, אכן יש להבין מקודם ענין מציאות מהות הטומאה והקליפות מה היא, ותדע, שזה הרצון לקבל הגדול, שאמרנו, שהוא עצם מהותן של הנשמות מבחינה עצם בריאתן, כי ע"כ הן מוכנות לקבל כל המלוי שבמחשבת הבריאה, הוא לא נשאר בצורתו זו בנשמות, כי אם היה נשאר בהן, היו מוכרחות להשאר תמיד בפרודא ממנו ית', כי שינוי הצורה שבהן היה מפרידן ממנו ית', ובכדי לתקן דבר הפירוד הזה, המונח על הכלי של הנשמות,

נתגלתה כלל במציאות הנשמות שיצאו במחשבת הבריאה, אלא הן היו רבוקות בו בהשוואת הצורה, בסוד הוא ושמו אחד. ועי' בתע"ס ענף א'.

(יד) והנך מוצא בהכרח, שיש ג' מצבים לנשמות בדרך כלל. מצב הא' הוא מציאותן בא"ס ב"ה במחשבת הבריאה, שכבר יש להן שם צורה העתידה של גמד התיקון. מצב ב', הוא מציאותן בבחינת שתא אלפי שני, שנתחלקו ע"י ב' המערכות הנ"ל לגוף ונפש, וניתנה להן העבודה בתורה ומצות, כדי להפך את הרצון לקבל שבהן ולהביאו לבחינת רצון להשפיע נ"ד ליוצרים, ולא לעצמם כלל. ובמשך זמן מצב הזה, לא יגיע שום תיקון לגופים רק לנפשות בלבד, כלומר שצדיקים לבעד מקרבם כל בחינת הקבלה לעצמם שהיא בחינת הגוף, ולהשאר בבחינת רצון אך להשפיע בלבד. שזהו צורת הרצון שבנפשות. ואפילו נפשות הצדיקים לא תוכלנה להתענג בגן עדן אחד פטירתן, אלא אחד ככלות כל גופן להרקב בעפר. מצב הג' הוא גמד התיקון של הנשמות אחד תחית המתים שאו יגיע התיקון השלם גם אל הגופין, כי אז יהפכו גם את הקבלה עצמה, שהיא צורת הגוף, שתשרה עליה צורה של השפעה טהורה, ונעשים ראויים לקבל לעצמם כל הטוב והעונג והנועם שבמחשבת הבריאה, ועם כל זה יזכו לדבקות החזקה, מכח השואת צורתם ליוצרים. כי לא יקבלו כל זה מצד רצונם לקבל, אלא מצד רצונם להשפיע נ"ד ליוצרים, שהרי יש לו ית' הנאה שמקבלים ממנו. ולשם הקיצור אשתמש מכאן ואילך בשמות ג' המצבים הללו דהיינו מצב א' מצב ב' ומצב ג', ואתה תזכור כל המתבאר כאן בכל מצב ומצב.

טו) וכשתסתכל בג' מצבים הללו, תמצא, שמחייבים זה את זה בהחלט גמור, באופן שאם היה אפשר שיתבטל משהו מאחד מהם, היו מתבטלים כולם. כי למשל אם לא היה מתגלה מצב הג', שהוא התהפכות צורת הקבלה לצורת השפעה, הרי בהכרח לא היה יכול לצאת מצב הא' שבא"ס ב"ה, שהרי לא יצאה שם כל השלמות, אלא מפני, שהעתיד להיות במצב הג' כבר שימש שם בנצחיותו ית' כמו הוה, וכל השלימות שנצטיידה שם באותו המצב, היא רק כמו העתקה מהעתיד לבא. אל ההוה אשר שם, אבל באם היה אפשר שיתבטל העתיד, לא היתה שם שום מציאות בהוה. הרי שמצב הג' מחייב כל המציאות שבמצב הא', ומכ"ש בהתבטל משהו ממצב הב', ששם מציאות כל העבודה העתידה להגמד במצב הג', דהיינו העבודה בקלקול ותיקון, ובהמשכות מדרגות הנשמות, ואיך יהיה מצב הג', הרי שמצב הרי מחייב

תאדם ראוי לקבל כל הטוב והנועם והרוך שבמחשבת הבריאה.

(יב) והנה נתבאר היטב דבר התיקון של הרצון לקבל המוטבע בנשמות מצד מחשבת הבריאה כי הכין הבורא ית' בשבילן ב' מערכות הנ"ל זה לעומת זה שעל ידיהן עובדות הנשמות ומתחלקות לב' בחינות, גוף ונפש, המתלכשים זה בזה, וע"י תורה ומצות, נמצאים בסופם, שיהפכו צורת הרצון לקבל כמו צורת הרצון להשפיע, ואז יכולים לקבל כל הטוב שבמחשבת הבריאה, ויחד עם זה זוכים לדבקות חזקה בו ית', מפאת שזכו ע"י העבודה בתורה ומצות, להשוואת הצורה ליוצרים. שזה נבחן לגמד התיקון, ואז, כיון שלא יהיה עוד שום צורך לסי"א הטמאה, היא תתבער מן הארץ ויבולע המות לנצח. וכל העבודה בתורה ומצות, שניתנה לכלל העולם במשך שתא אלפי שני דהוי עלמא, וכן לכל פרט במשך שבעים שנות חייו, אינה אלא להביאם לגמד התיקון של השואת הצורה האמודה. גם נתבאר היטב, ענין התהוות ויצירת מערכת הקליפות והטומאה מקדושתו ית', שהיה מוכרח זה, כדי להמשיך על ידה בריאת הגופים, שאח"כ יתקנו אותו ע"י תורה ומצות, ואם לא היו נמשכים לנו הגופים ברצון לקבל שבהם המקולקל, ע"י מערכת הטומאה, אז לא היה אפשר לנו לתקנו לעולם כי אין אדם מתקן מה שאין בו.

יג) אמנם עדיין נשאר לנו להבין, סוף סוף, כיון שהרצון לקבל לעצמו, הוא כל כך פגום ומקולקל, איך יצא והיה, במחשבת הבריאה בא"ס ב"ה, שלאחדותו אין הגה ומלה לפרשה, והענין הוא, כי באמת תכף בהמחשבה לברוא את הנשמות, היתה מחשבתו ית' גומרת הכל, כי אינו צריך לכלי מעשה כמונו, ותיכף יצאו ונתהוו, כל הנשמות וכל העולמות העתידים להבראות מלאים בכל הטוב והעונג והרוך שחשב בעדן, עם כל תכלית שלמותן הסופית, שהנשמות עתידות לקבל בגמד התיקון, דהיינו אחד שהרצון לקבל שבנשמות כבר קבל כל תיקונו בשלימות, ונתהפך להיות השפעה טהורה, בהשוואת הצורה הגמורה, אל המאציל ית', והוא מטעם כי בנצחיותו ית', העבר והעתיד וההוה משמשים כאחד, והעתיד משמש לו כהוה, ואין ענין מחוסר זמן נוהג בו ית'. (זהר משפטים אות נ"א. ז"ח דף ג' ט"א שי"ב). ומטעם זה לא היה כלל ענין הרצון לקבל המקולקל, בצורה דפרודא, בא"ס ב"ה, אלא להיפך שאותה השואת הצורה, העתידה להגלות בגמד התיקון, הופיעה תיכף בנצחיותו ית', ועל סוד הזה אמרו חז"ל (בפרקי דר"א) קודם שנברא העולם היה הוא ושמו אחד כי הצורה דפרודא שברצון לקבל לא

לשבה, כיאות להפועל שברא אותנו. כי מטבע הפועל השלם שפעולותיו שלמות. ובהאמור מובן היטב, שאותו הגוף שלנו בכל מקריו וקניניו האפסיים אינו כלל הגוף שלנו האמיתי, שהרי הגוף שלנו האמיתי, כלומר, הנצחי, השלם בכל מיני שלמות, כבר הוא מצוי עומד וקיים בא"ס ב"ה בבחינת מצב הא', שמקבל שם צורתו השלמה מהעתיד להיות במצב הג', דהיינו קבלה בצורת השפעה, שהיא בהשוואת הצורה לא"ס ב"ה. ואם אמנם מצבנו הא' עצמו מחייב שתנתן לנו במציאות הב' את הקליפה של אותו הגוף שלנו, בצורתה הבויה והמקולקלת, שהוא הרצון לקבל אך לעצמו, שהוא כח הפירוד מא"ס ב"ה כנ"ל, בכדי לתקנו, ולאפשר לנו לקבל הגוף הנצחי שלנו בפועל גמור במצב הג', אין לנו להתרעם על כך כלל, כי העבודה שלנו לא תצויר רק בגוף הזה הכלה ונפסד, כי אין אדם מתקן מה שאין בו. באופן שבאמת אנו מצויים באותו שיעור השלמות הראוי ומותאם להפועל השלם שפעל אותנו גם במצבנו זה הב', כי גוף זה אינו פוגם אותנו במשהו, שהרי הוא עומד למות ולהתבטל, ואינו מוכן לנו, רק בשיעור זמן, הנחוץ לבטלו, ולקבל צורתנו הנצחית.

יח) ויחד עם זה, מיושבת קושיא ה' שהקשינו, איך אפשר שנמצחי תצאנה פעולות בלתי נצחיות הוות ונפסדות. ובהמתבאר מובן, כי באמת כבר יצאנו מלפניו, וראוי לנצחיותו, דהיינו בריות נצחיות בכל השלמות, ונצחיותנו זו, מחייבת בהכרח, שקליפת הגוף הניתנה לנו רק לעבודה תהיה כלה ונפסדת, כי אם היתה נשארת בנצחיות ח"ו אז היינו נשארים נפרדים ח"ו מחי החיים לנצח, וכבר אמרנו באות י"ג שצורה, זו של הגוף שלנו, שהוא הרצון לקבל אך לעצמו, אינה נמצאת כלל במחשבת הבריאה הנצחית, כי שם אנו עומדים בצורתנו של מצב הג', אלא שהיא מחויבת לנו במציאות הב', כדי לאפשר לנו לתקנה כנ"ל. ואין לשאול כלל על מצב שאר בריות העולם, חוץ מהאדם, משום שהאדם הוא מרכז כל הבריאה, כמ"ש להלן (באות ל"ט) וכל שאר הבריות אין להן חשבון וערך של כלום לעצמן זולת באותו השיעור שהן מועילות לאדם להביאו לשלמותו, ועל כן הנה עולות ויורדות עמו, בלי שום חשבון לעצמן.

יט) ויחד עם זה מבוארת קושיא ה' שהקשינו, כיון שמדרך הטוב להטיב, איך ברא מלכתחילה בריות שתתענינה ותתיסרנה במשך ימי חייהן כי כאמור, כל אלו היסורים מתחייבים ממצב הא' שלנו שנצחיותנו השלמה אשר שם המקובלת ממצב הג' העתיד לבא, מכריחה אותנו ללכת, או בדרך תורה או בדרך יסורין

מחייב את מצב הג', וכן מציאות מצב הא' שבא"ס ב"ה, שכבר נזהגת שם כל השלמות שבמצב הג', הרי הוא מחייב בהחלט שיותאם זה, דהיינו שיתגלה מצב הב' ומצב הג', דהיינו ממש בכל אותה השלמות אשר שם, לא פחות משהו ולא יותר משהו. הרי שמצב הא' עצמו מחייב בהכרח שתתפשטנה מערכות זו לעומת זו, במציאות הב', כדי לאפשר מציאות גוף ברצון לקבל המקולקל ע"י מערכת הטומאה, ואז אפשר לנו לתקנו. ואם לא היתה מערכת העולמות רטומאה, לא היה לנו הרצון לקבל הזה, ולא היה אפשר לתקנו ולבא למצב הג', כי אין אדם מתקן מה שאין בו. הרי שאין לשאול, איך נתהוותה ממצב הא' מערכת הטומאה, כי אורבה מצב הא' הוא המחייב מציאותה ולהתקיים כן, במצב הב'.

טז) ואין להקשות לפי"ז א"כ נתבטלה מאתנו הבחירה ח"ו, כיון שאנו מוכרחים להשתלם ולקבל המצב הג' בהחלט, מכה שכבר הוא מצוי במצב הא', והענין הוא, כי ב' דרכים הכין לנו השי"ת במצב הב', כדי להביאנו אל מצב הג', הא' הוא, דרך קיום התורה ומצות, ע"ד שנתבאר לעיל, ודרך הב' הוא, דרך יסורין, אשר היסורים בעצמם ממרקיין את הגוף, ויכריחו אותנו לבסוף להפך את הרצון לקבל שבנו ולקבל צורת הרצון להשפיע, ולהרבק בו ית', והוא ע"ד שאמרו חז"ל (סנהדרין צו ע"ב) אם אתם חוזרים למוטב טוב, ואם לאו אני מעמיד עליכם מלך כהמן, ובעל כרחכם הוא יחזיר אתכם למוטב, וזה שאמרו ז"ל על הכתוב, בעתה אחישנה, אם זכו אחישנה, ואם לאו בעתה, פירושו, אם זוכים על ידי דרך הא', שהוא ע"י קיום תורה ומצות, אז אנו ממהרים את התיקון שלנו, ואין אנו צריכים ליסורין קשים ומרים, ואריכות הזמן שיספיק לקבלם, שיחזירו אותנו למוטב בעל כרחנו, ואם לאו, בעתה, רהיינו רק בעת שהיסורים יגמרו את התיקון שלנו, ותגיע לנו עת התיקון בעל כרחנו, ובכלל דרך היסורים, הם גם עונשי הנשמות בגיהנם, אבל בין כך ובין כך, גמר התיקון שהוא מצב הג', הוא מחויב ומחלט מצד המצב הא', וכל הבחירה שלנו, היא רק בין דרך יסורין לבין תורה ומצות, והנה נתבאר היטב, איך ג' המצבים הללו של הנשמות קשורים זה בזה ומחייבים בהחלט זה את זה.

יז) ובהמתבאר מובנה היטב קושיא ג' הנ"ל שהקשינו, שבעת שאנו מסתכלים על עצמנו, אנו מוצאים את עצמנו מקולקלים ונבזים שאין כמונו לגנות, ובעת שאנו מסתכלים על הפועל שפעל אותנו, הרי אנו צריכים להיות ברום המעלות, שאין כמוהו

הקדמה לספר הזהר

רצון בלבד, אלא רצון להשפיע, שהיא נמשכת לנו ממערכת ד' העולמות אבי"ע דקדושה, (כנ"ל באות י"א) היא קיימת לנצחיות, כי צורה זו של רצון להשפיע, הוא בהשואת הצורה לחי החיים, ואינה כלל ח"ו בת חילוף. ותשולם הענין הוא להלן מאות ל"ב ואילך.

(כא) ואל יסור לבך אחר דעת הפלוסופים האומרים, שעצם מהותה של הנפש, היא חומר שכלי, והויתה באה רק מכח המושכלות שמשכלת, שמהן מתגדלת והן כל הויתה, וענין השארת הנפש אחר פטירת הגוף תלוי לגמרי בשיעור שכליות ומושכלות שקבלה, עד שכהעדר לה המושכלות, אין כלל על מה שתחול השארת הנפש אין זה דעת תורה, גם אינו מקובל כלל על הלב, וכל חי שניסה פעם לקנות שכל, יודע ומרגיש שהשכל הוא קנין ואינו עצם הקונה, אלא כמבואר, שכל חומר של הבריאה המחדשת, הן חומר של העצמים הרוחניים והן חומר העצמים הגשמיים אינו לא פחות ולא יותר מבחינת רצון לקבל (ואע"פ שאמדנו שהנפש היא כולה רצון להשפיע, הוא רק מכח תיקונים של לבוש אור חזר המקובל לה מעולמות העליונים שמשם באה אלינו, שענין לבוש הזה מבואר היטב בפתיחה לחכמת הקבלה (באות יד טו, טז, יט, אמנם עצם מהותה של הנפש היא ג"כ רצון לקבל ע"ש ותבין זה) וכל ההבחן הניתן לנו להבחין בין עצם לעצם, אינו נבחן משום זה, רק בדצונו בלבד, כי הרצון שבכל מהות, מוליד לו צרכים והצרכים מולידים לו מחשבות והשכלות בשיעור כזה, כדי להשיג את הצרכים ההם, אשר הרצון לקבל מחייב אותם, וכשם שדצונו בני אדם שונים איש מדעהו, כן צרכיהם ומחשבותיהם והשכלתם שונים זה מזה, למשל, אותם שהרצון לקבל שבהם מוגבל בתאוות בהמיות בלבד, הרי צרכיהם ומחשבותיהם והשכלתם, רק בכדי למלאות הרצון הזה בכל מלואו הבהמי, ואע"פ שמשתמשים בשכל ודעת כאדם, מ"מ דיו לעבד להיות כרבו, והוא כשכל בהמי, להיות השכל משועבד ומשמש לדצון הבהמי, ואותם שהרצון לקבל שלהם מתגבר בעיקר בתאוות אנושיות, כגון כבוד ושליטה על אחרים, שאינם מצוים במין הבהמה, הרי כל עיקר צרכיהם ומחשבותיהם והשכלותיהם רק בכדי למלאות להם הרצון ההוא בכל מלואו האפשרי, ואותם שהרצון לקבל שלהם מתגבר בעיקר לקבל מושכלות, הרי כל עיקר צרכיהם ומחשבותיהם והשכלותיהם למלאות להם הרצון הזה בכל מלואו.

(כב) ואלו ג' מיני רצונות מצוים על פי רוב בכל מין האדם, אלא שמתמזגים בכל אחד בשיעורים

יסורין, ולבא ולהגיע לנצחיותנו שבמצב הג' (כנ"ל באות ט"ו) וכל אלו היסורין אינם שורים רק על קליפת הגוף שלנו הזו, שלא נבראה אלא למיתה וקבורה, שזה מלמד אותנו, שהרצון לקבל לעצמו שבו, לא נברא אלא רק למחותו ולהעבירו מהעולם, ולהפכו לרצון להשפיע, והיסורים שאנו סובלים, אינם אלא גילויים לגלות האפסיות וההזק הדובצת עליו, ובוא וראה בעת שכל בני העולם יסכימו פה אחד, לבטל ולבער את הרצון לקבל לעצמם שבהם, ולא יהיה להם שום רצון אלא להשפיע לחבריהם, אז היו מתבטלים כל הדאגות וכל המזיקים מהארץ, וכל אחד היה בטוח בחיים בריאים ושלמים, שהרי כל אחד מאתנו, היה לו עולם גדול שידאג בעדו וימלא את צרכיו, אמנם בזמן שכל אחד אין לו אלא הרצון לקבל לעצמו, מכאן כל הדאגות היסורים והמלחמות והשחיטות, שאין לנו מפלט מהם, שהם מחלישים גופינו בכל מיני מחלות ומכאובים, והנך מוצא, שכל אלו היסורים המצוים בעולמנו, אינם אלא גילויים מוצעים לעינינו, בכדי לרחוף אותנו לבטל את קליפת הגוף הרעה, ולקבל צורה השלמה של רצון להשפיע, והוא אשר אמרנו, שדרך היסורין בעצמו מסוגל להביאנו אל צורה הרצויה, ודע, שהמצות שבין אדם לחברו הן קודמות למצות שבין אדם למקום, כי ההשפעה לחברו מביאתהו להשפיע למקום.

(כ) ואחר כל המתבאר, נפתרה לנו שאלה הא', ששאלנו, מה מהותנו, כי מהותנו היא כמהות כל הפרטים שבהמציאות, שהיא לא פחות ולא יותר מהרצון לקבל, (כנ"ל באות ז') אלא לא כפי שהוא מזדמן לנו עתה במציאות ה', שהוא הרצון לקבל אך לעצמו, אלא כפי שעומד וקיים במצב הא' בא"ס ב"ה, דהיינו בצורתו הנצחית, שהוא לקבל ע"מ להשפיע נ"ר ליצרו, (כנ"ל באות י"ג) ואע"פ שעוד לא הגענו בפועל למצב הג', ועדיין אנו מחוסרי זמן מכל מקום אין זה פוגם במשהו בעיקר מהותנו משום שמצבנו הג' מתחייב לנו בהחלט גמור מצד מצב הא' לפיכך כל העומד לגבות כגבוי דמי, ומחוסר זמן, הנחשב לחסרון הוא רק במקום שיש ספק של משהו, אם ישלים את הצריך להשלים באותו זמן, וכיון שאין לנו שום ספק בזה, הדי זה דומה עלינו כמו שכבר באנו למצב הג', ואותו הגוף בצורתו הרעה הניתן לנו כעת, גם הוא אינו פוגם את מהותנו, להיותו הוא וכל קניינו עומדים להתבטל לגמרי יחד עם כל מערכת הטומאה שהיא מקודם, וכל העומד להשרף כשרוף דמי, ונחשב כמו שלא היה מעולם, אמנם הנפש המלוכשת בגוף ההוא שמהותה היא ג"כ בחינת

מכל מלאכתך דבר אחד לא שכחת לא החסרת ולא העדפת. גם אמרנו שם, שהרצון לקבל המופרז הזה, הוסר לגמרי ממערכת הקדושה וניתן למערכת העולמות דטומאה, שממנה מציאות הגופים וכלכלתם וכל קניניהם בעולם הזה, עד שהאדם משיג י"ג שנה, שע"י עסק התורה מתחיל להשיג נפש דקדושה, שמתפרנס אז ממערכת העולמות דקדושה, לפי מדת גדלה של הנפש דקדושה שהשיג. גם אמרנו לעיל, שבמשך שתא אלפי שני, הניתנים לנו לעבודה בתורה ומצות, אין שום תיקונים מגיעים מזה אל הגוף, דהיינו לרצון לקבל המופרז שבו, וכל התיקונים הבאים אז ע"י עבודתנו, הם מגיעים רק לנפש, שעולה על ידיהם במדרגות העליונות בקדושה וטהרה, שפירושו, רק להגדלת רצון להשפיע הנמשך עם הנפש, ומטעם זה סוף הגוף למות ולהקבר ולהרקב, כי לא קבל לעצמו שום תיקון, אכן אי אפשר שישאר כך, כי סוף סוף, אם יאבד הרצון לקבל המופרז מהעולם, לא תתקיים ח"ו מחשבת הבריאה, דהיינו שיתקבלו כל התענוגים הגדולים אשר חשב להנות לנבראיו, שהרי הרצון לקבל הגדול והתענוג הגדול, עולים בקנה אחד, ובשיעור שנתמעט הרצון לקבלו, הרי בשיעור ההוא נפחתים התענוג וההנאה מן הקבלה.

(כו) וכבר אמרנו שמצב הא', מחייב בהחלט את המצב הג', שיצא בכל השיעור המלא שבמחשבת הבריאה שבמצב הא', לא יחסר ממנו אף משהו (כנ"ל באות ט"ו), ולפיכך מחייב המצב הא' את תחית הגופים המתים, כלומר, הרצון לקבל המופרז שלהם, שכבר כלה ונפסד ונרקב במציאות הב' מחוייב לעמוד לתחיתו מחדש, בכל גודל שיעורו המופרז בלי מצרים כל שהם, דהיינו בכל המומים שהיו בו, ואז מתחילה העבודה מחדש, בכדי להפוך הרצון לקבל המופרז הזה, שיהיה רק בשיעור כדי להשפיע, ואז הרוחנו פי שתיים (א) שיש לנו מקום לקבל כל הטוב והנועם והרוך שבמחשבת הבריאה, מכח שכבר יש לנו גוף המופרז מאד בהרצון לקבל שבו העולה בקנה אחד עם התענוגים הללו כנ"ל. (ב) שמתוך שקבלתנו באופן הזה, לא תהיה רק בשיעור להשפיע נחת רוח ליוצרנו, הרי קבלה זו כהשפעה גמורה נחשבת (כנ"ל באות י"א) ובאנו גם להשואת הצורה, שהיא הדבקות, שהיא צורתנו במצב הג'. הרי שמצב הא' מחייב את תחית המתים בהחלט.

(כז) אכן לא יתכן שתהיה תחית המתים, אלא קרוב לגמר התיקון, דהיינו בסופה של מציאות הב', כי אחר שזכינו לשלול את הרצון לקבל המופרז שלנו, וקבלנו את הרצון אך להשפיע

בשיעורים אחרים, ומכאן כל השינויים שבין אדם לאדם, וממדות הגשמיות יש להקיש ג"כ למדות העצמים הרוחניים לפי ערכם הרוחני. (כג) באופן שגם נפשות בני אדם, הרוחניות, אשר מכח לבושי אור חוזר שמקבלות מעולמות העליונים שמשם באות, אין להן אלא רצון להשפיע נ"ר ליוצרן, שהרצון הזה הוא מהות ועצם הנפש, כנ"ל, נמצא אחר שמתלבשת בגוף האדם, היא מולידה בו צרכים ומחשבות והשכלות, למלאות הרצון להשפיע שלה בכל מלאוה. דהיינו להשפיע נ"ר ליוצרה כפי מדת גדלו של הרצון שבה.

(כד) ובהיות עצם ומהות הגוף רק רצון לקבל לעצמו, וכל מקרו וקניניו הם מלואים של הרצון לקבל הזה המקולקל, שלא נברא מלכתחילה, אלא כדי לבערו ולכלותו מהעולם בכדי לבא למצב הג' השלם שבגמר התיקון, ע"כ הוא בן תמותה כלה ונפסד, הוא וכל קניניו עמו, כצל עובר שאינו מניח אחריו כלום. ובהיות עצם ומהות של הנפש רק רצון להשפיע, וכל מקריה וקניניה הם מלואים של הרצון להשפיע ההוא, שהוא כבר קיים ועומד במצב הא' הנצחי, וכן במצב הג' העתיד לבא, לפיכך אינה כלל בת תמותה ובת חילוף, אלא היא וכל קניניה עמה, המה נצחיים חיים וקיימים לעד, ואין ההעדר פועל עליהם כלום בשעת מיתת הגוף, ואדרבה, העדר צורת הגוף המקולקל, מחזק אותה ביותר ותוכל לעלות או למרומים לגן עדן, ונתבאר היטב, שהשארית הנפש אינה תלויה כלל וכלל במושכלות שקנתה, כדברי הפלוסופים הנ"ל, אלא נצחיותה היא בעצם מהותה בלבד, דהיינו בהרצון להשפיע שהוא מהותה, וענין המושכלות שקנתה הן שכרה, ולא עצמותה.

(כה) ומכאן יצא לנו הפתרון המלא של חקירה ה', ששאלנו, כיון שהגוף מקולקל כל כך עד שאין הנפש מצויה בכל טהרתה עד שירקב הגוף בעפר, וא"כ למה הוא חוזר ועומד לתחית המתים, וכן על מה שאמרו ז"ל, עתירי המתים להחיות במומם, שלא יאמרו אחר הוא. (זהר אמור צא.) והענין תבין היטב, ממחשבת הבריאה עצמה, דהיינו ממצב הא', כי אמרנו, כיון שהמחשבה היתה להנות לנבראיו, הרי הכרח הוא, שודאי ברא רצון גדול מופרז עד מאד, לקבל כל אותו השפע הטוב שבמחשבת הבריאה, כי התענוג הגדול והרצון לקבל הגדול, עולים בקנה אחד (כנ"ל באות ו' ז' עש"ה), ואמרנו שם, שהרצון לקבל הגדול הזה, הוא כל חומר המחודש שברא, מפני שאינו נצרך כלל ליותר מזה, כדי לקיים מחשבת הבריאה, ומטבע פועל השלם שאינו פועל דבר מיותר, כעין שאומר בשיר היחוד,

הולכים ומגדילים את הרצון לקבל שלו. כי המלואים שהקליפות מספיקות אל הרצון לקבל, אינם אלא מרחיבים והולכים את התביעה של הרצון לקבל. למשל כשנולד אין לו תאוה אלא למנה, ולא יותר, אבל כשהס"א ממלאת לו המנה, תכף נרחב הרצון לקבל, והוא רוצה מאתים, ואח"כ כשנותנת לו הס"א את המלוי מאתים, מיד נרחב הרצון ורוצה ד' מאות, ואם אינו מתגבר על ידי תורה ומצות לטהר את הרצון לקבל ולהפכו להשפעה, הרי הרצון לקבל שלו הולך ומתרחב במשך שנות חייו, עד שאין אדם מת וחצי תאוותו בידו. וזה נבחן שהוא מצוי ברשות הס"א והקליפות, שתפקידן להרחיב ולהגדיל את הרצון לקבל שלו ולעשותו מופרז בלי מצרים כל שהם. דהיינו בכדי להמציא להאדם כל החומר שהוא צריך לעבוד בו ולתקנו.

(ל חלוקה ב) הוא מ"ג שנים ואילך, שאז ניתן כח לנקודה שבלב שבו, שה"ס אחרים של הנפש דקדושה, המלוכשת בהרצון לקבל שלו, מעת לידתו, אלא שאינה מתחלת להתעורר רק אחר י"ג שנים (שהוא מטעם הנ"ל) ואז הוא מתחיל להכנס תחת רשות מערכת העולמות דקדושה, דהיינו בשיעור שהוא עוסק בתורה ומצות, ועיקר התפקיד בעת ההיא, הוא להשיג ולהגדיל את הרצון לקבל הרוחני, כי מעת לידתו אין לו רצון לקבל אלא לגשמיות בלבד, ולפיכך אע"פ שהשיג הרצון לקבל המופרז מטרם י"ג שנים, אינו עוד גמר גדלותו של הרצון לקבל, ועיקר גדלות הרצון לקבל, מצוירת רק ברוחניות כי למשל מטרם י"ג שנים חשק הרצון לקבל שלו לבלוע כל העושר והכבוד שבעוה"ז הגשמי, אשר גלוי לכל, שהוא בערו, עולם שאינו נצחי, המצוי לכל אחד רק כצל עובר חלף ואינו, משא"כ כשמשיג הרצון לקבל המופרז הרוחני, הרי אז הוא רוצה לבלוע להנאתו כל הטוב והעושר שבעוה"ב הנצחי, שהוא בערו קנין עדי עד ולנצחיות. הרי שעיקר הרצון לקבל המופרז אינו נגמר, אלא ברצון לקבל רוחניות.

(לא) וז"ש בתקונים (תקונים חדשים צ"ז ע"ב) על הכתוב ולעלוקה שתי בנות הב הב (משלי ל') שעלוקה פירושו גיהנם, והרשעים הנלכדים בגיהנם זה, צווחין ככלבא הב הב דהיינו הב לן עותרא דעלמא הדין, הב לן עותרא דעלמא דאתי. ועם כל זה הוא מדרגה חשובה לאין ערך יותר מראשונה, כי מלבד שמשיג שיעור הגדלות האמיתית של הרצון לקבל, וניתן לו לעבודה כל החומר כולו שהוא צריך, הנה היא המדרגה המביאתו לשמה, כמו שאמרו חז"ל (פסחים ג' ע"ב) לעולם יעסוק אדם בתורה ומצות שלא לשמה, שמתוך

להשפיע, ואחר שזכינו לכל המדרגות הנפלאות שבנפש, המכוננות נפש רוח נשמה חיה יחידה, ע"י עבודתנו בשלילת הרצון לקבל הזה, הנה אף הרי כבר באנו לשלמות הגדולה ביותר, עד שאפשר להחיות את הגוף בחזרה, בכל הרצון לקבל המופרז שלו, ואין אנו נזוקים עוד ממנו להפרידנו מרבקותנו, ואדרבה, אנו מתגברים עליו, ואנו נותנים לו צורת השפעה, כנ"ל, ובאמת כן הוא המנהג בכל מדה דעה פרטית, שאנו רוצים להעבירה ממנו, שמתחילה אנו צריכים להסירה לגמרי עד קצה האחרון, שלא ישאר ממנה כלום, ואח"כ אפשר לחזור ולקבלה ולהנהיגה בדרך האמצעי, וכל עוד שלא הסרנו אותה כולה מאתנו, אי אפשר כלל להנהיגה בדרך הרצוי הממוצע.

כח) וזה שאמרו חז"ל עתידים המתים להחיות במומם, ואח"כ מתרפאים. דהיינו כנ"ל, שמתחילה עומד לתחיה אותו הגוף, שהוא הרצון לקבל המופרז בלי מצרים כל שהם, דהיינו כמו שנתגדל תחת מרכבת העולמות הטומאה מטרם שזכו לטהרו במשהו ע"י תורה ומצות, שזהו בכל מומו, ואז אנו מתחילים בעבודה חדשה, להכניס כל הרצון לקבל המופרז הזה בצורת השפעה כנ"ל, ואז הוא נרפא, כי עתה השיג גם השואת הצורה, ואמרו הטעם, שהוא, שלא יאמרו אחר הוא, פירושו, שלא יאמרו עליו, שהוא בצורה אחרת מהיותו במחשבת הבריאה, שהרי שם עומד זה הרצון לקבל המופרז מכוון לקבלת כל הטוב שבמחשבת הבריאה, אלא שבינתיים ניתן אל הקליפות וניתן לטהרה, אבל סוף כל סוף אסור שיהיה גוף אחר, שאם יהיה בשיעור פחות משהו, הרי הוא כמו אחר לגמרי, ואינו ראוי כלל לכל הטוב שבמחשבת הבריאה, כמו שכבר מקבל שם מבחינת מצב הא', והבן היטב

כט) ובכל המתבאר נפתח לנו הפתח ליישב שאלה הב' הנ"ל, דהיינו מה תפקידנו בשלשלת המציאות הארוכה, שאנו טבעות טכנות הימנה, במשך ימי שני חייו הקצרים, ותודע, שעבודתנו במשך ע' שנותינו מתחלקת לד' חלוקות: חלוקה א) הוא להשיג את הרצון לקבל המופרז בלי מצרים, בכל שיעורו המקולקל, מתחת יד מערכת ד' העולמות אבי"ע הטמאים, כי אם לא יהיה בנו הרצון לקבל המקולקל הזה, לא נוכל כלל לתקנו, כי אין לך מי שיתקן דבר שאין בו, ולפיכך, לא די אותו שיעור הרצון לקבל, המוטבע בגוף ממקור לידתו לאויר העולם, אלא עוד, שמוכרח להיות מרכבה לקליפות הטמאות לא פחות מ"ג שנים, כלומר שהקליפות תהינה שולטות עליו, ותתנה לו מאורותיהן, שהאורות שלהן

מאוד, שבשביל אדם הקטן, שאינו אפילו בערך שצורה דקה כלפי המציאות שלפנינו בעוה"ז, ומכ"ש כלפי העולמות העליונים הרוחניים, יטרח הבורא ית' לברוא כל אלו בשבילו. ועוד יותר תמוה, למה לו לאדם כל אלו העולמות הרוחניים האדירים המרובים, וצריך שתדע, שכל נחת רוח של יוצרנו ית' להנות לנבראו, היא במדה שהנבראים ירגישו אותו ית', שהוא המשפיע, והוא המהנה אותם, אשר אז יש לו שעשועים גדולים עמהם, כאב המשתעשע עם בנו החביב לו, בה במדה שהבן מרגיש נמכיר גדולתו ורוממותו של אביו, ואביו מראה לו כל האוצרות שהכין בשבילו, כמו שאומר הכתוב (ירמיה ל"א) הבן יקיר לי אפרים, אם ילד שעשועים, כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד, על כן המו מעי לו, רחם ארחמנו נאום ה', והסתכל היטב בכתוב הזה ותוכל להשכיל ולדעת את השעשועים הגדולים של השי"ת עם אותם השלמים, שזכו להרגישו ולהכיר גדולתו בכל אותם הדרכים שהכין בעדם, עד שיבוא עמהם ביחס של אב ובנו היקר, כאב עם ילד שעשועים שלו, וכו', ככל המבואר בכתוב לעיני המשכילים. ואין להאריך בכגון זה, כי די לנו לדעת, אשר בשביל הנ"ר והשעשועים האלו עם השלמים הללו, היה כדאי לו לברוא את כל העולמות, העליונים ותחתונים יחד, כמו שיתבאר לפנינו.

לד) ובכדי להכין את בריותיו, שתוכלנה להגיע למדרגה הרמה והנשאה הנוכרת, רצה הקב"ה לפעול זה על סדר ד' מדרגות, המתפתחות אחת מחברתה, הנקראות דומם צומח חי מדבר, והן באמת ד' בחינות של הרצון לקבל, שכל עולם ועולם מעולמות עליונים מתחלק בהן, כי אע"פ שעיקר החסץ הוא בבה"ד של הרצון לקבל, אמנם אי אפשר שתתגלה בחי"ד בבת אחת, אלא בכ"ג בחינות הקודמות לה, שהיא מתגלית ומתפתחת בהן ועל ידיהן לאט לאט עד שנשלמה בכל צורתה שבבחי"ד, כמבואר בתע"ס שיעור א' דף ו' ד"ה וטעם.

לה) והנה בחי"א של הרצון לקבל הנקרא דומם, שהיא תחילת גילוי של הרצון לקבל בעוה"ז הגשמי, אין שם אלא כח תנועה כולל לכל מין הדומם, אבל בפרטים שלו אינה ניכרת לעין שום תנועה, כי הרצון לקבל מוליד צרכים והצרכים מולידים תנועות מספיקות עד כדי להשיג את הצורך, וכיון שהרצון לקבל הוא במדה מועטת, אינו שולט רק על הכלל כולו בבת אחת, ואינה ניכרת שליטתו על הפרטים.

לו) נוסף עליו הצומח, שהוא בחי"ב של הרצון לקבל, שמדתו כבר גדולה יותר ממדתו שבדומם

שלא לשמה בא לשמה, וע"כ נבחנת המדרגה הזו הבאה לאחרי י"ג שנה לבחינת קדושה, וה"ס השפחה דקדושה המשמשת לגבירתה, שה"ס השכינה הקדושה, כי השפחה מביאתו לשמה, וזוכה להשראת השכינה, אמנם הוא צריך לעשות כל האמצעים המותאמים שיבא לשמה, כי אם לא יתאמץ לזה, ולא יבא ח"ו לשמה, הרי הוא נופל בפח השפחה הטמאה, שהיא הלעומת דשפחה דקדושה, שענינה לבלבל את האדם, שהלא לשמה לא יביאהו לשמה, ועליה נאמר, ושפחה כי תירש גבירתה (משלי ל'), כי לא תניחהו לאדם להתקרב אל הגבירה שהיא השכינה הקדושה, והמדרגה הסופית שבחלוקה זו, היא שיתאהב בהקב"ה בתאוה גדולה, בדומה לבעל תאוה המתאהב בתאוה גשמית עד שאין התאוה סרה מנגד עיניו כל היום וכל הלילה, וע"ד שאמר הפיטון בזכרי בו אינו מניח לי לישון, ואז נאמר עליו, ועץ חיים, תאוה באה (משלי י"ג) כי ה' מדרגות הנשמה ה"ס עץ החיים, שמהלכו חמש מאות שנה, שכל מדרגה היא בת מאה, דהיינו כי יביאהו לקבל כל אלו ה' בחינות נרנח"י המבוארות בחלוקה הג'.

לב) חלוקה ג) הוא העבודה בתורה ומצות לשמה, דהיינו על מנת להשפיע, ושלא לקבל פרס, שעבודה זו מטהרת את הרצון לקבל לעצמו שבו, ומהפכתו ברצון להשפיע, אשר בשיעורי הטהרה של הרצון לקבל, נעשה ראוי ומוכשר לקבל ה' חלקי הנפש הנקראות נרנח"י (להלן באות מ"ב) כי הן עומדות ברצון להשפיע (כנ"ל באות כ"ג) ולא תוכלנה להתלבש בגופות כל עוד שהרצון לקבל שולט בו, הנמצא עם הנפש בהפכיות הצורה, או אפילו בשינוי צורה, כי ענין התלבשות, והשוואת הצורה, עולות בקנה אחד (כנ"ל באות י"א), ובעת שיזכה שיהיה כולו ברצון להשפיע ולא לצורך עצמו כלום, נמצא שזכה בהשוואת הצורה לנרנח"י שלו העליונים, (שהן נמשכות ממקורן בא"ס ב"ה ממצב הא' דרך אבי"ע דקדושה) ותכף תמשכנה אליו ותתלבשנה בו, בדרך המדרגה.

לחלוקה ד) הוא העבודה הנוהגת אחר תחית המתים, דהיינו שהרצון לקבל, אחר שכבר נעדר לגמרי ע"י מיתה וקבורה, עומד שוב לתחיה ברצון לקבל המופדו הגרוע ביותר, שה"ס עתידיים המתים להחיות במומם (כנ"ל באות כ"ח) ואז מהפכים אותו על קבלה בצורת השפעה, כמ"ש שם באורך, אמנם יש יחידי סגולה שניתנה להם עבודה זו גם בחיים חיותם בעוה"ז.

לג) ועתה נשארה לנו לבאר חקירה ה', מ"ש חז"ל שכל העולמות העליונים ותחתונים לא נבראו אלא בשביל האדם, שלכאורה תמוה

את התכלית שבמחשבת הבריאה. הרי שתכלית כוונת הבריאה של כל העולמות לא היתה אלא בשביל האדם.

(מ) ויודע אני, שאין דבר זה מקובל כלל על דעת חלק מן הפילוסופים, ואינם יכולים להסכים, אשר אדם השפל והאפסי בעיניהם, יהיה המרכז של כל הבריאה הגדולה והגשמה. אבל הם דומים, כאותה התולעת שנולדה תוך הצנון, והיא יושבת שם וחושבת, שכל עולמו של הקב"ה הוא כל כך מר, וכל כך חשוך, וכל כך קטן, כמדת הצנון שהיא נולדה בו. אבל ברגע שבקעה את קליפת הצנון, וחוטפת מבט מבחוץ לצנון, היא תמהה, ואומרת, אני חשבתי שכל העולם הוא כמדת הצנון שנולדתי בו. ועתה אני רואה לפני עולם גדול נאור אדיר ויפה להפליא. כן אותם המשוקעים בקליפת הרצון לקבל שלהם שבה נולדו, ולא ניסו לקבל התבלין המיוחדים, שהם תורה ומצות מעשיות, המסוגלות לבקוע קליפה קשה הזו, ולהפכה לרצון להשפיע נ"ר ליוצרו, ודאי הוא, שהם מוכרחים להחליט על אפסותם וריקנותם כמו שהם באמת, ולא יוכלו להעלות על הדעת שכל המציאות הגדולה הזו לא נבראה אלא בשבילם. אכן אם היו עוסקים בתורה ומצות להשפיע נחת רוח ליוצרים בכל הטהרה הנאותה, ויבואו לבקוע קליפת הרצון לקבל שנולדו בה, ויקבלו הרצון להשפיע, הלא תיכף היו עיניהם נפתחות, לראות ולהשיג את עצמם ואת כל המדרגות של החכמה והתבונה והדעת הבהירה, החמודות והנעימות עד לכלות נפש, שהוכנו להם בעולמות הרוחניים, ואז היו אומרים בעצמם מה שאמרו חז"ל, אורח טוב מה הוא אומר, כל מה שטרח בעל הבית לא טרח אלא בשבילי.

(מא) ועדיין נשאר לבאר, סוף סוף למה לו לאדם כל אלו עולמות העליונים שברא ית' בשבילו, ואיזה צורך יש לו לאדם בהם. וצריך שתדע שמציאות כל העולמות נחלקת לה' עולמות בדרך כלל, ונקראים: (א) אדם קדמון, (ב) אצילות, (ג) בריאה, (ד) יצירה, (ה) עשיה, אמנם בכל אחד מהם יש פרטים עד אין קץ. והם בחינת ה' הספירות כח"ב תו"מ, כי עולם א"ק הוא כתר, ועולם האצילות הוא חכמה, ועולם הבריאה הוא בינה, ועולם היצירה הוא תפארת, ועולם העשיה הוא מלכות, והאורות המלוכשים באלו ה' עלמות נקראים יחנר"ג, שאור היחידה מאיר בעולם אדם קדמון, ואור החיה בעולם אצילות, ואור הנשמה בעולם הבריאה, ואור הרוח בעולם היצירה, ואור הנפש בעולם עשיה, וכל אלו העולמות וכל אשר בהם, נכללים בהשם הקדוש י"ה ו"ה, וקוצו של יוד, כי עולם הא'

שהוא

שבדומם, והרצון לקבל שבו שולט בכל פרט ופרט מהפרטים שלו, כי כל פרט יש לו תנועה פרטית לעצמו, שמתפשט לארכו ולרחבו, ומתנועע למקום זריחת השמש, וכן ניכר בהם, ענין של אכילה ושתייה והוצאת הפסולת, לכל פרט ופרט, ועכ"ז עוד לא נמצא בהם הרגש חפשי פרטי לכל אחד.

(לו) נוסף עליו מין החי, שהוא בחי"ג של הרצון לקבל, ומדתו כבר נשלמה במדה מרובה, שהרצון לקבל הזה כבר מוליד בכל פרט ופרט הרגש חפשי פרטי, שהוא החיים המיוחדים לכל פרט באופן משונה מחברו, אמנם עדיין אין בהם הרגש זולתו, והיינו שאין בהם שום הכנה, להצטער בצרת חברו או לשמוח בשמחת חברו, וכדומה.

(לח) נוסף על כולם מין האדם, שהוא בחי"ד של הרצון לקבל, והוא כבר במדתו השלמה הסופית, הרי הרצון לקבל שבו פועל בו, גם הרגש זולתו, ואם תרצה לידע בדיוק נמרץ, כמה הוא ההפרש מבחי"ג של הרצון לקבל, שבמין החי, עד הבחי"ד של הרצון לקבל שבמין האדם, אומר לך, שהוא כמו ערך בריה אחת של המציאות כלפי כל המציאות כולו, כי הרצון לקבל שבמין החי, החסר מהרגש זולתו, לא יוכל להוליד חסרונות וצרכים אליו רק בשיעור המוטבע באותה הבריה, בלבדה משא"כ האדם שיש לו גם הרגש זולתו, נמצא חסר גם בכל מה שיש לזולתו, ומתמלא קנאה לרכוש לו כל הישות שנמצאת בזולתו, ואם יש לו מנה רוצה מאתם, וכן נמצאים חסרונותיו וצרכיו הולכים ומתרבים עד שהוא רוצה לבלוע כל הישות שבעולם כולו.

(לט) ואחר שנתבאר, שכל התכלית הנרצה להבורא ית' מכל הבריאה אשר ברא, היא להנות לנבראיו, בכדי שיכירו אמיתותו וגדולתו, ויקבלו ממנו כל הטוב והנועם שהכין בעדם, ובשיעור המבואר בכתוב, הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים וכו' הנך מוצא בבירור, שהתכלית הזו לא תחול, לא על הדוממים והכדורים הגדולים כמו הארץ והירח והשמש, ולוא יהיו זהרם ומדתם כמה שיהיו, ולא על מין הצומח, ולא על מין החי, שהרי חסרים מהרגש זולתם אפילו מבני מינם הדומים להם, ואיך יחול עליהם ההרגש האלקי והטבתו, אלא רק מין האדם בלבדו, אחר שכבר יש בהם ההכנה של הרגש זולתו כלפי בני מינם הדומים להם, הנה אחר העבודה בתורה ומצות, שמהפכים הרצון לקבל שלהם לרצון להשפיע, ובאים בהשואת הצורה ליוצרים, שאז מקבלים כל המדרגות שהוכנו להם בעולמות העליונים, הנקראות גרנח"י, שבוה נעשו מוכשרים לקבל

שבאותו עולם. והנה אמרנו, שעוה"ז נחלק על דצח"מ, והם כנגד ד' הספירות חו"ב תו"מ: כי דומם נגד מלכות, וצומח נגד תפארת, וחי נגד בינה, ומדבר נגד חכמה, והשורש של כולם הוא נגד כתר. אמנם, כאמור, שאפילו פרט אחד מכל מין ומין שבדצח"מ, יש בו ג"כ ד' בחינות דצח"מ. באופן שגם בפרט אחד שבמין המדבר, דהיינו אפילו באדם אחד יש בו ג"כ דצח"מ, שהם ד' חלקי הרצון לקבל שבו, שבהם מלובשת הנקודה מן הנפש דקדושה.

(מד) ומטרים י"ג שנה לא יצויר שום גילוי אל הנקודה שבלבו. אלא לאחר י"ג שנה, כשמתחיל לעסוק בתורה ומצות, ואפילו בלי שום כונה, דהיינו בלי אהבה ויראה, כראוי למשמש את המלך, גם אפילו שלא לשמה, מתחילה הנקודה שבלבו להתגדל ולהראות פעולתה. כי מצות אינן צריכות כונה, ואפילו המעשים בלי כונה מסוגלים לטהר את הרצון לקבל שלו. אלא רק בשיעור דרגה הא' שבו, המכונה דומם, ובשיעור שמטהר חלק הדומם של הרצון לקבל, בשיעור הזה הוא הולך ובונה את התרי"ג אברים של הנקודה שבלב שהיא הדומם דנפש דקדושה. וכשנשלם בכל תרי"ג מצות, מבחינת המעשה, נשלמו בזה כל תרי"ג אברים של הנקודה שבלב, שהיא הדומם דנפש דקדושה, שרמ"ח איבריה הרוחניים נבנים ע"י קיום רמ"ח מצות עשה, ושס"ה גידיה הרוחניים נבנים ע"י קיום שס"ה מצות לא תעשה. עד שנעשית לפרצוף שלם דנפש דקדושה ואז הנפש עולה ומלבשת את ספירת המלכות, אשר בעולם עשיה הרוחני, וכל פרטי דומם צומח חי הרוחניים שבעולם ההוא, הנמצאים כנגד ספירת המלכות היא דעשיה, משמשים ומסייעים את פרצוף הנפש דאדם שעלה שם דהיינו בשיעור שהנפש משכלת אותם, שהמושכלות ההן נעשות לה מזון רוחני, הנותן לה כח להתרבות ולהתגדל עד שתוכל להמשיך אור ספירת המלכות דעשיה בכל השלמות הרצויה ולהאיר בגוף האדם. ואור השלם ההוא מסייע לו לאדם להוסיף יגיעה בתורה ומצות, ולקבל יתר המדרגות, וכמו שאמרנו, שתכף עם לידת גופו של האדם נולדה ומתלבשת בו נקודה מאור הנפש, כן כאן, כשנולד לו פרצוף הנפש דקדושה, נולדת עמה גם נקודה ממדרגה העליונה ממנה, דהיינו בחינת אחרונה מאור הרוח דעשיה, המתלבשת בפנימיות פרצוף הנפש, וכך הוא הדרך בכל המדרגות, שכל מדרגה שנולדה, יוצאת בה תכף בחינה אחרונה ממדרגה העליונה אליה. כי זה כל הקשר בין עליון לתחתון עד רום המעלות, וכך בסגולת נקודה זו שיש בה מעליונה

שהוא איך אין לנו תפיסה בו, וע"כ מרומז רק בקוצו של יוד של השם, וע"כ אין אנו מדברים ממנו, ואנו מזכירים תמיד רק ד' עולמות אבי"ע. והי' היא עולם אצילות והי' עולם הבריאה, וי' עולם היצירה, הי' תתאה היא עולם עשיה.

(מב) והנה נתבאר הי' עולמות שהם כוללים כל המציאות הרוחנית הנמשכת מא"ס ב"ה עד עוה"ז. אמנם הם כלולים זה מזה, ויש בכל עולם מהם כללות הי' העולמות, כנ"ל. הי' ספירות כח"ב תו"מ, שבהן מלובשים הי' אורות נרנח"י, שהן כנגד הי' העולמות, כנ"ל. ומלבד הי' הספירות כח"ב תו"מ שבכל עולם ועולם יש גם ד' בחינות דצמ"ח רוחניים אשר נשמת האדם היא בחינת מדבר אשר שם, ובחינות החי הן המלאכים שבאותו עולם, ובחינות הצומח נקראות בשם לבושים, ובחינות הרוחם נקראות בשם היכלות, ונבחנו כמלבישות זו את זו. כי בחינת המדבר, שהיא נשמות בני אדם מלבישות על הי' ספירות כח"ב תו"מ, שהן אלקיות שבאותו עולם (וענין י' הספירות שהן אלקיות יתבאר להלן בהמבוא לספר הזהר). ובחינות החי שהן המלאכים, מלבישות על הנשמות, והצומח שהם הלבושים, מלבישים על המלאכים, ובחינות הדומם שהן היכלות, מסכבות על כולם. וענין ההתלבשות הזו משוערת, בענין שהם משמשים זה לזה ומתפתחים זה מזה, כעין שבארנו בדצח"מ הגשמיים שבעוה"ז (לעיל אות ל"ה ל"ח), וכמו שאמרנו שם שג' הבחינות דומם צומח חי לא יצאו בשביל עצמם, אלא רק שתוכל הבחי"ד להתפתח ולהתעלות על ידיהן, שהיא מין האדם, וע"כ אין תפקידן אלא לשמש את האדם ולהועילו. כן הוא בכל העולמות הרוחניים, אשר הג' בחינות דומם צומח וחי אשר שם, לא יצאו שם, אלא כדי לשמש ולהועיל את בחינת המדבר אשר שם, שהיא נשמת האדם. ע"כ נבחנו, שכולם מלבישים על נשמת האדם, שפירושו, לתועלתו.

(מג) והנה האדם בעת שנולד, יש לו תכף בחינת נפש דקדושה, ולא נפש ממש, אלא בחינת אחרים של הנפש, שפירושו בחינה אחרונה שלה, המכונה, מפאת קטנותה, בשם נקודה, והיא מלובשת בלב האדם, כלומר בבחינת רצון לקבל שבו, המתגלה בעיקרו בלבו של אדם. ודע הכלל הזה, שכל הנהוג בכלל המציאות כולה, נוהג בכל עולם, ואפילו בכל חלק קטן שאך אפשר להפרט, שיש באותו עולם, באופן, כמו שיש הי' עולמות בכלל המציאות, שהם הי' ספירות כח"ב תו"מ כנ"ל, כן יש הי' ספירות כח"ב תו"מ בכל עולם ועולם, וכן יש הי' ספירות בכל חלק קטן

מצות עשה בכונה, מתפשטת הנקודה ברמ"ח אבריה הרוחניים. וע"י קיום שס"ה מצות לא תעשה, מתפשטת הנקודה בשס"ה גידיה. וכשנשלמת בתרי"ג האברים כולם, היא עולה ומלבשת את ספירת התפארת שבעולם העשיה הרוחני, המעבירה לו מא"ס ב"ה, אור יותר חשוב, הנק' אור הרוח, שהוא מכוון לפי טהרת חלק הצומח שבגוף האדם, וכל פרטי דומם צומח וחי שבעולם עשיה המתיחסים לקומת התפארת מסייעים לפרצוף הרוח של האדם לקבל האורות מספירת התפארת בכל השלמות, על דרך שנתבאר לעיל באור הנפש, ע"ש ומכונה משום זה, צומח דקדושה, וכן טבע הארתו כערך צומח הגשמי, שנתבאר לעיל, שכבר יש לו שינויי תנועה הניכרים בכל פרט ופרט שבו לפי עצמו, כן אור הצומח הרוחני כבר כחו גדול, להאיר בדרכים מיוחדים לכל אבר ואבר מתרי"ג האברים שבפרצוף הרוח וכל אחד מהם מראה כח הפעולה המיוחד לאותו האבר. גם עם יציאת פרצוף הרוח יצאה עמו נקודה של המדרגה העליונה ממנו דהיינו נקודה של אור הנשמה, שהיא מתלבשת בפנימיותו.

מח) וע"י העסק בסודות התורה ובטעמי מצות, הוא מטהר חלק החי מהרצון לקבל שבו, ובשיעור הזה הולך ובונה את נקודת הנשמה המלובשת בו ברמ"ח אבריה ושס"ה גידיה, וכשנשלמת בכל בנינה ונעשית פרצוף, אז עולה ומלבשת לספירת הבינה שבעולם העשיה הרוחני, שכלי זה הוא זך ביותר לאין ערך על כלים הראשונים תר"מ, וע"כ הוא מעביר לו אור גדול מא"ס ב"ה, הנקרא אור הנשמה, וכל פרטי דומם צומח חי שבעולם עשיה, המיוחסים לקומת הבינה, נמצאים משמשים ומסייעים לפרצוף הנשמה של האדם, לקבל אורותיו בשלמות מספירת הבינה, ע"ד שנתבאר באור הנפש ע"ש. והוא נק' ג"כ בחינת חי דקדושה, להיותו מכוון נגד טהרת חלק החי שבגוף האדם, וכן טבע הארתו, כדרך שנתבאר במין החי הגשמי (לעיל אות לו) שהוא נתון הרגשה פרטית לכל אבר ואבר מתרי"ג אברי הפרצוף להיות חי ומרגיש בהרגשה חפשית לכל אחד מהם בלי שום תלות בכלל הפרצוף, עד שנבחן, שתרי"ג אברים שבו הם תרי"ג פרצופים המיוחדים במיני הארתם, כל אחד לפי דרכו, ומעלת אור הזה על אור הרוח ברוחניות, היא בערך הפרש מין החי כלפי הדומם וצומח בגשמיות, וכן יוצאת נקודה מאור החיה דקדושה (שהיא אור ספי' החכמה) עם יציאת פרצוף הנשמה ומתלבשת בפנימיותו. מט) ואחר שכבר זכה באור הגדול ההוא הנק' אור הנשמה, אשר תרי"ג האברים

שבפרצוף

מעליונה, היא נעשית מסוגלת לעלות למדרגה העליונה ואכמ"ל.

מה) ואור הנפש הזה מכונה בשם אור הדומם דקדושה דעולם עשיה, והוא להיותו מכוון נגד הטהרה של חלק הדומם מהרצון לקבל שבגוף האדם כנ"ל. וכן פעולת הארתה ברוחניות דומה לבחי' מין הדומם שבגשמיות, שנתבאר לעיל (אות ל"ה) שאין לו תנועה פרטית לחלקיו אלא רק תנועה כוללת מקיפה לכל הפרטים בשוה, כן האור של פרצוף הנפש דעשיה, אע"פ שיש בו תרי"ג אברים, שהם תרי"ג מיני שינוי צורות בדרכי קבלת השפע, מ"מ אינם נכרים בו אלו השינוים, אלא רק אור כולל שפעולתו מקיפה את כולם בשוה, בלי הכר הפרטים שבו.

מו) ודע אע"פ שהספירות הן אלקיות ואין בהן שום שינוי והבדל מראש הכתר שבעולם א"ק עד סוף ספירת המלכות שבעולם עשיה, מ"מ יש הבדל גדול כלפי המקבלים. כי הספירות נבחנות לאורות וכלים, והאור שבספירות הוא אלקיות גמורה, כנ"ל, אבל הכלים, הנקראים כח"ב תר"מ, שבכל עולם מג' עולמות התחתונים הנקראים בריאה יצירה עשיה, אינם בחינת אלקיות, אלא הם בחינת כיסוים המעלימים אור א"ס ב"ה שבתוכם, ומודדים קצבה ושיעור אל הארתו, כלפי המקבלים, שכל אחד מהם יקבל רק לפי שיעור הטהרה שבו, ומבחינה זו, אע"פ שהאור עצמו אחד הוא, מכל מקום אנו מכנים האורות שבספירות בשם נרנח"י, כי האור מתחלק לפי תכונות הכלים, כי המלכות, היא הכיסוי היותר עב, המעלמת על אור א"ס ב"ה, והאור שהיא מעבירה ממנו ית' למקבלים הוא רק בשיעור קטן, המיוחס לטהרת הדומם של גוף האדם לבר, וע"כ נק' נפש. והכלי דת"ת הוא יותר זך מכלי המלכות, והאור שהוא מעביר מא"ס ב"ה מיוחס לטהרת חלק הצומח דגוף האדם, כי פועל בו יותר מאור הנפש, ונקרא אור הרוח, וכלי רבינה יותר זך מת"ת, והאור שהוא מעביר מא"ס ב"ה, מיוחס לטהרת חלק החי שבגוף האדם, ונקרא אור הנשמה, והכלי דחכמה זך מכולם, והאור שהוא מעביר מא"ס ב"ה מיוחס לטהרת חלק המדבר שבגוף האדם, ונקרא אור חיה, שלפעולתו אין שיעור, כמו שיתבאר לפנינו.

מז) וכאמור שבפרצוף הנפש, שקנה האדם בכח העסק בתורה ומצות שלא בכונה כבר מלובשת שם נקודה מאור הרוח, ובהתחזק האדם לעסוק בתורה ומצות בכונה הרצויה, הולך ומטהר את החלק הצומח מבחי' רצון לקבל שבו, ובשיעור הזה הוא הולך ובונה את הנקודה דרוח לבחינת פרצוף, שע"י רמ"ח

חלק הדומם מהרצון לקבל שבו, שהוא זוכה לפרצוף נפש דעשיה ועולה ומלביש את ספירת המלכות דעשיה. היינו ודאי שיוכה בטהרת חלק הדומם בקביעות מוחלטת באופן שלא ישוב לכסלו עוד. ואז יכול לעלות לעולם העשיה הרוחני, כי יש לו טהרה והשוואת הצורה בהחלט. לעולם ההוא. אמנם שאר המדרגות שאמרנו, שהן רוח נשמה חיה יחידה דעשיה, שצריך לטהר כנגדן את חלק הצומח והחי והמדבר מהרצון לקבל שלו, שילבישו ויקבלו האורות ההם. אין הטהרה צריכה להיות בקביעות מוחלטת, עד שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לכסלו עוד. והוא מטעם, שכל עולם העשיה בכל ה' ספירות כח"ב תו"מ שבו, אינם אלא בחינת מלכות לבד, שיחסה רק לטהרת הדומם בלבד. וה' הספירות, הן רק ה' חלקי המלכות. וע"כ כיון שכבר זכה על כל פנים בטהרת חלק הדומם שברצון לקבל, כבר יש לו השואת הצורה לכל עולם העשיה, אלא, כיון שכל ספירה וספירה מעולם העשיה, מקבלת מהבחינה שכנגדה בעולמות העליונים ממנה. למשל ספירת הת"ת דעשיה מקבלת מעולם היצירה שכולו בחי' ת"ת, ואור הרוח. וספירת בינה דעשיה מקבלת מעולם הבריאה שכולו בחינת נשמה. וספירת חכמה דעשיה מקבלת מעולם האצילות שכולו חכמה, ואור החיה. ולפיכך אע"פ שלא טיהר אלא חלק הדומם בקביעות, מ"מ אם טיהר שאר ג' חלקי הרצון לקבל שלו, עכ"פ שלא בקביעות, הוא יכול לקבל גם רוח נשמה חיה מת"ת ובינה וחכמה דעשיה, אלא רק שלא בקביעות, כי בשעה שנתעורר שוב אחד מג' חלקי הרצון לקבל שלו, נמצא תכף מאבד את האורות ההם. (גב) ואחר שמטהר גם חלק הצומח שברצון לקבל שלו בבחי' קביעות הוא עולה לעולם היצירה בקביעות, ומשיג שם עד מדרגת הרוח בקביעות, ויכול להשיג שם גם האורות נשמה וחיה מספירות בינה וחכמה אשר שם, הנבחנות לנשמה דרוח וחיה דרוח, אפילו מטרם שזכה לטהרת חלק החי והמדבר בבחינת קביעות מוחלטת, ע"ד שנתבאר בעולם העשיה, אבל רק שלא בקביעות. כי אחר שהשיג טהרת הצומח מרצון לקבל שבו, בבחינת הקביעות, כבר הוא בהשוואת הצורה לעולם היצירה כולו עד רום המעלות, כנ"ל בעולם העשיה. (ג) ואחר שמטהר גם חלק החי מהרצון לקבל והופכו לרצון להשפיע, עד שיודע תעלומות יעיד עליו שלא ישוב לכסלו עוד, כבר הוא בהשוואת הצורה לעולם הבריאה, ועולה ומקבל שם עד אור הנשמה בקביעות. וגם ע"י טהרת חלק המדבר שבגופו יכול לעלות עד ספירת החכמה ומקבל גם אור החיה אשר

שבפרצוף ההוא כבר מאירים כל אחד מהם באור שלם ובהיר המיוחד לו, כמו פדצוף מיוחד לעצמו, או נפתח לו הפתח לעסוק בכל מצוה ומצוה על פי כונה אמיתית שבה, כי כל אבר של פרצוף הנשמה מאיר לו את דרכי כל מצוה המיוחסים לאותו אבר, ובכחם הגדול של אורות ההם הוא הולך ומטהר את חלק המדבר שברצון לקבל שלו, ומהפכו לרצון להשפיע, ובשיעור הזה הולכת ונבנית הנקודה של אור החיה המלוכשת בו, ברמ"ח איבריה ושס"ה גידיה הרוחניים וכשנשלמת לפרצוף שלם, או עולה ומלבשת לספירת החכמה שבעולם העשיה הרוחנית, אשר כלי הזה אין קץ לזכות שבו, וע"כ הוא מעביר לו אור גדול ועצום מאד מא"ס ב"ה, הנק' אור החיה או נשמה לנשמה, וכל הפרטים שבעולם העשיה, שהם דומם וצומח וחי, המתיחסים לספירת החכמה, מסייעים לו לקבל אור ספירת החכמה בכל השלמות, ע"ד שנתבאר באור הנפש ע"ש. וכן נק' מדבר דקדושה, להיותו מכון נגד טהרת חלק המדבר שבגוף האדם, וכן ערכו של האור ההוא באלקיות כדרך המדבר שברצו"ח הגשמיים, דהיינו שקונה הרגש זולתו. באופן ששיעור גדלו של אור ההוא על גודל דצ"ח הרוחניים כשיעור גדלו של מין המדבר הגשמי על דצ"ח הגשמיים. ובחינת אור א"ס ב"ה המלוכש בפרצוף זה, הוא נק' אור יחידה.

(ז) אמנם תדע שכל אלו ה' בחינות האורות נרנח"י שנתקבלו מעולם העשיה, אינן אלא בחינת נרנח"י של אור הנפש, ואין בהן עוד מבחינת אור הרוח ולא כלום, כי אין אור הרוח אלא בעולם היצירה, ואור הנשמה רק בעולם הבריאה, ואור החיה רק בעולם אצילות, ואור היחידה רק בעולם א"ק, אלא כמו שאמרנו לעיל, שכל שיש בכלל כולו מתגלה ג"כ בכל הפרטים, עד הפרט היותר קטן שאך אפשר להפרט, ולפיכך ישנן כל ה' בחינות נרנח"י גם בעולם העשיה, כדרך שבארנו אותן, אבל הן רק נרנח"י דנפש, וממש על דרך זה ישנן כל ה' בחינות נרנח"י בעולם היצירה והן רק ה' חלקי הרוח, וכן ישנן כל ה' בחינות נרנח"י בעולם הבריאה, והן ה' חלקי הנשמה, וכן הוא בעולם האצילות שהן ה' חלקי אור החיה, וכן הוא בעולם א"ק שהן ה' חלקי אור היחידה, וההפרש שבין עולם לעולם, הוא ע"ד שבארנו בהבחנות שבין כל אחד מנרנח"י דעשיה.

(ח) ודע שהתשובה והטהרה אינה מקובלת זולת שתהיה בקביעות מוחלטת, שלא ישוב לכסלו עוד. וז"ש היכי דמי תשובה עד שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לכסלו עוד. ונמצא, שמה שאמרנו, שאם אדם מטהר את

להיותם נמשכים אחר הפקח שבראשם. אבל אם חסר להם אותו האחד, בלי ספק שיכשלו בכל דבר המוטל בדרך, ויפלו כולם לבור שחת. כן הדבר שלפנינו, אם היו לפחות עובדי השי"ת עוסקים בפנימיות התורה, והמשיכו אור שלם מא"ס ב"ה, הרי כל בני הדור היו נמשכים אחריהם, וכולם היו בטוחים בדרכם שלא יכשלו, ואם גם עובדי השי"ת סלקו את עצמם מחכמה זו, אין פלא שכל הדור נכשל בגללם. ומגודל צערי, לא אוכל להאריך בזה.

(נח) אמנם ידעתי הסבה, שהיא בעיקר מתוך שנתמעטה האמונה בכלל, והאמונה בקדושי עליון חכמי הדורות, בפרט, וספרי הקבלה והזוהר מלאים ממשלים גשמיים, ע"כ נפל הפחד על כל אחד, שלא יצא שכרו בהפסדו, כי ח"ו קרוב להכשל בפסל ודמות, והיא שהעירני לעשות ביאור, מספיק על כהאר"י ז"ל, ועתה על הזוהר הקדוש והסרתי הפחד הזה לגמרי, כי ביארתי והוכחתי בעליל, את הנמשל הרוחני של כל דבר, שהוא מופשט מכל דמיון גשמי, למעלה מהמקום ולמעלה מהזמן, כמו שידאו המעיינים, למען לאפשר לכל המון בית ישראל ללמוד ספר הזוהר, ולהתחמם באורו הקדוש, וקראתי הביאור בשם "הסולם" להורות, שתפקיד ביאורי הוא בתפקיד כל סולם, שאם יש לך עליה מלאה כל טוב, אינך חסר אלא "סולם" לעלות בו, ואז כל טוב העולם בידך, אמנם אין "הסולם" מטרה כלפי עצמו: כי אם תנוח במדרגות הסולם ולא תכנס אל העליה, אז לא תושלם כונתך, כן הדבר בביאור שלי על הזוהר, כי לבאר דבריהם, העמוקים מכל עמוק, עד סופם, עוד לא נברא הביטוי לזה, אלא עשיתי על כל פנים בביאורי זה, דרך ומבוא לכל בן אדם שיוכל על ידו לעלות ולהעמיק ולהסתכל בספר הזוהר גופו, כי רק אז, תושלם כונתי בביאורי זה.

(נט) והנה כל המצוים אצל ספר הזוהר הקדוש, כלומר, המבינים מה שכתוב בו, הסכימו פה אחד, שספר הזוהר הקדוש חיברו, התנא האלקי, רבי שמעון בן יוחאי, חוץ מהרחוקים מחכמה זו, שיש מהם המפקפקים ביחוסו זה, ונוטים לומר, על סמך מעשיות בדויות ממתנגדי החכמה הזו, שמחברו הוא, המקובל ר' משה די ליאון, או אחרים הסמוכים לו בזמן.

(ס) ואני כשאני לעצמי, הרי מיום שזכיתי באור השי"ת להתבונן מעט בספר הקדוש הזה לא עלה על לבי לחקור ביחוסו, והוא מטעם פשוט, כי לפי תוכנו של הספר, עלה בלבי מעלת יקר התנא רשב"י, לאין ערך יותר על כל התנאים הקדושים, ואם היה מתברר לי בבירור

אשר שם, אע"פ שעוד לא טיהר אותו בקביעות, כנ"ל ביצירה ועשיה, אבל גם האור מאיר לו שלא בקביעות כנ"ל.

(נד) וכשזוכה לטהר בקביעות גם חלק המדבר מהרצון לקבל שבו, אז זוכה להשואת הצורה לעולם האצילות, ועולה ומקבל שם אור החיה בקביעות, וכשזוכה יותר, זוכה לאור א"ס ואור היחידה המתלבש באור החיה ואכמ"ל.

(נה) והנה נתבאר היטב מה שעמדנו לעיל (באות מא), ששאלנו למה לו לאדם כל אלו העולמות העליונים שברא השי"ת בשבילו, ואיזה צורך יש לו לאדם בהם, כי עתה תראה, שאי אפשר כלל לאדם להגיע לעשית נ"ר ליוצרו זולת על ידי סיועם של כל העולמות האלו, כי בשיעור הטהרה של הרצון לקבל שבו משיג האורות והמדרגות של נשמתו הנקראים גרנח"י, וכל מדרגה שמשיג, הרי האורות של אותו מדרגה מסייעים לו בטהרתו, וכן עולה במדרגותיו עד שזוכה להגיע אל השעשועים של תכלית הכונה שבמחשבת הבריאה, כנ"ל (אות לג), וזה שאמרו בזוהר (נח אות ס"ג) על המאמר הבא לטהר מסייעין אותו, ושואל במה מסייעין אותו, ואומר שמסייעין אותו בנשמתא קדישא, ע"ש, כי אי אפשר לבא לטהרה הרצויה למחשבת הבריאה, זולת ע"י סיוע כל המדרגות גרנח"י של הנשמה כמבואר, (נו) ויש לדעת שכל אלו גרנח"י שדברנו עד הנה, הרי הם ה' חלקים, שכל המציאות נחלקת עליהם, אכן כל שיש בכלל כולו נוהג אפילו בפרט היותר קטן שבמציאות כנ"ל, ולמשל אפילו בבחי' דומם דעשיה הרוחני בלבדו יש שם להשיג ה' בחינות גרנח"י, שיש להם יחס לה' בחי' גרנח"י הכוללים, באופן, שאי אפשר להשיג אפילו אור הדומם דעשיה, זולת ע"י ד' חלקי העבודה הנ"ל, באופן, שאין לך אדם מישראל שיפטור עצמו מלעסוק בכלן, לפי ערכו, והוא צריך לעסוק בתורה ומצות בכונה בכדי לקבל בחי' רוח בערכו, והוא צריך לעסוק בסודות התורה לפי ערכו כדי שיקבל בחי' נשמה לפי ערכו, וכן בטעמי מצות, כי אי אפשר לאור היותר קטן שבמציאות הקדושה שיהיה נשלם זולתם.

(נו) ומכאן תבין את היבשות והחשכות שמצאנו בדורנו זה שלא נשמע כמוהו בכל הדורות שקדמו לנו, שהוא משום שאפילו העובדי ה' שמטו ידיהם מהעסק בסודות התורה, וכבר המשיל הרמב"ם ז"ל משל אמיתי על זה, ואמר שאם שורה של אלף אנשים סומים הולכים בדרך, ויש להם לפחות פקח אחד בראשם הרי הם בטוחים כולם שילכו בדרך הישר, ולא יפלו בפחים ומכמורות,

ימות המשיח. גם הדרך הוא בכל פרצוף פרטי, שבכלים דחב"ר חג"ת ער החוזה שלו. האורות מכוסים, ואינם מתחילים להאיר חסדים המגולים, שפירושו, התגלות הארת חכמה עליונה, אלא מחזה ולמטה, דהיינו בנהי"מ שלו. והוא הסבה, שמטרים התחילו להתגלות הכלים דנהי"מ בפרצוף העולם, שהם ב' אלפים האחרונים, היתה חכמת הזהר בכלל וחכמת הקבלה בפרט, מכוסה מן העולם, אלא בזמן האריו"ל שכבר נתקרב זמן השלמת הכלים שמחזה ולמטה, נתגלתה או הארת חכמה העליונה בעולם, ע"י נשמת האלקי ר' יצחק לוריא ז"ל, שהיה מוכן לקבל האור הגדול הזה, וע"כ גילה העיקרים שבספר הזהר, וגם חכמת הקבלה, ער שהעמיר בצד, כל הראשונים שקדמוהו, ועכ"ז כיון שהכלים האלו עוד לא נשלמו לגמרי (שהוא נפטר בזמן ה' אלפים של"ב כנודע), ע"כ לא היה העולם עוד ראוי שיתגלו רבריו, ולא היו דבריו הקדושים, אלא קנין ליחיד סגולה מועטים. שלא ניתנה להם הרשות לגלותם בעולם, וכעת בדורנו זה, אחר שכבר קרובים אנו, לגמר ב' אלפים האחרונים, לפיכך ניתנה עתה הרשות לגלות רבריו ז"ל, ודברי הזהר בעולם, בשיעור חשוב מאד, באופן שמדורנו זה ואילך יתחילו להתגלות רבריו הזהר בכל פעם יותר ויותר, ער שיתגלה כל השיעור השלם שבחפץ השי"ת.

(סג) ולפי"ז תבין שבאמת אין קץ לשעור מעלתם של רורות הראשונים על האחרונים, כי זה הכלל בכל הפרצופין של העולמות ושל הנשמות, אשר כל הזך נברר תחילה אל הפרצוף ולפיכך נבררו תחילה הכלים דחב"ד מהעולם וכן מהנשמות, ולפיכך היו הנשמות שבב' אלפים הראשונים גבוהות לאין קץ, ועכ"ז לא יכלו לקבל קומת אור שלם, מפאת החסרון של החלקים הנמוכים מהעולם ומהן עצמן, שהם חג"ת נהי"מ כנ"ל, וכן אה"כ בב' אלפים האמצעים, שנתבררו הכלים דחג"ת אל העולם וכן מן הנשמות, היו הנשמות באמת מבחינת עצמן עוד זכות עד מאוד כי כלים דחג"ת מעלתם קרובה לחב"ד, (כמ"ש בהקסה"ז די"א ר"ה ומה) ועכ"ז עוד היו האורות מכוסים בעולם, מטעם חסרון הכלים, שמחזה ולמטה מהעולם, וכן מן הנשמות, ולפיכך בדורנו זה, שהגם שמהות הנשמות הללו היא הגרועה שבמציאות, כי ע"כ לא יכלו להתברר לקדושה ער היום, עם כל זה המה המשלימים את פרצוף העולם ופרצוף כללות הנשמות, מבחינת הכלים, ואין המלאכה נשלמת אלא על ידיהם, כי עתה בשכבר נשלמים הכלים דנהי"מ, ויש עתה כל הכלים ראש תוך וסוף בפרצוף, נמשכים עתה קומות שלימות של האורות, בראש תוך וסוף, לכל

בבירור גמור שמחברו הוא שם אחר, כגון ר"מ רי ליאון ז"ל, וכדומה, הרי אז, היה גדל אצלי מעלת האיש ר"מ רי ליאון ז"ל יותר מכל התנאים הקדושים, וגם רשביי בכללם, אמנם באמת לפי מדת עומק החכמה שבספר, אם הייתי מוצא בבירור, שמחברו הוא אחר ממ"ח הנביאים, היה זה מקובל על לבי ביותר, מליחסו לאחד מהתנאים, ומכ"ש אם הייתי מוצא, שמשם רבינו קבל אותו מהר סיני מהשי"ת עצמו, אז היתה שוככת דעתי לגמרי, כי לו נאה ולו יאה חיבור כזה, ולפיכך כיון שזכיתי לערוך ביאור מספיק השווה לכל בעל עיון, להבין מעט מה שכתוב בו בספר, אני חושב שכבר נפטרתי בזה לגמרי מלטרוח עוד ולהכניס עצמי בחקירה הזאת, כי כל משכיל בזהר לא יוכל להסתפק עוד, שמחברו יוכל להיות איש פחות במעלה מהתנא רשביי הקדוש.

(סא) אכן לפי"ז נשאלת השאלה, למה לא היה נגלה ספר הזהר לדורות הראשונים, שבלי ספק היו חשובים במעלה יותר מדורות האחרונים והיו ראויים לו יותר, ויחד עם זה יש לשאול למה לא נגלה ביאור ספר הזהר עד האריו"ל, ולא למקובלים שקדמו לו, והתמיה העולה על כולנה, למה לא נגלו ביאור דברי האריו"ל, ודברי הזהר מימי האריו"ל עד דורנו זו (ועי' בהקדמתי לספר פנים מסבירות על הע"ח באות ח' ד"ה ואיתא עש"ה) ונשאלת השאלה, הכי אפשר דרי, והתשובה היא, כי העולם, במשך זמן קיומו של שתא אלפי שני, הוא כמו פרצוף אחר, שיש לו ג' שלישים ראש תוך וסוף, דהיינו חב"ד, חג"ת, נהי"מ, וז"ש ז"ל ב' אלפים תהו, ב' אלפים תורה, וב' אלפים ימות המשיח (סנהדרין צו מ"א) כי בב' אלפים הראשונים שהם בחינת ראש וחב"ד, היו האורות מועטים מאור, והיו נחשבים לבחינת ראש בלי גוף, שאין בו אלא אורות דנפש, כי יש ערך הפוך בין כלים לאורות, כי בכלים, הכלל הוא, שהכלים הראשונים נגדלים בכל פרצוף מתחילה, ובאורות הוא להיפך, שאורות התחתונים מתלבשים בפרצוף מתחילה, ונמצא כל עוד שאין בכלים רק העליונים לבד, דהיינו כלים רחבי"י, יורדים שם להתלבש רק אורות דנפש, שהם האורות התחתונים ביותר, וז"ש על ב' אלפים ראשונים שהם בבחינת תהו, ובב' אלפים השניים של העולם, שהם בחינת חג"ת דכלים, ירד ונתלבש אור הרוח בעולם, שה"ס תורה, וע"כ אמרו על ב' אלפים האמצעים שהם תורה, וב' אלפים האחרונים הם נהי"מ דכלים וע"כ מתלבש בעולם בזמן ההוא אור דנשמה, שהוא האור היותר גדול, וע"כ הם

לכל הכדאים להם, דהיינו נר"ן שלמים, כנ"ל. ולפיכך רק עם השתלמותן של הנשמות הנמוכות הללו, יכולים האורות העליונים להתגלות ולא מקודם לכן.

סד) ובאמת נמצאת קושיא זו עוד בדברי חז"ל (במס' ברכות דף כ') א"ל רב פפא לאביי, מאי שנא ראשונים דאתרחיש להו ניסא, ומ"ש אנן דלא מתרחיש לן ניסא, אי משום תנויי? בשני דרב יהודה כולי תנויי בניזיקין הוה, ואנן קא מתנינן שיתא סדרי וכי הוה מטי רב יהודה בעוקצין וכו', אמר הויות דרב ושמאל קא חזינא הכא, ואנן קא מתנינן בעוקצין תליסר מתיבתא, ואלו רב יהודה כד הוה שליף חד מסאניה אתי מטרא, ואנן קא מצערינן נפשין ומצוח קא צוחינן ולית דמשגח בן. א"ל קמאי הוה קא מסרי נפשיהו אקדושת השם וכו', עכ"ל עשה. הרי שאע"פ שהן למקשן והן למתקן, היה ברור שהראשונים היו חשובים מהם, מ"מ מבחינת התורה והחכמה, היו רב פפא ואביי יותר חשובים מהראשונים. הרי מפורש, שאע"פ שהדורות הראשונים חשובים יותר מדורות האחרונים במהות נשמתם עצמם כנ"ל, שהוא מטעם שכל הזך ביותר נברר תחילה לבוא לעולם, מ"מ מבחינת חכמת התורה היא מתגלית יותר ויותר בדורות אחרונים. הוא מטעם שאמרנו, כי מתוך שקומה הכללית, הולכת ונשלמת על ידי היותר אחרונים דוקא, לכן נמשכים להם אורות יותר שלמים אע"פ שמהותם עצמם הוא גרועה ביותר.

סה) ואין להקשות לפי"ז, אי"כ למה אסור, לחלוק על הראשונים בתורת הנגלה. הענין הוא כי במה ששייך להשלמת חלק המעשי מהמצות, הוא להיפך, שהראשונים נשלמו בהם יותר מהאחרונים והוא משום שבחינת המעשה, נמשכת מהכלים הקדושים של הספירות, וסודות התורה וטעמי המצוה נמשכים מהאורות שבספירות, וכבר ידעת שיש ערך הפוך מהכלים להאורות, שבכלים, העליונים נגדלים מתחילה, (כנ"ל אות ס"ב) וע"כ נשלמו הראשונים בחלק המעשה יותר מהאחרונים. משא"כ באורות, שהתחתונים נכנסים מתחילה, וע"כ נשלמים בהם התחתונים יותר מהראשונים. והבן היטב.

סו) ודע, שבכל דבר יש פנימיות וחיצוניות, ובכללות העולם נחשבים ישראל, זרע אברהם יצחק ויעקב, לפנימיות העולם, וע' אומות, נחשבים לחיצוניות העולם. וכן בישראל עצמם יש פנימיות, שהם עובדי השי"ת השלמים, וכן יש חיצוניות, שאינם מתמסרים לעבודת השי"ת, וכן באומות העולם עצמם, יש פנימיות, שהם חסידי אומות העולם, ויש

חיצוניות שהם הגסים והמזיקים שבהם וכדומה. וכן בעובדי השי"ת שבבני ישראל, יש פנימיות, שהם הזוכים להבין נשמת פנימיות התורה וסודותיה, וחיצוניות שהם אותם שאינם עוסקים אלא בחלק המעשה שבתורה. וכן בכל אדם מישראל, יש בו פנימיות, שהיא בחינת ישראל שבו, שה"ס הנקודה שבלב, וחיצוניות, שהיא בחינת אה"ע שבו, שהוא הגוף עצמו. אלא שאפילו בחי' אה"ע שבו נחשבים בו כמו גרים. כי להיותם דבוקים על הפנימיות, הם דומים לגרי צדק מאומות העולם, שבאו והתדבקו בכלל ישראל. (סז) ובהיות האדם מישראל, מגביר ומכבד את בחינת פנימיותו, שהיא בחינת ישראל שבו, על חיצוניותו, שהיא בחינת אה"ע שבו דהיינו שנותן רוב טרחתו ויגיעתו להגדיל ולהעלות בחינת פנימיות שבו לתועלת נפשו, וטרחתו מועטת בשיעור המוכרח הוא נותן לקיום בחי' אה"ע שבו, דהיינו לצרכי הגוף, דהיינו כמ"ש (אבות פ"א) עשה תרונך קבע ומלאכתך עראי. הנה אז גורם במעשיו, גם בפר"ח דכללות העולם, שבני ישראל עולים בשלמותם מעלה מעלה, ואה"ע, שהם החיצוניות שבכללות, יכירו ויחשיבו את ערך בני ישראל. ואם ח"ו להיפך שהאדם הפרטי מישראל, מגביר ומחשיב את בחינת חיצינותו, שהיא בחינת אה"ע שבו, על בחינת ישראל שבו, וכמ"ש (דברים כ"ח) הגר אשר בקרבך, דהיינו החיצוניות שבו, יעלה עליך מעלה מעלה, ואתה, בעצמך, דהיינו הפנימיות, שהיא בחינת ישראל שבו, תרד מטה מטה. או גורם במעשיו, שגם החיצוניות שבכללות העולם, שהם אה"ע, עולים מעלה מעלה, ומתגברים על ישראל ומשפילים אותם עד לעפר, ובני ישראל, שהם הפנימיות שבעולם ירדו מטה מטה ח"ו.

סח) ואל תתמה על זה, שאדם פרטי יגרום במעשיו מעלה או ירידה לכל העולם. כי זהו חוק ולא יעבור, אשר הכלל והפרט שוים כב' טפות מים, וכל שנוהג בכלל כולו נוהג גם בפרט, ואדרבה, הפרטים עושים כל מה שבכלל כולו. כי לא יתגלה הכלל אלא לאחר גילוי הפרטים שבו, ולפי מדתם ואיכותם של הפרטים. וודאי שמעשה הפרט לפי ערכו, מוריד או מעלה את הכלל כולו. ובה יתבאר לך מה שאיתא בזהר, שמתוך העסק בספר הזהר ובחכמת האמת, יזכו לצאת מתוך הגלות לגאולה שלימה. (תיקונים סוף תקי' ו') שלכאורה, מה ענין לימוד הזהר לגאולתם של ישראל מביין האומות.

סט) ובהמבואר מובן היטב, כי גם התורה יש בה פר"ח כמו כללות העולם כולו, ולפיכך גם העוסק בתורה, יש לו אלו ב' המדרגות, ובהיותו

ובהיותו מגביר טרחתו בפנימיות התורה וסודותיה, נמצא גורם בשיעור הזה שמעלת פנימיות העולם, שהם ישראל, תעלה מעלה מעלה על חיצוניות העולם, שהם אוה"ע, וכל האומות יודו ויכירו בשבחם של ישראל עליהם, עד שיקוים הכתוב (ישעיה י"ד) ולקחום עמם והביאום אל מקומם, והתנחלום בית ישראל על אדמת ה' וגו'. וכמו כן הכתוב (ישעיה מ"ט) כה אמר ה' אלקים, הנה אשא אל גויים ידי, ואל עמים ארים נסי והביאו בניך בחוצן, ובנותיך על כתף תנשאנה. אבל אם ח"ו להיפך, שהאדם מישראל, משפיל מעלת פנימיות התורה וסודותיה, הדנה בדרכי נשמותינו ומדרגותיהן, וכן בחלק השכל וטעמי מצוה, כלפי מעלת חיצוניות התורה הדנה בחלק המעשה בלבד, ואפילו אם עוסק פעם בפנימיות התורה, הריהו מקציב לה שעה מועטת מזמנו, בשעה שלא יום ולא לילה, כמו שהיתה ח"ו, דבר שאין צורך בו, הוא נמצא גורם בזה, להשפיל ולהוריד מטה מטה את פנימיות העולם, שהם בני ישראל, ולהגביר את חיצוניות העולם עליהם, שהם אוה"ע, וישפילו ויבזו את בני ישראל, ויחשיבו את ישראל כמו שהיו דבר מיותר בעולם, ואין לעולם חפץ בהם ח"ו, ולא עוד, אלא גורמים בזה, שאפילו החיצוניות שבאוה"ע מתגברת על פנימיות שלהן עצמן, כי הגרועים שבאוה"ע, שהם המזיקים ומחדיבי העולם, מתגברים ועולים מעלה מעלה על הפנימיות שלהם, שהם חסידי אוה"ע, ואז הם עושים כל החורבנות והשחיתות האיומים, שבני דורנו היו עדי ראיה להם, השם ישמרנו מכאן ואילך, הדי לעיניך, שגאולת ישראל וכל מעלת ישראל, תלוי בלימוד הזוהר ובפנימיות התורה, ולהיפך, כל החורבנות וכל ידידתם של בני ישראל, הם מחמת שעזבו את פנימיות התורה, והשפילו מעלתה מטה מטה, ועשו אותה כמו שהיתה ח"ו דבר שאין צורך בו כלל.

(ז) וזה שאמרו בתיקונים (תיקון ל' נתיב תנינא) ו"ל קומו ואעתרו לגבי שכינתא דאית לכוני לבא בלא סוכלתנו למנדע בה, ואיחי בינייכו, קומו והתעוררו בשביל השכינה הקדושה, שהרי יש לכן לב ריקן בלי בינה לדעת ולהשיג אותה. אע"פ שהיא בתוככם, ורזא דמלה קול אומר קרא, כגון קרא נא היש עונך, ואל מי מקדושים תפנה, והיא אומרת, מה אקרא, כל הבשר חציר, כלא אינון כבעירן דאכלין חציר, וכל חסדו כציץ חשדה, כל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין, וסוד הדבר, כמ"ש (ישעיה מ') קול אומר קרא, שקול דופק בלבו של כל אחד ואחד מישראל לקרות ולהתפלל להרמת

השכינה הקדושה, שהיא כללות נשמות של כל ישראל (ומביא ראיה מהכתוב קרא נא היש עונך, שקריאה פירושו תפילה) אבל השכינה אומרת מה אקרא, כלומר אין בי כח להרים את עצמי מעפר, בשביל שכל בשר חציר, כולם המה כבהמות אוכלי עשב וחציר, כלומר שעושים המצות בלי דעת כמו בהמות, וכל חסדו כציץ חשדה, כל החסדים שעושים, לעצמם הם עושים, כלומר שאין כונתם במצות שעושים, שתהיינה בכדי להשפיע נחת רוח ליוצרים אלא רק לתועלת עצמם הם עושים המצות, ואפילו כל אינון דמשתדלי באורייתא, כל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין ואפילו הטובים שבהם, שמסרו זמנם על עסק התורה, לא עשו זה, אלא לתועלת גופם עצמם, בלי כונה הרצויה, בכדי להשפיע נ"ד ליוצרים, בהתוא זמנא, וכו' רוח חולך ולא ישוב, לעלמא, ודא איהו רוחא דמשיח, בעת ההיא, נאמר על הדור, רוח חולך ולא ישוב, להעולם, דהיינו רוח המשיח, הצריך לגאול את ישראל מכל צרותיהם עד לגאולה השלמה לקיים הכתוב, ומלאה הארץ דעה את ה' וגו' הרוח הזה נסתלק לו והלך, ואינו מאיר בעולם, וי לון מאן דגרמין דיזיל ליה מן עלמא, ולא יתוב לעלמא, דאילין אינון דעבדי לאורייתא יבשה, ולא בעתא לאשתדלא בחכמה דקבלה, אי להם לאותם אנשים הגורמים, שרוחו של משיח יסתלק וילך לו מהעולם, ולא יוכל לשוב לעולם, שהמה, הם העושים את התורה ליבשה, כלומר, בלי משהו לחלוות של שכל ודעת, כי מצטמצמים רק בחלק המעשי של התורה, ואינם רוצים להשתדל ולהבין בחכמת הקבלה, לידע ולהשכיל בסודות התורה וטעמי מצוה, וזי לון דגרמין עניותא וחרבא וביזא והרג ואבדן בעלמא, אוי להם, שהם גורמים במעשיהם הללו, שיהיו עניות וחרב וחמס וביזא והריגות והשמדות בעולם, עכ"ל.

(ח) וטעם דבריהם הוא, כמו שבארנו, שבהיות כל עוסקי התורה, מזוללים בפנימיות שלהם, ובפנימיות התורה, ומניחים אותה, כמו דבר שאין צורך בו בעולם, ויעסקו בה רק בשעה שלא יום ולא לילה, והמה בה, כעורים מגששים קיר, שבוה, המה מגבירים את חיצוניותם עצמם, דהיינו תועלת גופם, וכן חיצוניות התורה, המה מחשיבים על פנימיות התורה, ואז המה גורמים במעשיהם הללו, שכל בחינות החיצוניות שישנן בעולם מגבירות את עצמן על כל חלקי הפנימיות שבעולם, כל אחת לפי מהותה, כי החיצוניות שבכלל ישראל, דהיינו עמי הארצות שבהם, מתגברת ומבטלת את הפנימיות שבכלל ישראל שהם גדולי

59

הקדמה לספר הזהר

התורה וליתן לה את מקומה הראוי, כחשיבותה על מעלת חיצוניות התורה, ואז יוכה כל אחד ואחד מאתנו להגביר מעלת פנימיותו עצמו. דהיינו בחינת ישראל שבו, שהיא צרכי הנפש על בחינת חיצוניותו עצמו, שהיא בחינת אוה"ע שבו, שהיא צרכי הגוף, ויגיע כח הזה גם על כלל ישראל כולו עד שעמי הארצות שבנו, יכירו וידעו את השבח והמעלה של גדולי ישראל עליהם, וישמעו להם ויצייתו להם. וכן פנימיות אוה"ע, שהם חסידי אומות העולם, יתגברו ויכניעו את החיצוניות שלהם. שהם בעלי החורבן. וכן פנימיות העולם, שהם ישראל יתגברו בכל שבחם ומעלתם על חיצוניות העולם, שהם האומות. ואז כל אוה"ע יכירו ויודו במעלת ישראל עליהם, ויקיימו הכתוב (ישעיה י"ד) ולקחום עמם והביאום אל מקומם, והתנחלום בית ישראל על אדמת ה' וגו'. וכן (ישעיה מ"ט) והביאו בניך בחוצן ובנותיך על כתף תנשאנה. וז"ש בזהר נשא דף קכד ע"ב וז"ל בהאי חיבורא דילך דאיהו ספר הזהר וכו' יפקון ביה מן גלותא ברחמי דהיינו כמבואר. אבי"ר.

גדולי התורה וכן החיצוניות שבאומות העולם, שהם בעלי החורבן שבהם, מתגברת ומבטלת את הפנימיות שבהם, שהם חסידי אומות העולם. וכן חיצוניות כל העולם, שהם אוה"ע, מתגברת ומבטלת את בני ישראל, שהם פנימיות העולם. ובודור כזה, כל בעלי החורבן שבאומות העולם, מרימים ראש, ורוצים בעיקר להשמיד ולהרג את בני ישראל, דהיינו כמ"ש ז"ל (יבמות ס"ג) אין פורענות באה לעולם אלא בשביל ישראל. דהיינו כמ"ש בתיקונים הנ"ל שהם גורמים עניות וחרב ושוך והריגות והשמדות בעולם כולו.

ואחר שבעונותנו הרבים נעשינו עדי ראיה לכל האמור בתיקונים הנ"ל, ולא עוד אלא שמדת הדין פגעה דוקא בהטובים שבנו. כמ"ש ז"ל (ב"ק ס') ואינה מתחלת אלא מן הצדיקים תחילה. ומכל הפאר שהיה לכלל ישראל בארצות פולין וליטא, וכו', לא נשאר לנו אלא השרידים שבארצנו הקדושה. הנה מעתה מוטל רק עלינו שארית הפליטה, לתקן את המעוות החמור הזה, וכל אחד ואחד מאתנו שויידי הפליטה, יקבל על עצמו בכל נפשו ומאודו, להגביר מכאן ואילך את פנימיות

מבוא לספר הזהר

להשכיל בכל דבר המובא בספר הזהר, רק במה שנוגע לקבלת הנשמה.

ומתן שאלו ג' הגדרים הם חמורים ביותר, ואם המעיין לא ידע להזהר בהם ויוציא דברים מחוץ לגדריהם, תיכף יתבלבל לו העינין, לכן מצאתי לנחוץ לטרוח ולהרחיב הבנתם של אלו ג' הגדרים עד כמה שידי מגעת, באופן, שיהיו מובנים לכל נפש.

(ו) וכבר ידעת, שעשר ספירות הן, הנקראות חכמה בינה תפארת ומלכות, ושורשן הנקרא אתר, (והן עשר), להיות ספירת התפארת בלבדה כוללת בתוכה שש ספירות, הנקראות: חסד גבורה תפארת נצח הוד ויסוד, וזכור זה לכל המקומות שאנו רגילים לומר, ע"ס שהן חו"ב תו"מ) ובדרך כלל, הן כוללות כל ד' העולמות אבי"ע, כי עולם האצילות הוא ספירת חכמה, ועולם הבריאה הוא ספירת הבינה, ועולם היצירה הוא ספירת התפארת, ועולם העשיה הוא ספירת המלכות, ובפרטות, לא בלבד שכל עולם ועולם יש בו ע"ס חו"ב תו"מ, אלא אפילו פרט קטן שבכל עולם, יש לו ג"כ אלו ע"ס חו"ב תו"מ כמ"ש לעיל בהקדמה אות מ"ד ואות נ"א ואות ס"א עש"ה ואין להאריך כאן.

(ז) והמשיל הזהר אלו הע"ס חו"ב תו"מ, לארבעה צבעים שהם: לבן, לספירת החכמה, אדום, לספירת הבינה, ירוק, לספירת התפארת, שחור, לספירת המלכות, (כמ"ש להלן בראשית ב' דף י"ד אות כ"ז). פירוש שהוא בדוגמא לאספקלריא שיש לה ד' זכויות צבועות בד' הצבעים הללו, ואע"פ, שהאור שבה אחד הוא, מ"מ כשהוא עובר דרך הזכויות, הוא מצטבע, ונעשה ד' מיני אורות: אור לבן, אור אדום, אור ירוק, ואור שחור, כן האור שבכל הספירות הוא אלקיות ואחדות פשוטה, מראש אצילות עד סוף עשיה, וענין ההתחלקות לעשר ספירות חו"ב תו"מ, הוא בסבת הכלים הנקראים חו"ב תו"מ, שכל כלי הוא כמו מחיצה זכה, שאור האלקי עובר דרכה אל המקבלים וע"כ נבחן שכל כלי עושה את האור לצבע אחר, אשר הכלי דחכמה שבעולם האצילות, מעביר אור לבן, כלומר בלי צבע, כי הכלי דאצילות הוא כמו האור עצמו, ואין אור האלקי מקבל בסבתו שום שינוי כל שהוא בעברו דרך בו, וז"ס שאמרו בזהר על עולם האצילות, דאיהו חיוחי וגרמוהי חד בהון (כמ"ש להלן) ולפיכך נבחן אור האצילות לאור לבן, משא"כ הכלים של העולמות בריאה יצירה ועשיה, כבר האור מקבל בסבתם איזה שינוי וכהות, בעברו דרך כס אל המקבלים, דהיינו המשל מאור אדום לבינה

היות, שעומק החכמה שבספר הזהר הקדוש שגור ומסוגר באלף מפתחות, ושפתנו האנושית דלה ביותר מלהמציא לנו ביטוי נאמן ומספיק כדי לפרש דבר אחד שבספר הזהר עד סופו, והביאור שעשיתי, אינו אלא סולם לעזור להמעיין לעלות לגובהם של הדברים, ולהסתכל ולעיין בדברי הספר עצמו, לכן מצאתי לנחוץ להכין את המעיין וליתן לו דרך ומבוא בגדרים נאמנים, איך להגות ולהשכיל בהספר.

(ב) בראשונה צריך שתדע, שכל המדובר בספר הזהר, ואפילו בדברי אגדה שבו, הוא ערכים של עשר ספירות, הנקראות כח"ב הג"ת נה"מ, וצרופי ערכיהן, בדומה לכ"ב האותיות שבשפה המדוברת, שצרופיהן מספיקים לנו לגלות כל חפץ וכל חכמה, כן הערכים וצרופי ערכים שבע"ס, מספיקים לגלות כל החכמה שבספר השמים, אכן, יש בזה ג' גדרים, שצריכים להזהר בהם מאד שלא לצאת חוץ מהם בעת העיון בדברי הספר, ומתחילה אציע אותם בקיצור, ואח"כ אבאר אותם בהרחבה.

(ג) גדר א', כי יש ד' אופנים בדרכי ההשכלה, המכונים: חומר, צורה שבחומר, צורה מופשטת, מהות, וכן הוא בהע"ס כמו שאבאר להלן, ותדע, שבמהות, וכן בצורה מופשטת שבע"ס, אין לזהר עסק כלל, אלא רק בחומר שבהן, או בצורה שבהן בעודה מלוכשת בחומר.

(ד) גדר ב', כהיות, שכללות כל המציאות האלקית, בקשר עם בריאת הנשמות ודרכי קיומן, נבחנת לנו בג' הבחנות שהן: א) אין סוף ברוך הוא, ב) עולם האצילות, ג) ג' העולמות הנקראים בריאה יצירה עשיה, תדע, שאין הזהר עוסק אלא בג' העולמות בי"ע, וכן בא"ס ב"ה ועולם האצילות בשיעור שבי"ע מקבלים מהם, אבל בא"ס ב"ה ועולם האצילות בבחינתם כשהם לעצמם, אין הזהר עוסק בהם כלל.

(ה) גדר ג', היות שיש בכל עולם ועולם מבי"ע ג' בחינות, א) הע"ס, שהן האלקיות המאירות באותו עולם, ב) נשמות דוחות ונפשות בני אדם, ג) יתר המציאות שבו, המכונים מלאכים לבושים והיכלות, שלפריטיהם אין מספר, תשכיל, שאע"פ שהזהר מרחיב ביאור כל הפרטים שבכל עולם, מ"מ צריך שתדע שעיקר דברי הזהר מרוכזים תמיד רק לבחינת נשמות בני אדם שבאותו עולם, ומה שמדבר ומבאר שאר הבחינות, אינו אלא כדי לדעת השיעור שהנשמות מקבלות מהן, ומה שאינו נוגע לקבלת הנשמות אין הזהר מדבר בהם, אפילו מלה אחת, לפיכך אתה צריך

עצמו המושכל שבהספר, וג' צבעי הדיו, המה המבארים את המושכל הזה.

יא) ויש להשכיל כאן אלו ד' אופני המושכלות, המובאים לעיל בגדר הא', שהם: א) חומר, ב) צורה מלוכשת בחומר, ג) צורה מופשטת, ד) מהות, אלא שאבאר אותם מקודם בדברים המוחשים שבעוה"ז, למשל כשאתה אומר, איש גבור או איש אמיתי או שקרן, וכדומה, הרי לפניך: א) החומר שלו, דהיינו גופו, ב) צורה מלוכשת בחומר שלו, דהיינו גבור או אמיתי או שקרן, ג) צורה מופשטת, כלומר, כי תוכל להפשיט הצורה של גבור ואמיתי, ושקרן, מעל חומר האיש, ולהשכיל ג' צורות הללו כשהן לעצמן בלתי מלוכשות בשום חומר וגוף, דהיינו להשכיל המדות של גבורה ואמת ושקר, ולהבחין בהן מעלה או גנות, בשעה שהן מופשטות מכל חומר, ד) מהותו של האיש.

יב) ותדע, שאופן הד', שהוא מהות האיש כשהוא לעצמו בלי החומר, אין לנו תפיסא בו כלל, כי ה' החושים, והדמיון שלנו, לא יציע לנו אלא גילוי פעולות של המהות, ולא כלום בעצם המהות, כי למשל חוש הראיה, מציע לנו דק צללים מן המהות הנראית, בערך התרשמותם מול האור, וחוש השמיעה, הוא רק כח הכאה של איזה מהות באויר, ואויר הנדחה מכחו, מכה על התוף שבאזנינו, ואנו שומעים שיש איזה מהות בקרבנתנו, וחוש הריח, הוא רק אויר יוצא מהמהות ומכה על עצבי הריח שלנו, ואנו מריחים, וכן הטעם, הוא רק תולדה מנגיעת איזה מהות בעצבי הטעם שלנו, הרי שכל ד' החושים האלו אינם מציעים לנו רק גילויים של הפעולות המסובכות מאיזו מהות, ולא כלום מן מהות עצמה ואפילו חוש המישוש, שהוא החזק מהחושים, המבדיל בין חם לקר ובין מוצק לרך, הרי כל אלו אינם, אלא גילוי פעולות שבתוך המהות, והמה רק מקרים של המהות, כי החם אפשר לקררו, והקר אפשר לחממו, והמוצק אפשר להפך במלאכת החמיא לנוזלים, והנוזלים לאוירים, דהיינו דק גאזים, שכבר פקע לגמרי ממנו כל הבחן מה' החושים, ועכ"ז עוד המהות קיימת בו, שהרי אתה יכול שוב להפך את האוירים לנוזלים והנוזלים למוצק, הרי בעליל לעיניך, שה' החושים לא יגלו לנו שום מהות, אלא רק מקרים וגילוי פעולות מן המהות, ונדע, שכל מה שאינו בא אלינו במוחש אינו בא גם בדמיון שלנו, ומה שלא יבא בדמיון לא יבא לעולם במחשבה, ואין לנו דרך איך להשכיל אותו, הרי שאין למחשבה תפיסה כלל במהות, ולא עוד, אלא אפילו מהותנו עצמנו, לא נודע לנו מה היא, כי אני מרגיש ויודע, שאני

לבינה שהיא בדיאה, ואור ידוק כעין אור החמה לתפארת, שהוא עולם היצירה, ואור שחור, לספירת המלכות שהוא עולם עשיה.

ח) ומלבר האמור, יש בהמשל הזה של ד' הצבעים, רמז חשוב מאד, כי האורות העליונים מכונים ספר, כמ"ש (בספר יצירה פרק א' משנה א') ובדא את עולמו בשלשה ספרים, בספר וסופר וסיפור, וכה"א ונגולו כספר השמים (ישעיה ל"ד), והנה גילוי החכמה שבכל ספר, אינו בלבן שבו, אלא רק בצבעים, דהיינו בדיו, שממנו באות האותיות שבספר בצרופי החכמה אל המעיין, שבררך כלל, יש בספר אלו ג' מיני דיו, אדום, ירוק ושחור, כמו כן עולם האצילות שה"ס חכמה, שכולו אלקיות, הוא בבחינת הלבן שבספר, כלומר שאין לנו תפיסא בו כלל, אלא כל הגילוי שבספר השמים, הוא בספירות בינה ותפארת ומלכות, שהן ג' עולמות ביי"ע, להיותם בחינת הדיו שבספר השמים, שהאותיות וצרופיהן מתגלות בג' מיני דיו הנזכרים, ורק על ידיהן מתגלה אור האלקי אל המקבלים, ויחד עם זה יש להבחין, כמו שהלכנו שבספר הוא עיקר הנושא של הספר, והאותיות כולן הן "נשואות" על הלבן שבספר, ולולא הלבן לא היתה אפשרית שום מציאות לאותיות, וכל גילוי החכמה שבהן, כן עולם האצילות, שהוא ספירת החכמה, הוא עיקר הנושא של גילוי החכמה המתגלית דרך העולמות ביי"ע, וזו"ה כולה בחכמה עשית.

ט) והוא שאמרנו לעיל בגדר הג', שאין הזהר מדבר בעולם האצילות כשהוא לעצמו, והוא מטעם היותו כבחינת הלבן שבספר, אלא לפי הארתו בג' העולמות ביי"ע, והוא מטעם היותם בבחינת הריז, והאותיות וצרופיהן שבספר, דהיינו בב' אופנים, או שג' העולמות ביי"ע מקבלים הארת עולם האצילות במקומם עצמם, שאז האור מתמעט להם בהרבה בדרך עברו את הפרסא שמתחת עולם האצילות, עד שנבחן רק להארת כלים דאצילות, או בדרך עלית העולמות ביי"ע למעלה מפרסא, למקום הספירות בינה ת"ת ומלכות דאצילות, ונמצאים מלבישים עולם האצילות, דהיינו שמקבלים את האור במקום הארתו, כמ"ש בפתיחה מאות קנ"ה ואילך.

י) אמנם אין המשל דומה לגמרי לנמשל, כי ספר החכמה שבעוה"ז, הרי הן הלבן והן הדיו שבאותיותיו, אין בהם רוח חיים, וגילוי החכמה שבסבתם, אינו במהותם עצמם אלא מחוץ להם, דהיינו בהמוח של המעיין בו, משא"כ ד' העולמות אבי"ע, שהם ספר השמים, הרי כל המוחין שבמציאות הרוחנית והגשמית נמצאים בהם ונמשכים מהם, ולפיכך תשכיל, אשר הלבן שבו שהוא הנושא שבהספר, הוא

שאני תוסס מקום בעולם, ואני מוצק, ואני חם, ואני חושב, וכדומה מגילוי פעולות מהותי, אבל אם תשאלני מה מהותי עצמי, שכל אלו הגילויים נמשכים ממנו, איני יודע מה להשיב לך. הרי שההשגחה מנעה ממנו השגת כל מהות, ואנו משיגים רק גילויים ודימויים של פעולות, המתגלות מהמהותיים.

(ג) ואופן הא' שהוא החומר, דהיינו אלו הגילויים של פעולות המתגלות מכל מהות. יש לנו בו תפיסא שלמה כי הם מסבירים לנו בהספקה גמורה את המהות השוכנת בחומר, באופן שאין אנו סובלים כלום מחוסר השגה בהמהות כשהיא לעצמה, והיא לא חסרה לנו. כמו שלא תחסר לנו אצבע ששית לידנו. והשגת החומר, דהיינו גילוי פעולות של המהות, דיה ומספקת לנו לכל צרכנו והשכלותנו. הן להשגת ישותינו עצמינו, והן להשגת כל הישות שמחוץ לנו.

(ד) אופן הב' היא צורה המלוכבת בחומר, היא ג"כ השגה מבוררת ומספיקה לגמרי. כי אנו משכילים אותה מתוך נסיונות ממשים מעשיים, שאנו מוצאים אותם בהתנהגות כל חומר. ומבחינה זו באה לנו כל השכלתנו הגבוהה שאפשר לסמוך עליה לודאות. (טו) אופן הג' שהוא צורה מופשטת, דהיינו, אחר שהצורה נתגלתה לנו פעם בעודה מתלבשת באיזה חומר, יש כח בדמיון שלנו להפשיט אותה לגמרי מן החומר, ולהשכיל אותה במופשט מכל חומר. כמו המעלות והמדות הטובות הבאות בספרי המוסר, שאנו מדברים ממדות אמת ושקר וכעס וגבורה וכדומה, כשהן מופשטות מכל חומר. ואנו מיחסים להן מעלות או גנות, אפילו בשעה שהן מופשטות. ותדע שאופן הג' הזה אינו מקובל על דעת המשכילים הזהירים. משום שאי אפשר לסמוך עליו במאה אחוזים. כי בהיותם נשפטים במופשט מהחומר הם עלולים לטעות בהם. למשל, בעל המוסר האידיאלי, דהיינו שאינו איש דתי, מרוב עסקו במעלת האמת, כשהיא בצורתה המופשטת מהחומר, הנה אפילו בעת שיציל איזה אנשים ממותה, על ידי השקר שיאמר להם, יוכל להחליט בעצמו שאפילו כל העולם ילך לאברון הוא לא יפליט דבר שקר בכונה מפיו. ואין זה דעת תורה, שהרי, אין לך דבר שעומד בפני פקוח נפש (יומא פ"ב) אכן אם היה משכיל הצורות אמת ושקר כבעת שהן מתלבשות בחומר, אז היה מובנם רק בערך מועיל או מזיק להחומר. כלומר, כי אחר נסיונות מרובים שהעולם נתנסה בהם, וראו רוב החורבנות והנזקים שאנשי שקר גרמו ברברי שקרם, ואת רוב התועלתיות שאנשי אמת הביאו בשמירתם את עצמם לומר רק

דברי אמת, באו לידי הסכמה אשר אין מעלה יותר חשובה ממדת האמת, ואין גנות כמדת השקר. ואם האידיאליסט היה מבין את זה, אז היה ודאי מסכים לדעת תורה והיה מוצא שדבר השקר להציל אפילו אדם אחד ממיתה הוא לאין ערך יותר חשוב מכל גדלה ושכחה של מרת האמת המופשטת. הרי שאין כלל ודאות באותם המושכלות מאופן הג' שהן צורות מופשטות. ואין צריך לומר בצורות מופשטות. שעוד לא נתלבשו באיזה חומר מעולם. שהשכלות כגון אלו הן רק איבוד זמן בלבד. (טז) ואחר שנתבאר לך היטב אלו ד' האופנים חומר צורה בחומר, צורה מופשטת, ומהות, בדברים המוחשיים, שנתבאר, שאופן הד' שהוא המהות, אין לנו תפיסא בה כל עיקר. ואופן הג' הוא מושכל העלול לטעות. ורק האופן הא', שהוא החומר, ואופן הב' שהוא צורה מלוכבת בחומר, הם בלבד ניתנו לנו להשגה ברורה ומספקת, מצד ההשגחה העליונה. הרי תוכל להבין בעזרתם גם במציאות העצמים הרוחניים דהיינו בעולמות העליונים אבי"ע. כי אין לך פרט קטן בהם שלא יהיה נחלק על פי ד' אופנים הללו. כי אם תקח למשל איזה פרט בעולם הבריאה הרי יש שם כלים, שהם גוון האדום, שאור הבריאה עובר על ידו לבני הבריאה, כנ"ל. והנה הכלי שבבריאה שהוא צבע האדום הוא בחי' חומר, או עצם, דהיינו אופן הא'. ואע"פ שהוא רק צבע שענינו מקרה וגילוי פעולה שבעצם, מ"מ כבר אמרנו שאין לנו השגה במהות עצמו, אלא רק בגילוי פעולה מהמהות, ואת הגילוי פעולה הזה אנו מכנים בשם עצם או חומר או גוף או כלי, כנ"ל (באות י"ג) ואור אלקי המתלבש ועובר דרך הגוון אדום, הוא הצורה המלוכבת בעצם, דהיינו אופן הב', כי ע"כ נראה האור עצמו בבחינת אור אדום, שיוורה על התלבשותו והארתו דרך העצם שהוא בחינת הגוף והחומר כנ"ל. דהיינו הגוון אדום. ואם אמנם תרצה להפשיט האור האלקי מהעצם, שהוא הגוון אדום ולדון בו כשהוא לעצמו בלי התלבשות בעצם. הרי זה כבר שייך לאופן הג', דהיינו צורה מופשטת מחומר, העלולה לקבל טעויות, כנ"ל. ולפיכך הוא איסור חמור בהשכלת העולמות העליונים, ושום מקובל אמיתי לא יעסוק בזה, ומכ"ש בעלי הזהר. ואצ"ל ב"מהות" של הפרט דבריאה, שהרי אין לנו תפיסא בה כל עיקר אפילו במהות של עצמים הגשמיים, מכ"ש בעצמים הרוחניים, הרי שיש לפניך ד' אופנים. א) הכלי דבריאה, שה"ס גוון אדום, הנבחן לעצם או חומר של הבריאה. ב) התלבשות אור אלקי בהכלי דבריאה, שהוא צורה בעצם. ג) אור האלקי

הא' וכן בבי"ע או בהארט אצילות שבבי"ע
 שזוהו גדר הב'.

(יט) ועתה נבאר גדר הג', שאע"פ שהזוהר
 עוסק בכל עולם ועולם מבחינת הספירות שהן
 האלקיות המאירה באותו עולם, וכן מכל פרטי
 רצח"מ, שהם הנבראים שבאותו עולם, מ"מ
 עיקר כונת הזוהר קולעת רק אל בחינת המדבר
 שבאותו עולם, ואמשיל לך מהויות שבעוה"ז,
 כי נתבאר לעיל (בהקדמה אות מ"ב) אשר ד'
 המינים דומם צומח חי מדבר שבכל עולם
 ועולם, ואפילו בעוה"ז הם ד' חלקי הרצון
 לקבל, ובכל אחד מהם יש בערכו עצמו אלו
 הד' מיני רצח"מ, עש"ה, ותמצא שהארם
 בעוה"ז צריך להזין ולהתגדל מכל ד' בחינות
 רצח"מ שבעוה"ז, כי גם מזונותיו של הארם
 יש בו אלו ד' בחינות, הנמשכים מר' בחינות
 רצח"מ שבגופו של ארם, שהם: א) רוצה
 לקבל לפי מדת קיומו ההכרחי, בכדי להתקיים,
 ב) רוצה בתוספת יותר ממדת קיומו ההכרחי,
 ושואף למותרות, אלא שמצטמצם בתאות
 בהמיות בלבד, ג) שואף לתאות אנושיות כגון
 כבוד וממשלה, ד) שואף למושכלות, והם
 נמשכים לו בר' חלקי הרצון לקבל שבו,
 רוצה בקיומו ההכרחי הוא בחינת הדומם של
 הרצון לקבל, רוצה בתאות הבהמית, הוא בחי'
 צומח של הרצון לקבל, כי אינם באים אלא
 להגדיל ולענג את הכלי שלו שהוא בשד הגוף,
 רוצה בתאות אנושיות, הוא בחינת החי שברצון
 לקבל, כי המה מגדילים דוחו, רוצה במושכלות,
 הוא בחינת המדבר, של הרצון לקבל.

כ) ותמצא שבחי"א שהיא מדת קיומו
 ההכרחי, ובחי"ב שהיא מדת תאוות הבהמיות
 היתרות על מדת קיומו הוא מקבל וניזון
 מדברים הנמוכים ממנו שהם דומם וצומח וחי,
 אבל בחי"ג שהיא תאוות אנושיות, כגון ממשלה
 וכבוד, הוא מקבל וניזון מבני מינו השוים
 אליו, ובחי"ד של המזונות שהיא המושכלות,
 הוא מקבל וניזון מבחינה עליונה ממינו, רהינינו
 מעצם החכמה והשכל שהם רוחניים.

כא) וכמוהו תשכיל בערכים של העולמות
 העליונים הרוחניים, כי העולמות נחתמים זו
 מזו ממעלה למטה, וכל בחינות רצח"מ שבעולם
 הבריאה מניחים חותמם בעולם היצירה
 ומרצח"מ היצירה נחתמים רצח"מ דעשיה,
 ומרצח"מ דעשיה נחתמים רצח"מ שבעוה"ז,
 ונתבאר לעיל בהקדמה אות מ"ב, שהדוממים
 שבעולמות הרוחניים מכונים בשם היכלות,
 והצומח מכונה שם בשם לבושים, והחי בשם
 מלאכים, והמדבר הוא בחינת נשמות של
 הארם שבאותו עולם, והע"ס שבכל עולם הם
 האלקיות, עש"ה, ונשמות האדם הן המרכז
 שבכל עולם, והוא ניזון מכל המציאות הרוחני
 שבאותו

האלקי כשהוא לעצמו, במופשט מהעצם
 דבריאה, ד) מהות של הפרט, והנה נתבאר
 היטב גדר הא' שמב' האופנים ג' וד' אין
 מהם אפילו מלה אחת בכל הזהר, אלא רק
 מובן הא' והב' בלבד.

(יז) ויחד עם זה יתבאר גדר הב', ודע
 שכמו שבארנו ד' האופנים בפרט א' בעולם
 הבריאה בלבד, כן הם בדרך כלל בכללות ד'
 עולמות אבי"ע, אשר ג' גוונים ארום ירוק
 שחור שבג' עולמות בי"ע הם בחינת החומר,
 או העצם, וגוון לבן שהוא בחינת עולם
 האצילות, הוא הצורה המתלבשת בהחומר,
 רהינינו בג' גוונים הנק' בי"ע, ובחינת א"ס
 כשהוא לעצמו ה"ס המהות, והוא שאמרנו
 בגדר הא', שבבחינת המהות אין לנו תפיסה,
 שהוא אופן הר' הנעלם בכל העצמים ואפילו
 בהעצמים שבעוה"ז (כנ"ל באות י"ב), ובחינת
 גוון לבן כשהוא לעצמו בלתי מלובש בג'
 גוונים שבבי"ע, רהינינו אור החכמה כשאינו
 מתלבש בבינה תפארת ומלכות, הרי היא
 צורה מופשטת מחומר, שאין לנו עסק בו,
 ואין הזוהר מדבר מאופן הזה ולא כלום, אלא
 מאופן הא' שהוא ג' גווני בי"ע הנחשבים
 לחומר, שהם ג' הספירות בינה ת"ת ומלכות,
 וכן מאופן הב' שהם הארת אצילות המלובש
 בג' גווני בי"ע, רהינינו אור החכמה המתלבש
 בבינה ותפארת ומלכות, שהם בחינת צורה
 בעת שמלובשת בהחומר, מב' הללו עוסק ספר
 הזהר בכל המקומות, ולפיכך אם המעיין לא
 יזהר להגדיר מחשבתו והבנתו להשכיל דברי
 הזהר בכל מקום רק בגדרם של ב' האופנים
 הנזכרים מיר יתבלבל לו כל הענין, כי יוציא
 הרברים ממשמעותם.

יח) וכדרך שנתבאר ד' האופנים בכללות
 אבי"ע, כן הוא בכל עולם ועולם, ואפילו בפרט
 קטן שמאיוה עולם, הן בראש עולם אצילות
 והן בסוף עולם עשיה, כי יש בו חו"ב תו"מ
 כנ"ל, ונמצא ספירת החכמה לבחינת צורה,
 ובינה ותו"מ לבחינת החומר שבהם מתלבשת
 הצורה, והיינו אופן הא' והב' שבהם עוסק
 הזוהר, אבל מספירת החכמה כשהיא מופשטת
 מבינה ותו"מ, שהוא צורה בלי חומר, אין
 הזוהר עוסק בו, ומכ"ש מהמהות, שהוא בחינת
 א"ס ב"ה שבאותו הפרט, באופן שבבינה
 ותפארת ומלכות שבכל הפרטים, ואפילו
 באצילות, יש לנו עסק בהם כנ"ל, ובכתד
 וחכמה של כל הפרטים, ואפילו במלכות רסוף
 עשיה, אין לנו עסק בהם בבחינתם עצמם,
 כשהם מופשטים, אלא במדה שמתלבשים
 בבינה ותו"מ בלבד, והנה נתבאר היטב ב'
 הגדרים הראשונים: שכל העסק של בעלי
 הזהר, הוא בחומר, או צורה בחומר, שזוהו גדר

ששם נמצאים הכלים של הספירות מחודשים ואינם אלקיות. מה שלא יוצדק כלל להבין זה בעולם האצילות, ששם גם הכלים של העשר ספירות אלקיות גמורה בבחינה אחת עם האור האלקי שבהם כמ"ש בתקונים, איהו חיהו וגרמוהי חד בהון, איהו, פירושו, מהות הספירות שה"ס א"ס ב"ה, חיהו, ה"ס אור המאיר בהספירות, המכונה בשם אור החיה, כי כל עולם האצילות הוא בחינת חכמה, ואור החכמה נקרא אור החיה, וע"כ אומד חיהו, וגרמוהי, פירושו, הכלים של הספירות, הרי שהכל הוא אלקיות ואחדות גמורה, וא"כ איך יתכן להבין שם אלו השינויים הג"ל שהתחתונים גורמים שם, ויחד עם זה צדיכים להבין, אם הכל הוא אלקיות בעולם ההוא, ולא נמצא שם כלום מבחי' נבדאים המחודשים, א"כ מאין יש להבחין ג' בחינות האמורים בת"ו, איהו חיהו וגרמוהי, הלא האחדות פשוטה היא בהחלט.

(כג) ולהבין זה צריך שתזכור המתבאר לעיל באות י"ו שנתבאר שעצם מחויב המציאות ה"ס מהות, שאין לנו תפיסה בו אפילו במהותים הגשמים ואפילו במהותנו עצמנו, ומכ"ש במחויב המציאות, ועולם האצילות ה"ס צורה, וג' עולמות ב"ע ה"ס חומר, והארת אצילות בבי"ע ה"ס צורה המלוכשת בחומר, ומכאן תבין שהשם א"ס ב"ה שאנו מזכירים, אינו כינוי כלל למהות מחויב המציאות ית' וית', שהרי כל מה שלא נשיג איך נוכל להגדירו בשם או מלה, וכיון שהדמיון וחמשה חושים לא יציעו לנו משהו מבחינת מהות, ואפילו בגשמיות, איך תתכן מחשבה ומלה בו, ומכ"ש במחויב המציאות עצמו, אלא צריכים להבין את השם א"ס ב"ה כמגודר לנו בגדר הג', שכל המדובר בספר הזהר, הוא מרוכז בדיוק ביחס כלפי הנשמות (כנ"ל באות כא) באופן שהשם א"ס ב"ה אינו כלל לבחינת מחויב המציאות כשהוא לעצמו, אלא מבחינת מה שכל העולמות וכל הנשמות כלולים בו ית' בסוד מחשבת הבריאה, בבחינת סוף מעשה במחשבה תחילה, שהוא הקשר, שכל הבריאה בכללה עד גמר התיקון מקושרת בו ית' בשם א"ס ב"ה, והוא מה שאנו מכנים לעיל בהקדמה (אות י"ג) בשם מצב הא' של הנשמות, להיות שכל הנשמות יש להן מציאות בו ית' כשהן מלאות בכל העונג והרוך בגובה הסופי אשר יקבלו בפועל בגמר התיקון, עש"ה ואין להכפיל דברים.

(כד) ואמשול לך משל מהויות עוה"ז למשל אדם הרוצה לבנות בית נאה, הנה במחשבה ראשונה הוא רואה לפניו בית מהודר בכל חדריו ופרטיו וכו' כמו שיהיה בגמר בנינו,

ואחר

שבאותו עולם כדרך המדבר הגשמי הניזון מכל המציאות הגשמי שבעוה"ז באופן, שבחי"א שהוא הרצון לקבל את קיומו ההכרחי הוא מקבל מהארת היכלות והלבושים אשר שם, ובחי"ב שהוא מותרות בהמיות המגדילים את גופו, הוא מקבל מבחי' המלאכים אשר שם (ועי' תק"ו תקון ס"ט דף ק"ה שורה ל"ב) שהן הארות רוהניות מיותרות על מדת קיומו, כדי להגדיל את הכלים הרוחניים שנשמתו מתלבשת בהם, הרי שבחי"א ובחי"ב מקבל הוא מבחינות נמוכות הימנו שהם ההיכלות הלבושים והמלאכים אשר שם, שהם נמוכים מנשמות בני אדם, ובחי"ג היא תאוות אנושיות, שהן מגדילות את רוחו של האדם, המקבל בעוה"ז מבני מינו, נמצא מקבל שם ג"כ מבני מינו דהיינו מכל הנשמות הנמצאות באותו העולם, שעל ידיהן מגדיל הארת הרוח של נשמתו, ובחי"ד של הרצון, דהיינו למושכלות, הוא מקבל שם מהספירות שבאותו עולם, שמהן מקבל בחינת חב"ד לנשמתו, הרי שנשמת האדם שנמצאת בכל עולם ועולם, צדיכה להתגדל ולהשתלם מכל הבחינות הנמצאות בעולם ההוא, והוא הגדר הג' שאמרנו, שצריכים לידע שכל דברי הזהר בכל פרט ופרט מהעולמות העליונים שעוסקים בהם, הן מספירות הן מנשמות הן ממלאכים הן מלבושים הן מהיכלות, אע"פ שעוסקים בהם כשהם לעצמם, מכל מקום, מחוייב המעיין להשכיל, שהם נאמרים בעיקר כלפי השיעור, שבחינת נשמת האדם אשר שם מקבלת מהם וניזונה מהם, באופן שכל דבריהם מרוכזים בצדיכה של הנשמה, ואם תשכיל הכל על פי קו הזה אז תבין ותצליח את דרכיך.

(כב) ואחר כל אלה נשאר לנו לבאר, את כל אלו תוארים הגשמיים המתבארים בספר הזהר בעשר הספירות כמו, מעלה ומטה, עליה וירידה, התמעטות והתפשטות, קטנות וגדלות, פירוד וזווג, ומספרים, וכדומה, אשר התחתונים על ידי מעשיהם הטובים או מעשיהם הרעים גורמים בעשר ספירות, שלכאורה הדברים מתמיהים היתכן שהאלקיות תתפעל בעצמה ותקבל שינויים כגון אלו בסבת התחתונים, ואפילו אם תמצא לומר שאין הדברים אמורים ח"ו באלקיות עצמה המתלבשת ומאידה בהספי' אלא רק בכלים של הספירות, שהם אינם אלקיות אלא שנתחדשו עם בריאת הנשמות, בכדי להעלים או לגלות שיעורי השגה במדה וקצבה כראוי לנשמות, להביאם לגמר התיקון הנרצה, (כנ"ל אות ז') במשל האוספקלריא שיש לה ד' זכוכיות צבועות בד' גוונים לבן אדום ירוק שחור, וכן בלבן שבספר, וחומר האותיות שבספר, הרי כל זה יתכן בג' העולמות ב"ע,

בעולמות, שאין שום חידוש קטן בעולמות שלא יהיה נמשך מא"ס ב"ה, דהיינו מבחינת מצב הא' של הנשמות, שהן מצויות שם בכל שלמותן שבגמר התיקון, בבחי' סוף מעשה במחשבה תחילה כנ"ל. ונמצא כלול שם כל מה שיתגלה עד גמר התיקון, ומתחילה נמשך מא"ס ב"ה אל עולם האצילות, כבמשל שתכנית המחשב' נמשכת מהמחשבה הראשונה, ומעולם האצילות נמשך כל פרט ופרט אל העולמות בי"ע, בדומה למשל, שמתכנית המחשבתית, נמשכים כל הפרטים בזמן יציאתם לפועל ממש בבנין הבית, באופן שאין לך כל פרט קטן המחדש בעוה"ז, שלא יהיה נמשך מא"ס ב"ה מבחינת מצב הא' של הנשמות, ומא"ס ב"ה נמשך אל עולם האצילות, דהיינו ליחס הפרטי השייך לדבר המחדש בעוה"ז בפועל, ומעולם האצילות נמשך החידוש לג' העולמות בי"ע ששם מתגלה החידוש בפועל ממש, ויוצא שם מבחינת אלקיות לבחינת נברא, וליצירה ולעשיה, עד שנמשך לתחתון הנמצא בעוה"ז, והבן זה היטב, ותמשיל כל דבר לנהוג בבנין הבית אצל אדם גשמי, ואז תבין היטב, ונתבאר שאין לך שום חידוש שיתהוה בעולם שלא יהיה נמשך משורשו הכללי שבא"ס ב"ה, ומשרשו הפרטי באצילות, ואח"כ עובר דרך בי"ע ומקבל בחינת נברא, ואח"כ הוא מתהוה בעוה"ז ותשכיל זה היטב.

כו) ועם זה תבין שכל השנויים האלו המתוארים בעולם האצילות אינם נאמרים בהאלקיות כשהוא ית' לעצמו, אלא רק כלפי הנשמות בשעור שמקבלות מאצילות דרך ג' העולמות בי"ע, וענין המציאות של העולם ההוא, הוא ביחס התכנית המחשבתית, אל מחשבה הראשונה, שהוא א"ס ב"ה, אבל בשניהם הן בא"ס ב"ה והן בעולם אצילות עוד אינו נמצא שם מבחינת נשמות כלום, כמו בתכנית המחשבתית של אדם החושב בו, שאינו נמצא במוחו משהו מעצים ואבנים וברזל הממשים, ומציאות הנשמות מתחילה להתגלות בעולם הבריאה, ומשום זה גם הכלים של ע"ס, שהם המודדים שיעור וקצבה אל הנשמות בפועל ממש, המה בהכרח אינם אלקיות, אלא מחודשים, כי באלקיות לא יתכן כלל שינויים ומספר, ולפיכך אנו מיחסיה לכלים של הע"ס שבבי"ע ג' הגוונים: אדום ירוק שחור, שלא יתכן אפילו להרהר שיהיו בחי' אלקיות, כי אין ח"ו שום חידוש דבר נהוג בו, אבל האור המלוּבש בעשרה כלים שבבי"ע הוא אלקיות ואחדות פשוטה, בלי שום שינוי משהו, ואפילו האור המלוּבש בכלי התחתון שבעשיה הוא אלקיות פשוטה בלי שום שנוי ח"ו, כי האור הוא אחד כשהוא לעצמו, וכל השינויים

ואחר זה הוא מחשב תכנית ההוצאה לפועל לכל פרטיה, שהוא יפרט אותם אל הפועלים כל פרט בעתו וזמנו, מעצים ואבנים וברזל וכדומה, ואחר זה הוא מתחיל בנין הבית בפועל עד הגמרו, כמו שהיה מסודר לפניו במחשבה ראשונה, ותדע שבחינת א"ס ב"ה ה"ס מחשבה ראשונה הנ"ל, שהיתה כבר מצוירת לפניו כל הבריאה בשלמותה הסופית, אלא שאין המשל דומה לגמרי לנמשל כי אצלו ית' העתיד וההוה שוים והמחשבה גומרת בו ית' ואינו צריך לכלי מעשה כמונו, ולפיכך הוא בו ית' מציאות ממשית, ובחינת עולם אצילות, ה"ס כמו התכנית המחשבתית בפרטיה, מה שיוצרך אח"כ לגלות בעת שיתחילו לבנות הבית בפועל, ותשכיל אשר ב' אלה, שהן המחשבה הראשונה שהוא א"ס ב"ה, וכן התכנית המחשבתית של פרטי ההוצאה לפועל בזמנו, אין עוד שם אפילו משהו מן המשהו מבחינת הנבראים, שהרי עדיין הוא בכח ולא בפועל ממש, כמו אצל האדם, אע"פ שחושב בכל הפרטים מעצים ואבנים וברזל, אשר יוצרך לעשות בזמן ההוצאה לפועל, עוד אין בו אלא חומר מחשבתי עצמותי, ואין בו מעצים ואבנים ממשיים אפילו משהו ממשוהו, וכל הפרש הוא, אשר אצל האדם אין תכנית המחשבתית נחשבת למציאות ממשית, אבל במחשבה האלקיות הוא, מציאות ממשית לאין ערך יותר ויותר ממציאות הנבראים הממשים עצמם, והנה נתבאר סוד א"ס ב"ה וסוד עולם האצילות, שכל המדובר בהם הוא רק בקשר עם בריאת הנבראים, אלא בעוד שהם בכח, ועוד לא נגלו עצמותם אפילו משהו, כעין שהמשלנו באדם החושב תכנית ההוצאה לפועל, שאין בו מעצים ואבנים וברזל אפילו משהו. כה) וג' העולמות בי"ע ועוה"ז, הם בחינת ההוצאה מכח אל הפועל, כעין האדם הבונה ביתו בפועל ממש, ומביא העצים האבנים והפועלים, עד גמר בנין הבית, ולפיכך האלקיות המאירה בבי"ע, דהיינו בשיעור שהנשמות צריכות לקבל כדי שתבאנה אל הגמרון, היא מתלבשת בעשרה הכלים כח"ב חג"ת נהי"מ שהם כלים ממשים כלפי אלקותו ית', דהיינו, שאינם אלקיות אלא הם מחודשים לצורך הנשמות.

כו) ותשכיל בהמשל הנ"ל ותמצא איך ג' הבחינות של החושב לבנות בית, הן מקושרות זו בזו בדרך סבה ומסובב, ששורש כולן הוא המחשבה הראשונה, כי לא יבוא שום פרט בתכנית המחשבתית שלו, אלא לפי סוף המעשה שיצא לפניו במחשבה ראשונה, וכן לא יוציא לפועל משהו בזמן הבנין, אלא לפי הפרטים הערוכים לו בתכנית המחשבתית, ומכאן תשכיל

השינויים שנעשו בהארתו ית' נעשו על ידי הכלים של הספירות שאינם אלקיות, שיש להם בדרך כלל ג' גוונים האמורים, ובדרך פרט נעשו מג' גוונים ההם רבי רבבות שינויים לאין קץ.

כח) אמנם ודאי הכלים של ע"ס דבי"ע מקבלים מאצילות כל הפרטים ופרטי פרטים של השינויים שהרי שם הוא בחינת התכנית המחשבתית מכל הפרטים שיבואו בסדרים של בנין הנית בפועל בבי"ע. ולפיכך נבחן שהכלים דע"ס חו"ב תו"מ שבבי"ע, מקבלים מהבחינה שכנגדן מחו"ב תו"מ שבאצילות, דהיינו מבחינת תכנית המחשבתית אשר שם, להיות כל פרט מהוצאה לפועל מסובב מכל פרט שבתכנית המחשבתית כנ"ל בארוכה. ולפיכך מבחינה זו' אנו מכנים את הכלים דאצילות בשם צבע לבן, שאינו כלל צבע. ומ"מ הוא המקור לכל הצבעים, ובדמיון הלבן שבספר החכמה, שאע"פ שאין שום תפיסא בלבן שבו, והלבן שבספר אינו אומר לנו כלום, מ"מ הוא הנושא של כל ספר החכמה, כי הוא המאיר מסיבב כל אות ובתוכיותה של כל אות ונותן לכל אות צורה המיוחדת לה, ולכל צרוף מקום מיוחד, באופן שאפשר לומר להיפך, אשר בחומר האותיות האדומות או ירוקות או שחורות אין לנו שום תפיסא, וכל התפיסא וההשכלה שאנו משכילים בחומר האותיות של הספר הוא רק על ידי הלבן שבו, כי ע"י הארתו מסיבב האות ובתוך כל אות הוא עושה צורות בהן, שהצורות הללו מגלות לנו את כל החכמה שבהספר. וזהו נמשל להע"ס דאצילות, אע"פ שלהיותן נמשלות לצבע לבן, לא יתכן בהן להכיר שום דבר, לא מספר ולא שום שינוי וכדומה מהתוארים, מ"מ בהארת הלבן אל העולמות ב"ע שהם ג' הגוונים של חומר האותיות, נמצאים כל השינויים באים בהכרח, מעשרת הכלים של ספירות דאצילות, אע"פ שאין שם כלים כשהוא לעצמו, כי כולו לבן, כהמשל בהלבן שבספר ביחס האותיות וצרופיהן, כי הארתו לבי"ע עושה בהם כלים.

כט) ומהמבואר תבין מה שהת"ז מחלק את עולם האצילות לג' בחינות שהן איהו, חייהי וגרמוהי, אע"פ ששם אחדות פשוטה ואין שם מבחינת נבראים משהו, כי איהו, פירושו האלקיות כמו שהוא לעצמו, שבו אין לנו תפיסא ולא ניתן לתפיסא כמו שנתבאר בכל המהותים אפילו הגשמיים (כנ"ל באות י"ב) וגרמוהי פירושו עשרה הכלים חו"ב תו"מ אשר שם, שהמשלנו אותם ללבן שבספר החכמה, שאפילו מספר לא יתכן לומר בלבן, כי אין מה שיעשה שם מספר, כי כולו לבן, ומ"מ לא בלבד שאנו נותנים בהם מספר,

אלא כל מיני רבבות השינויים שמתגלים בבי"ע שהם בחינת חומר האותיות, אנו מוצאים אותם מקודם בכלים חו"ב תו"מ שבאצילות עצמה. אמנם דק כדרך הלבן, שהוא נותן כל צורות אותיות שבהספר ובו עצמו אין שום צורה, ונמצא הלבן נחלק לרבבות צורות אע"פ שבו עצמו אין שום צורה, כן עשדה הכלים שבאצילות מפורטים ברבבות שינויים על פי הארתם בבי"ע, כדוגמת התכנית המחשבתית, היוצאת לפועל במלאכה הממשית שבבנין הבית. באופן שכל אלו השינויים היוצאים לפועל בבי"ע הם רק מהארת הכלים דע"ס חו"ב תו"מ דאצילות, ומיחס המקבלים בבי"ע אנו מוצאים בהלבן, דבבות שינויים, ומיחס אצילות עצמו הוא כמו לבן כשהוא לעצמו ואינו מלוכש בדיו שבאותיות, שאינו נמצא בו שום מספר ושום דבר, ונתבאר היטב סוד גרמוהי שהם הכלים, שכלפי עצמם הם אחדות פשוטה כמו איהו.

ל) וחייהי, פירושו האור, המלוכש בתוך הלבן שהוא הכלים הנ"ל. אשר אור זה מוכן לנו גם כן רק כלפי הנשמות המקבלות מאצילות, ולא ח"ו באלקיות כלפי עצמה, כי ה"ס איהו כנ"ל, דהיינו בעת שג' עולמות ב"ע עולים לאצילות עם נשמות בני אדם, אז האור שמקבלים שם נבחן לבחינת אור החכמה הנקראת אור החיה, ומבחינה זו אנו מכנים שם את האור בשם חייהי, וז"ש הת"ז דאיהו חייהי וגרמוהי חד ביהו, כי כל אלו ג' הבחינות אמורות כלפי המקבלים, שבחינת גרמוהי היא הארת הכלים במקום ב"ע שמתחת הפרסא דאצילות, כי אור אצילות לא יעבור לעולם למטה מפרסא דאצילות, אלא רק הארת הכלים בלבד, ובחינת חייהי היא הארת אור עצמו דאצילות דהיינו כשבי"ע עולים לאצילות, ואיהו, ה"ס מהות האלקיות שאינה מושגת כלל, כנ"ל, ואומר הת"ז שאעפ"י שלנו, המקבלים יש להבחין ג' בחינות הללו באצילות, מ"מ הרי זה רק כלפי המקבלים, אמנם מבחינת עולם אצילות כשהוא לעצמו, אפילו גרמוהי היא בחינת איהו דהיינו מהות האלקיות, ואין משום זה תפיסה כלל בעולם אצילות כשהוא לעצמו, שה"ס צבע לבן שאין בו תפיסא כשהוא לעצמו והכל שם אחדות פשוטה לגמרי.

לא) ומה שהזוהר מתאר את הכלים חו"ב תו"מ באצילות שהם גדלים או מתמעטים ע"י מעשה בני אדם, וכן מצינו (בהזר ח"ב לב') ישראל וכו' יהבין תוקפא וחילא לקוב"ה שהמשמעות היא, בהאלקיות כשהיא לעצמה, אינו ח"ו כפשוטו, כי אלקיות לא יתכן בה שום שינוי ח"ו, כמ"ש אני הויה לא שניתי וגו', אלא מתוך שמחשבת הבריאה היהיה להנות

גדול ענקי, וכל מלאו הנהדר. הרי באמת אין
 אנו רואים כל זה אלא רק בפנימיותנו עצמה.
 כלומר, במוח האחורי שלנו, יש שמה כעין
 מכונה פאטאגרפית המציירת לנו שמה כל
 הנראה לנו, ולא כלום מחוץ לנו. ועל
 כל זה עשה ית' לנו שם במוחנו, כעין ראי
 מלוטש, המהפך לנו כל דבר הנראה שם,
 שנראה אותו מחוץ למוחנו מול פנינו, ואעפ"כ
 מה שאנו רואים מחוץ לנו אינו ענין אמיתי,
 מ"מ כמה יש לנו להודות להשגחתו ית' וית',
 שעשה במוחנו את הראי המלוטש הזה, לאפשר
 לנו לדאות ולהשיג כל דבר מחוץ אלינו. כי בזה
 נתן בנו כח להשכיל כל דבר בדעת ובהשגה
 ברורה, למרוד כל דבר מבפנים ומבחוץ
 וכרומה. ולולא זה היתה נעדרת לנו מרבית
 השכלתנו. כן הרבר בחפץ אלקי במושכלות
 האלקיות, אע"פ שכל אלו השינויים נעשים
 בפנימיות הנשמות המקבלות מ"מ הן ראוות
 את הכל במשפיע עצמו. כי רק בדרך הזה הן
 זוכות לקבל כל המושכלות וכל הנועם
 שבמחשבת הבריאה. וכמו כן תשפוט מהמשל
 הנ"ל, אע"פ שבפועל אנו רואים הכל ממול
 פנינו, מ"מ כל בעל שכל יודע בבור, שכל
 הנראה לנו אינו אלא בפנימיות מוחנו בלבד.
 כן הנשמות, אע"פ שכל הדימוים הן ראוות
 במשפיע, מ"מ אין להן ספק משהו, שכל
 אלו הם רק בפנימיותן עצמן ולא כלום
 במשפיע. ודוק בדברים כי אין בכחי
 להרחיבם יותר.

(לה) ומתוך שאלו הדברים הם מדברים
 העומדים בכבשונו של עולם, ואני חושש מאד
 שהמעין לא יטעה בתפישתם, כדאי לי לטרוח
 עוד ולהביא את לשון הזהב של הזהר עצמו
 בדברים הללו, ולפרשם כפי יכולתי.

וז"ל בסגנונו הוד. (פרשת בא דף מ"ב
 ע"ב ברע"מ) ואי יקשה בר נש דחא כתיב
 כי לא ראיתם כל תמונה ואם יקשה אדם
 הרי כתוב בתורה, כי לא ראיתם כל תמונה,
 ואיך אנו דורשים בו ית' שמות וספירות.
 איהו ית' רץ ליה, האי תמונה חזינא, דחא
 כתיב, ותמונת ה' יביט וכו'. הוא ית' רץ לו,
 שתמונה זו ראיתי, כעין שכתוב, ותמונת ה'
 יביט. שפירושו ספירת המלכות, שבה
 משתרשים כל העולמות והנשמות, להיותה
 שורש כל הכלים, ובסוד המקבלים ממנה
 שמחויבים להשיג הכלים ממנה, הרי נבחנת
 להם כתמונה, שעליה נאמר ותמונת ה' יביט.
 כמו שמבאר והולך, ואפילו האי תמונה לית
 ליה באתריה, אלא כד נחית לאמלכא
 על כריין ויתפשט עלייהו ויתחזי לון לכל
 חד כסום מראה וחזיון ודמיון דלהון והאי
 איהו וכיד הנביאים אדמה. ואפילו תמונה

להנות לנבראיו, מכאן אנו למדים, שיש לו
 רצון להשפיע, ומתוך שאנו מוצאים בעוה"ז
 שהמשפיע מתגדל בקורת רוחו בעת שמתרבים
 המקבלים ממנו, והוא מתאוה לרביבו
 המקבלים, הנה מבחינה זו אנו אומרים
 שהמוחין מתגדלים באצילות בעת שהתחתונים
 זוכים לקבל השפעת האצילות, או שמפרנסים
 אותו. וכן להיפך, בעת שאין התחתונים כראים
 לקבל שפעו, נמצאים המוחין בשיעור הזה,
 כמו שמתמעטים, כלומר, שאין מי שיקבל
 מהם.

(לב) ותדמה זה אל נר, שבין אם תדליק
 ממנו אלף אלפי רבי רבבות נרות, או לא
 תדליק ממנו כלום, לא תמצא מחמת זה שום
 שינוי באפס מה בנר עצמו. או כמו אדם
 הראשון, בין אם יצאו ממנו רבי רבבות בנים
 כמונו היום ובין אם לא היה מוליד כלל, לא
 היה פועל זה על אדם הראשון עצמו שום
 שינוי משהו. כן עולם האצילות כשהוא
 לעצמו, אין בו ח"ו שום שינוי משהו, בין אם
 התחתונים מקבלים הימנו שפעו בשפע גדול,
 ובין שאינם מקבלים כלום הימנו וכל הגדלות
 האמורה דובצת רק על התחתונים בלבד.

(לג) אמנם לפי"ז, לשם מה היה להם,
 לבעלי הזהר, לתאר את כל השנויים האלה
 בעולם האצילות עצמו. היה להם לומר במפורש
 רק כלפי המקבלים שבבי"ע, ולא להדבות
 דברים כל כך באצילות שנצטרך לתרץ עליהם
 תירוצים. אכן יש בזה סוד נמרץ מאד ומאד.
 והוא סוד וכיד הנביאים אדמה (הושע י"ב).
 כי באמת יש בזה חפץ אלקי שאלו הדימוים
 המתפעלים רק בנשמות המקבלים, יתראו אל
 הנשמות, כמו שהוא ית' עצמו משתתף עמהם,
 כדי להגדיל ביותר את השגת הנשמות. בדומה
 לאב המצטמצם להראות לבנו יקירו הקטן,
 בפנים של צער ובפנים של נחת, אע"פ שאין
 בו לא מן הצער ולא מן הנחת כלום, אלא
 עושה זאת רק להפעיל את בנו החביב ולהרחיב
 הבנתו בכדי להשתעשע עמו. ורק אחר שיגדל
 ישכיל וידע שכל מה שעשה אביו לא היה בו
 שום ממשיות יותר אלא רק בכדי להשתעשע
 עמו. כן הוא בענין אשר לפנינו, אע"פ שכל
 אלו הדימוים והשינויים מתחילים רק
 בהתפעלות הנשמות ובהם הם מסתיימים, מ"מ
 בחפץ אלקי מתדמה להם כאלו הם נראים בו
 ית' עצמו. ועושה ית' וית' זה. בכדי להרחיב
 ולהגדיל את השגתן של הנשמות במדה
 הגדושה ביותר, שהוא בכלל מחשבת הבריאה
 בכדי להנות לנבראיו.

(לד) ואל תתמה על זה, כי כמנהג הזה
 תמצא גם כן בהשגתנו הגשמית, כי למשל,
 חוש הראיה שלנו, שאנו רואים לפנינו עולם

תוך ספירת הבינה הנבחנת למדת הרחמים (כמ"ש בפתיחה לחכמת הקבלה אות נ"ח עש"ה) ולפיכך מאז ואילך נשרשו הכלים של המלכות בספירת הבינה, כמו שאומר כאן. באופן שהזהר מתחיל לדבר משורש האמיתי של התמונות שהן הכלים, ואומר שהן במלכות, ואח"כ אומר שהן בבריאה, היינו מכח השיתוף שנעשה לתיקון העולם. וכן אמרו חז"ל מתחילה ברא הקב"ה את העולם במדת הדין, ראה שאין העולם מתקיים שיתף עמה מדת הרחמים. ודע שהע"ס כח"ב תו"מ, יש להן כינויים רבים בספר הזהר, דהיינו לפי הוראותיהן המרובות. וכשהן מכוונות בשם כתר אצילות בריאה יצירה עשיה, תהיה הוראתן להבחין בין כלים דפנים הנק' כתר ואצילות דהיינו כתר חכמה, לבין כלים דאהורים הנק' בריאה יצירה עשיה, דהיינו בינה תפארת ומלכות. אשר הבחן הזה יצא בהם, מכח השיתוף דמדת הדין במדת הרחמים (כמ"ש בפתיחה לחכמת הקבלה באת קפ"ג ע"ש) ומשום שהזהר רוצה לרמוז ענין השיתוף של המלכות בבינה, לכן זכנה הזהר לספירה הבינה בשם בריאה, כי מקודם שנעשה השיתוף הזה לא היתה תמונה וצורה בבינה ואפילו כלפי המקבלים, אלא רק במלכות לבדה).

לו) וממשיך שם אבל בתר דעביד האי דיוקנא דמרכבה דאדם עלאה נחית תמן ואתקרי הוי"ה. בגין דישתמודעון ליה במדות דיליה, בכל מדה ומדה. אבל לאחר שעשה אותה הצורה של המרכבה דאדם העליון, ירד ונתלבש שם, והוא נקרא בו בצורת ד' אותיות הוי"ה, דהיינו הע"ס כח"ב תו"מ, כי קוצו של ה' הוא כתר, ו' היא חכמה ה' היא בינה, ו' היא תפארת. ה' אחרונה היא מלכות. בכדי שישגו אותו ית' בדרך מרותיו, דהיינו הספירות, ובכל מדה ומדה שבו.

לח) ביאור הדברים, כי מבריאה ואילך, דהיינו מבינה אחר שנשתתפה במדת הדין, שהיא מלכות, נמשכות התמונות והצורות אל המקבלים שהן הנשמות, ולא ח"ו במקומה עצמה, אלא רק במקום המקבלים, כנ"ל, ואומר, שעשה אז צורת המרכבה של אדם העליון, וירד ונתלבש בצורת אדם הזה, כלומר, כי כל צורתו של גופו של אדם בתרי"ג הכלים אשר לו, נמשכים מן הכלים של הנשמה, כי יש לה להנשמה תרי"ג כלים המכונים רמ"ח אברים ושס"ה גידים רוחניים הנחלקים לה' חלוקות ע"פ ד' אותיות הוי"ה וקוצו של יוד: הראש שלה הוא בחינת כתר, ומפה עד החזה הוא חכמה, ומחזה עד הטבור הוא בינה, ומטבור עד סיום רגליה הוא ב' הספירות תפארת ומלכות וכן התורה בכללה נבחנת בסוד פרצוף אדם

זו, שאנו מכנים בספירת המלכות, אין זו במקומה כלפי עצמה ח"ו, אלא רק כשאור המלכות יורד ומתפשט על הבריות, אז יראה אליהם, לכל אחד ואחד, כפי המראה והחזיון והדמיון שלהם, דהיינו רק בבחינת המקבלים, ולא כלל בספירת המלכות כלפי עצמה. וזה הוא שכתוב וביד הנביאים אדמה ובגין דא יימא איהו אע"ג דאנא אדמה לכו בדיוקניוכו, אל מי תדמינוי ואשוה. ומשום זה, יאמר להם הקב"ה, אע"פ שאני מתרמה לכם בצורות שלכם, דהיינו בחזיון ודמיון, עכ"ו, ואל מי תדמינוי ואשוה. דהא קדם דברא קוב"ה דיוקנא בעלמא, וציר צורה, הוה הוא יחידאי, בלא צורה ודמיון שהרי קודם שברא הקב"ה תמונה בעולם, ומטרם שציר צורה, היה הקב"ה יחיד בעולם בלא צורה ודמיון. ומאן דאשתמודע ליה קדם בריאה, דאיהו לבר מדיוקנא אסור למעבד ליה צורה ודיוקנא בעלמא, לא באות ה' ולא באות ו', ואפילו בשמא קדישא, ולא בשום אות ונקודה בעלמא והאי איהו כי לא ראיתם כל תמונה. ומי שמשגו ית' קודם מדרגת בריאה, שהיא בינה, שהוא ית' שב מחוץ לכל תמונה, אסור לדמות לו שם צורה ותמונה בעולם לא באות ה' ולא באות ו' ואפילו לקרא אותו בשם הוי"ה הקדוש או באיזה אות ונקודה. וזה שאומר הכתוב כי לא ראיתם כל תמונה, כלומר, שהכתוב כי לא ראיתם כל תמונה קאי על הזוכים להשיגו למעלה ממדרגת הבריאה, שהיא בינה, כי בבי הספירות כתר חכמה, אין שם בחינת צורה ודמיון כלל, שפירושו כלים וגבולים, כנ"ל באות י"ח ותחילת הכלים מתחילים מספירת הבינה ולמטה, ולכן כל הדמויים באותיות או נקודות או שמות הקדושים, אינם אלא מבינה ולמטה בלבד, וגם לא במקומם של הספירות עצמן אלא כלפי המקבלים בלבד, כנ"ל אצל ספירת המלכות.

לו) (ולכאורה נמצא בדבריהם כעין סתירה, שהרי מקודם לכן אמרו, שרק מספירת המלכות נמשכות הצורות אל המקבלים, שאומר אלא כד נחית לאמלכא על בריין וכו' שז"ס וכיד נביאים אדמה, וכאן אומר שמבריאה ולמטה דהיינו מבינה ולמטה נמשכות הצורות אל המקבלים, והענין הוא, כי באמת אין צורה ותמונה נמשכת אלא מבחי"ד שהיא המלכות, וממנה נמשכים הכלים במקום המקבלים, ולא כלום מט' ספירות ראשונות שהן כתר חכמה בינה תפארת. (כמו שנתבאר בפתיחה לחכמת הקבלה אות נ"ח) אלא בעולם התיקון, נעשה שיתוף מדת הרחמים בדין, שפירושו שהעלה ספירת המלכות הנבחנת למדת הדין והביאה

(מ) וקרא אל אלקים שדי צבאות אהיה, בגין דישתמודעון ליה בכל מדה ומדה, איך יתנהג עלמא בהסוד הגבורה לפי עובדיהון דבני נשא. וקרא עצמו בשמות, אל אלקים שדי צבאות אהיה בכדי שיכירו אותו ית' בכל מדה ומדה שבו. כי עשרה שמות שבתורה שאינם נמחקים, היס עשר הספירות. כמ"ש בזהר (ויקרא אות קס"ח) ספירת הכתר נק' אהי', וספירת החכמה נק' יה', וספירת הבינה נק' הוי"ה בניקוד אלקים, ספירת החסד נק' אל, וספירת הגבורה נק' אלקים, וספירת ת"ת נק' הוי"ה, וב' הספירות נצח והוד נקראות צבאות וספירת היסוד נק' אל חי, וספירת המלכות נקראת אדנ"י.

(מא) דאי לא יתפשט נהוריה על כל בריין, איך ישתמודעון ליה ואיך יתקיים מלא כל הארץ כבודו. ואם לא היה מתפשט אורו ית' על כל הבריות על ידי שנתלבש כביכול באלו הספירות הקדושות איך היו הבריות זוכות להכיר אותו ית' ואיך היה מקוים הכתוב מלא כל הארץ כבודו. פירוש, שבזה מתרץ את החפץ האלקי להראות אל הנשמות כמו שבו עצמו היה אלו השינויים שבהספירות, שהוא בכדי ליתן מקום להנשמות להכרה והשגה מספקת בו ית', כי אז יקוים הכ' מלא כל הארץ כבודו. דהיינו כמו שאמרנו לעיל באות ל"ג ע"ש.

(מב) ווי ליה מאן דישוה ליה לשום מדה, ואפילו מאלין מדות דיליה, כל שכן לבני האדם אשר בעפר יסודם דכלים ונפסדים. ועם כל זה ווי למי שישוה לו ית' לאיזה מדה, כלומר שיאמר, שהמדה נמצאת בו ית' כשהוא לעצמו, ואפילו באלו המדות הרחניות שהוא מתראה להנשמות, ומכל שכן במדות גשמיות מטבע בני אדם שיסודם מעפר והם כלים ונפסדים. דהיינו כמו שאמרנו (לעיל באות ל"ד) כי אע"פ שחפץ אלקי הוא, שהנשמות המקבלות תראינה, שהשינויים שבהן, הן במשפיע ית', עכ"ז צריך להיות ברור לנשמות, שאין בו ח"ו שום שינוי ושום מדה, אלא הוא רק חפץ אלקי שיתדמה להם כן, בסו"ה וביד הנביאים אדמה. ואם ח"ו יטעו בזה אז ווי להם, כי אכדו כרגע מהשפע האלקי. ואין צריך לומר כלפי הטפשים שידמו לו ית' איזה מקרה ממקרי בשר ודם הכלת ונפסד עכ"ל. וטוב למעיין שישכיל כל ההמשך של הזהר הזה, המבאר ענין עשר הספירות וג' העולמות ביע"ע. ואין כאן המקום להאריך יותר.

אדם שהי"ס רמ"ח מצות עשה כנגד רמ"ח אברים, ושהי"ה מצות לא תעשה כנגד שס"ה גידיו, ויש בה ה' חלוקות שהי"ס ה' חומשי תורה והו המכונה דיוקנא דמרכבה דאדם עלאה, דהיינו אדם דבריאה, שהוא בינה, שממנה מתחילים אלו הכלים להמשך במקומם של הנשמות. ומכונה אדם העליון, כי יש ג' בחינות אדם בספירות, דהיינו אדם דבריאה, אדם דיצירה, אדם דעשיה, אמנם בכתר וחכמה אין שום תמונה כלל, שיתכן לכנותה באיזה אות ונקודה, או בר' אותיות הוי"ה. כנ"ל. ולפי שמדבר כאן מעולם הבריאה, לפיכך מדייק לומר אדם עלאה, אמנם תזכור תמיד דברי הזהר, שאין תמונות הללו במקומן של הספירות בינה ות"ת ומלכות, אלא רק במקומם של המקבלים. אלא משום שאלו הספירות משפיעים הכלים ולבושים ההם, בגין דישתמודעון ליה במדות דיליה בכדי שהנשמות ישיגו אותו, על ידי האור הנמשך להם במדה וגבול, ע"פ תרי"ג האברים שלהם, לכן אנו מכנים גם למשפיעים בשם אדם. אמנם שם הם רק בבחינת צבע לכן כנ"ל באות ח' ע"ש.

(ט) ולא יוקשה לך הרי ד' אותיות הויה וקצו של יוד הן ה' כלים כנ"ל, כי הכלים מכונים תמיד אותיות, והן סוד ה' הספירות כח"ב תר"מ כנ"ל, הרי מפורש, שיש כלים גם בכתר חכמה, שעליהם רומזים קש"י והיוד דהוי"ה. והענין הוא כי מה שאומר, התמונות, המדות שהן הכלים, מתחילות מבריאה ולמטה, דהיינו בג' הספירות בינה ות"ת ומלכות בלבד, ולא בכוח, היינו מבחינת מהותן של הספירות. אמנם נודע, שהספירות נכללות זו מזו, ויש ע"ס כח"ב תר"מ בכתר וכן כח"ב תר"מ בחכמה, וכן כח"ב תר"מ בבינה, וכן בת"ת וכן במלכות. ולפי"ז נמצא שבכל אחת מה' הספירות כח"ב תר"מ נמצאות ג' הספירות בינה ותפארת ומלכות שמהן באים הכלים. ובהו תבין, שקוצו של יוד שהי"ס הכלים דכתר, יורה על בינה ותרי"מ הנכללים בכתר. והי' דהוי"ה שהיא כלי דחכמה, יורה על בינה ותרי"מ הנכללים בחכמה. באופן שבחינת כתר וחכמה הנכללים אפילו בבינה וזר"ן אין להם בחינת כלים, ובחינת בינה ותרי"מ הנכללים אפי' בכתר חכמה נוהג גם בהם כלים. ומבחי' זו, יש באמת ה' בחינות אדם, כי הבינה ותרי"מ שבכל ה' הספירות משפיעים בסוד מרכבה דאדם, ולפיכך יש אדם מבחינת כתר ונקרא אדם דאצילות ואדם מבחינת בינה ונקרא אדם דבריאה. ואדם מבחינת תפארת, ונק' אדם דיצירה, ואדם שבחינת מלכות ונק' אדם דעשיה.

פתיחה לחכמת הקבלה

והדק, שזים אור וכלי שאנו מבחינים בעולמות עליונים, כי הם באים בהכרח כרוכים יחד, ומשתלשלים יחד מסדרגת לסדרגת, ובשיעור שהסדרגות יורדות מאת אור פניו ומתרחקות מסנונית' כן הוא שיעור ההתנשמות של הרצון לקבל הכלול בהשפע. וכן אפשר לומר לחיפך, אשר כפי שיעור התגשמות של הרצון לקבל בהשפע, כן הולך ויורד מסדרגת לסדרגת, כמיש להלן. ער הסקום הנמוך מכולם, רחיינו שהרצון לקבל מהנשם שם בכל שיעורו הראוי, נבחן חסקום ההוא בשם עולם העשית, והרצון לקבל נבחן לבחינת גושו של ארס, והשפע שמקבל נבחן למרת תוכנו של החיים שבגוף ההוא. ועדו גם בשאר בריות שבעוה"ז. כאופן, שכל החבחן שבין העולמות העליונים לעוה"ז, הוא, כי כל עוד שהרצון לקבל הכלול בשפעו יתי, לא נהנשם בצורתו הסופי, נבחן שעורו נמצא בעולמות הרוחנים, העליונים מעוה"ז, ואחר שהרצון לקבל נתגשם בצורתו הכופי, הוא נבחן שכבר הוא מצוי בעוה"ז.

ג) ועד השתלשלות האסור ער להביא את הרצון לקבל על צורתו הסופית שבעוה"ז, הוא על סדר ר' בחינות שיש כדי אותיות של השם בן ר'. כי ר' אותיות הוי"ת שבשמו יתי' כוללות את כל המציאות כולה מבלי יוצא מכלל אף משהו מן המשהו. ומבחינת הכלל, הן מתבארות כקצ'ם: חכמה, בינה, ת"ת, מלכות, ושרש. והם עשר ספירות, כי ספירת התפארת כולל בעצמו שש ספירות הנקראות חגית נה"י. והשורש נקרא חת, אמנם בעיקרם הם נקראים חויב תוי"ם. וזכור זה. והן ר' עולמות הנק': אצילות, בריאה, יצירה, עשית. ועולם העשית כולל בתוכה גם את עוה"ז. כאופן, שאין לך ברית בעוה"ז שלא תחיה מחודשת מאים ב"ה, רחיינו במחשבת הבריאה, שהיא בכדי להנות לנבראיו, כנ"ל: והיא בהכרח כלולה תיכף מאור וכלי, כלומר סאיזה שיעור של שפע עם בחינת רצון לקבל את השפע ההוא, אחר שיעור השפע הוא נמשך מעצמותו יתי' יש מיש והרצון לקבל השפע הוא מחורש יש כאין, כנ"ל. ובכדי שהרצון לקבל ההוא יכא על תכונתו הכופית, הוא מחויב להשתלשל עם השפע

רבי חניניא בן עקשיא אומר רצה חקביה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות שנאמר ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר (מכות כ"ג ע"ב) ונורע שזכות הוא כלשון הזוכות, והוא עיד שאברו זיל לא נתנו מצות אלא לצדק כהן את ישראל (כיר רמ"ר) ויש להבין ענין הזכות הזה שאנו משיגין ע"י תורה ומצות, וכן מהו העוכיות שבנו שאנו צריכים לזכותו ע"י התורה ומצות. וכבר רכרנו מזה בספרי, פנים מסבירות, ותלמוד עשר הספירות. ונהזור כאן בקיצור, כי מחשבת הבריאח חיתת כדי להנות לנבראים כפי מתנת ירו הרחבה ית' וית', ומפאן הוטבע בהנשמות רצון וחשק גדול לקבל את שפעו יתי', כי הרצון לקבל הוא הכלי על סרת התנוג שבהשפע, כי לפי סרת גדלו ותוקפו של הרצון לקבל את שפע, כן הוא סרת התנוג והחסרת שבהשפע לא פחות ולא יותר, והם מקושרים זה בזה עד שאין להלק ביניהם זולת בחינם, שהתנוג מיוחס להשפע והרצון הגדול לקבל את השפע מיוחס להנברא המקבל. ובהכרח ב' אלה נמשכים מהבורא יתי', ובאו בהכרת במחשבת הבריאח, אלא שיש להלק בהם על ררך הנזכר, אשר השפע הוא בעצמותו יתי', כלומר שהוא נמשך יש מיש, והרצון לקבל הכלול שם, הוא השורש של הנבראים, כלומר, הוא השורש של חידוש, שפירושו יציאת יש סאין, כי בעצמותו יתי' ודאי שאין שם בחינת הרצון לקבל ח"ו. וע"כ נבחן שהרצון לקבל האסור, הוא כל חוסר של הבריאח מראשה עד סופה, ער שכל מיני הבריות אמרזכות ומקריהן שאין לחן שיעור, ודרכי הנהגתן שכבר נתגלו והקתידים להתגלות, אינם רק שיעורים ושינוי ערכים של הרצון לקבל וכל מה שיש כהן באותן הבריות, רחיינו כל מה שמקובל בהרצון לקבל המוטבע כהן, כל זה הוא נמשך מעצמותו יתי' יש מיש, ואינו כלום מבחינת הבריאח המחורשת יש סאין, כי אינו מחורש כלל, והוא נמשך מנצחיותו יתי', יש מיש.

ב) וכפי האסור, כלול הרצון לקבל, בהכרח חתף, במחשבת הבריאח, בכל ריבוי ערכים שבו, ביחד עם השפע הגדול שחשב להנותם ולהעניקם.

שהאור וכלי שבכח"כ כשונים לגמרי מבחי"א כי הכלי שבה הוא הרצון להשפיע והאור שבה נבחן לאור החסדים, שפירושו אור הנמשך מכת הרבקות של הנאצל בהכאציל: כי הרצון להשפיע גורם לו השואת הצורה לכאציל, והשואת הצורה ברוחניות הוא רבקות, כמיש להלן. ואחריה באה בחינת ג'. והוא כי אחר שנחמקט האור שבהנאצל לבחינת אור חסדים בלי חכמה כלל, ונודע, שאור החכמה הוא עיקר חיותו של הנאצל, ע"כ הכח"כ בסופה ותעוררה והמשיכה בקרבת שיעור כאור ההכמה, להאיר תוך אור החסדים שבה. והנה התעוררות הזו המשיך מחדש שיעור מסוים מהרצון לקבל. שהוא צורת כלי הרשע הנק' בחינת ג' או ת"ת, וכח"י האור שבה נק' אור חסדים בהארת חכמה: כי עיקר האור הזה הוא אור חסדים ומיעוטו הוא אור חכמה. ואחריה באה בחינת ד', והוא כי גם הכלי רכח"ג בסופו התעורר להמשיך אור חכמה בסילואו כמו שחיה בכח"א, ונמצא התעוררות הזו הוא בחינת השתוקקות בשיעור הרצון לקבל שבכח"א, ונוסף עליו, כי עתה כבר נפרד מאור החכמה, כי עתה אין אור החכמה מלוכש בו אלא שמשתוקק אחריו, ע"כ נקבע צורת הרצון לקבל על כל שלימותו, כי אחר התפשטות האור והסתלקותו כשם, נקבע הכלי, כנ"ל, וכשיחזור אח"כ ויקבל בתורה את האור, נמצא הכלי מוקדם לאורו. וע"כ נבחנו בחינת ד' הזאת לגמרי כלי. והיא נק' מלכות.

(ז) ואלו ד' החכמות הנ"ל ח"ם עשר ספירות הנבחנו בכל נאצל וכל נברא הן בכלל כולו שתן ד' העולמות, והן בפרט קטן ביותר שבחכמיאות. ובח"א, נקרא חכמה או עולם האצילות. ובח"ב נק' בינה או עולם חכמיאות. ובח"ג נק' תפארת או עולם היצירה. ובח"ד נק' מלכות או עולם העשיה. ונבאר את הדי בחינות הנוהגות בכל נשמה. כי כשהנשמה נמשכת מא"ס ב"ה ונאה לעולם האצילות, היא בח"א של הנשמה. ושם עוד אינה נבחנו בשם הזה, כי השם נשמה יורה שיש בה איזה הפרש מהמאציל ב"ה, שע"י הפרש הזה יצאה מבחינת א"ס ונאה לאיזה גילוי לרשות בפני עצמה, וכל עוד שאין בה צורת כלי, אין בה שיפירי אוחה מעצמותו יח', עד שתחיה ראיה לחקרא בשם בפני עצמה. וכבר ידעת שבח"א של הכלי אינה ניכרת כלל לכלי וכולה במלה לחאור, וז"ל הנאמר בעולם אצילות

שבו דרך הד' עולמות: אצילות, כריאה, יצירה, עשיה, ואז נבחרת הכריה נאור וכלי, הנקרא גוף ואור החיים שבו.

(ד) והצורך להשתלשלות הרצון לקבל על ד' בחינות האמורות שבכ"ע, הוא מפני שיש כלל גדול בענין הכלים, אשר התפשטות האור והסתלקותו הוא עושה את הכלי רצוי לתפקידו, פ"י כי כל עוד שהכלי לא נפרד פעם מהאור שלו, חרי הוא נכלל עם האור ובטל אליו כנר בפני האכוקת. וענין הביטול הזה הוא, כפני שיש הפניות ביניהם הרחוקה מקצת אל הקצת, כי האור הוא שפע הנמשך מעצמותו יח' יש מיש, ומבחינת מחשבת הכריאה שבא"ס יח', הוא כולו להשפיע ואין בו מבחינת רצון לקבל אף משחו, והפכי אליו הוא הכלי, שהוא הרצון הגדול לקבל את השפע ההוא, שהוא כל שורשו של הנברא המחדש, הנה אין בו ענין של השפעה כלום. ולפיכך בחיותם כרוכים זה בזה יחד, כחבטל הרצון לקבל כהאור שבו. ואינו יכול לקבוע את צורתו, אלא אחר הסתלקות האור ממנו פעם אחת, כי אחר דסתלקות האור מכנו הוא מחיל להשתוקק באד אחריו. וזו השתוקקות הזאת קובעת ומחליטה את צורת הרצון לקבל כראוי, ואח"ז כשהאור חוזר וכהלבש בו הוא נבהן כערה לבי עיניים נבדלים, כלי ואור, או גוף וחיים. וש"ם כאן ענין כי הוא עמוק מכל עמוק.

(ה) ולפיכך, צדיקים ד' בחינות שבשם הו"ה, נק' חכמה בינה ת"ת מלכות. כי בח"א הנק' חכמה, הוא באמת כל כללותו של הנאצל אור וכלי, כי בו הרצון לקבל הגדול, עם כל כללות האור שבו הנק' אור החכמה, או אור החיה, כי הוא כל אור החיים שבחנאצל המלוכש בהכלי שלו, אמנם בחינת הא' הזו, נבחנו לכלו אור, והכלי שבו כמעט שאינו ניכר, כי הוא מעורב עם האור ובטל בו כנר בפני האכוקת. ואחריה באה בח"ב, והוא כי כלי הדכמה בסופו הוא כחנבר בהשואת הצורה לאור העליון שבו, דהיינו שסתעורר בו רצון להשפיע אל הכאציל. כמבע האור שכתוכו שהוא כולו להשפיע, ואז ע"י הרצון הזה שנתעורר בו נבשך אליו בהמאציל אור חדש הנקרא אור חסדים, ומשום זה כמעט שנפרש לגמרי מאור החכמה שהשפיע בו הכאציל, כי אין אור החכמה מקובל רק בהכלי שלו, שהוא הרצון לקבל הגדול בכל שיעורו, כנ"ל. באופן

לגשמות, כי כל שיש בו רצון לקבל מושלם ככל בחינותיו, שהוא כחיד, הוא נקרא גשמי וחוא נמצא כפרטי כל המציאות הערוך לעיניו בעוה"ז. וכל שהוא לבעלה משיעור הגדול הזה של הרצון לקבל, נבחן בשם רוחניות, שהם העולמות אבי"ע הגבוהים מעוה"ז וכל המציאות שבהם. וכזה תבין שכל ענין עליות וירידות האמורות בעולמות העליונים אינן בכחינת מקום סדומה ח"ו, רק בענין ד' הכחינות שברצון לקבל, כי כל חרוקן ביותר מבחיד נבחן למקום יותר גבוה, וכל המתקרב אל בחינה ד' נבחן למקום יותר אהתון.

(יב) אמנם יש לחבין, ביון שכל עיקרו של הנברא ושל כל הבריאה ככללה, הוא רק הרצון לקבל בלבד, ומה שיותר מזה אינו לגמרי בכלל בריאה, אלא נמשך יש מיש מעצמותו ית', אי"כ למה אנו מכחינים את הרצון לקבל הזה לעוביות ועכירות, ואנו מצווים לזכות אותו על ידי תורה ומצות, עד שזולת זה לא נגיע אל המטרת הנעלה של מחשבת תברואה.

(יג) והענין הוא, כי כמו שהגשמיים נפרדים זה מזה ע"י ריחוק מקום, כן נפרדים הרוחניים זה מזה ע"י שינוי הצורה שבהם. והמצא זה גם בעוה"ז, למשל ב' בני אדם וקרובים ברעם זה לזה, הם אוהבים זה את זה, ואין ריחוק מקום פועל עליהם שיתרחקו זה מזה. ובהפך כשהם רחוקים זה מזה ברעותיהם, הרי הם שונאים זה את זה, וקרבת המקום לא יקרב אותם ככאיכה. הרי שינוי הצורה שבעתם מרחקם זה מזה וקרבת הצורה שבעתם מקרבם זה אל זה. ואם למשל טבנו של האחד הוא הפוך בכל בחינותיו כנגד טבנו של השני, הרי הם רחוקים זה מזה ברחוק הכוונה מסערכ. ועד"ז תשכיל ברוחניות, שכל הענינים של התרחקות והתקרבות וזווג ויחוד הנכחנים בהם, הם משקלים של שינוי צורה בלבד, שלפי סדה שינוי הצורה הם מתפרדים זמ"ג ולפי סדה השואת הצורה הם כהרכבים זה בזה. ועם זה תבין שהגם שהרצון לקבל הוא חוק סחויב בחנברא, כי הוא כל בחינת נברא שבו, והוא חלוי חראוי לקבל המטרת שבמחשבת הבריאה, עכ"ז הוא נעשה עי"ז נפרד לגמרי מהמאציל, כי יש שינוי צורה עד למדת הפכיות כינו לבין המאציל, כי המאציל הוא כולו להשפיע ואין בו מנוצצי קבלת אפילו כשחו ח"ו, והוא, כולו לקבל

אצילות שכולו אלקיות גמור, כסוד איהו וחיותו ונרמוהי חר בחון. ואפילו נשמוה שאר בעלי החיים בחיותם; יברים אה העולם אצילות נחשבים כגורם דבוקים בעצמותו ית'.

(ז) ובעולם הבריאה כבר שולטת בחינה חב' הנ"ל, דחינו בחינת הכלי של הרצון להשפיע, וע"כ כשהנשמה כשהלשלת ובאה לעולם הבריאה ומשנת בחינה חלוי החוא אשר שם, אז נכתנת בשם נשמה. דחינו שכבר יצאה ונתפרדה מבחינת עצמותו ית' והיא עולית בשם בפני עצמה להקרא נשמה. אמנם כל"ז זה זך מאוד, לחיותו כהשואה הצורה להמאציל, וע"כ נחשבת לרוחניות גמורה.

(ח) ובעולם היצירה כבר שולטת בחינה חג' הנ"ל, שהיא כלולה מעט מצורת הרצון לקבל, וע"כ כשהנשמה כשהלשלת ובאה לעולם היצירה ומשנת חלוי החוא, יצאה מבחינת הרוחניות של הנשמה, ונקראה בשם רוח, כי כאן חלוי שלו כבר בעורב בעוביות מועטת, דחינו מעט הרצון לקבל שיש בו. אמנם עדיין נכתנת לרוחני, כי אין שיעור עוביות זאת מספיק להכדילו לגמרי מן עצמותו ית' וקרא בשם גוף עומד ברשות עצמו. (ט) ובעולם עשיה כבר שולטת בחינת חד', שהיא גמר חלוי של הרצון לקבל הגדול, כנ"ל. וע"כ משנת בחינת גוף נפרד ונכדל לגמרי בעצמותו ית', העומד ברשות עצמו. והאור שבו נקרא נפש, המורה על אור כלי תנועה מעצמו. יתדע שאין לך פרט קטן בהמציאות שלא יהיה כלול בכל האבי"ע.

(י) ותנך מוצא איך שהנפש תזאת שהוא אור החיים המלוכש בהגוף, נמשכת יש מיש מעצמותו ית' ממש, ובעברה דרך ד' עולמות אבי"ע, כן היא חולכת ומתרחקת מאוד פניו ית' עד שכאה בכלי הסיוחד לה הנקרא גוף, ואז נבחן חלוי לגמר צורתו הרצוי. ואם אמנם גם האור שבה נחמקט מאד עד שאין ניכר בו עוד שורש מוצאו, עכ"ז ע"י העסק בחזרת ומצות ע"ם להשפיע נתח רוח ליוצרו. הוא חולך ומזכך את חלוי שלו הנקרא גוף, עד שנעשה ראוי לקבל את השפע הגדול בכל השיעור הכללי במחשבת הבריאה בעת שכראה. וזה שאמר ד' חנניא בן עקשיא רצה חסכ"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות.

(יא) ועם זה תבין נדר האמתי להכחין בין רוחניות

פתיחה לחכמת הקבלה

סתנה סחברו. אכן בעת שחברו מרכה לתפציר בו כשיקור מספיק, רחיינו ער שיחיה גלוי לו לעינים, שיעשה לחברו טובה גדולה עם אכילתו זו, הנח או כתרצה ואוכל אצלו. כי כבר אינו מרגיש את עצמו למקבל מתנה, ואח חברו להמשיע, אלא לחיפך, כי הוא המשיע ועושה טובה לחברו ע"י קבלתו מסנו את הטובה הזאת. והנך מוצא, שהגם שהרעב והתאבון הוא כלי קבלה הכי יחד לאכילה, והארם החוה חיח לו רעבון ותאבון במרה כספקת לקבל סעודת חברו, עכ"ז לא חיה יכול לטעום אצלו אף משהו מחמת חבושה. אלא כשחברו מתחיל לאפציר בו, והוא חו"ך ומרחה אותו, הרי או החחיל להתרקס בו כלי קבלה חרשים על האכילה, כי כחות החפצרת של חברו וכחות הרחיה שלו בעת שהולכים וכתרכיב, ס"פס להצטרף לשיקור מספיק מההפכים לו ברת קבלה לברת השפעה, ער שיוכל לצייר בעיניו שיעשה טובה ונתח רוח גדול לחברו עם אכילתו, אשר או נו"דו לו כלי קבלה על סעודת חברו. ונבחן נתח, שכח הרחיה שלו נעשה לעיקר כלי קבלה על הסעודת, ולא הרעב והתאבון אע"פ שהם באמת כלי קבלה חרגילים.

מזו ומרסיון חני"ל בין ארם לחברו, אפשר לחבין ענין הוונג דהכאה חני"ל, ואת האו"ח העולה על ידו, שהוא נעשה כלי קבלה חרשים על אור העליון כמקום בחי"ד. כי ענין דהכאה של אור העליון המכה בחסך ורוצה להתפשט אל בחי"ד, יש לרסותו לענין ההפצרה לאכול אצלו, כי כסו שהוא רוצה מאד שחברו יקבל את סעודתו. כן אור העליון רוצה להתפשט להמקבל. וענין המסך המכה כחאור ומחזירו לאחוריו, יש לרסותו לדבר הרחיה והסירוב של חברו לקבל את סעודתו, כי רוחה את טובתו לאחור. וכמו שתמצא כאן אשר דוקא הסירוב והרחיה נחפכו ונעשו לכלי קבלה נכונים לקבל את סעודת חברו, כן חובל לרכות לך, כי האו"ח העולה ע"י הכאה חסך ורחיחו את אור העליון, הוא שנעשה לכלי קבלה חרשים על אור העליון, כמקום בחי"ד ששמשח לכלי קבלה ממרם הצמצום א' אמנם זה נתקן רק בצרצופי קדושה ראכייק, אבל לא בצרצופי הקליפוח ובעוה"י, שבתם משמשח בחי"ד עצבוח לכלי קבלה. וע"כ דם נפרדים מאור העליון, כי השינוי צורה של בחי"ד מפריד אותם, וע"כ נבחנוס הקל"י וכן חרשעים, למתים, כי הם נפרדים

מתי

לקבל ואין בו כנצוצי השפעה אף משהו. הרי אין לך הפכיות הצורה רחוקה יותר מזה, ונמצא ע"כ בהכרח. כי הפכיות הצורה הזו מפריד אותו מהכאציל.

יד) ובכרי לרציל את הנכראים סגורל הפירוד מרחוק הוח, נעשה סור הצמצום הא', שקנינו חוא, שהפריד בחי"ד חני"ל כן כל פרצופי הקדושה, כאופן שמדת גרלות הקבלה החיה נכאה בכחינת חלל פנוי וריקן מכל אור; כי כל פרצופי הקדושה יצאו בכחינת כסך כחוקן ככלי מלכות שלהם, שלא יקבלו אור בחי"ד חזו, ואז בעת שהאור העליון נכשך ונתפשט אל הנמצל, וחכסך הזה רוחה אותו לאחוריו, הנח זה נבחן כסו הכאה בין אור העליון ובין הכסך, המעלה אור חוד כמטה למעלה ומלביש העים ראור העליון, כי אותו חלק האור הנדחה לאחוריו נק' אר חוד, ובחלבשחו לאור העליון נעשה אר"כ כלי קבלה על אור העליון כמקום בחי"ד, כי אח"ז החרחכה כלי המלכות כאותו שיקור האו"ח, שהוא אור הנדחה שקלה וחלביש לאור העליון כמטה למעלה. וההפשטה גם ממעלה למטה, שכוח נחלבשו האורות בהכלים, דהיינו בחוך אור חוד החוא. וח"ס ראש וגוף שככל מדרגה, כי חוונג דהכאה מאור העליון כהמסך, מעלה אור חוד כמטה למעלה, ומלביש העים ראור העליון בכחינת עים דראש, שפירושו שרשי כלים, כי שם עוד לא יכול להיות הלכשה כמש. ואח"ז כשהמלכות כתפשטת עם האו"ח החוא כמעלה למטה, אז נגמר האור חוד ונעשה לבחינת כלים על אור העליון, ואז נעשה החלבשות האורות ככלים, ונקרא גוף של מדרגה החוא, שפירושו כלים נמורים.

כ"ז) הרי שנעשו בחינת כלים חרשים בצרצופין דקדושה כמקום בחי"ד אחר הצמצום א' שחם נעשו כאור רוור של וונג דהכאה כהמסך, ויש אמנם לחבין את אור חוד חוד, איך הוא נעשה לבחינת כלי קבלה, אחר שהוא מתחילתו רק אור נדחה מקבלה, ונמצא שמשמש חפקיר הפוך סענינו עצמו. ואסכיר לך ככשל מהויות דחאי קלמא. כי מטבע הארם לחב ולחוקיר ברת החשפעה, ומאום ושפל בעיניו מדה הקבלה מחברו. ולפיכך חכא לבית חברו והוא מכקשו שיאכל אצלו, הרי אפילו בעת שהיא רכב ביותר יפרכ לאכול, כי נכוח ושפל בעיניו להיות מקבל

אלא הענין הוא, כי הרעב והתאבון שנפסלו כצורתם הרגילה נתגלגלו עתה, כרבת כח הרחיה והסירוב, וקבלו צורת חדשה, שהוא קבלה עים להשפיע, ועיזו נחשך הכויון להיות כבוד. הרי, אשר הכלי קבלה הרגילים עריין פועלים עתה כמו המיד, אלא שקבלו צורת חדשה. וכן תקיש בענינו כאן, כי אמת הוא שבחיד נפסלה מלהיות כלי קבלה על העים, שהוא מחמת הקוביות שבה, שפירושו שינוי הצורה כלפי הכשפיק, הכפריד מהשפיע, כניל, אמנם עיי תיקון הכסך בהכחיד, המכה על אור העליון ומחירו לאחוריו, הנח נתגלגלה צורתה הקודמת הפסולה וקבלה צורה חדשה הנקי או"ח, בדומה לגלגל צורת הקבלה בצורת השפעה הניל בהמשל, אשר התוכן של צורת הראשונה לא נשתנה שם, כי גם עתה אינו אוכל בלי תאבון. כן גם כאן, כל העוביות, שהיא כח הקבלה, שהיה בבחיד, נתגלגל וכא תוך האו"ח, ועיכ נקשה האו"ח מוכשר להיות כלי קבלה. ותשכיל זה היטב. ולפיכך יש להבחין חמיר בהכסך ב' כחות: הא' קושיות, שהוא כח הרחיה שבו כלפי האור העליון, הב' קוביות, שהוא שיעור הרצון לקבל כבחיד הנכלל בהסמך, אשר עיי זוג דחכאה מכה תקושיות שבו, נהפסכה העוביות שבו להיות זכות, דחיינו התהפכות הקבלה להשפעה. ואלו ב' הכחות שבהסמך פועלים בח' בחינות, שהם די הבחינות חויב תוים הניל, ושורשם הנק' כתר.

יט) כי הגם שביארנו שג' בחינות הראשונות אינן נחשבות עוד לבחינת כלי, אלא רק בחייד לבדה נחשבת לכלי כניל באות ה'. עכ"ז כחך שג' בחינות הראשונות הן ככות וגורכים להשלכת הבחיד, הניל, עיכ הן כחכרות בה הבחיד, באופן שהבחיד אחר ש: שלכה נחשכו בה ד' שיעורים ככרת הקבלה שבה: החל מבהיאי שהוא שיעור היותר קלוש שבה ככרת הקבלה, ואה"כ בחי"ב שהוא קלוש עב ביותר ככח"א ככרת הקבלה שבה, ואח"כ בחי"ג העכה יותר ככח"ב ככרת הקבלה שבה, ולכטוף בחייד שהוא בהינתה נצמח העכה יותר מכולם, ככרת הקבלה שלה כושלכה ככל חוכנה. גם יש לדבחין בה עוד, אשר גם השורש של הר' בחינות כלול בת, שווא הוך ככולם. ואלו הן ה' בחינות הקבלה הכליות בבחיד, ונק' גיכ בשמות דעים כח"ב חוים הכלולות בבחיד, כי הר' בחינות הם

מחי החיים עיי הרצון לקבל שכחם. כניל באות יג עש"ה, ודוק בזה, כי אי אפשר להסביר יותר.

ה' בחינות שבמסד

יז) והנה נחבאר ער הנה ג' יסודות הראשונים שבהחכמה: הא' ענין אור וכלי, שהאור הוא המשכה ישרה מעצמוחו ית', והכלי הוא בחינת הרצון לקבל הכלול בהכרח באור ההוא, שבשיעור הרצון הזה יצא מכלל כאציל לנאצל: והרצו לקבל חזה היא בחינת המלכות הנכנהת באור העליון, ועיכ נקי מלכות, שמו, כסוד הוא ושמו אחר, כי שמו בניכטריא רצון.

ענין חב', הוא ביאור העים זר' עולכות אביעי, שהם ר' סררנות זו למטה כיו, שהרצון לקבל מחויב להשתלשל על יריתן ער לקביעות כלי על חוכנו.

ענין הג', הוא ענין הצמצום וכסך שננשה על כלי הקבלה הנה שהוא בחי"ד, ותכוותו נההווח כלי קבלה הושים בהעים הנק' אור חוור. והכל ושנן היטב אלו הג' יסודות הם וניכזקיהם כפ' שנחבארו לפניך, כי זולתם אין הבנה אף במלה אחת בחכמה הזו.

יח) ועתה נבאר ה' בחינות שיש בהסמך, שניע פיהם משתנה שיעורי חקוסה בעת הזווג דחכאה שנושה עם אור העליון. ויש להבין תחלה היטב, כי אע"פ שלאחר הצמצום נפסלה הבחיד מלהיות כלי קבלה על העיכ, והאו"ח העולה כהסמך עיי זוג דחכאה נקשה לכלי קבלה כחמורה, עכ"ז היא מוכרחת להתלוות עם כח הקבלה שבה אל האו"ח, וזולת זה לא היה האו"ח מוכשר כלל להיות כלי קבלה. ותבין זה גיכ מהכשל הניל באות ט"ו. כי חוכחנו שם אשר כח הרחיה והסירוב לקבל הסעודה נקשה לכלי קבלה במקום הרעב והתאבון, כי הרעב והתאבון שהם כלי קבלה הרגילים, נפסלו כאן מלהיות כלי קבלה מחמת תבושה והכויון להיות כקבל מחנה כחכרו, ורק כחות הרחיה ורכירוב נגשו במקום לכלי קבלה, כי מחך הדחיה והכירוב נהפסכה הקבלה להיות השפעה. והשיג על ידם כלי קבלה מוכשרים לקבל סעודת חכרו. ועכ"ז אי אפשר לומר שעתה כבר אינו צריך לכלי הקבלה הרגילים שהם הרעב והתאבון, כי זה ברור שכלי תאבון לאכילה לא יוכל לבלאוח רצון תברו ולקשנות לו נחת רוח עם אכילתו אצלו.

פתיחה לחכמת הקבלה

יוצאים עיי ח' מיני זווג דהכאה של חססך, חסשוטרים על ח' בחינות עוביות שכו. ועתה אוריעך טעם דחברים. כי נודע שאין אור מושג בלי כלי, גם ידעת שח' בחינות עוביות הללו באות מה' בחינות העוביות שבכחיד, שכטרם הצמצום היו ח' כלים בהכחיד שהלבישו להע"ם כח"ב חו"ם, כנ"ל באות י"ח, ואחר הצמצום אי נכללו בה' בחינות של חססך, אשר עם האו"ח שהוא מעלה, הם חוזרים להיות ח' כלים מבחינת או"ח על הע"ם כח"ב חו"ם, במקום הח' כלים שבכחיד עצמה שמטרם הצמצום. ועל פי זה מוכן מאליו שאם יש בחססך כל ח' בחינות עוביות הללו, אז יש בו ח' כלים להלכשת הע"ם, אבל בעת שאין בו כל הח' בחינות, כי חסר לו העוביות דכחיד, הרי אין בו אלא ד' כלים, וע"כ אינו יכול להלביש רק ד' אורות חו"ב חו"ב, והוא חסר מאור אחד שהוא אור חתה, כמו שחסר לו כלי אחד שהוא העוביות דכחיד. וכמו כן, בעת שהכר בו גם בחייג שאין בחססך רק ג' בחינות עוביות דחיינו דק עד בחי"ב, הרי אז אין בו רק ג' כלים וע"כ אינו יכול להלביש רק ג' אורות, שהם בינת, ת"ת ומלכות, והקוסה חסרה אז סב' האורות כתר וחכמת, כמו שחסרה סב' הכלים בחייג ובחיד. ובעת שאין בחססך רק ב' בחינות עוביות דחיינו מבחינת שורש ומכחיא, הרי אין בו אלא כ' כלים, וע"כ אינו מלביש רק ב' אורות שהם אור ת"ת ואור מלכות, ומצאת תקוסה חסרה מג' אורות כח"ב, כמו שחסרה ג' הכלים שהם בחי"ב ובחייג ובחיד. ובעת שאין בחססך רק בחינת אחת רעוביות, שהוא בחינת שורש העוביות לבד, הרי אין לו אלא כלי אחד, לכן אינו יכול להלביש רק אור אחד, שהוא אור המלכות, וקוסה זו חסרה מר, אורות כח"ב ות"ת, כמו שחסרה מר' הכלים שהם עוביות דכחיד ודכחייג ודכחייב ודכחיא. הרי ששיעור הקוסה של כל פרצוף ת"ו בדיוק נמרץ בשיעור העוביות שיש בחססך. שהכסך דכחיד מוציא קוסת כתר, ודכה י"ג מוציא קובת חככה ודכחייב מוציא קוסת בינת, ודכחיא מוציא קוסת ת"ת, ודכחית עוד מוציא קובת מלכות.

(כ) אמנם עוד נשאר לבאר, למה בחוסר כלי מלכות בחססך שהוא בחי"ר, הוא נחסר מאור הכתר, ובחוסר גם כלי ת"ת נחסר מאור חכמה וכו', ולכאורה היה צריך להיות בחיפך, שבחוסר כלי מלכות בחססך שהיא בחי"ר, יחסר בהקוסה רק

חויב תוים כנ"ל באות ח'. והשורש נקרא כתר. (כ) ומת שה' בחינות הקבלה שבכחיד נק' בשם הספירות כח"ב חו"ם, הוא. כי הבחיד כטרם הצמצום, דהיינו בעוד שבכחיד היתה הכלי קבלה על הע"ם הכלולות באור העליון בסוד הוא אחד ושמו אחד, כי כל העולמות נכללים שם כמי"ש כח"ב חו"ם, נבחר שם הלכשתה להע"ם ע"פ אותן ח' הבחינות הנ"ל, שכל בחינה מה' הבחינות שבה הלבישה הבחינה שכנגדה כהע"ם שבאור העליון: כי בחינת השורש שבכחינה ד' הלבישה לאור הכתר שב"ע"ם, ובחיא שבכחיד הלבישה לאור החכמה שב"ע"ם, ובחייב שבה הלבישה לאור הבינת, ובחייג שבה הלבישה לאור ת"ת, ובחינתה עצמה הלבישה לאור המלכות. ולפיכך גם עתה אחד הצמצום א', אחר שהכחיד נפסלה מלחיות עוד כלי קבלה, נק' ג"כ ח' בחינות העוביות שבה על שם ח' הספירות כח"ב חו"ם. (כא) וכבר ידעת שחוסר חססך בכללו מתבאר בהשם קושיות, שפירושו כמו דבר קשה מאד, שאינו מניח ל"מי שהוא לדחוק במשחו תוך גבולו, כן חססך אינו מניח כשהו מאור העליון לעבור דרכו אל המלכות, שהיא בחיד, שעם זה נבחר, שכל שיעור האור הראוי להתלכש בכלי המלכות, מעכב עליו חססך וכחידו לאחוריו. גם נתבאר שאותן ח' בחינות העוביות שבכחיד נכללות ובאות בחססך ומתחברות בסדר הקושיות שבו. ולפיכך נבחרים בחססך ח' כינים של זווגים דהכאה ע"פ ח' שיעורי עוביות שבו: שזווג דהכאה על כסך שלם מכל ח' בחינות העוביות, מעלה או"ח הכספיק להלביש הע"ם כולו, דהיינו קד קובת כתר. וזווג דהכאה על כסך החסר בעוביות רבחיד, שאין בו דק עוביות דכחייג, הנה האו"ח שהוא מעלה, מספיק להלביש הע"ם רק עד קוסת הכמת, וחסר מתר. ואם אין בו אלא עוביות רבחייב, הנה או"ח שלו קטן יותר ואינו מספיק להלביש הע"ם רק עד קוסת בינת, וחסר מתר רכמת. ואם אין בו אלא עוביות דכחיא, הנה האו"ח שלו מוקטן יותר. וכספיק להלביש רק עד קוסת ת"ת, וחסר מכח"ב. ואם הוא חסר גם מעוביות רבחייב, ולא נשאר בו אלא עוביות רבחינת שורש, הנה ההכאה שלו קלושה מאד, ומספיק להלביש רק קוסת מלכות בלבד, וחסר ספ"ס הראשונות, שהם כח"ב ות"ת.

(כב) והנך רואה איך ח' שיעורי קוסות של ע"ם

יחידה חיה, וכו', שהוא מטעם שבכלים נגדלים העליונים החילה, ובדורות נכנסים האחרונים החילה, כנ"ל. גם חכמא שכל אור הכא כרדש הוא מתלבש רק בכלי דכח, והוא מטעם שכל הנקבל כחויב לקבל בהכלי היותר זך שבו, שהוא הכלי דכח. וככעם זה מחויבים האורות שכבר כלובשים בהפרצוף לרדת כדרגה אחת במקומם בעת ביאת כל אור חדש, למשל כביאת אור הרוח, כדויב אור הנפש לירד בהכלי דכח לכלי דחכמה, כדי לפנות כקום הכלי דכח שיוכל לקבל את אור החדש, שוא דרוח. וכן אם האור החדש הוא נשמה, כדויב גם הרוח לרדת בהכלי דכח לכלי דחכמה לפנות כקומו דכח לאור החדש שהוא נשמה, וכשום זה כחויב הנפש שחיתה בכלי דחכמה לרדת לכלי דבינה, וכו' עדין. וכל זה הוא כדי לפנות הכלי דכח בשביל אור החדש. ושמוד הכלל הזה בידך, ותוכל להבחין חסיד בכל ענין אם כדברים בערך כלים ואם בערך אורות, ואז לא תתבלבל כי יש חסיד ערך הפכי ביניהם. והנה נתבאר היטב ענין ה' בחינות שבהכסף, איך שקל ידוהן כשחנים שיקורי הקובץ זה למטה כזה.

ה' פרצופי א"ס

(כו) אחר שנתבאר היטב ענין הכסף שנתקן בכלי המלכות, שהיא הבחי' ד' אחר שנתחצצמה, וענין ה' מיני זווג דהכאה אשר בו, דבוציא'ם ה' קומות של ע"ם זו לעטה כזו, נבאר עתה ה' פרצופי א"ס הקודמים לר' עולכות אבי"ע. וזאת כבר ידעת, שהאויח הזה שקולה ע"י זווג דהכאה מסטח לעקלה ומלביש דג"ם דאור העליון, הוא מספיק רק לשושי כלים דכזונים ע"ם דראש הפרצוף, ובכדי לנמור את הכלים, כהרחבת המלכות דראש כאוחם הע"ם דאויח שהלבישו להע"ם דראש, והיא כתפעבת בינה ובה כעקלה לכמה באורה שיקוד קובה שבקשר כפירות דראש, ובהתפעמות הזה נגכרו הכלים, שהם נקי גוף הפרצוף. כנ"ל, באות י"ד. באופן שב' בחינות של ע"ם יש להבחין חסיד בכל פרצוף: ראש, וגוף. וחכור זה.

(כז) והנה החילה יצא הפרצוף דראשון דא"ק, כי תיכף אחר צמצום א' אשר הבהיד נחצצמטה בלהיות כלל קבלה על אור העליון, והיא נתקנה בכסף כנ"ל, הנה אז נכשך אור העליון להתלבש בכלי מלכות כדרכו, והכסף שבכלי מלכות עיכב עליו

אור מלכות, ויהיה בו ד' אורות לכח"ב ות"ת. וכן בחומר ב' כלים בחי"ג ובחיו"ר, יחסרו האורות סת"ח ומלכות, ויהיה בהקובה ג' אורות דכח"ב. וכו' עדין. (ע"י ע"ל אות כ')

(כד) וחתשובה היא, כי יש חסיד ערך רפכי בין האורות להכלים, כי סודך הכלים הוא, שהכלים העליונים נגדלים החילה בהפרצוף, שמתחלה נגדל הכתר ואחריו דכלי דהככה וכו' ער שכלי המלכות נגדל באחרונה. ועיכ אנו בכנים להכלים בסדר כח"ב הוי"ם כלבנלה לעטה. כי כן טבע גידולם. והפכי אליהם האורות, כי באורות, מתחילה נכנס הנפש שהיא אור דמלכות, ואח"כ הרוח שהוא אור ה"א וכו' ער שאור היחידה נכנס באחרונה. ועיכ אנו בכנים להאורות כסדר גרנחי' מביטה למעלה, כי כן סדר כניחתם כחתא לעילא. באופן, בעת, שקוד לא נגדל בהפרצוף רק כלל אחת, שהוא בהכוח כלל העליון כהר, כנ"ל, הנה אז לא נכנס בהפרצוף אור היחידה המיוהם לכלי ההוא, אלא רק אור דחתהון ככולם, שהוא אור הנפש, ואור הנפש כתלבש בהכלי דכח. וכשנגדלו ב' כלים בהפרצוף שהם ב' העליונים כתר וחכמה, הנה אז נכנס בו גם אור הרוח ויורד אז אור הנפש בכלי דכח אל כלל דחכמה ואור הרוח כתלבש בהכלי דכח. וכן כשנגדל כלל ג' בהפרצוף שהוא כלל הבינה, אז נכנס בו אור נשמה, ואז יורד אור הנפש מכלל דחכמה לכלי דבינה, ואור הרוח לכלי דחכמה ואור הנשמה כתלבש בכלי דכח. וכשנגדל בהפרצוף כלל ד' שרוא כלל דת"ת, הנה נכנס בהפרצוף אור החיה, ואז יורד אור הנפש מכלל דבינה לכלל דת"ת ואור הרוח לכלל דבינה ואור הנשמה לכלל דחכמה ואור החיה בכלל דכח. וכשנגדל כלל חסישי בהפרצוף, שהוא כלל האורות בהכלים בו אור היחידה, ואז באים כל האורות בהכלים המיוהמים להם, כי אור הנפש יורד בהכלל דת"ת לכלל דמלכות, ואור הרוח לכלל דת"ת, ואור הנשמה לכלל דבינה, ואור החיה לכלל דחכמה, ואור היחידה לכלל דכח.

(כה) הרי שכל עוד שלא נגדלו כל ה' הכלים כח"ב חו"ב בהפרצוף, נמצאים האורות שלא במקומם המיוהם להם, ולא עוד אלא שהם בערך החפכי, שבחומר כלל מלכות חכר שם אור היחידה, ובחומר ב' הכלים חו"ב חסרים שם

שיעורי קומת זה לכמה כזה שנתכאר כח' פרצופין דאיך לעיל, וכן בכל הכרונות המתכארים בהיפ של כל עולם ועולם כד' העולמות אביע עד המלכות דעשיה, צדיקים להבין היטב ענין הזככות המסך דגוף הנוהג בכל פרצוף כפרצופי איך ועולם הנקודים וכעולם החיקון.

לא) והענין הוא שאין לך פרצוף או איזה מדרגה שהיא, שלא יהיה לה כ' אורות הנק' אור מקיף ואור פנימי, ונבארם באיך, כי האור מקיף של פרצוף הא' דאיך היס אור איס ביה המסלא את כל הציאות, אשר לאחר הצמצום א' והכסך שנתקן בהמלכות, נעשה זוג דהכאה כאור האיס על הכסך הזה, ועי' האיח שהעלה המסך חזר והבטיח אור העליון לעולם הצמצום, ככחינת עיס דראש ועיס דגוף, כניל אות כיה. אמנם הכשכה זו שפרצוף איך מאיס ביה אינה מסלא את כל הציאות ככטרם הצמצום, אלא שנכחן כראש וסוף: הן ככחינת מלעלה למטה, כי אורו נפסק על הנקודה דעוהיז, שהיס מלכות הכסויכת כסויה ועברו דגליו על הר הזיתים. והן ככחינת ככפנים לחוץ, כי כמו שיש עיס ככעלה למטה כחיכ תוים והמלכות כסוימת את האיך מלכטה, כן יש עיס כחיכ תוים כפנים לחוץ, המכניכ כוהא עצמות גירין כשר ועוד, אשר העוד, שהיא סוד המלכות, ככסייכת את הפרצוף ככחוץ, אשר כערך הזה נכחן פרצוף איך, כלפי איס ביה המסלא את כל הציאות, רק כמו קו דק בלכר, כי פרצוף העוד כסוימת אותו וכגבילה אותו סביב סביב ככחוץ, ואינו יכול להתרחב למלא את כל החלל שנתצמצם, ונשאר רק קו דק עוכר כאכצעו של החלל. והנה שיעור האור שנתקבל באיך, דהיינו קו הדק, נקרא אור פנימי, וכל דרפיש הגדול הזה שבין האופ' שבאיך ובין אור איס ביה ככטרם הצמצום, נקרא אור מקיף, כי הוא נשאר ככחינת אויס כככבי פרצוף איך, כי לא יכול להתלכש כפנימיות הפרצוף.

לב) ונתכאר היטב כוד האוים דאיך שלגדלו אין קץ וחכליה. אמנם אין הכונה זאיס כיה הכמלא את כל הציאות הוא עצמו הוא ככחינת אויס לאיך, אלא הכונה הוא, שכעת שנקשת הזוג דהכאה על המלכות דראש איך, אשר איס הכה כהכסך אשר שם, שפירושו רצה להתלכש ככחייד דאיך כמו כטרם הצמצום, אלא הכסך שבמלכות דראש איך הכה בו, שפירושו שקיכב

עליו והחזיר את האור לאחוריו, ועי' הכאה זו שהיתה מסמך דכחי'ה, הלכה אויה עד קומת כתר שכאור העליון, ואוחו אויה נעשה ללכוש וכחינת שורשי כלים להעיס שכאור העליון, הנקרא עיס דראש של הפרצוף הראשון דאיך, ואח"ז התרחכה והתפשטה המלכות ההיא עם האויה, ככח עיס דראש סינה וכה, לעיס חרשות ככעלה לכטה, ואז נגברו הכלים ככחינת הגוף. וכל שיעור הקובה שיצא בעיס דראש נתלכש גיכ כהעיס דגוף. וכזה נגמר הפרצוף הא' דאיך ראש וגוף. כח) ואח"ז חזר ונשנה אותו הזוג דהכאה על בסך המחקון שבכלי מלכות שאין בו רק עוכיות דכחי'ג, ואז יצא עליו רק קומת חכמה ראש וגוף, כי מהוך שחסר כהמסך העוכיות דכחי'ה, אין בו רק ר' כלים כחיכ תיה. ועיכ אין מקום כאויה להלכיש רק ר' אורות לכה, שהם חנריג, וחסר בו אור היתירה. ונק' עיכ דא.ק. ואחיכ חזר אותו הזוג דהכאה הניל על בסך שבכלי מלכות שאין בו רק עוכיות דכחי'ב, ואז יצאו עליו עיס ראש וגוף בקומת כינת, והוא נקרא פרצוף ס'ג דאיך, שחמריכ כוכ' הכלים דויה ומלכות וכ' האורות רחיה יחידה, ואחיכ יצא הזוג דהכאה על בסך שאין בו רק עוכיות דכחי'א, ואז יצאו עיס ראש וגוף בקומת תיה, וחמריכ בו ג' כלים כינה זיא ומלכות, וג' אורות נשכה חיה יחידה, ואין בו אלא רוח ונפש כהאורות, כמלובשים בכתר חכמה דכלים, והוא הנק' פרצוף ביה ובין דאיך, וחכור כאן את ערך ההפכי שבין כלים לאורות כניל כאות כיה.

כז) והנה נתכארו אופן יציאתם של היפ איך הנק' גלגלתא עיכ סיג ביה ובין זה לכטה כזה, שכל תחתון חסר כחינה עליונת כל העליון שלו, כי לפרצוף עיכ חסר אור יחידה, וכפרצוף סיג חסר גם אור החיה שיש להעליון שלו שהוא עיכ. וכפרצוף סיה ובין חסר גם אור הנשמה שיש בהעליון שלו שהוא סיג. והוא ככעם שזה חלוי כשיעור העוכיות שבהכסך שעליו נעשה הזוג דהכאה. ככמכואר כאות יח. אמנם צדיקים להבין מי ומח גרם שהכסך ילך ויהכעט כחינת אהר כחינת ששיעור עוכיותו, עד שיתהלך לה' שיעורי קומת שכה' מיני זוגיכ הללו.

הזככות המכר לאצילות פרצוף

ד) ככדי להבין ענין השתלשלות הכרונות כח'

שבצה הוא סבה שוח לאור סקיף כמו לאויפ. (ר) ונתבאר שהאויפ והאויפ שניהם קשורים בהסך, אלא בפעולות הפוכות זה לזה, וכה בסדה שהסך מסשיך חלק סאור העליון לפניסיות הפרצוף עיי האויח המלבישו, כן הוא מרחיק את אויס מלהתלבש בהפרצוף. ומתוך שחלק האור הנשאר מבחוי, לאויפ, גדול הוא סאור, ספאת הסך הכעכב עליו מלהתלבש באי, כניל כאות ליב, עיכ נבחן שהוא סכה בהסך המרחיק אותו, כמה שהוא רוצה להתלבש בפניסיות הפרצוף. ולעכותו נבחן גיכ, אשר כח העוכיות וקושיות שבחמסך סכה באויפ, הרוצה להתלבש בפניסיותו, ומעכב עליו, עיד שהוא סכה סאור העליון בעת הזווג. ואלו ההכאות שהאויפ והעוכיות שבססך ככים זה בזה ככונים ביטוש האויפ סאויפ. אמנס ביטוש זה נעשה ביניהם רק כגוף הפרצוף, כי שם ניכר ענין התלבשות האור בהכלים המסאיר את האויפ סחוי לכלי. מסאיכ בהעיס רראש, שם אינו נוהג ענין הכיטוש הזה, כי שם אין האויח נחשב לכלים כלל, אלא לשרשים דקים לבר, וכשום זה אין האור שבחם נחשב לאויפ סוגכל, עד להבחין באור הנשאר סבחוי לכחינת אויפ, וכיון שאין הבחן הזה כיניהם, לא שייך הכאה דאויפ ואויפ בהעיס רראש. אלא רק אחר שהאורות כתפשטים כזה ולכטה לעיס רגוף, ששם כתלבשים האורות בכלים, שהם העיס ראויה שספה ולמטה, עיכ נעשה שם הכאה בין האויפ שבתוך הכלים ובין האור סקיף שנשאר כבחוי, כניל.

(ה) והנה הכיטוש הזה נמשך, עד שהאויפ סוכך את הסך סכל עוכיותו ומעלה אותו לשרשו העליון שבפה רראש, כלומר ססוכך ססנו כל העוכיות שבמעלה למטה סמכונה ססך ועוכיות רגוף, ולא נשאר בו רק השורש רגוף שהוא בחינת הכסך רמלכות רראש הנקי פה, רהיינו שנורכך מכל העוכיות שבמעלה לכטה, שהוא חחוצץ בין אויפ לאויפ, ולא נשאר רק העוכיות שבכטה לבעלה, ששם עור לא נעשה ההברל כאויפ לאויפ, כניל כריבור הכסך. ונורק שהשואת הצורה מרכיק הרחניים להיות אחד, עיכ אחר שנורכך הכסך רגוף סכל עוכיות של רגוף, ולא נשאר בו רק עוכיות השוה להסך דפה רראש, ונעשה צורתו שוה אל הכסך רראש, הנה נכלל עסו להיות אחר כמש, כי אין כיניהם סה

שיחלק

עליו מלהתפשט כבחיר, והחזירו לאחוריו, כניל אות ייר, שבאמת, האויח הזה שיצא עיי החורת האור לאחוריו נעשה גיכ כחינת כלים להתלבש אור העליון, כניל, אמנס יש הפרש גדול סאור בין קבלת הבחיר שסטרים הצמצום ובין קבלת האור חדר שלאחר הצמצום, שהרי לא הלביש אלא כחינת קו רק כראש וסוף כניל, אשר כל זה פעל הסך בסכת הכאתו על אור העליון, הנה זה השיעור. שנחה סאיכ בסכת הכסך, כלומר כל אותו השיעור סאור העליון סאיפ ביה רצה להתלבש בבחיר לולא הסך שעכב עליו הוא הנעשה לאויפ ססכיכ האי, והטעם הוא כי אין שינוי והערר כרוחני, וכיון סאור איפ נמשך להאיכ להתלבש בבחיר, הרי זה צריך להתקיים בן, לכן איפ שעתה עיכב עליו הכסך והחזירו לאחוריו, עכיו אין זה סותר להכשכת איפ חיו, אלא ארכא הוא סקיים אותו, רק כאופן אחר, והיינו עיי ריכוי הזווגים כה' תקולסות איכ ואביע, עד לגמר התיקון, שתהיה הבחיר סתוקנת על ידוהם ככל שליכותה, ואז איפ יתלבש בה ככתחילה. הרי שלא נעשה שום שינוי והערר עיי הכאת הסך סאור העליון. וזה סוד מיפ כזוהר, איפ לא נחית יחוריה עליה עד דיהבינן ליה בת זוגיה. וכינתים, כלומר, עד הזמן ההוא, נבחן סאור איפ הזה נעשה לאויפ, שפירושו שעוסד להתלבש בו לאחר סכאן, ועתה הוא כסכב וסאיר עליו רק בבחוי כהארה ססויכת, שהארה זו ססגלתו להתפשט כאותם החוקים רראויפ להביאח, לקבל האויפ הזה כהשיעור שאיפ ביה נמשך אליו ככתחילה.

(ז) ועתה נבאר ענין הכיטוש דאויפ ואויפ זה כות, ססכיא להורככות הסך ולאכידת כחינת אחרונה רעוכיות. כי כחיות כ' האורות הללו הפוכים זה סות, וקשורים יחר שניהם כהסך שבמלכות רראש אי, עיכ ככטשים וככים זה כזה. פירוש, כי אותו זווג רהכאה הנעשה כפה רראש אי, רהיינו בהסך שבהמלכות רראש, הנקראת פה, שהיה סמכה להלכשת אור פנימי ראיכ עיי האויח שהעלה (כניל אות ייר.) הנה הוא גיכ הסכה ליציאת האויפ דאיכ, כי סחכת שכיכב על אור איפ מלהתלבש בבחיר, יצא האור לחוי בבחינת אויפ, רהיינו כל אותו חלק האור שהאויח אינו יכול להלבישו כמו הבחיר עצמה, הוא יצא ונעשה לאויפ, כניל כריבור הססך. הרי שהסך

הגוף, כי המסך הסתוקן בה לא הרחיק אור העליון עם חכאחו בו, אלא אדרבא שעי אור הזור שהקלה, הליבש וחמשיך את האור העליון בכחינת עים דראש, ונמצא כחפשמט מסעלה למטת עד שנחלכשו העים דאור העליון בהכלי דאריה הנקרא גוף. ועיכ נבחן המסך והמלכות דראש בכחינת סאציל להעם דגוף. ולא ניכר עדין שום בחינת כגבול וכדחת בהמסך ומלכות הזאת. משאיכ המסך והמלכות דגוף, שפירושו, שאחר שהעם נחפשוטו בפה דראש כפעלה לבטה, אינם מחפשוטים דק עד המלכות שבעים ההם, כי אור העליון אינו יכול להתפשט תוך המלכות דגוף, מפני המסך הסתוקן שם המעכבו מלהתפשט אל המלכות, ועיכ נפסק הפרצוף שם ונקשה סוף ומיום על הפרצוף. הרי שכל כח הצמצום והגבול מחננה רק בהמסך והמלכות הזאת של הגוף, וליפיכך כל הביטוש דארים באויפ הניל, אינו נעשה רק בהמסך דגוף בלכה, כי הוא המגביל וכחתיק את הארים מלהאיר בפניסיות הפרצוף, ולא בכסך דראש, כי הכסך של הראש הוא רק הממשיך ומלביש האורות, ואין עדיין כח הגבול מחננה בו אף ששהו.

(ט) ונתבאר, שכח הביטוש דארים באויפ חזר המסך למלכות המסיימת להיות לכהינת מסך ומלכות הסודוונת. (לעיל אות לה) כי הביטוש דאור בקיף טיהר את המסך המסיים בכל העוביות דגוף שהיה בו, ולא נשאר בו רק רשיבות דקות מהעוביות ההיא השוות להעוביות דמסך דראש, ונודע שהשחיות הצורה מדביק וכיחד הרוחניים זה בזה, לפיכך אחר שהמסך דגוף השוות צורת עוביותו להמסך דראש, הנה חיכה נכלל בו ונעשה עמו כאלו היו מסך אחד, ואז קבל כח לזווג דהכאת כמו מסך דראש, ויצאו עליו העים דקוסה החדשה, כניל. אכנס יתר עם זווגו זה, נמהדשו בו בחסך דגוף, הרשיבות דקוביות דגוף שהיו בו מתחילה, ואז חזר וניכר בו טוב שינוי הצורה באיזה שיעור בינו להמסך דראש הנכלל עמו, והכר של השינוי הזה סבדילתו וסוציאיתו כהנה דראש דעליון, כי אחר שהזר וניכר מקורו דראשון, שהוא בפה ולכטה דעליון, הנה אז אינו יכול לעמוד עוד לפעלה בפה דעליון, כי שינוי הצורה כפרוד הרוחניים זה בזה, ונמצא שהוכרח לירר כשם להסקום שפפה ולמטה דעליון, ולפיכך, נבחן בדכרה לגוף שני כל העליון

שיחלק אותם לשנים, וזה סכונה שהמסך דגוף עלה לפה דראש. וכיון שנכלל המסך דגוף בהמסך דראש נמצא נכלל שוב בהזווג דהכאה שבמסך דפה דראש, ונעשה עליו זווג דהכאה כהרש, ויצאות בו עים בקוסת חדשה הנקי עיב דאיך, או פרצוף חכמת דאיך, והוא נחשב לבן, וחולרה של הפרצוף דאיך.

(ז) ואחר שפרצוף עיב דאיך יצא ונשלם בראש גוף, חזר גם עליו ענין הביטוש דארים באויפ עיד שנחבאר לעיל בפרצוף הא' דאיך, והמסך דגוף שלו נודרך גיכ בכל עוביות דגוף עד שהשוח צורתו לכחינת מסך דראש שלו, ונמצא אז שנכלל בתזווג שבפה הראש שלו, ונעשה עליו זווג דהכאה סחדש שהוציא קוסת חדשה של עים בשיעור קוסת בינה הנקי ס'ג דאיך, והוא נחשב לבן וחולרה של פרצוף העיב דאיך, כי יצא מתזווג דפה דראש שלו, ועדו יצאו גיכ הפרצופין שמהס'ג דאיך ולכטה.

(ז) והנה נתבאר יציאת הפרצופין, זה לכטה סזה הנעשה סכת הביטוש דארים באויפ המוכך המסך דגוף עד שמתוירו לבחי' מסך דפה דראש, ואז נכלל שם בזווג דהכאה הנוהג בפה דראש, וכוציא עי' זווגו קוסת חדשה של עים, שקוסה חדשה זו נבחן לבן אל פרצוף הקורם. ובררך חזה יצא העיב ספרצוף הכתר והס'ג ספרצוף עיב והס'ה ספרצוף ס'ג, וכן יתר הכדרנות בנקודים ואביעי. אלא עוד צריכים להבין, למה יצאו העים דעיב רק על בחייג ולא על בחייה. וכן הכיג רק על בחייב וכו', דהיינו שכל החתון נכוך בכדרגה אחת כלפי עליונו, ולמה לא יצאו כולם זה כזה בקיבנה שזה.

(ח) ותחילה יש להבין למה נחשב העים דעיב לתולדה של פרצוף הא' דאיך, כי מאחר שיצא מתזווג דפה דראש דפרצוף הא' כמו העים דגוף הפרצוף עצבו, ואיכ בפה יצא בכחינת פרצוף הא' להיות נחשב כפרצוף שני ותולדה אליו. וצריך שהבין כאן ההפרש הגדול במסך דראש לפיכך דגוף, כי יש בי' סיני מלכות בפרצוף: הא' הוא מלכות הבורוונת, בכח המסך הכתוקן בה עם אור העליון כניל. הבי' הוא מלכות המסיימת, בכח המסך הסתוקן בה, את אור העליון שבעים דגוף. ותהפרש ביניהם כרחוק באציל כנאצל, כי המלכות דראש הבורוונת בזווג דהכאה עם אור העליון, נחשבת לכחינת סאציל אל

ונקשה הביטוש דא"ם בהכסך דנוף שלו שהוא מסך דבחי"ב, הנה הביטוש הזה מעלים ומאכיד מסנו הבחינה אחרונה דעוביות שבהכסך, שהוא בחי"ב, ולא נשאר בהכסך אלא הרשימות דעוביות שמבחי"א ולמעלה, וע"כ בעת עליה המסך להפה ראש, ונכלל בווג דהכאה אשר שם, נקשה ההכאה רק על כסך דבחי"א שנשאר בהמסך, כי הבחי"ב כבר נאבדה מסנו, וע"כ הוא מוציא רק ע"ם בקובת ת"ת, הנק' קובת ז"א, והוא חסר כינה ז"א ומלכות דכל"ם, ונשמת חיה יחידה דאורות, וכו' ער"ז.

(כ) ונתבאר היטב הטקס של יירות הקומות זו לזו, כזו בעת השתלשלות הפרצופין זה בזה, שהוא כשום שהביטוש דא"ם כאו"פ הנוהג בכל פרצוף מאכיד חסיר שם את הבחינה אחרונה ורשיבו דעוביות אשר שם. ויש לדעת אכנס שבאלו הרשימות הנשארות בהמסך לאחר הזדככותו יש בהם כ' בחינות: הא' נק' רשיבו דעוביות, וחב' נקרא רשיבו דהתלבשות. למשל, אחר שגודך המסך דנוף דפרצוף הא' דא"ק, אמרנו שהבחינה האחרונה דרשימות דעוביות, שהיא הרשיבו דבחי"ד, נאבדה מסנו, ולא נשאר בהמסך אלא הרשיבו דעוביות דבחי"ג, אכנס הרשיבו דבחי"ד כוללת ב' בחינות כנ"ל: דהתלבשות ודעוביות, ולא נאבד בהכסך בסבת ההזדככות החיה רק הרשיבו דעוביות דבחי"ד, אבל הרשיבו דהתלבשות דבחי"ד, נשארה בהכסך החיה ולא נאבד מסנו. ופירושו של הרשיבו דרשיבו הוא בחינה זכה באר מהרשיבו דבחי"ד, שאין בה עוביות כספיק לזווג דהכאה עם אור העליון. ורשיבו זו נשארה בתבחינה אחרונה שבכל פרצוף בעת הזדככותו, וכה אמרנו שהבחינה אחרונה נאבדה מכל פרצוף בעת הזדככותו הוא רק הרשיבו דעוביות שבה כלבר.

(ג) וההשארה של הרשיבו דהתלבשות סהבחינה אחרונה, שנשארה בכל כסך, גרם ליציאת ב' קומות זכר ונקבה, בהואשים רכל הפרצופים, החל מע"ב דא"ק וכן בס"ג דא"ק וכן בס"ה וב"ן דא"ק ובכל פרצופי אצילות. כי בפרצוף ע"ב דא"ק, שאין שם בהכסך אלא ושיבו דעוביות דבחי"ג, הוציא ע"ם בקובת דכנה, דנה ורשיבו דהתלבשות מבחי"ד הנשארה שם בהכסך, שאינה דאווה כלל לזווג עם אור העליון, בשום זכותה כנ"ל, הנה היא נכללת עם העוביות דבחי"ג

ונקשה

תעליון, כי אפילו הראש של הקומה חחדשה נבחן כלפי העליון כנופו כלבר, לחיותו נכשך מסך דנוף שלו. ולפיכך שינוי הצורה הזו כבדיל אותם לכ' גופים נבדלים, וכיון שהקומה התרשה היא כולה הולדה של הכסך דנוף של פרצוף הקומה, ע"כ נהשב ככן אליו, וכבו ענף הנכשך מסנו. ויש עוד דבר נוסף בההבדל מההחזון לעליון. והוא כי כל ההחזון יוצא מבחינה שיגור קומה אחרת שבה' בחינות שבהכסך, כנ"ל באות כיב וכ"ד, וכל החזון דסדר הבחינה העליונה של האורות דעליון והבחינה דתחתונה של הכלים דעליון. והטקס הוא, כי כנכע הביטוש דא"ם בהכסך, להאכיד בהכסך את בחינה אחרונה דעוביות שלו. ולכשל, בפרצוף הא' דא"ק, שהכסך לו כל ה' בחינות עוביות שלו, והיינו עד לבחי"ד, הנה ע"י הביטוש דא"ם בהכסך דנוף, כוכך את העוביות דבחי"ד לגברי, ואינו מניח מסנו אפ"י רשיבו של העוביות ההוא, ורק הרשימות סהעוביות דבחי"ג ולמעלה נשארים בהכסך. ולפיכך כשהמסך הוא נכלל בהראש וכקבל שם זווג דהכאה על העוביות שנשאר בהרשימות שלו מחנוף, נמצא הזווג יוצא רק על בחי"ג דעוביות שבהמסך כלבר, כי הרשיבו דעוביות דבחי"ד נאבדה ואינה שם, וע"כ הקומה שיוצאת על הכסך הזה הוא בשיעור קיבת חכמה לבר, הנק' הוי"ה דע"ב דא"ק, או פרצוף ע"ב דא"ק. ונתבאר לעיל אות כ"ד, אשר קובת חכמה היוצאת על הכסך דבחי"ג חסרה המלכות דכל"ם ובחינה אור יחידה סהאורות, שהוא אור הכתר. ע"ש. הרי שפרצוף הע"ב חסר הבחינה אחרונה דכל"ם דעליון והבחינה עליונה דאורות דעליון. ומשום שינוי הצורה הרחוקה הזו, נבחן החחזון לפרצוף נבדל סהעליון.

(ד) וער"ז אחר שנהפשת פרצוף ע"ב לראש ונוף, ונקשה הביטוש דא"ם על הכסך דנוף דע"ב, שהוא מסך דבחי"ג, הנה הביטוש הזה מעלים ומאכיד מסנו את הרשיבו דעוביות של הבחינה האחרונה שבהמסך, שהוא בחי"ג, ונמצא בעת עליה המסך אל הפה ראש ונכלל בו כחזווג דהכאה, נקשה ההכאה רק על עוביות דבחי"ב שנשארה בהמסך הזה, כי הבחי"ג נאבדה מסנו ואינה, וע"כ הוא מוציא רק ע"ם בקומת בינה, הנק' הוי"ה דס"ג דא"ק, או פרצוף ס"ג, ויחסר ז"א ומלכות דכל"ם וחיה יחידה דאורות כנ"ל. וער"ז כשנחפשת הפרצוף ס"ג הזה לראש ונוף,

פתיחה לחכמת הקבלה

ונעשה לרשימו אחת, ואז קנתה חרשיכו דהתלבשות כח להזווגות עם אור העליון, וע"כ יצא עליה זווג דהכאה עם אור העליון, המוציא ע"ם בקירוב לקומת כתר, והוא מטעם היות כח בחי' התלבשות דבחי"ד. והתכללות זה נקרא התכללות הנקבה בהזכר, כי הרשימו דעוביות מבחי"ג נק' נקבת, לחיותה הנושא לבחי' העוביות, והרשימו דהתלבשות דבחי"ד נק' זכר, כשום שבא מקומה גבוה כמנה, ומשום שהוא זך מעוביות. ולפיכך הגם שהרשימו דזכר בלבד אינו מספיק לזווג דהכאה, אכנס ע"י התכללות הנקבה בו, נעשה גם הוא ראוי לזווג דהכאה.

מעמים נקודות הגין ואותיות

(מו) אחר שנתבאר הביטוש דאויס באו"פ הנוחג אחר התפשטה הפרצוף לכהינת גוף, שכסכתו כזוכך המסך דגוף וכל האורות דגוף מסתלקים, והכסך עם הרשימות הנשארים בו עולים לפת דראש, ומתחדשים שם כזווג דהכאה מחדש, וכוציאים קומת חרשה בשיגור העוביות שבהרשימות, נבאר עתה, ד' מיני אורות סנתיא, הנעשים עם הביטוש דאויס ועליות המסך לפת דראש.

(מו) כי נחבאר שע"י הביטוש דאויס בהמסך דגוף, הוא כזוכך להמסך מכל עוביות דגוף עד שנזדכך ונשחיה להכסך דפת דראש, שהשתוות הצורת עם הפת דראש נמצא מיחדו כבחי' אחת עסה ונכלל כזווג דהכאה שבו. אמנם נבחן שאין הכסך כזוכך בבת אחת, אלא על פי סדר המדרגה, דהיינו מתחילה מבחי"ד לבחי"ג, ואח"כ מבחי"ג לבחי"ב ואח"כ לבחי"ב לבחי"א, ואחר כך מבחי"א לבחינת שורש, עד שנזדכך מכל בחינת עוביותו ונעשה זך כבו המסך דפת דראש. והנה אור העליון אינו פוסק מלהאיר אף רגע, והוא מזדווג עם המסך בכל כצב וכצב של הזדככותו, כי אחר שנזדכך מבחי"ד, ונסתלק כל הקומת כתר הזו והכסך בא לעוביות דבחי"ג, הרי אור העליון מזדווג עם הכסך על פי העוביות דבחי"ג הנשארת בו, ומוציא ע"ם בקומת חכמה, ואחר כך כשנזדכך הכסך גם מבחי"ג ונסתלק גם קומת חכמה, ולא נשאר בהכסך רק בחי' ב', נמצא אור העליון כזדווג עמו על בחי"ב ומוציא ע"ם בקומת בינה. ואחר כך כשנזדכך גם מבחי"ב ונסתלקה הקומת הזו, ולא נשאר בו רק עוביות דבחי"א, הנה אור העליון כזדווג עם הכסך על עוביות דבחי"א הנשארת בו, ומוציא קומת ע"ם בקומת חז"א. וכשנזדכך גם מעוביות דבחי"א וקומת חז"א כסתלקת, ולא נשאר בו אלא שורש העוביות, מזדווג אור העליון גם על העוביות דשורש הנשארת בהמסך

סד) ואחר זה, יש גם התכללות הזכר בהנקבה, דהיינו שהרשימו דהתלבשות נכלל בהרשימו דעוביות, ואז יוצא זווג דהכאה על קומת הנקבה בלבד, שהוא רק קומת בחי"ג שהיא קומת חכמה הנקרא הוי"ה דע"ב, כנ"ל. והנה הזווג העליון, שהנקבה נכללה בהזכר, נבחן לקומת הזכר, שהיא קומת כתר בקירוב. וזווג התחתון שהזכר נכלל בהנקבה, נבחן לקומת הנקבה, שהיא קומת חכמה בלבד. אמנם קומת הזכר, כחוך שהעוביות שבו אינו בעצמו, אלא ע"י התכללות עם הנקבה, הנה הגם שסמפיק ליציאת קומת ע"ם כמטה למעלה הנק' ראש, כנ"ל, עכ"ז אין קומת זו יכולה להפשט ממעלה למטה לכהינת גוף, שפירושו, התלבשות האורות בכלים, כי זווג דהכאה על עוביות חבא כבחינת התכללות, אינו מספיק להחפשט לבחינת כלים, ולפיכך אין בקומת הזכר רק בחינת ראש בלי גוף. וגוף הפרצוף נמשך רק לקומת הנקבה, שיש לה עוביות מבחי' עצמותו ומשום זה אנו מכנים את הפרצוף רק על קומת הנקבה בלבד, דהיינו בשם פרצוף ע"ב, כי עיקר, של הפרצוף הוא הכהינת גוף שלו, שהוא התלבשות האורות בהכלים, והוא יוצא רק מכותת הנקבה כמבואר. ע"כ נקרא הפרצוף שמה.

(כה) וע"ד שנתבאר ב' הקומות זכר ונקבה בהראש דפרצוף ע"ב, כמש על אותו יך יוצאי"ב ב' הללו גם בראש הס"ג, אלא שם הזכר הוא בקירוב לבחינת חכמה, כשום שהוא מהרשימו דהתלבשות דבחי"ג בהתכללות העוביות דבחי"ב. וקומת הנקבה היא בקומת בינה דהיינו כהעוביות דבחי"ב. וגם כאן נקרא הפרצוף רק על שם קומת הנקבה, כשום שהזכר הוא ראש בלי גוף. וע"ז בפרצוף מ"ה דא"ק, ושם קומת הזכר הוא

מט) ואלו הרשיכות הנשארות למטה בנוף אחר הסתלקות האורות דמטעים, נקראות בשם תגין. ואלו הרשימות הנשארות כקוסמות הנקודות נקראות בשם אותיות שהם כלים. והתגין שהם הרשימות מהאורות דמטעים הם חופפים על האותיות והכלים, ומקיימים אותם. ונהבאר ד' מיני אורות הנק' בטעים נקודות תגין ואותיות. אשר הקוסמה הראשונה היוצאת בכל פרצוף, מהיפ הנקראים: גלגלהא, עיב, סיג, מיה וב'ן נק' בטיט בטעים. וקוסמות היוצאות בכל פרצוף אחר שכבר התחיל להזדכך, עד שכזדכך כולו, נקראות בשם נקודות. והרשיכות הנשארות מהאורות דמטעים שבכל קוסמה אחר הסתלקותם, נק' בשם תגין. והרשימות, הנשארות מהאורות של קוסמות הנקודות אחר הסתלקותם נק' בשם אותיות או כלים. ותזכור זה בכל היפ, הנק' גלגלהא, עיב, סיג, מיה וב'ן, כי בכלם יש הזדככות, ובכולם יש אלו ר' מיני אורות.

ענין רת"ם שבכל פרצוף וסדר התלכשות הפרצופין זכ"ז

ז) הנה כבר ידעת את ההבחן שיש ב' מיני מלכיות בכל פרצוף, שהם, מלכות המזרוגת ומלכות המסייכת. והנה בהכסף שבמלכות המזרוגת יוצאות ע"ם ראיות, מסנה ולכעלה, המלכישות לע"ם דאוד העליון, שהם נק' ע"ם דראש כלומר, שרשים לבר. ומשם ולכמה כחפשמות הע"ם דנוף הפרצוף, דהיינו בכחינות החלכשות האורות בכלים נכורים. ואלו הע"ם דנוף מתחלקות לבי' בחי' של ע"ם, הנק' ע"ם דתוך וע"ם דסוף: שהע"ם דהוך כקוסמן מסה עד דמבור, ששם מקום החלכשות של האורות בהכלים. והע"ם דכיום וסוף ופרצוף, מקוסמן מטבורו ולמטה עד סיום רגליו, שפידושן, אשר חמלכות מסיימת לכל ספירה וספירה עד שמגיע לבחינתה קצמה שאינה ראויה לקבל שום אור, וע"כ נפסק שם הפרצוף. ובחינת הפסק זה מכונה סיום מצבקות דגליון של הפרצוף, שמשם ולמטה הלך פנוי וריקן בלי אור. ותרע, שבי מיני ע"ם הללו נמשכים מהע"ם דשרשים הנק' ראש. כי שניהם נכללים בחמלכות המזרוגת: כי יש שם כח הלכשה, שהוא האויה העולה ומלכיש לאור העליון. גם יש שם כח העיכות של המסך על המלכות, שלא תקבל האור, שקי"ז נעשה

במסך, ומוציא ע"ם בקוסמת המלכות. וכשנזדכך המסך גם בטוביות ושרוש וגם קוסמת המלכות נסתלקה משם, כי לא נשאר בהמסך עוד שום טוביות דנוף, הנה אז נבחן שהמסך ורשיכותיו עלו ונתחברו עם המסך דראש ונכלל שם כזווג דהכאה, ויוצאים עליו חקיים חחדשות, הנקראות בן ותולדה לפרצוף הראשון. והנה נחבאר, שענין הביטוש דאוי"ם באוי"ם המזכך להכסף דנוף של הפרצוף הא' דא"ק. ומעלתו לפה דראש שלו, שקי"ז נולד ויוצא פרצוף שני עיב דא"ק, אין זה נעשה בכת אחת, אלא על סדר המדרגה, אשר אור עליון מזווג עמו בכל כצב ומצב סדר' מדרגות שהולך וכא עליהם במשך זמן הזדככותו, עד שנשתווה לפה דראש. וער"ז שנחבאר יציאת ד' קוסמות במשך זמן הזדככות הגוף דפרצוף מ' לצורך עיב, כן יוצאות ג' קוסמות במשך זמן הזדככות הכסף דנוף דפרצוף עיב, בעת אצילותו לפרצוף סיג, וכן בכל המדרגות. כי זה חללה, אין המסך מזדכך בכת אחת אלא בסדר המדרגה, ואוד העליון שאינו פוסק להתפשט להחלתו, נמצא מזווג עמו בכל מדרגה ומדרגה שברוך זיכוכו. מח) אכנס אליו הקוסמות שיוצאות על המסך במשך זמן הזדככותו ע"פ סדר המדרגה אינן נחשבות להתפשטות מדרגות אמיתיות, כמו חקוכה הראשונה שיצאה כמרכ התחלת הזדככות, אלא שהן נחשבות לבהינות נקודות, ומכונות בשם או"ח ודין, כי כח הדין של הסתלקות האורות כבר מקורב בהם. כי בפרצוף הא', הנה תיכף כשהביטוש התחיל לפעול וזיכך את המסך ונוף מבחי"ד, הנה נחשב כאלו היה כבר נזדכך כולו, כי אין מקצת ברוחני, וכיון שהתחיל להזדכך כבר מוכרח להזדכך כולו, אלא מתוך שמדרך הכסף להזדכך על סדר המדרגה, יש שהות לאור העליון להזווג עמו, בכל מדרגה של טוביות שהמסך מקבל במשך זמן הזדככותו, עד שכזדכך כולו, כנ"ל, וע"כ אליו הקוסמות היוצאות במשך זמן הסתלקותו, כח ההסתלקות מקורב בהן, ונחשבות דק לבחינות נקודות ואו"ח ודין. ולפיכך אנו מבחינים בכל פרצוף ב' מיני קוסמות, בשם: טעמים, ונקודות. כי הע"ם דנוף שיצאו בראשונה בכל פרצוף, נק' בשם טעמים, ואותם הקוסמות היוצאות בהפרצוף בדרך זיכוכו, דהיינו אחר שכבר התחיל המסך להזדכך עד שמגיע לפה דראש, כנ"ל, הן נקראות בשם נקודות.

פתיחה לחכמת הקבלה

המלכות והכסף שבראש, כי אז נכלל בחסך שבראש בזווג דהכאה יכו. כנ"ל. ואחר שנעשה קליו הזווג דהכאה בבי הרשיכות עוביות ותלבושות הנשאר בהכרך דגוף, הנה הזכרה העוביות שבו שהיא מבחינת עוביות דגוף, ועיי הכר שהוא נבחן לנו, שהקוסה יוצאת מבחינת ראש דפרצוף הא' דא"ק, ויורדת ומלכשת לבחי' הגוף שלו, דהיינו בבקום שורשה, כי כסך דגוף היא. וכאמת היה צריך לירד הכסך עם המלכות המזדווגת של הפרצוף החדש, למקום הטבור דפרצוף הא', כי שם מתחיל הכסך דגוף עם מלכות המסיימת של פרצוף הא' ששם שורש הפרצוף החדש ואחיותו. אלא סתוך שהבחינה האחרונה דעוביות נאכרה סתמך כסכת הביטוש דאוי"ם באוי"ם, (כנ"ל באות סי) ולא נשאר בהסך זולת בחייג דעוביות, אשר בחייג הזאת דעוביות נק' הזה, ולפיכך אין לחסך ומלכות המזדווגת דפרצוף החדש, שום אחיזה ושורש בהטבור דקליון, אלא רק בתחזו שלו, והוא רכוק שם כענף בשורשו.

נד) ולפיכך נמצא, שרכסך דפרצוף החדש יורד למקום החזה דפרצוף הא', וכוציא שם, עיי זווג דהכאה עם אור העליון, עים דראש כסנו ולמעלה, עד חפה דקליון, שהוא המלכות דראש דפרצוף הא'. אבל את העים דראש של פרצוף העליון אין התחתון יכול להלביש אף משהו, לחיותו רק מבחינת כסך דגוף של העליון כנ"ל. ואחיי סוציא עים כעלה לכמה הנק' עים דגוף בתוך וסוף של התחתון, ומקומן בחזה דפרצוף העליון ולמטה עד הטבור שלו בלבה, כי כטבור ולמטה הוא מקום העים דסיום של העליון, שהיא כתי"ד. ואין להתחתון אחיזה בבחינה אחרונה של העליון, כי נאכרה כסנו בעת הזדככותו (כנ"ל באות סי). וע"כ פרצוף התחתון ההוא הנק' פרצוף ההכסה דא"ק או פרצוף ע"כ דא"ק, סוכרה לרסתיים לכעלה מטבור של פרצוף הא' דא"ק. ונתבאר חיטב, שכל רח"ם דפרצוף ע"כ דא"ק, שהוא התחתון דפרצוף הא' דא"ק, חסח עוסרים כסקוב שכחתת חפה דפרצוף הא' עד מקום הטבור שלו, באופן, שהחזה דפרצוף הא' הוא מקום פה דראש של פרצוף ע"כ, דהיינו מלכות המזדווגת, והטבור דפרצוף הא' הוא מקום סיום רגליו דפרצוף ע"כ, דהיינו מלכות המסיימת.

נעשה הזווג דהכאה המעלה אור חוזר. ובי כחות הללו הכה בהראש רק עושים בעלכא, אלא כשכתפצטים מלבעלה לכטה, הנה כח הא' שהוא כח ההלכשה, יוצא לפועל בהעים דתוך שכפה ולכטה עד הטבור. וכח הבי' שהוא כח העיכוב על המלכות כלקבל אור, יוצא לפועל בהעים דכוף וסיום שכטבור ולמטה עד סיום אצבעות רגליו. ובי' סיני עים הללו נק' המיד חגיית נהיים: שהעים דתוך שטפת עד הטבור נק' כולן בשם חגיית, והעים דסוף שכטבור ולמטה נק' כולן בשם נהיים, וזכור זה.

גא) עוד יש לדעת, כי ענין הצמצום לא היה אלא על אור החכמה, שהכלי שלה הוא הרצון לקבל הנגמר בבחי'ה שבה נעשה הצמצום והכסף, אבל על אור דחסדים לא היה שום צמצום כלל, כי הכלי שלו הוא הרצון להשפיע, שאין בו עוב עוביות ושינוי הצורה מהמאציל, ואינו צריך לעוב תיקונים. ועכ"ז לפי שבהעים דאור העליון נמצאים אלו ב, האורות. חכמה וחסדים, כקושרים יחדיו, בלי שום הפרש ביניהם, להיותם אור אחד המתפשט לפי חכונתו, לפיכך כשבאים בתלבושות בכלים, אחר הצמצום, הנה גם אור דחסדים נפסק על המלכות, מעפיי שקליו לא נעשה צמצום. כי אם היה אור דחסדים כתפשט במקום שאין אור החכמה יכולה להתפשט שם אף משהו, דהיינו בהמלכות המבטייכת, היתה נעשה זכירה באור העליון, כי האור דחסדים היה סוכרה לתפרד לגמרי באור החכמה, ולפיכך נעשה מלכות המסיימת לבחינה חלל פנוי וריקן לגמרי ואפיי' כאור דחסדים.

גב) ועם זה חבין תוכנם של העים דסוף הפרצוף שסטבור ולמטה, כי אי אפשר כלל לומר שהן רק בחי' אור דחסדים בלי חכמה כלל, כי אין האור דחסדים נפרד לעולם לגמרי כאור החכמה, אלא שיש בתן בהכרה הארה כועשת גם באור החכמה, ותרע שהארה מוקטת הזו אנו מכנים חמיד בשם ויק בלי ראש. והנה נתבאר ג' בחי' העים שכפרצוף, הנק' ראש תוך סוף.

גנ) ועתה נבאר ענין סדר הלכשת הפרצופין, גלגלתא ע"כ וסיג דא"ק, זה לזה. וזה ידעת כי כל התתון יוצא מסך דגוף דקליון, אחר שגזוכך ונעשה כחשואת הצורה אל

קבלה על אור העליון, וגם תהיה ברכיות נסוד עם האור, כלי שום שינוי צורה כלל. כניל. אמנם עד עתה לא נגלה עוד שורש להיקון הזה, כי לענין זה צריך האדם להיות כלול גם בכחיות העליונות שלמעלה מבחירה, כדי שיהיה בו ההכשר לעשות מעשים טובים של השפעה. ואם היה האדם יוצא מהמצב של פרצופי א"ק, היה כולו מבחינת חלל פנוי, כי הבחירה הצריכה להיות לשורש גופו של האדם, היתה כולה בלכטה בדגלי א"ק, בבחינת חלל פנוי וריקן בלי אור, להיותה נכצאת בהפכיות הצורה כאור העליון, שנכחנת משום זה לבחינת פרודא ומיתה. ואם היה נכרא האדם סכנת, לא היה יכול להקן מעשיו כלל, כי לא היה בו שום ניצוצין של השפעה, וחיה נמשל ככהמות, שאין בהם מבחינת השפעה ולא כלום, שכל חייהם הוא אך לעצבם. וכדוגמת הרשעים, השקועים במאות הקבלה לעצבם, ואפילו החסד דעבדן, לגרטייהו עבדן. שעליהם נאמר רשעים בחייהם נקראים סתים, להיותם בהפכיות הצורה כחי החיים.

נח) וזים מ"ש חו"ל (ביר ספ"יב) כתחלה עלה במחשבה לכרא את העולם כסדת הדין וראה שאין דעולם כתקיים, והקדים סדת הרחמים ושתפה לכדת הדין. פי' כי כל החילה ואחיכ הנאמר ברוחניות, פירושו ככה ומסוכב, וז"ש שהסכת הראשונה של הנולמות, דהיינו פרצופי א"ק שנאצלו תחילת כל העולמות, נאצלו כסדת הדין, דהיינו בבחינת מלכות לכה, הנק' סדת הדין, דהיינו הבחירה, שנצטמצמה ויצאה בבחינת חלל פנוי וכיום לגלי א"ק, שהים הנקודה דעוה"ז, הנכצאה לכטה כסיום דגלי א"ק בבחינת חלל פנוי וריקן ככל אור כניל. וראה שאין העולם כתקיים, דהיינו כניל, שכאופן זה לא היה שום אפשרות להאדכ, הצריך להבראות מבחירה הזו, שיוכל לסגל בעשים של השפעה, שעל ידו יחקיים העולם כסדת החיקון הנרצה, לכן הקדים סדת הרחמים ושתפה לסדת הדין. פי' ספירת בינה נק' סדת הרחמים, וספירת המלכות נק' סדת הדין, משום שעליה נקשה הצמצום. והכאציל העלה כרת הדין, שהוא כח הסיום הנעשה כספירת המלכות, והעלה אותה אל הבינה, שהיא כרת הרהיכי, ושיתף אותם יחד זה בזה, שע"י השתתפות הזה נקשה גם הבחירה, שהיא סדת הדין כלולה מניצוצי השפעה שבהכלי דיכנה. (כניל

באות

נח) וכמו שנחבאר בסדר יציאת פרצוף ע"ב ספרצוף הא' דא"ק, כן הוא ככל הפרצופין עד סוף עולם העשית, שכל הוהוון יוצא ככסך דגוף דעליון שלו, אחר שגודכך ונכלל כמסך ומלכות דראש דעליון בהוונ דהכאה אשר שם, ואחיו יורד כשם לכקום אחיותו בהגוף דעליון, וכוציא גם כמקובו ע"י וונ דהכאה עם אור העליון את העים דראש ככטה לכעלה, וגם סתפשט סמקלה לכטה לע"ס דגוף כחון: סוף ע"ד שנחבאר בפרצוף ע"ב דא"ק, בטעמו וניסוקו. אלא בענין סיום הפרצוף יש חילוקים כמיש כמקובו.

צמצום ב' הנק' צמצים נה"י דא"ק

נו) והנה נחבאר היטב ענין דצמצום אי שנעשה על כלי המלכות, שהיא הבהירה, שלא הקבל לתוכה אור העליון. וכן ענין הכסך והוונ דהכאה שלו עם האור העליון. המעלה אור, שהאור הזה נקטה לכלי קבלה דרשים כמקום הבחירה. וכן ענין ההודכות של הכסך דגוף הנעשה בהגושין דכל פרצוף, כפאת וכיטוש דאורים באזיפ, דבוציאה ד' הבחינות טנתיא דגוף דכל פרצוף, והמעלה את הכסך דגוף לבחינת כסך של ראש, וככשרתו לזונג דהכאה עם אור העליון, שעליו נולד פרצוף שני הנמוך ככדרנה ארת כהפרצוף הקידב. וכן יציאת ג' פרצופין הראשינים דא"ק, הנק' גלגלה ע"ב סיג, וכדר הלכרם זה את זה.

נז) והדק, שכאלו דג' דפרצופין גלגלתא ע"ב וס"ג דא"ק, אין עוד אפי' שורש יד' העולמות אבי"ט, כי אפילו כהינת כקום לג' עולמות ביע עוד לא היה כאן, שהרי פרצוף הפנימי דא"ק היה נכשך עד הנקודה דעוה"ז. וכן לא נגלה עוד שורש לענין חיקון הנרצה, שככטהו נקטה הצמצום, כי כל הנרצה כדכד הצמצום שנעשה בבחירה, היום ככדי לחקנה שלא תהיה כה שום שינוי צורה עם קבלתה את אור העליון, (כניל באות יו"ד). והיינו כדי לכרוא גוף האדם בבחינה ד' ההיא, וכם העסק שלו בחורה וכצוות על כנת להשפיע נ"ד ליוצרו, יהפך את כח הקבלה שבבחירה שיהיה עים להשפיע, עכזה כשווה צורת הקבלה להשפעה גבורה, ואז יהיה גמר החיקון, כי כזה תחזור הבחירה להיות לכלי

פתיחה לחכמת הקבלה

וחיצוניות, ורק הע"ם החיצוניות נקראים עולם הנקודים, וחקשר ספירות הפנימיות נק' סיה זכ"ן דא"ק עצמו.

סא) אמנם יש לחב"ן, כיון שהע"ם נקודים וח"ס"ת דא"ק, נאצלו ויצאו מנקבי עינים דראש הס"ג כנ"ל, הנה היו צריכים להלביש להס"ג ספה דראשו ולכטמה, כס"ש בפרצופין הקורסים, שכל תחתון סלביש לעליונו כפה דראש ולכטמה, ולטה לא היה כן, אלא שירדו להלביש בהמקום שלמטה מטבור דא"ק, ובכרי להבין את זה, צריכים לידע היטב, איך נהווה השיתוף הנ"ל, שהבינה והכלכות נתחברו לאחת.

סב) וחקנין הוא, כי בעת יציאת פרצוף ס"ג, הוא נסתים כולו לבעלה מטבור דא"ק הפנימי, כמו שנתבאר בפרצוף ע"ב דא"ק, כי לא יכלו להתפשט מטבור ולכטמה, כי שם מתחלת שליטת הכח"ר דא"ק הפנימי בכחינת ע"ם רסיום שלח, ובפרצופי ע"ב ס"ג אין בהם מבח"ר ולא כלום. (כנ"ל באות נ"ד). אמנם כשהתחילו לצאת הנקודות דס"ג דא"ק, דחיינו אחר שנורכך המסך דס"ג, שהוא בחי"ב דעוביות, ע"י הביטוש דא"ס בו, וכו' לבחי"ב דהתלכשות ובחי"א דעוביות, הנה אז נסתלקו הטעמים דס"ג, ויצאה קוסת חנקודות על העוביות הנשארה בהמסך, בו"ק בלי דאש. כי הע"ם היוצאות על בחי"א דעוביות הן קוסת ז"א כחסר ג"ר, וגם בקוסת חזרה, שהוא בחי"ב דהתלכשות, אין שם בחינת בינה אלא בקירוב שהוא נבחר לז"ק דבינה, ולפיכך קוסה זו נקודות דס"ג, נשתנה צורתה עם הע"ם רסיום שלמטה מטבור דא"ק, שגם הן בכחינת ו"ק בלי דאש, (כנ"ל באות נ"ב). ונודע שהשתוות הצורה מקרכת הרוחניים לאחד, וע"כ ירדה קוסה זו למטה מטבור דא"ק, ונתערבה שם עם חו"ן דא"ק, ושמשו כאחר יחד, להיותם שוים בשיעור קוסת. סג) ואין לחקשות חרי עריון יש ביניהם מרחק רב מצד העוביות שבהם, כי הנקודות דס"ג באו מעוביות דבחי"ב ואין בהם מבח"ר ולא כלום, והגם שחם קוסת ז"א, אין זה עור דוסת לקוסת ז"א של הלמטה מטבור דא"ק, שהוא ז"א דבחי"ד, הרי שיש בהם הפרש גדול. התשובה היא, כי אין העוביות ניכרה בפרצוף בעת התלכשות האור דק אחר הסתלקות האור, וע"כ בעת שהופיע פרצוף הנקודות דס"ג בקוסת ז"א ירד ונתלכש בקוסת ז"ן שסטבור ולמטה דא"ק

באות ח' ע"ש). שכוח נקשה חכשר לגוף הארס היוצא מבח"ר, שהיה כולל גם מסרת ההשפעת, אשר אז יוכל לעשות מע"ט ע"ם להשפיע ניר ליוצרו, ער שיהפך סרת הקבלה שבו שחהיה כולה ע"ם להשפיע. שעייו יתקיים העולם לתיקון חנרצה סבריות העולם, כנ"ל.

נט) והנה השיתוף הזה של הכלכות בכינה נקשה בפרצוף ס"ג דא"ק, וגם לצמצום ב' בחקולמות סמסנו ולמטה. כי נקשה בו סיום חרש על אור העליון, דחיינו במקום הכינה. ונמצא שהכלכות הססיימת, שהיתה עוסרת בסיום רנלי הס"ג דא"ק, סמקל הנקודה דעוה"ו, עלתה וסיימה את אור העליון במקום חצי בינה דגוף הס"ג דא"ק, הנק' ת"ת. כי כח"ב רגוף נק' חג"ת, ונמצא חתית היא בינה דגוף, וכן סלכות הסורונת, שהיתה עוסרת במקום הפה דראש הס"ג דא"ק, עלתה למקום נקבי עינים דא"ק, שהוא חצי בינה של ראש, ונקשה שם הזוג, לצורך חסיה דא"ק הנק' עולם הנקודים, במקום נקבי עינים.

סז) וזה מכונה ג"כ צמצום נה"י דא"ק, כי הס"ג דא"ק שהיה כסתיים בשוה עם פרצוף גלגלתא דא"ק סמקל הנקודה דעוה"ו, הנה ע"י השיתוף ועלית הכלכות במקום בינה, נמצא סמתיים סמקל לטבור דא"ק הפנימי, דחיינו במקום חצי ת"ת, שהוא חצי בינה דגוף דא"ק הפנימי, כי שם עלתה סלכות הססיימת, ועכבה אור העליון שלא יתפשט סמנה ולמטה, וע"כ נקשה שם חלל פנוי ודיקן בלי אור, ונמצאו התנה"י דס"ג, שנתטכצמו ונתרוקנו מאור העליון, ולפיכך נקרא הצמצום ב' בשם צמצום נה"י דא"ק, כי ע"י סיום חרש שנקשה במקום הטבור, נתרוקנו הנחי דס"ג דא"ק כאורוהיהם. וכן נבחר שאח"פ דראש הס"ג יצאו סמדרגת ראש הס"ג, ונקשו לבחינת גוף של, כי הכלכות הסורונת עלתה לנקבי עינים, ויצאו הע"ם דראש סממסך שבנקבי העינים ולמקלה, ומנקבי העינים ולכטה, כבר נקרא גוף הפרצוף, כי אינו יוכל לקבל רק הארה שבנקבי עינים ולמטה, שזו היא בחינת גוף. והנה קוסת הע"ם הללו, שיצאה בנקבי עינים דס"ג דא"ק, הן הע"ם הנקראות עולם הנקודים, שירדו מנקבי עינים דס"ג ובאו למקום, שהוא למטה מטבור דא"ק הפנימי, ונתפשטו שם ראש וגוף, ותרע כי הסיום חרש הנ"ל, הנקשה במקום הכינה דגוף, מכונה בשם פרטה, ויש כאן שניסיות

ומתוך עלית המלכות המסיימת למקום בינה דגוף הנקי ח"ת, נמצא נסתים שם הפרצוף, ואין האור יכול לעבוד בשם ולכטה. הדי שמקום האצילות נסתים שם בחצי ח"ת על החזה. וכבר ידעת שסיום ההדש רזה שנעשה כאן, נקרא בשם פרסא שמתחת עולם האצילות. ובאלו הספירות שהן לכמה מהפרסא יש בהם ג' חלוקות. והוא מטעם, כי באמת לא היו צריכים לצאת לכמה מהאצילות רק ב' הספירות ז"ן דגופא הנקרא נהי"ם, כי מאחד שהסיום נעשה בהבינה דגופא, שהוא ח"ת, נמצאים רק הזו"ן שלכטה כת"ת שחם לכטה מהסיום, ולא הח"ת, אמנם גם חצי ח"ת התחתון יצא ג"כ לכטה כסיום. והטעם הוא, כי הבינה דגוף נכללת: ז"כ סע"ס כח"ב ז"ן, ובתוך שהזו"ן הללו דבינה הם שרשים של הזו"ן דגוף הכוללים שנכללו בהבינה, הם נחשבים ככזה, וע"כ יצאו גם הזו"ן דבינה לכטה מהפרסא ראצילות ביהד עם הזו"ן הכוללים. ובטעם זה נסדקה ספירת הה"ת לרחבה בכקום החזה, כי המלכות שעלתה לבינה עזרת שם, ובוציאה גם את הזו"ן דבינה להזין, שהם ב"ש הח"ת שבחזה ולכטה עד סיומו. ועכ"ז יש הפרש בין ב"ש ח"ת לבין נהי"ם, כי הבי"ש ח"ת שייכים באמת להבינה דגוף, ולא יצאו לכטה מסיום האצילות מחמת עצמם, רק כפני שהם שורשי הזו"ן, לכן אין הפגם גדול בהם, כי אין יציאתם מחמת עצמם, וע"כ נבדלו מהנהי"ם, ונעשו לעולם בפני עצמו, והוא הנקרא **עולם הבריאה**.

סח) גם הזו"ן דגוף הנקרא נהי"ם נתחלקו ג"כ לבי בחינות, כי המלכות להיותה בחינת נוקבא נמצא פגמה יחד קשה, והיא נעשית למקום **עולם העשיה**. והז"א שהוא נהי"ם נעשה **לעולם היצירה** למעלה מעולם עשיה. והנה נחבאר, איך נחלק פרצוף הנקודות דס"ג, בסבת הצמצום ב', ונעשה כקום לדי עולמות: אצילות. כדואה, יצירה, עשיה. אשר הכח"ב חג"ת עד החזה שבו נעשה כקום לעולם אצילות. וחצי ח"ת התחתון שסחזה עד סיום הח"ת, נעשה כקום לעולם הבריאה. והנהי"ם שבו לעולם היצירה. והמלכות שלו לעולם העשיה. ובקובם סתחיל כנקודת המבור דא"ק, ובסתים נבעל לנקודת עז"ז, דחיינו עד סיום דגליו דא"ק, שהוא כוף שיעור הלכשת פרצוף נקודות דס"ג לפרצוף גדלגתא דא"ק, כנ"ל.

והנה

ואו נתערכו הכח"ב בהבהי"ד זה בזה, וגרם לצמצום הכ' הנ"ל, שנעשה סיום חדש במקום בינה דגוף של פרצוף ההוא. וכן גרם להשתנות מקום הזו"ן, ונעשה הפה דראש במקום נקבי העינים, כנ"ל.

סד) הנך סוצא, שכקור השיתוף של המלכות בהבינה הנקי צמצום ב', נעשה רק לכטה כמבור דא"ק, ע"י התפשטות פרצוף נקודות דס"ג שמה, ולפיכך לא יכלה קוסת ע"ס זו דנקדים הכאה כצמצום ב', להתפשט למעלה כמבור דא"ק כי אין שום כח ושליטה יכול להתגלות למעלה מסקור יציאתו. ובתוך שכקום החזות הצמצום ב' התחיל מהמבור ולמטה, ע"כ הוכרחה גם קוסת הנקודים להתפשט שם.

המקום לדי העולמות אבי"ע וענין הפרסא שבין אצילות לבי"ע

סה) והנה נחבאר, שכל עיקרו של צמצום הכ' הנ"ל, נעשה רק בפרצוף נקודות דס"ג, שמקומו כמבור ולמטה דא"ק עד סיום דגליו, דחיינו עד סבעל לנקודה דעוה"ו. והדע שכל אלו השינויים שנעשו בעקבות צמצום הכ' הזה, באו רק בפרצוף נקודות דס"ג ההוא, ולא למעלה ככנו, וזה שאמרנו למעלה, ע"י עלית המלכות לחצי ח"ת דא"ק וסיימת שם הפרצוף, יצאו חצי ח"ת התחתון ונהי"ם דא"ק לבחינת חלל פנוי, לא נעשה זה כתנהי" דא"ק עצמו אלא רק כתנהי" דפרצוף נקודות דס"ג דא"ק, אבל בא"ק עצמו נכחנים השינויים הללו רק לבחינת עליית ס"ן לכה, שפירושו, שהוא נתלבש בשינויים הללו כדי להאציל להע"ם דנקודים בבחינתן, אבל בא"ק עצמו לא נעשה שום שינוי.

סו) והנה תיכף בעת דצמצום, דחיינו בעת עלית המלכות להבינה, עוד כטרם העלית ס"ן והזו"ן שנעשה בנקבי עינים דא"ק, גרם זה שיתחלק פרצוף הנקודות דס"ג דא"ק, לדי חלוקות: א) כח"ב חג"ת עד החזה שלו, הנכחנים למקום אצילות. ב) ב"ש ח"ת שבחזה ולכטה עד סיום הח"ת שנעשה לכקום כריאה. ג) ג' הספירות נהי"ם שלו שנעשה לכקום עולם היצירה. ד) המלכות שבו שנעשה למקום עולם העשיה.

סז) ומעם הדברים הוא, כי מקום עולם אצילות, שפירושו, הכקום הראוי להתפשטות אור העליון,

פתיחה לחכמת הקבלה

ענין דקמנות והגדלות ענוההרש בעולם הנקודים

מט) והנה אחר שידעת בדרך כלל ענין הצמצום ב' שנגעשה בפרצוף הנקודות דכ"ג, לצורך אצילות הע"ס דעולם הנקודים, שהוא פרצוף חרביעי דא"ק, נחזור ונבאר ענין יציאת דע"ס דנקודים בפרטיות, וכבר נבאר ענין יציאת פרצוף כפרצוף, שכל פרצוף תחתון נולד ויוצא ככך דגוף דעליון אחר הזד ככותו ועליתו להתרושע הווצג להפה דעליון והגורם להזדככות זהו דוא דביכוש דא"ב בהכסוף דפרצוף העליון, הכוזך להכסך כמוביות דגוף שבו, וכשווה אותו לבהינת עוביות דראש. (כנ"ל באות ל"ד, ע"ה.) עברוך זה יצא פרצוף ע"ב דא"ק מפרצוף הכתר דא"ק, וכן פרצוף מ"ג דא"ק כפרצוף ע"ב דא"ק, כמ"ש שם. והנה גם פרצוף הר' דא"ק הנקרא ע"ס דעולם הנקודים, נולד ויצא מהעליון שלו, שהוא כ"ג דא"ק. ג"כ באותו הדרך. (ע) אמנם יש כאן ענין נוסף, כי בפרצופין הקודמים, בעת הזדככות הככך ידעליה לפה דראש דעליון, לא היה הככך כלול רק כהרשיכות דעוביות דגוף העליון בלבד, כש"כ כאן בהזדככות המסך דס"ג דא"ק לצורך הנקודים, היה הכסך הזה כלול מב' מיני רשיכות. כי מלבד שהוא כלול כדשיכות העוביות של עצמו, דהיינו מבחינת הספירות דגוף דס"ג דא"ק, הנה הוא כלול עוד כדשימות העוביות דזו"ן דא"ק שלכמה כמבור. והוא, מטעם התערבותם יתר לטטה מטבור דא"ק כמ"ש לעיל באות מ"א, ע"ה. ונקודות דכ"ג ירד יכטה מטבור דא"ק, ונתערבו יחד עם הזו"ן דא"ק אשר שם.

(א) ומכאן זה נההרש כאן כפרצוף הנקודים, ענין קטנות ונדלות, אשר מבחינת הרשיכות רעוביות שבהמסך, יצאו עליהם הע"ס דקמנות נקודים, ובמחינות הרשיכות דזו"ן דא"ק שלכמה מטבור, שנחכרו ונתערבו עם הרשיכות של המסך, יצאו עליהם הע"ס דגדלות נקודים.

(ב) גם הדע, אשר הע"ס דקטנות נקודים שיצאו על המסך, נחשבים לעיקר הפרצוף נקודים, כשום שיצאו על סדר הכדרגה, דהיינו כעצם הכסך דגוף דעליון. ע"ד שיצאו ג' פרצופין הקודמים דא"ק, אבל הע"ס דגדלות נקודים נבחנו רק לחופפה בלבד על פרצוף הנקודים, כשום שיצאו רק בזוג על דרשיכות דזו"ן דא"ק שלכמה מטבור, שלא באו על כדר הכדרגה, אלא

שנחכרו ונתחכפו על דככך כככה ירדתו דפרצוף נקודות דכ"ג לכטה מטבור דא"ק, כנ"ל, אות ע' (עג) והנה החילה נבאר דע"ס דקמנות נקודים, וכבר ידעת, כי אדר דהפעטה דכ"ג דא"ק, נעשה בו דביטוש דא"ב נא"פ, דהיינו על דככך שלו, וזיכך אותו על דרך דכדרגה, אדר דקטנות היוצאות בדרך הזדככותו, נקראות נקודות דכ"ג, והן שיררו לכטה מטבור דא"ק ונתערבו עם דכחיד אשר שכ, (כנ"ל באות ס"ב, ע"ה). והנה אדר שנבחר להזדכך ככל העוביות דגוף שבהככך, ולא נשאר בו רק בחיות עוביות דראש, נכדן שעלה דראש הס"ג וקבל שם זוג כחדש על שיעור העוביות שנשארו בדרשיכות שבהכסך ע"ד שנהבאר לעיל באות ל"ב.

(ד) וגם כאן נבחן שכהינה אחרונה דעוביות, שהוא העוביות דכחייב שהיה בהכסך, נאבדה דגמרי, ורק רשיכוו דהתלכשות נשאר סכנה, וכדעוביות לא נשאר כי אם בחי"א בלבד. ולפיכך קבל דמסך שם בראש הס"ג, ב' מיני זוגים: (כנ"ל באות מ"ג.) שמהתכללות בחי"א דעוביות תוך בחי"ב דהתלכשות, הנקרא התכללות הרשימו דנקבה כהרשיכוו דזכר, יצאה עליהן קובת בינה בקירוב, שהוא בדרך ו"ק דבינה, וקובת זו נקרא כפירת הכתר דנקודים. ומהתכללות הזכר כהרשימו דנקבה, דהיינו התכללות הרשימו דבחי"ב דהתלכשות בבחי"א דעוביות, יצאה קובת ז"א, שהוא בחינת ו"ק בלי ראש, הנקרא אבא ואבא דנקודים אב"א. ובקובת הללו נקראות ג"ד נקודים, כלומר, בחינת ע"ס דראש נקודים, כי כל ראש ככונה נשם ג"ר או כח"ב. ויש חילוק ביניהם, כי הכתר דנקודים, שהוא קובת הזכר, אינו מחפשט לניף, ורק בראש הוא כאיר, ואו"א דנקודים, שהם קובת דנקבה, היא לכדה מחפשט לגוף הנקרא ז"ס דההונות דנקודים, או הגי' נה"י דנקודים. (ה) באופן שיש כאן ג' כדרגות זה תחת זה: האי הוא הכתר דנקודים. שיש לו קובת ו"ק דבינת. דב' הוא קובת או"א דנקודים שיש להם קובת ז"א. וזכ שניהם בחינת ראש כנ"ל. הג' הוא ז"ת דנקודים חני' נה"י, שהם בחינת דגוף דנקודים. (ו) והדע, שבכח עלית המלכות לבניה נבחנו אלו הכדרגות דנקודים, שבעת יציאתן נחבקעו לב' הצאים הנק' פנים ואחוריים, כי כאחר שהזוג נמשה כנקבי עינים, אין בהראש אלא ב' כפירות והצי, שהם גלגלתא ועינים ונקבי עינים, דהיינו

רא"ק לראש הס"ג, שדם דרשינות דזוין דגופא
רא"ק, ככונים בשם עלית מ"ן.

פ) ודע שנקורו של עלית מ"ן הוא מהו"א וכינה
של הע"ם דאז"י, שנתבאר לעיל באות ה'
עש"ה. ונתבאר שם, אשר הכינה שהיא כחינת
זור דחכמים, בעת שהאצילה את ספי' התית
הנקרא בחי"ג. הורה להתחבר עם החכמה
והמשיכה כטנו הארת חכמה בשביל הת"ח
שרוא ז"א, ויצא הז"א בעיקרו נכחינת אור
חכמים של הכינה וביקוטו בהארת החכמה עש"ה.
ובכאן נעשה קשר בין הז"א והכינה, שכל
אימת שהרשיכות רז"א עולות אל רכינה, בהחברת
הכינה עם ההכמה וכישיכה כטנו הארת החכמה
בשביל הז"א. והעליה הזו של הז"א אל הכינה
הסתברת אותה עם החכמה, מכונה חסיד בשם
עלית מ"ן: כי בלי עלית הז"א להכינה אין
הכינה נהשבת לנוקבא אל ההכמה, כהיותה
בעצמותה רק אור דרכים ואינה צריכה לאור
ההכמה. ונכחנת שהיא חסיד אחר באחור עם
החכמה, שפירושו שאינה רוצית לקבל מהחכמה,
ורק בעת עלית הז"א אליה חוזרת להקשות
נוקבא להכמה, כדי לקבל כטנו הארת הכמה
בשביל הז"א, כנ"ל. הרי שעלית הז"א עושה
אותה לנוקבא, לפיכך מכונה עליתו בשם מ"ן
נוקבין, כי עליתו רז"א מחזירה פנים בפנים עם
החכמה, שפירושו שמקבלת מסנו ככחינת
נוקבא מהדכר, והנה נתבאר היטב סוד עלית
הס"ן, וזכור זה.

פא) וכבר ידעת שפרצוף ע"ב רא"ק הוא פרצוף
החכמה, ופרצוף הס"ג רא"ק הוא פרצוף
הכינה, והיינו שהם נכחנים לפי כחינה העליונה
של הקוסם שלהם, כי הע"ב שבחי' העליונה
שלו הוא חכמה נחשב לכלול חכמה, והס"ג
שבחינה העליונה שלו היא כינה נחשב לכלול
כינה. ולפיכך, בעת שהרשימות דזוין דגוף,
שלכמה כטכורו רא"ק. עלו לראש הס"ג, נעשו
שמה למ"ן אל הס"ג, שכבחתם נדווג הס"ג,
שהוא כינה, עם פרצוף ע"ב שהוא חכמה,
והשפיע הע"ב להס"ג אור הרש לצורך הזוין
שלכמה כטכור שלמה שבה, ואחר שקבלו הזוין
רא"ק אור הרש הזה, חזרו וירדו למקומם, לכמה
כטכור רא"ק, ששם נמצאים הע"ם דנקורים
והאירו את אור החדש תוך הע"ם דנקורים, והוא
הסותין דגדלות של הע"ם דנקורים. והנה נתבאר
הע"ם

כתר חכמה ורז"י העליון רכינה, והם ככונים
כלים רפנים. והכלים דאח"פ, שהם חצי כינה
התחתון וז"א ונוקבא, יצאו כהע"ם דראש ונעשים
לכחינתה של הכרונה שלכמה כהראש. ועל
כן, אלו הכלים דראש, שיצאו לחוץ כהראש,
נכחנים לכלים דאדורים. וער"ז נבקעה כל כרונה
וכרונה.

עז) ונמצא לפי"ז, שאין לך מדרגה שאין בה
פנים ואחוריים. כי האח"פ רקוכת זכר שהם
הכתר דנקורים, יצאו כמדרגת רכתר וירדו
למדרגת אר"א דנקורים, שהם קוכת דנקבת,
ואח"פ רקוכת הנקבת שהם אר"א דנקורים
ירדו ונפלו למדרגת הגוף שלהם, והיינו למדרגות
ז"ם חג"ת נהי דנקורים. ונמצא שאר"א כלולים
מכ"י כחינות פנים ואחורים, כי בפנימיותם נמצאים
אחורים של כרונת הכתר, והיינו האח"פ וכתר,
ועליהם מלביש הכלים דפנים דאר"א עצמם,
דהיינו גלגלהא ועינים ונקבי עינים שלהם
עצמם. וכן הז"ת דנקורים כלולים בפנים
וכאחוריים, כי הכלים דאחורים דאר"א, שהם
אה"פ שלהם, נמצאים בפנימיות הז"ת, והכלים
דפנים רז"ת נמצאים מלבישים עליהם ככהוץ.
ע"ה) וענין זה דרדהלקות הכרונות לבי הצאים
גם ג"כ, שאי אפשר להיות ככל אר"א,
הכרונות דנקורים יותר ככחינת נפש רוח,
והיינו ו"ק ברסר ג"ה, כי כתוך שחכר ככל
כרונה ג' רכלים כינה חזוין בטעם הנ"ל, הרי
חסר שם ג"ר ראורות שהם נשכה חיה יחירת
(כביש לעיל באות כ"ה, עש"ה). והנה נתבאר
היטב הע"ם דקטנות נקורים, שהן ג' כרונות
חנקי: כתר, אר"א, ז"ת. ואין ככל מדרגה זולת
כתר הכמה דכלים ונפש רוח ראורות, כי הכינה
חזוין דכל כרונה נפלה למדרגה שכתחתיה.

עלית מ"ן ויציאת הגדלות דנקורים

עט) ועתה נבאר הע"ם דגדלות הנקורים, שיצאו
על המ"ן דרשיכות של חזוין רא"ק שלכמה
כטכורו, (כנ"ל באות ע"א). ויש לידע בקודם
ענין עלית מ"ן. כי ער עתה לא דברנו, כי אם
סעלית הססך דגוף לפה דראש דעליון אחר
שנזרך, שעל הרשימות הנכללות בו נעשה שם
חזווג דהכמה המוציאות קוכת ע"ם לצורך
התהוון. אמנם עתה, נחחדש ענין עלית מ"ן
נוקבין, כי אלו האורות שעלו מלמטה כטכור

פתיחה לחכמת הטבלה

חוטם ופה, שטמכת צמצום הכי נפלו מהמדרגה (כני"ל באות ע"ז), הנה עתה חזרו ועלו למקומם למדרגתם כבתחילה, ואז ירד שוב מקום הזוג מנקבי עינים אל תבחי"ד במקום הפה דראש, ומאחר שתבחי"ד כבר הוא במקומה, יצאו שם ע"ם בקומת כתר, והנה נתבאר, שע"י אור החרש שהכשיך הזו"ן דא"ק אל הראש דנקודים, הרויח ג' האורות נשמת חיה יחידה, וג' הכלים אח"פ, שהם בינה וזו"ן, שהיו חסרים לו בעת יציאתו מתחילה.

פה) ונתבאר היטב הקטנות והגדלות דנקודים, אשר צמצום הב' שהעלה את ח"ת שת"א בחי"ד, למקום נקבי עינים ונגזות שם, גרם לקומת הקטנות דנקודים, שהוא קומת ו"ק או ז"א באורות דנפש רוח, והיו חסרים שם בינה וזו"ן רכלים ונשמת חיה יחידה דאורות, וע"י ביאת אור חדש דע"ב ס"ג דא"ק אל הנקודים, תוד הצמצום א' למקומו, וחזרו הבינה וזו"ן רכלים לחראש, כי ח"ת ירדה מנקבי עינים וחזרה למקומה להמלכות הנק' פה, ואז נעשה תוונג על בחי"ד שחזרה למקומה, ויצאו הע"ם בקומת כתר ויחירת, ונשלמו הנרנח"י דאורות והכח"ב זו"ן רכלים, ולשם הקיצור, מכאן ואילך נכנה להצמצום ב' והקטנות בשם עלית ח"ת לנקבי עינים וירדת אח"פ לכטת, ואת הגדלות נכנה בשם ביאת אור דע"ב ס"ג המוריד ח"ת מנקבי עינים ומחזיר האח"פ למקומם, ואתה תזכור כל הביאור הנ"ל, גם תזכור תמיד שגו"ע ואח"פ הם שמות דע"ם כח"ב זו"ן דראש, והע"ם דגוף מכונים בשם חג"ת נהי"ב, וגם הם נחלקים לפי גו"ע ואח"פ כי החסר ונבורה ושליש עליון דח"ת ער החזה הם גלגלתא ועינים ונקבי עינים, וכ"ש ח"ת ונח"ים הם אח"פ כמ"ש לעיל, גם תזכור, שגלגלתא ועינים ונ"ע, או חג"ת ער החזה, הם מכונים כלים דפנים, ואח"פ או ב"ש ח"ת ונח"ים שפחוה ולכטה, מכונים כלים דאחורים, כנ"ל באות ג"י, ע"ש, וכן תזכיר ענין בקיעת המדרגה שנקשה עם צמצום ב', אשר לא נשאר בכל כדרגה רק הכלים דפנים לכו, וכל תחתון יש צנטימותו הכלים דאחורים של העליון, כנ"ל באות ע"ו, ע"ש.

ביאור ג' הנקודות חולם שורק חירק

פו) דק, שהנקודות נחלקות לג' בחינות ראש תוך

הע"ם דגדלות שיצאו על המין הב' רדשימות, שהם הרשימות דזו"ן שלכטה מטבור דא"ק (המוכא לעיל באות ע"א), אמנם המוחין דגדלות האלו גרמו לשכירת הכלים, כמ"ש להלן.

פב) ונתבאר לעיל באות ע"ד, שיש ב' מדרגות בהראש דנקודים, הנקראות כתר, ואו"א, ולפיכך כשהאירו הזו"ן דא"ק את אור החדש דע"ב ס"ג אל הע"ם דנקודים כני"ל, האיר תחילה אל הכתר דנקודים דרך טבורו דא"ק, ששם טלבוש הכתר, והשליטו בג"ד דאורות וכינה זו"ן רכלים, ואח"כ האיר אל או"א דנקודים דרך היסוד דא"ק, ששם מלבישים או"א, והשליטם בג"ד דאורות, וכינה זו"ן רכלים, כמ"ש לפנינו. פג) ונתבאר תחילה ענין הגדלות, שגרם אור חדש הזה אל הע"ם דנקודים, והענין הוא, כי יש להקשות על מ"ש לעיל (באות ע"ד), שקומת הכתר ואו"א דנקודים היו בכחינת ו"ק, משום שיצאו על עוביות דבחי"א, והלא אמרנו שע"י ירדת הנקודות דס"ג למטה מטבור דא"ק, נתחברה הבחי"ד בהמסך דנקודות דס"ג, שהוא בינה, וא"כ הרי יש בכסך הזה גם רשימו של בחי"ד דעוביות וא"כ היה צריך לצאת על המסך, בעת התכללותו בראש הס"ג, ע"ם בקומת כתר, אור היחידה, ולא קומת ו"ק רבינה בספירת הכתר, וקומת ו"ק כלי ראש באו"א, והתשובה היא, כי המקום גורם, כי מתוך שהבחי"ד נכללה בכינה שהיא נקבי עינים, נעלמה שם העוביות דבחי"ד בפנימיות הכינה, ורומה כמו שאיננה שם, וע"כ לא נעשה תוונג רק על הרשימות דבחי"ב דהתלכשות ובחי"א דעוביות, שהם מעצם המסך רבינה לכו, כני"ל באות ע"ד, ולא יצאו שם אלא א"ו ב' הקומות: ו"ק רבינה וו"ק גמורים.

פד) ולפיכך עתה, אחר שהזו"ן דא"ק שלכטה מטבור המשיכו את אור החדש, ע"י המין שלהם, סע"ב ס"ג דא"ק, והאירו אותו להראש דנקודים, כנ"ל (באות פ"א, ע"ש), הנה מתוך שפוצץ ע"ב דא"ק אין לו שום נגיעה בהצמצום ב' הזה, שהעלה את הבחי"ד למקום נקבי עינים, ע"כ, כשהאור שלו נמסך להראש דנקודים, חזר וכיטף בו את הצמצום ב', שהעלה מקום תוונג לנקבי עינים, והוריד בחזרה את הבחי"ד למקומה פה, כמו שהיתה בעת הצמצום הא', רהיונו במקום הפה דראש, ונמצאו ג' הכלים און

ז) וסוד החירק, הוא כתיבת האור חדש, שהז"ת עצמם מקבלים מאו"א, להוריד כתיבת ה"ת הכיבוכת, העוכרת בתזה שלהם, אל מקום סיום רגלי א"ק, שגו"ז תזורים אליהם האח"פ שלהם, שהם הכלים שמתזה ולכטה שנעשו למקום ב"ע, אשר אז יוחזרו הב"ע להיות כמו אצילות. אמנם הז"ת דנקודים לא יכלו להוריד הה"ת מהתזה, ולכמל לגמרי את הצמצום ב', והפרסא, והמקום ב"ע, אלא בעת שהכשיכו האור לב"ע, נשברו חיכף כל הכלים דז"ת. כי כח ה"ת המסיימת העוכרת בהפרסא היה מעורב בכלים האלו, והיה האור כוכרת חיכף להסתלק בשם, והכלים נשברו וכחו ונפלו לב"ע. ונשברו גם הכלים רפנים שלהם העוכדים לבעלה מפרסא, דהיינו הכלים שמתזה ולבעלה, כי גם מהם נסתלק כל האור ונשברו וכחו ונפלו לב"ע, וזו היה מתחת חיבורם עם הכלים דאחודים לגוף אחד.

צא) והנך רואה, שנקודת החירק לא יכלה לצאת לשליטתה בעולם הנקודים, כי אדרבה היא גרמה לשכירת הכלים. והיינו משום שרצתה להחליש בתוך האותיות, דהיינו בהתנהיגם שלכטה מפרסא דאצילות שנעשו לב"ע. אמנם אח"כ בעולם החיקון, קבלה נקודת החירק את חיקונה, כי שם נחננה להאיר כהרת האהיות, דהיינו שבקת שהז"ת דאצילות מקבלים את אור הגרלות כאו"א, הצריך להוריד את ה"ת הכיבוכת במקום התזה לסיום רגלין דא"ק, ולחכר את הכלים דתנהיגם לאצילות, והאורות יחפשו לכתה עד סיום רגלין דא"ק, אינם עושים כן, אלא שהם מעלים התנהיג הללו במקום ב"ע אל מקום האצילות שלבעלה מפרסא, ומקבלים האורות בהיוחס לבעלה מפרסא דאצילות, כדי שלא יארע בהם שוב שביה"כ כבעולם הנקודים. וזה נכתן שנקודת החירק המעלה את הכלים דתנהיג דז"ת דאצילות עוכרת כחתה אלו הכלים תנהיגם שהקלתה, דהיינו עוכרת במקום מפרסא דאצילות. הרי שנקודת החירק שכששת מתחת האותיות. והנה נחבאר סוד ג' נקודות חולם שזרק חירק, בדרך כלל.

ענין עלית מ"ן דז"ת דנקודים לאו"א
וביאור בפירת הדעת

צב) כבר נחבאר, שכשכת עלית ה"ת לנקבי עינים שנעשה בצמצום ב', דהיינו לעת יציאת הקטנות דע"ם דנקודים, נהלקה כל כדרגה לבי תצאים

סוף, שהם נקודות עליונות שבבעל האותיות הנכללות בשם חולם. ונקודות אכצעות שבחוף האותיות הנכללות בשם שורק או מלאפוס, דהיינו ו' ובחוכה נקודה. ונקודות תחתונות שמתחת האותיות הנכללות בשם חירק.

פז) וזה ביאורם. כי אותיות פירוטם כלים, דהיינו הספירות דגוף, כי הע"ם דראש הם רק שרשים לכלים ולא כלים כמש. ונקודות פירוטם אורות המתיים את הכלים וכנענעים אותם, והיינו אור התכמה הנקרא אור חיה, והוא כתיבת א"ד חדש הנ"ל, שהז"ן דא"ק קבלו מע"ב ס"ג והאירו להכלים דנקודים, והורידו את ה"ת כחזרה לפה דכל מדרגה, והשיכו להכדרגה את האח"פ דכלים וגי' דאורות כנ"ל, הרי שאור הזה מנענע הכלים דאח"פ ובעלה אותם כהמדרגה שלכטה וכחבר אותם להעליונה כבתחילה, שז"ם נקודות המנענעות להאותיות. וזה האור להיותו נמשך מע"ב דא"ק שהוא אור חיה, ע"כ הוא כחית לאותם הכלים דאח"פ ע"י החלכשותו בהוכם.

פת) וכבר ידעת שהז"ן דא"ק האירו את אור החדש הזה להע"ם דנקודים דרך ב' מקיכות: דרך הטבור האיר להכח דנקודים, ודרך היסוד האיר לאו"א דנקודים. והדע, שהארת דרך הטבור מכונה בשם חולם המאיר להאותיות כלבעלה בהם. והוא מטעם, שהארת הטבור אינו כגיע אלא להכח דנקודים, שהוא קובת הזכר דראש הנקודים (כנ"ל באות ע"ד), וקובת הזכר אינו כהפשט להז"ת של הנקודים, שהם הכלים דגוף שנקראים אותיות, כמ"ש שם, לפיכך נכתן שהוא מאיר אליהם רק כמקומו לבעלה ואינו כהפשט כהאותיות עצמם. וההארה דרך היסוד ככונה בשם שורק דהיינו ז עם נקודה, ו' שהיא עוכרת תוך שורת האותיות, והבע"ם, כי הארה זו כגיע לאו"א דנקודים, שהם קיובת הנקבה דראש הנקודים, שאורותיה כהפשטים גם לגוף, שהם הז"ת דנקודים הנק' אותיות, וע"כ נכצא נקודת השורק תוך שורת האותיות. פט) והנה נחבארו היטב חולם השורק, אשר הארת אור חדש דרך הטבור המוריד ה"ת כנקבי עינים דכחך להפה, ומעלה כחזרה האח"פ דכחך, הוא סוד נקודת החולם שבבעל האותיות. והארת אור חדש דרך היסוד המוריד ה"ת כנקבי עינים דאו"א להפה שלהם, וכשיב להם את האח"פ, ה"ם נקודת השורק שבתוך האותיות, במעם שבוה"ן אלו באים גם בז"ת דנקודים הנק' אותיות.

פתיחת לחכמת הקבלה

אין הפירוש שנעדרה ממקומה הקודם וכאח למקום החדש, כדרך העהקה מקום כנשמיות, אלא רק תוספת יש כאן, כי כאו למקום החדש וגם נשאר במקומם הקודם. באופן שהגם שהו"ת עלו לאו"א למ"ן כנ"ל, מ"ם נשאר ג"כ במקומם במדרגתם למטה כמקודם לכן.

צו) וכן ער"ז חב"ן, אע"פ שאנו אומרים, שאחר שעלו הזו"ן למ"ן לאו"א וקבלו שם א ורותיתם, יוצאים משם וחוזרים למקומם למטה, הנה גם כאן, אין הפירוש שנעדרו ממקומם למעלה וכאן מהמקום שלמטה. כי אם היו הזו"ן נעדרים ממקומם למעלה באו"א, היה נפסק הזווג פכ"פ דאו"א תיכף, והיו חוזרים אביא כמקודם לכן, ואז היה נפסק השפע שלהם, וגם הזו"ן שלמטה היו אוכרים את המוחין שלהם. כי כבר נתבאר למעלה שהבינה מטבעה הושקת רק באור חסדים, כסויה כי הפץ חסד הוא, ואין לה ר"ן כלל לקבל אור חכמה, וע"כ נמצאת עם החכמה אב"א, ורק בעת עליית הזו"ן להם למ"ן, חוזרת הבינה בזווג פכ"פ עם החכמה בכרי להשפיע הארת חכמה אל הזו"א. כנ"ל באות פ' ע"ש. ולפיכך, הכרת הוא שהזו"ן ישארו שם תמיה כרי ליתן קיום ו העסדה אל הזווג דאו"א פכ"פ. וע"כ אי אפשר לומר שהזו"ן נעדרו ממקום או"א בעת שכאים למקומם למטה, אלא כמו שאמרנו, שכל שינוי מקום אינו אלא תוספת בלבד, באופן שהגם שהזו"ן ירדו למקומם למטה, מ"ם נשאר ג"כ למעלה.

צה) ומכאן חב"ן סוד ספירת הדעת, שנמתחש בעולם הנקודים. כי בכל פרצופי א"ק עד הנקודים, אין שם כי אם ע"ס כח"כ זו"ן, ומעולם הנקודים ואילך כבר יש גם ספירת הדעת, ואנו חושבים כחב"ד זו"ן. והענין הוא כי כבר נתבאר לעיל באות ע"ט, שגם ענין עליית מ"ן לא היה כפרצופי א"ק, אלא רק ענין עליית המסך לפה דראש, ע"ש. ותרע, שספירת הדעת נמשך מעליית מ"ן רוז"ן אל או"א. כי נתבאר, שהזו"ן שעלו שם למ"ן לחיוב, הם נשארים שם, גם אחר יציאתם משם למקומם למטה, בכרי ליתן קיום והעסדה להזווג דאו"א פכ"פ, והזו"ן האלו הנשארים באו"א, נקראים ספירת הדעת. וע"כ יש עתה לחיוב ספירת הדעת המקיים ומעמיד אותם בזווג פכ"פ, שהם הזו"ן שעלו שמה למ"ן, ונשארו שמה גם

אחר

הצאים: גלגלתא ועינים נשארים בהמדרגה ונקד אים משום זה כלים דפנים, ואזן חוטם פת הנפולים מהמדרגה להמדרגה שמתחחיה, נקראים משום זה כלים דאחורים. כנ"ל באות ע"ו, באופן שכל מדרגה ומדרגה נקשית כפולה מפנימיות וחיצוניות, כאשר הכלים דאחורים דעליונה נפלו בפנימיות הכלים דפנים של עצמה, ונמצאים אח"פ הנפולים דכחך נקודים מלובשים תוך גלגלתא ועינים דאו"א, ואח"פ הנפולים דאו"א מלובשים תוך גלגלתא ועינים רז"ת דנקודים, ע"ש.

צג) ומכאן נמשך, שגם כביאת האור חדש דע"כ מ"ג דא"ק להמדרגה, המוריד כחורה את הח"ת למקומה לפה, דהיינו לעת הגרלות דנקודים כנ"ל, אשר אז מחורת המדרגה אליה את האח"פ שלה, ונשלמים לה הע"ם דכלים והע"ם דאורות, כנ"ל, נכתן אז, אשר גם המדרגה התחתונה שהיתה דבוקה על אח"פ דעליונה, עולה גם היא עמהם ביחד להעליונה. כי זה הכלל שאין העדר כרוחני, וכמו שהתחתונה היתה דבוקה באח"פ דעליון בעת הקטנות, כן אינם נפרדים זה מזה בעת הגרלות, דהיינו בעת שהאח"פ דעליונה שכים למדרגתם. ונמצא, שמדרגה התחתונה נקשחה עתה לבחינת מדרגה עליונה טמט. כי התחתון העולה לעליון נקשה ככוחו. צד) ונמצא בעת שאו"א קבלו האור חדש דע"כ מ"ג, והורידו הח"ת מנקבי עינים בחורה אל הפה שלהם, והעלו אליהם את האח"פ שלהם. הנה גם הז"ת המלבישים האח"פ אלו בעת קטנות, עלו עתה גם הם עמהם ביחד לאו"א ונקשו הז"ת למדרגה אחת עם או"א. והנה עליה, הזו של הז"ת לאו"א, נקרא בשם עליית מ"ן וכהיוחם מדרגה אחת עם או"א נמצאים כקבלים גם אורותיהם דאו"א.

צה) ומח שנקרא בשם מ"ן, הוא מטעם המסתבאר לעיל אות פ', שעלית הזו"א אל הבינה מחזיר אותה פנים בפנים עם החכמה, ונודע שכל ז"ת הם זו"ן, וע"כ בעת שהז"ת נחעלו עם האח"פ דאו"א למדרגת או"א כנ"ל, נקשו מ"ן אל הבינה רעים דאו"א. והיא חוזרת עם החכמה דאו"א פכ"פ, ומשפעת הארת חכמה אל הזו"ן, שהם הז"ת דנקודים שעלו אליהם.

צו) אמנם עליית הז"ת לאו"א שאמרנו אין הפירוש שנעדרו ממקומם לגמרי ועלו לאו"א, כי אין העדר כרוחני, וכל שינוי מקום הנאמר כרוחניות.

מחפשים נ"כ לבחינת גוף דהיינו מבעלה לכטה (כנ"ל באות נ') ואז נמשכו הז"ח עם כל האורות שקבלו באו"א, אל בקומם למטה. ונגסר הראש והגוף של פרצוף הגרלות דנקודים, והתפשטות זו נבחן לבחינת הטעמים דפרצוף גרלות הנקודים. ע"י לעיל אות כ"ו.

(קכ) כי גם בפרצוף נקודים נכונים ד' הבחינות: טעמים נקודות תגין אותיות (כנ"ל באות ס"ז וההמשך ע"ש). כי כל הכחות שישנם בעליונים, הכרח הוא שיהיו גם בתחתונים, אלא בתחתון נחוספים ענינים על העליון. ונתבאר שם שעיקר התפשטות כל פרצוף נק' בשם טעמים, ואחר התפשטותו נעשה בו הביטוש דאז"ס באו"פ, שע"י הביטוש הזה בזרזך המסך בדרך המרדנה, עד שמשתהו לפה דראש, ומתוך שאור העליון אינו פוסק, נכצא אור העליון מזווג בהסך בכל מצב של עוביות שבררך זיכוכו, דהיינו כשסורכך מבחי"ד לבחי"ג יוצא עליו קומת חכמה, וכשבא לבחי"ב יוצא עליו קומת בינה, וכשבא לבחינה א' יוצא עליו קומת ז"א, וכשבא לבחינת שורש יוצא עליו קומת מלכות. וכל אלו הקומות שיוצאים על המסך בעת הזרכותו נקראים בשם נקודות. והרשימות הנשארים מהאורות אחר הסלקותם נק' בשם תגין, והכלים הנשארים אחר הסלקות האורות מהם נק' בשם אותיות. ואחר שהמסך בזרזך כולו סהעוכיות דגוף, נמצא נכלל בהמסך דפה דראש בהזווג אשר שם, ויוצא עליו שם פרצוף שני. ע"י כל ההכשך בטעמם וניסוקם. (קג) והנה ממש על דרך זה נעשה גם כאן בפרצוף נקודים, כי גם כאן יוצאים ב' פרצופין: ע"ב, ס"ג, זה תחת זה, ובכל אחד מהם, טעמים, נקודות, תגין, אותיות. וכל ההפרש הוא, כי ענין הזרכות המסך לא נעשה כאן בחמת הביטוש דאז"ס באו"פ, אלא סחבת כח הדין דמלכות המסייכת שהיה כלול בהכלים ההם, כנ"ל באות צ', ומטעם זה לא נשארו הכלים הריקים בהפרצוף אחר הסלקות האורות, כמו בג' הפרצופין נלגלתא ע"ב ס"ג דאי"ק, אלא נשכרו וסתו ונפלו לבי"ע.

(קד) והנה פרצוף הטעמים שיצא בעולם הנקודים, שהוא פרצוף א' דנקודים, שיצא בקומת כתר, כבר נתבאר (לעיל באות ק"א), שיצא כראש ונוף, שהראש יצא באו"א והנוף הוא התפשטות הז"ח מפה דאו"א ולמטה. והנה התפשטות הזאת

ששפת

אחר יציאת הזו"ן למקומה. וע"כ אנו חושבים. מכאן ואילך את הע"ס בהשטות כדב"ד זו"ן אבל בפרצופי אי"ק, שכקודם עולם הנקודים שקוד לא היה שם ענין עלית ב"ן, ע"כ לא היה שם ספירת הרקת. גם תרע שספירת הרקת מכונה תמיר בשם ה' חסדים וה' גבורות. כי חו"א הנשאר שם הוא בחינת ה"ח, והנוקבא שנשארה שם היא בחינת ה"ג.

(ק) ואין להקשות הרי איתא בספר יצירה, שהע"ב, הן עשר ולא תשע, עשר ולא אחד עשר. ולפי האמור שבעולם הנקודים נתחדש ספירת הרקת הרי יש אחד עשר ספירות: כחב"ד זו"ן. והחשוכה היא, שאין זה האכפה של כלום על הע"ס, כי נתבאר, שספירת הרקת היא הזו"ן שקלו למ"ן ונשארו כב', וא"כ אין כאן הוספה אלא שיש ב' בחינות זו"ן: הא' הם הזו"ן שבמקומם לכטה, שהם בחינת גוף, והב' הם הזו"ן שנשארו כראש באו"א, בטעם שכב' היו שם בעת עלית ס"ן ואין העדר כרוחני הרי שאין כאן שום הוכפה על הע"ס, כי סוף סוף אין כאן אלא ע"ס כח"ב זו"ן בלבה, ואם נשארו גם בחינת הזו"ן כראש באו"א, אין זה מוסף כלום על בחינת הע"ס

ענין שבירת הכלים ונפילתם לבי"ע

(קא) ונתבאר היטב סוד עלית ב"ן וספירת הרקת, שהם בחינת הכלים דפנים דז"ח דנקודים שנמשכו ועלו לאו"א, כי או"א קבלו אור החדש דע"ב ס"ג דאי"ק מן הזו"ן דאי"ק כסוד נקודת השורק, ותורידו הה"ח מנקבי עינים שלהם אל הפה, והעלו את הכלים דאחורים שלהם שתיו נפולים בחז"ח דנקודים, שמתוך כך עלו גם הכלים דפנים דז"ח הרבוקים בהכלים דאחורים דאו"א (ע"י לעיל אות פ"ט ואז"ו צ"ד), ונעשו חז"ח דנקודים שם בבחי" ס"ג, והחזירו או"א בבחינת פכ"ס. ומתוך שת"ז שהיא בחי"ד כבר חזרו למקומם בטקום חפה, ע"כ הזווג דהכאת שנעשה על המסך הזה דבחי"ה, הוציא ע"ס שלמות בקומת כתר באור היתירה (כנ"ל באות פ"ד), ונמצאים אז"ח הנכללות שם כסוד ס"ן, שגם הן קבלו אורות הגדולים החם דאו"א. וכל זה הוא דק בבחינת סכטה למעלה, כי או"א חם בחינת הראש דנקודים, ששם נעשה הזווג המוציא ע"ס מסטה למעלה. ואח"י

שמתחיה, להז"ה, כנ"ל בקומת כתר. ואח"כ נעשה הזווג על העוביות דכח"יב שנשאר בהמסך ויצאו ע"ם בקומת בינה, והגוף שבמעלה למטה נחפשט בספירת הגבורה, והוא מלך הג' דנקודים. וגם הוא נמשך לבי"ע ונשבר וכת. ונחבטלה גם העוביות דכח"יב בראש גוף, ונפסק הזווג דקומת בינה גם בראש, והאחרים של קומת בינה ראש נפלו להכרנה שמתחתיה בהז"ת. ואח"כ נעשה הזווג על העוביות דכח"יב שנשאר בהמסך, ויצאו עליה ע"ם בקומת ז"א, והגוף שלו ממעלה למטה נחפשט בשליש עליון דה"ת, וגם הוא לא נחלקים ונסתלק האור ממנו, ונודככה גם העוביות דכח"יב כגוף וראש, והאחרים דקומת ז"א נפל למדרגה שמתחתיה, להז"ת.

קח) וכאן נגמרו כל האחרים דאז"א לירד, שחס האח"פ, כי בשבירת מלך הדעת נחבטלו באז"א רק אח"פ השייכים לקומת כתר. ובשבירת מלך החסד נחבטלו באז"א רק אח"פ השייכים לקומת חכמה. ובשבירת מלך הגבורה נחבטלו האח"פ השייכים לקומת בינה. ובהסתלקות שלישי עליון דה"ת נחבטלו האח"פ דקומת ז"א. ונמצא שנתבטלה כל בהינת הגדלות דאז"א ולא נשאר בהם רק הגו"ע דקטנות. ונשאר בהמסך רק עוביות דשורש, ואח"כ נודרך המסך דגוף מכל עוביותו ונשחזה למסך דראש, אשר אז נמצא נכ"ל בהזווג דהכאה של ראש, ומתחדשים שמה הרשימות שבו חוץ מתכחינה האחרונה, (כנ"ל באות מ"א), ובכח התחושות הזה יצא עליו קומת חדשה הנק' ישמ"ת.

קט) ומתוך שהכחינה אחרונה נאבדה לא נשאר בו כי אם כחיג, ויוצאים עליו ע"ם בקומת חכמה, וכשהוכר עוביות דגוף שבו יצא כהראש מאז"א, יורד וחלביש בטקום החזות דגוף דנקודים. (כנ"ל באות נ"ד). וכוציא כחזה ולמעלה הע"ם דראש, והראש הזה מכונה ישמ"ת. והגוף שלו הוא מוציא מהחזה ולמטה כב"ש ח"ת עד סיום דה"ת. והוא מלך ה' דנקודים, וגם הוא נמשך לבי"ע ונשבר ומה, ונודככה העוביות דכח"יב ראש וגוף, והכלים דאחרים של ראש נפלו לכרנה שמתחתיה בטקום גוף שלהם. ואח"כ נעשה הזווג על עוביות דכח"יב הנשאר בו, ויצא עליו קומת בינה, והגוף שלה שבמעלה למטה, נחפשט ככ' הכלים נצח והוד. והם שניהם מלך אחד, דהיינו מלך ה' דנקודים, וגם הם נכשכו

שכמה דאז"א ולמטה נקרא מלך הדעת, והוא באמת כללות כל הו"ת דנקודים, שהזרו ונהפשוטו למקומן אחד העליות מ"ן, אלא כחוך ששרשם נשאר באז"א לקיום והעבדה לפכ"פ דאז"א, (כנ"ל באות צ"ה), שנק' שם בשם מוח הדעת המזווג לאז"א, לפיכך גם התפשטותם ממעלה למטה לכחינה גוף נק' ג"כ בשם הזה, דהיינו מלך הדעת. והוא מלך הא' דנקודים.

קה) ונודע, שכל הכחות והאיכות שבע"ם דראש כהגלה ג"כ בחתפשטות ממעלה למטה לגוף, ולפיכך ככו שנאורות דראש חזרה וירדה מלכות המזדווגת בטקום נקבי עינים למקום הפה, וגו"ע זנ"ע שהם הכלים דפנים חזרו וחיברו להם את הכלים דאחרים. שהם האח"פ, והאורות נחפשטו בהם, כן בהתפשטותם ממעלה למטה לגוף נמשכו האורות גם לכלים דאחרים שלהם, שהם חתנח"ים שבבי"ע למטה כפרסא דאצילות. אכנס לפי שכת מלכות הביסויטה שבפרסא דאצילות מעורב בכלים ההם ע"כ תיכף בפגישת האורות דמלך הדעת בכח הזה, נסתלקו לגמרי מהכלים זעלו לשורשם, וכל הכלים דמלך הדעת נשברו פנים ואחור, וכתו ונפלו לבי"ע, כי הסתלקות האורות מהכלים הוא כמו הסתלקות החיות מגוף הנשמה הנק' מיחה. ואז נודרך המסך מהעוביות דכח"יב, מאחר שהכלים האלו כבר נשברו ומהו, ונשאר בו רק עוביות דכח"יב. קו) וכמו שנתבטלה העוביות דכח"יב מהמסך דגוף מחמת השבירה, כן נחבטלה העוביות חחוא גם בהמלכות המזדווגת של ראש באז"א, כי העוביות דראש ועוביות דגוף, דבר אחד הוא אלא שזה כת וזה פועל (כנ"ל באות נ). ולכן זמסק הזווג דקומת כתר גם בראש באז"א והכלים דאחרים, שהם האח"פ שהשלימו לקומת כתר, חזרו ונפלו להכרנה שמתחתיה דהיינו להז"ת. וזה מכונה כיטול האחרים דקומת כתר מאז"א. ונמצא שכל קומת הטעמים דנקודים, ראש וגוף, נסתלקה. קז) ומתוך שאור העליון אינו פוסק כלהאיר, נמצא שחזר ונזדווג על העוביות דכח"יב הנשאר בהמסך של ראש באז"א, ויצאו ע"ם בקומת חכמה: והגוף שבמעלה למטה, נחפשט לספירת החסד, והוא מלך הב' דנקודים. וגם הוא נמשך לבי"ע ונשבר וכת, ואז נחבטל גם העוביות דכח"יב בהמסך דגוף וראש כנ"ל, וגם הכלים דאחרים, האח"פ שהשליכו לקומת חכמה זו דאז"א חזרו ונחבטלו ונפלו למדרגה

ביטול אלו ב' הפרצופין או"א וישסו"ת, יצא עוד קומת מ"ה בנקודיב, ולפי שלא נהפע"ט כמנה לבחינת גוף אלא דק חיקוני כלים בלכר, לא אאריך בו. וכבר נתבאר בהלמוד ע"ם דף הס"ט אות כ"ו, ובאופ"ר ד"ה וכאשר, ע"ש.

עולם התיקון ומ"ה החדש שיצא מהמצח דא"ק

(קיב) והנה נתבאר היטב, מתחילת הפתיחה עד כאן, ר' פרצופין הראשונים דא"ק: פרצוף הא' דא"ק הנקרא פרצוף גלגלתא, שהזווג דהכאה נעשה בו על בחי'ד והע"ם שבו הן בקומת כתר. פרצוף הב' דא"ק נק' ע"ב דא"ק, אשר הזווג דהכאה נעשה בו על עוביות דבחי"ג והע"ם שלו הן בקומת חכמה. והוא מלביש ספה ולכמה דפרצוף הגלגלתא. פרצוף הג' דא"ק נקרא ס"ג דא"ק, שהזווג דהכאה נעשה בו על עוביות דבחי"ב, והע"ם שלו הן בקומת בינה, והוא מלביש ספה ולמטה דפרצוף ע"ב דא"ק. פרצוף הד' דא"ק נקרא מ"ה דא"ק, שהזווג דהכאה נעשה בו על עוביות דבחי"א, והע"ם ע"ב הן בקומת ז"א. ופרצוף זה מלביש ממכור ולכמה דס"ג דא"ק, והוא נחלק לפנימיות והיצוניות, שהפנימיות נק' מ"ה זכ"ן דא"ק, והיצוניות נק' עולם הנקודים וכאן נעשה: ענין השיתוף של הכלכות בכינה הנק' צמצום ב', והקטנות והגדלות, ועליית סין, ענין הדעת המכריע והכוונג החו"ב פכ"פ, וענין שבירת הכלים. כי כל אלו נתחדשו בפרצוף הד' דא"ק הנק' מ"ה, או עולם הנקודים.

(קיג) ואלו ה' בחינות עוביות שבהבסך, נקראים על שם הספירות שבראש, דהיינו גלגלתא עינים ואח"פ. שהעוביות דבחי"ד נק' פה, שעליה יצא פרצוף הא' דא"ק. ועוביות דבחי"ג נק' חוטם, שעליה יצא פרצוף ע"ב דא"ק. ועוביות דבחי"ב נק' און, שעליה יצא פרצוף ס"ג דא"ק. ועוביות דבחי"א נקרא נקבי עינים, שעליה יצא פרצוף מ"ה דא"ק ועולם הנקודים. ועוביות דבחינת שורש, נקרא גלגלתא או כצה, שעליה יצא עולם התיקון, והוא נקרא מ"ה החדש. כי פרצוף הד' דא"ק הוא עיקר פרצוף מ"ה דא"ק, כי יצא מנקבי עיניב בקומת ז"א, הבכונה בשם הו"ה דמ"ה. אבל פרצוף החמישי דא"ק שיצא מן הכצה, דהיינו בחינת הגלגלתא, שהיא בחינת עוביות דשורש. אין בו באמת אלא קומת מלכות הנק' ב"ן, אינם בטעם שנשארה שם גם בחי"א דההלכות, שהוא בחינת

לבי"ע ונשברו וכתו, ונזדככה גם העוביות דבחי"ב בראש וגוף, והכלים דאחורים של הקומה נפלה להבדרנה שכתחתיה, להגוף. ואחי"ב נעשה הזווג על עוביות דבחי"א שנשארה בו, ויצא עליו קומת ז"א, והגוף שלו שככללח למטה נתפשט בהכלי דיסוד, והוא כלך דו' דנקודים. וגם הוא נמשך לבי"ע ונשבר וכת, ונזדככה גם העוביות דבחי"א בראש וגוף, והכלים דאחורים שבראש נפלו להבדרנה שכתחתיה, לגוף. ואחי"ב נעשה הזווג על העוביות דבחינת שורש הנשאר בהבסך, ויצא עליו קומת כלכות, והכמלה לבמה שלו נמשך להכלי ומלכות, והוא כלך הו' דנקודים. וגם הוא נמשך לבי"ע ונשבר וכת, ונזדככה גם העוביות דשורש בראש וגוף, והאחורים דראש נפלו להבדרנה שכתחתיה, בגוף. ועתה נגמרו להתכטל כל הכלים דאחורים דישסו"ת. וכן שביה"כ דכל זית דנקודים, הנק' ז' מלכים.

(קי) והנה נתבאר הטעמים ונקודות שיצאו בב' הפרצופין או"א וישסו"ת דנקודיב, הנק' ע"ב ס"ג, שבאו"א יצאו ר' קובות זה לכמה מזה שהם: קומת כתר הנק' הסתכלות עיינין דאו"א, וקומת חכמה הנקראת גופא דאבא, וקומת בינה הנק' גיבא דאבא, וקומת ז"א הנק' יסודות דאו"א שמהם נתפשטו ד' גופין, שהם כלך הדעת ומלך חסר ומלך הנכורה ומלך ש"ע דמ"ה עד החזה, וד' הגופין אלו נשברו פנים ואחורים יחד, אבל סכתי' תראשים דחיינו כד' הקומות שבאו"א, נשארו כחקומות כל הכלים דפנים שבהם, דהיינו בחינת הגויע וני"ע דכל קומה שהיה בהם מעת חקטנות דנקודים, ורק הכלים דאחורים שבכל קומה שנתחברו בהם בעת הגדלות, הם בלכרם חזרו ונתכטלו בסכת חשכירה ונפלו להבדרנה שכתחתיהם, ונשארו כבו שהיו לפני יציאת הגדלות דנקודים כניל באות ע"ו ע"ז ע"ש.

(קיא) ועריז סמ"ש היה בפרצוף ישסו"ת יציאת ד' קומות זה למטה מזה, שקומה הא' היא קומת חכמה, ונק' הסתכלות עיינין דישסו"ת זה בזה, וקומת בינה, וקומת ז"א, וקומת כלכות, שמהם נתפשטו ד' גופין, שהם: מלך ב"ש תתאין דמ"ה, ומלך נוסיה, ומלך היסוד, והמלכות. ור' הגופים שלהם נשברו פנים ואחור יחד, אבל בהראשיב, דחיינו כד' הקומות דישסו"ת, נשארו הכלים דפנים שבהם, ורק האחורים בלכר נתכטלו בסכת חשכירה, ונפלו להבדרנה שכתחתיהם. והנה אחר

פתיחה לחכמת הקבלה

ע"כ סיג דא"ק שבקולם הא"ק. וע"כ נכתן קולם הנקודים שהוא נחתם מקולם הא"ק, ונקרא משום זה קולם שלם בפני עצמו. (ומה שג' פרצופי נקודים אינם נקראים גלגלתא ע"כ סיג, אלא ע"כ סיג מ"ה, הוא מטעם שהכחיד שנתחכרה בהמסך דס"ג אין עוביותה שלמה, מפאת מקרה ההזדככות שחיה מכבר בפרצוף חא' דא"ק, וע"כ ירדו לכחינת ע"כ סיג מ"ה).

קיו) והנח נתבאר, איך קולם הנקודים נחתם מקולם הא"ק. ועדיו נחתם פרצוף הח' דא"ק, דהיינו המ"ה החדש שנחתם כולו מקולם הנקודים, באופן שכל הכחינות ששמשו בנקודים, אע"פ שנשברו ונתבטלו שם, מיט חזרו כולם ונתחדשו במ"ה החדש, וע"כ הוא נק' קולם בפני עצמו. ונק' קולם האצילות, מטעם שנתיים כולו למעלה מפרמא שנתקנה בצמצום ב'. ונק' ג"כ קולם התיקון מטעם שקולם הנקודים לא נתקיים, כי היה בו ביטול ושכירת, כנ"ל, אלא אחר כך במ"ה החדש, שחזרו כל הכחינות חסם שהיו בעולם הנקודים וכאו במ"ה החדש, הנח נתקנו שם ונתקיימו, וע"כ נקרא קולם התיקון, כי באמת הוא קולם הנקודים עצמו, אלא שמקבל כאן במ"ה החדש את תיקונו משלם. כי ע"י מ"ה החדש חוזרים ומתחברים לג"ה, כל אלו האחרים שנפלו לגוף, מן או"א וישסו"ת, וכן הפנים ואחרים דכל חז"ת שנפלו לכ"ע ומתו חוזרים ועולים על ידו לאצילות.

קיה) ומעם דרכים, כי כל פרצוף תחתון חוזר וממלא הכלים דעליון אחר הסתלקות אורותיהם בעת הזדככות המסך, כי אחר הסתלקות האורות דגוף דפרצוף הא' דא"ק מפאת הזדככות המסך, קבל המסך זוג חדש בקומת ע"ב, אשר חזר ומילא הכלים הריקים דגוף דעליון, דהיינו דפרצוף הא'. וכן אחר הסתלקות האורות דגוף דע"ב מפאת הזדככות המסך, קבל המסך זוג חדש בקומת ס"ג, שחזר ומילא הכלים הריקים דעליון שחוא ע"ב. וכן אחר הסתלקות האורות דס"ג מפאת הזדככות המסך, קבל המסך זוג חדש בקומת מ"ה שיצא מנקבי עינים שחם הנקודים, שחזר ומילא את הכלים הריקים דעליון שהוא הנקודות דס"ג. וממש ע"דו אחר הסתלקות האורות דנקודים, מחמת ביטול האחרים ושכירת הכלים, קבל המסך זוג חדש בקומת מ"ה שיצא מהמצח דפרצוף סיג דא"ק, וממלא את הכלים הריקים

דא"ק ע"כ נק' גם הוא כשם מ"ה, אלא כשם מ"ה שיצא מהמצח דא"ק, שפירושו מהתכללות עוביות דשורש הנק' מצח. וכן הוא נקרא כשם מ"ה החדש, בכדי להבדילו מהמ"ה שיצא מנקבי עינים דא"ק. ופרצוף מ"ה החדש הזה, נקרא כשם קולם התיקון, או קולם אצילות.

קיד) אמנם יש להבין למה ג' הקומות הראשונות דא"ק, הנק' גלגלתא ע"כ סיג, אינן נכחנות לג' קולמות, אלא לג' פרצופין, ולמה נשתנה פרצוף הד' דא"ק לחקרא כשם קולם, וכן פרצוף החמישי דא"ק, כי פרצוף הד' נקרא כשם קולם הנקודים, ופרצוף הח' נקרא כשם קולם האצילות או כשם קולם התיקון.

קטו) וצריכים לידע ההפרש בפרצוף קולם. והוא כי כשם פרצוף נקרא, כל קומת ע"ם, היוצאת על המסך דגוף דעליון, אחר שנזדכך ונכלל כפה דראש דעליון, (כנ"ל באות נ'), שאחר יציאתו מהראש דעליון הוא מתפשט בעצמו לרת"ם, גם יש בו ה' קומות זה למטה מזה הנק' טעמים ונקודות (כנ"ל באות מ"ז). אמנם נקרא רק על שם קומת הטעמים שבו. ועד"ו יצאו ג' פרצופין הראשונים דא"ק: גלגלתא, ע"כ, ס"ג, (כנ"ל באות מ"ז). אבל קולם, פירושו שהוא כולל כל מה שנמצא בעולם העליון ממנו כעין חותם ונחתם, שכל מה שיש בהחוחם עובר כולו על הנחתם ממנו. קטז) ולפי זה חבין, שג' פרצופין הראשונים, גלגלתא ע"כ סיג דא"ק, נכחנים רק לקולם אחר, דהיינו קולם הא"ק, שיצא בצמצום הראשון. אבל פרצוף הד' דא"ק, שבו נעשה ענין הצמצום ב', נעשה לקולם בפני עצמו, מטעם חכפולות שנעשה בהמסך דנקודות דס"ג כירידתו למטה כמבור דא"ק, כי נכלל עליו גם חקוביות דכחיד, כסוד ח"ת בעינים (כנ"ל באות ס"ג). אשר בעת גדלות חזרה הכחיד לבקומה לפה והוציאה קומת חתר (כנ"ל באות פ"ד), ונטצאת קומה זו נשתוח לפרצוף הא' דא"ק. ואחר שנתפשט לרת"ם בטעמים ובנקודות יצא עליו פרצוף ב' בקומת חכמה הנק' ישכו"ח, והוא דומה לפרצוף ב' דא"ק הנק' ע"כ דא"ק. ואחר החפשטותו לטעמים ונקודות יצא פרצוף ג' הנק' מ"ה דנקודים (כנ"ל באות ק"א).

והיא דומה לפרצוף ג' דא"ק. הרי שיצא כאן בעולם הנקודים כל מה שהיה בעולם א"ק, דהיינו ג' פרצופין זה תחת זה שבכל אחד מהם טעמים ונקודות וכל מקריהם, כדומה לג' פרצופין גלגלתא

קומת זיא דהתלכשות המכונה חג'ת, וקומת מלכות דעוביות הנק' נה'י בטעם ג' הקוין שנעשה בקומת מלכות, שקו יסין נק' נצח וקו שמאל נק' הוד וקו אמצעי יסוד. אמנם כיון שאין סבחי'א דק בחינת התלכשות בלי עוביות ע"כ אין בה כלים, ונמצאה קומת חג'ת בלי כלים, והיא מתלכשת בהכלים דנה'י, וקומת זו נקראת עובד, - שפירושו שאין שם אלא שיעוד עוביות דשורש, שנשאר בהכסף אחר הזדככותו, כעת עליתו לזווג בהכצח דעליון, שקוכה היוצאת שם, היא דק קומת מלכות. אמנם בפנימיותה יש בחינה הית כנגיזו, והוא בחינת הית בכצח ואחר שהעובר מקבל הזווג בהעליון יודר משם. למקוטו, (כני'ל באות נ'ד), ואז כקבל מוחין ריניקה בהעליון שהם עוביות רבחי'א, בבחינת הית בנקבי עינים, ועי"ז קונה כלים גם להחג'ת כתפשטים ההג'ת סחוך הנה'י, ויש לו קומת זיא. קכ"ב) והנה אחיו עולה פעם ב' למ"ן להעליון ונקרא עיבוד ב'. ובקבל שם - מוחין טעיב סיג דא"ק, ואז יורדת הבחי'ד מנקבי עינים למקומה לפה (כני'ל באות ק"א), ואז נעשה הזווג על בחי'ד במקומה, ויוצאות ע"ם בקומת כתר, והכלים דאח"פ מתעלים וחוזרים למקומם כראש, ונשלם הפרצוף בע"ם דאורות וכלים. ואזו הסוחין נקראים מוחין דגדלות של הפרצוף. וזהו קומת פרצוף הא' דאצילות, הנק' פרצוף חתור או פרצוף עתיק דאצילות.

קכג) וכבר ידעת, שאחד שביה"כ חזרו ונפלו כלהו אח"פ מהסדרנות כל אחד להמדרגה שבתחתיו. (כני'ל באות ע"ג, ובאות ק"ז). ונמצאים אח"פ דקומת חתור דנקודים בגו"ע דקומת חכמה, ואח"פ דקומת חכמה בגו"ע דקומת בינה, וכו', ולפיכך כעת העיבוד ב' דגדלות דפרצוף הא' דאצילות הנקרא עתיק, שחזרו ונחללו אח"פ שלו כני'ל, הנה עלו לכהם יהר גם הגו"ע דקומת דככה ונחקנו יהר עם האח"פ דקומת עתיק, וקבלו שם עיבוד הא'.

קכד) ואחר שהגו"ע דחכמה קבלו קומת העיבוד והיניקה שלהם, (כני'ל באות קכא.) חזרו ועלו לראש דעתיק, וקבלו שם עיבוד ב' שלחם למוחין דגדלות, ויורדה הבחי'ג למקומה לפה, ויצאו עליה ע"ם בקומת חכמה, והכלים דאח"פ שלהם חזרו ועלו למקומם כראש, ונשלם פרצוף החכמה

הריקים רגוף דעליון, שהם הכלים דנקודים שנחבטלו ונשכרו.

קיט) אמנם יש הפרש גו"ל כאן כמ"ה הדרש כי הוא נעשה לבחינת דכר ובחינת עליון לחכלים דנקודים, שהוא כחקן אותם, משא"כ כפרצופין הקודמים אין ההחחון נעשה לדכר ולעליון אל הכלים רגוף דעליון אע"פ שהוא בטלא אותם כ"י קוסחו. והשינוי הזה הוא כי כפרצופים הקודמים לא היה שום פגם בהסתלקות האורות, כי דק הזדככות המסך גרם להסתלקותם, אבל כאן בעולם הנקודים היה פגם בהכלים, כי כח מלכות המסיימת היה מקורב בהכלים דאחודים דזית כני'ל, ואינם ראויים לקבל האורות, שכנסכה זו נשכרו וסתו ונפלו לכי"ע. לפיכך הם תלויים לגמרי במ"ה חדרש, להחיותם לברדם ולהעלותם לאצילות, וסחוך זה נחשב המ"ה חדרש לבחינת זכר ומשפיע, ואלו הכלים דנקודים הנכבדים על ידו נעשו בחינת נוקבא אל המ"ה, ולכן נשחנה שטם, לשם ב"ן, כלומר, שנעשו בחינת תחתון אל המ"ה. ואע"פ שהם עליון למ"ה חדרש, כי הם כלים מעולם הנקודים ובחינת מ"ה ונקבי עינים, שבחינת עליונה שבו הוא ז"ק ומ"ג דא"ק; (כני'ל באות ע"ד) ש"ם נעשו עתה לתחתון א"י המ"ה חדרש, ונק' ב"ן, בטעם האמור.

ה"פ אצילות וענין מ"ה וב"ז מבבל פרצוף

קכ) ונחבאר, שקומת מ"ה אהודש נתפשטה גי'כ' לעולם שלם בפני עצמו כמו עולם הנקודים וטעם הרבד הוא, כמו שנחבאר בקומת הנקודים' שהוא מכה כפילת הככך גם בבחי'ד. (כני'ל באות קט"ז). כי הגם שהארת הזוין דא"ק שהאיר דרך המכור וחיסוד לגי'ד דנקודים החזירה הצמצום א' לכקומו, וה"ה ירדה בנקב עינים לפה, שקי"ז יצאו כל אלו הקוכות דגדלות נקודים, (כני'ל באות ק"א ע"ש), אמנם כל אלו הקומות חזרו ונחבטלו ונשכרו, וכל האורות נסתלקו, וע"כ חזר הצמצום ב' לכקוכו, והבחי'ד חזרה ונתחברה בהמסך.

קכא) ולפיכך גם כמ"ה חדרש שיצא בהמצח נוהג גי'כ ב' בחינות קטנות ונדלות כמו בעולם הנקודים, אשר תחילה יוצאת הקטנות, דהיינו לפי העוביות חבגולה בהמסך, שהוא

הפרסא הוא הסיום החדש של הצמצום ב' כנ"ל
באות ס"ה.

קכה) ופרצוף הב' דמ"ה החדש הנק' א"א, שהוא
נאצל ויצא ספה דראש עתיק, הנה קובתו
מתחיל מסקום יציאתו, דהיינו ספה דראש עתיק
ומלביש את הז"ת דעתיק הסמתיים למעלה
מפרסא דאצילות, כנ"ל. ופרצוף הג' הנק' או"א,
שנאצלו ספה דראש א"א, הם מתחילים ספה
דראש א"א ומסתיים למעלה מטבור דא"א.

והז"ן מתחילים מטבור דא"א ומסתיים בשות
עם סיום א"א, דהיינו למעלה מפרסא דאצילות.
קכט) ותדע, שכל קוסה וקוסה מה"פ אלו דמ"ה
החדש בעת שיצאה, ביררה וחיברה לעצמם

חלק מהכלים הנקודים, שנעשה לה לבחינת נוקבא.
כי הנה בעת שיצא פרצוף עתיק, לקח וחיבר
אליו, כל הגי' דנקודים, שנשארו שלמים בעת
שביה"כ, דהיינו בחינת הגי' שבהם שיצאו בעת
קטנותם. הנק' כלים דפנים, (כנ"ל באות ע"ז)
שבקטנות הנקודים לא באו עמהם רק כחציחה
העליונה דכל כדרגה, שהם גי'ע ונקבי עינים,
ומחציחה התחתונה דכל אהת, הנק' אח"פ, ירדו
להכדרגה התחתונה, עט"ה. ולפיכך נבחנו שפרצוף
עתיק דמ"ה החדש לקח לו מהכלים דנקודים, את
מחציחה העליונה דכתה, ומחציחה העליונה דהו"כ,
וז' השרשים דז"ת הכלולים בגי' דנקודים, והם
נעשו לבחינת פרצוף נוקבא אל העתיק דמ"ה
החדש. ונחברו יחד זה בזה. והם המכונים ב"ה
ובי"ן דעתיק דאצילות, כי הזכר דעתיק נק' ב"ה,
והכלים דנקודים הנ"ל שנחברו אליו נקראים בי"ן,
(מטעם הנ"ל באות קי"ט, ע"ש). וסדר עטירתם
הוא פו"א, העתיק דמ"ה בפנים והעתיק דבי"ן
באחוריו.

קל) ופרצוף א"א דמ"ה החדש, שיצא בקוסת
חכמה, בירד וחיבר אליו את חציו התחתון
דכתר הנקודים, שהם האח"פ דכתר, שבעת
הקטנות היו בהסדרגה שכתחת הכתר, דהיינו
בחכמה וכינה דנקודים (כנ"ל באות ע"ז),
ונעשה לבחינת נוקבא אל הא"א דמ"ה החדש,
ונחברו יחד זה בזה. וסדר עטירתם הוא יסין
ושמאל, שא"א דמ"ה שהוא הזכר עומד בימין,
וא"א דבי"ן שהיא הנקבא, עומדת בשמאל. ומת
שפרצוף עתיק דמ"ה לא לקח גם את חציו
התחתון דכתר נקודים, הוא, כי עתיק סתוד שהוא
ראש הא' דאצילות, שמעלתו גבוה מאד, לכן לא

החכמה בעים דאורות וכלים. ופרצוף זה נקרא
פרצוף אריך אנפין דאצילות.

קכה) ועם אח"פ הללו דא"א עלו ביחד גם גי'ע
דקוסת כינה כנ"ל, וקבלו שם עיבור הא'
ויניקה שלהם. ואח"ז עלו לראש דא"א לעיבור ב',
והעלו האח"פ שלהם וקבלו הסוחר דגדלות, ונשלם
פרצוף הכינה בעים דאורות וכלים. ופרצוף זה
נקרא או"א וישמיות, כי הגי' נקראות או"א,
והז"ת נקראות ישמיות.

קכו) ועם אח"פ הללו דאוי"א, עלו ביחד גם גי'ע
דזו"ן, וקבלו שם העיבור א' שלהם והיניקה,
זכזה נשלמים הזו"ן בבחינת ו"ק לז"א, ונקודה
להנוקבא. והנה נתבאר ח"פ מ"ה החדש שיצאו
בעולם האצילות בבחינה קביעות, הנקראים עתיק
א"א או"א וזו"ן, שעתיק יצא בקוסת כתר, וא"א
בקוסת חכמה, ואו"א בקוסת כינה, וזו"ן כו"ק
ונקודה שהוא קוסת ז"א. ובאלו ה' הקוסות לא
יארע שום טיעוט לעולם. כי בהג"ר, אין מעשי
התחתונים בגיעים להם שיוכלו לפוגסם, והז"א
ונוקבא, שאליהם מגיעים מעשי התחתונים, היינו
דוקא בהכלים דאחורים שלהם, שמשגיגים בעת
הגדלות, אבל בהכלים דפנים, שהם גי'ע כאורות
רו"ק ונקודה, הנה גם בהם לא יגיעו מעשי
התחתונים. ולפיכך נבחנו ה' הקוסות הנ"ל,
לבחינת סוחר הקבועים באצילות.

קכז) וסדר הלכשתם זא"ז ולהפרצוף א"ק, הוא,
כי פרצוף עתיק דאצילות אע"פ שיצא
מראש הכיג דא"ק (כנ"ל באות קי"ח). מ"ם לא
יכול להלביש ספה ולמטה דמ"ג דא"ק דק למטה
מטבור, כי למעלה מטבור דא"ק הוא בחינת
צמצום א' ונק' נקודים. והן אמה, שפרצוף עתיק,
להיותו בחינת ראש הא' דאצילות, עדיין אין
הצמצום ב' שולט בו, וא"כ היה דאוי שילביש
למעלה מטבור דא"ק. אמנם כיון שהצמצום ב'
כבר נתקן ספה דראשו, בשכיל שאר פרצופי
אצילות שמשנו ולמטה ע"כ אינו יכול להלביש
רק למטה מטבור דא"ק. ונמצא קוסת עתיק
בתחלת מטבור דא"ק, והוא מסתיים בשות עם
דגלי א"ק, דהיינו למעלה מנקודה דעוה"ז. והזו
הפאת פרצופו עצמו, אמנם מפאת ההקשרותו
עם שאר פרצופי אצילות, שכתחנתם נבחנו שהוא
כלול גי'ע מצמצום ב', הנה מבחינה זו הוא נבחנו
שדגליו מסתיים למעלה מפרסא דאצילות, כי

כלל גדול בעניני המוחין שבקביעות ובעלויות הפרצופין והעולמות הגורגין בשתא אלפי שני קציר) כבר נתכאר לעיל (כאות פיו ואילך), שיציאת הגדלות של הגיר וז"ת דנקודים באו בג' סדרי, בסוד ג' הנקודות חולם שורק חירק. עשיה כל הענין. ומשם תבין שיש ב' מינים של השלמת העים לקבלת המוחין דגדלות: הא' מצד קליטתו והתכללותו בהעליון. דחיינו בעת שהזוין דא"ק האירו את האור חרש דרך הטבור אל הכתר דנקודים, והורידו ההיה כנקבי עינים דכהו להפה שלו, שכזה נתעלו האח"פ הנפולים דכתר שהיו כאו א, והזרו למדרגתם להכתר והשלימו העים שלו, ונה נכתן אז שעלו עמם גם גו"ע דאוי"א שהיו דנוקים על האח"פ דכתר, ונכצאים גם או"א נכללים בהעם השלמות של הכתר (כנ"ל כאות צ"ג). עשיה, כי התחתון דגולה לעליון נעשה כסודו. וכתן משום זה שגם או"א השיגו האח"פ, החסרים להם להשלמת עים שלהם, מכה התכללותם כהכתר. וזהו טין הא' של מוחין דגדלות.

קצה) ומין הב' הואי שהמדרגה נשלמת בע"כ נכחה עצמה. דחיינו בעת שהזוין דא"ק האירו את האור חרש דרך היסוד דא"ק הנקי נקודת השורק, דאוי"א, והוריד הח"ת מנקבי עינים דאוי"א עצמם להפה שלהם, שכזה העלה את הכלים דאח"פ דאוי"א ככקום נפילהם בהז"ת, אל הדאש דאוי"א, והשלימו להם העים, שעתה נשלמים או"א עיי עצמם, כי עחה השיגו הכלים דאח"פ בכש החסרים להם. כשא"כ בבין הא' בעת שקבלו שלמותם כהכתר עיי הדבקות באח"פ שלו, הרי באמת היו עוד חסרים אה"כ, אלא עיי התכללותם כהכתר, קבלו על ידו הארה נאה"פ שלהם, שחספיק רק להשליכם בעים כגודם כמקום הכתר, ולא כל"ל בעת יציאתם בשם למקום עצמם.

קצו) וער'ז נכצא ב' מיני השלמות הנ"ל גם בהז"ת, הא' בעת הארת השורק ועלית אח"פ דאוי"א, שאז גם הגו"ע רו"ת הדבוקים בהם נתעלו יחד עמם ועלו דאוי"א, וקבלו שם כהינת אח"פ להשלמת העים שלהם, שאח"פ אלו אינם עוד אח"פ הכמשיים שלהם, אלא רק הארת אח"פ דמספיק להשלמת עים בעודם באוי"א, ולא כל"ל בירידתם למקום עצמם. כנ"ל.

חיבר אליו רק הכלים דפנים דג"ר דנקודים, שבהם לא אירע שום פגם בעת השבירה, כה שאין כן כחצי הכתר התחתון, שהם אח"פ שהיו נפולים בעת הקטנות כהז"ב, ואח"כ בעת הגדלות עלו סחו"ב ונתחברו כהכתר דנקודים (כנ"ל כאות ס"ד), אשר אח"כ בעת שבירת הכלים, חזרו ונפלו מהכתר דנקודים ונתחברו, כנ"ל, הרי הכה כבר נפגמו עם נפילתם וכיטולם, ואינם דאוי"א משום זה לעתיק, ולכן לקח אוהם א"א דס"ח. קצא) ופרצוף או"א דס"ח החדש, שחם בקובת בינה, ביררו וחיברו להם את הצים התחתון דח"ב דנקודים, שהם האח"פ דח"ב, שבעת הקטנות היו נפולים בהז"ת דנקודים, אלא אח"כ בעת הגדלות נקודים, עלו ונתחברו להז"ב דנקודים (כנ"ל כאות צ"ד), ואשר בעת שביה"כ חזרו ונפלו להז"ת דנקודים ונתחברו (כנ"ל כאות ק"ו). ואתם ביררו להם או"א דס"ח לכחינת נוקבא אליהם, והם מכונים ז"ת דחככה וז"ת דבינה דב"ן, כי כחינת החסד דבינה נשארה עם הג"ר דח"ב דב"ן בפרצוף עתיק, ולא נשאר כחציה התחתון דבינה כי אם וז"ת מגבורה ולכטה. ונכצא הזכר דאוי"א הוא קובת בינה דס"ח, והנוקבא דאוי"א היא ז"ת דח"ב דב"ן. ועמידתם הם ביבין זממאל, או"א דס"ח בימין, ואוי"א דב"ן בשמאל. והישמ"ת דס"ח, שהם הז"ת דאוי"א, לקרו המלכות דח"ב דב"ן.

קלב) ופרצוף זו"ן דס"ח החדש, שהם בקובת ו"ק ונקודה, ביררו וחיברו אליהם, את הכלים דפנים דז"ת דנקודים כחון שבירחם כב"ע, דחיינו כחינת הגו"ע של הז"ת דנקודים (כנ"ל כאות ע"ח), והם נעשו לנוקבא אל הזו"ן דס"ח ועמידתם הוא בימין ושמאל, הזו"ן דס"ח ביבין, והזו"ן דב"ן בשמאל.

קלג) והנה נתכאר הס"ח וב"ן שבה"פ אצילות, אשר ה' הקומות דס"ח החדש, שיצאו בעולם האצילות, ביררו להם מהכלים הישנים ששימשו בזמן חנקודים, ונתקנו להם לכחינת נוקבא הנקראת בשם ב"ן, שהב"ן דעתיק נעשה ונתקן ככחציתן העליונה דג"ר דנקודים, והב"ן דא"א ואוי"א נבררו ונתקנו ככחציתן התחתונה דג"ר דנקודים, ששכשו להם בעת גדלות דנקודים והזרו ונתחברו. והב"ן דזו"ן נברר ונתקן מהכלים דפנים, שיצאו בעת קטנות דנקודים, שבעת הגדלות נחברו ונתחברו ונתחברו עם הכלים דאח"פ שלהם.

פתיחה לחכמת הקבלה

אצילות שהם רק בחינת ו"ק דפרצופי א"ק, וע"כ הם סכונים ס"ה החדש, או ס"ה דה"פ א"ק, דהיינו קומת ז"א, שהוא ס"ה בחוסר ג"ר, שחן נלגלתא ע"ב ס"ג. כי עיקר הסדרגה נבחינה ע"פ החפשטותה אל הגוף ספה ולמטה, וכיון שגם ל"ג פרצופין הראשונים אין מהם החפשטות להגוף רק ו"ק בלי ראש, ע"כ הם נבחינים לבחינת מ"ה, שהוא קומת ו"ק בלי ראש, אל ה"פ א"ק. קס) באופן, שעתיק דאצילות, שיש לו בראש קומת כתר, נבחן לבחינת ו"ק דפרצוף הכתר דא"ק, וחסר נשמה חיה יחידה דכתר א"ק. וא"א דאצילות שיש לו בראש קומת חכמה, נבחן לבחינת ו"ק דפרצוף ע"ב דא"ק שהיא חכמה, וחסר נשמה חיה יחידה דע"ב דא"ק, ואו"א דאצילות, שיש להם בראש קומת בינה, נבחינים לבחינת ו"ק של פרצוף ס"ג דא"ק וחסר לו נשמה חיה יחידה דס"ג דא"ק. והו"ו דאצילות נבחינים לבחינת ו"ק דפרצוף ס"ה ובין דא"ק, וחסר להם נשמה חיה יחידה דס"ה ובין דא"ק. וישכר"ת וו"ן הם חסיד בסדרגה א': זה ראש וזה גוף.

קסא) וע"י העלאת ס"ן סמט"ט של החתוננים נבררים השלמת האח"פ דע"ם דס"ן חב', דהיינו השלמתם דאו"א סכחי עצמם, על דרך בחינה נקודת חשוק, שאז או"א עצמם מורידים הת"ת סנקבי עינים שלהם, ומעלים אליהם האח"פ שלהם, שאז יש להם כח גם להשפיע אל הו"ת שהם וו"ן דהיינו אל הגופין סמטלה למטה. כי הנר"ע דו"ן הרבוקים באח"פ דאו"א, נמשכים עמחם, דאו"א ומקבלים מהם השלמת ע"ם (כנ"ל באות צ"ד). ואז נמצא כל כמות חכוחין שישנם באו"א מושפעים ג"כ להו"ן, שעלו אליהם ביחד עם האח"פ שלהם, ולפיכך בעת שה"פ אצילות מקבלים השלמת זו דס"ן חב' או יש ג"ר גם להגופין דג' פרצופין הראשונים שהם עתיק וא"א זאו"א דאצילות וכן להו"ו, דאצילות, שהם גוף הכולל דאצילות. ואז עוליסן ה' פרצופי אצילות ומלבישים לה"פ א"ק, כי בעת התפשטות הג"ר גם אל הגופין דה"פ אצילות, הרי הם משתווים עם ה"פ א"ק. ועתיק דאצילות עולה ומלביש לפרצוף כתר דא"ק וא"א לע"ב דא"ק. ואו"א לס"ג דא"ק. וזו"ן לט"ה ובין דא"ק. ואז מקבל כל אחר מהם הנשמה חיה יחידה מהכחינה שכננו בא"ק.

(קסב)

חורידו גם הם בחינת ח"ת המסיימת מהחזה שלהם אל מקום סיום רגלי א"ק, ותקלו את התנהי שלחם סבי"ע וחיברו אותם לסדרגתם לאצילות, שאז לולא נשכרו וסחו, היו נשלטים בע"ם שלמות ע"י עצמם, כי עתה השיגו את האח"פ המסיימים החסרים להם.

קלז) וגם בר' פרצופים שיצאו סאו"א להכלים דחג"ת וכן בר' הפרצופין שיצאו סחישוס"ת להכלים דתנהי"ם (כנ"ל באות ק"ז וק"ט) הנה גם בהם נמצאים אלו ב' סיני השלמות הע"ם הנ"ל, כי סכחינה אחת היה נשלם כל אחד מהם, ע"י התדבקותם באח"פ ראו"א וישוס"ת בעודם בראש, שהיא השלמת ע"ם כס"ן הא'. ואח"כ שנחפשטו לבו"ע, היו רוצים להשחלם בהשלמת הע"ם דס"ן חב'. וענין זה נוחג גם בפרטי פרטיות. קלח) וחדע, כי אלו ה"פ אצילות הנ"ל עתיק וא"א ואו"א וו"ן שנחקנו בקביעות ואין שום מיעוט נודג בהם, (כנ"ל באות קכ"ז), שעתיק יצא בקובת כתר וא"א בקומת חכמה ואו"א בקומת בינה וו"ן בקומת ז"א, ו"ק בלי ראש. הנה הכלים דאח"פ שנחבררו להם סעת הגדלות. חיו סכחינת השלמת ע"ם דס"ן הא', והיינו על דרך נקודת החולם שהאיר בהכתר דנקודים, שאז נשלכו גם או"א על ידי הכתר והשיגו הארת כלים ראח"פ, (כנ"ל באות קל"ד), ולפיכך אע"פ שהיה לכל אחד מעתיק וא"א ואו"א ע"ם שלמות בראש, ס"ם לא הגיע מזה בחי' ג"ר להגופין שלהם, ואפילו פרצוף עתיק לא היה לו בגוף אלא בחינת ו"ק בלי ראש, וכן א"א ואו"א. והמעט הוא, כי כל הזך נברר החילת, וע"כ לא נברר בהם רק השלמת ע"ם דס"ן הא', שהוא סבד עליתו בהעליון, דהיינו בחינת הארת כלים דאח"פ המספיק להשלים הע"ם בהראש, אבל אין עוד החפשטות מהראש להגוף. כי בעת שאו"א נכללו בכתר דנקודים חיה מספיק להם הארת אח"פ סכח הכתר, ולא כלל בהחפשטותם למקומם עצמם ספה דכתר דנקודים ולמטה. (כנ"ל באות קל"ה). וכיון שהגופין דעתיק וא"א ואו"א היו בו"ק בלי ראש, סכ"ש הו"ן עצמם שהם בחינת גוף הכולל דאצילות, שיצאו בו"ק בלי ראש.

קלט) אמנם בא"ק לא היה כן, אלא כל חכמות שיצאו בהראשים דפרצופי א"ק, נחפשטו ג"כ להגופין שלהם, ולפיכך נבחינים כל ה"פ

ביאור ג' העולמות בריאה יצירה ועשיה
 (קמ"ד) ו' עיקרים כוללים יש להבחין בג'
 העולמות ב"ע: הא' הוא טהיכן נעשה
 הטקופ לג' העולמות הללו. הב' הוא שיעורי קופת
 פרצופי ב"ע ועסירת העולמות בראשונה בעת
 שנאצלו ויצאו מהנוקבא דאצילות. הג' הוא כל אלו
 שיעורי קופת בהכוחין דתוספת ומצב עמידתם.
 שהשיגו במרם חטאו של אדה"ר. הרי הוא
 המוחין שנשתיירו בפרצופי ב"ע וטקום נפילת
 העולמות לאחר שנפנסו בחטאו של אדה"ר. הו'
 הוא הכוחין ראמא שקבלו פרצופי ב"ע אחר
 נפילתם לכמה מפרסא דאצילות. הו' הוא כחינת
 פרצופי האחר דה"פ אצילות שירדו ונתלכשו
 בפרצופי ב"ע ונעשו להם לבחינת נשמה
 לנשמה. הו' הוא בחי' המלכות דאצילות שירדה
 ונעשית כחינת עתיק לפרצופי ב"ע.
 קס"ה) הנה הכחן הא' כבר נתבאר (לעיל באות
 ס"ו ואילך). שכפאת עליות המלכות
 המסייכת שסתתת הסיוס רגלי א"ק, לטקום החזה
 דו"ת דנקודת דס"ג, הנקשה בזמן צמצום ב'
 יצאו ונפלצו ב"ש תחאין דת"ת ונהי"ם למטה
 מנקודת הסיוס הודשה שכחזה דנקודות, ואינם
 ראויים עוד לקבל אור העליון, ונעשו מהם
 המקום לג' העולמות ב"ע: שמכ"ש תחאין
 דת"ת נעשה טקום עולם הכריאה, וכג' ספירות
 ה"י נעשה טקום עולם היצירה ומנהלכות נעשה
 טקום עולם העשיה. עש"ה.
 קס"ו) והבחן הב' שהוא שיעורי קופת פרצופי ב"ע
 ומקום עמידתם בעת יציאתם ולידתם טממן
 הנוקבא דאצילות. דע, שכעת הזאת כבר השיג הו"א
 כחינת חיה מאבא, והנוקבא כבר השיגה כחינת
 נשמה מאבא. ובכר ידעת שאין הזו"ן מקבלים
 הכוהין באו"א אלא בדרך עליה והלכשה, כנ"ל
 באות קס"ב ע"ש. וע"כ נמצא הו"א בלבוש את
 אבא דאצילות הנק' או"א קלאין, והנוקבא
 טלכשת לאבא דאצילות הנק' ישכניה. ואז הנוקבא
 דאצילות ביררה והאצילה את עולם הכריאה
 בכללות ה"פ שכו.
 קכ"ו וכיון שהנוקבא עומדת בטקום אבא, הרי
 היא נחשבת לברדנת אבא, כי התחתון
 העולה לעליון נעשה ככוהו, ולפיכך עולם הכריאה
 שנבררה על ידה נכחנת לברדנת ז"א, להיותה
 מדרגה מרהונה להנוקבא שהיא כחינת אבא
 ותחתון. באבא הוא ז"א, ונסצא אז עולם
 הכריאה

(קמ"ב) אמנם כלפי הזו"ן דאצילות נכחנים
 המוחין הללו רק לבחינת בין הא'
 השלמת הע"ם, כי אלו האח"פ אינם אח"פ
 גמורין, רק הארת האח"פ שהם מקבלים ע"י או"א,
 הוא בעת שחם בטקום או"א, אבל בהתפשטותם
 למקומם עצמם, הרי הם עוד חסרים האח"פ
 שלהם, (כנ"ל באות קל"ו). ומטעם זה נכחנים
 כל הכוחין שהזו"ן פשיג כשהא אלפי שני בשם
 מוחין ועלית, כי אי אפשר להם להשיג מוחין
 דג"ר רק בעת עלותם למקום ג"ר, כי אז נשלמים
 על ידם, אמנם אם אינם עולים למעלה לבקום
 הג"ר אי אפשר להיות להם כוחין, כי עדיין לא
 נבררו להזו"ן כחינת המוחין דמין הב', שזה לא
 יהיה זולת כנסר התיקון.
 קמ"ג) והנה נתבאר, שהכוחין דה"פ הקבועים
 באצילות, הם מכחינת בירורי כלים דמי
 הא' דאו"א, שבעולם הנקודים מכונה הארה זו בשם'
 הארת הטבור, או נקודת החולס, שאפילו או"א
 אין להם השלמת אלא ככחינת מין הא', וע"כ
 אין מניע בהראשיב ונהיך וא"א ואו"א, דרגופי
 שלהם ע צבם זכן להזו"ן, שום דארז ג"ר, כ
 גם הזו"ת דנקודים לא קבלו כלום מדארה ז'
 דכחינת החולס (כנ"ל אות פ"ח). והמוחין
 דשחא אלפי שני עד גכר התיקון הבאים ע"י
 העלאת כ"ן של התהחוניכ, הם ככחינת בירורי
 כלים להשלמת ע"ם דמין הב' דאו"א, שבעולם
 הנקודים מכונה הארה זו בשם הארת היכור, או
 נקודת השורק, כי אז מעלה או"א את האח"פ
 של עצמם, שעליהם רכוקים גם הגו"ע דו"ת
 וע"כ גם הזו"ת מקבלים בטקום או"א כחינת מוחין
 דג"ר, ולפיכך כגיע המוחין הללו גם להגופין
 דה"פ אצילות ולזו"ן הכולליכ, אלא בלבד שהם
 צריכים להיות למעלה בטקום הג"ר ולהלכיש
 אותם, ולעתיד לבא כנסר התיקון, יקבלו אן
 הזו"ן את כחינת השלמת ע"ם דמין הב', ויורידו
 ח"ת המסייכת מכחינת החזה שלהם, שהוא
 הפרסא דאצילות, אל טקום סיוס רגלי א"ק,
 (כנ"ל אות קל"ו). ואז יתחברו התנה"י דזו"ן
 שכבי"ק, אל כדרנת הזו"ן דאצילות, וישתזה
 סיוס רגלין דאצילות לסיוס רגליים דא"ק, ואז
 יתגלה טלכא משיחא, בסו"ה ועטרו רגליו על
 הר הזיתים, ונתבאר היטב, שבשחא אלפי שני
 אין תיקון להעולמות רק בדרך עלית.

כריאה, שקומרת במקום ז"א ראצילות מתחת לתנוקבא ראצילות, שחתה או בחינה אמא ראצילות.

קמת) ועפ"ז נכתן עולם היצירה שנברר ונאצל ע"י עולם הכריאה שהוא או בסדרגת הנוקבא ראצילות, להיותה סדרגת תחתונה לעולם הכריאה שהיה או בחינה הז"א ראצילות, ותחתהון טהו"א היא בחינת נוקבא. אמנם לא כל הע"ם דעולם היצירה הם בחינת הנוקבא ראצילות אלא רק הדי ראשונות דיצירה בלבד. וחטטם הוא, כי יש ב' מצבים בהנוקבא, שהם פכ"פ ואב"א, שבהיותה פכ"פ עם הז"א קומתה כזה אל הז"א, ובחיותה אב"א היא תופשת רק די ספירות הנה"י דז"א. וכשום שאז היה מצב כל העולמות רק אב"א, לא היה בבחינת הנוקבא אלא ד"ם לבד, וע"כ גם עולם היצירה אין לן במקום הנוקבא ראצילות, רק ד"ם ראשונות שלו, ושאר ששה תחתונות דיצירה, היו בששה ספירות ראשונות דעולם הכריאה של עתה. דחיינו ע"פ תכונות מקום ב"יע שבהכתן הא' הנ"ל (באות קס"ח) ששם נפלו העולמות ב"יע אחר הטאו של אדה"ר, ושם היא מקום קביעותם עתה.

קמת) ועולם העשיה שנברר ע"י עולם היצירה נכתן לסדרגת כריאה של עתה, כי מתוך עולם היצירה היה או בסדרגת הנוקבא ראצילות נמצא הסדרגת שבתחתיה, עולם העשיה, שהוא בבחינת עולם הכריאה של עתה. אלא מתוך שרק הדי"ר דיצירה היה בבחינת הנוקבא ראצילות, והשש תחתוניות שלה היו בעולם הכריאה, לכן גם עולם העשיה שבתחתיה נמצאים רק הדי"ר שלו בבחינת ד"ם תחתונות דעולם הכריאה, וחטט תחתונות דעולם העשיה היו במקום שש ראשונות דעולם היצירה של עתה, ונמצאו או י"ד הספירות, שהם נח"י"ם דיצירה של עתה וכל הע"ם דעולם עשיה של עתה, היו ויקנות מכל קדושה, ונקטא לסדר הקליפות, כי רק הקליפות היו נמצאות במקום י"ד ספירות הללו, כי העולמות דקדושה נסתיומו במקום התזה דעולם היצירה של עתה כמבואר. והנה נתבאר סדרגות שיעורי תקובה של פרצופי ב"יע ומקום עמירתם בעת שנאצלו כראשונות. קנ) ועתה נבאר הכתן הג', שהוא שיעורי קומת דפרצופי ב"יע ומצב עמירתם, שהיה להם מהכותן דתוספת, סכרם הטאו של אדה"ר. והוא

קנא) ועתה נבאר הכתן הד', שהוא קומת הסוחין שנשחיתו בבי"ע, ומקום נפילתן לאחר החטא. והוא, כי סחטת פגם הטאו של עצה"ר, נסתלק מהעולמות כל הסוחין דתוספת, שהשיגו ע"י ב' העליות הנ"ל, והזו"ן חזר לז"ק ונקודת. וגי העולמות ב"יע, נשחיתו בהם רק הסוחין שיצאו בהם כראשונה בעת אצילותם, שעולם הכריאה היה בסדרגת הז"א שפירושו ו"ק, וכן היצירה ועשיה בשיעור הנ"ל (באות קס"ח), ונוסף ע"ז, כי נסתלק מהם כל בחינת אצילות ונפלו לסתחת הפרסא ראצילות בתכונת מקום ב"יע שחוכן ע"י צמצום ב', (כנ"ל באות קס"ה). ונמצאו ד"ת דיצירה וע"ם דעולם העשיה, שנפלו ועמדו במקום הי"ד ספירות של הקליפות, (כנ"ל באות קס"ט). חנק' סדרר הקליפות ע"ש.

קנב) הכתן הח', הוא הסוחין דאמא שקבלו ב"יע במקום נפילתן. כי אחר שיצאו הבי"ע מאצילות, ונפלו לסתחת הפרסא ראצילות, לא היה בהם אלא בחינת ז"ק, (כנ"ל באות קנ"א), ואז נתלכשו חישכו"ת בחזו"ן ראצילות, ונדרונו הישכו"ת מבחינת החלבושות בזו"ן, והשפיעו כוחין רנשמה לפרצופי ב"יע במקום, שעולם הכריאה קבל מהם ע"ם שלמות בקומת בינה, ועולם היצירה קבל מהם ו"ק. ועולם העשיה רק בחינת אב"א. קנג) הכתן הו', הוא בחינת נשמה לנשמה, שהשיגו פרצופי ב"יע מפרצופי האחור דח"פ אצילות. כי בעת סיעוט חידה, נפל פרצוף האחור דנוקבא ראצילות ונתלכש בפרצופי ב"יע, והוא כולל ג' פרצופין הסכונים, עבוד, וניקה, סוחין ובחינת הסוחין נפלה לכריאה, ובחינת חניקה נפלה

ואורות. אכנס זה הועיל רק לבחינת הע"ם דראש של הפרצופין, ולא להנפין שלהם, כי המוחין הללו לא נכשכו בפה ולכמה אל הנפין שלהם (כנ"ל באות ק"ד), וע"כ גם לאחר המוחין דגדלות, נשארו הנפין בצבצום ב' ככו בזמן הקבנות ע"ש. ומשום זה נחשכו כל ח"פ אצילות שאין להם רק קובת ע"ם היוצאת על עוביות דבחי"ב, שהוא קובת ז"א, ו"ק בלי ראש, הנק' קובת מ"ה. והם בלבישים על קובת מ"ה דח"פ א"ק, דהיינו ממכור ולכמה דח"פ א"ק.

קנו) באופן, שפרצוף עתיק דאצילות, מלביש על פרצוף הכתר דא"ק ממכורו ולכמה, ומקבל שפעו מקובת מ"ה דפרצוף הכתר דא"ק אשר שם. ופרצוף א"א דאצילות, מלביש ממכור ולכמה דפרצוף ע"ב דא"ק, ומקבל שפעו מקובת מ"ה דע"ב דא"ק אשר שם. וא"א דאצילות, מלבישים ממכור ולכמה דפרצוף מ"ג דא"ק, ומקבלים שפעם מקובת מ"ה דמ"ג אשר שם. וז"ן דאצילות, מלבישים ממכור ולכמה דפרצוף מ"ה וז"ן דא"ק ומקבלים שפעם מקובת מ"ה דפרצוף מ"ה וז"ן דא"ק, הרי שכל פרצוף מה"פ אצילות אינו מקבל מפרצוף שכנגדו בא"ק, רק בחינת ו"ק בלי ראש. הנק' קובת מ"ה. ואע"פ שיש בהראשית דח"פ אצילות בחי' ג"ה, מ"ם אנו מתחשבים רק בהסוה"ן המתפשטים בפה ולכמה להנפין שלהם שהוא וק ו"ק בלי ראש. בני"ל באות ק"ד.

קנה) ואין הכונה, שה"פ אצילות מלבישים כל אחד על הבחינה שכנגדו בא"ק, כי זה אי אפשר, שהרי ח"פ א"ק מלבישים זה על זה, וכן ח"פ אצילות. א"א הכונה היא, שקובת כל פרצוף מפרצופי אצילות, ככונה לעובת הבחינה שכנגדו שבה"פ א"ק, ששם מקבל שפעו (וצריך שתקין בהאי"ן שברתי ציור ג').

קנט) ובכדי שיושפעו המוחין בפה ולכמה אל הנפין דח"פ א"ק, נתבאר לעיל באות קמ"א. שצריכים לעליה מ"ן בהתחנתים, שאז כושפלים להם השלמת הע"ם דמ"ן הכ' והכס"ק גם להנפין, ע"ש"ה. והנה באלו המ"ן שהתרתנים בעל"ם. יש ג' בחינות, כי כשבע"ם מ"ן בבחינת עוביות דבחי"ב, יוצאות עליהם ע"ם בקובת בינה, דנק' קובת מ"ג, שהן במוחין דאור הנשמה. וכשבע"ם מ"ן בעוביות דבחי"ג. יוצאות עליהם ע"ם בקובת חכמה, הנק' קובת ע"ב. שהן במוחין דאור דח"פ וכשבע"ם מ"ן בעוביות דבחי"ה, יוצאות עליהם ע"ם

לעשיה. ונקשו בחינת נשמה לנשמה לכל פרצופי ב"ע, שהיא בחינת חיה אליהם.

קנד) הכתן חו', הוא הנוק' דאצילות שנעשתה לרז"א ולהארץ יחידה בב"ע. כי נתבאר שבעת סיעות הירה. נפלו ג' הבחינות ע"ב דפרצוף האחר דנוקבא דאצילות ונתלכשו בב"ע. והם בחינת אחרים דמ"ה דנוק', שהם ע"ם, שנה"י נק' עיבור, וחגי' נק' יניקה, וחבי"ד נק' מוחין. אמנם בחינת האחר דבחינת הכתר דנוקבא, נעשתה לבחינת עתיק דפרצופי ב"ע. באופן שבחי' עיקר אורותיהם דפרצופי ב"ע של עתה, הם מהשירים שנשארו בהם אחר חטאו של אדה"ר, שהוא בחינת חו"ק דכל פרט מהם (כנ"ל באות קמ"א). ובחינת נשמת, קבלו ממוחין דאבא (כנ"ל באות קנ"ב). ובחינת נשמת לנשמה, שהוא בחינת חיה, קבלו ממ"ה דפרצוף האהור דנוקבא. ובחינת יחידה, קבלו מבחינת האחר דכתר דנוקבא דאצילות.

ביאור ענין עליות העולמות

קנה) עיקר ההפרש מפרצופי א"ק לפרצופי עולם האצילות הוא, כי פרצופי א"ק הם מבחינת צמצום א', שבכל מדרגה שבו יש בה ע"ם שלמות ואין בהע"ם רק בחינת כלי אחר, שהיא כלי מלכות, אבל חמ"ם ראשונות הן רק בחינת אורות לכה. משא"כ פרצופי אצילות הם כבחי' צמצום חב', כסו"ת ביום עשות הוי"ה אלהים ארץ ושמים, ששיתף רחמים ברין (כנ"ל באות נ"ט). שמדת הדין שהיא מלכות, עלתה ונתחכרה בבחינה שהיא כדת הרחמים, ונשתחפו יחד ע"ש. שע"ז נעשה סיום חדש על אור העליון בכקוב בחינה, שהמלכות המסיימת את הגוף עלתה לבחינה דגוף, שהיא ח"ת, בכקום חחזה. והמלכות הכוזבונת שבפה דראש, עלתה לבחינה דראש הנק' נקבי עינים, (כנ"ל באות מ"א), שע"ז נהכטנו שיעור קובת הפרצופין דנ"י, שהם כתר דכמה דכל"ם, בקובת ו"ק בלי ראש, שהוא נפש רוח דאורות (כנ"ל באות נ"ד), ונכצאו דמ"ם באח"פ דכל"ם שהם בינה וז"ן, ומנשמה חיה יחידה דאורות.

קנו) והגם שנחבאר לעיל באות קכ"ד. שע"ז עלית מ"ן לעיבור ב', השינו פרצופי אצילות הארץ המוחין מע"ב מ"ג דא"ק, הכוריד הה"ה מנקבי עינים כחורה לכקובת לפה, כבצמצום א' ומשינים שוב האח"פ דכל"ם ומנשמה חיה יחידה

פתיחה לחכמת הקבלה

מ"ן וממשיכים שפע, חרי כל העולמות והסדרנות, שרכם עברה השפע, מהגדלים ועולים למעלה בסבת השפע שמעבירים, כנ"ל, וכעת שחוזרים ומקלקלים מעשיהם, הנח מתקלקל המ"ן, והמוחין מסתלקים גם בסדרנות העליונות, כי נפסק ענין העכרת השפע מתן לצורך התחתונים, ונמצאות חוזרות ויורדות למצבן הקבוע כבתחילה.

קסג) ועתה נבאר סדר עליות ת"פ אצילות לה"פ א"ק, ונ"י העולמות בי"ע לישסו"ת וזו"ן ראצילות, החל מטצבם הקבוע, עד להגובה שאפשר להיות כחשתא אלפי שני מטרים גסר התיקון. שבררך כלל, הן רק ג' עליות, אמנם הן מתחלקות לפרטים מרובים. והנה מצב העולמות א"ק ואבי"ע בקביעות כבר נתבאר לעיל, כי פדצוף הראשון הנאצל לאחר צמצום א', הוא פדצוף גלגלתא דא"ק, שעליו מלבישים ד' פרצופי א"ק: ע"ב ס"ג מ"ה וכ"ן, וסיום רגלי א"ק הוא למעלה מנקודת העוה"ז (כנ"ל באות כ"ז ואות ל"א ע"ש), ועליו מסבכים המקיפים דא"ק מאים ב"ה, שלגדלם אין קץ ושיעור, (כנ"ל באות ל"ב ע"ש). וככו שא"ם ב"ה מקיף מסביב לה כן הוא מתלבש בפנימיותו, והוא המכונה לו א"ס ב"ה. קסד) ובפנימיות מ"ה וב"ן דא"ק, יש פדצוף תנה"י דא"ק, המכונה ג"כ נקודת דס"ג דא"ק, (לעיל באות ס"ג וס"ז ע"ש). שבעת צמצום חב', עלתה מלכות המסיימת, שעמדה ממעל לנקודת דעוה"ז, וקבעה בקומת כהחזה דפרצוף הזה, מתחת שלישי עליון דת"ת שלו, ונעשה שם סיום חדש על אור העליון, שלא יחפשמט משם ולכמה וסיום חדש הזה נק' בשם פרסא שמתחת האצילות. (כנ"ל באות ס"ח), ואלו הספירות שמחזה ולכמה דפרצוף נקודות דס"ג דא"ק, שנשארו מתחת הפרסא, נעשו מקום לג' העולמות ב"ע: ב"ש ת"ת עד החזה, נעשה מקום לעולם הכריאה. ונת"י נעשו מקום לעולם היצירה. והמלכות, נעשה מקום לעולם העשיה. (כנ"ל באות ס"ז). ונמצא שמקום ג' העולמות בי"ע, מתחיל מתחת הפרסא ומסתיים ממעל לנקודה דעוה"ז.

קסה) ונמצאים ד' העולמות, אצילות, בריאה, יצירה, ועשיה, שמתחילים טכקים למטח מטכור דא"ק, ומסתיימים ממעל לנקודה העוה"ז: כי ת"פ עולם האצילות, מתחילים ממקום שלמטה מטכור דא"ק, ומסתיימים ממעל להפרסא הנ"ל. מהפרסא ולמטה עד לעוה"ז, עומדים ג' העולמות

ע"ם בקומת כתר, הנק' קומת גלגלתא, שתן מוחין דאור היחידה. כנ"ל באות כ"ט ע"ש. קס) ודע שהתחתונים הראויים להקלות מ"ן הנ"ל, הם רק כחינת נר"ן דצדיקים, שכבר כלולים מבי"ע, ויכולים להקלות מ"ן לזו"ן ראצילות, הנחשבים לבחינת העליון שלהם, ואז הזו"ן מעלים מ"ן אל העליון שלהם, שהם אר"א, ואר"א יותר למעלה, עד שמגיעים לפרצופי א"ק, ואז יורד אור העליון מא"ם ב"ה לפרצופי א"ק, על המ"ן שנתעלו שמה, ויוצאות קובת ע"ם ע"פ מרת הטוביות של המ"ן שהעלו, אם הוא מכה"י"ב הוא קומת נשמה, אם מכה"י"ג הוא קומת היה וכו' כנ"ל. ומשם יורדים המוחין במדרגה למדרגה דרך פרצופי א"ק, עד שבאים לפרצופי אצילות, וכן עוברים במדרגה למדרגה דרך כל פרצופי אצילות, עד שבאים להזו"ן ראצילות, שהם משפיעים המוחין האלו אל הנר"ן דצדיקים שהעלו את המ"ן הללו מבי"ע. וזה הכלל שכל חידוש מוחין אינו בא אלא רק מא"ם ב"ה לבדו. ואין בדרגה יכולה להקלות מ"ן או לקבל שפע, רק מהעליון הסמוך לו. קסא) ומכאן הדע, שאי אפשר שהתחתונים שיקבלו משהו מהזו"ן ראצילות במרם שיתגדלו על ידיהם כל הפרצופים העליונים דעולם האצילות ועולם הא"ק. כי נתבאר, שאין חידוש מוחין אלא מא"ם ב"ה, אמנם אין הנר"ן דצדיקים יכולים לקבלם אלא מהעליון הסמוך להם, שהם זו"ן ראצילות. ולפיכך צריכים המוחין להשתלשל דרך העולמות והפרצופים העליונים עד שמגיעים אל הזו"ן, שהם המשפיעים לנר"ן דצדיקים. וכבר ידעת שאין העדר ברוחני, וענין העכרה מסקום למקום, אין הפירוש שנעדרים מסקום הא' ובאים למקום חב', כנוהג בהגשמיים, אלא שנשארים במקום הא' גם אחר שעברו ובאן למקום חב', כמו בדליק נר סגד ואין חכרו חסר. ולא עוד, אלא זה הכלל, שעיקר ושורש האור נשאר במקום הא', ובמקום חב' נבטך רק בחינת ענף בטנו. ועם זה תבין, שאותו השפע העובר דרך העליונים עד שפגיע להנר"ן דצדיקים, נשאר בכל בדרגה ומדרגה שעבר דרכה, ונמצאות כל המדרגות מהגדלות בסבת השפע שהם מעבירים לצורך נר"ן דצדיקים.

קסב) ובהאבור הבין, איך התחתונים כמעשיהם גורמים עליות וירידות להפרצופין והעולמות העליונים, כי בעת שבמייכים מעשיהם ומעלים

ואז מקבלים הנר"ן דצדיקים את המוחין דנשמה דאצילות. וכשהמוחין באים לפרצופי עולם הבריאה, עולה עולם הבריאה ומלביש את הנוקבא דאצילות, ומקבל מסנה כחינת נפש דאצילות. וכשבאים המוחין לעולם היצירה, הוא עולה ומלביש לעולם הבריאה דקביעות, ומקבל מסנו כחינת נשמה וגיר דבריאה. וכשהמוחין באים לעולם העשיה, הוא עולה ומלביש על עולם היצירה, ומקבל נשם כחינת מוחין דר"ק שביצירה. והנח נתכאר - עליו הא' שהשיג כל פרצוף מאבי"ע. כסכת המ"ן דכח"י"ב שהעלו התחתונים. (ועיין בהאילן הגרפס בסוף ספרי, בית שער לכונות, ציור ז').

קסט) העליה הכי הוא, בעת שהתחתונים מעלין מ"ן סכחינת העוביות דכח"ג, שאז נכדרין האח"פ דקוסת חכמה וזויה, סכחינת השלמת העינים רבין הכי. שהמוחין אל"ו מאירים גם לבחינת הז"ת והגופין ככו כפרצופי א"ק. כני"ל. וכשהמוחין עוברים דרך הפרצופין דאבי"ע, נמצא כל פרצוף עולה ומתגדל על ידיהם כפי המוחין שחשיג. קע) באופן, כשבאו המוחין לפרצוף עתיק דאצילות עולה ומלביש לגיר דפרצוף חכמה דא"ק, הנק' ע"ב דא"ק, המכוון נגד קוסת ע"ב דנלגלתא דא"ק, ומקבל משם כחינת אור החיה דיתידה. וכשהמוחין מגיעים לפרצוף א"א דאצילות, הוא עולה ומלביש לגיר דס"ג דא"ק, המכוונים נגד קוסת ע"ב דפרצוף ע"ב דא"ק, ומקבל משם כחי' אור החיה דתיה דא"ק. וכשהמוחין מגיעים לפרצופי אור"א דאצילות, הם עולים ומלבישים לגיר דעתיק דקביעות, המכוונות נגד קוסת ע"ב דפרצוף ס"ג דא"ק, ומקבל משם כחינת אור החיה דנשמה דא"ק, המאירה גם להז"ת ותנופין. וכשהמוחין באים לישטו"ת דאצילות, הם עולים ומלבישים לגיר דא"א דקביעות, המכוונות נגד קוסת ע"ב דס"ה דא"ק, ומקבלות משם אור החיה דס"ח דא"ק. וכשהמוחין באים לזו"ן דאצילות, הם עולים לגיר דאור"א, המכוונים נגד קוסת ע"ב דכ"ן דא"ק, ומקבלים משם כחינת אור החיה דכ"ן דא"ק. ומהו"ן מקבלים נשמת הצדיקים. וכשמגיעים המוחין לעולם הבריאה, הוא עולה ומלביש על הז"א דאצילות, ומקבל מסנו כחינת רוח דאצילות. וכשהמוחין באים לעולם היצירה, עולה היצירה ומלביש על הנוקבא דאצילות, ומקבל מסנה אור הנפש דאצילות. וכשבאים המוחין לעולם העשיה עולה

כ"ע. וזהו מצב הקבוע של העולמות א"ק ואבי"ע, שלעולם לא ירדע בהם שום סיעוט. וכבר נתבאר לעיל (באות קל"ה) שבמצב הזה אין בכל הפרצופין והעולמות אלא רק כחינת ו"ק כלי ראש, כי אפילו בג' הפרצופין הראשונים דאצילות שיש ג"ר בהראשים שלהם, כ"ס אינן מושפעות מפה ולמטה שלהם, וכל הגופים הם ו"ק כלי ראש, וכ"ש כפרצופי כ"ע. ואפילו פרצופי א"ק, בערך המקיפים שלו, נכחנים ג"כ שהם חסרי ג"ר. והתכונן היטב לעיל באות ל"ב.

קסז) ולפיכך, נוהגות ג' עליות כוללות, בכדי להשלים העולמות, כנ' הקוסות, נשמה חיה יחידה, החסרות להם. ועליות האלו תלויות בהקלאה מ"ן של התחתונים כנ"ל. העליה הא' הוא, בעת שהתחתונים מעלים מ"ן ככחינת העוביות דכח"י"ב, שאז נכדרים האח"פ דקוסת בינה ונשמה, סכחי השלמת העינים רבין תב', דחיינו מהארת נקורת השורק, (כנ"ל באות קל"ה, עש"ח), אשר המוחין האלו מאירים גם לבחינת הז"ת והגופין, כמו כפרצופי א"ק, שכל הכמות שיש בהע"ס דראשי פרצופי א"ק, עוברת ומתפשטת גם להגופים.

קסז) ונמצא, בעת שהמוחין אל"ו עוברים דרך פרצופי האצילות, מקבל כל אחד מה"פ אצילות, כחינת מוה"ן דבינה ונשמה הנק' מוחין דס"ג, המאירים ג"ר גם להפרצופין שלהם כמו בא"ק, וע"כ נבחן אור שהם מתגדלים ועולים ומלבישים על פרצופי א"ק, כפי מדת המוחין שהשיגו. קסח) באופן, שבעת שפרצוף עתיק דאצילות השיג המוחין האלו דבינה, נמצא עולה ומלביש לפרצוף בינה דא"ק, המכוון נגד קוסת ס"ג דפרצוף נלגלתא דא"ק, והוא מקבל משם כחינת נשמה דיתידה דא"ק, המאירה גם להז"ת שלו, וכשהמוחין באים לפרצוף א"א דאצילות, הוא עולה ומלביש על ראש דעתיק דקביעות, המכוון נגד קוסת חס"ג דפרצוף ע"ב דא"ק, והוא מקבל משם כחינת נשמה דתיה דא"ק, המאירה לז"ת שלו. וכשהמוחין באים לפרצוף אור"א דאצילות, הם עולים ומלבישים לגיר דא"ק, המאירה גם להז"ת נגד קוסת בינה דס"ג דא"ק, והם מקבלים משם כחינת נשמה דנשמה דא"ק, המאירה גם להז"ת שלהם. וכשהמוחין האלו באים לישטו"ת וזו"ן דאצילות, הם עולים ומלבישים על אור"א דקביעות, המכוון נגד קוסת בינה דפרצוף כ"ה וכ"ן דא"ק, ומקבלים משם כחינת נשמה דנפש רוח דא"ק.

פתיחה לחכמת הקבלה

כהכמה כח הפרסא שעליהם, ועתה עלו למעלה מפרסא, והלבישו לישסויות וזוין דאצילות, ויש להם נרין דאצילות, שאור החכמה שאור בההסדים שלהם. קער) ויש לרעה שהנרין דצדיקים בלבישים בקביעות רק לפרצופי בייע שכתחת הפרסא: הנפש בלביש לעים דקשיה, והרוח לעים ריצירת, והנשמה לעים דברואה. ונמצא שהגם שהם מקבלים כזוין דאצילות, עכ"ז הוא בניע אליהם דק דרך פרצופי בייע שמלבישים עליהם. באופן, שגם הנרין דצדיקים עולים בשוה עם עליות הנ' עולמות בייע שנחבאר לעיל: ונמצא שגם עולמות בייע אינם מתגדלים, אלא לפי בדת קבלת השפע של הנרין דצדיקים, דהיינו ע"פ הסין הנבדרים על ידיהם. קעה) והנה נחבאר, שמכחינת הקביעות אין בכל העולמות והפרצופים שבהם דק כחינת דק בלי ראש, כל אחד כפי כחינתו, כי אפילו הנרין דצדיקים אינם אלא כחינת ו"ק, כי הגם שיש להם גיר רנשכה מעולם הברואה, עכ"ז גיר אלו, נחשבים דק בכחינת ו"ק בערך עולם האצילות, מטעם שהם כחינת אור חסדים הנפרשים מהכמה כניל. וכן פרצופי אצילות, אע"פ שיש גיר בהראשים שלהם, מ"ם כיון שאינם באירים להגופין, הם נחשבים דק לבחינת ו"ק. וכל הכוחין הבגועים להעולמות, שהם יותר ככהינת ו"ק, אינם אלא ע"ל הסין שמעלים הצדיקים. אכנס הסוחין האלו לא יוכלו להתקבל בהפרצופין, זולת דרך עלית החתתון למקום העליון, כמו שנחבאר. והוא כטעם, כי אע"פ שהם נחשבים לבחינת השלכת העים דסין הב' מ"ם, כלפי הגופין והזית עצמם עוד הם נחשבים לבירורי אחי"פ דבין האי, דהיינו שאינם נשלמים במקומם עצמם, אלא דק כשהם נכצאים במקום העליון. (כני"ל באות קט"ב). ולפיכך, לא יוכלו ה"פ אצילות לקבל נשמה חיה יחידה דאי"ק, זולת בעת שהם עולים ומלבישים אותם. וכן הנרין ונ' עולמות בייע, לא יוכלו לקבל נרין דאצילות, זולת דק בעת שהם עולים ומלבישים לישסויות וזוין דאצילות. קש"ה. כי אלו האחי"פ דסין הב' השייכים להז"ח, שיש להם ההפשטות כמעלת למטה, למקום הז"ח, לא יחברו רק כגטר התיקון, כני"ל. ולפיכך בעת שהנ' עולמות בייע עולים ומלבישים לישסויות וזוין דאצילות, נמצא אז, שבכניס הקבוע כפרסא ולכטה, נשאר ריקן לגברי ככל אור קדושה. ויש שם הפרש בין

עולה ומלביש לעולם הברואה ומקבל כסנו כחי ג"ר ונשכה דברואה, ואז נשלם עולם העשיה בכל הנרין דבי"ע. והנה נחבאר העליה הב' של כל פרצוף בפרצופי אבי"ע, שקלו ונחגדלו בכמת הכין דבחי"ג שהעלו הנרין דצדיקים. (ועיין בהאי"ן ציור ח').

קנא) העליה הג' הוא, בעת שרתחתונים בעלים סין בעוביות דבחי"ד, שאז נבדרים האח"פ דקובה כתר ויחידה, ככחינת השלכת העים דסין הב', אשר חסוחין אלו כאירים גם להזית והגופין שלהם ככו בפרצופי א"ק. וכשהסוחין אלו עוברים דרך פרצופי אבי"ע, הרי כל פרצוף עולה ומתגדל ומלביש לעליונו כפי בדת הסוחין ההם.

קנב) באופן, שבכת ביאת הכוחין לפרצוף עתיק דאצילות, עולה ומלביש לגיר דפרצוף נגליתא דאי"ק, ומקבל כשם כחינת אור היחידה דיתירה. וכשהסוחין בגיעים לפרצוף אי"א דאצילות עולה ומלביש להגיר דפרצוף ע"ב דאי"ק, ומקבל כשם אור היחידה דהיה דאי"ק. וכשהסוחין בגיעים לפרצוף או"א דאצילות, הם עולים ומלבישים לגיר דס"ג דאי"ק, ומקבלים כשם אור היחידה דנשמה דאי"ק. וכשהסוחין בגיעים לפרצוף ישסויות, הם עולים ומלבישים לגיר דג"ה דאי"ק, ומקבלים כשם אור היחידה דמ"ה דאי"ק. וכשהסוחין בגיעים לזוין דאצילות, הם עולים ומלבישים לגיר דבין דאי"ק, ומקבלים כשם אור היחידה דבין דאי"ק. ואז נקבלים הנרין דצדיקים את אור היחידה כהזוין דאצילות. ובעת שהסוחין בגיעים לעולם הברואה, עולה ומלביש לפרצוף ישסויות דאצילות ומקבל כשם נשמה דאצילות. וכשהסוחין בגיעים לעולם היצירה עולה ומלביש לפרצוף ז"א דאצילות, ומקבל כסנו כחינת רוח דאצילות, וכשהסוחין בגיעים לעולם העשיה, עולה ומלביש להנוקבא דאצילות, ומקבל כסנה כחינת אור הנפש דאצילות. (ועי' בהאי"ן ציור ט').

קנג) ונמצא למה בעת עליה הג', אשר ה"פ אצילות, נשלכו כל אחד בג' הקובות נשמה חיה יחידה מא"ק, שהיו דסרים להם ככחינת הקביעות. ונבחן, שה"פ אצילות עלו והלבישו את ה"פ אי"ק, כל אחד להכחינה שכנגדו בפרצופי א"ק. וגם הנרין דצדיקים קבלו כחינת הגיר שהיה הסר להם, ונכ"ג' העולמות בייע שהיו נכצאים מתחת הפרסא דאצילות, שכחינת הקביעות לא איה בהם אלא בהי' נרין דאור חסדים, הנפרשים

א"ס ב"ה, סתגולים ועולים גם הם, כל אחד להעליון שלהם. (עשיה כל החמשה). ונסצא, שכשיעור התעלות סדרגה אחת, כן סחויכים להתעלות כל הסדרגות כולן, עד א"ס ב"ה, כי למשל, בהתעלות הזוין מסצבם הקבוע, שהוא למטה מסבור דא"א, ומלביש סחזה ולמטה דא"א, הרי גם א"א נתעלה באותה תעה בסדרגה אחת מסצבו הקבוע, שהיה ספה דעתיק ולמטה, ומלביש לתג"ר דעתיק, שאחריו סתעלים גם סדרגות הפרטיות שלו, כי חתג"ת שלו, עלו למקום ג"ר הקבועות, וחסחזה עד הסבור שלו, עלו למקום חג"ת הקבועים, והמסבור ולמטה שלו, עלו למקום החזהה עד הסבור. אשר לפי זה נמצא הזוין שעלה למקום סחזה עד הסבור דא"א הקבוע, שהוא עדיין למטה מסבור דא"א, שהרי בעת הזאת כבר עלה גם הלמטה מסבור דא"א למקום הסחזה עד הסבור (ע"י כהאילן ציור ד' ששם הראה עליות הזוין בערך הקבוע דח"פ דאצילות, שצולה ומלביש בעת השנת נשאה, לג"ר דיססו"ח, שעל נכי ספה ולמטה דא"א, שעל נכי סחזה ולמטה דא"א). אמנם גם כל פרצופי אצילות עולים בעת הזאת, (כמו שתראה כהאילן בציור ז' בעת השנת נשמה) לכן מסצא שם את הזוין עדיין מלביש ספה ולמטה דיססו"ח, שעל נכי סחזה ולמטה דא"א, שעל נכי מסבור ולמטה דא"א, הרי שסולם הסדרגות לא נשתנה כלום מסתת העליות. ועדיו בכל סיני העליות. (ע"ש כהאילן בכל הציורים, סציור חג' עד סופו).

קעט) גם יש לדעת, שגם אחר עליות הפרצופין הם סשאירים כז' סדרגתם במקום הקבוע או במקום שהיו שם סתחילה, כי אין העדר כרוחני. (כני"ל באות צ"ו) כאופן, שבעת סתג"ר דא"א עולים להג"ר דא"א עוד נשאר חג"ר דא"א במקום הקבוע ספה ולמטה דא"א, ונסצאים היססו"ח, שעלו אז ע"ל נכי חתג"ת דא"א דעלית, שחם סקבלים סתג"ר דא"א סאש, אשר היו שם סטרס העליות. ולא עוד, א"א שנכתן שיש שם ג' סדרגות ביחד, כי הג"ר דא"א דעלית, העוסדות במקום ג"ר דא"א דקביעות, נסצאות ששפעות למקומן הקבוע שספה ולמטה דא"א, ששם נסצאים תעה יססו"ח, הרי הג"ר דא"א וא"א ויססו"ח סאירים כבת אחת במקום אחר. ועדיו נכתנים כל הפ"צופים דא"א ואבי"ע בעת העליות. ומטעם זה יש להבחין חס"ר בעלית הפרצופי, את ערך העליות. כלפי העליונים מסצבם הקבוע, ואת ערך שלו,

סחזה ולמטה דעולם היצירה, לבין סחזה ולמטה שלו. כי נתכאר לעיל, שסחזה ולמטה דעולם היצירה, הוא מקום הקבוע רק לקליפות, (כני"ל באות קס"ט). אלא מסכת פגם סטאו של אדח"ר, ירדו ד"ת דיצירה דקרושה וע"ם דעשיה דקרושה ונתלכזו"ש. (כני"ל באות קנ"ו). ולפיכך בעת, עליות בי"ע לאצילות, נמצא שסחזה דיצירה ולמטה, אין שם לא קרושה ולא קליפות. אבל סחזה דיצירה ולמטה, יש שם קליפות. כי שם הסדור שלהם. קעו) ולפי שסכותין היתירים מקוסת ויקי, אינם באים רק ע"י סין של החתונים, אינם נסצאים שסום זה בקביעות בהפרצופין, כי תלויים במעשי החתונים, ובעת שהם סקבלים מעשיהם נסצאים הסוחין כסהל"ק"ם כני"ל (כאות קס"ב עש"ה). אמנם הסוחין דקביעות שבהפרצופין שנתקנו סכה הכאציל עצמו, לא יארע בהם שום שינוי לעולם, שהרי אינם סתגדלים ע"י החתונים, ולכן אינם נפנים על יריהם. כני"ל.

קעו) ולא יקשה לך, הרי א"א דב"ן הוא נכתן לכתר דאצילות, וא"א לע"ב, (כני"ל באות קי"ד), כי א"א הוא סחצית הכתר החתונה דב"ן וא"א חם סחצית החתונה דח"ב ונקודים, וא"כ הבחינה שכנגדו דא"א בא"ק, היה צריך לחיות פרצוף ככתר דא"ק, והבחינה שכנגדו דא"א בא"ק היה צריך לחיות ע"כ דא"ק. וחתשובה הוא, כי פרצופי הב"ן חן נוקבין, שאין להם שום קבלה מעצמם, אלא רק סח שהזכרים, שהם פרצופי חס"ה, ששפיעים להם. ולפיכך, כל אלו ההכנות שבהעליות, שפירושם, השגת סוחין סהעליון, נכתנים רק כהזכרים, שחם פרצופי חס"ה. וכיון שא"א דס"ה אין לו סכחינת כתר כלום, אלא רק קובת חכמה בלבד, וא"א דס"ה אין להם סכחינת חכמה כלום, אלא קוסת כינה בלבד, (כני"ל קכ"ו) ע"כ נכתן הבחינה שכנגדו בא"ק: ע"כ דא"ק לא"א, וסיג"ר דא"א. ופרצוף הכתר דא"ק סתיהם רק דעתיק בלבד, שלקח כל הקוסת כתר דס"ה. כני"ל. קעח) גם צריך שתבחין כהאסור, כי סולם הסדרגות כפי שחם כהסוחין דקביעות, אינו משתנה לעולם מסכת כל העליות הנ"ל, שהרי נתכאר לעיל (כאות קס"א). שסכת כל אלו העליות, חם ספאת שהנר"ן דצדיקים העובדים כבי"ע, אי אפשר להם לקבל משהו, סטרס שכל הפרצופין העליונים סקבירים אותה להם מא"ס ב"ה, שכשיעור חזה נסצאים העליונים עצמם, עד

פתיחה לחכמת הקבלה

ראש של פרצוף נקי גיכ כתר, וכן כל היס א"ק נקי גיכ כתר, וכן פרצוף עתיק נקי כתר, וכן א"א נקי כתר: וע"כ יש להחבונן אם הם כולם כתר, למה נשתנה שםם להקרא בהכינוים הללו. וכן אם הם מתיחסים כולם לכתר, הרי צריכים להשתוות להכתר. אמנם האמח הוא, שמכחינה אחת הם כולם שוים לכתר, שהם כחינת א"ס. כי זה הכלל, שכל עוד שאור העליון לא נתלבש בכלי, הוא כחינת א"ס, ולכן כל היס א"ק, נחשב כלפי עולם החיקון שהם, אור בלי כלי, כי אין לנו שום תפיסא בתכלים דצמצום א', ולכן נחשב אצלנו אורותיו לכחינת א"ס ב"ח. וכן עתיק וא"א ראצילות, הם שניהם מכחינת הכתר דנקודים, כנ"ל. אמנם מכחינה אחרת הם רחוקים זה מזה, כי הכתר דאויי הוא ספירה אחת, אבל בא"ק יש בו היס שלמים, שבכל אחד מהם רת"ס, (כנ"ל באות קס"ב). וכן פרצוף עתיק הוא רק מסחצית הכתר העליון דנקודים, ופרצוף א"א הוא מסחצית הכתר התחתון דנקודים, (כנ"ל באות קכט). ועל דרך זה צריכים להבחין בכל מיני הכינוים של הספירות אותם כי ההוראות.

קפג) ותרע שההוראה הסייחדת לעצמה שבאלו הכינוים דעים בשם כתר ואבי"ע, הוא לחורות, שהכונה הוא, על כחינת התחלקות העיס לכלים דפנים ולכלים דאחורים, שנעשו בסבת הצמצום ב', כי נתבאר לעיל (באות ס') שאז עלתה מלכות המסייסת למקום בינה דגוף, הנקי ת"ח במקום חחות, וכייטה שם את הסדרגה, ונעשה שם סיום חדש, הנקי פרסא שמתחת האצילות (כנ"ל באות ס"ח). והכלים שסחוח ולכטה יצאה לבר באצילות ונק' בי"ע, שביש ת"ח, שסחוח עד הסיום נקי בריאה, ונהיי נקי יצירה, והמלכות נקי עשיה. ע"ש גם נתבאר שבטעם זה, נחלקה כל מדרגה לכלים דפנים ולכלים דאחורים, שסחוח ולמקלה נקי כלים דפנים, וסחוח ולכטה נקי כלים דאחורים.

קפד) ולפיכך, הבחן זה של הפרסא במקום החזה, מחלק הסדרגה לדי כחינות סייחדות הנקי אבי"ע כנ"ל: האצילות עד החזה, והבי"ע סחוח ולמטה. וראשית ההבחן הוא בא"ק עצמו, אלא בו ירדה הפרסא עד הטבור שלו (בטעם הנ"ל באות ס"ח). ונמצא בחי אצילות שלו, הוא הקיב ס"ג הכסתייטיס למקלה בטבור, ומטבורו ולכטה הוא בי"ע שלו, ששם ב' הפרצופין ס"ח וכן

כלפי העליונים, שגם הם עלו מדרגה אחת כמותו. (וקי' כל זה באילן, כי בציור גי חמצא מצב הפרצופין במצבם הקבוץ. וגי עליות הו"א לפי ערכם של הי"פ אצילות הקבועים חמצא, בציור: ד' ה' ו' וגי עליות של כל הי"פ אצילות לפי ערכם של הי"פ א"ק הקבועים, חמצא בציורים: ז' ה' ט': וגי עליות של כל הי"פ א"ק בערך קו א"ס ב"ח הקבוע, חמצא בהציורים י' ו"א וי"ב).

ענין התהלקות כל פרצוף לכתר ואבי"ע

קפ) יש לדעת, שהכלל ופרט שוים זה לזה, וכל הנבחן בכלל כולו יחד, נמצא גם בפרטי פרוטיות שבו ובפרט האחרון שאך אפשר להפרטי. ולפיכך כיון שהכציאות בדרך כלל נבחן לתי עולכות א"ק ואבי"ע, שעולם הא"ק נבחן להכתר של העולכות, ודי קולכות אבי"ע, נבחנים לחי"ב וזו"ן, (כנ"ל באות ג'). כמו כן אין לך פרט קטן בכל די העולכות אבי"ע, שאינו כלול מכל הי האלו, כי הראש של כל פרצוף נבחן להכתר שבו, שהוא כנגד עולם הא"ק. והגוף מפה עד החזה, נבחן לאצילות שבו, וממקום החזה עד הטבור, נבחן לכריאה שבו, ומטבור ולמטה עד סיום רגליו, נבחן ליצירה ונשיה שלו קפא) וצריך שחזק, שיש כינויים כדוכים להקשר ספירות כחי"ב הגי"ח נהי"ב, כי פעמים נק גז"ע ואחי"פ, או כחי"ב זו"ן, או נרנחי, או קוצו של יוד ודי אותיות י"ה ו"ה, או הוי"ח פשוטת עי"ב סיג ס"ה וכ"ן: שהם די מיני בילואים שכהוי"ה: סילוי ע"ב הוא יוד הי ויו הי, כילוי ס"ג הוא יוד חי ואו הי, סילוי מ"ה הוא יוד הא ואו הא, סילוי ב"ן הוא יוד הה וו הה. וכן הם הנקי א"א ואו"א וזו"ן, שא"א הוא כתר, ואבא הוא חכמה, ואמא היא בינה, וז"א הוא חגי"ת נה"י, והנוקי דז"א היא מלכות. וכן נקי א"ק ואבי"ע או כתר ואבי"ע, והמלכות רכתו נקרא פה, והכלכות דאצילות נקרא חזה, והמלכות דכריאה נקי טבור, והמלכות דיצירה נקי עטרת יכור, והמלכות דכללות נקי סיום רגלין.

קפב) ותרע שיש חסיד להבחין באלו שינוי השכות של העיס כי הוראות: הא' הוא ענין השואתו להספירה שעל שמה הוא מתיחס, והב' הוא ענין השינוי שבו מאותו הספירה שמתחתם אחריה, שמסכה זו נשתנה שבו בהכינוי הסייחדת. למשל, הכתר דקים דאויי הי"ס א"ס ב"ח, וכל

דכללות (כני' באות סיז. ובאות ס"ח ואילך ע"ש). קפו) ומשש על דרך הני'ל. מתחלק כל סדרגה דפרטי פרטיות שבכל עולם מאבי'ע. דראש ואבי'ע, ואפילו בחינת סלכות דסלכות שבקשיה: כי נכתן בו ראש וגוף, וחגוף, נחלק לחות ומבור וסיוס רגלין, והפרסא שמתחת האצילות של אותו הסדרגה, עוסרת בהחזה שלו ומסיימת האצילות. ומחזה עד הטבור, היא בחינת כריאה של הסדרגה, שנקודת הטבור מסיימת. ומטבור ולמטה עד סיוס רגליו הוא בחינת יצירה ועשיה של הסדרגה. ומבחינת הספירות, נכחנים תחגי'ת עד החות לאצילות. וכ"ש תתאין דת"ת, שמתוח עד הטבור לכריאה. ונה"י ליצירה. והמלכות לעשיה.

קפה) ולכן הראש דכל סדרגה סיוחס לבחינת כתר או יחידה או לפרצוף גלגלתא. ותאצילות שבו שספה עד החוה, מיוחס לחכמה או לאור התיה או לפרצוף ע"ב. והכריאה שבו שסחוח עד הטבור, סיוחס לכינה או לאור הנשמה או לפרצוף ס"ג. והיצירה ועשיה שבו שמטבור ולמטה, סיוחס לזו"ן או לאורות דרוח נפש או לפרצוף ס"ה וכו'. וע"י בהאילן בהציוורים: מצויר ג' ואילך ותראה איך כל פרצוף מתחלק לפי הבחינות הני'ל.

שבו, כני'ל. הרי איך חי'פ א"ק נחלקים על אבי'ע, סכח הסיוס דצמצום כ' שנק' פרסא: שהגלגלתא הוא הראש, והע"ב ס"ג עד טבורו הוא אצילות, והס"ח וכו'ן שכתבורו ולמטה הוא בי'ע.

קפה) ועד"ז, נחלקים ה"פ עולם האצילות בפ"ע, לכתר ואבי'ע: כי איא הוא הראש דכללות אצילות, ואי'א קלאין שהם ע"ב המלבישים ספה ולמטה דאיא עד החוה, הם אצילות, ושם בנקודת החוה, עוסרת הפרסא המסיימת בחי' האצילות של עולם תאצילות. וישסו"ת שהם ס"ג, המלבישים סחוח דאיא עד טבורו, הם בריאה דאצילות. והווי'ן, שהם ס"ה וכו'ן המלבישים מטבור דאיא עד סיוס האצילות, הם יצירה ועשיה דאצילות. הרי שגם עולם האצילות, בכללות חי'פ שבו, מתחלק דראש ואבי'ע כסו חי'פ א"ק, אל'א כאן עוסרת הפרסא על מקומה, שהוא בחוה דאי'א, ששם בקומה האמ"ת. (כני'ל באות קכ"ז).

קפו) אמנם בכללות כל העולמות, נכחנים כל ג' הפרצופין גלגלתא ע"ב ס"ג דא"ק, לבחינת הראש דכללות, והי'פ עולם האצילות, המלבישים מטבור דא"ק ולמטה עד הפרסא דכללות, שהיא הפרסא שנעשתה בחוה דנקודת דס"ג, (כני'ל באות וס"ו ע"ש). הנח שם הוא אצילות דכללות, מפרסא ולמטה, עוסדים ג' העולמות בי'ע

הצגנו כאן לוח השאלות על הפתיחה, למען לאפשר להמעיין לנסות עצמו לדעת, אם מבין וזוכר מה שלמד בהפתיחה. בסוף כל שאלה מסומן האות, ששם מתבאר התשובה עליה

לוח השאלות

(א) סחו כל החוטר של הכריאה הסחורשה. (אות א)	(א) סחו הגורם שיצאו הפרצופין זה למטה סוה. (כ)
(ב) סחו אור וכלי האמורים בתע"ס. (אות ב)	(ב) למח נקראים הכלים מסעלה למטה כה"ב תו"כ. (כד)
(ג) למח נקי' הע"ס רק בדי' הספירות חו"ב חו"ס, ואיך הם עשר. (ג)	(ג) למח נקראים האורות מסמה לכעלה נרנח"ו. (כד)
(ד) סחו החיוב להתחלקות כל נאצל לע"ס. (ה)	(ד) למח יש ערך השכי תמיד מהכלים לאורות. (כה)
(ה) סחו החפרש מעולם לעולם בדי' העולמות אבי'ע. (ו ז ח ט)	(ה) סחו ההפרש טראש הפרצוף לגופו. (כו)
(ו) למח נכתן עולם אצילות שכולו אלקוה. (ו)	(ו) איך יצאו ה"ש א"ק כראש וגוף זה למטה סוה. (כז כח)
(ז) איך יצאה הנשמה ונבדלה סאלקות לבחינת נשמה. (ז)	(ז) במה נעשת א"ק לקו דק ואינו מסלא כל החלל בעוביו. (לא)
(ח) מה הפירוש של זוג דהכאה, סחסך עם אור תעליון. (יד)	(ח) במה נפסק הארץ א"ק מסעל לנקודה דעיה"ו. (לא)
(ט) איך נאצלו כלים חדשים מבחי' רצון להשפיע. (טו)	(ט) מה שיעור גדלו של או"ם דא"ק על או"ס. (לב)
(י) למח נכתן העוביות דרצון לקבל גם ככלים החדשים. (יח)	(כ) איך ובמה נתחווה האו"ם דא"ק. (לכ)
	(כא) למח האו"ם והאו"ס קשורים ככלי אחד. (לג)
	(כב) מה פירושו של הנשיא של האו"ם והאו"ס זכו'. (לד)

פתיחה לחכמת הקבלה

לוח השאלות

- (ג) איך עולים מסך וחרשימות דגוף לפה דראש. (לה)
- (כד) מה גרם להתחתון שיצא ספה דעליון לסקוטו עצמו. (לט)
- (כה) למה כל התתון ספר הכחינה אחרונה סתכחינות רעליון שלו. (מ)
- (כו) כמה נכדל התחתון מעליונו לחיות נחשב לכן ותולדה שלו. (מ')
- (כז) מה תירושו של רשימו דתתלכשות ורשימו רעוכיות. (מב סג)
- (כח) למה יוצאים ב' קוסות דוי"ג בכל ראשי תפרוצופים. (מג)
- (כט) למה נחשב כל פרצוף על קוסת תנוקבא, ולא על תדבר. (מד)
- (ל) מה תירושו של פנה"א. (מה סא)
- (לא) למה קוסת הסעמים תיג רחמים וקוסות הנקורות דין. (סח)
- (לב) למז סתחלק כל פרצוף בגי"ט ע"ס, רת"א. (גי)
- (לג) למה כל התתון סלביש בריוק סוזח ולספת רעליון. (נג)
- (לד) מהו תהיש סצצום אי לצצום ב'. (נה)
- (לה) למה לא יכלו תעולות לתקיים כצצום אי. (נו)
- (לו) איזוה עיקר תריוח שיצא כצצום ב'. (נז נח)
- (לז) מה תירושו של צצום נחסי דא"ק, ומה גרם לו זה. (ס')
- (לח) למה לא ילבישו הנקורים ספה ולספת רס"ג דא"ק. (סב)
- (לט) מהו מהותה של תפרסא שסתחת האצילות. (סג)
- (מ) מאין נעשו ג' התקוסות לתעולמות ב"ע. (סד)
- (מא) מהו חגורת לבי יציאות, קסנות וגדלות, בכל פרצוף. (עא)
- (מב) למה אינו נוחג קסנות וגדלות כפרצופי א"ק. (עי עא)
- (מג) למה יצאו דוי"ג בגיר דנקורים שחס כתר ואוי"א. (עד)
- (מד) למה אין תבת דנקורים סתשש לזית. (ער)
- (מה) מה גרם בקיעת התדרגות בנקורים. (עו)
- (מו) מה גרם ליציאות שנים ואחרים בנקורים. (עז)
- (מז) למה יש בכל תדרגת שנים ואחרים סלובשים וכ"ו. (עז)
- (מח) מהו תסקור של עליות סין. (ס')
- (מט) מה סתכח ליציאות הסוחין דגדלות. (סד)
- (נ) מהו האור, הסעלה אח"ש דכלים וגיר ראורות. (סד)
- (נא) מהו עלית תית לנקי עינים וירידת אח"ש לספת. (סח)
- (נב) מהו תחרש סבין שמות הספירות גו"ע ואח"ש לכתיב תי"ם. (סח)
- (נג) למה תדר וגכורה וש"ע דת"ת הם כלים רפנים. (סח)
- (נד) למה ב"ש דת"ת תחתונים ונחיים הם כלים ראחרים. (סח)
- (נה) מה הם האורות הסכונים תולם שורק חירף. (סא)
- (נו) למה נשברה נקודת תחירף עם יציאתה בנקורים. (מ')
- (נז) למה נתקנה תחירף סתחת לאותיות. (צא)
- (נח) איך עלו הו"ת לסין לגיר דנקורים. (צג צד צח)
- (נט) מה היא ספירת הדעת שנתחרשה בנקורים. (צח)
- (ס) למה לא נתוסף ספירה לתע"ס עם יציאת הדעת. (קי)
- (סא) מהו קוסתו דפרצוף הסעמים ראש וגוף, בנקורים. (קר)
- (סב) מהו קוסתם דעצושי נקודות ראש וגוף, בנקורים. (קר)
- (סג) מהו כלך הדעת דנקורים, ומהו קוסתו. (קז)
- (סד) מהו הסכה לשכחי"ב. (קח)
- (סה) למה תגדלות דנקורים אינם עיקר חסם שלא תוספת (עב)
- (סו) מה חסם שמונת הקוסות, דאוי"א ודישסו"ת, בנקורים. (קי קיא)
- (סז) מה תפרש סתמ"ח דנקורים לתמ"ח תדרש. (קיג)
- (סח) מה תתדרל בין פרצוף לעולם. (קטו קסו)
- (סט) מה הם עיבור אי ועיבור ב'. (קכא קכב)
- (ע) מה הם עיבור יניקה וגדלות. (קכא קכב)
- (עא) איך יצאוהי הקוסות זלמ"ז באצילות. (קכב ער קכט)
- (עב) כיצד הוא סדר תתלכשות דח"ס אצילות. (קכב-קכט)
- (עג) כיצד הם חס"ה וכ"ן בכל פרצוף דאצילות. (קכט-קלג)
- (עד) מה הם ב' המינים כיציאת סוחין דגדלות. (קלד-קלה)
- (עה) מהו תפרש סתשלמת התחתון בעליון, לבין כסקוטו עצמו. (קלה-קלח)
- (עו) מאיזה סין תשלמת חס"ה תי"ם תקועים באצילות (קלה)
- (עז) מהו תשיעור קוסת כגופין דא"ק וכגופין דאצילות. (קלח)
- (עה) למה נשלמים תעולמות בג"ד רק כדרך עלית (קטב-קטג)
- (עט) מה הם ז' תעיקרים תנכחנים בבי"ע. (קסד-קנד)
- (ס) למה סתגדלים תעולמות עם תשנת סוחין דצריקים. (קסא-קסב)
- (סא) מהו סדרם דג' עליות כוללת שבוטן חזה. (קסג-קעו)
- (סב) כיצד סלובשים תי"ם אצילות לת"ם א"ק בכל עליות. (קסג-קע)
- (סג) כיצד הם ד' סילואים של תש"ס ותו"ת : ע"ב ס"ג ס"ה וכ"ן. (קעא)
- (סד) מה חס"ה חל"ץ דפרצוף. (קס)
- (סה) מהו תתירושו של תכינויים : מה חזה סכור וסוים רגליון. (קסא)
- (סו) מה הן תוראת תכינויים רע"ש בשם כתר ואבי"ע. (קסג)
- (סז) מי תוא הגורם לתתלקות תפרצוף בכתר ואבי"ע. (קסד)

פתיחה לפירוש הסולם

הוא תפארת ומלכות. וענינם של ה' עולמות
מבואר בפלחה"ק (מאות ו' עד אות יוד, ע"ש).

עשר ספירות

למה תפארת כולל חג"ת נה"י

(ד) כשיצאו ה' הבחינות, כח"ב תו"מ, נכללו זה מזה, שכל אחת מהן היתה כלולה מכח"ב תו"מ. אמנם בספירת התפארת, ירדו קומות הספירות מבחינת ג"ר, לפיכך נשתנו שמותיהן דכח"ב תו"מ הכלולים בה, לחג"ת נ"ה, והיסוד הכוללם. לפיכך מה שאנו אומרים שתפארת כוללת שש ספירות, אין זה מחמת מעלתה על ג' הספירות הראשונות, אלא להיפך, שמחמת הגרעון שבה מאור הג"ר, קבלו ה' בחינות כח"ב תו"מ שבה, שמות אחרים, שהם חג"ת נ"ה. באפן, שחסד הוא כתר, וגבורה היא חכמה, ותפארת היא בינה, ונצח הוא תפארת, והוד הוא מלכות. ונוספה עליהן ספירת היסוד, שאינו בחינה נוספת על ה' בחינות, אלא הוא בחינת כולל בלבד, שכולל בתוכו כל ה"ס חג"ת נ"ה. והן נקראות תמיד ו"ק, שהוא ראשי תיבות ו' קצוות, שהן שש הספירות חג"ת נה"י אלו. וכיון שירידה זו דה' בחינות לחג"ת נה"י, לא נעשית אלא בז"א, ע"כ אנו מיחסים רק לז"א את ה' הבחינות שנשתנו.

אור וכלי

(ה) אי אפשר שתהיה מציאות אור בכל העולמות בלי כלי. וענין הכלי הרוחני, מבואר בפלחה"ק אות ג' ואות ד' ע"ש. ומתחילה לא היה בעשר הספירות אלא כלי אחד, שהוא המלכות, ומה שאנו אומרים שיש ה' בחינות שהן כח"ב תו"מ, הן כולן רק חלקי המלכות הנקראת בחינה ד', כלומר, שהן נערכות על פי הקירבה לגמר הכלי, שהוא המלכות הנקראת בחי"ד (כמ"ש בפלחה"ק אות ה', ע"ש). אלא אחר הצמצום הא' נתתן מסך בכלי המלכות המעכב האור העליון מלהתלבש בה, ולפיכך כשהאור העליון מגיע אל המסך, הפסך מכה בו, ודוחה אותו לאחוריו. והכאה זו מכונה זוג דהכאה של האור העליון עם המסך שבכלי מלכות. והאור הנדחה לאחוריו, נקרא עשר ספירות דאור חוזר, כי האור הנדחה לאחוריו,

(א) תחילה יש לדעת את שמות עשר הספירות. שהן, כח"ב, חג"ת, נה"מ. שהן ראשי תיבות, כתר, חכמה, בינה, חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות. והן בחינות עשרת הכיסוים על אורו יתברך שנתקנו כדי שיוכלו התחתונים לקבל אורו. בדומה לאור השמש, שאי אפשר להסתכל בו אלא על ידי זכוכית מפוחמה, הממעטת אורו ומתאימתו לכח הראיה של העינים. כן להבדיל, לא היו התחתונים יכולים להשיג אורו יתברך, אם לא היה מכוסה בעשרה כיסוים אלו. המכונים עשר ספירות, שכל שהוא למטה מחבירו, מכסה יותר על אורו יתברך.

(ב) ועשר ספירות אלו הן סוד עשרת השמות הקדושים שבתורה, השם אהיה הוא ספירת כתר. השם יה הוא ספירת חכמה. השם הויה בניקוד אלקים הוא בינה. השם אל הוא חסד. השם אלהים הוא גבורה. השם הויה בניקוד שוא חולם קמץ, הוא תפארת. השם צבאות הוא נצח והוד. השם שדי הוא יסוד. השם אדני הוא מלכות. (כמ"ש בזהר ויקרא מאות קנ"ז עד אות קס"ג, ומאות קס"ו עד אות קע"ז ע"ש)

(ג) ואע"פ שאנו מונים עשר ספירות, אין בהן יותר מה' בחינות, שהן נקראות כתר חכמה בינה ת"ת מלכות, שתכנן מבואר היטב בפתיחה לחכמת הקבלה מתחילתה עד אות ז', ע"ש כי אין להכפיל כאן האריכות ההיא, אבל הן יסודות החכמה, ומה שאנו מונים עשר ספירות, הוא מפני שספירת התפארת כוללת שש ספירות הנקראות, חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, וע"כ הן עשר. וטעם הדברים עיין בהקדמת ספר הזהר במראות הסולם (ברף י"א). ואלו חמש בחינות כח"ב תו"מ נבחות בכל נאצל ובכל נברא, הן בכלל העולמות כולם, שהם ה' עולמות הנקראים, אדם קרמון, אצילות, בריאה, יצירה, עשיה, שהם כנגד ה' הבחינות כח"ב תו"מ. והן בפרט היותר קטן שבמציאות, אנו מבחינים בו, שהראש הוא כתר, ומראשו עד החזה הוא חכמה, ומחזה עד הטבור הוא בינה, ומטבור ולמטה

פתיחה לפירוש הסולם

(ח) והנה מצאנו במלכות של ראש, ב' בחינות, א) בחינת מלכות המסיימת, דהיינו מה שהמסך מעכב על האור העליון שלא יתלבש בכלי מלכות, ב) בחינת מלכות המזדווגת, כי לולא הזדווג האור העליון עם המסך בסוד הזווג דהכאה, המעלה אור"ח להלביש האור העליון, לא היו כלי קבלה לאור העליון, ולא היה שום אור במציאות, כי אין אור בלי כלי כנ"ל. ובמלכות של ראש נמצאות אלו ב' בחינות רק בבחינת ב' שורשים, שמלכות המסיימת, היא שורש למלכות המסיימת את המדרגה, ומלכות המזדווגת, היא שורש להתלבשות אור בכלים, ושתי פעולות אלה, נתגלו ונעשו בגוף הפרצוף, שמפה עד הטבור, שהמלכות המזדווגת, מראה שם כחה, שהאור העליון בא לידי התלבשות בכלים, ומטבור ולמטה, המלכות המסיימת מראה כחה, ומוציאה עשר ספירות דסיוס, שכל ספירה יוצאת רק בהארת אור"ח בלי האור העליון, וכשמגיעה אל המלכות דע"ס דסיוס האלו, מסיימת כל הפרצוף, מפני שהמלכות הזו, היא המלכות המסיימת שאינה מקבלת כלום, וע"כ מסיימת בה התפשטות הפרצוף, ומלכות זו, אנו מכנים מלכות דסיוס רגלין החותכת האור ומסיימת הפרצוף, וע"ס אלו דסיוס, המתפשטות מטבור ולמטה עד סיוס רגלין, נקראות ע"ס דסוף, שהם כולם חלקי המלכות דסוף ודסיוס, ומה שאנו אומרים שאין בהם אלא אור"ח בלבד, אין הפירוש שאין בהם מאור ישר כלום, אלא הפירוש הוא, שיש להם גם הארה מועטת מאור ישר, אלא שנבחנת לו"ק בלי ראש, וע"י בפלה"ק מאות ג' עד אות נ"ג.

זהו

(ט) ועד כאן דברנו בפרצופי אדם קדמון. אמנם בפרצופי עולם האצילות, נתוסף סיוס חדש בע"ס דתוך, שהמלכות דתוך הנקראת טבור, עלתה לבינה דע"ס דתוך וסיימה שם ע"ס דמדרגת התוך, שהסיוס הזה נקרא חזה, והופרס שם פרסא, כלומר שסיוס החדש שנעשה מחמת עלית המלכות לבינה, במקום החזה, נקרא פרסא, בסוד הרקיע המבדיל בין מים עליונים, שהם כתר וחכמה שנשארו במדרגת תוך, ובין בינה ותו"מ שיצאו ממדרגת ע"ס דתוך ונעשו למדרגת ע"ס דסוף, שמשום זה נחלקו ע"ס דתוך לב' מדרגות, שמפה עד החזה נחשב לבחינת ע"ס דתוך, ולאצילות ולבחינת ג"ר של הגוף, ומחזה ולמטה עד הטבור, נחשב לבחינת ע"ס דסוף, ולבריאה, ולבחינת ו"ק בלי ראש, כמו ע"ס דסוף, וענין

עולה ממטה למעלה ומלביש על עשר ספירות שבאור העליון, הנקראות עשר ספירות דאור ישר, ומאור חוזר זה נעשו כלים חדשים להלביש את האור העליון, במקום המלכות שנצטמצמה שלא לקבל אור, ותוכנם של הכלים החדשים ההם, הנקראים ע"ס דאור חוזר, מבואר בפלה"ק מאות י"ד עד אות כ"ו עש"ה.

ראש תוך סוף, פה טבור סיוס רגלין

(ז) ומפאת הכלים החדשים דאור חוזר, נבחן בכל פרצוף ג' חלקים, המכונים, ראש, תוך, סוף, כי נתבאר, שמכח המסך המעכב את ביאת האור אל המלכות נעשה זווג דהכאה עם האור, ויצאו ע"ס דאור"ח והלבישו את ע"ס דאור ישר שבאור העליון, ואלו ע"ס דאור"י ואור"ח, נקראות עשר ספירות דראש, אמנם ע"ס דאור"ח אלה היוצאות מן המסך ולמעלה ומלבישות לע"ס דאור ישר, אינן עוד כלים אמיתיים, כי השם כלי מורה על בחינת עובי שבו, דהיינו כח הדין שיש במסך, המעכב על התלבשות האור במלכות, ויש כלל, שאין כח הדין פועל, אלא ממקום מציאות הדין ולמטה, ולא ממקום מציאות הדין ולמעלה, ומתוך שע"ס דאור"ח יצאו ממסך ולמעלה, כנ"ל, ע"כ אין כח הדין ניכר באור"ח, ואינו ראוי להיות כלי, ולפיכך מכונות ע"ס דאור"ח בשם, ראש, שפירושו שורש לכלים, ולא כלים ממש, והמלכות שבה נתתקן המסך לזווג דהכאה, נקראת משום זה פה, ונרמז בזה, כמו שבפה גשמי, יוצאות האותיות בדרך זווג דהכאה של ה' מוצאות הפה, אף הפה הרוחני, יש בו זווג דהכאה להוציא ע"ס דאור חוזר, שהן ה' בחינות כח"ב תו"מ, כנ"ל, שהם הכלים לע"ס דאור ישר, וכלים נקראים אותיות, והנה נתבארו ע"ס דראש.

(ז) ולפיכך, הוצרכו ע"ס דאור"י וע"ס דאור"ח להתפשט ממסך ולמטה, שאז נעשו ע"ס דאור"ח לבחינת כלים המקבלים ומלבישים על ע"ס דאור ישר, כי עתה כבר המסך ממעל ע"ס דאור"ח, וע"כ שולט העובי שבו על ע"ס דאור"ח, שבזה נעשו כלים, וע"ס אלו, שהם כלים ממשיים, מכונים בשם תוך וגוף, כלומר שהם תוך תוכו, וברו, וגופו של הפרצוף, המלכות של התוך, מכונה טבור, שהוא מלשון, טבור הארץ, שפירושו מרכז ואמצע, שמורה שהמלכות דתוך, היא המלכות המרכזית, שמהאור החוזר שלה נעשו הכלים הממשיים של הגוף, ועוד אפשר לומר, שטבור, הוא מאותיות טוב—אור, להורות שעד שם האור טוב, להיותו מלובש בכלים הראויים לקבלו, והנה נתבארו ע"ס דתוך עד הטבור.

ולא עוד, אלא שהם בערך ההפוך, כי אם יחסר כלי המלכות בפרצוף, שהוא הכלי הקטן ביותר, יחסר אור היחידה, שהוא האור הגדול ביותר. ואם יחסרו שני הכלים התחתונים, תפארת ומלכות, יחסרו ב' האורות העליונים, יחידה חיה, ואם יחסרו ג' הכלים התחתונים בינה ת"ת ומלכות, יחסרו ג' האורות העליונים נשמה חיה יחידה, וכו' עד"ו. הרי שכל עוד שלא גדלו כל חמשת הכלים כח"ב תו"מ בפרצוף, נמצא ערך הפוך בין הכלים לאורות, שאם יחסר אור אחד וכלי אחד, הנה באורות יחסר האור היותר גדול, שהוא אור היחידה, והפוכו בכלים, שיחסר הכלי היותר קטן, שהוא כלי המלכות, וכו' עד"ז כנ"ל.

(יג) ועם זה תבין, מה שאנו אומרים, שע"י עלית המלכות לבינה, נסתיימה המדרגה תחת החכמה, ומשום זה, לא נשארו במדרגה אלא ב' ספירות, כתר וחכמה, ובינה ותו"מ של המדרגה, נתבטלו וירדו מן המדרגה (כח"ש להלן אות יז ע"ש). הנה זה אמור, רק מבחינת הכלים, אבל מבחינת האורות, הוא בהיפך, שהאורות דנפש דוח נשארו במדרגה, והאורות נשמה חיה יחידה נתבטלו מן המדרגה.

(יד) ועם זה תבין מה שלפעמים אומר הוהר, שבעלית המלכות לבינה, נחלקו ה' אותיות של השם אלקים, באפן, אשר ב' אותיות מ"י נשארו במדרגה, וג' אותיות אל"ה יצאו ונתבטלו מן המדרגה (כח"ש בהקדמת ספר הוהר דף ט"ו בהסולס ד"ה צ"ד). ולפעמים אומר הוהר להיפך, שבעלות המלכות לבינה נשארו ב' אותיות אל"ה במדרגה, וג' אותיות ח"י"מ נתבטלו וירדו מהמדרגה (כח"ש בזהר בראשית א' אות נ"ט). והענין הוא, כי ה' אותיות אלקים ה"ס ה' ספירות כח"ב תו"מ, או ה' אורות נרנח"י, ובעלית המלכות לבינה, הנה מבחינת הכלים נשארו כתר וחכמה במדרגה, שהם ב' אותיות אל"ה, וג' אותיות ח"י"מ, ירדו מן המדרגה, ומבחינת האורות הוא להיפך, שב' האותיות התחתונות מ"י, הרמוזות על ב' אורות התחתונים, נפש רוח, הם שנשארו במדרגה, וג' האותיות העליונות, אל"ה, הרמוזות על יחידה חיה נשמה, הן שיצאו ונתבטלו מן המדרגה, לפיכך, בהקס"ז, מדבר הוהר, מה' אורות נרנח"י המרומזים בה' אותיות אלקים, ע"כ אומר, אשר מ"י נשארו, ואל"ה יצאו מן המדרגה, ובוהר בראשית א', מדבר מה' כלים כח"ב תו"מ המרומזים בה' אותיות אלקים, וע"כ אומר להיפך, אשר, אל, נשאר במדרגה, וג' אותיות, ח"י"מ, יצאו מן המדרגה, וצריכים לזכור דברים אלו, ולהתבונן

עלית המלכות לבינה וסיום החדש שנעשה באמצע כל מדרגה (עיי' לקמן אות ט"ו ט"ז).

ערך הפוך מכלים לאורות

(י) יש תמיד ערך הפוך בין אורות לכלים. כי בכלים הסדר הוא שהעליונים גדלים בתחילה בפרצוף, שמתחילה בא כתר לפרצוף, ואח"כ חכמה, ואח"כ בינה, ואח"כ ת"ת, ואח"כ מלכות, וע"כ אנו מכנים לכלים כח"ב תו"מ. דהיינו ממעלה למטה, כי כן סדר ביאתם אל הפרצוף, והאורות הם בהיפך, כי סדר האורות הוא, שהתחתונים באים תחילה אל הפרצוף, שמתחילה בא אור הנפש, ואח"כ אור הרוח, ואח"כ אור הנשמה, ואח"כ אור החיה, ואח"כ אור היחידה. באפן, שמתחילה בא אור הנפש, שהוא אור המלכות, הקטן מכל האורות, ולבסוף בא אור היחידה שהוא הגדול מכל האורות, וע"כ אנו מכנים תמיד את האורות בשם נרנח"י, דהיינו ממטה למעלה, כי כן סדר ביאתם אל הפרצוף.

(יא) ונמצא לפי זה, שבעת שאין בפרצוף אלא כלי אחד, שהוא בהכרח הכלי העליון, דהיינו כתר, הגדל תחילה, הרי אינו נכנס אז בפרצוף האור הגדול המיוחס אל הכתר, שהוא אור היחידה, אלא שנכנס האור הקטן ביותר, שהוא אור הנפש, ומתלבש בכלי דכתר, וכשגדלו ב' כלים בפרצוף, שהם הכלים היותר גדולים, דהיינו כתר וחכמה, הנה אז נכנס בו גם אור הרוח, ויורד אז אור הנפש מכלי דכתר לכלי דחכמה, ואור הרוח מתלבש בכלי דכתר. ועי"ז, כשגדל הכלי השלישי בפרצוף, שהוא כלי דבינה, אז נכנס אור הנשמה בפרצוף, ואז יורד אור הנפש מכלי דחכמה אל הכלי דבינה, ואור הרוח יוצא מכלי דכתר ובא לכלי דחכמה, ואור הנשמה מתלבש בכלי דכתר, וכשגדל כלי רביעי בפרצוף, שהוא כלי דת"ת, נכנס אור החיה בפרצוף, ואז יורד אור הנפש מכלי דבינה לכלי דת"ת, ואור הרוח לכלי דבינה, ואור הנשמה לכלי דחכמה, ואור החיה בכלי דכתר, וכשגדל כלי חמישי בפרצוף, שהוא כלי המלכות, באים אז כל האורות בכלים המיוחסים להם, כי אז נמשך אור היחידה אל הפרצוף, ואור הנפש יורד מכלי דת"ת לכלי המלכות, ואור הרוח יורד מכלי דבינה ובא לכלי דת"ת, ואור הנשמה יורד מכלי דחכמה ובא לכלי דבינה, ואור החיה יורד מכלי דכתר ובא לכלי דחכמה, ואור היחידה בא ומתלבש בכלי דכתר.

(יב) והנך מוצא, שכל עוד שלא גדלו כל חמשת הכלים, כח"ב תו"מ, בפרצוף, נמצאים האורות שלא במקומם המיוחסים להם.

פתיחה לפירוש הסולם

כתר וחכמה, וג' כלים בינה ות"ת ומלכות חסרים בה. ע"כ לא נשאר בה מן האורות אלא ב' אורות, נפש רוח, המתלבשים בב' הכלים כתר וחכמה, וג' האורות, נשמה, חיה, יחידה, חסרים בה, כי אין להם כלים להתלבש בהם. ונמצא שהמדרגה נחסרה מג' ספירות ראשונות, כי מחמת עלית המלכות לבינה, נבקעה המדרגה לשני חצאים, שחציה נשאר במדרגה, שהוא, כתר וחכמה דכלים ונפש רוח דאורות, וחציה יצא מן המדרגה, שהוא בינה ותו"מ דכלים, ונשמה חיה יחידה דאורות, ולפיכך, נרמזה, עליה זו של המלכות לבינה, בסוד ה' שנכנסה לאור המדרגה, והאור נעשה לאור, כי מחמת עלית המלכות לבינה, אבדה המדרגה את אור ג' ספירות ראשונות שלה, ונשארה בקומת רוח נפש, המכונה אור (כח"ש) בבראשית א' אות ל"ב ב"הסולם" ד"ה בקע, ע"ש). וענין זה מרומז ג"כ בה' אותיות של השם אלוקים, שנחלקו לב' חצאים, כזו אלה, אשר ב' אותיות מ"י, רומזות על ב' אורות, רוח נפש, המלובשים בב' הכלים, כתר חכמה, שנשארו במדרגה, וג' אותיות אל"ה, רומזות על ג' הכלים, בינה ותפארת ומלכות, שיצאו מן המדרגה (כנ"ל אות י"ד).

ירידת המלכות מבינה למקומה

יח) אמנם ע"י עלית מיין נוקבין מתורה ותפלה של התחתונים, נמשכת הארה עליונה, מחכמה ובינה דא"ק, המוציאה בכל המדרגות, את המלכות מן הבינה, ומורידה למקומה (כח"ש) בויקהל דף מ"א ד"ה והארה ע"ש), אשר אז, אלו ג' הכלים, בינה, תפארת, ומלכות, שיצאו מקודם לכן מהמדרגה, מחמת כניסת ה' שהיא המלכות, לאור של המדרגה, וסיימה המדרגה תחת החכמה, והאור נעשה לאור, הנה עתה, אחר שירדה המלכות משם, והי' יצאה מאור, חוזרים הכלים למדרגתם, ושוב יש ה' כלים כח"ב תו"מ במדרגה, וכיון שיש ה' כלים חוזרים ומתלבשים בהם, כל ה' האורות, יחידה, חיה, נשמה, רוח, נפש, וחזר האור להיות אור, כי חזרה קומת ג' ראשונות למדרגה, הנקראים אור.

זמן קטנות וזמן גדלות

יט) והנה נתבאר, שמסבת עלית המלכות לבינה, נעשו ב' זמנים בכל מדרגה, זמן קטנות וזמן גדלות, כי עם עלית המלכות לבינה, היא מסיימת שם המדרגה תחת החכמה, ובינה ות"ת ומלכות של המדרגה יוצאים מן המדרגה ובאים למדרגה שמתחתיה, וע"כ לא נשארו במדרגה אלא כתר חכמה דכלים ורוח נפש

בכל מקום אם המדובר הוא באורות או בכלים, ועם זה יתישבו הרבה סתירות מדומות.

עלית המלכות לבינה

טו) ויש להבין מאד, ענין המתקת המלכות לבינה, שהיא שורש כל החכמה, כי מלכות ה"ס מדת הדין שאין העולם יכול להתקיים בו, וע"כ העלה אותה המאציל לספירת הבינה, שהיא מדת הרחמים, שעל זה רמזו ז"ל, בתחילה עלה במחשבה לברוא העולם במדת הדין, דהיינו במלכות בלבד, שהיא מדת הדין, ראה שאין העולם מתקיים, הקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין (ב"ר ספ"ב), שע"י עליתה של המלכות לבינה, מקבלת המלכות צורת הבינה, שהיא מדת הרחמים, ואז מנהגת המלכות את העולם במדת הרחמים, וענין זה של עלית המלכות לבינה, נעשה בכל מדרגה ומדרגה, מראש עולם האצילות עד סוף עולם העשיה, כי אין לך מדרגה שלא תהיינה בה עשר ספירות: כח"ב חג"ת נהי"מ, והמלכות שבכל מדרגה עלתה לבינה שבאותה מדרגה ונמתקה שם.

התחלקות כל מדרגה לב' חצאים

טז) ונודע שהמלכות מסיימת כל ספירה וכל מדרגה, שפירושו, שהמלכות מעכבת את האור שבמדרגה, שלא יתפשט בתוכה, שהוא מכח הצמצום שנעשה עליה שלא תקבל האור העליון, וע"כ, אין האור של המדרגה נמשך אלא עד המלכות, וכשמגיע אל הנסך שבמלכות הוא מסתיים, ואז נעשה על הנסך שבמלכות, זווג דהכאה עם האור (כח"ש) בפתיחה לחכמת הקבלה אות י"ד ע"ש), ולפיכך כיון שהמלכות של המדרגה עלתה אל הבינה שבאותה המדרגה, נמצא, שהמלכות סיימה את האור במקום שעלתה, דהיינו באמצע הבינה, וחצי הבינה ות"ת ומלכות הנמצאים מתחת המלכות המסיימת, יצאו ממדרגתם, ונעשו למדרגה שניה מתחת המלכות, באופן, שמחמת עלית המלכות לבינה נחצתה כל מדרגה לשנים, אשר כתר וחכמה וחצי בינה שממעל המלכות, נשארו במדרגה, וחצי בינה ות"ת (הכולל חג"ת נה"י) ומלכות, יצאו מן המדרגה ונעשו למדרגה שמתחתיה, וסיום זה שעשתה המלכות באמצע הבינה, נקרא פרסא, וזכור זה.

יז) בכל מדרגה, צריך שיהיו בה, ה' אורות, הנקראים: יחידה, חיה, נשמה, רוח, ונפש, המלובשים בה' כלים, הנקראים: כתר, חכמה, בינה, תפארת (הכולל חג"ת וה"י), ומלכות, ומתוך, שמחמת עלית המלכות לבינה, לא נשארו במדרגה אלא ב' כלים שלמים,

קטנות וגדלות דישסו"ת וזו"ן

כא) ואחר שנתבאר ענין עלית המלכות לבינה בדרך הקף, דהיינו הנוהג בכל מדרגה ומדרגה מד' עולמות אבי"ע, אבאר עתה אותם הדברים בפרטות. ונקח לדוגמא, ב' המדרגות, הנקראות ישסו"ת וזו"ן שבעולם האצילות. אשר בסבת עלית המלכות דישסו"ת לבינה דישסו"ת במצב הקטנות, יצאו ג' הספירות, בינה ותו"מ דישסו"ת, ונפלו למדרגה שמתחת ישסו"ת, שהיא זו"ן, ובינה ותו"מ אלו נתדבקו במדרגת זו"ן בזמן נפילתן, ולפיכך כשהגיע זמן הגדלות, שהמלכות חזרה ויצאה מבינה דישסו"ת למקומה, שעל ידי זה חזרו ועלו בינה ותו"מ דישסו"ת מנפילתן ובאו למדרגת ישסו"ת, הנה העלו עמהן גם את זו"ן, מחמת שהיו דבוקים בהם בזמן הקטנות בעת נפילתן, ונמצא שגם זו"ן עלו ונעשו למדרגת ישסו"ת, ומקבלים ג"כ אותם ההארות והמוחין הראויים למדרגת ישסו"ת.

ולא עלית המלכות לבינה לא היו זו"ן ראויים למוחין

כב) ויש לדעת כאן, שזו"ן מבחינתם עצמם אינם ראויים לקבל מוחין כלל, משום שמקורם של זו"ן, הוא מבחינת למטה מטבור דא"ק (ע"י לעיל אות י"ז), ששם שולטת המלכות דמדת הדין, שכח הצמצום רוכב עליה ואינה ראויה לקבל האור העליון, אבל עתה שבינה ותו"מ דישסו"ת העלו את זו"ן למדרגת ישסו"ת, נעשו זו"ן כמדרגת ישסו"ת, ויכולים לקבל האור העליון כמוהם.

כג) עתה תבין היטב, מה שאמרו חז"ל (ב"ר ספ"ב) „בתחילה עלה במחשבה לבריא העולם במדת הדין“ דהיינו במלכות דצמצום ראשון, שהיא מדת הדין, והעולם, יש לפרשו על זו"ן דאצילות המכונים עולם, וכן יש לפרשו על העולם הזה, המקבל מזו"ן דאצילות, כי כל המקובל לזו"ן דאצילות, אפשר שיקובל לבני אדם שבעולם הזה, וכל שאינו מקיבל לזו"ן, אינו מקובל לבני העולם הזה, כי למעלה ממדרגת זו"ן אין אנו יכולים לקבל, ולפיכך, כיון ששורש הזו"ן הוא מלמטה מטבור דא"ק, ששם שולטת המלכות דמדת הדין, אין הם יכולים לקבל האור העליון, ולהתקיים, מחמת הצמצום שבמלכות הרוכב עליהם, ומכ"ש העולם הזה שלא יהיה יכול להתקיים, וז"ש „ראה שאין העולם מתקיים הקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין“, דהיינו שהעלה המלכות דכל מדרגה, שהיא מדת הדין, אל הבינה של המדרגה, שהיא מדת הרחמים, ונמצא שהמלכות דישסו"ת עלתה לבינה

דאורות, וחסרה מג"ר, וזה הוא זמן קטנות (כנ"ל באות י"ז), ואחר שהתחוננים מעלים מיין נוקבין וממשיכים הארה מחכמה בינה דא"ק, המוציאה את המלכות מבינה, אז ג' הכלים, בינה ותו"מ, שנפלו למדרגה שמתחתיה, חוזרים ועולים משם למדרגתם כבתחילה, וכיון שכבר יש ה' כלים כח"ב תו"מ במדרגה, חוזרים ומתלבשים בהם ה' אורות, נפש רוח נשמה חיה יחידה (כנ"ל אות י"ח), וזהו זמן הגדלות של המדרגה (וכבר הרחבנו אלו הדברים בהקדמת ספר הזהר דף ט"ו בהסולם בד"ה צייר, וטוב שתעיין שם), והנה נתבאר, שמתחת נפילת בינה ותו"מ של המדרגה למדרגה שמתחתיה נמצאת המדרגה בקטנות, דהיינו בחסרון ג"ר, וע"י חזרת בינה ותו"מ למדרגה, נמצאת המדרגה בגדלות, דהיינו במילוי ג"ר.

איך התחתן עולה אל העליון שלו

כד) ובדבר הזה של עלית המלכות לבינה, הוכן הקשר והאפשרות להעלות כל תחתון לעליון שלו, כי יש כלל, שהעליון היורד לתחתון נעשה כמוהו, וכן התחתון העולה לעליון נעשה כמוהו, ולפיכך במצב הקטנות של המדרגה, דהיינו בעת שעלית המלכות המסיימת לבינה, הוציאה את בינה ותו"מ מן המדרגה אל המדרגה שמתחתיה, נעשו אז בינה ותו"מ הללו, למדרגה אחת עם המדרגה שמתחתיה, כי העליון היורד לתחתון נעשה כמוהו, ולפיכך, במצב הגדלות של המדרגה, דהיינו בעת שהמלכות אזורת ויוצאת מן הבינה, ובאה למקומה, ובינה ותו"מ שנפלו מן הבינה הזורת למדרגתן, הרי הן לוקחות עמהן גם את המדרגה התחתונה, שהיו שורית בה בעת נפילתן, כי משום שכבר נעשו למדרגה אחת עם התחתונה בזמן נפילתן, ונתדבקו עמה כאחד, הנה הן לוקחות אותה עמהן, גם בזמן חזרתן אל המדרגה, ומעלים את המדרגה התחתונה למדרגה העליונה, ולפי הכלל, שהתחתון העולה למקום העליון נעשה כמוהו, נמצאת עתה המדרגה התחתונה שמקבלת כל האורות והמוחין הנמצאים במדרגה העליונה, והנה נתבאר איך עלית המלכות לבינה גרמה קשר בין המדרגות שכל מדרגה תוכל לעלות למדרגה העליונה ממנה, ולא עוד אלא אפילו המדרגה היותר תחתונה תוכל לעלות לרום המעלות, על ידי הקשר הזה שנעשה ע"י נפילת בינה ותו"מ מכל מדרגה למדרגה שמתחתיה (כמ"ש בהסולם ויקהל דף מ"א ד"ה וזה אמרו, ע"ש).

פתיחה לפירוש הסולם

דישסו"ת. שעל ידי זה נפלו בינה ותו"מ דישסו"ת למדרגה שמתחתיה, שהיא זו"ן, ונתדבקו עמהם, ומשום זה בזמן הגדלות דישסו"ת, שהמלכות חזרה וירדה מבינה דישסו"ת למקומה, ושלושת הכלים בינה ותו"מ דישסו"ת חזרו למקומם, לישסו"ת, כבתחילה, הנה אז לקחו עמהם גם את זו"ן הדבוקים בהם, והעלו אותם אל מדרגת יסו"ת, ונעשו זו"ן כמדרגת יסו"ת, דהיינו שנעשו ראויים לקבל האור העליון כמו יסו"ת (כנ"ל אות כ"א), וע"כ מקבלים האור העליון דישסו"ת ומשפיעים לעולם הזה, ועתה יכול העולם להתקיים. אבל לולא השיתוף של מדת הדין במדת הרחמים, דהיינו אם לא עלתה המלכות דישסו"ת לבינה דישסו"ת, או לא היו נופלים בינה ותו"מ דישסו"ת לזו"ן, ולא היתה שום מציאות שזו"ן יעלו לישסו"ת, ואז לא היו יכולים לקבל האור העליון בשביל העולם, והעולם לא היה יכול להתקיים. והנה נתבאר ענין עלית המלכות לבינה.

ענין תקון קוין

(כד) הנה בג' הפרצופין הראשונים דא"ק, הנקראים גלגלתא ע"ב ס"ג דא"ק, היו הספירות זו תחת זו בקו אחד. אלא שבעולם הנקודים המלביש מטבור ולמטה דא"ק, נעשה תקון קוין בג"ד שלהן, ולא בז"ס תחתונות, ובעולם האצילות, נתתקן תקון קוין, גם בז"ס תחתונות.

ב' בחינות בתקון קוין

(כה) וטעם הדברים הוא, כי תקון הקוין שנעשה בעשר ספירות, נמשך מעלית המלכות לבינה, שנעשתה נוקבא לחכמה, ומכח זה נעשו ב' צדדים בעשר הספירות, כי המלכות שנתערבה בכל ספירה וספירה, נעשתה לצד שמאל של הספירה, ועצם הספירה נבחן לקו ימין שבספירה, וקו השמאל היה פוגם את קו הימין, או נזדווג אור העליון על המסך של הדינין שבמלכות זו, וקומת החסדים שיצאה בזוג דהכאה של האור העליון על המסך של אותה המלכות, נעשתה לקו אמצעי המיוחד, ומשוה ב' הקוין זה לזה, כי לולא הדינין שבמלכות, לא היה זווג דהכאה, ולא היו החסדים המרובים, ע"כ נעשתה המלכות שהיא שמאל, חשובה כגו עצם הספירה, שהיא ימין, ונודע שתחלת התקון של עלית מלכות לבינה, נעשה בעולם הנקודים שיצא אחר פרצוף ס"ג דא"ק, לפיכך מתחיל גם תקון ג' קוין מעולם הנקודים, כי זה תלוי בזה, משא"כ בג' הפרצופין הראשונים גלגלתא ע"ב ס"ג שקדמו לעולם הנקודים, שבהם עזר לא נתתקן

תקון קוין בז"ת וביסו"ת

(כו) ולפיכך תקון הראשון שצדיכים לז"ס תחתונות, הוא, להוריד תחילה הדינין שבמלכות שנתערבה בספירות, דהיינו פשוט להמשיך הארה מחכמה בינה דא"ק המורידה את המלכות מן הבינה, ומחזירה למקומה (כנ"ל אות י"ח), שאז חוזרים ג' הכלים בינה ותו"מ אל הספירה, ונעשים קו שמאל, וכ"ח שנשארו נעשו לקו ימין, וכיון שהמדרגה נשלמה בה' כלים כח"ב תו"מ חוזרים לה כל ה' אורות נרנח"י (כמ"ש ש"ס), וחזר אור החכמה אל המדרגה, ואז יכול הקו האמצעי ליחד ב' הקוין זה בזה, ולהשלים המדרגה בכל תקוניה. (כח) והתקון השני הוא, לחזק את הפרסא (הנזכרת לעיל באות ט"ז ע"ש), שהיא כח הסיים של המלכות שעלתה לבינה, באופן שלא תתבטל לעולם, ואפילו בעת שהמלכות יורדת מן הבינה, נשאר כח הסיים שלה במקום בינה, ובינה ותו"מ המתחברים למדרגה, צדיכים לעלות למעלה מן הפרסא, ושם מתחברים אל המדרגה, אבל בהיותם נמצאים למטה תחת הפרסא, אין הם יכולים להתחבר אל המדרגה.

מכך דחירק, ויוצאת עליו קומת החסדים, שה"ס הקו האמצעי, שמצד אחד ממעט המסך הזה את ג"ר דקו שמאל, ומצד ב' הוא מרבה את אור החסדים, ובב' אלו הוא מכריח את הקו השמאלי להתיחד עם הקו הימני, ובוה, נמצא אור ו"ק דחכמה של קו השמאל, מתלבש בחסדים שבקו ימין, שעתה היא יכול להאיר, ונשלם קו השמאל, וכן אור החסדים שבקו ימין מתיחד עם החכמה שבקו שמאל, ונמצא משיג בוה את אור ג"ר, ונשלם קו הימין, והנדך רואה, איך הקו האמצעי משלים ב' הקוין, ימין ושמאל, והנה נתבאר תקון ג' קוין בדרך כלל, שנתקן בו"ס תחתונות.

יציאת ג' קוין ביסו"ת

לג) ועתה נבאר סדר יציאת שלשה קוין במדרגה אחת בדרך פרט, וממנה תקיש לכל המדרגות, דהיינו למשל במדרגת ישו"ת, שהיא בחינת ז"ס תחתונות דבינה, כי ג"ר דבינה דא"א נתתקנו באו"א עלאין, וז"ת דבינה דא"א נתקנו ביסו"ת, והנה תחילה יצא קו ימין דישו"ת, שהוא כו"ח דישו"ת, והוא נתתקן בעת עלית המלכות דישו"ת לבינה דישו"ת, וסיימה מדרגת ישו"ת תחת החכמה, ובינה ותו"מ דישו"ת נפלו למטה למדרגת ז"א (כנ"ל אות כ"א), ואלו ב' הכלים כתר וחכמה, שנשארו במדרגת ישו"ת, נעשו לקו ימין, כנ"ל, וכיון שאין שם רק ב' כלים כו"ח, אין בהם רק ב' אורות נפש רוח, וחסדים מג"ר (כנ"ל אות כ"ו ע"ש).

לד) ואח"כ יצא הקו השמאלי, שהוא ג' הכלים, בינה ותו"מ דישו"ת, אחר שחזרו ועלו מנפילתם, והוא נתתקן על ידי הארת חכמה ובינה דא"ק, המוציאה את המלכות המסיימת מן הבינה דישו"ת, ומחזירה למקומה, שאז חוזרים ועולים בינה ותו"מ דישו"ת למדרגתם (כנ"ל אות כ"א), וכיון שנשלמו ה' כלים בפרצוף, נתלבשו בהם כל הנרנח"י, ואז הם נעשים לקו שמאל דישו"ת (כנ"ל אות כ"ט), ועם יציאת הקו השמאלי נעשית מחלוקת בין ימין לשמאל, שהימין רוצה לבטל את השמאל ולשלוט לבדו, וכן השמאל רוצה לבטל את הימין ולשלוט לבדו (כנ"ל אות ל"א), ומשום זה שניהם אינם יכולים להאיר, כל עוד שלא נתקן הקו האמצעי המיוחד אותם.

לה) ואח"כ יוצא הקו האמצעי, והוא יוצא על ידי המסך של המדרגה התחתונה מיסו"ת, שעלתה למ"ן ליסו"ת (כנ"ל אות ל"ב), שהיא ז"א, שהוא עלה ליסו"ת ביחד עם ג' הכלים בינה ותו"מ, בעת שחזרו ועלו למדרגתם (כנ"ל אות כ"א), שקומת האור היוצא

אע"פ שכבר ירדה משם המלכות, מפני שכה הסיום שלה נשאר גם אחר ירידתה משם.

כט) וכשבינה ותו"מ עולים למעלה מן הפרסא ומתחברים אל המדרגה, אינם נעשים מדרגה אחת ממש, עם ב' הכלים כתר וחכמה, כי נשאר הפרש בין ב' הכלים כתר וחכמה, שלא נפגמו מעולם, כי לא יצאו ממדרגתם, לבין ג' הכלים בינה ותו"מ, שיצאו ממדרגתם ונפגמו בעת קטנות, ועתה חזרו, וההפרש הזה עושה אותם לב' קוין ימין ושמאל, שכתר וחכמה של המדרגה, נעשו לקו ימין, ובינה ותו"מ של המדרגה, נעשו לקו שמאל (כנ"ל ע"ש ויקהל אות ק"ל ד"ה חה).

ל) והפרש זה, וימין ושמאל אלו, אין הפירוש ח"ו במקום, כי הרוחני הוא למעלה ממקום ולמעלה מזמן, אלא הפרש, פירוש שאינם רוצים להתחבר זה עם זה, וימין, פירוש אור החסדים, ושמאל, פירוש אור החכמה, והענין הוא, כי כתר וחכמה של המדרגה, הנשארים בה בעת קטנות עם אור החסדים, הם מסתפקים באור החסדים הזה גם בעת גדלות, דהיינו גם אחר שירדה המלכות מבינה, משום שאור זה לא נפגם, כנ"ל, ואינם רוצים לקבל אור החכמה וג"ר שחזרו אל המדרגה זה עתה, עם חזרת בינה ותו"מ אל המדרגה (המובא לעיל באות י"ח), וע"כ נבחנו הכתר והחכמה לקו ימין, דהיינו לאור חסדים, ובינה ותו"מ אלו, שבחזרתם למדרגה הביאו אור החכמה וג"ר למדרגה, אינם רוצים להתחבר עם כתר וחכמה, מפני שהם מחזיקים באור החסדים שהיה להם בזמן הקטנות, ובינה ותו"מ מחשיבים יותר אור החכמה שהגיע עתה אל המדרגה, וע"כ נבחנו לקו שמאל, מפני שמחזיקים באור החכמה.

לא) וההפרש הזה שבין קו ימין לקו שמאל, נבחנו גם כן למחלוקת של הימין והשמאל (כמ"ש בבראשית א' דף מ"ז ד"ה וזה, ובאד"ר אות ר"ד), כי קו ימין המחזיק בחסדים רוצה לבטל אור החכמה שבקו שמאל, ולהשליט אור החסדים בלבד, וקו שמאל המחזיק באור החכמה, רוצה לבטל אור החסדים שבקו ימין, ולהשליט אור החכמה, ומסבת המחלוקת הזו שניהם אינם מאירים, כי אור החסדים שבקו ימין, חסר מאור החכמה, והוא כגוף בלי ראש, ואור החכמה שבקו שמאל הוא חשך לגמרי, מפני שאין אור החכמה יכול להאיר בלי חסדים (כמ"ש בבראשית א' דף מ"ז ד"ה נפיק).

לב) ואין תקון למחלוקת הזו אלא על ידי הקו האמצעי, הנעשה על ידי התחתון העולה שם למ"ן, בסוד הקו האמצעי, שנעשה זוג מהאור העליון על המסך של התחתון, המכונה

על המסך הזה מיחד הימין והשמאל שבישסו"ת לאחד, אלא שהימין יאיר ממעלה למטה, והשמאל יאיר ממטה למעלה, ואז מתלבשת החכמה בלבוש החסדים ויכולה להאיר, והחסדים נכללים בהארת החכמה ונשלמים בג"ר. והנך מוצא, שמטרם ביאת הקו האמצעי, היו הקו הימני והקו השמאלי במחלוקת זה עם זה, והיו רוצים לבטל זה את זה, שהקו הימני בהיותו שורש המדרגה, ובלתי נפגם, רוצה לבטל את שליטת השמאל ולהכניעו, כיחס השורש אל הענף שלו. והקו השמאלי בהיותו מחזיק באור החכמה, שהוא גדול מאור החסדים שבקו ימין (כנ"ל אות ל'), ע"כ כחו גדול לבטל את אור החסדים שבקו ימין, ומשום זה שניהם לא היו יכולים להאיר, כי החכמה אינה יכולה להאיר בלי לבוש בן החסדים, והחסדים בלי הארת חכמה, הם ו"ק בלי ראש.

לו) והטעם שהחכמה אינה יכולה להאיר בלי אור החסדים, הוא, כי המדובר הוא בישסו"ת, שהוא ז"ס תחתונות דבינה, שהם חג"ת נהי"מ דבינה, ואלו חג"ת נהי"מ דבינה, אינם בחינת בינה עצמה, אלא מהתכללות ז"א בבינה, כי כל עשר הספירות נכללות זו מזו, ויש בכל ספירה ע"ס, למשל ספירת הבינה נכללת מכל ע"ס, כח"ב תו"מ, ובינה שבה היא בחינתה עצמה, וכתר וחכמה שבה, היא מכתר וחכמה שנכללו בה, ותפארת ומלכות, שהם חג"ת נהי"מ שלה, הם מהתכללות זו"ן שבה, ונודע שספירת ז"א ממקורה בע"ס דאור ישר, הוא אור החסדים בעיקר, אלא שאור החכמה מאיר בחסדים שלו (כמ"ש בתלמוד עשר, הספירות חלק א' פרק א' אות נ', ע"ש), ולפיכך, אי אפשר בכל ז"ס תחתונות, שתאיר החכמה בלי חסדים, כי חסר בהם עיקר העצם והנושא של הארת החכמה, דהיינו החסדים, שהם עיקר עצמותו של ז"א דע"ס דאור ישר, שהוא שורש כל ז"ס תחתונות הכלולות בכל המדרגות, ומכאן הכלל, שרק באור ג"ס ראשונות יכולה החכמה להאיר בלי חסדים, אבל בז"ס תחתונות, שבכל מקום שהם, הם בחינת ז"א, אי אפשר שתאיר החכמה בלי חסדים, כי החסדים הם עיקר מהותם, וע"כ אם החכמה חסרה מחסדים, היא חושך ולא אור.

לו) אבל משום גבהה של החכמה שהשמאל אוחז בה, אין קו השמאל נכנע בשום פנים להתיחד עם החסדים שבקו הימין, ולא עור, אלא שלוחם עמו ורוצה לבטלו, כאמור, ואינו נכנע אל הימין, וזולת ע"י ב' כחות העולים מהקו האמצעי, שפועלים עליו ומכניעים אותו.

א) הוא המסך דבחי"א שבקו האמצעי, שהוא ז"א, שהמסך הזה ממעט את קומת החכמה שבקו שמאל מבחינת ג"ר דחכמה, לקומת ו"ק דחכמה, דהיינו שלא תתפשט החכמה להאיר ממעלה למטה, אלא תאיר בבחינת מלמטה למעלה, שהארה זו נבחנת לו"ק דחכמה בלבד. ב) הוא הזווג של האור העליון הנעשה על מסך זה דבחי"א, הממשיך קומת אור החסדים, ואז מאחר שמצד אחד ירדה קומת החכמה שבשמאל לו"ק דחכמה, שהוא מכת המסך, ומצד ב' נתרבו החסדים על הקו השמאלי מב' צדדים, מצד קו הימין, ומצד הזווג של האור העליון על המסך שבקו האמצעי, הנה אז נכנע קו השמאל ומתיחד עם החסדים שבקו ימין ושבקו האמצעי (ועי' בזהר אמור אות קצ"ז בהסולם), אמנם כל זמן שהמסך שבקו האמצעי אינו ממעט קומת ג"ר דחכמה, אין שום כח בעולם שיוכל ליחד אותו עם קו הימין (ועי' בראשית א' דף ס' ד"ה מחלוקת), לכן) ויש לדעת שב' כחות פועלים במסך הזה דקו האמצעי, כדי להמעיט קומת ג"ר דחכמה שבקו השמאל, כי נתבאר לעיל (באות כ"ב) שזו"ן מבחינתם עצמם אינם ראויים לקבל מוחין, משום ששולטת בהם המלכות דמדת הדין, שכח הצמצום רוכב עליה, שלא לקבל הארת החכמה, ומלכות זו דמדת הדין, אנו מכנים מנעולא (כמ"ש בהקדמת ספר הזהר דף מ"ז בהסולם בד"ה גו), אלא אח"כ נשתתפה המלכות במדת הרחמים, דהיינו בבינה, שמבחינת מלכות המשותפת בבינה הם ראויים לקבל מוחין, דהיינו אור החכמה, ומלכות זו המשותפת בבינה, אנו מכנים אותה מפתחא (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר דף מ"ה בהסולם בד"ה הווא), לפיכך גם במסך דז"א, שהוא הקו האמצעי, יש ב' כחות הללו, של מנעולא ושל מפתחא, שמתחילה, כשהוא צריך למעט ג"ר דקו שמאל, הוא פועל זה במסך דמנעולא, דהיינו במלכות דמדת הדין, שבכל מקום שהוא מתגלה פורח משם האור העליון (כמ"ש בסולם ויצא י"ג בד"ה סתרא), אמנם מתוך שהוא רוצה להשאיר ו"ק דחכמה, הוא מעלים אח"כ את המסך הזה דמנעולא, ופועל עם המסך דמפתחא, שהיא המלכות המשותפת בבינה, ובכחה נשארה על כל פנים הארת ו"ק דחכמה (ועי' כל זה בסולם לך דף י"ג בד"ה ונתבאר), והנה נתבאר היטב, איך ז"א עולה ביחד עם בינה ותו"מ דישסו"ת למדרגת ישסו"ת, וע"י המסך שלו הוא מיחד ומשלים ב' הקוין דימין ודשמאל שבישסו"ת, ונעשה לקו אמצעי שם, ואלו ג' הקוין שבישסו"ת נקראים חכמה בינה דעת דישסו"ת, שב' הקוין ימין ושמאל

על המסך הזה מיחד הימין והשמאל שבישסו"ת לאחד, אלא שהימין יאיר ממעלה למטה, והשמאל יאיר ממטה למעלה, ואז מתלבשת החכמה בלבוש החסדים ויכולה להאיר, והחסדים נכללים בהארת החכמה ונשלמים בג"ר. והנך מוצא, שמטרם ביאת הקו האמצעי, היו הקו הימני והקו השמאלי במחלוקת זה עם זה, והיו רוצים לבטל זה את זה, שהקו הימני בהיותו שורש המדרגה, ובלתי נפגם, רוצה לבטל את שליטת השמאל ולהכניעו, כיחס השורש אל הענף שלו. והקו השמאלי בהיותו מחזיק באור החכמה, שהוא גדול מאור החסדים שבקו ימין (כנ"ל אות ל'), ע"כ כחו גדול לבטל את אור החסדים שבקו ימין, ומשום זה שניהם לא היו יכולים להאיר, כי החכמה אינה יכולה להאיר בלי לבוש בן החסדים, והחסדים בלי הארת חכמה, הם ו"ק בלי ראש.

לו) והטעם שהחכמה אינה יכולה להאיר בלי אור החסדים, הוא, כי המדובר הוא בישסו"ת, שהוא ז"ס תחתונות דבינה, שהם חג"ת נהי"מ דבינה, ואלו חג"ת נהי"מ דבינה, אינם בחינת בינה עצמה, אלא מהתכללות ז"א בבינה, כי כל עשר הספירות נכללות זו מזו, ויש בכל ספירה ע"ס, למשל ספירת הבינה נכללת מכל ע"ס, כח"ב תו"מ, ובינה שבה היא בחינתה עצמה, וכתר וחכמה שבה, היא מכתר וחכמה שנכללו בה, ותפארת ומלכות, שהם חג"ת נהי"מ שלה, הם מהתכללות זו"ן שבה, ונודע שספירת ז"א ממקורה בע"ס דאור ישר, הוא אור החסדים בעיקר, אלא שאור החכמה מאיר בחסדים שלו (כמ"ש בתלמוד עשר, הספירות חלק א' פרק א' אות נ', ע"ש), ולפיכך, אי אפשר בכל ז"ס תחתונות, שתאיר החכמה בלי חסדים, כי חסר בהם עיקר העצם והנושא של הארת החכמה, דהיינו החסדים, שהם עיקר עצמותו של ז"א דע"ס דאור ישר, שהוא שורש כל ז"ס תחתונות הכלולות בכל המדרגות, ומכאן הכלל, שרק באור ג"ס ראשונות יכולה החכמה להאיר בלי חסדים, אבל בז"ס תחתונות, שבכל מקום שהם, הם בחינת ז"א, אי אפשר שתאיר החכמה בלי חסדים, כי החסדים הם עיקר מהותם, וע"כ אם החכמה חסרה מחסדים, היא חושך ולא אור.

לו) אבל משום גבהה של החכמה שהשמאל אוחז בה, אין קו השמאל נכנע בשום פנים להתיחד עם החסדים שבקו הימין, ולא עור, אלא שלוחם עמו ורוצה לבטלו, כאמור, ואינו נכנע אל הימין, וזולת ע"י ב' כחות העולים מהקו האמצעי, שפועלים עליו ומכניעים אותו.

פתיחה לפירוש הסולם

מט

נקראים חו"ב. וז"א, שהוא הקו האמצעי המכריע ביניהם נקרא דעת.

שלוש מיני חכמות שבאצילות

חולם שורק חירק

לט) וג' קוין אלו מכונים גם כן, ג' נקודות, חולם, שורק, חירק. שקו ימין ה"ס נקודת החולם, וקו שמאל ה"ס נקודת השורק, דהיינו מלאפום, שהוא ו' ובתוכה נקודה, והקו האמצעי, ה"ס נקודת החירק, וטעם הדברים כי נקודות דומות על הארת החכמה, שהם מחיים ומנענעים את האותיות, שהם הכלים. ולפיכך קו הימין שנתתקן בע"ת עלית המלכות לבינה, שהוא חסר חכמה (כנ"ל באות ל'), רמוז בנקודת החולם, שדרכה לעמוד ממעל לאותיות, שזה מורה שהנקודה, שהיא החכמה, אינה מתלבשת בכלים שהם האותיות, אלא נמצאת ממעל לכלים, וקו השמאל, הנתקן מבינה ותו"מ, אחר שחזרו למדרגתם, שהם מחזיקים באור החכמה (כנ"ל באות ל'), ע"כ רמוז בנקודת השורק, שהוא ו' שבתוכה נקודה, שזה מורה שהנקודה שהיא חכמה, מלובשת בתוך הכלים המכונים אותיות, והקו האמצעי, הנתקן ממדרגה שמתחתיה שעלה למדרגה העליונה והכריע והשלים ב' הקוין שלה (כנ"ל באות ל"ב ובאות ל"ה), שלולא הקו האמצעי לא היתה החכמה יכולה להאיר (כמ"ש שם), ומתוך שהתקון הזה מגיע ממדרגה שמתחתיה, הוא רמוז בנקודת החירק העומדת מתחת האותיות שהם הכלים, להיותה מדרגה שמתחתיה, ומשום זה אנו מכנים תמיד המסך דקו האמצעי, בשם מסך דחירק (ועי' כל זה בסולם בראשית א' אות ט').

מא) ג' חכמות הן באצילות. א) היא חכמה שבע"ס דאור ישר, שבפרצופין היא חכמה סתימאה דא"א. ב) היא ג"ר דבינה, שבפרצופין היא או"א, ונקראת חכמה דימין. ג) היא ז"ת דבינה, שבפרצופין היא ישו"ת, ונקראת חכמה דשמאל, ושתי החכמות הראשונות, סתומות הן, ואינן מאירות לתחתונים, ורק החכמה השלישית, דהיינו חכמה דשמאל, היא הנגלית במקום המלכות, והיא המאירה לזו"ן ולתחתונים.

מב) כי כבר ידעת, שא"א הוא חכמה דאצילות, ואו"א הם ג"ר דבינה דאצילות, וישו"ת הם ז"ס תחתונות דבינה דאצילות, ונודע שאין בראש דא"א, רק ב' ספירות כתר וחכמה, הנקראים כתר וחכמה סתימאה, והבינה שלו, יצאה מראשו ונעשתה לבחינת גוף בלי ראש, דהיינו מחמת המלכות המסיימת שעלתה וסיימה הראש תחת החכמה שלו, שמשום זה, כבר נמצאים בינה ותו"מ תחת מלכות המסיימת שבראש (כנ"ל באות ל"ג), וע"כ נעשית לבחינת גוף, ובינה ותו"מ אלו נקראים כולם על שם בחינה עליונה שבהם, שהיא בינה, וכיון שיצאה מראש לבחינת גוף בלי ראש, כבר אינה ראויה לקבל חכמה, עד שתחזור לראש דא"א.

מג) ובינה זו נחלקה לב' בחינות, ג"ר וז"ת, והוא מטעם כי הפגם של חסרון חכמה שנעשה בה עם יציאתה מראש א"א, אינו נוגע כלום בג"ר דבינה, להיותן תמיד בסו"ה, כי חפץ חסד הוא, שהבינה חפצה רק באור החסדים ולא באור החכמה, ואפילו בהיותה בראש א"א, לא היו ג"ר שלה מקבלות חכמה אלא חסדים בלבד, וזה נמשך לה מבינה דאו"א, שכל עצמותה, הוא חסדים בלי חכמה (כמ"ש בפתיחה"ק אות ה'), וע"כ אין ג"ר דבינה נפגמות במשהו מחמת יציאתן מראש, והן נחשבות ממש בכל השלמות כעודן בראש דא"א, ולפיכך נבדלו ג"ר דבינה למדרגה בפני עצמן, ומהן נתקנו או"א עלאין, המלבישים מפה ולמטה דא"א, הנחשבים תמיד לג"ר, אע"פ שנמצאים מתחת הראש דא"א, אבל ז"ס תחתונות דבינה, שאינם עצמותה של הבינה, אלא מהתכללות זו"ן בבינה (כנ"ל אות כ"ו), שעיקר מהותו של ז"א הוא הארת חכמה בחסדים (כמ"ש בפתיחה לחכמת הקבלה אות ה'), ע"כ הן צריכות להארת חכמה, כדי להשפיע לזו"ן, וכיון שבעת יציאתן מראש דא"א, אינן ראויות לקבל חכמה בשביל זו"ן, הן נבחנות כפגומות, ומשום זה נבדלו מג"ר

קו האמצעי למעלה מב' קוין

מ) אכן יש בחינת קו אמצעי, שהוא למעלה מב' הקוין, והיינו בג' רישין דעתיקא, אשר הרישא דלא אתיידע מכריע ומיחד ב' הקוין ימין ושמאל שהם ב' רישין כתר וחכמה סתימאה דא"א, שהם למטה ממנו (כמ"ש באדרא זוטא דף ט"ו ד"ה ויש פירושו, ובדף כ"ז ד"ה ב"אור), אמנם הם נתקנו לבחינת שודש לג' קוין, אבל בכל ג' קוין חוץ מאלו, בא הקו האמצעי למטה, כמבואר, והנך מוצא ג' בחינות תקון קוין, א) תקון קוין שבג' רישין דעתיקא, אשר הקו האמצעי הוא למעלה מב' הקוין כנ"ל, ב) הוא תקון קוין שבג' שאף בקו השמאל אין גילוי חכמה (כנ"ל באות כ"ו), ג) הוא תקון קוין שבז"ס תחתונות, אשר בקו שמאל יש גילוי חכמה (כנ"ל מאות כ"ז עד אות ל"ט).

דשמאל בלבד. אמנם, אין זו חכמה ממש, אלא בינה שמקבלת חכמה בשביל ז'וין.

ג' אותיות מ' ל' צ' שבצלם

מ) המוחין גדלות, דהיינו אחר שהמלכות חזרה וירדה ממקום בינה למקומה עצמה, ובינה ותו"מ חזרו לנדרגתם ונשלמה המדרגה בחמשה כלים כה"ב תו"מ, ובחמשה אורות גרנח"י (כנ"ל אות י"ח). שזה נבחן שהמלכות, שה"ס ו' שנכנסה לאור ועשתו לאויר, חזרה ויצאה מן האויר, וחזר האויר להיות אור (כח"ט ט"ט), יש להבחין במוחין אלו ג' מדרגות, המרומות בג' אותיות מ' ל' צ' שה"ס צלם. מדרגה א': היא ג"ר דבינה שנתקנו באו"א עלאין, שהם בסו"ה, כי חפץ חסד הוא, ואינם מקבלים חכמה לעולם, ולפיכך נבחן בהם שאין ה' יוצאת מאויר שלהם, כי אויר ה"ס קימת רוח שהם חסדים, אשר באו"א נבחנים החסדים האלו לג"ר ממש, ואין להם ענין להוציא ה' מאויר שלהם, והם הנקראים מ' דצלם, שאות זו רומזת שיש בהם ד' מוחין חכמה, בינה ימין דדעת, ושמאל דדעת, שכל מוח כלול מע"ס והם מ' ספירות, ועוד רומזת, שהמוחין סגורים כמו בטבעת, שהיא צורת מ' שלא לקבל חכמה.

מז) מדרגה ב': היא ז"ס תחתונת דבינה שנתקנו בישו"ת, שהן צריכות חכמה כדי להשפיע לזו"ן (כנ"ל אות נ"ג), שע"כ בעת גדלות ה' יוצאת מאויר שלהן, ואור החכמה חוזר אליהן כדי להשפיע לזו"ן, אבל גם הן אינן מקבלות חכמה לעצמן, להיותן מן הבינה, וכל הבינה, בין ג"ר ובין ז"ת, היא מאור החסדים, וכל הפרש הוא בז"ת, שהן מקבלות חכמה בשביל להשפיע לזו"ן, ומדרגה זו נקראת ל' דצל"ם, שאות זו רומזת שיש בהן ג' מוחין חכמה בינה דעת, שבכל מוח ע"ס, והן ל' ספירות, כי הימין דדעת והשמאל דדעת נחשבים כאן לאחד, להיותם בחינת הקו האמצעי ליחד החכמה והבינה.

מח) מדרגה ג': היא זו"ן, שבהם נתגלה החכמה מחזה ולמטה, כי בהם הוא מקום הגילוי של החכמה, ונק' צ' דצל"ם, על שם ט"ס שבוז"ן שכל אחת כלולה מעשר, והן צ', והנה נתבאר ג' אותיות מ' ל' צ' בג' פרצופין או"א וישו"ת וזו"ן, בכללות עולם האצילות, אבל כן הוא גם בפרטי פרטות, שאין לך מדרגה שלא תהיה נבחנת בג' בחינות מל"צ אלו, אשר בכל אחת מהן יש מל"צ.

מט) אמנם מקום גילוי החכמה אינו בז"א, אלא במלכות, ומה שאנו אומרים, שמחזה ולמטה דז"א מתגלה החכמה, הוא משום שמחזה

דבינה השלמות, ונעשו למדרגה נבדלת בפני עצמה, ומהן נתקנו פרצוף ישו"ת דאצילות, המלבישים מחזה ולמטה דא"א, שהם בחינת ו"ק בלי ראש, עד שתחזור הבינה לראש דא"א, ואז משיגים ג"ר.

מד) והנך רואה, שעצם החכמה היא בראש דא"א, דהיינו הנקראת חכמה סתימאה, משום שחכמה זו המקורית, נסתמה בראש א"א, ואינה מאירה לתחתונים, שהם למטה מראש דא"א, ואו"א וישו"ת הם בינה המקורית דאצילות, המכונה קומת ס"ג דמ"ה, שעיקרם הסדים ולא חכמה, וביציאת הבינה מראש דא"א, נפגמו דק ז"ת דבינה, שהן ישו"ת, שנשארו משום זה בחסרון ג"ר, ואינן נשלמות אלא בהזרת הבינה לראש א"א, שאז מקבלת חכמה בשביל זו"ן, ואז הן נבחנות לחכמה דקו שמאל, שפירושו, שחכמה זו אינה מתגלית אלא בדרך ג' קוין שיוצאים בישו"ת, אשר בקו שמאל שבג' קוין אלו מתגלית החכמה (כנ"ל אות ל"ד ע"ש). אמנם אע"פ שג"ר וז"ת דבינה, שהם או"א וישו"ת חזרו לראש א"א, אין ישו"ת מקבלים החכמה ישר מחכמה סתימאה שבראש א"א, מפני שכל מדרגה אינה מקבלת אלא מהמדרגה העליונה הסמוכה לה, אלא שאו"א מקבלים החכמה מחכמה סתימאה שבראש א"א, ומשפיעים לישו"ת.

מה) ואו"א נבחינים לחכמה דימין, מפני שאפילו בהמצאם מתחת הראש, הם שלמים כמו שהיו בראש, והם מיוחדים תמיד עם חכמה סתימאה שבראש א"א, אלא שאינם מקבלים ממנה, להיותם תמיד בסוד כי חפץ חסד הוא, כנ"ל (ועי' בסולט צו אות קנ"א, ופנחס אות ר"ו). והנה נתבאר היטב, אשר עצם החכמה היא בראש א"א, אבל היא סתומה שאינה מאירה כלום למטה מראשו, והארת חכמה סתימאה הנכללת באו"א, אע"פ שאינם מקבלים אותה ממש, נבחנת לחכמה דימין, ובחזרתם לראש נקראים חכמה עלאה, ומה שנבחנים לחכמה, אע"פ שאין מקבלים אותה, הוא מפני שיחודם עם החכמה עושה את החסדיט שבאו"א לג"ר גמורים, והחכמה המאירה בישו"ת היא חכמה דשמאל, מפני שאינה מאירה בה אלא בקו שמאל, וחכמה זו דשמאל נקראת ל"ב נתיבות החכמה (כח"ט באד"ו אות ע"ג), והיא החכמה הנגלית לזו"ן ולתחתונים, אבל חכמה דימין, אינה מאירה כלום מבחינת חכמה, אלא חסדים בלבד, שהרי או"א אינם מקבלים החכמה, כנ"ל, ומכל שכן חכמה דאו"א שבראש דא"א, שאינה מאירה למטה מראשו, כי ע"כ נקראת חכמה סתימאה, הרי שאין הארת החכמה, מתגלית אלא חכמה

תחילה נקראים חג"ת נה"י וחסרים מג"ר, ומצד הכליט, שהעליונים גדלים תחילה, נקראים חב"ד חג"ת, וחסדים מנה"י דכלים (כנ"ש בפלחה"ק אות כ"ד ע"ש), והיה חסר לו נה"י דכלים). והיה זה, מחמת עלית המלכות במקום בינה דז"א, שהוא ספירת הת"ת, כי חג"ת דז"א הם כח"ב (כנ"ל אות ט'), והיינו בשליש עליון דת"ת במקום החזה, וב' שלישי בינה ותו"מ, הנקראים בז"א ב' שלישי ת"ת ונה"י (כמ"ש ש"ס) נפלו ממדרגתו למדרגה שמתחתיה, דהיינו לעולמות בריאה יצירה עשיה, שהם מתחת ז"א דאצילות, וע"כ לא נשאר בו אלא חב"ד חג"ת דכלים עד נקודת החזה, ונקודת החזה, היא המלכות המסיימת המדרגה במקום הבינה, ומורידה בינה ותו"מ, הנקראים תנה"י, למדרגה שמתחתיה (כנ"ל באות ט"ז), וז"ס שזו"ן בקטנות נקראים תמיד ו"ק ונקודה, כי ששת הכלים חב"ד חג"ת שבו, נקראים ו"ק, דהיינו ו' קצוות, ונקודת החזה שהיא מלכות המסיימת מדרגתו נקראת נקודה (ומבחינת האורות, שהקטנים גדלים תחילה, הם נקראים חג"ת נה"י, והמלכות המסיימת נקראת נקודה תחת היסוד).

(נד) ומשום זה כל הכלים שבבי"ע, לקחה המלכות לרשותה, שהיא נקודת החזה, כי נקודה זו הוציאה הכלים דתנה"י דז"א לבי"ע, וכן היא החזירה הכלים ההם למדרגת אצילות, בעת שיצאה הגדלות דנקודים, מטרם שנשברו, כי בשעת הגדלות חזרה וירדה המלכות המסיימת ממקום הזוהר למקומה, תחת נה"י דכלים דז"א, ואז הכלים דבינה ותו"מ שנפלו לבי"ע, שהם תנה"י, עלו בחזרה לאצילות, וכיון שז"א קנה תשלום תנה"י דכלים יצאו לו ג"ד דאורות (כנ"ל אות י"ט), ומתוך שאין העדר ברוחני, נבחן גם עתה שהמלכות נשארת במקום ההזה דז"א כמקודם לכן, אלא כח הדין והסיום שבה בלבד, ירד לנקודה דעוה"י, ולפיכך אותם הכלים דתנה"י דז"א, שהיו תחת רשותה בעת קטנות, ועתה חזרו ונתחברו לז"א, נמצאים מתחברים גם אליה בעת גדלות, אחר שכבר נתחברו והשלימו תנה"י דז"א, והם נצטים לה ט' ספירות תחתונות, כי נקודת ההזה שהיא שורש המלכות הנמצא לה מעת קטנות נעשה לכתר, וג' הכלים נה"י דז"א, נתחלק כל כלי לג' שלישים, וג' שלישי נצח דז"א נעשו למלכות חכמה חסד נצח, וג' שלישי הוד דז"א, נעשו למלכות בינה גבורה הוד, וג' שלישי היסוד דז"א, נעשו למלכות דעת ת"ת יסוד, באופן, שאלו תנה"י דז"א, שעלו בעת גדלות מבי"ע ונתחברו למדרגתו, וגרמו לו ג"ר דאורות, הגה הם מתחברים גם למלכות,

ולמטה דז"א, נבחן לבחינת מלכות, באופן, שאין החכמה מתגלה בט' ספירות ראשונות, אלא במלכות בלבד, וע"כ נקראת המלכות חכמה תהאה (כמ"ש בסולם בראשיון א' דף רע"ו ד"ה ועוד כמה).

ב' בחינות עלית מ"ן

(ג) יש ב' בחינות עלית מ"ן דז"א, א': מתוך שג"ר דבינה שה"ס או"א עלאין הם תמיד באחורים לחכמה, דהיינו שאינם רוצים לקבל חכמה אלא חסדים, בסו"ה כי הפץ חסד הוא, כנ"ל, ואין ישסו"ת יכולים לקבל חכמה מא"א, אלא דרך או"א (כנ"ל אות מ"ד), לפיכך אי אפשר שישסו"ת יקבל חכמה דרך או"א, אלא אם כן שז"א עולה למ"ן לישסו"ת, ואז מסירים או"א את האחורים שלהם מן החכמה, והחכמה עוברת דרך או"א אל ישסו"ת, והתעוררות זו, נמשכת מבינה דאור ישר הממשכת הארת חכמה בחסדים בשביל ז"א דאור ישר (כמ"ש בפתיחה לחכמת הקבלה אות ה'), ולפיכך בכל עת שז"א עולה למ"ן, מתעוררים או"א להמשיך לו חכמה (וע"י נה"ן אות פ"ג).

(גא) בחינה ב': דעלית מ"ן דז"א, הוא כדי ליחד ב' קוין ימין ושמאל שבישסו"ת (כנ"ל אות ל"ה), כי כשיוצא קו שמאל דישסו"ת, נעשית מחלוקת בין ימין ושמאל, שמשום זה שניהם אינם מאירים, עד שז"א יחדם זה בזה, בסוד הקו האמצעי, ואז מאירים שניהם (כמ"ש ש"ס).

תלת נפקי מחד, חד בהלת קיימא

(גב) והנה נתבאר שבחינה ב' דעלית מ"ן דז"א לישסו"ת, היא ליחד ב' קוין, ימין ושמאל דישסו"ת, שאינם יכולים להאיר וולת ע"י מסך דחירק שבז"א (ע"י לעיל אות ל"ט בסוף), שהוא משלים בהם את הקו האמצעי, המכריע ב' הקוין דבינה, וזה נבחן שיוצאים ג' קוין בבינה, הנק' חכמה בינה דעת, על ידי המסך דז"א, ויש כלל, שכל השיעור שהתחתון גורם שיאיר בעליון זוכה בו גם התחתון, ולפיכך כיון שז"א גרם במסך שלו שיצאו ג' קוין, חכמה בינה דעת, בישסו"ת, זוכה גם ז"א בג' קוין חכמה בינה דעת, וז"י"ט בוהר (בראשית א' אות ש"ג) תלת נפקי מחד, חד בתלת קיימא, ע"ש.

שורש הנוקבא דז"א, דהיינו המלכות

(גג) בעת קטנות דעולם הנקודים, היה לז"א, שהוא חג"ת נה"י דנקודים, ששה כלים חב"ד חג"ת (כי מצד האורות, שהקטנים גדלים

ומסך דבחינת שורש ממשיך קומת מלכות (כמ"ש) בפלחה"ק אות כ"א ע"ט).

נח) אמנם באצילות הם י"ב פרצופין. שהם ד' פרצופי הכתר, הנקראים עתיק ונוקבא, אריך ונוקבא, וד' פרצופי הבינה, הנקראים או"א עלאין, וישסו"ת. וד' פרצופי זו"ן, הנקראים זו"ן הגדולים, וזו"ן הקטנים. וטעם התחלקותם כך, הוא, כי בכל פרצוף ופרצוף שבאצילות, יש בהם ב' מיני כלים. א) מכלים שיצאו בעולם האצילות, בזווגי הכאה, והם מכונים כלים דמ"ה. ב) מכלים שנשברו בעולם הנקודים, המכונים כלים דב"ן, שהם מתתקנים ועולים מבי"ע ומתחברים עם הקומות שיצאו ע"י זווג דהכאה בעולם אצילות הנק' מ"ה. והכלים דמ"ה הם בחינת דכר. והכלים דב"ן הם בחינת נוקבא. לפיכך יש בכל פרצוף דכר ונוקבא.

נט) וחזן מזה נחלק כל פרצוף לג"ר זו"ת. ונמצא שיש דכר ונוקבא בג"ר של הפרצוף, ויש דכר ונוקבא בזו"ת של הפרצוף. לפיכך יצאו בכל פרצוף ד' פרצופין. וב' פרצופי ג"ר של הכתר, נקראים עתיק ונוקבא, שעתיק הוא מ"ה והנוקבא היא ב"ן. וב' פרצופי זו"ת דכתר, נקראים אריך אנפין ונוקבא, שאריך אנפין הוא מ"ה, והנוקבא היא ב"ן. וב' פרצופי ג"ר דבינה, נקראים או"א עלאין. וב' פרצופי זו"ת דבינה נק' ישסו"ת. וב' פרצופי ג"ר זו"ן נקראים זו"ן הגדולים. וב' פרצופי זו"ת שבזו"ן, נקראים זו"ן הקטנים.

ס) ומה שאין אנו חושבים ד' פרצופין בחכמה, הוא, מפני שא"א הוא קומת חכמה דמ"ה, אבל החכמה שבו נסתמה תוך הכתר שלו בסוד דא לגו מן דא (כמ"ש) באדרא זוטא אות ל"ז), ואין החכמה מאירה כלום באצילות. אלא כל החכמה המאירה באצילות היא מבינה שחזרה לראש א"א ונעשתה לחכמה (כנ"ל אות מ"ד), שבינה זו נתלבשה באו"א וישסו"ת, ואו"א נחשבים לחכמה דימין. וישסו"ת נחשבים לחכמה דשמאל (כנ"ל אות מ"א). לפיכך אין אנו חושבים ד' פרצופין בחכמה, אלא בבינה, שהוא ג"כ בחינת החכמה המאירה בזו"א ומלכות בכל העולמות.

כלל גדול בזמן ומקום

סא) כל הביטויים שבחכמת הקבלה, שהם בזמן ומקום, תדע, שאין המדובר בזמן ומקום המדומים הנוהגים בגשמיות, כי כאן הכל הוא למעלה מן הזמן ולמעלה מן המקום. אלא, כל קודם ואח"כ, פירושו סיבה ומסובב, אשר את הסיבה אנו מכנים, קודם, ואת המסובב אנו מכנים, אח"כ. מפני שכל סיבה היא קודמת

ונעשו לה ט"ס תחתונות דכלים וט"ר דאורות. נה) והנך מוצא, ששורש הנוקבא דזו"א, היא נקודת החזה, שאינה חסרה ממנו אפילו בעת קטנות. והיא נקראת בשם כתר המלכות. ואלו הכלים תנה"י דזו"א, שנפלו לבי"ע, בעת קטנות, וחוזרים לאצילות בעת גדלות, הם מתחלקים לב' פרצופין, לזו"א ולמלכות, כי הם משמשים לתנה"י דכלים בשביל זו"א, ולחב"ד חג"ת נה"י דכלים בשביל המלכות.

מחזה ולמטה דזו"א שיך לנוקבא

נו) ומכאן יצא הכלל, שמחזה ולמטה דזו"א, דהיינו הכלים תנה"י דזו"א, הם בחינת המלכות, הנקראת נוקבא הנפרדת דזו"א, כי כל ט' ספירות תחתונות של המלכות נבנות מן תנה"י דזו"א אלו, אחר שהן מתחברות אליו בעת גדלות, כמבואר. וכן מובן היטב, מה שאנו אומרים, שבקטנות נמצאים זו"א ומלכות בבחינת ו"ק ונקודה. דהיינו חב"ד חג"ת דכלים ונקודת החזה, וזו"א חסר ג"ר דאורות, מחמת חסרון נה"י דכלים, והמלכות חסרה ט"ס דאשונות דאורות, מחמת חסרון ט"ת דכלים. והנה נתבאר היטב שורש הנוקבא דזו"א בקטנות וגדלות, שהוא מקטנות וגדלות דעולם הנקודים. ואע"פ שנשברו הכלים דנקודים, עכ"ז חזרו ונתקנו בעולם האצילות בב' הזמנים הללו, דקטנות וגדלות, באופן שגם זו"א ומלכות דאצילות, הם ו"ק ונקודה בקטנות, כמו הקטנות דזו"ס דנקודים, שאז תנה"י דזו"א דאצילות, הם נפולים בבי"ע. ונקודה זו היא שורש הנוקבא. ולעת גדלות חוזרים למדרגתם בזו"א דאצילות, ומשלימים נה"י דכלים לזו"א, וט"ת דכלים לנוקבא שלו, שהיא המלכות. דהיינו כמבואר בקטנות וגדלות דעולם הנקודים, ונמצאים תנה"י דזו"א אלו שמחזה שלי ולמטה, שהם שורשים לגדלות דנוקבא.

י"ב פרצופין שבאצילות

נז) כל מדרגה שיש בה ג' פעמים עשר ספירות, דהיינו ע"ס דראש, וע"ס דתוך, וע"ס דסוף (כנ"ל אות ה' ו'), נקרא פרצוף. ונבחן ע"פ בחינה עליונה שבו, אם הבחינה העליונה היא כתר, נקראים כל ל' הספירות שבו, בשם כתר. ואם בחינה עליונה היא חכמה נקראים כולם חכמה וכו' עד"ז. והם ה' פרצופין, שקומתם נמדדת על פי זווג דהכאה שעל ה' בחינות שבמסך, שזווג דהכאה על מסך דבחינה ד' ממשיך קומת כתר. ומסך דבחינה ג' ממשיך קומת חכמה, ומסך דבחינה ב' ממשיך קומת בינה, ומסך דבחינה א' ממשיך קומת זו"א.

שבראש על שיעור העביות שנשאר במסך. שהיא עביות דבחינה ג', ויצאה עליו קומת פרצוף החכמה. ואז הוכר המסך, שהוא מכחינה אחרת, כי העליון הוא פרצוף כתר, וקומה זו שנתחדשה על המסך היא קומת החכמה מטעם שהבחינה האחרונה נאבדה, והכרה זו נבחת ללידה, כלומר שיצא מקומת הכתר ונעשה לפרצוף מיוהד, שיש לו רק קומת חכמה. הרי שהמקור של פרצוף חכמה הנולד, הוא המסך דגוף דקומת כתר שנזדכך ועלה לפה לראש. ומקום היציאה והלידה הוא מפה דראש דפרצוף הכתר (כנו"ש כל זה בפלחח"ק אות ל"ה ע"ש). ואחר שנולד פרצוף החכמה ויצא מפה דראש פרצוף הכתר, נבחן שמלביש רק על הגוף דפרצוף הכתר, דהיינו בג"ר דגוף, שהוא חג"ת כי המסך דגוף הוא שורשו, שמשם נולד, והוא מלביש רק על חיצוניות דגוף פרצוף הכתר. מפני שקומת בחינה ג' היא חיצוניות לפרצוף הכתר, שקומתו היא מאו"ח דבחינה ד', ולפיכך נבחן זה להלבשה. שמורה על דקות בחיצוניות כנ"ל.

(סד) וכמו שנתבאר בלידת פרצוף החכמה דא"ק, מפה דראש דפרצוף הכתר דא"ק, על דרך זו ממש יצא פרצוף הבינה מפה דראש דפרצוף החכמה, כי אחר שנשלם פרצוף החכמה בראש וגוף, שוב נעשה ביטוש או"מ ואו"פ המזכך עוביו של המסך, ומשוה צורתו למסך דמלכות של ראש, וכיון שנכלל בזוג של ראש נתחדשה בחינת העובי אשר בו, חוץ מהבחינה האחרונה הנאבדת, ועל שיעור העובי שנשאר בו, שהוא עובי דבחינה ב', יצאו ע"ס דקומת בינה, וכיון שהוכר שהיא קומה נמוכה מפרצוף החכמה, נבחן שנפרד ממנו ונולד לדשות עצמו, אלא שמלביש לגוף דעליון, שמשם שורשו, כנ"ל, ומלביש ג"כ על ג"ר דגוף, שהוא במקום חג"ת.

(סה) ועד"ז ממש יצאו ג' פרצופי ו"ק, שהם, ישסו"ת וז"א ומלכות, אלא שיש בהם ב' הבדלים, (א) שבהם אין התהוות יוצא מפה דראש דעליון הסמוך לו, אלא מפה דראש דעלי עליונו, כי למשל ז"א, אינו יוצא מפה דראש דישסו"ת, אלא אחר שישסו"ת נעשה פרצוף אחד עם או"א, שהם עלי עליונו, וכן הנוקבא אינה יוצאת מפה דראש ז"א, אלא אחר שז"א עלה לאו"א, וכן פרצוף עתיק דאצילות, לא יצא מראש הא' דנקודים, אלא מראש הס"ג דא"ק, והטעם הוא, כי אלו הראשים שהם בבחינת ו"ק משורשם, אינם ראויים לזווג עם האור העליון, באופן שיוכלו לתאציל פרצוף תחתון, והבדל (ב) הוא, בענין החלבשה, כי פרצופי ו"ק אינם מלבישים על ג"ר דגוף

למסובב ממנה. וענין מעלה ומטה, ועליה וירידה, הם שיעורי עביות וזכות, כי עליה, פירושה הזדככות, וירידה, פירושה ההעבבות. וכשאנו אומרים שמדרגה תחתונה עלתה למעלה, פירושו, שהתחתונה נזדככה ונעשתה כל כך זכה, כמו המדרגה העליונה, וע"כ נבחן שנתדבקה בה, כי השואת הצורה מדביקה הרוחניים זה בזה, וכן כשאנו אומרים שהתחתון מלביש העליון, פירושו, שנעשתה בו השואת הצורה לחיצוניות שבעליון, כי הדבקות בחיצוניות דעליון, אנו מכנים הלבשה לעליון. יכן כל שאר הדברים המדומים בזמן או במקום, תשכילם בדרך הזה, דהיינו במובנים רוחניים לפי הענין.

ב' הבדלים מפרצופי ג"ר לפרצופי ו"ק

(סב) כל פרצוף נאצל ונולד ממסך הגוף של הפרצוף העליון, בדרך סיבה ומסובב. וזה נוהג בכל הפרצופין, מפרצוף הכתר דא"ק שיצא אחר הצמצום הראשון, עד סוף פרצופי עשיה. והם מלבישים זה את זה, דהיינו כל תחתון מלביש את הגוף דעליון שלו. ופירושו של פרצוף ע"י לעיל (אות נ"ז).

(סג) והפרצופין נחלקים לפרצופי ג"ר, שהם פרצוף הכתר ופרצוף החכמה, ופרצוף הבינה, ולפרצופי ו"ק, שהם פרצוף ז"ת דבינה הנק' ישסו"ת, ופרצוף ז"א, ופרצוף המלכות. ואלו ג' הפרצופין נבחים תמיד לפרצופי ו"ק, ואפילו בשעה שהם מקבלים ג"ר, אינם יוצאים מבחינת ו"ק. מפני שהם מחוסרי כח"ב משורשם. כמ"ש בזהר משפטים אות תק"כ, רישא דמלכא בחדס וגבורה אתתקן. ע"ש.

ויש הפרש מפרצופי ג"ר לפרצופי ו"ק, הן מבחינת יציאתם ולידתם, והן מבחינת הלבשתם לגוף דעליון. כי פרצופי ג"ר, יוצאים מפה דראש העליון הסמוך להם, שזה מתחיל מפרצוף הכתר דא"ק, כי אחר שיצא פרצוף הכתר דא"ק בראש וגוף (כמ"ש לעיל אות ה' ו'), נעשה ביטוש דאור שבעיות המסך היתה מפידושו, שאותו האור שבעיות המסך היתה מעכבתו מלהכנס בגוף הפרצוף, נקרא אור מקיף, והוא הכה בעביות המסך, שאור הפנימי מלוכש באו"ח שלו, שמתוך הכאה זו של האור המקיף בעביות שבמסך, נזדכך המסך שבגוף ונשתותה צורתו למסך המזדווג שבראש הפרצוף, שזה נבחן, שמסך דגוף עלה ונכלל במסך שבפה דראש, בתוך הזווג אשר שם, כי השתוות הצורה נבחת לדבקות, ולפיכך על ידי התכללותו בזווג של ראש נתחדשו כל בחינות העביות שבמסך, חוץ מבחינה אחרונה, ואז יצא עליו זווג דהכאה מהאור העליון

פתיחה לפירוש הסולם

ולולא עלית ז"א למ"ן, לא יכלו הימין ושמאל דישסר"ת להאיר. נמצא שעלית ז"א לישסר"ת גרמה יציאת ג' קוין, ימין, שמאל, ואמצע, שהם חב"ד דישסו"ת. ויש כלל שכל שיעור האור שהתחתון גורם להאיר בעליון, וזכה בו גם התחתון, ולפיכך מקבל ז"א אותם המוחין דחב"ד מישסו"ת. שז"ס תלת מחד נפקין חד בתלת קיימא (כמ"ש בזהר ב"א רע"ו ד"ה ועוד וכמ"ש כל זה לעיל אות נ"ב ע"ש). והנה נתבאר ג' הדברים הנתונים בענין הזווג להוצאת התחתון.

ט (ט) ועיקרו של הזווג להוצאת התחתון יוצא בסוד זווג דהכאה מהאור-העליון על המסך כנ"ל. כי זה מודד שיעור קומת התחתון, כגודע. אמנם צריכים להתעוררות מ"ן של התחתון, והתעוררות זו עושים סוד כתר וחכמה דתחתון הדבוקים בבינה ותו"מ דעליון, ולפיכך צריכים שניהם להוצאת פרצוף תחתון, ובז"א יש ענין נוסף כי אין המסך שלו ממשיך כלים דג"ר, להיותו מסך דבחינה א', ולפיכך לא יכול העליון להשפיע לו מוחין מזווג של המסך באור העליון, וע"כ צריכים לנתון הג' הנ"ל, שיקבל המוחין עי"ן שגורם מוחין לעליון שלו. בסוד תלת מחד נפקי חד בתלת קיימא. כנ"ל.

ג' שלבים ביציאת עשר הספירות

ע) השלב הא', הוא בפרצופי א"ק הראשונים, ששם יצאו הע"ס כולן בבת אחת, שבזווג דהכאה על מסך דבחינה ד' יצאו עשר ספירות דקומת הכתר. ובזווג דהכאה על המסך דבחינה ג' יצאו ע"ס בקומת חכמה. ובזווג דהכאה על מסך דבחינה ב' יצאו ע"ס בקומת בינה.

עא) השלב הב' הוא עולם הנקודים, שיצא על מסך דבחינה א' המחובר עם המלכות, שבו יצאו ע"ס ב' זמנים. כי תחילה עלתה המלכות לבינה דס"ג דא"ק, ואח"כ כשנודרך המסך דס"ג לבחינה א', הנקראת נוקבי עינים, עלתה המלכות ונתחברה עם בחינה א'. וסיימה את המדרגה תחת החכמה, הנקראת עינים, ונמצא שנשארו במדרגה דק ב' כלים, כתר וחכמה, עם ב' אורות, רוח נפש, וג' כלים בינה ותו"מ נפלו מהמדרגה. וזהו שנקרא קטנות הנקודים. ובזמן הגדלות הוחזרו ג' הכלים בינה ותו"מ אל המדרגה ונשלמו ה' כלים כח"ב תו"מ במדרגה, עם ה' אורות גרנח"י (על דרך שנתבאר לעיל אות י"ט). והנה נתבאר שבעולם הנקודים לא יצאו עה"ס בבת אחת כמו בג' הפרצופין הראשונים דא"ק, אלא שיצאו בב' זמנים, בזמן קטנות ובזמן גדלות, שבזמן

דעליון שלהם, שהוא חג"ת, אלא על ו"ק דגוף דעליון, שהוא נה"י שמחזה ולמטה. כי להיותם ו"ק משורשם, אינם יכולים להאחו בג"ר דגוף של העליון, ונתבארו היטב ב' ההבדלים מפרצופי ג"ר לפרצופי ו"ק. אחד בענין היציאה, שרק פרצופי ג"ר יוצאים מפה דעליון הסמוך להם, מה שאין כן פרצופי ו"ק, שיוצאים מעלי עליון. ואחד בענין הלבשה, שרק פרצופי ג"ר יכולים להאחו בחג"ת דעליון, שהם ג"ר דגוף, משא"כ פרצופי ו"ק, שאינם נאחזים אלא מחזה ולמטה, דהיינו רק בו"ק דגוף.

ג' נתונים להוצאת פרצוף תחתון

סו) ג' דברים נתונים בענין הזווג ללדת פרצוף תחתון. נתון א) הוא המסך המזווג עם האור העליון בזווג דהכאה, ומעלה אור חוזר ומלביש את האור העליון, שלפי שיעור הלבשת אור חוזר, כן שיעור קומת התחתון (כמ"ש בפתיחה לחכמות הקבלה אות כ"א ע"ש), ועד"ז אחר שהוציא המסך את כל הפרצופין והמדרגות שבעולם הנקודים, שלא נתקיימו, אלא שנשברו ונתבטלו, והמסך נודרך מכל ה' בחינות העובי שבו וחזר לראש הס"ג (כמ"ש בתלמוד עשר ספירות שיעור ח' אות ב' וד' ע"ש), אשר כל המדרגות שיצאו בנקודים השאירו רשימותיהן במסך, ולפיכך בעת שהמסך נכלל בזווג שבראש הס"ג, נתחדשו בו רשימותיו הקדומות, ותחילה הוציא המסך את הבחינה העליונה שבו, שהיא הרשימה דפרצוף הכתר, שנקרא עתיק דאצילות, שהוא עובי דבחינה ד', והרשימות האחרות שנשארו במסך יצאו עם לידת עתיק למקום עתיק, ואחר שנשלם עתיק, נעשה בו זווג דהכאה על הבחינה העליונה שבשארית המסך הנמצא בו, שהיא בחינה ג', והוציא עליו קומת א"א, ושאר הדשימות שבמסך, שעוד לא נעשה עליהן זווג דהכאה, ירדו עם לידת א"א למקום א"א, וכשנשלם א"א נעשה בו זווג על בחינה עליונה שבשארית המסך, שהיא בחינה ב', והוציא קומת או"א, וכו' על אותו הדרך. הרי שכל הפרצופים יוצאים ע"י זווג דהכאה של האור העליון עם המסך.

סז) נתון ב) הוא, כי כתר וחכמה דכל תחתון, דבוקים בבינה ותו"מ דעליון שלהם, לכן בעת שהעליון נשלם, ומעלה בינה ותו"מ שלו, עולים עמהם גם כתר וחכמה דתחתון למקום העליון (כמ"ש כל זה באורך לעיל אות כ' ע"ש) ונכללים בזווג דעליון, וזכה מקבל כל תחתון הקומה שלו מזווג של ראש דעליון. (סח) נתון ג) הוא, כיון שז"א עולה לישסו"ת ומיחד ומשלים האורות דימין ושמאל דישסו"ת,

ונמצא שיש במסך, ב' בחינות עליונות
הראויות לזיוג: א) היא העובי דבחינה ג'
שהיא המערכת על האור העליון והיא המקבלת
זווג דהכאה שעליה יוצאת קומת ההכמה.
ב) היא בחינת התלבשות דבחינה ד' שאע"פ
שהיא אינה ראויה לזווג דהכאה, כי אין בה
עובי המעכב על התפשטות האור, עכ"ז כשהיא
נכללת ומשתתפת עם העובי דבחינה ג' נעשה
גם עליה זווג דהכאה ויוצאת עליה קומת כתר
בקירוב, וב' קומות אלו מכונות זכר ונקבה,
כי הקומה שיצאה על בחינה ד' דהתלבשות
בשיתוף עם בחינה ג' דעובי, נקראת זכר.
והקומה היוצאת על בחינה ג' דעובי בלבד,
נקראת נקבה (כמ"ש כל זה שם באות מ"ב
ע"ש). ועד"ז כשנזדכך המסך דגוף דפרצוף
החכמה דא"ק, ועלה לפה דראשו, נשאר בו
ג"כ ב' רשימות, זכר ונקבה, ע"ד הנ"ל בפרצוף
הכתר, כי הרשימו דבחינה ג' דהתלבשות
המשתתפת עם בחינה ב' דעובי, מוציאה קומת
חכמה בקירוב, והוא בחי' הזכר, והרשימו
דבחינה ב' דעובי שהיא העיקרית המקבלת
זווג דהכאה, מוציאה קומת בינה, והיא בחינת
הנקבה, ועד"ז יש זכר ונקבה בהזדככות המסך
דגוף דפרצוף בינה, שהזכר הוא בקומת בינה
בקירוב, והנקבה היא בקומת ז"א, שהוא הזווג
לפרצוף נקודים, ועד"ז יש זכר ונקבה
בהזדככות המסך דגוף דפרצוף נקודים, שהזכר,
דהיינו הרשימו דבחינה א' דהתלבשות שנשאר
במסך המשתתפת עם בחינת העובי דשורש,
הוא בקומת בחינה א', בקירוב, דהיינו קומת
ז"א, שהיא קומת רוח, דהיינו קומת חג"ת.
והנקבה, שהיא העובי דבחינת שורש, שהיא
המקבלת את זווג דהכאה, הנה היא בקומת
אור הנפש, שהיא קומת מלכות, שמבחינת ג'
קוין נקראת נה"י.
ע) ולפיכך אנו מבהינים בקומת העיבור,
שיש שם ב' קומות, קומת חג"ת וקומת נה"י,
כי על הרשימו דבחינה א' דהתלבשות
המשתתפת עם עובי דשורש, יוצאת קומת חג"ת,
שה"ס זכר, ועל הרשימו דעובי דשורש בלבד,
יצאה קומת נה"י, שהיא הנקבה, ומתוך שאין
הרשימו דהתלבשות דאוייה לקבל זווג דהכאה,
זולת ע"י השיתוף עם העובי דשורש, ע"כ אין
לקומת חג"ת עמידה בפני עצמה, אלא מחויבת
להתלבש בתוך הנה"י, ולפיכך נבחנת קומת
העיבור, שהיא חג"ת ונה"י ביחד, ג' גו ג',
דהיינו חג"ת בתוך נה"י.
צ) והנה אחר שיצאו ב' קומות תנ"ל,
חג"ת בתוך נה"י, בהתכללות הזווג דראש
דעליון, והוכר שהן קומות חדשות משונות
מהעליון, נבחנת הכרה זו ללידה, כלומר,

הקטנות יצאו רק ב' ספירות, ובזמן הגדלות
יצאו שאר ג' הספירות.

עב) השלב הג' הוא עולם האצילות, שבו
יצאו ע"ס בג' זמנים המכונים, עיבור, יניקה,
ומהיין, כי כאן לעולם האצילות נתוספה
הזדככות המסך בדיוטא האחרונה, כי המסך
נזדכך מבחינה א' שנקראת נקבי העינים
לבחינת מסך דעובי דבחינת שורש (ע"ד
שנתבאר בפלחה"ק אות כ"א), שאו"ח שבו אינו
מלביש רק קומת אור המלכות בכלי דכתר,
המכונה מצה, וע"כ מכונה האור הזה בשם מ"ה
היוצא מן המצח, כי כח"ב תו"מ דראש
מכונים גלגלתא, עינים, אח"פ, ומצח הוא
גלגלתא, ולפיכך צריכים כאן לב' ירידות של
המלכות: א) שתדך מן המצח לנקבי עינים,
שזה מכונה יניקה, ב) שתדך מנקבי עינים
למקומה לפה, שזה מכונה מוחין, באופן, שקומה
ראשונה היוצאת על מסך דעובי דשורש,
נקראת עיבור, וקומה שניה היוצאת על המסך
אחר ירידת המלכות לבחינה א', נקראת יניקה,
וקומה שלישית היוצאת על המסך אחר ירידת
המלכות למקומה, נקראת מוחין, והנה נתבאר
שבעולם האצילות יוצאים ע"ס בג' זמנים
הנקראים, עיבור יניקה מוחין, ותוכם של
הדברים יתבאר לפנינו.

עיבור יניקה מוחין דאחור

ועיבור יניקה מוחין דפנים

עג) כבר נתבאר שהקומה היוצאת על מסך
שאין בו אלא עובי דשורש, נקראת קומת
העיבור, והיא קומת אור הנפש בכלי דכתר,
ומבחינת ג' הקוין שבה, נקראת קומת נה"י.
אמנם יש בה ג"כ קומת רוח, הנקראת קומת
חג"ת, אלא שהיא בלי כלים, ומשום זה צריכים
חג"ת להתלבש בכלים דנה"י, וע"כ נקראת
קומת העיבור בשם, ג' גו ג', דהיינו חג"ת
בתוך נה"י.

עד) ופירוש הדברים הוא, כי אף על פי
שהזדככות המסך גורמת שתאבד בחינה אחרונה,
אשר משום זה נמצאות ה' הקומות זו למטה
מזו (כמ"ש היטב בפתלחה"ק אות מ' מ"א
ע"ש), עם כל זה, אין הבחינה האחרונה כולה
נאבדת, אלא שנשאר במסך ממנה, רשימו
דהתלבשות (כמ"ש שם באות מ"ב), למשל,
כשנזדכך המסך דפרצוף הכתר דא"ק, ועלה
לפה דראש, ונכלל בזווג אשד שם, ונתחדשו
דשימותיו, הנה מבחינת העובי שבמסך, שעליה
נעשה זווג דהכאה, לא נשאר במסך אלא
הרשימה דעובי דבחינה ג', מחמת שהבחינה
האחרונה, שהיא בחינה ד', נאבדה, אבל חלק
ההתלבשות דבחינה ד' נשאר עוד במסך.

עח) וכשיוצאים אלו המוחין בפעם הראשונה, נעשית מחלוקת בין ימין לשמאל (כמ"ש) לעיל אות כ"ט ול' באורך), כי קו השמאל, שהוא הנושא להארת החכמה, רוצה לבטל את קו הימין שהוא הנושא לאור החסדים. ומטעם המחלוקת והביטוש הזה דימין ושמאל הנוהג במוחין אלו, הם נקראים מוחין דאחור. והנה נתבארו ג' הבחינות עיבור, יניקה, מוחין דאחור.

עט) והביטוש הזה דשמאל וימין גורם לפרצוף שיחזור לעלית מ"ן אל העליון. כי הארת השמאל היא הארת החכמה מכה ומזככת כל העובי שבפרצוף, עד שהמסך חוזר להיות נך כמו שהיה בפעם הראשונה שעלה לראש דעליון, דהיינו שלא נשאר בו אלא עובי דשורש, ורשימו דהתלבשות דבחינה א', שע"י השתוות זו הוא מתדבק בראש דעליון, ואחר שנכלל בזוג דראש דעליון, שוב קיבל זיווג דהכאה מאור העליון, על העובי דבחינת שורש ובחינה א' דהתלבשות, שנתחדשו במסך, ויצאו שוב עליו קומת ג' גו ג', דהיינו קומת חג"ת הלבושה בתוך קומת נה"י. שנקראת קומת העיבור (כנ"ל אות ע"ה). והנה נתבאר שהביטוש דשמאל בימין שנעשה במוחין דאחור גרם להחזרת הפרצוף לעליון, ולקבל מחדש בחינת עיבור מן העליון.

פ) ואחר שקיבל בחינת העיבור מחדש, חזר ויצא מן הראש דעליון, והלביש את הגוף דעליון, וע"י הלבשה זו ינק שוב את האורות מעליון, ואורות היניקה האלו הורידו את העובי דשורש לבחינת עובי דבחינה א'. דהיינו שהורידו המלכות מן המצח, אל מקום נקבי העינים, ואז יצאה על המסך קומת בחינה א' בשלמות, שזה נבחן להתפשטות החג"ת מתוך הנה"י (כנ"ל אות ע"ו), ונמצא שהשיג בחינת יניקה חדשה, שה"ס קומת הרוח.

פא) ואחר שהשיג עיבור ויניקה חדשים, שוב עולה למ"ן לעליון, ועליה זו היא מעצמו. כי ע"י מה שהניח שורשו דבוק בבחינה ותו"מ דעליון (כמ"ש באות ס"ז ע"ש), הוא יכול לחזור שמה בכל עת שצריך, ומיחד את חו"ב אשר שם פנים בפנים (כמ"ש להלן אות פ"ג), והם משפיעים לו ההארה המורידה את המלכות מנקבי העינים למקומה, ואז עולים בינה ותו"מ ומתחברים בו כמקודם, ומשיג כח"ב תו"מ דכלים ונרנח"י דאורות. ובכדי שלא תתעורר שוב המחלוקת דימין ושמאל עולה הקו האמצעי מלמטה ומיחד ימין ושמאל שיאירו ביחד, שהחכמה שבשמאל תתלבש בחסדים שבימין, והחסדים שבימין יכללו בחכמה שבשמאל (כמ"ש לעיל אות ל"ז), ואז המוחין

שהוכר שנולד כאן פרצוף חדש משונה מהעליון, והן יורדות ומלבישות לגוף דעליון. אם הן פרצופי ג"ר מלבישות לג"ד דגוף, שהן חג"ת, ואם הן פרצופי ו"ק, מלבישות לו"ק דגוף, שהם תנהי"מ שמחזה ולמטה. והן יונקות האור מהפרצוף העליון. ויניקה זו גורמת להוריד המלכות מן המצח לנקבי העינים, שאז חוזר ומקבל העובי דבחינה א' המחוברת עם המלכות, כמו שהיה בפרצופי נקודים, ואז קונה גם קומת החג"ת בחינות כלים, ואינם צריכים עוד לכלים דנה"י, ולפיכך נבחן, שעל ידי יניקה מתפשטים החג"ת ויוצאים מתוך הנה"י. ואז יש לו קומת רוח בשלמות. ולמשל פרצוף עתיק דאצילות, הנה תחילה עלה המסך דנקודים, על ידי הזדככותו, לראש הס"ג דא"ק, ואחר שנאבדה בחינה אחרונה שבו דבחינת העובי, נשאר המסך בעובי דבחינת שורש, הנקרא מצח, ורשימו דהתלבשות דבחינה א', ואז יצאו עליו ב' קומות חג"ת ונה"י ג' גו ג', כי אין כלים לחג"ת, כנ"ל. וכשהוכרו שהם קומה חדשה, נבחן שיצאו ונולדו ובאו למקומם, דהיינו להלביש מטבור ולמטה דא"ק, כי להיותו פרצוף ו"ק, ע"כ מלביש רק ו"ק דגוף, כנ"ל. והוא שנקרא פרצוף עתיק. ואח"כ על ידי יניקה שיונק מס"ג דא"ק, הוא מוריד המסך ממצח לנקבי עינים, ואז יוצאים כלים גם לחג"ת שלו, והם מתפשטים מתוך הנה"י. והנה נתבארו ב' הבחינות המכוננות, עיבור, ויניקה.

עז) ועתה נבאר פרצוף המוחין. כי אחר שקבל הפרצוף ב' הבחינות, עיבור ויניקה, הוא עולה למ"ן לעליון, ומחזיר את החו"ב דעליון פב"פ, ואז הם משפיעים לתחתון את ההארה, המורידה את המלכות מנקבי עינים למקומה עצמה, דהיינו לפה, ואז אלו ג' הכלים בינה ותו"מ, שנפלו מחמת עלית המלכות לבינה, הנה הם חוזרים ועולים למדרגתם, ונשלם הפרצוף בה' כלים כח"ב תו"מ, ובה' אורות נרנח"י. וזהו שנקרא פרצוף המוחין. כי ג' האורות הראשונים, נשמה חיה יחידה, נקראים מוחין, למשל, אחר שקבל עתיק ב' הבחינות עיבור ויניקה, בשלמות, שהן קומות נפש רוח, אז חוזר ועולה לראש הס"ג למ"ן, ומחזיר חכמה ובינה אשר שם פב"פ, ומתוך שפרצוף החכמה דא"ק אין הבינה שבו מעורבת עם המלכות, ע"כ, כשעתיק מקבל הארתו, מוריד גם הוא את המלכות מבינה שלו, ואז מעלה לדרגתו את ג' הכלים בינה ותו"מ שלו, שנפלו מחמת עירוב המלכות בבינה, ויש לו עתה כח"ב תו"מ דכלים, ויכולים להתלבש בו נרנח"י דאורות.

ה' פרצופין באצילות שהם עתיק וא"א ואו"א וזו"ן אשר עתיק הוא קומת יחידה וא"א קומת חיה, ואו"א קומת נשמה, וזו"ן קומת רוח, וכן קושיא זו היא גם בעולם הנקודים, כיון שלא נשאר במסך אלא עובי דבחינה א' הנקרא נקבי עינים, איך יכלו לצאת ה' פרצופין בנקודים. פה) והענין הוא, כי גם בחינה ד' נתחברה במסך דנקודים ובמסך דאצילות, מכח המלכות שעלתה לנקודות דס"ג דא"ק, ואם הבחינה ד' לא היתה משתתפת במסך אשר בהם, לא היה יכול לצאת שום פרצוף על אותו המסך, כי אפילו העובי דבחינה א' שבנקודים נבחן להסתכלות דקה שאין הזווג דהכאה מוציא ממנו שום פרצוף, ומכ"ש העובי דמצח שבאצילות, שאינו ראוי לזווג דהכאה ליציאת פרצוף, אלא משום הבחינה ד' שנתחברה במסכים ההם נעשו ראויים לזווג דהכאה, ואין לשאול א"כ היתה ראויה לצאת על המסך קומת כתר כיון שהבחינה ד' דבוקה במסך. פו) והתשובה היא, כי אין הבחינה ד' מוציאה קומת כתר אלא כשנמצאת במקום המלכות, שאז האו"ח העולה מזווג דהכאה שעליה מלביש ה' כלים כח"ב תו"מ לה' אורות נרנח"י. אבל אם הבחי"ד עומדת במקום ז"א שאין שם אלא ד' כלים כח"ב ת"ת, אין האו"ח ממשיך רק ד' אורות נרנח"י, בד' כלים כח"ב ות"ת, ואם הבחינה ד' עומדת במקום בינה, שאין שם אלא ג' כלים כח"ב, אין האו"ח ממשיך אלא ג' אורות נר"ן, ואם הבחינה ד' עומדת במקום הכלי דחכמה, שאין שם אלא ב' כלים כתר וחכמה, אין האו"ח שלה ממשיך אלא ב' אורות נפש רוח, שכן היה בנקודים, ששם נעשה הזווג בנקבי עינים, שהוא הכלי דחכמה, וע"כ לא יצא בקטנות כי אם קומת נפש רוח, ואם הבחינה ד' עומדת במקום הכתר, שאין שם אלא כלי אחד, אין האו"ח שלה ממשיך אלא אור אחד, נפש, שכן היה באצילות, שבעיבור לא יצאה אלא קומת נפש, כנ"ל. מחמת שהזווג היה במקום המצח, שהוא כלי דכתר, אלא אחר הארת היניקה שדחתה הבחינה ד' למקום בחינה א' הנקרא נקבי עינים יצאה קומת רוח, ואח"כ ע"י הארת חו"ב פב"פ דעליון, שהוריד הבחינה ד' למקומה למלכות, המעלה בינה ותו"מ הנפולים למדרגתם, ושוב יש שם ה' כלים כח"ב תו"מ, אז מוציאה הבחי"ד קומת כתר, באור היחידה, והיא קומת עתיק דאצילות.

פו) ועתה צריכים לבאר איך יצאו שאר הפרצופים שהם למטה מעתיק, והענין הוא, כי תחילה אחר שביה"כ, עלה המסך דנקודים לראש הס"ג, דהיינו שנזדכך מכל ה' בחינות

מאירים בכל שלמותם, ואז הם נקראים מוהין דפנים, והנה נתבאר איך מסיבת הביטוש דשמאל בימין, שבמוחין דאחור, חזרו ויצאו ג' הבחינות עיבור, יניקה, ומוחין דפנים. פב) ולפיכך אין שום פרצוף נשלם אלא אחר שמקבל עיבור יניקה מוחין דאחור ועיבור יניקה מוחין דפנים, כי מסיבת הזדככות המסך הנוסף באצילות עד לעובי דבחינת שורש, לא יוכלו פרצופי אצילות לקבל עשר הספירות שלהם אלא בג' פעמים בזה אחר זה, הנקרא, עיבור יניקה מוחין (כנ"ל אות ע"ב), וכיון שביציאת המוחין בפעם הראשונה נעשה ביטוש דימין ושמאל, עד שהשמאל מזכך כל העיובי שבמסך, הנה משום זה כל האורות עיבור יניקה ומוחין שקבל, מסתלקים, כי בהתבטל העובי שבמסך, מתבטל הזווג והאורות מסתלקים, והפרצוף חוזר לראש דעליון לעיבור, ומקבל ג' גו ג' מחדש, ואח"כ נולד ומקבל יניקה מחדש, המורידה המלכות ממצח לעינים, והחג"ת יוצאים מתוך הגה"י, ומקבל קומת רוח מחדש, ואח"כ עולה למ"ן ומקבל נשמה חיה יחידה מחדש, שבהם כבר ישנו הקו האמצעי המיוחד הימין והשמאל זה בזה, שהם נקראים מוחין דפנים, ואז מאירים ומתקיימים, הרי שמטרים שמשגיגים המוחין בפעם הב', אינם יכולים להתקיים.

פנים ואחור ופנים בפנים

פג) הנה גם בשעה שהפרצוף כבר קבל המוחין דפנים, כנ"ל, נמצאים עוד החכמה עם הבינה אשר שם, בבחינת פנים ואחור, שפירושה שרק החכמה מקבלת המוחין דפנים, אבל הבינה שהיא תמיד בסו"ה, כי חפץ חסד הוא, שחפצה בחסדים ולא בחכמה, הנה משום זה היא נבחנת שאחוריה הם אל החכמה, ואינה רוצה לקבל ממנה את המוחין דפנים, וחכמה ובינה נמצאות במצב הזה דפנים ואחור, עד שז"א עולה אליהם למ"ן, ומתוך שיש קשר בין בינה דאור ישר שתשפיע הארת החכמה לז"א דאור ישר (כמבואר בפתיחה לחכמת הקבלה אות ה' ע"ש), לפיכך כשז"א עולה למ"ן לבינה, תיכף הבינה מחזירה פניה אל החכמה לקבל ממנה מוחין דפנים, שהם מוחין דהארת החכמה, בשביל ז"א, כדרכה בה' בחינות דאור ישר, ונבחן אז, שכבר החכמה פנים בפנים עם הבינה.

מי מודד הקומה באצילות

פד) ויש לשאול כיון שהמסך דאצילות אין בו אלא בחינות שורש ועובי הנקרא מצח, שאין בו אלא קומת אור הנפש, מי גרם שיצאו

שבו. אבל שניהם הם מדרגה אחת, וכולים זה בזה.

ונודע, שמתחילה היו התמה והלבנה שה"ס נוקבא הנפרדת עם ז"א, בבחינת ב' המאורות הגדולים, שהנוקבא היתה קומתה שוה לז"א, וגדולה כמוהו, ואז קטרגה הלבנה, שהיא הנוקבא הנפרדת דז"א, ואמרה, אי אפשר לב' מלכים שישתמשו בכתר אחד, ואז נאמר לה, לכי ומעטי את עצמך, והיא נעשתה בסוד המאור הקטן, והנך מוצא כאן, שני מצבים בנוקבא, מצב א' הוא, בעת שהיתה עם ז"א בבחינת ב' המאורות הגדולים שהיתה שוה לז"א, והמצב הב' הוא, לאחר שנתמעטה הנוקבא, ונעשתה בסוד המאור הקטן.

ביאור הדברים, כי בתחילת תקונה של הנוקבא הנפרדת דז"א, חיבר אותה המאציל עם הנוקבא שבגופו דז"א, שה"ס הצד השמאלי שבו, כנ"ל, ונעשו שתיהן נוקבא אחת לז"א, וכשנמשכו להם המוחין דימין ושמאל מבינה, לקח ז"א, שה"ס הימין שבו, את אורות הימין דבינה, והנוקבא הנפרדת לקחה האורות דקו שמאל דבינה, כמו הנוקבא שבגופו דז"א, מחמת שנתחברה עמה לנוקבא אחת, וכבר ידעת, שאורות דקו ימין דבינה הם חסדים, והאורות דקו שמאל דבינה הם חכמה, ונמצא עתה, שז"א קבל החסדים דימין דבינה בלי חכמה, והנוקבא הנפרדת קבלה החכמה דשמאל דבינה בלי חסדים, ונודע, שאין החכמה יכולה להאיר בלי חסדים, וע"כ נקפאה בה החכמה, והיא נעשתה חושך ולא אור, וז"ס שקטרגה הלבנה, ואמרה, שאין שני מלכים משתמשים בכתר אחד, כי בהיותם משתמשים שניהם בכתר אחד, שהוא בינה, הנחשבת להם לכתר, נעשה ז"א לחסדים בלי חכמה, והנוקבא נעשתה לחכמה בלי חסדים, שהוא חושך, ולא היתה יכולה לעמוד במצב הזה.

ואין לשאול, הרי מטרים שהנוקבא הנפרדת נתחברה עם הנוקבא שבגופו, היה ג"כ הימין שבו, שהוא הדכר, מקבל חסדים, והשמאל שבו, שהוא הנוקבא שבגופו, מקבלת חכמה, ועם כל זה, יכולה הנוקבא שבגופו לעמוד בה ואיננה חושך, הענין הוא, כי הנוקבא שבגופו היא עצמותו דז"א, וע"כ אין החכמה שבה נפרדת מן החסדים שבו"א, מה שאין כן הנוקבא הנפרדת שהיא באמת מדדגה אחרת מז"א, אלא מחמת שנתחברה עם הנוקבא שבגופו, קבלה החכמה דשמאל דבינה כמוה, וע"כ אחר שקבלה לתוכה החכמה, נפרדה החכמה מן החסדים, כי אין לה חיבור עם החסדים דז"א, והנה נתבאר היטב המצב הא' של הנוקבא הנפרדת.

העובי שיצאו בו בה"פ, עד שנשתוה למסך דראש הס"ג, ועכ"ז נשארו בו הרשימות מן העובי דה"פ שיצאו בו, חוץ מבחינה אחדונה שנאבדה, כמ"ש בכל הפרצופין, ולפיכך בעת שנכלל בווג המסך דראש הס"ג, נתחדשה במסך דנקודים, העובי של כל ה' פרצופין, ואז יצא זוג דהכאה על העובי שבמסך, אמנם לא כל הבחינות שבעובי נכנסו בווג דהכאה, אלא רק הבחינה העליונה שבו, שהיא עובי דמצח המחובר עם בחינה ד', שע"י ג' בחינות, עיבור יניקה ומוחין, נשלמו ע"ס שלו בקומת כתר, והרשימות האחדות שמשאר הפרצופין דנקודים שהיו במסך, לא קבלו כלום מזוג הזה שבראש הס"ג, להיותם למטה מקומת כתר, והם פסולת בערכו, וע"כ בעת יציאת עתיק מראש הס"ג ידרו עמו כל הרשימות משאר הפרצופין שלא נכללו בווגו, ואחד שנשלם עתיק בעיבור יניקה מוחין דפנים, אז האיר האור העליון על הבחינה העליונה מרשימות שנשארו בו, שהיא עובי דבחי"ג, אשר ע"י ג' הבחינות, עיבור יניקה מוחין, יצאו ע"ס בקומת חכמה, והוא פרצוף א"א, וכן כאן, כל הרשימות דעובי שהן פחותות מן עובי דבחינה ג', הן פסולת בערך הזוג דקומת בחינה ג' שיצא בראש עתיק, ולפיכך בעת שנולד א"א ויצא מראש עתיק למקומו, נמשכו עמו כל הרשימות ההן למקומו, ואחר שא"א השיג כל ג' הבחינות ע"מ בשלמות, האיר האור העליון על הבחינה העליונה שנשארה ברשימות ההן, שהיא עובי דבחינה ב', ואז יצאה עליה, ע"י ג' בחינות ע"מ, עשר ספירות בקומת בינה, והן פרצוף או"א, ועד"ז יצאו שאר הפרצופין, והנה נתבאר איך יצאו פרצופי אצילות זה מזה.

ב' מצבים שבמלכות

פח) המלכות ה"ס הנוקבא דז"א, ששורשה מתחיל ממלכות דצמצום ב' שכימה ז"ס דקטנות דז"א דנקודים, והיא מדרגה נפרדת מז"א, כי ז"א כולל חג"ת נה"י דנקודים, והמדרגה שמתחתיו היא מלכות המסיימת את הנקודים, לפיכך המלכות הזו נבחנת לנוקבא נפרדת מז"א, ומדרגה תחתונה מז"א, ויש ג"כ בחינת נוקבא שבגופו דז"א, כי הצד השמאלי דז"א נבחן לנוקבא שלו, אבל נוקבא זו נחשבת לגופו עצמו דז"א, כי ז"א ה"ס הקו האמצעי, המקבל מב' קוין, ימין ושמאל, של הבינה, הימין שבו מקבל מקו ימין דבינה, שה"ס אור החסדים, ונחשב לצד הדכר שבו, והשמאל שבו מקבל מקו שמאל דבינה, שה"ס אור החכמה, ונחשב לצד הנוקבא

ובכדי שתוכל להאיר לתחתונים, נאמר לה. לכי ומעטי את עצמך, דהיינו שתמעט עצמה מהמדרגה הגדולה ההיא להיות בשוה עם מדרגת ז"א, ולקבל מבינה, אלא שתדרד למטה מיסוד דז"א, כמו שהיתה בשורשה, דהיינו למטה מכל מדרגת ז"א, ולקבל כל אורותיה מז"א. וכיון שמקבלת אורותיה מז"א, שה"ס הקו האמצעי, נמצאת החכמה שנותן לה כלולה בחסדים, והיא יכולה להאיר. וזהו המצב הב' של הנוקבא הנפרדת. ומה שהיא קבלה במצב הא', נבחנים לנפש רוח נשמה דאחור, דהיינו שאינם מאירים. ומה שמקבלת במצב הב' נבחנים לנפש רוח נשמה דפנים, דהיינו שמאירים בשלמותם. ובכדי להבין הדברים על בוריים, צריך שתעיין בזהר בראשית א' במאמר ב' המאורות הגדולים, מאות קי"א עד אות שכ"ג עד אות שכ"ה. ובאדרא רבא במאמר הנסירה, וישנן מעלות במצב הא' שלה, כי אז המדרגה העליונה שלה היא בינה, ויכולה לקבל חכמה ממנה, ואינה צריכה לקבל מז"א, אלא שאינה יכולה להאיר לתחתונים, מחמת חסרון החסדים כנ"ל, וע"כ נחשבת שהיא בבחינת אחוריים. אבל במצב הב', אחר שנתמעטה מתחת המסך דיסוד ז"א, כבר אינה ראויה לקבל חכמה, כי המסך דיסוד ז"א מעכב עליה, והיא מוכרחה לקבל או חכמה בכלים דאחורים שנשארו בה מהמצב הא'. ויש מעלות במצב הב' יותר ממצב הא', כי אז היא יכולה להאיר לתחתונים הן חכמה והן חסדים, משא"כ במצב הא', שלא יכלה להאיר לתחתונים.

מאמר לסיום הזהר

נאמר לרגל סיום הדפסת ספר הזהר עם פירוש „הסולם“

מאמר לסיום הזהר

קכה

נודע כי התכלית הנרצית מהעבודה בתורה ובמצוות היא להדבק בהשם ית', כמ"ש ולדבקה בו. ויש להבין מה הפירוש של הדביקות הזאת בהשי"ת. הלא אין המחשבה תופסת בו כלל, אכן כבר קדמוני חז"ל בקושיא זו שהקשו כן על הכתוב ולדבקה בו ואיך אפשר להדבק בו הלא אש אוכלה הוא, והשיבו, הדבק במדותיו מה הוא רחום אף אתו; רחום מה הוא חנון אף אתה חנון וכו' ולכאורה קשה איך הוציאו חז"ל את הכתוב מפשוטו. הלא כתוב במפורש ולדבקה בו. ואם הי' הפירוש הדבק במדותיו הי' לו לכתוב ולהדבק בדרכיו. ולמה אומר ולדבקה בו.

והענין הוא כי בגשמיים התופשים מקום מובנת לנו הדביקות בקירוב מקום. והפירוד מובן לנו כריחוק מקום. אבל ברוחניים שאינם תופשים מקום כלל, אין הדביקות והפירוד מובנים בהם בקירוב מקום ובריחוק מקום, שהרי אין תופשים מקום כלל. אלא השואת הצורה שיש בין שני רוחניים, מובנת לנו כדביקות. ושינוי הצורה בין שני רוחניים, מובן לנו כפירוד. וכמו שהגרזן מחתך ומבדיל בדבר גשמי לחלקו לשנים ע"י שמרחיק החלקים זה מזה, כך שינוי הצורה מבדיל את הרוחני ומחלק אותו לשנים. ואם שינוי הצורה בהם הוא קטן, נאמר שרחוקים הם זה מזה כשיעור מועט, ואם שינוי הצורה הוא גדול נאמר שרחוקים הם בהרבה זה מזה, ואם הם כהפכיות הצורה, נאמר שרחוקים הם זה מזה מן הקצה אל הקצה.

למשל כשב' אנשים שונאים זה לזה, נאמר עליהם, שהם נפרדים זה מזה כרחוק מזרח ממערב. ואם אוהבים זה לזה,

נאמד עליהם, שהם דבוקים זה בזה כגוף אחד. ואין כאן המדובר בקרבת מקום או ריחוק מקום. אלא המדובר הוא בהשואת הצורה או בשינוי הצורה. כי בהיות בני אדם אוהבים זה לזה, הוא משום שיש ביניהם השואת הצורה. כי מפני שהאחד אוהב כל מה שחבירו אוהב, ושונא כל מה שחבירו שונא, נמצאים דבוקים זה בזה ואוהבים זה את זה, אבל אם יש ביניהם איזה שנוי צורה, דהיינו, שאחד אוהב איזה דבר אף על פי שחבירו שונא את הדבר ההוא, וכדומה, הרי בשיעור שינוי הצורה הזו, הם שנואים זה על זה, ונפרדים ורחוקים זה מזה. ואם הם בהפכיות באופן שכל מה שהאחד אוהב נמצא שונא על חבירו, נאמר עליהם, שנפרדים ורחוקים הם כרחוק מזרח ממערב, והנך מוצא ששינוי הצורה פועל ברוחניות כמו גרזן המפריד בגשמיות. וכן שיעור הרחקת מקום, וגודל הפירוד שבהם, תלוי במדת שינוי הצורה שביניהם. ומדת הדביקות שביניהם תלויה במדת השואת הצורה שביניהם.

ובזה אנו מבינים מה צדקו דברי חז"ל, שפירשו הכתוב ולדבקה בו שהוא הדביקות במדותיו: מה הוא רחום אף אתה רחום, מה הוא חנון אף אתה חנון. כי לא הוציאו הכתוב מפשרטו, אלא להיפך, שפירשו הכתוב לפי פשוטו בתכלית, כי הדביקות הרוחנית לא תצוייר כלל בדרך אחרת אלא בהשואת הצורה. ולפיכך ע"י זה שאנו משויים צורתנו לצורת מדותיו יתברך, אנו נמצאים דבוקים בו. וזש"א מה הוא רחום וכו' כלומר, מה הוא יתברך כל מעשיו הם להשפיע ולהועיל לזולתו ולא לתועלת עצמו כלל. שהרי הוא יתברך אינו בעל

חסרון שיהי' צריך להשלימו וכן אין לו ממי לקבל. אף אתה כל מעשיך יהי' להשפיע ולהועיל לזולתך, ובזה תשוה צורתך לצורת מדות הבורא יתברך שזו הדביקות הרוחנית. ויש בהשואת הצורה האמורה בחי' "מוחא" ובחי' "לבא" וענין העסק בתורה ובמצוות ע"מ להשפיע נ"ר ליוצרו, הוא השואת הצורה מבחינת מוחא. כמו שהשי"ת אינו חושב בעצמו, אם הוא נמצא או אם הוא משגיח על בריותיו וכדומה מהספיקות, אף הרוצה לזכות להשואת הצורה אסור לו לחשוב בדברים האלו שברור לו שהשי"ת אינו חושב בהם, כי אין לך שינוי צורה גדולה מזה. ולפיכך כל מי שחושב דברים אלו, נמצא בודאי בפירודא ממנו יתברך. ולא יבוא לידי השואת הצורה לעולם וזה מה שאמרו ז"ל, כל מעשיך יהי' לשם-שמים, דביקות בשמים, לא תעשה שום דבר שאינו מביא מטרה זו של הדביקות. דהיינו שכל מעשיך יהי' להשפיע ולהועיל לזולתך שאז תבוא להשואת הצורה עם השמים, מה הוא יתברך כל מעשיו להשפיע ולהועיל לזולתו אף אתה כל מעשיך יהי' רק להשפיע ולהועיל לזולתך שזו היא הדביקות השלימה.

ואין להקשות על זה איך אפשר שהאדם יעשה כל מעשיו לטובת זולתו, הרי הוא צריך בהכרח לעבוד לקיום עצמו ולקיום משפחתו. התשובה היא כי אותם המעשים שעושה מטעם ההכרח, דהיינו כדי לקבל המעט הנחוץ לקיומו, הנה ההכרח לא יגונה ולא ישובח ואין זה נחשב כלל שעושה משהו לעצמו.

והנה כל היורד לעומקם של הדברים בודאי יתפלא איך אפשר לאדם שיבוא להשוואת הצורה הגמורה, שכל מעשיו יהי' להשפיע לזולתו בשעה שכל הויתו של אדם אינה אלא לקבל לעצמו. ומצד טבע בריאתו אינו מסוגל לעשות אפילו מעשה קטן לטובת זולתו, אלא בשעה שמשפיע לזולתו, הוא מוכרח לצפות שבסופו ישיג ע"י זה תמורה המשתלמת יפה, ואם אפילו מסופק בתמורה, כבר ימנע את עצמו מלעשות המעשה. ואיך אפשר שכל מעשיו יהי' רק להשפיע לאחרים ולא כלום לצרכי עצמו.

אכן אני מודה שהוא דבר קשה מאד, ואין בכחו של אדם לשנות טבע בריאתו שהוא רק לקבל לעצמו, ואין צריך לומר שיכול להפוך טבעו מקצה אל קצה. דהיינו שלא יקבל כלום לעצמו, אלא כל מעשיו יהי' להשפיע. אבל לפיכך נתן לנו השי"ת תורה ומצוות שנצטוינו לעשותן רק על מנת להשפיע נ"ר להקב"ה. ולולא העסק בתורה ובמצוות לשמה, דהיינו, לעשות בהם נ"ר ליוצרו, ולא לתועלת עצמו, אין שום תחבולה שבעולם מועילה לנו להפוך טבעו. ומכאן תבין את גודל החומרה של העסק בתורה ומצוות לשמה. כי אם גם כוונתו בתורה ומצוות אינה לתועלת הקב"ה אלא לתועלת עצמו, הרי לא בלבד שלא יהפך טבע הרצון לקבל שבו, אלא אדרבה הרצון לקבל שבו הוא יהיה הרבה יותר ממה שיש לו מטבע בריאתו. כמו שביארתי בהקדמה לביאור הסולם בכרך הראשון עי"ש באות ל' ל"א ואין להאריך כאן. ומה הן מעלותיו של אותו האדם שזכה לדכיקות השי"ת? הן אינן מפורשות בשום מקום, אלא ברמזים דקים.

אבל כדי לכאר הדברים שבמאמרי אני מוכרח לגלות קצת לפי מדת ההכרח ואסביר הדברים בדרך משל.

הגוף עם אבריו אחד הם. וכללות הגוף מחליף מחשבות והרגשים על כל אבר פרטי שלו. למשל, אם כללות הגוף חושב שאבר אחד ממנו ישמשו ויענג אותו, מיד אותו האבר יודע מחשבתו, וממציא לו התענוג שחושב. וכן אם איזה אבר חושב ומרגיש שצר לו המקום שהוא נמצא בו, מיד יודע כללות הגוף מחשבתו והרגשתו ומעבירו למקום הנוח לו. אמנם אם קרה ואיזה אבר נחתך מן הגוף, אז הם נעשים לשתי רשויות נפרדות וכללות הגוף כבר אינו יודע צרכיו של אותו האבר הנפרד. והאבר אינו יודע עוד מחשבותיו של הגוף שיוכל לשמש אותו ולהועיל לו. ואם יבוא הרופא ויחבר את האבר לגוף כמקודם לכן, הנה חוזר האבר לדעת מחשבותיו וצרכיו של כללות הגוף, וכללות הגוף חוזר לדעת צרכיו של האבר. לפי המשל הזה יש להבין ג"כ מעלת האדם שזכה להדבק בהשי"ת, כי כבר הוכחתי בהקדמה שלי לספר הזהר אות ט' שבכרך הא', (וכן בחוברת להאדרא זוטא שהוצאתי ביחוד לכבוד ל"ג בעומר), שהנשמה היא הארה נמשכת מעצמותו ית' והארה זו נפרדה מאת השי"ת ע"י שהשי"ת הלבישה ברצון לקבל, כי אותה מחשבת הבריאה להנות לנבראיו בראה בכל נשמה רצון לקבל הנאה, ושינוי צורה זו של רצון לקבל הפריד אותה הארה מעצמותו ית', ועשה אותה לחלק נפרד ממנו. ותעייין שם במקור כי אין כאן המקום להאריך בזה.

היוצא מזה. שכל נשמה היתה מקודם בריאתה בכלל עצמותו ית', אלא עם הבריאה, דהיינו עם הטבע של רצון לקבל הנאה שהוטבע בה, קנתה שינוי צורה ונפרדה מהשי"ת, שכל ענינו הוא רק להשפיע כי שינוי הצורה מפריד ברוחניות כמו הגרון בגשמיות, כמבואר לעיל. ונמצאת הנשמה דומה עתה לגמרי למשל האבר הנחתך מהגוף ונפרד ממנו שאעפ"י שמקודם הפירוד היו שניהם האבר עם כללות הגוף אחד, והיו מחליפים מחשבות והרגשות זה עם זה. אבל לאחר שנחתך האבר מהגוף נעשו בזה שתי רשויות, וכבר אין אחד יודע מחשבותיו של השני וצרכיו של השני, ומכל שכן אחר שהנשמה נתלבשה בגוף של העוה"ז נפסקו כל הקשרים שהיו לה מטרם שנפרדה מעצמותו יתברך, וכמו שתי רשויות נפרדות הם.

ולפי זה מובנת מאליה מעלת האיש שזכה שוב להדבק בו, שפירושו שזוכה להשואת הצורה עם השי"ת עי"ז שבכח התורה והמצוות הפך את הרצון לקבל המוטבע בו, אשר הוא הוא שהפריד אותו מעצמותו ית', ועשה אותו לרצון להשפיע, וכל מעשיו הם רק להשפיע ולהועיל לזולתו שהוא הוה את הצורה ליוצרה, נמצא ממש בדומה לאותו אבר שנחתך פעם מהגוף וחזר ונתחבר שוב עם הגוף, שחזר לדעת מחשבותיו של כללות הגוף, כמו שה"י יודע טרם שנפרד מהגוף. אף הנשמה כך, אחר שקנתה השואה אליו יתברך, הנה היא חוזרת ויודעת מחשבותיו יתברך כמו שידעה מקודם שנפרדה ממנו בסבת שינוי הצורה של הרצון לקבל ואז מקויים בו הכתוב, דע את אלוקי אביר. כי אז זוכה לדעת

השלמה שהיא דעת אלקית. וזוכה לכל סודות התורה, כי מחשבותיו יתברך הן סודות התורה.

וזה שאמר ר' מאיר, כל הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה, ומגלים לו רזי וטעמי התורה ונעשה כמעין המתגבר וכו'. דהינו כמו שאמרנו שע"י העסק בתורה לשמה, שפירושו שמכוון לעשות נ"ר ליוצרו בעסקו בתורה ולא לתועלתו כלל, אז מובטח לו להדבק בהשי"ת, שפירושו שיבוא להשואת הצורה שכל מעשיו יהי' לתועלת זולתו ולא לתועלת עצמו כלל דהיינו ממש כמו הקב"ה, שכל מעשיו הם רק להשפיע ולהיטיב לזולתו שבזה חוזר האדם להדבק בהשי"ת כמו שהיתה הנשמה מטרם שנבראה. ולפיכך זוכה לדברים הרבה וזוכה לרזי וטעמי התורה. כי כיון שחזר ונתחבר עם השי"ת הוא חוזר ויודע מחשבותיו של הקב"ה, כמשל האבר שחזר ונדבק בגוף, ומחשבותיו של הקב"ה נקראות רזי וטעמי התורה, הרי שהלומד תורה לשמה זוכה שמתגלים לו רזי וטעמי התורה, ונעשה כמעין המתגבר מחמת כיטול המחיצות שהפרידוהו מהשי"ת, שחזר להיות אחד עמו יתברך כמטרם שנברא.

ובאמת כל התורה כולה בין הנגלה ובין הנסתה, הם מחשבותיו של הקב"ה בלי הפרש כל שהוא. אלא הדבר דומה לאדם טובע בנהר שחברו זורק לו חבל כדי להצילו שאם הטובע תופס את החבל בחלקו הסמוך אליו, יכול חבירו להצילו ולהוציאו מן הנהר. אף התורה כן, שהיא כולה מחשבותיו של הקב"ה, היא בדומה לחבל שזרקו הקב"ה אל

בני האדם להצילם ולהוציאם מן הקליפות. וקצהו של החבל סמוך לכל בני האדם, שהו'ס התורה הנגלית שאינה צריכה שום כוונה ומחשבה. ולא עוד אפילו שיש במעשה המצוות מחשבה פסולה, הוא ג'כ מקובל להקב'ה, כמ"ש, „לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה“. ולפיכך תורה ומצוות קצהו של החבל, שאין אדם בעולם שלא יוכל להחזיק בו. ואם תופס בו בחזקה, דהיינו שזוכה לעסוק בתורה ומצוות לשמה, דהיינו לעשות נ'ר ליוצרו, ולא לתועלת עצמו, אז התורה והמצוות מביאים אותו להשוואת הצורה עם הקב'ה, שה'ס ולדבקה בו כנ"ל, שאז זוכה להשיג כל מחשבותיו של הקב'ה הנקראות רזי תורה וטעמי תורה, שהם כל שאר החבל, שאין זוכה בו אלא אחר שבא לדביקות השלימה כנ"ל.

ומה שאנו מדמים מחשבותיו של הקב'ה דהיינו רזי התורה וטעמי התורה לחבל, הוא משום שיש הרבה מדריגות בהשוואת הצורה עם השי'ת, ע"כ יש הרבה מדריגות בחלק החבל שבו, דהיינו בהשגת רזי התורה, שלפי מדתה של מדריגת השואת הצורה להשי'ת, כן מדת השגתו ברזי התורה. דהיינו בידיעת מחשבותיו יתברך, שבדרך כלל הן ה' מדרגות: נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה. שכל אחת כלולה מכלן ויש בכל אחת ה' מדרגות ונפרטות שבכל אחת מהן יש לכל הפחות כ"ה מדרגות.

ומכונים ג'כ "עולמות" כמ"ש חז"ל, עתיד הקב'ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות. הטעם שהמדריגות

מאמר לסיום הזהר קלג

בהשגתו יתב' נקראות עולמות, הוא משום ששתי משמעויות יש בשם עולם, (א) שכל באי העולם הוא מושפע להם חוש והרגש שזה, וכל מה שהאחד רואה ושמע ומרגיש, רואים ושומעים ומרגישים כל באי אותו העולם. (ב) שכל באי אותו העולם ה"נעלם" לא יכולים לדעת ולהשיג משהו בעולם אחר, וכן נמצאות אלו ב' הגדרות גם בהשגה. (א) שכל מי שזכה באיזו מדריגה, הוא יודע ומשיג בה כל מה שהשיגו באי אותה המדריגה בכל הדורות שהיו ושיהיו, ונמצא עמהם בהשגה משותפת כמו שנמצאים בעולם אחד. (ב) שכל באי אותה המדריגה לא יוכלו לדעת ולהשיג מה שהוא ממה שיש במדריגה אחרת כמו באי העולם הזה שלא יוכלו לדעת משהו במה שיש בנמצאים בעולם האמת. לפיכך נקראות המדריגות בשם עולמות.

ולפיכך יכולים בעלי ההשגה לחבר ספרים ולרשום השגותיהם ברמזים, ומשלים, ומובנים לכל מי שזכה לאותן המדריגות שבהם מדברים הספרים, ויש להם עמהם השגה משותפת. אבל מי שלא זכה בכל כמות המדריגה כאותם המחברים, לא יכול להכין רמזיהם. ואין צריך לומר אותם שלא זכו להשגה, שלא יכינו בהם כלום, משום שאין בהם השגות משותפות.

וכבר אמרנו שהדכיקות השלימה וההשגה השלימה מתחלקת לקכ"ה מדריגות כוללות, ולפי זה מסרם ימות המשיח אי אפשר לזכות בכל קכ"ה המדריגות. ויש ב' הפרשים מכל הדורות לדורו של המשיח: (א) שרק בדורו של המשיח אפשר להשיג כל קכ"ה המדריגות ולא בשאר הדורות.

ב) שבכל הדורות בני עליה שזכו להשגה ולדביקות מועטים הם, כמ"ש חז"ל על הכתוב אדם אחד מאלף מצאתי, שאלף נכנטים לחדר וכו', ואחד יוצא להוראה, דהיינו לדביקות ולהשגה. אבל בדורו של משיח יכול כל אחד ואחד לזכות לדביקות ולהשגה, כמו שאמרו ומלאה הארץ דעה את ה' וגו'. ולא ילמדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לאמר דעו את ה' כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם.

חוץ מרשב"י ודורו, דהיינו בעלי הזהר, זכו לכל קכ"ה המדריגות בשלימות, אעפ"י שהיו לפני ימות המשיח. שעליו ועל תלמידיו ז"ל נאמר חכם עדיף מנביא. וע"כ נמצא הרבה פעמים בזהר, שלא יהי' כדור הזה של רשב"י עד דורו של מלך המשיח. ולפיכך עשה חבורו הגדול רושם חזק כל כך בעולם, כי סודות התורה שבו תופסים קומת כל קכ"ה המדריגות. ולפיכך אמרו בזהר שספר הזוהר לא יתגלה, אלא באחרית הימים, דהיינו בימות המשיח. כי אמרנו שאם מדריגות המעיינים אינן בכל השיעור של מדריגת המחבר לא יבינו רמזיו משום שאין לשניהם השגה משותפת, וכיון שמדריגת בעלי הזוהר היא בכל הגובה של קכ"ה מדריגות, אי אפשר להשיגם מטרם ימות המשיח. נמצא שבדורות שלפני ימות המשיח אין השגה משותפת עם בעלי הזוהר, וע"כ לא הי' יכול הזוהר להתגלות בדורות שקדמו לדורו של המשיח.

ומכאן הוכחה ברורה שכבר הגיע דורנו זה לימות המשיח, כי עינינו הרואות שכל הביאורים על ספר הזהר שקדמו לנו, לא ביארו אפילו עשרה אחוזים מהמקומות

הקשים בזהר, וגם באותו המקצת שכן ביארו, סתומים דבריהם כמעט כדברי הזהר עצמו. ובדורנו זה זכינו לפירוש "הסולם" שהוא ביאור מלא על כל דברי הזהר. ומלבד זה שאינו מניח דבר סתום בכל הזהר בלי לפרשו, אף גם הביאורים מיוסדים על פי השכל העיוני הפשוט, שכל מעיין בינוני יכול להבינם. ומתוך שנגלה הזהר בדורנו זה, הרי זו הוכחה ברורה שאנחנו נמצאים כבר בימות המשיח בתחילתו של אותו הדור שעליו נאמר ומלאה הארץ דעה את ה' וגו'. ויש לדעת שענינים רוחניים אינם כענינים גשמיים שבהם הנתינה והקבלה באים כאחד. כי ברוחניות זמן נתינה לחד זמן קבלה לחד. כי תחילה ניתן הדבר מהש"ת למקבל, ובנתינה זו נותן לו רק הזדמנות לקבל, אבל עוד לא קיבל כלום. עד שיתקדש ויטהר כראוי, אז זוכה לקבל הדבר, באופן שמזמן הנתינה עד זמן הקבלה יכול להתעכב זמן מרובה. ולפי זה מ"ש שהדור הזה כבר הגיע להכתוב ומלאה הארץ דעה את ה' וכו', הנה זה אמור מבחינת נתינת בלבד, אבל לבחינת קבלה ודאי לא הגענו עוד, עד שנטהר ונתקדש ונלמד ונתיגע בשיעור הרצוי, יגיע זמן הקבלה ויקויים בנו הכתוב ומלאה הארץ דעה את ה' וגו'.

ונודע שהגאולה ושלימות ההשגה כרוכים זה בזה, והמופת הוא שכל מי שיש לו המשכה לסודות התורה יש לו המשכה לארץ ישראל, ולפיכך לא הובטח לנו ומלאה הארץ דעה את ה' וגו' אלא באחרית הימים, דהיינו בזמן הגאולה. ולפיכך כמו שבשלימות ההשגה לא זכינו עוד לזמן קבלה אלא לזמן נתינה בלבד, שבכחה ניתנת הזדמנות לבוא

לשלימות ההשגה, כן הוא בענין הגאולה שלא זכינו לה, אלא בבחינת נתינה בלבד. כי העובדה היא שהקב"ה הוציא ארצנו הקדושה מרשות הנכרים והחזירה לנו, ובכל זאת עדיין לא קבלנו ארץ לרשותנו מפני שעוד לא הגיע זמן הקבלה, כמו שביארנו בענין שלימות ההשגה, באופן שנתן ואנחנו עוד לא קבלנו. שהרי אין לנו עצמאות כלכלית, ואין עצמאות מדינית בלי עצמאות כלכלית. ועוד הרבה יותר מזה, כי אין גאולת הגוף בלי גאולת הנפש, וכל עוד שרוב בני הארץ שבויים בתרבויות הזרות של האומות, ואינם מסוגלים כלל לדת ישראל ותרבות ישראל, הרי גם הגופות שבויים תחת הכוחות הנכרים. ומבחינה זו נמצאת עוד הארץ בידי הנכרים, והמופת הוא שאין שום אדם מתרגש כלל מן הגאולה כמו שהיה צריך להיות בזמן הגאולה אחרי שני אלפים שנה. ולא בלבד שאין בני הגולה מתפעלים לבוא אלינו וליהנות מן הגאולה, אלא חלק גדול מאותם שנגאלו וכבר יושבים בתוכנו, מצפים בכליון עינים להפטר מגאולה זו ולשוב לארצות פזוריהם. הרי שאעפ"י שהקב"ה הוציא הארץ מרשות האומות ונתנה לנו, עכ"ז אנו עוד לא קבלנוה, ואין אנו נהנים מזה. אלא שבנתינה זו נתן לנו הקב"ה את ההזדמנות לגאולה, דהיינו להטהר ולהתקדש ולקבל עלינו עבודת ה', בתורה ובמצוות לשמה, ואז יבנה בית המקדש ונקבל הארץ לרשותנו, ואז נחוש ונרגיש בשמחת הגאולה. אבל כל עוד שלא באנו לזה, שום דבר לא נשתנה, ואין שום הפרש בין נמוסי הארץ עתה, מכפי שהיתה עדיין תחת ידי זרים, הן במשפט, הן בכלכלה והן בעבודת ה'. ואין לנו אלא הזדמנות לגאולה.

היוצא מדברינו, שדורנו זה הוא הדור של ימות המשיח. ולפיכך זכינו לגאולת ארצנו הקדושה מידי הנכרים. גם זכינו להתגלות ספר הזהר שהוא תחילת קיום הכתוב ומלאה הארץ דעה את ה' וגו'. ולא ילמד עוד וגו'. כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם. אבל בשתי אלה זכינו רק בבחינת נתינה מהקב"ה, אבל אנו לידינו עוד לא קבלנו כלום אלא שניתנה לנו הזדמנות בזה להתחיל בעבודת השי"ת, לעסוק בתורה ובמצוות לשמה, שאז נזכה להצלחה גדולה ככל המובטח לדורו של המשיח, מה שלא ידעו כל הדורות שלפנינו, ואז נזכה לזמן הקבלה של שתי אלה: "שלימות ההשגה" ו"הגאולה השלימה".

והנה ביארנו היטב תשובת חז"ל על הקושי' איד אפשר להדבק בו שאמרו שפירושו "הדבק במדותיו" שהוא צודק מב' טעמים, א. כי דביקות הרוחנית אינה בקירוב מקום אלא בהשוואת הצורה. ב. כיון שלא נפרדה הנשמה מעצמותו ית' אלא בסבת הרצון לקבל שהטביע בה הבורא ית', א"כ אחר שהפריד הרצון לקבל ממנה חזרה מאל"י בדביקות הקדומה בעצמותו ית'. אמנם כל זה להלכה, אבל למעשה עוד לא תרצו כלום עם הפירוש הדבק במידותיו, שפירושו להפריד את הרצון לקבל המוטבע בטבע בריאתו, ולבא לרצון להשפיע שהוא היפך טבעו. ומה שביארנו שהטובע בנהר צריך להחזיק החבל בחזקה, ומטרם שעוסק בתו"מ לשמה באופן שלא ישוב לכסלו עוד, אינו נחשב שמחזיק החבל בחזקה, שוב הדרא קושי' לדוכתי', מאין יקח חומר דלק להתייגע בכל לבבו ומאודו רק כדי

קלח

מאמר לסיום הזהר

לעשות נ"ר ליוצרו, כי אין אדם יכול לעשות תנועה בלי שום תועלת לעצמו כמו המכונה שאינה יכולה לעבוד בלי חומר דלק ואם לא יהי' שום תועלת לעצמו אלא רק לנ"ר ליוצרו אין לו חומר דלק לעבודה.

והתשובה היא שכל משיג רוממותו ית' כראוי, הרי ההשפעה שהוא משפיע אליו מתהפכת להיות קבלה כמו"ש במסכת קידושין (דף ז.ו.) באדם חשוב, שהאשה נותנת לו כסף, ונחשב לה לקבלה ומתקדשת, וכך הוא אצל השי"ת, שאם משיג רוממותו ית' אין לך קבלה יותר חשובה מנ"ר ליוצרו, והוא די מספיק לחומר דלק לעמול ולהתייגע בכל לבו ונפשו ומאודו כדי לעשות נ"ר אליו ית', אבל זה ברור שאם עוד לא השיג רוממותו ית' כראוי, הנה השפעת נ"ר להשי"ת לא נחשב אליו לקבלה, בשיעור שימסור כל לבו ונפשו ומאודו להשי"ת. ולפיכך בכל פעם שיתכוון באמת רק לעשות נ"ר ליוצרו ולא לתועלת עצמו, יאבד תיכף כח העבודה לגמרי, כי נשאר כמו מכונה בלי חומר דלק כי אין אדם יכול להזיז אבר בלי שיפיק מזה איזה תועלת לעצמו, ומכש"כ יגיעה כ"כ גדולה כמדת מסירת נפשו ומאודו, כפי המחוייב בתורה, שאין ספק שלא יוכל לעשות זאת בלי שיפיק איזה קבלת הנאה לעצמו.

ובאמת השגת רוממותו ית' בשיעור שההשפעה תהפך לקבלה כמו שאמרו באדם חשוב אינו דבר קשה כלל, והכל יודעים גדלות הבורא ית' שברא הכל ומבלה הכל בלי ראשית ובלי אחרית שלרוממותו אין קץ ותכלית, אלא הקושי שבדבר הוא כי ערך הרוממות אינו תלוי ביחיד אלא בסביבה, למשל,

אפילו אם האדם מלא מעלות טובות, אם לא יחשבוהו הסביבה ולא יכבדוהו אדם כזה ימצא תמיד נכה ריח ולא יוכל להתגאות במעלותיו, אעפ"י שאינו מסופק באמיתותם, ולהיפך מזה אדם שאין לו מעלה כלל אלא הסביבה יכבדוהו כמו שיש לו מעלות מרובות האדם הזה יהי' מלא גאות רוח כי ערך החשיבות והרוממות ניתנה לגמרי לרשות הסביבה. וכשעה שאדם רואה איך הסביבה שלו מקילים ראש בעבודתו ית' ואינם מעריכים רוממותו כראוי אין האחד יכול להתגבר על הסביבה וגם הוא אינו יכול להשיג רוממותו ית' אלא שמיקל ראשו בעת עבודתו כמוהם, וכיון שאין לו הבסיס של השגת רוממותו ית' מובן מאליו שלא יוכל לעבוד להשפיע נ"ר ליוצרו ולא לתועלת עצמו, כי אין לו חומר דלק ליגיעה, ולא יגעת ומצאת אל תאמין, ואין לו שום עצה אלא או לעבוד לתועלת עצמו, או שלא לעבוד כלום, כי השפעת נ"ר ליוצרו לא ישמש לו כמו קבלה ממש.

ובזה תבין הכתוב, ברוב עם הדרת מלך, כי ערך הרוממות בא מן הסביבה בב' תנאים: א. במדת ההערכה של הסביבה. ב. במדת גדלה של הסביבה, וע"כ ברוב עם הדרת מלך. ובשביל גודל הקושי שבדבר יעצו לנו חז"ל "עשה לך רב וקנה לך חבר" דהיינו שהאדם יבחר לעצמו אדם חשוב ומפורסם שיהי' לו לרב שממנו יוכל לבוא לעסק תו"מ ע"מ להשפיע נ"ר ליוצרו, כי ב' הקלות יש לרבו, א. שמתוך שהוא אדם חשוב הרי התלמיד יכול להשפיע לו נ"ר על בסיס רוממותו של רבו כי ההשפעה נהפכה לו לקבלה, שהוא חומר דלק טבעי שיוכל להרכות מעשי ההשפעה בכל פעם, ואחר

שהתרגל בעסק ההשפעה אצל רבו הוא יכול להעבירו גם לעסק תו"מ לשמה כלפי הקב"ה כי הרגל נעשה טבע. הקלה ב' הוא, כי השואת הצורה להקב"ה אינה מועילה אם אינה לנצח דהיינו עד שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לכסלו עוד, משא"כ השוואת הצורה לרבו, מתוך שרבו הוא בעולם הזה בתוך הזמן, מועילה השואת הצורה אליו אפילו היא רק זמנית שאח"כ ישוב לסורו, ונמצא בכל פעם שמשוה צורתו לרבו הוא מתדבק בו לשעתו, ומתוך כך הוא משיג ידיעותיו ומחשבותיו של רבו, לפי מדת דביקותו, כמו שבארנו במשל האבר הנחתך מהגוף וחזר ונתדבק בו, עש"ה. וע"כ התלמיד יכול להשתמש מהשגת רוממות השי"ת של רבו, המהפכת ההשפעה לקבלה ולחומר דלק מספיק למסירת נפשו ומאודו. ואז יוכל גם התלמיד לעסוק בתורה ומצוות לשמה בכל לבבו ונפשו ומאודו, שהיא הסגולה המביאה לדביקות נצחי בהקב"ה.

ובזה תבין מה שאמרו חז"ל "גדולה שימושה של תורה יותר מלימודה שנא' פה אלישע בן שפט אשר יצק מים ע"י אליהו למד לא נאמר אלא יצק", שלכאורה תמוה איך מעשים פשוטים יהיו גדולים מלימוד החכמה והדעת, ובאמור מוכן היטב כי השמוש ששימש לרבו בגופו ומאודו ע"מ לעשות נ"ר לרבו מביאהו לדביקות ברכו דהיינו להשוואת הצורה ומקבל ע"ז ידיעותיו ומחשבותיו של רבו, בסוד פה אל פה שהיא דביקות רוחא ברוחא, שע"ז זוכה להשיג רוממותו ית' בשיעור שמהפך ההשפעה לקבלה להיות לו חומר דלק מספיק למסי"נ ומאודו עד שיזכה לדביקות

להקב"ה כנ"ל. משא"כ לימוד התורה אצל רבו, כי היא מוכרחת להיות לתועלת עצמו, ואינה מביאה לידי דביקות והיא נבחנת מפה לאחז, באופן שהשמוש מביאו להתלמיד מחשבותיו של רבו, והלימוד רק הדבורים של רבו, ומעלת השמוש גדלה על מעלת הלימוד, כשיעור חשיבות מחשבת רבו על הדיבורים של רבו וכחשיבות פא"פ על מפה לאחז. אמנם כל זה אמור אם השימוש לרבו הוא ע"מ להשפיע אליו נ"ר אבל אם השמוש הוא לתועלת עצמו ששמוש מעין זה אינו מסוגל להביאהו לדביקות ברבו, ודאי שהלימוד אצל רבו חשוב יותר משמוש.

אמנם כמו שאמרנו אצל השגת רוממותו ית', שהסביבה שאינה מחשיבה אותו ית' כראוי, מחלשת את היחיד ומונעת אותו מהשגת רוממותו ית', הנה ודאי דבר זה נוהג גם ברבו אשר הסביבה שאינה מחשיבה כראוי את רבו מונעת את התלמיד שיוכל להשיג רוממות רבו כראוי. ולפיכך אמרו חז"ל, „עשה לך רב וקנה לך חבר“ דהיינו שהאדם יוכל לעשות לו סביבה חדשה שהסביבה תעזור לו להשיג רוממות רבו והיינו ע"י אהבת חברים המחשיבים את רבו שע"י שיחת החברים ברוממות רבו מקבל כל אחד הרגשת רוממותו באופן שההשפעה לרבו תהפך לקבלה ולחומר דלק. והיינו בשיעור שיביאהו כן לעסוק בתורה ומצוות לשמה, שע"ז אמרו במ"ח מעלות שהתורה נקנית בהם בשמוש חכמים ובדקדוק חברים, כי מלבד שמשמש לרבו צריך גם כן לדקדוק חברים, כלומר להשפעת החברים שיפעלו עליו להשגת רוממותו של רבו כי השגת הרוממות תלויה לגמרי

בהסכיבה, ואדם יחידי אי אפשר שיפעל בזה במשהו כמבואר.
 אמנם ב' תנאים פועלים בהשגת הרוממות, א. לשמוע
 תמיד ולקבל את הערכת הסכיבה בשיעור הפלגתם. ב.
 שהסכיבה תהי' גדולה, כמ"ש ברוב עם הדרת מלך. ולקבל
 תנאי הא' מחויב כל תלמיד להרגיש עצמו שהוא הקטן שבכל
 החברים, ואז יוכל לקבל הערכת הרוממות מכולם, כי אין
 גדול יכול לקבל מקטן ממנו ומכ"ש שיתפעל מדבריו, ורק
 הקטן מתפעל מהערכת הגדול. וכנגד תנאי הב' מחויב כל
 תלמיד להרים מעלת כל חבר ולחבבו כאילו הי' גדול הדור,
 ואז תפעל עליו הסכיבה כמו שהי' סכיבה גדולה כראוי, כי
 ברוב בנין חשוב יותר מרוב מנין.

. . .

מ"ש שכל אדם מחויב להשיג שורש נשמתו, פירוש:
 שתכלית הנרצה והמקווה מהנברא היא הדביקות בו ית' כמו
 שכתוב ולדבקה בו, ופירשו חז"ל שזה הדביקות במידותיו
 ית', מה הוא רחום וכו'. וענין מדותיו ית', הם הספירות
 הקדושות כידוע, שז"ס שכל הפועל ומנהג עולמו ומודד להם
 על ידם השפעתו וטובו יתברך.

אבל צריך להבין למה נקרא זה דביקות בהבודא יתברך,
 ולכאורה הרי זה לימוד בעלמא. ואבאר דרך משל, אשר בכל
 פעולה שבעולם מתדבק ונשאר באותה הפעולה אותו שכל
 הפועל אותה, כמו שבשלחן מושג בחינת שכל של הנגר
 וחריצותו באומנות זו אם רב או מעט, כי בעת מלאכתו ערך
 אותה בכחינת שכלו ומדת שכלו, והמסתכל בפעולה וחושב

מאמר לסיום הזהר

קמג

בשכל הטמון בה, הרי הוא בשעת מעשה דבוק בשכל הפועל אותה, דהיינו שמתאחדים ממש.

כי באמת אין מרחק וחתך בין הרוחניים ואפילו כשבאים בגופים מחולקים אבל השכליים שבהם אי אפשר לתארם בחילוקים כי באיזה סכין תחתוך הרוחני וישאר נבדל. אלא עיקר ההבדל שנמצא ברוחניים הוא בתוארים, פירוש, משובח או מגונה, וגם בהרכבות, כי שכל המחשב בחכמת כוכבים לא ידובק במחשב חכמת טבעיים, ואפילו באותה חכמה עצמה נמצא הרכבות הרבה, כי אחד מתעלה על חבירו אפילו בחכמה אחת, ורק בזה יבדלו הרוחניים איש מרעהו. אבל כששני חכמים מחשבים בחכמה אחת ושיעור אחד במדת השכלתם, אז ממש מאוחדים המה כי במה יבדלו, ודו"ק.

ולכן כשנמצא אחד מחשב בפעולת חבירו ומשיג את השכל מהחכם הפועל אותה, נמצא ששניהם מדודים בכח ושכל אחד, והמה עתה ממש מאוחדים כמו איש שפגע רעהו האהוב בשוק ומחבקו ומנשקו ואי אפשר לנתק אחד מחבירו מרוב האחדות שביניהם.

ולכן כפי הכלל אשר בחינת השכל שבמדברים הוא הכח היותר מותאם שבין הבורא לנבראיו, והוא בבחינת האמצע, דהיינו שהאציל ניצוץ אחד מהכח הזה אשר על ידי אותו הניצוץ הכל שב אליו. וכתיב: כלם בחכמה עשית, דהיינו שכל העולם ברא בחכמתו ית', ועל כן הזוכה להשיג האופנים שברא בהם את העולם וסדריו, הרי הוא דבוק בשכל הפועל אותם, ונמצא שהוא דבוק בבורא ית'.

וזה

וזה סוד התורה שהיא כל שמותיו של הקדוש ברוך הוא ששיכים לנבראים, ובהיות הנברא משיג על ידם שכל הפועל הכל, כי בתורה הבורא היה מסתכל בעת שברא העולם כידוע, והארה שמשיג דרך הבריאה ומתדבק בשכל הזה תמיד, נמצא שהוא דבוק בבורא ית'.

ובזה מובן למה הראה לנו הקב"ה את כלי אומנותו, וכי לברוא עולמות אנו צריכים, ומהנ"ל ניחא, כי הראה לנו הקב"ה סדריו שנדע איך להתדבק בו ית' שזהו "הדבק במידותיו".

לוח ראשי תבות וקיצורים

א

בעורת השם. בעוה"ב : בעולם הבא. בעוה"ז : בעולם הזה. בעוה"ר : בעונותינו הרבים. בעה"ח : בעץ החיים. בע"כ : בעל כרחו. בע"מ : בעל מנת. בע"ש : בערב שבת. בעש"ק : בערב שבת קודש. בע"ת : בעל תשובה. ב"פ : ב' פעמים. בפ"ע : בפני עצמו. ברהמ"ז : ברכת המזון. בר"ת : בראשי תיבות. ב"ש : ב' שלישים. בשכמל"ו : כרוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. בת"ת : בתפארת.

ג

ג"א : גירסא. אחרינא (גרסא אחרת נוסח אחר) ; ג' אלפים ; ג' אמצעיות. גו"ע : גולגלתא ועינים. גי' : גימטריה, (צרופי האותיות למספרן). ג"ט קר"ע פ"ח : (ד' תיקוני רישא) גולגלתא לבנה, טלא דבדולחא, קרומא דאוידיא, רעוא דמצחא, עמר נקא, פקוחו דעינין, חוטמא. ג"ע : גן עדן ; גלוי עריות. ג"ע אח"פ : גולגלתא, עינים, אוזן, חוטם, פה. ג"פ : ג' פעמים. ג"ר : ג' ראשונות. ג"ש : גזרה שוה. ג"ת : ג' תחתונות.

ד

ד' : דף. ד"א : דבר אחר ; דרך אמת. ד"ה : דברי הימים ; דבור המתחיל. דהו"ג : דהוד וגבורה. דו"ג : דבר ונוקבא. דו"ק : התכונן היטב ; דייק. ד"ו : דפוס וזלצבך. דחז"ל : דברי חכמינו זכרם לברכה. דט"ר : דט' ראשונות. דכ"ז : דכל זה. דלפי"ז : דלפי זה. ד"מ : דפוס מנטובא ; דרך משל ; דיני ממונות, דבר מצוה. דנת"א : דנקודות, תגיף, אותיות. דע"כ : דעל כן ; דעל כרחך. דע"ס : דעשר ספירות. דעסמ"ב : דע"ב סיג מיה בין. דפו"י : דפוס ישן. דצח"מ : דומם, צומח, חי, מדבר. ד"ק : דפוס קרימונה. ד"ש : דרכי שלום. ד"ת : דברי תורה, דין תורה. דת"י : דעת, תפארת, יסוד.

ה

הי"ע : השם ירחם עליו. האר"י : האלקי רבינו יצחק. ה"ג : ה' גבורות. ה"ה : הוא הדין ; הרי הוא ; הלא הוא. שני ההי"ן של שם הוי"ה. הה"ד : הוא הוא דכתיב. ה"ח : ה' חסדים. ה"י : היה. הי"ם : הוד, יסוד, מלכות. (ג' אותיות משם אלהים). הל"ל : הוי ליה למימר. ה"מ : ה' מקיפים ; הני מילי. ה"נ : הכא נמי. הנו' : הנוכר. הנו"ל : הנוכר לעיל ; הנוכר למעלה. ה"ס : הוא סוד. ה"פ : הכי פשיטו ; ה' פעמים ; ה' פרזופין ; הכי פירושו. ה'ק' : הקדוש. ה"ק : הכי קאמר ; ה' קצוות. הקב"ה : הקדוש ברוך הוא. הקסוה"ז : הקדמת ספר הזהר. ה"ד : ה' ראשונות ה' ראשונה. הרמ"ק : האלקי רבינו משה קורדובירו. השי"ת : השם יתברך. ה"ת : ה' תתאה. ה' תחתונות. התפ"א : התפשטות א' התפ"ב : התפשטות ב'.

א"א : אברהם אבינו ; אי אפשר ; אריך אנפין ; ארך אפים. אב"א : אחר באחר. אב"ג : אבא בכח גדולת. אבי"ע : אצילות בריאה יצירה עשיה (ד' עולמות העליונים). א"ג : אין גורסים ; ארבע גלויות. א"ד : אינו דומה ; איכא דאמרי (יש אומרים). אדה"ר : אדם הראשון. ארל"ג : אפשר דלא גרסינן. א"ה, א"ה, א"ה : אומות העולם. אה"ל : אור הלבנה. אר"א : אבא ואמא ; אחד ואחד. אר"ח : אור חוור. אר"י : אור ישר. א"י : ארץ ישראל. אר"מ : אור מקיף. אר"נ : אריך ונוקבא. אר"פ : אור פנימי. אחב"פ : אחר בפנים. אח"ז : אחר זה. אחז"ל : אמרו חכמינו זכרם לברכה. אח"כ : אחר כך ; אחרי כן. אח"פ : אוזן חוטם פה. א"כ : אם כן ; אינו כדאי ; אין כאן. אכמ"ל : אין כאן מקומו להאריך. א"ל : אמר ליה. אל"ה : ג' אותיות משם אלהים. אמ"ר : אור מים רקיע. אנ"כ : אורות נצוצין כלים. א"ס : אין סוף. אע"ג : אף על גב. אע"פ : אף על פי. אעפ"כ : אף על פי כן. א"צ : אינו צריך. אצ"ל : אין צריך לומר. א"ק : אדם קדמון (שם עולם) ; אין קץ ; אמר קרא (כתוב במקרא). אקב"ו : אשר קדשנו במצותיו וצונו. א"ר : אמר רב ; אל רחום. אדגמ"ן : אוריאל, רפאל, גבריאל, מיכאל, נוריאל (שמות מלאכים). ארמ"ע : אש, רווח, מים, עפר (ארבע יסודות העולם). אשל"י : אדום, שחור, לבן, ירוק. א"ת : אם תאמר ; אל תאמר ; אל תקרא ; אי תימא. א—ת (האותיות מן א עד ת). א"ת ב"ש : אחד מצרופי אותיות הא"ב (הראשונה עם האחרונה, השניה עם זו שלפני האחרונה וכן הלאה). את"ל : אם תמצא לומר. אתעד"ל : אתערותא דלעילא. אתעדל"ת : אתערותא דלתתא.

ב

ב"א : בראשית א' ; בן אדם ; בנין אב ; ברוך אתה. בא"ד : באמצע דבור. באב"ע : באצילות, בריאה, יצירה, עשיה. באד"ר : באורא רבא. באדר"ו : באורא זוטא. בא"י : ברוך אתה ה'. ב"ב : בראשית ב'. בג"ד : בנין דא. בג"ה : בינה גבורה, הוד. בג"כ : בנין כף. ב"ד : בית דין. ב"ד"א : כמה דברים אמורים ; בנין אחרת. בדו"ר : בדחילו ורחימו. ב"ה : בית המקדש ; בין השמשות. בהכ"נ : בית הכנסת. ביהמ"ק : בית המקדש. בוצד"ק : בוצינא דקודנותא. בחי' : בחינה. בחי"א : בחינה א'. בחי"ב : בחי"ג בחי"ד : בחינה ב'גידי. בי"ע : בריאה, יצירה, עשיה. בכ"מ : בכל מקום ; בכמה מקומות. במ"א : במקום אחר. במ"ר : במדרש רבה. ב"ג : בד נש. ב"ן : מספר (שם הויה במילוי ההי"ן) בס' : בספר. בס"ד : בספרא דצניעותא ; בסיעתא דשמיא. בסו"ה : בסוד הכתוב. ב"ע : בריאות עולם. בע"א : בענין א'. בע"ה :

מאזנים, עקרב, קשת, גדי, דלי, רגים, ט"ת : ט

תחתונות

י"א : יש אומרים ; יש אסירים ; ירא אלהים ; ירחמהו אל. יא"י : ישוב ארץ ישראל. יא"ל : יש אם למקרא ; יש אם למסורת ; יזכרם אלהים לטובה. י"ג : יש גורסים ; יין גסן ; מספר. י"ד : יש דורשים. י"ה : (ב' איתיות הראשונות משם הוי"ה). י"ה"א : ג' מלאים של שם הוי"ה יודין ההין אלפין. י"ה"כ, י"ה"כ"פ : יום הכפורים. י"ה"ר : יהי רצון. י"ו"כ : יום כסור. י"ו"ש : ימין ושמאל. י"הנר"ן : יחידה, חיה, נשמה, רוח, נפש. י"ט : יצר טוב ; יש טעם ; יום טוב. י"ו"ט : יום טוב. י"ול"א : יתברך ויתעלה לעולם אמן. י"י : רמו על יחוד הוי"ה ואדני. י"י"י : יברכך יאר ישא. י"כ"ק : יום כסור קטן. י"ל : יש לומר. י"מ : יש מפרשים ; יש מקומות ; יציאת מצרים. י"ס : יוד ספירות ; יש ספרים ; יש סוברים. י"ט"ג : יש ספרים גורסים. יצה"ט : יצר הטוב. יצה"ר : יצר הרע. יש"א : ימין, שמאל, אמצע. ישסו"ת : ישראל סבא ותבונה. ית' : יתברך ; יתעלה. ית"ש : יתברך שמו.

כ

כ' כבוד. כ"א : כי אם ; כל אחד ; כך אומר ; כתוב אחד ; כלל אחד. כא"א : כתוב אחד אומר. כאו"א : כל אחד ואחד ; כל איש ואיש. כאו"ל : כל אומה ולשון. כאחזו"ל : כך אמרו חכמינו זכרם לברכה. כ"ב : אותיות התורה. כ"ג : כהן גדול. כ"ד : קדי דבור ; כל דבר ; כך דרשו. כד"א : כמה דאת אמר ; כדא דאת אמרת. כד"ש : כדרך שאמרו. כ"ה : כתוב הכא. כה"א : כן הוא אומר. כה"ג : כהן גדול ; כהאי גוונא. כהמ"ג : כל המוסיף גורע. כה"ב : כן היא נוסחת. כה"ק : כתבי הקודש. כו' וכו' : וכולה ; (לאמור) : על הקודא לגמור כל הפסוק או המאמר, שהובא רק חלק ממנו). כו"כ : כך וכך. כו"פ : כלל ופרט. כופו"כ : כלל ופרט וכלל. כ"ז : כל זה ; כל זמן ; כף זכות ; כלי זיין. כ"ח : כלי חיצון ; כתר חכמה. כח"ב : כתר, חכמה, בינה. כחב"ד : כתר, חכמה, בינה, דעת. כח"ב תו"מ : כתר, חכמה, בינה, תפארת ומלכות. כ"י : כנסת ישראל ; כתב יד ; ירבו. כ"כ : כל כך, כמו כן ; כתוב כאן. כל"ז : כלי זיין. כל"י : כהן, לוי, ישראל. כ"מ : כל מה ; כל מקום ; כן מצאתי ; כן משמע ; כן מוכח. כמד"א : כמה דאת אמרת. כמו"ש : כמו שכתוב. כמש"א : כמו שאתה אומר. כמש"ה : כמו שאמר הכתוב. כ"ב : כן נאמר ; כן נראה. כנה"ג : כנסת הגדולה. כנז' : כנוכר. כנ"י : כנסת ישראל. כנ"ל : כנוכר לעיל ; כן נראה לי. כנלע"ד : כן נראה לפי עניות דעתי. כסה"כ : כסא הכבוד. כ"ע : כולי עלמא ; כתר עליון. כ"פ : כלי פנימי ; כל פנים ; כך פרשו. כצ"ל : כן צריך לאמור, להיות, לבאר. כ"ק : כלי קודש. כ"ש : כל שכן ; כבוד שמו ; כל שעה ; כבוד שבת. כש"ד : כללו של דבר. כש"כ : כל שכן. כשו"ש : כל שעה ושעה ; כל שנה ושנה. כש"ט :

ראכ"מ : ואין כאן מקומו. ואכמ"ל : ואין כאן מקום להאריך. ואל"כ : ואם לא כן ; ואהבת לרעך כמוך. ובעוה"ר : ובעונותינו הרבים. ובש' : ובשער. וגו' : וגומר (ראה וכו'). ודו"ק : דייק (כמו התבונן היטב, לדייק בשעת העיון ולא בקרוב). וד"ל : ודי למבין. ול"ב : ודי לחכימא ברמיזא. והמ"י : והשכיל יבין. וזה"ד : וזה הדין. וז"ל : וזה לשונו. וכה"א : וכן הוא אמר. וכו' : וכולה ; וכולי. (כמו וגומר, סימן להמשיך את המאמר או המספר עד הסיף, אף אם אין סיפו נזכר בכתב). ול"ב : ולי נראה. ונלע"ד : ונראה לפי עניות דעתי. וע"ד : ועל דא. ועד"ז : ועל דרך זה. ועכ"ז : ועם כל זה ; ועל כל זה. ו"ק : ו' קצוות. וש"ב : ושם נסמך. ו"ת : ו' תחתונות. ות"י : ותיקונים.

ז

ז"א : זעיר אנפין ; זכות אבות ; זה אומר. זאה"ל : זכור אותו האיש לטוב. זא"ז : זה אצל זה ; זה אל זה ; זה את זה ; זה אחר זה (וכן זו). זב"ז : זה בזה. זה"ז : זמן הוה. זה"ש : זה הוא שאמר. זו"ן : זעיר ונוקבא. זה לשונו ; זכרו (זכרוננו) לברכה. זל"ז : זה לזה. ז"ח : זהר חדש. זכ"ל : ז' כוכבי לכת. זלמ"ז : זה למטה מזה ; זה למעלה מזה. ז"מ : ז' מלכים. זמ"ז : זה מזה. זמ"ן נק"ט : סדר ששת סדרי המשנה ; זרעים, מועד, נשים, נזיקין, קדשים, טהרות. ז"ס : זה סוד. ז"ע : זה ענין. זעה"א : זקני עם הארץ. זע"ז : זה על זה. ז"פ : ז' פעמים. זצ"ל : זכר צדיק לברכה. ז"ק : זרע קודש ; זקף קטן. ז"ש : זה שכתב ; שאמר. ז"ת : ז' תחתונות. זת"ז : זה תוך זה ; זה תחת זה.

ח

ח' : חלק ; חוש. ח"א : חלק א' ; חכמים אומרים ; חד אמר. ח"ב : חלק ב' ; חכמה בינה. חב"ד : חכמה, בינה דעת. חבת"ם : חכמה, בינה, תפארת, מלכות. ח"ג : חלק ג' ; חלופי גרסאות. ח"ד : חלק ד'. חד"ר : חסד דין רחמים. ח"ה : חלק ה' ; חלול ה'. חה"ש : חלול השם. חה"מ : חול המועד. ח"ו : חלק ו' ; חסר ואו ; חס ושלום. חו"ג : חסדים וגבורות. חוה"מ : חול המועד. חוהמ"ס : חול המועד סוכות. חוהמ"פ : חול המועד פסח. חו"ל, ח"ל : חוץ לארץ. ח"ז : חלק ז ; חדש זה. חז"ל : חכמינו זכרם לברכה. חח"ן : חכמה חסד נצח. חכ"א : חכמים אומרים. חל"ה : חלק לעולם הבא. חנ"ה : חנוכת הבית. חנכ"ל שצ"ם : שבעה כוכבי הלכת ; חמה, נגה, כוכב, לבנה, שבתאי, צדק, מאדים. ח"ס : חכמה סתימאה. ח"ע : חיי עולם. חע"ה : חיי עולם הבא. חש"ח : חולם, שורק, חיריקי.

ט

ט"א : טור א' ; טעם אחר. טו"ר : טוב ורע. ט"מ : טיבאית מת ; טעמא מאי ; טעמי מקרא. טנת"א : טעמים נקודות תנין, אותיות. ט"ס : ט' ספירות. ט"ר : ט' ראשונות. טש"ת, סא"ב, מע"ק, גד"ד : י"ב המזלות ; טלה, שור, תאומים, סרטן, אריה, בתולה,

כתר שם טוב. כש"ש : כמו שכתבתי שם. כ"ת : כתר תורה. כתה"ק : כתבי הקודש. כתחז"ל : כתקון חכמינו וזכרם לברכה.

ל

ל"א : לשון אחר. לא"א : לא אמרו אלא. ל"ב : מספר. לבנ"ה : ל"ב נתיבות החכמה. ל"ג : לא גרסינו. ל"ד : לאו דוקא ; לפי דעת ; לא דמי. לד"א : לדעת אחרים ; לדבר אחר. לד"ה : לדברי הכל. ל"ה : לבנת הספיר ; למען השם. לה"פ : לחם הפנים. לו"ל : לפני ולפנים. ל"ו : לשון זכר. לזע"צ : לזכר עולם יהי צדיק. ל"כ : לא כתוב ; לא כן. לכאו"א : לכל אחד ואחד. לכ"ל : לכן נראה לי. לכ"ע : לכולי עלמא. לכ"ש : לא כל שכן. ל"מ : לא מצאתי. למה"ד : למה הדבר דומה. ל"נ : לי נראה ; לשון נקבה. לב"ל : לכן נראה לי. לע"ע : לעת עתה. לעסמ"ב : לע"ב. ס"ג כ"ה. ב"ן. לעה"ל : לעתיד לבוא. לפ"ג : לפרט גדול. לפמ"ש"ה : לפני משורת הדין. לפ"ע : לפי עיני. לפע"ד : לפי עניות דעתי. לפ"ק : לפרט קטן. לפ"ש : לפי שעה. ל"צ : לא צריך. ל"ש : לא שנו ; לא שנה ; לא שייך ; ליל שמורים. לשה"ר : לשון הרע. לש"ש : לשם שמים. ל"ת : לא תעשה.

מ

מ"א : מקום אחר ; מקום אחד ; מדרש אגדה ; מלכים א' ; מים אחרונים ; מנהג אבותינו. מאה"ג : גאור הגדול ; מאור הגולה. מארז"ל : מאמר רבוהיני זכרם לברכה. מ"ב : שם מ"ב אותיות ; מה בכך ; מתן כסתה. מב"ד : מיתת בית דין ; משיח בן דוד. מב"ו : מלך בשד ודם ; מתנת בשד ודם. מב"י : משיח בן יוסף. מ"ג : מחזור גדול (כ"א שנים) ; מ"ד : מ"ן דוכרין ; מאן דאמר ; מאי דכתיב ; מי דמי ; מה דעתך ; מי דבש. מד"א : מאן דאמר ; משום דרכי אמורי. מדה"ד : מדת הדין. מדה"נ : מדרש הנעלם. מדה"ר : מרת הרחמים. מד"ש : מפני דרכי שלום. מ"ה : מספר הויה במילוי אלפין ; משום הכי ; מלך העולם ; מלאך המות. מה"ד : מדת הדין. מהל"ל : מה הוה ליה למימר. מה"מ : מלאך המות ; מלך המשיח ; מנא הני מילי. מה"נ : מדרש הנעלם. מה"ש : מלאכי השרת. מו"ל : מוציא לאור. מול"מ : מטי ולא מטי. מו"מ : מעלה ומטה ; משא ומתן ; מגע ומשא. מו"ס : מוחא סתימאה. מוצי"ט : מוצאי יום טוב. מוצש"ק : מוצאי שבת קודש. מו"ש : מוצאי שבת. מ"ו : משנה ז'. מחז"ל : מאמר חכמינו וזכרם לברכה. מ"ט. מקח טעות. מטטרון : שם מלאך. מ"י : ב' אותיות משם אלהים. מכ"ש : מכל שכן. מ"ל : מנא לן. מלה"ד : משל למה הדבר דומה. מלה"ש : מלאכי השרת. מל"ת : מצות לא תעשה ; מכיח לפי תומו. מ"מ : מכל מקום ; מארי מתניתין ; מארי מתבתא ; מאי שמע ; מראה מקום ; מת מצוה ; משנה מקום. ממ"ה : מלך מלכי המלכים. ממ"ן : ממה נפשך. מ"ן : מ"ן נוקבין. מנ"מ : מאי נפקא מינה ? מ"ס : מרת סדום ; מר סכר ; מוחא סתימאה. מסדה"ו : מסורת הוזהר. מ"ע :

מצות עשה ; מראית עין ; מצות ערוך. מע"ה : מעלה עליו הכתוב. מע"ט : מעשים טובים. מעל"ע : מעת לעת (יום שלם). מ"צ : משיח צדק. מצפ"ץ : שם הויה באותיות א"ת ב"ש. מרע"ה : משה רבינו עליו השלום. מ"ש : מה שכתוב ; מאי שנא. משא"כ : מה שאין כן. מש"כ : מה שכתוב כאן. מ"ת : משנה תורה ; מתן תורה. מת"ל : מה תלמוד לומר.

נ

נ"א : נוסחא אחרינא ; נביאים אחרונים. נא"כ : נאמר כאן. נג"ע, ר"ע : נפילים, גבורים, ענקים, רפאים, עמלקים. נ"ה : נצח הוד. נה"י : נצח, הוד, יסוד. נה"מ : נצח, הוד, יסוד, מלכות. נו"נ : נע ונד ; נעשה ושמע. נוק' : נוקבא. נח"ש : נדוי, חרם, שמתא. נ"ל : נראה לי. נ"מ : נפקא מינה. נ"נ : נח נפש. נ"ע : נוקבי עינים ; נשמתו עדן ; נוחו עדן. נ"צ : נחמת ציון. נק' : נקרא. נ"ד : נפש רוח ; נחת רוח ; נביאים ראשונים. נר"ן : נפש, רוח, נשמה. נרנח"י : נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה. נש"ב : נ' שערי בינת נת"א : נקידות, תגין, אותיות.

ס

ס"א : ספרים אחרים ; סטרא אחרא ; סתרי אותיות ס"ב : סימן ברכה. ס"ג : (הוי"ה במילוי יודין ואלף בואו) ; סנהדרין גדולה. ס"ד : סוף דבר ; סלקא דעתך. סד"א : סלקא דעתך אמינא. סו"ה : סוד הכתיב. סו"ס : סוף סוף. סי' : סימן. ס"י : ספרים ישנים ; ספר ישן ; סימן יפה ; ספר יצירה. ס"ל : סח לי ; סבירה ליה. ס"מ : סטרא מסאבותא. ס"נ : סכנת נפשות. ס"ע : סדר עבודה. ס"פ : סוף פסוק. ספ"י : סבר פנים יפות. ספ"י : ספירה. ס"ת : סטר תורה ; סתרי תורה ; סוף תיבה.

ע

ע' : עיין. ע"א : ענף א' ; עמיד א' ; ענין אחר. עאכו"כ : על אחת כמה וכמה. ע"ב : (הויה במילוי יודין) ; שם ע"ב. עבגע"מ : עור, בשר, גידין, עצמות, מוחא. ע"ג : ענף ג' ; עבדת גלולים ; על גב. ע"ד : על דבר ; על דרך ; על דעת. עד"ה : על דרך הכתוב ; על דרך האמת—האמיר. עד"ו : על דרך זה. עד"מ : על דרך משל. עד"ר : על דרך רמז. ע"ה : עליו השלום ; עשרת הדברים ; עם הארץ ; עין הרע ; עבד ה'. עה"ב : עולם הבא. עה"ז : עולם הזה. עה"ח : עץ החיים. עה"ר : עין הרע. עה"ש : עליו השלום. עו"א : עובדי אילים. עה"ב : עולם הבא. עוה"ז : עולם הזה. עומ"ש : עול מלכות שמים. עו"נ : עתיק וניקבא. ע"ז : עבודה זרה ; על זה ; עם זה ; עבר זמנו. ע"ח : עץ חיים. ע"ט : על טעם ; עצה טובה ; עין טובה. ע"י : עיין ; עילאין. ע"י : על ידי ; על יד. עי"א : על ידי אחרים. עיה"ק : עיר הקדש. עיו"ט : ערב יום טוב. עיו"כ : ערב יום כפור. עיו"ז : על ידי זה. עי"מ : עביר, יניקה, מוחין. עיקת"ו : עיר קדשנו תבנה ותכונו. ע"כ : על כן ; עד כאן ; עד כמה ; עבודת כוכבים ; עבד כנעני.

עכאר"א : על כל אחד ואחד ; עם כל איש ואיש.
עכ"ד : עד כאן ובריו. **עכ"ז :** עד כל זה. **עכ"ם :**
 עבודת כוכבים. **עכ"ל :** עד כאן לשונו. **עכ"פ :** על
 כל פנים. **ע"ל :** עין לעיל. **ע"מ :** על מנת ; על
 משקל ; עשר מאמרות ; על מה ; על מחצה ; עשר
 מכית. **עמוד"א :** עמודא דאמצעייתא. **עמ"ש :** עין מה
 שכתבתי ; עד מאה שנים ; עול מלכות שמים. **ענ"ב :**
 עקודים, נקודים, ברודים. **ע"ס :** עשר ספירות ; על
 סמך. **עמס"ב :** ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. **עע"ז :** עובדי
 עבודה זרה. **עעכו"ם :** עובדי עבודת כוכבים ומזלות.
ע"פ : על פי. **עצה"ד :** עץ הדעת. **עצה"ט :** על
 צד היתר טוב. **ע"ק :** עתיקא קדישא. **ע"ר :** ערב רב.
ערה"ה : ערב ראש השנה. **ערה"ח :** ע"ב ראש השנה.
ע"ש : עין שם ; ערב שבת ; על שלחן. **עש"א :** עד
 שיבוא אליהו. **עש"ה :** עין שם היטב. **עש"מ :** על
 שום מה. **ע"ת :** ערוב תחמים ; על תנאי.

פ

פ"א : פרק א' ; פעם אחת ; פירוש אחר. **פא"פ :**
 פנים אל פנים ; פה אל פה ; פעם אחר פעם. **פ"ב :**
 פרק ב'. **פב"א :** פנים באחור. **פב"פ :** פנים בפנים.
פ"ג : פרק ג'. **פ"ד :** פסק דין ; פרק ד'. **פד"ה :**
פדה"ב : פדיון הבן. **פז"א :** פנים ואחור. **פז"ח :**
 פנימיות וחיצוניות. **פז"כ :** פרט וכלל. **פז"ר :** פריה
 ורביה. **פי' :** פירוש. **פי"י :** פושעי ישראל ; פועל
 יוצא. **פל'ו :** פלוני. **פלח"ק :** פתיחה לחכמת הקבלה.
פלפה"ס : פתיחה לפירוש הסלם. **פמ"א :** פנים
 מאירות. **פמ"ס :** פנים מסבירות. **פ"ב :** פקוח נפש.
פדיון נפש. **פס"ד :** פסק דין. **פ"פ :** פתחון פה.
פ"ק : פרק קמא ; פורים קטן ; פרט קטן. **פר"א :**
 פרקי רבי אליעזר. **פרד"ס :** פשט, רמז, דרוש, סוד.

צ

צא"ל : צריך אתה לדעת. **צ"ג :** ציון ג' ; צום גדליה.
צ"ד : ציון ד' וכדומה. **צח"מ :** צומח, חי, מדבר.
צ"ל : צריך לומר ; צריך להיות. **צ"ע :** צריך עיון.
צעב"ח : צער בעלי חיים. **צע"ג :** צריך עיון גדול.

ק

ק' : קדוש ; קמא ; קהל ; קטן. **ק"א :** קונטרס
 אחרון. **קב"ה :** קודשא בריך הוא. **קבו"ש :** קודשא
 בריך הוא ושכינתיה. **קה"מ :** קריאת המגילה. **קה"ק :**
 קדש הקדשים. **קה"ת :** קריאת התורה. **ק"ו :** קל
 וחומר. **קו"ח :** קל וחומר. **קוש"י :** קוצו של יור.
קכ"ד : קדם כל דבר. **קלי' :** קליפות. **קמ"ל :** קא
 משמע לן. **ק"פ :** קרבן פסח. **ק"ק :** קדש קדשים ;
 קדשים קלים. **קק"ק :** קדוש, קדוש, קדוש. **ק"ש :**
 קריאת שמע ; קבלת שבת.

ך

ר"א : ר' אכא ; רבי אלעזר. **ראב"ד :** ראש בית

דין. **ר"ג :** ריש גלותא. **רדל"א :** רישא דלא אחידע.
ר"ה : ראש השנה. **רה"י :** רשות היחיד. **רה"ק :**
 רוח הקודש. **רה"ר :** רשות הרבים. **ר"ח :** ראש חודש.
רח"ו : ר' חיים וויטאל. **ר"י :** רבי יהודה ; רבי יצחק ;
 רבי יוסי. **רי"ו :** מספר. **ר"ל :** רחמנא לשויב ;
 רחמנא ליצלן ; ראה לדבר ; רצוני לומר. **ר"מ :** ראש
 מתיבתא ; רעיא מהימנא ; ריש מתיבתא. **רמ"ח :**
 מספר. **רמ"ק :** ר' משה קורדובירו. **רע"מ :** רעיא
 מהימנא. **רפ"ח :** מספר. **רשב"י :** ר' שמעון בר
 יוחאי. **רשר"ד :** ראה, שמיעה, ריה, דבור. **ר"ת :**
 ראשי תיבות. **רת"ס :** ראש, תוך, סוף.

ש

ש' : שורה. **שעה. ש"א :** שמואל א' ; שלישי אמצעי ;
 שלישי א'. **ש"ב :** שמואל ב' ; שער ב'. **שבי"ב :**
 שבירת כלים. **ש"ג :** שער ג' ; שיעור ג'. **שג"ע :** של
 גן עדן. **שה"ש :** שיר השירים. **שו"ש :** ששון
 ושמחה. **שו"ת :** שאלות ותשובות. **ש"ח :** שנת
 חנם ; שבת הנכה. **שי"ל :** שיש לאמר ; שיש לברך.
ש"כ : מספר. **שכ"א :** שכל אחד. **שכאו"א :** שכל
 אחד ואחד. **שמרשב"י :** שער מאמרי רבי שמעון
 בן יוחאי. **ש"נ :** שם נסמן. **שנגל"ה :** שורש, נשמה,
 גוף, לבוש, היכל. **שנא"ן :** (ר' חיות המרכבה) שור,
 נשר, אריה, אדם. **שס"ה :** מספר. **ש"ע :** שלישי
 עליון ; שמנה עשרה ; שמיני עצרת. **ש"צ :** שליח
 צבור. **שצ"ם חנכ"ל :** (ז' כוכבי לכת) שבחאי, צדק,
 מאדים, חמה, נוגה, כוכב, לבנה. **ש"ר :** שלוש רגלים ;
 שם ר' ש"ש ; שם שמים. **ש"ת :** שמחת תורה ;
 שלישי תזתון.

ת

ת"א : תרגום אונקלוס ; תרוץ אחר. **תא"מ :** תהלים,
 איוב, משלי. **ת"ד :** תיקונא דיקנא. **תה"ד :** תפלת
 הדרך. **תה"ר :** תהומא רבא. **תה"ש :** תפלת השחר.
ת"ו : תם ונשלם. **תובב"א :** תבנהו יתכונן במהרה
 בימינו אמן. **תובי"ל :** תם ונשלם ברוך ה' לעולם.
תוה"ק : תורתנו הקדושה. **תו"מ :** תפארת ומלכות ;
 תרומות ומעשרות ; תיכף ומיד. **ת"ה, שלב"ע :** תם
 ונשלם שבח לאל בורא עולם. **תושב"כ :** תורה שבכתב.
תשבע"פ : תורה שבעל פה. **ת"ז :** תקוני זהר.
ת"ח : תא חזי ; תקונים חדשים ; תלמיד חכם.
תחה"מ : תחית המתים. **תכ"ב :** תלת כלילן בתלת.
תכ"ד : תוך כדי דבור. **תכ"ה :** תורת כהנים. **ת"ל :**
 תלמוד לומר ; תרי לישני (שתי גוססאות) ; תהלה לאל.
ת"מ : תפלת מנחה. **תע"ס :** תלמוד עשר ספירות.
ת"ע : תפלת ערבית. **תרי"ג :** (מספר) תרי"ג מצות.
תק"ח : תקונים חדשים. **ת"ש :** תפילין של ית.
תש"ד : תפילין של ראש. **ת"ת :** תפארת.

תפלה קודם הלמוד מהאר"י זיע"א

רבון העולמים ואדוני האדונים אב הרחמים והסליחות מודים אנחנו לפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו בקידה ובהשתחויה שקרבנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה מה אנו ומה חיינו אשר עשית עמנו חסד גדול כזה על כן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך שתמתול ותסלח לכל חטאתינו ועונותינו ואל יהיו עונותינו מבדילים ביננו לבינך. וכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתכונן את לבבינו ליראתך ולאהבתך ותקשיב אזניך לדברינו אלה ותפתח לבבנו הערל בסודות תורתך ויהיה למודינו זה נחת רוח לפני כסא כבודך כריח נחוח ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתנו ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם וזכותם וזכות אבותם וזכות תורתם ותמימותם וקדושתם יעמוד לנו לבל נכשל בדברים אלו ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים כמאמר נעים זמירות ישראל: „גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך“. כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. „יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי“.

בקשה זו חיקן החסיד איש האלהי המחבר הק' לאומרה
קודם שיכנס בפרדס כמו שזכר בהמפתחות וזו היא התפלה:

יושב המרומים ומשגיח התחתונים, אדר"ן לכ"ל הנאצלי"ם,
יחי"ד מיוח"ד אח"ד, מל"ך נאד"ר, מאצי"ל כל נאצל. בור"א
כל נברא. יוצ"ר כל נוצר. עוש"ה כל נעשה. מי יגיע להשיג
אחד מאלף אלפים ורבי רבבות גדול מעלת רום הסתר סתדי
מעשי"ך, כ"ש גדול יצירותי"ך. ומי יחשוב לדעת אחד מאלפי
אלפים ורבי רבבות סתרי סודות צפונים בבריאת"ך. כ"ש
וק"ו להשיג קצת מן הקצת מחלק מן החלק של אלף אלפי
אלפים ורבי רבבות מנאצליך. שאדון יחיד ואין שני מתייחד
עמהם ייחוד גמור.

לכן ה' אלהי, גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך, ומחול
וסלח והעבר על כל חטאתי ועונותי ופשעי, שחטאתי
ושעויתי ושפשעתי לפניך, מיום היותי על האדמה עד היום
הזה, שאין אני עו פנים וקשה עורף לומר לפניך ה' אלהי
ואלהי אבותי צדיק אני ולא חטאתי, אבל חטאתי עויתי
פשעתי, אני וכל מאתיים וארבעים ושמונה אברי, ושלש
מאות וששים וחמשה עורקי וגידי, ונפשי ורוחי ונשמתי,
והגלויים עמי, כלנו כצאן בלי רועה, תעינו וקלקלנו את
אשר לא נוכל לתקן, אם לא בשפע הרב הבא מלמעלה,
מרום מעלת סדר הצנורות. היודע מעותי תקן את אשר
שחתתי, וזכני באור תורתך, וחשכני משגיאות, ורוח נדיבה
תסמכני, ואלמדה פושעים דרכיך, ואבינה נועם רזי תורתך,
ללמוד וללמד לשמור ולעשות, אמן ואמן סלה ועד. יהיו
לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי.

רבי חזקיה

נ"א רבי אלעזר

בוהרי חמה ובנוסחת א"י

מאמר השושנה

(א) פתח, כתיב (א) (א) כשושנה בין החוחים. מאן שושנה, דא (ב) (ב) כנסת ישראל. ב בגין דאית שושנה ואית שושנה, ג מה שושנה דאיהי בין (ג) החוחים

חלופי גרסאות

א נ"א כשושנה בין החוחים מה שושנה דא דאיהי בין החוחים וכו' (אור הלבנה). ב נ"א בגין דאית שושנה ואית שושנה ל"ג. ג נ"א ד"א מה שושנה דאיהו בין החוחים וכו' (אה"ל).

מסורת הזהר

(א) (שיר ב) ב"א אות רצח תולדות יח ויחי רלד שמות ססד כי תשא לא שמיני לט אמור שלג חקת יח פנחס סח שצג שצח ואתחנן סו האזינו י יכ ת"ז תכ"ה דף עא. תכ"ו שם תל"ח דף עח : ז"ח יתרו יב. (ב) יתרו שפה.

דרך אמת (א) רחל. (ב) לאה כלת משה מלגאו. (ג) רחל.

השושנה

חכמה, בינה, תפארת ומלכות, משום שספירת התפארת כוללת בתוכה שש ספירות חג"ת נה"י. והן נעשו חמש פרצופין : א"א, וא"א, וז"ן. הכתר נק' בשם אריך אנפין. חכמה ובינה נק' בשם אבא ואמא. ת"ת ומלכות, נק' בשם זעיר אנפין ונוקבא. (ביאורן של עשר הספירות ע"י בפתיחה לחכמת הקבלה אות ה').

ודע, שסוד ז' ימי בראשית הי"ט ב' הפרצופין ז"א ונוקבא דאצילות, שיש בהם ז' ספירות חג"ת נה"י ומלכות, כנ"ל. אשר באלו הכתובים דמעשה בראשית מתבאר, איך אבא ואמא, שהם חו"ב, האצילו אותם מתחילת התהוותם עד סוף הגדלות, שנהג בהם בהמשך שתא אלפי שני. וענין זה מתבאר והולך כאן בוהר בראשית.

ור' חזקיה פתח בביאור הנוקבא דז"א לבאר סדר אצילותה מאמא, שהיא הבינה הנק' בשם

הסולם

מאמר

(א) ר' חזקיה פתח וכו' : ר' חזקיה פתח, כתוב, כשושנה בין החוחים. שואל מהי שושנה. ומשיב, זו היא כנסת ישראל. שהיא מלכות. משום שיש שושנה ויש שושנה. מה שושנה בין החוחים יש בה אדום ולבן אף כנסת ישראל יש בה דין ורחמים. מה שושנה יש בה י"ג עלים, כך כנסת ישראל יש בה י"ג מדות הרחמים המסככות אותה מכל צדדיה. אף אלקים, שבמקרא שבכאן דהיינו בראשית ברא אלקים, משעה שנזכר, הוציא י"ג מלים לסבב את כנסת ישראל ולשמרה. שהן : את, השמים, ואת, הארץ, והארץ, היתה, תהו, ובהו, נחשך, על, פני, תהום, ורוח, דהיינו עד אלקים מרחפת וגו'.

ביאור הדברים, עשר ספירות הן, בתר, חכמה, בינה, חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד ומלכות. ועיקרן הוא רק חמש, בתר, (דטו"י דף א' ע"א)

הקדמת ספר הזהר

אית בה (ג) סומק וחזור, אוף כנסת (ד) ישראל אית בה (ה) דין (ו) ורחמי. מה שושנה
אית בה (ז) תליסר עלין, אוף כנסת ישראל אית בה (ח) תליסר מכילין דרחמי

מסורת הזהר

(ג) ב"א ע תולדות טו וישלח יא ויחי תקח ויקרא רכג אמור שלג האזינו קסב ת"ז תליו דף עז :
עשה ולא תעשה תק"ח דף קיא : (ז) ויחי רלו אמור שלג האזינו קעו. (ח) פנחס שצד ת"ז תכ"ה דף
עא. תכ"ו שם. (ו) ב"א קיב קכו ויצא שטו יתרו תקיב תצוה כ ויקהל קנה אחרי קפד נשא צו שם קכא קסד
שמא פנחס רפו שפז שצד תרמו כי תצא יז ת"ז תכ"ב דף סו. ז"ל בראשית מו תק"ח דף ק. קא. קיג.

דרך אמת (ז) לאה. (ח) ולא גוון. (ו) י"ב ידיה וי"ב ידיה והכוללים.

מאמר הסולם השושנה

נשארת בה בחינת דין, בי היא נצרכת לסוד
המסך המתוקן בה לצורך הזווג הדכאה. שמסבת
הדין שבמסך, הוא מכה על האור העליון
ומחזירו לאחוריו, ומעלה עי"ז ע"ס דאור חוזר
הנקרא אור של דין, וממשיך בתוכן ע"ס דאור
ישר, הנקרא אור של רחמים. (ע"י בפת"חה
לחכמת הקבלה אות י"ד) וע"כ גם בכנסת
ישראל אית בה דין ורחמי כנגד הסומק והחזור
שיש לשושנה בין החוחים.

וז"ס הים שעשה שלמה, העומד על שני
עשר בקר. כי אלו טה"ס התחתונות שלה שנפלו
לבריאה, כנ"ל, נתתקנו שם בסוד שני עשר
בקר, ונקודת הכתר שנשארה באצילות ה"ס
הים העומד עליהם מלמעלה, וכללותם יחד
נק' תליסר עלין דשושנה, וענין ההתחלקות
הזו של עה"ס שלה לסוד י"ג מתבאר להלן
במראות הסולם.

והנה המוחין דגדלות של הנוקבא, שיש
בהם מהארת החכמה, הם נמשכים מסוד י"ג
השמות הנק' י"ג מדות הרחמים. וז"ש אוף
כ"י אית בה י"ג מכילין דרחמי. והעיקר
מה שבא ר' חזקיה להורות בהשואה הזו
משושנה דבין החוחים לכנסת ישראל, הוא
ללמדנו, שכל שיש לנוקבא במצב גדלותה
צריך להמצא בה כנגדן בחי' הכנה והכשר עוד
בתחילת הויתה דהיינו במצב הקטנות. וז"ש,
שכנגד חוזר וסומק דקטנות יוצא בה דין
ורחמי בגדלות, וכנגד י"ג עלין דקטנות יוצא
בה י"ג מדות הרחמים בגדלות. והוא מביא
זאת כאן, בכדי ללמדנו איך הכתובים שלפנינו
מבארים אותם ב' הסדרים דקטנות וגדלות,
הנוהגים באצילות הנוקבא, כמו שממשיך
והולך, אוף אלהים דהכא וכו'.

וז"ש, אוף אלהים וכו' אפיק י"ג
תיבין : מורה, שאלהים שבמקרא דהכא
בראשית

בשם אלהים. וזהו שפתח בביאור השושנה,
שהיא הנוקבא דז"א. והנוקבא דז"א בעת
גדלותה נקראת בשם כנסת ישראל, במ"ש
להלן, וזהו שאומר, מאן שושנה, דא כנסת
ישראל.

ויש בשושנה זו ב' מצבים : מצב של
קטנות, דהיינו של תחלת התהוותה, שאז אין
בה אלא ספי' אחת כתר, שבתוכה מליבש
אור הנפש שלה, וט' הספירות התחתונות שלה
נבחנות כנופלות לבר מאצילות, והן בעולם
הבריאה, ועוד בה מצב של גדלות, שאז
מתעלות ט"ס התחתונות שלה מן עולם הבריאה
אל עולם האצילות, והיא נבנית עמהן לפרצוף
שלם בעשר ספירות, ואז עולה עם ז"א בעלה
לקומה שוה עם או"א דאצילות ומלבישים
אותם, ואז נק' ז"א, בשם ישראל, שהוא
אותיות לי ראש, והנוקבא נק' בשם כנסת
ישראל, על שם שכונסת בתוכה כל האורות
של ישראל בעלה שהיא משפעת אותם אל
התחתונים.

והמצב של הקטנות נק' בשם שושנה בין
החוחים; משום שט"ס התחתונות שלה נתרקנו
מאור האצילות, ונשאר כחוחים, והמצב של
הגדלות נק' בשם שושנה סתם, או כנסת
ישראל, וזה אמרו אית שושנה ואית שושנה.

והנה גוון סומק מורה שיש שם אחיזה
לחיצונים ולקליפות לינק ממנה, וזהו בזמן
המצב של הקטנות, שט"ס התחתונות שלה
הן בבריאה, ויש בה ג"כ בחינת חווד, דהיינו
בכלי דכתר שלה, שאין שם אחיזה לחיצונים.
וז"ש מה שושנה דאיהי בין החוחים אית
בה סומק וחזור, אוף כנסת ישראל אית
בה דין ורחמי להורות כי גם בגדלותה בעת
שנקראת כנסת ישראל, אע"פ שעולה אז
ומלבישה את הבינה במצב גדלותה כנ"ל, מ"מ
(דפריי דף א' ע"א)

דסחרין לה מכל סטרהא. אוף אלהים ז' דהכא, משעתא דאדכר, אפי' ז' תליסר
 תיבין לסחרא לכנסת ח' ישראל ד' ולנטרא לה.
 ב' ולבתר אדכר זמנא אחרא, אמאי אדכר זמנא אחרא, בגין ט' לאפקא
 ח' חמש עלין תקיפין דסחרין לשושנה. ואינון חמש, אקרון ישועות. ואינון

חלופי גרסאות
 ד ולנטלא (אה"ל).

מסורת הזהר

ז' פנחס שצו ר"ז תכ"ו דף ע"א. ח' פנחס שצו
 ר"ז תכ"ו דף ע"א. תל"ה דף ע"ה. תק"ח ק"ו:

דרך אמת ז' פ"י אימא. ח' לאה. ט' אימא אפי' ה' גבורות מנצפ"ך להושיעם מן הקליפות.

השושנה

הסולם

מאמר

ביאור הרברים, חמש עלין תקיפין:
 ה"ס ה"ג של הנוקבא, שהן ע"ס דאו"ח.
 שהנוקבא מעלה על ידי זווג דהכאה באור
 העליון. הנק' אור של דין. (כנ"ל ד"ה סומק)
 כי עה"ס דאור ישר נק' ה' חסדים חג"ת נ"ה.
 והן מתלבשות בה' גבורות חג"ת נ"ה דאו"ח.
 ואלו חמש עלין תקיפין הן, כחות הדין שבמסך.
 המעכב את האור העליון מהתלבש ממסך
 ולמטה. וע"כ נק' עתה דק' ה' עלין תקיפין.
 כי עוד אינה דאויה לזווג עליהם. ובזמן
 הגדלות כשהמסך בא בזווג עם האור העליון
 הם נק' ה' גבורות. כנ"ל.

ואלו ה' עלין תקיפין ה"ס ה' תיבות שיש
 מאלקים תנינא עד אלהים תליתאה, שהן:
 מרחפת על פני המים ויאמר. וז"ש אמאי
 אדכר זמנא אחרא, שמשמע שיש כאן פעולה
 חדשה, ואומר, שהוא כדי להוציא מהנוקבא
 ה' עלין תקיפין אלי. שהם הכנה לזווג בזמן
 הגדלות.

ומה שאלו ע"ס דאו"ח נקראות ה"ג שהן
 חג"ת נ"ה ואינון נקראות כח"ב תו"מ. כנ"ל.
 הענין הוא, מפני שאינון ממשיכות אלא אור
 חסדים לבד, ולכן ירדו כח"ב ממעלתם
 ונקראים חג"ת, ות"ת ומלכות נק' בשם נ"ה.

וז"ש, חמש תרעין וכו', כוס ישועות:
 היינו בעת הגדלות, שה' עלין תקיפין נעשו
 לה' גבורות, אז הם נבחנים לחמש תרעין,
 שהם שערים פתוחים לקבל ה' החסדים דאור
 ישר. וכן הם נקראים ישועות מטעם זה. ואז
 נק' הנוקבא כוס ישועות או כוס של ברכה,
 כי בסגולתן נעשית הנוקבא כלי מחזיק הברכה.
 שהיא ה"ח הנ"ל.

בראשית ברא אלהים, שה"ס הבינה המאצלת
 לנוקבא דו"א, אפי' י"ג מלים שהן: את
 השמים ואת הארץ והארץ היתה תוהו ובוהו
 וחושך על פני תהום ורוח, דהיינו עד אלהים
 תנינא, שאלו י"ג תיבין דומזים על אותם י"ג
 עלין של שושנה בין החוחים בסוד הים העומד
 על שני עשר בקר, כנ"ל, שהם הכנה והכשר
 לכנסת ישראל שתקבל י"ג מכילן דרחמי.
 וז"ש, לפחרא לכנסת ישראל ולנטרא לה,
 כי י"ג מדות הרחמים, שהן המוחין השלמים
 דנוקבא, נבחנו שהן מסככות ומאירות אליה
 מכל הצדדים סביב סביב, ונשמרת על ידיהן
 ממגע החיצונים, כי כל זמן שאין בה המוחין
 הגדולים בהארת החכמה מי"ג מדות, יש בה
 יניקה לחיצונים.

ב' ולבתר אדכר וכו': ואח"כ נזכר
 שם אלקים פעם אחרת: דהיינו אלקים מרחפת
 וגו'. ולמה נזכר פעם אחרת, הוא כדי להוציא
 חמשה עלים קשים המסככים את השושנה.
 ואלו חמשת העלים נקראים ישועות, והם חמשה
 שערים, ועל סוד זה כתוב, כוס ישועות אשא,
 זו היא כוס של ברכה, כוס של ברכה צדיקה
 להיות על חמש אצבעות ולא יותר, כמו
 השושנה היושבת על חמשה עלים קשים, שהם
 כנגד חמש אצבעות. ושושנה זו היא כוס של
 ברכה, מהשם אלקים השני עד שם אלקים
 השלישי חמש מלים, שהן: מרחפת על פני
 המים ויאמר, שהן כנגד ה' עלים הנ"ל. מכאן
 ולהלאה, שנאמר, אלקים יהי אור וגו', הוא
 האור שנברא ונגזו ונכלל כבודית הוא שנכנס
 בשושנה והוציא בה זרע, וזה נקרא עץ עושה
 פרי אשר זרעו בו, והזרע הוא נמצא באות
 ברית ממש.

חמש תרעין. ועל רזא דא כתיב, (ט) כוס ישועות אשא, דא (י) כוס של ברכה. כוס של ברכה אצטריך למהוי על חמש אצבען ולא יתיר, כגוונא דשושנה דיתבא על חמש עלין תקיפין דוגמא (כ) דחמש אצבען. ושושנה, דא איהי כוס של ברכה, מאלהים תנינא עד אלהים תליתאה חמש תיבין. מכאן ולהלאה, (ל) אור דאתברי ואתגניז, ואתכליל בברית ההוא דעאל ה בשושנה ואפיק בה

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ה ג"א בשושנה דא.

(ט) (תהלים קטז) ויחי תתמה תרומה תשפו פקודי תקטו בלק נח ר"ת תכ"א דף סא. תמ"ז ר' פה.

(י) ויצא רא ויחי תתמו תרומה רכח שכ תקסט תשעד תשפו כי תשא לו מא בלק מא קכה פנחס תרכג תרמא עקב לו גו ר"ת תכ"ח דף עב: תמ"ז דף פד: ז"ל תשא יו רות תקפא. (כ) כי תצא פה. (ל) הקסתי קח רא ב"א לג קסז שכג שגא שגב שנג ב"ב קמו קנ תמו ח"י שרה רט בהשמות ח"א דף רסד. ד"י בא גו סא תרומה יו כו תיד פקודי ד עח קפא בהשמות ח"ב דף רעז: ד"י צו קסו אמור ג צד פנחס רלב שסא ר"ת ת"יט דף לט: ת"מ דף פא. ת"ע דף קכ. ז"ל בראשית קלח רלד רות תע תק"ח דף קטו:

מאמר

הסולם

השושנה

אור, ויהי אור, האור כי טוב, בין האור, לאור יום, והי"ג מכילן דרחמי מרומזין בכתוב ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, כי אחד הי"ס וי"ג הוא גם בגי' י"ג. (ועי' בתי"ז תיקון כ"ו).

וה' האורות הללו, הי"ס משחז"ל האור שברא הקב"ה ביום א' היה אדם צופה בו מסוף העולם עד סופו כיון שנסתכל הקב"ה בדור המבול ובדור הפלגה וראה שמעשיהם מקולקלים, עמד וגנזו מהם, (חגיגה י"ב) וזה אמרו דאתברי ואתגניז.

והי"ש, ואתכליל בברית ההוא דעאל בשושנה: כלומר שה' החסדים הללו נכללו מקודם ביסוד דו"א, ולא באו ישר מבינה, הנק' אלהים, אל הנוקבא, והברית היא יסוד דו"א דעאל בשושנה ונתן אותם אליה, והטעם יתבאר בסמוך.

והנה אלו הי"ח היוצאים על הי"ג, כנ"ל, הם נק' זרע, גם תדע, שעיקר תוקף הדין והגבורות שבמסך, שבכחם מכה על האור העליון ומחזירו לאחוריו, הנה הוא נמצא רק בעטרת היסוד דו"א, שהוא ממשיך אותם ממזל ונקא שבדיקנא, והנוקבא מקבלת ממנו רק הארה וענף בלבד, ולפיכך עיקר הזווג שעל המסך, המעלה הי"ג הממשיכות והמלבישות את הי"ח שהם ה' אורות הנ"ל, הנה הוא נעשה ביסוד דו"א, והוא הנותן אותם לנוק', וזה שמדייק להשמיענו, דההוא זרעא, שהם הי"ח והי"ג, קיימא באות ברית ממש, כי באות ברית שהיא עטרת יסוד דו"א, נמצאת ממשיות הגבורות הממשיכות ה' החסדים הנק' זרע,

אבל

הנה מספר הספי' הן בב' בחי' או במספר עשר, שעיקרן הן חמש בחי' כנ"ל, או במספר י"ג, כמו י"ג מדות הרחמים, וההבדל ביניהם הוא, שהמספר עשר מורה על ספירת זרין שיש בהן רק אור חסדים לבד, והמספר י"ג מורה על המוחין דהארת החכמה המקובלת לזרין, וענין זה מתבאר להלן במראות הסולם. ואומר, שכוס של ברכה המורה על המשכת ה' חסדים תוך ה' גבורות שלה, כנ"ל, אצטריך למהוי על חמש אצבען, דהיינו רק במספר עשר, שהן חגית ג"ה בני"ל ולא יתיר, דהיינו לאפוקי ממספר י"ג, והטעם הוא, כי אין הנוק' ראויה לקבל חכמה מסוד הי"ג, זולת בדרך התלבשות החכמה בחסדים, ולפיכך אצטריך מקודם להמשיך ברכה, שהם ה' חסדים על ידי ה' אצבען דוקא, שהן ה' הגבורות, ואז יכולה לקבל גם מ"ג.

ומשמע, שהכונה היא על ה' אצבען דיד שמאל, שהן הי"ג, כי ה' אצבען דיד ימין הי"ס הי"ח, ולפיכך צריכים להגביה את הכוס של ברכה בב' ידי, דהיינו גם עם ה' אצבען דיד שמאל, כדי לרמוז על הכונה הנ"ל דה"ג, אמנם אח"ז בתחילת הברכה צריכים להשאיר את הכוס על ה' אצבען דיד ימין בלבד, כי אין לעורר אחיזה לסי"א היונקת משמאל.

והי"ש, מכאן ולהלאה אור: כלומר, אלהים תליתאה אדכר במאמר יהי אור וכו' שהוא להאציל בחינת הגדלות דנוקבא, שהי"ס הי"ח מכילן דרחמי, אשר ה' החסדים הי"ס ה' פעמים אור שבמאמר, שהן: יהי

(דפרי דף א ע"א)

זרעא. ודא אקרי (מ) עין עושה פרי אשר זרעו בו. ו והוא זרע, קיימא באות ברית ממש.

(ג) וכמה דדיוקנא דברית (א) אזדרע בארבעין ותרין זווגין ז דההוא זרעא, כך אזדרע שמא גליפא מפרש, (ס) בארבעין ותרין אתון דעובדא דבראשית.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ו גיא וההוא זרע קיימא באותו ברית ממש ודיוקנא ואזדרע במ"ב דההוא זרעא כך אזדרע שמא גליפא מפרש במ"ב אתון דעובדא דבראשית (אה"ל). ז גיא ההוא.

(מ) (בראשית א) ב"א פ ויחי תקפו בהשמטות ח"א דף רנו: רנו. ר"ז תכ"א דף ס. ו) ר"ז ת"ה דף יט. תי"ג דף כט: תכ"א דף ס. ת"ע. (ס) ב"א יב שיה יתרו תקמה תרומה עו קט תתקיג תצוה כא קמא פקודי רסו צו קט אחרי מות שמו בהר יו שלח רפו פנחס תשיא תשג בהשמטות ת"י דף כו. תי"ט דף לט. תכ"א דף נ: תכ"ב דף סד: סו: תל"ו דף עח. ריש תמ"ב תס"ט דף קג: קד. במאמר דבעל הקבין ת"ע ככו: קלה. ז"ח אות מה. נט. שפה. ר"ק"ח דף צד: צו. קב: קיב:

כהר יו שלח רפו פנחס תשיא תשג בהשמטות ת"י דף כו. תי"ט דף לט. תכ"א דף נ: תכ"ב דף סד: סו: תל"ו דף עח. ריש תמ"ב תס"ט דף קג: קד. במאמר דבעל הקבין ת"ע ככו: קלה. ז"ח אות מה. נט. שפה. ר"ק"ח דף צד: צו. קב: קיב:

השושנה

הסולם

מאמר

כמא דדיוקנא דברית שהיא יסוד הנוקבא. אזדרע במ"ב זווגין דההוא זרעא, דאות ברית. שהבחן זה הוא ברזא דיחודא דהיינו בסוד הזווג. הנה כך תקיש לסדר אצילות בנינה של הנוקבא ע"י הבינה הנק' עובדא דבראשית. שהיתה ג"כ בסוד שם מ"ב. וכבר ידעת שיש ב' מצבים בבנין הנוקבא. שהם קטנות וגדלות. הנה הקטנות נק' בשם גליפא. שפירושו חקיקה לבית קבול לאורות של זמן הגדלות. כי כל המקובל לנוקבא בזמן הגדלות צריכה להכנה ולהכשרה להם מימי הקטנות. (כנ"ל אות א' בד"ה והנה המוחין) וע"כ נק' בשם גליפא. ובחינת הגדלות שלה נק' בשם מפרש. כי כל הסתום בעת הקטנות מתפרש ונודע בעת הגדלות.

וזה אמרו כך אזדרע שמא גליפא מפרש הנוקבא נק' שם. גליפא היא הקטנות שלה. מפרש הוא הגדלות שלה. וגם הם אזדרעו ונבנו במ"ב אתון. כמו המ"ב זווגין שברזא דיחודא באות ברית. וז"ש מ"ב אתון דעובדא דבראשית שהן מ"ב האותיות המובאות כאן מבראשית עד הב' של ובהו.

הסולם

מאמר השושנה

או בח"ב, וחג"ת עילאין, וחג"ת תתאין ונהי"ם. ויש להבין זה: הרי נאמר בספר יצירה עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר. הרי שאין לגרוע או להוסיף על מספר עשר. אמנם כן הוא שאין לגרוע ולהוסיף על מספר עשר מכל מדרגה או פרצוף. אלא שיש לדעת, שאלו ע"ס כח"ב חג"ת נהי"ם אינו

בדיוקנא

אבל יסוד הנוק' מקבל רק בחינת דיוקנא של הגבורות שלו. וע"כ נק' יסוד הנוקבא רק בשם דיוקנא דברית.

(ג) וכמה דדיוקנא דברית וכו': וכמו שצורת הברית נזרעה במ"ב זווגים מאותו הזרע. כך השם החקוק והמפורש נזרע במ"ב אותיות של מעשה בראשית.

ביאור הדברים, סוד שם מ"ב אתון. הוא הוי"ה פשוטה, והוי"ה במילוי, והוי"ה במילוי דמילוי, שיש בהן מ"ב אותיות. וענינן יתבאר במראות הסולם. וההוא זרעא דקיימא באות ברית, שהן ה"ח וה"ג. כנ"ל. הוא נמשך מהשם מ"ב.

וזה אמרו וכמה דדיוקנא דברית שהיא הנוקבא. אזדרע במ"ב זווגין דההוא זרעא, של אות ברית. כך אזדרע שמא גליפא מפרש במ"ב אתון דעובדא דבראשית, פי' כי ב' בחי' יש להבחין בנוקבא: א' היא בנין פרצופה. שהיא נבנית ע"י הבינה המתבאר כאן בעובדא דבראשית. הב' היא ענין הזדווגותה עם הז"א. הנקראת רזא דיחודא. וזה אמרו.

מראות

שמא גליפא מפרש במ"ב אתון דעובדא דבראשית: הנה מצינו הרבה מיני מספרים במנין הספירות: (א) מספר עשר שהן כח"ב חג"ת נהי"ם, (ב) מספר ז' שהן חג"ת נהי"ם. (ג) מספר ו' הנק' ו' קצוות חג"ת נהי"ם. (ד) מספר חמש שהן ה' חסדים חג"ת נהי"ם או ה"ג. (ה) מספר י"ג. שהן י"ג מכילן דרחמי, (דס"ו דף א' ע"א)

מראות

מאמר השושנה

הסולם

דכתר חכמה נתלבושו תוך הכלי דבינה, וזהו בדרך כלל. אמנם בדרך פרט יש בכל ספירה ג' כלים אלו ואפילו בכתר חכמה, שיש ג' כלים בינה ז"וין בכתר, וכן יש בינה ז"א ונוקבא בחכמה. וכן יש בינה ז"וין בבינה וכו' באופן שכלי דכתר וחכמה חסרה בכל הספירות, ובינה ז"א ונוקבא יש בכל הספירות.

ואלו ג' הכלים בינה ז"א ומלכות מתחלקים לע"ס באופן זה: כי בכל אחד מהם יש ג' קוין, שהם: ימין, שמאל, אמצע. ג' הקוין שבבינה נעשו לחב"ד, ג' קוין שבז"א נעשו לחג"ת, וג' קוין המלכות נעשו לנה"י, ועם המלכות הכוללתם הם ע"ס. ובדרך זה יש בכל פרצוף עשר ספירות חב"ד, חג"ת, נה"י.

ונודע, שאין בראש דא"א דאצילות אלא ב' ספירות כתר וחכמה, הנק' כתר וחכמה סתימאה, והבינה שלו יצאה מראש דא"א ונעשתה לבחינת גוף, דהיינו רק ו"ק בחוסר המוחין דראש. שז"ס אבא הוציא את אמא לחוץ ומסבה זו נתלקה הבינה לב' בחינות: ג"ר, וז"ת.

והוא מטעם, כי הפגם דחסרון מוחין דראש אינו פוגע כלל בג"ר דבינה, להיותה רק אור חסדים מעצם מהותה בע"ס דא"י (ע"י בפתיחה לחכמת הקבלה אות ה') ובאר הזה אין שום שינוי בין היותו בראש לבין היותו בגוף, כי הוא מאיר תמיד בשוה, וע"כ גם יציאת הבינה לחוץ מראש, אינה ממעטתה מבחי' ג"ר ומוחין דראש, ולפיכך נבדלו ג"ר דבינה בפני עצמן, ונעשו לפרצופי אר"א עילאין, הנחשבות לבחי' ג"ר, אע"פ שהם עומדים כבר מפה ולמטה דא"א. אבל הז"ת דבינה, שאינן עצם הבינה, אלא הן מבחי' התכללות הזו"ן בבינה, הנה הן צריכות גם להארת חכמה, בכדי להשפיע לזו"ן, ולכן הן הסובלות מן הפגם הזה, דיציאת בינה מראש א"א, כי נעשו בזה למחוסרי חכמה, וע"כ הן נבחות עתה לבחינת ו"ק וגוף בחסרון המוחין דראש, ומסבת הפגם הזה נבדלו מג"ר דבינה ונעשו לפרצוף נבדל, הנק' ישראל סבא ותבונה.

והנה נתבאר, שמפאת יציאת הבינה מראש דא"א, נעשו בה ב' בחי' נבדלות זו מזו, שהן: ג"ר בפ"ע, וז"ת בפ"ע, ונמצא משום זה, כי נתוספו ג' ספירות בפרצוף, כי עתה ג' קוין שבג"ר דבינה נחשבו לחב"ד, וג' קוין שבז"ת דבינה נחשבו לחג"ת עילאין, וג' קוין שבז"א נחשבו לחג"ת תתאין, וג' קוין שבמלכות לנה"י, ועם המלכות הכוללתם הרי הם י"ג ספירות. הרי שיציאת הבינה מהראש

בעיקרון רק ה' ספירות לבד, שהן: כח"ב תו"מ, אלא שספירת הת"ת כוללת בתוכה שש ספירות חג"ת נה"י, לכן יוצא לנו מספר עשר. אמנם כל אלו ששת הפרטים חג"ת נה"י אינם רק התפרטות של ספירה אחת, הת"ת.

ומה שאנו מפרטים רק לספירת הת"ת בלבד ולא להג"ר, אינו ענין לשבח הת"ת, אלא אדרבה הוא בא לו מפאת חסרונו כלפי הג"ר. והוא כי התפרטות זו היא ענין התכללות ה' הספירות זו בזו, ויש בכל אחת מהן ה' ספירות כנודע, ונמצא שיש ה"ס כח"ב תו"מ בכתר לבד, ויש ה"ס כח"ב תו"מ בתבונה לבדה, ויש ה"ס כח"ב תו"מ בבינה לבדה, וכן צריך להיות ה"ס כח"ב תו"מ גם בת"ת לבדו. אמנם מתוך שעיקרו של ת"ת הוא רק אור דחסדים ולא חכמה, והכרח הוא שאותם ה"ס הנכללות בו שהן רק ה' מיני חסדים בלבד, ולפיכך נשתנו שמיהו של ה"ס שבו, כי הכח"ב ירדו בו לבחינת חג"ת, והתו"מ ירדו בו לבחינת נצח הוד. וע"כ ה"ס הנכללות בת"ת נק' רק חג"ת נ"ה. גם נתוספה עליהן בחינה הכוללת כל ה' החסדים ונק' יסוד, ע"כ יש בת"ת שש ספירות חג"ת נה"י.

ולפי"ז יש לשאול למה אין מחשבים את ה"ס הנכללות בכל אחת מכח"ב למנין הספירות ורק הת"ת בלבד, נכנסים הפרטים שלו במנין הספירות, והוא, כי באמת אין ענין התכללות הספירות זו בזו מוסף כלל על מספר ה"ס העיקריות, שתהינה ראויות לציין במיוחד, משא"כ התכללות ה"ס בת"ת, הלא ה"ס נעשו בו לבחינות מחודשות דהיינו לה' מיני חסדים כנ"ל, וע"כ מציינים אותן לה' בחינות מיוחדות בספירות ונכנסות במנין הספירות. הרי שענין זה שהת"ת לבדו נחשב לשש ספירות חג"ת נה"י, הוא מטעם פחיתותו מהג"ר, דהיינו להיותו רק אור חסדים כמבואר.

עתה תראה, שבכל אלו המספרים המובאים במנין הספירות אינו גורע כלום ממספר העשר, שעיקרה היא רק ה' ספירות לבד. כי כשנאמר ע"ס, הכוונה היא, עם שש הספירות המתפרטות, בת"ת. וכשאנו אומרים ה' ספירות, הכוונה היא בלי הוּפּרְטוּת הו"ק שבת"ת, ומנין ו' קצוות, הוא ה"ס הנכללות בת"ת, עם הכולל שלו הנק' יסוד, ומנין ז' ספירות הוא כשאנו מחשבים גם למלכות עם הת"ת.

(ב) ועתה נבאר ענין מספר י"ג, ודע, כי מספר זה נחודש ויצא בעולם התיקון בסוד תיקון הפרצוף, כי אין בכל פרצוף שבאבי"ע דתיקון רק ג' כלים שהם: בינה, ז"א, מלכות, וחסרים להם הכלים דכתר חכמה, והאורות

מראות

מאמר השושנה

הסולם

מהראש גורמת מספר י"ג ספירות בפרצוף. מפני שנעשו חג"ת כפולים בפרצוף.

אמנם אין זה קביעות. כי ע"י העלאת מ"ן מהתחוננים נמשכת הארה מע"ב ס"ג דא"ק, שהארה זו מחזירה את הבינה לראש דא"א. (ע"י בפתיחה לחכמת הקבלה אות פ"ד) ואז יכולות הו"ת דבינה לקבל חכמה מא"א ולהשפיע לבנים שהם זו"ן.

ונבחן שעיקר יציאת הבינה מראש דא"א בתחלה. לא היתה אלא להשפיע הארת החכמה לזו"ן. כי אם לא היתה היציאה לא היתה שום מציאות להמשיך הארת החכמה לזו"ן. (כמ"ש) בבראשית ב' דף ז' ד"ה וכבר) הרי שאלו ג' הספירות שנתוספו בסבת יציאת הבינה לחוץ אינן אלא הכנה והכשרה להמשכת מוחין דחכמה לזו"ן. שהם ז' ימי בראשית. ולפיכך נבחן מספר י"ג בכל מקום שהוא. לבחי' המשכת חכמה אל הזו"ן.

ועם זה יתבאר לך ההבחן מה' ספירות למספר י"ג ספירות. כי ה' ספירות מודות שאין בהן אלא אור חסדים. שהם רק ה' חסדים. אבל י"ג מורה על המשכת הארת החכמה, בכח ג' ספירות חג"ת עילאין שנתוספו מחמת יציאת הבינה לחוץ כמבואר.

ג) עתה נפתח לנו הפתח לבאר סוד שם מ"ב וסוד מ"ב זוגין המובא כאן בזוהר אות ג'. כבר ידעת, שהבינה נחלקה, מחמת יציאתה לחוץ. לבי' בחינות: ג"ר, וז"ת, שג"ר דבינה נתקנו לפרצוף מיוחד הנק' או"א עילאין, והם מלבישים לא"א מהפה שלו עד החזה, והאור שבהם נק' אוירא דכיא. וז"ת נתקנו לפרצוף נבדל הנק' ישראל סבא ותבונה, והם מלבישים לא"א מהחזה עד הטבור, והאור שבהם נק' אוירא סתם, ולא אוירא דכיא.

והטעם הוא, כי השם אויר פירושו אור רוח, שהוא רק אור החסדים וחסר חכמה, ולפיכך נבחנת הבינה שיצאה מהראש דא"א רק לבחינת אוירא. כי מחמת היציאה לחוץ מראש דא"א שהוא חכמה, אין בה אלא אור חסדים בלי חכמה הנק' אויר. אלא שיש הפרש בין או"א עילאין לישסו"ת, כי או"א עילאין, שהם בחינת ג"ר דבינה, שהן אינן נפגמות כלל מחמת יציאתן מהחכמה, מפני שעצם בחינתן הוא חסדים בלי חכמה, ואפילו בעת שהתחוננים מעלים מ"ן והבינה חוזרת לראש דא"א. הנה גם אז אין או"א עילאין מקבלים חכמה רק ישסו"ת, כי ג"ר דבינה אינן משנות טבען לעולם, וע"כ אינם נפגמים כלל מחמת היציאה מהראש, ונבחנים כאלו לא יצאו מראש דא"א. והם בחינת ג"ר גמורות, וע"כ

הם נבחנים לאוירא דכיא. ומטעם זה הם ג"כ אוירא דלא אתידע, שפירושו שהדעת שלהם אינה ממשכה חכמה, והאויר שלהם אינו נעשה לאור, שהוא חכמה. אמנם היסו"ת, שהם ז"ת דבינה הצריכות לאור החכמה בכדי להשפיע אל הזו"ן, נמצאים נפגמים מחמת היציאה מראש דא"א, כי חסרון החכמה, מחמת היותם בגוף דא"א, מורגש בהם לחסרון ממש, ולפיכך אוירא שלהם אינו נבחן לדכיא, אלא נק' אוירא סתם. וכן נק' אוירא דאתידע, כלומר העומד להתידע ולהמשיך חכמה ע"י המ"ן הנק' דעת. כי בעת שהתחוננים מעלים מ"ן, חוזרת הבינה בולה לראש דא"א, ואז היסו"ת מקבלים חכמה מא"א ומשפיעים לזו"ן, ונבחן אז, שהי' נפיק מאויר ונעשה אור, שהוא אור חכמה. הרי שאוירא דישסו"ת אתידע, אבל או"א עילאין נשארים גם אז מזוורתם לראש דא"א בבחי' אוירא דכיא, והי' לא נפיק מאויר שלהם, כי אינם משנים דרכם לעולם, וע"כ הם נק' אוירא דלא אתידע.

וז"ס הפרסא גו מעוהי דא"א שנעשה במקום החזה, שה"ס הרקיע המבדיל בין מים עליונים, שהם הראש דא"א ואו"א עילאין המלבישים אותו מהפה עד החזה, כי עד שם נמשכת בחינת הראש דא"א. כנ"ל, וע"כ הפרסא עומדת מתחתיהם ומבדלת ביניהם, לבין ישסו"ת וזו"ן, שהם מים תחתונים, הנמצאים בפגם מחסרון הארת הראש דא"א. וז"ס מים תחתונים בוכים, אנן בעינין למהוי קדם מלכא. כי רוצים לעלות ולקבל הארת החכמה מראש דא"א.

ד) ובוה נבוא לביאור השם מ"ב. כי נמצא בתיקוני זוהר (תיקון ס"ט במאמר דבעלי קב"ן נוסח אחר), שמתבאר שם השם מ"ב בב' אופנים: אופן א) הוא השם מ"ב דאצילות, המכונה שם דיוקנא ממש, כלומר שכלהו השמות נחתמו ממנו, והוא ד' האותיות דהוי"ה בפרוט, ועשר אותיות דהוי"ה במילוי, וכ"ח אותיות דמילוי המילוי שהן ביחד מ"ב אותיות. אופן ב) הוא, השם מ"ב דעובדא דבראשית, שהם ז' ימי בראשית שהם זו"ן דאצילות, שיש בהם ל"ב אלהים ועשרה מאמרות, העולים יחד מ"ב.

ביאור הדברים, כי האורות המקובלים ממעל לפרסא עד היסודות דאו"א עילאין שלמעלה מחזה, ששם הראש דא"א שהוא כתר, ואו"א ע"י שהם חו"ב, הם נק' שם מ"ב דאצילות, שכלהו שמות מ"ב נחתמו ממנו, וע"כ הם מרומזין בהוי"ה פשוטה שהיא כתר, והוי"ה במילואה

מאמר הנצנים

(ד) בראשית. ר' שמעון פתח, (ו) הנצנים נראו בארץ, הנצנים דא עובדא דבראשית. נראו בארץ, אימתי, ביום (ז) השלישי, דכתיב (ח) ותוצא הארץ,

מסורת הזהר

(ט) (שיר ב) ב"ב לא וירא א ויחי צב צג ויקרא מב ז"ח דף כד. פ) הקסה"ז עז ב"א שטא ב"ב קנו בהשמטות ח"א דף רנט. רס. ד"י תרומה כט תכח ויקהל עז בהשמטות ח"ב דף רעו. ד"י כי תצא קטו קיח ת"ז תמ"ז דף פג. ז"ח בס"ת דף כו. : לב : מד : תק"ח דף קטו : צ) לקמן ס"ז וש"נ.

הנצנים

הסולם

מאמר

וכתוב שם, נעשה ונשמע. בארצנו, זה הוא יום שבת. שהוא כמו ארץ החיים. שהוא עולם הבא.

ביאור הדברים, הנצנים דא עובדא דבראשית: כלומר, ששת ימים דמעשה בראשית, שהם ו' קצוות חג"ת נה"י דז"א שמהם נבנים ע"ס דפרצוף הנוקבא דז"א. כי הנוקבא לית לה מגרמה ולא מיד, וכל בנינה הוא ממה שהז"א נותן לה. והולך ומפרש כאן איך הנוק' נבנית והולכת מהו"ק דז"א. ואומר, נראו בארץ, אימתי, ביום ג', כי הנוק' נקראת ארץ

(ד) בראשית ר' שמעון וכו': בראשית. ר"ש פתח, הנצנים נראו בארץ, הנצנים, זה הוא מעשה בראשית. נראו בארץ, מתי. הוא ביום השלישי, שכתוב ותוצא הארץ, או נראו בארץ. עת הזמיר הניק, זה הוא יום רביעי, שהיה בו זמיר עריצים. שג"כ כתוב בו יהי מארת חסר ו' נהוא לשון קללה, זקול התור, זה הוא יום חמישי, שכתוב בו, ישרצו המים וגו' לעשות תולדות. נשמע, זה הוא יום ששי, שכתוב בו, נעשה אדם, שהוא עתיד להקדים עשיה לשמיעה, כי כתוב כאן נעשה אדם.

הסולם

מאמר השושנה

מראות

ה' חסדים, אבל בעת שזו"ן כבר קבלו הארת חכמה מל"ב אלהים, הנה ה' החסדים שמקבלים, הם באים מאו"א עילאין, בסוד אוריא דכ"א, שה"ס שם מ"ב, ובחינת מים עליונים. ונמצא שאין ה"ח מזו"ן נעשו בחי' שם מ"ב מטרם שיקבלו מל"ב אלהים, ולכן בא הרמז של"ב אלהים עם עשרה מאמרות הם בגי' מ"ב, דהיינו שניהם יחד דוקא. ויש עוד בחי' שם מ"ב, הנק' שם המעלה, ויתבאר במקומו.

במילואה שהיא חכמה, והוי"ה במילוי המילוי שהיא בינה, ונמצא האוריא דכ"א שבאו"א שה"ס שם מ"ב.

אמנם הזו"ן שה"ס ו' ימי בראשית אינם יכולים לקבל כלום משם מ"ב, כי הם נמצאים מתחת הפרסא שבחזה דא"א, בסוד מים תחתונים, מחוסרי ג"ר, והם מקבלים מישו"ת, שאוריא דלהון אינו נבחן לאוריא דכ"א, כנ"ל. ומאו"א עילאין, שה"ס שם מ"ב, אינם יכולים לקבל, כי הפרסא מבדלת ביניהם, כנ"ל. אמנם בעת שהתחתונים מעלים מ"ן ונמשך מ"ד מע"ב ס"ג דא"ק, שהארה זו מחזירה הבינה לראש דא"א, שאז מקבלים ישו"ת הארת חכמה ומשפיעים לזו"ן וזו"ן נעשים אז כבחינת למעלה מפרסא דחזה דא"א, ומקבלים גם הם אוריא דכ"א מאו"א עילאין, ואז נעשו גם זו"ן בבחינת שם מ"ב.

ולפיכך מרומז שם מ"ב דזו"ן בסוד ל"ב אלהים ועשרה מאמרות, שעולים יחד בגי' מ"ב, כי ל"ב אלהים הוא ישו"ת, בעת שעולים לראש, ומקבלים הארת החכמה מל"ב נתיבות החכמה, כי ל"ב נתיבות החכמה עושים בישו"ת ל"ב שמות אלהים. שה"ס ל"ב פעמים שם אלהים הנזכרים במעשה בראשית. וסוד עשרה מאמרות הם בעיקרם בחינת

וזהו שאומר ר' חזקיה באן בזהר (אות ג'). וכמה דריוקנא דברית אזורע בארבעין ותריין זוגין דהאי זרעא דיסוד דז"א כך אזורע וכו'. בי אלו ה' אורות שבמאמר יהי אור ה"ס ה' חסדים, שהיסוד דז"א משפיע לניקבא, הנק' בשם זרע. ואמר שההוא זרעא ה"ס שם מ"ב, כי אעפ"י שהם ה' חסדים בעיקרם, מ"מ כיון שיש בתויותם הארת החכמה מל"ב אלהים דישו"ת, הם נבחנים לסוד שם מ"ב. והבן זה. ועם זה תבין היטב המתבאר שם בהסולם ד"ה וכמה. כי משהו בחינת בנין פרצוף הנוקבא שהיא בסוד שם מ"ב אל ההוא זרעא דיסוד הז"א. ע"ש. אמנם הגליפו דשם מ"ב, הם מ"ב אותיות מבראשית עד ב' דמלת ובהו.

ק) כדין נראו בארץ. עת הזמיר הגיע, דא יום רביעי, דהוה ביה ד' זמיר עריצים,
 (ט) מארת חסר. (ת) וקול י' התור, דא יום חמישי, דכתיב ישרצו המים וגו',
 למעבד תולדות. נשמע, דא יום ששי, דכתיב א) נעשה אדם, ב) דהוה עתיד
 למקדם ג) עשיה לשמיעה דכתיב * הכא נעשה אדם, וכתיב התם ג) נעשה
 ונשמע. בארצנו, דא יום שבת, דאיהו ט) דוגמת ארץ החיים.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ק) הקסה"ו עת. ויקרא מב. (ד) ויקרא מג. ח ג"א דהוא (אה"ל). ט ג"א דוגמת ארץ החיים שהוא.
 (ט) הקסה"ו רט ג"א צח קי שה ב"ב קסא עולם הבא, עולם הנשמות, עולם הנחמות: הגהה
 וישלח יב ע"ה בהשמטות ח"א דף רנב. ד"י בא מבחוץ היתה והמדפיסים הכניסוה לפנים (אה"ל).
 עב תרומה תשנג ויקהל ר בהשמטות ח"ב דף רעו.
 צו מח פנחס שעה תט ז"ח. דף טו: מד: (ח) ויחי צב ויקרא מד ר"ז תל"א ד' עה: א) (בראשית א)
 להלן דלג ג"א קנט קסו קעו רכו תיג ב"ב קעב בהשמטות ח"א ד' רנב: רנו: (ד"י). בשלח רלח תרומה
 תתעה ספרא דצניעותא מד ויקרא קפה שמיני ב פנחס קכא תצו. ר"ז תמ"ז פג: תנ"ו צ: תס"א ד' צד.
 תס"ט ד' קטו: ת"ע ד' קכ. קלז: ז"ח בראשית נ תרעג תרפג שה"ש תקצו תרל רתק"ח דף קיב.:
 קיד ט"ד קטו ט"ב קיז ט"ג קכ ט"ב. (ב) לך שטו שמות טו בהר יד שלח ק בלק קה. ג) (שמות כד).

דרך אמת י' תור בגי' ישרצו.

הנצנים

הסולם

מאמר

ארץ, ואומר שהנצנים שהם ספירות הז"א, נתקבלו נראו בנוקבא, הנק' ארץ, ביום ג' דמעשה בראשית. והנה נראו משמע שנראו פעם כך ועתה נראה באופן אחר. וזה ששואל אימתי היה זה, ומשיב שזה היה ביום ג', שהוא ת"ת. וביאור הדברים הוא, כי תחילה נאצלה בסוד ב' מאורות הגדולים, ואז היתה שוה לת"ת דז"א, ונמצא שנאצלה ביום ג' בשוה עם ת"ת דז"א, הנק' יום ג' דמעשה בראשית. וז"ש כדין נראו בארץ: כלומר, כיון שהמצב הזה לא היה מתקיים בנוקבא, כמו שאומר להלן, לבן אומר הכתוב נראו בארץ, דהיינו שנראו פעם כך, ואח"כ עת הזמיר הגיע.

דא יום ד' דהוה ביה זמיר עריצים:

כי ביום ד' נתמעטה הלבנה שהיא הנוקבא דז"א, כמו שאמרו חז"ל שקטרגה הלבנה ואמרה אי אפשר לב' מלכים שישתמשו בכתר אחד, ואמר לה הקב"ה לכי ומעטי את עצמך. (זוולין ט): ואז ירד לבחי' נקודה תחת היסוד דז"א, וט"ת שלה נפלו לבריאה. ולא נשאר לה באצילות זולת נקודת הכתר שלה, ועמדה תחת היסוד, ומעתה הולכת ונבנית ע"י נצח והוד ז"א, כמו שמבאר והולך, ונקרא זה זמיר עריצים, מפני שהמיעוט נעשה הכנה ובית קבול לקבלת מוחין דחיה, אשר מוחין אלו

(דפרי דף א' ע"א * ע"ב)

(ה) ד"א הנצנים אלין אינון אבהן, דעאלו במחשבה, ועאלו בעלמא דאתי, ואתגניזו תמן. ומתמן נפקו בגניזו כ ואטמירו גו נביאי קשוט אתיליד יוסף, ואתמירו ביה. עאל יוסף בארעא קדישא ונציב לון תמן, וכדין נראו בארץ ואתגלו תמן. ואימתי אתחזון. בשעתא דאתגלי (ו) קשת בעלמא, דהא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ז) טקודי תרעג. (ה) ב"א ע נח רסו רמט וירא תמ"ז וישלה קה ויחי שטו תסט תשעו משמטים צו טקודי תקיט ויקרא רלח קדושים עח סנחס לה/א שלו שמד ת"ז ת"ו דף כב : ת"יג דף כט. ת"יח דף ל. לב : לו. : תל"ז דף עא. ת"יח דף צב : ת"ע דף קיט : תק"ח דף קב.

הנצנים

הסולם

מאמר

הקדושה, והקים אותם שם, ואז נראו בארץ ונגלו שם. ומתי הם נראים. היינו בשעה שהקשת נראית בעולם. כי בשעה שהקשת נראית, אז הם מתגלים. ובאותה שעה, עת הזמיר הגיע, היינו עת לקצץ את הרשעים מן העולם. למה נצולו. היינו משום שהנצנים נראו בארץ. ואם לא היו נראים מכבר, לא היו נשארים בעולם, והעולם לא היה מתקיים. ביאור הדברים, כאן מבאר את הכתוב הנ"ל, על בחינת השגת מוחין דחיה של ז"א גופיה. ואומר, שהנצנים סובבים על חג"ת דז"א, שנק' אבהן, כי הנה"י דז"א נק' בנין, והם ב' פרצופין, הנחלקין על החזה של הז"א, כי חג"ת נק' זרין הגדולים, ונה"י נק' זרין הקטנים. וע"כ מדייק להשמיענו שהוא מז"א הגדול, וע"כ אומר, אבהן, ונק' בשם נצנים, שפירושו נטיעות, הוא מפני שהולכים וגדלים כדרך נטיעות. שמתחילה היתה מדתם כמו נה"י, ואח"כ ביניקה נעשו חג"ת, ואח"כ בגדלות א', נעשו חב"ד של נשמה. ואח"כ בגדלות ב', נעשו חב"ד דחיה.

וז"ש דעאלו במחשבה ועאלו בעלמא דאתי : הבונה היא על עיבורו של ז"א, כי בעת עיבורו הוא עולה לאור"א הנק' מחשבה ועלמא דאתי, אבא נק' מחשבה, ואמא נק' עלמא דאתי, ושם ראשית בנינו של הז"א בבחינת ג' גו ג', שפירושו שהחג"ת מלוכבים תוך הנה"י. וז"ס הנטיעות קרני חגבים היו, עקין משם ושתלן במקום אחר והגדילו. הנטיעות הן אבהן כנ"ל, שהן חג"ת משרשן, וע"י עליתן לעיבור לחו"ב, דהיינו ששתלן במקום אחר, והשיגו שם את המלכות הממותקת הראויה למוחין לעת גדלות. הנה עי"ז גדלו לאט לאט, ע"י העיבור, אח"כ ע"י יניקה אח"כ ע"י גדלות א' ולבסוף ע"י הגדלות הב', כמו

אלא כו"ח בראשו ובינה יצאה לגוף, ונמצא עתה שהעשיה שהיא ה"ת מלכות, קודמת לשמיעה, שהיא בינה. וז"ס מ"ש בתיקונים תי' ס"ט, אני ישנה שניה ודאי לחכמה, ע"ש. כי אבא נתתקן בנוק' הנק' אני, ונעשתה הנוקבא כמו אבא. לספירה שניה לבתר, ודורש, כי ישנה היא אותיות שניה ואני ישנה כמו אני שניה. ע"ש.

ומחמת עלית המלכות לנקבי העינים נמתקה שם מאד, ונעשתה ראויה אח"כ לעלות ולהלביש או"א עילאין, ולקבל מוחין שהם מוחין דחיה כמו אמא עילאה. וה"ס סיהרא באשלמותא. ולפיכך במתן תורה הקדימו ישראל נעשה לגשמע, והקדימו עשיה לשמיעה, שבוה זכו לקבלת התורה. (שבת פה.) כי העשיה שהיא מלכות עלתה והלבישה את או"א עילאין ונגלה סוד היובל, שער הנון.

וזה אמרו כאן, שלכן היתה השמיעה ביום הששי, כי בו נעשה התיקון הזה להקדים עשיה לשמיעה, כמו במתן תורה, וע"כ נעשתה המלכות בשבת בראשית בבחינת ארץ החיים, שה"ס אמא עילאה, כמו שמבאר והולך. וענין זה עמוק מאד, ועי' כאן במראות הסולם, שהרחבנו ענין זה.

בארצנו דא יום שבת, דאיהו דוגמת ארץ החיים : אמא עילאה נק' ארץ החיים. וע"י השפעת יום הששי, עלתה הנוקבא ביום שבת דמעשה בראשית עד אמא עלאה, ונעשתה גם הנוקבא דוגמת ארץ החיים, כי זה הכלל אם התחתון עולה לעליון ממנו נעשה כמוהו ממש.

(ה) ד"א הנצנים אלין וכו' : פירוש אחר. הנצנים, אלו הם האבות שנכנסו במחשבה, ונכנסו בעולם הבא, נשואו בינה, ונגנזו שם, ומשם יצאו בגניזו, ונסתדו תוך נביאי האמת. נולד יוסף ונסתרו בו, נכנס יוסף בארץ (דפרי דף א' ע"ב)

בשעתא דקשת אתחזי כדין אתגליין אינון, ובההיא שעתא עת הזמיר הגיע
עדן לקצץ חייבין מעלמא. מ אמאי אשתזיבו. בגין דהנצנים נראו בארץ,
ואלמלא דנראו לא אשתארון בעלמא, ועלמא לא אתקיים.

חלופי גרסאות

מ ג"א אימתי (אה"ל). נ ג"א דנצנים (אה"ל).

הנצנים

הסולם

מאמר

לקבל מוחין דגדלות ב' שהוא מוחין דחיה,
ואז ננסרת הנוקבא ממנו ונבנית לפרצוף שלם
במוחין דחיה, ואז נקראת הנוקבא **ארעא**
קדישא כי המוחין דחיה נק' קודש. והוא
שאומר **עאל יוסף** שהוא יסוד דגדלות של
הז"א **בארעא קדישא** שהיא הנוקבא פב"פ
עם הז"א בקומה שוה. וז"ש, **ונציב לון תמן** :
בארעא קדישא דייקא, כי אין המוחין דחיה,
שה"ס חכמה, נמשכים רק בעת הזווג, שהזוין
ברוא דאחד, והם נשארים רק ברשות הנוקבא.
כי רק על ידה נמשכו בעת הזווג, וז"ש **ונציב**
לון תמן, דהיינו בביתא דידה. והטעם כי ערך
ז"א כלפי הנוק' כערך או"א עי' כלפי ישסו"ת,
וע"כ אין מוחין דחיה שה"ס חכמה, נגלית
אלא בנוק' שהוא בחי' ישסו"ת. וז"ש להלן
וכדין נראו בארץ ואתגלו **תמן** כלומר,
עתה נתגלו במדת הגדלות כראוי, אבל עד
עתה נחשבים לטמירין ונעלמים.

ואומר עוד **ואימתי אתחזון** וכו'. ואין
לשאל הלא כבר ביאר זאת לעיל שהם מתגלים
בשעתא דעאל יוסף בארעא קדישא, דהיינו
בעת הזווג, גם השמיענו שמקום ההתגלות הוא
בנוקבא, וא"כ מאי שואל עוד הפעם **אימתי**
אתחזון. הענין הוא כי גם בעת הזווג ישנן
ב' הבחנות, כי יש התכללות שמאלא בימינא
דהיינו בסוד ה' חסדים שבזכר, ויש התכללות
ימינא בשמאלא בסוד ה' גבורות שבנוקבא.
וע"כ שואל אימתי אתחזון, אם בסוד התכללות
ימינא בשמאלא, אם בסוד התכללות שמאלא
בימינא.

ומשיב. **בשעתא דאתגלי קשת בעלמא** :
קשת, היא יסוד דז"א, **בעלמא**, הוא הנוקבא.
שהיא בחינת התכללות ימינא בשמאלא בעת
הזווג, בסוד את קשת נתתי בענן וכו'. ואומר
שרק מבחינה זו נמשכין המוחין העילאין.
וז"ש, **כדין אתגליין אינון**, דהיינו רק מבחינת
התכללות ימינא בשמאלא.

וז"ש, ובההיא שעתא עת הזמיר הגיע
עדן לקצץ חייבין מעלמא : כלומר בעת
שמתרביין

כמו שמבאר והולך. וז"ש **ומתמן נפקו בגניזו** :
שאחר שקבלו החג"ת כל המוחין דעיבור, הם
נולדים ויוצאים מאו"א למקומם למטה, ונפקי
בגניזו, כי גם אחר יציאתם מאו"א למקומם
נשארו עוד בגניזו, דהיינו באור מועט.

וז"ש **ואטמירו נו נביאי קשוט** : כלומר,
על ידי השגת מוחין דיניקה, נמשך האור
המייוחד אל ספי' נה"י דז"א, הנק' **נביאי**
קשוט, ואז נתפשטו להם החג"ת מתוך הנה"י,
והשיגו ו"ק, ועכ"ז הם עוד בטמירו, כי נמצאים
עוד בהעלם מוחין דראש, ואין להם אלא נפש
רוח בלבד. וז"ש **ואטמירו נו נביאי קשוט**
נביאי קשוט, הם נו"ה שהשיגו על ידי היניקה,
אבל אטמירו בהם, כי האור שלהם נעלם עוד
ואינו נגלה, ודע שיש תמיד ערך הפוך מכלים
לאורות, כי בהתחשב עם בחינת האורות,
משיגים ע"י יניקה, אור דחג"ת שהוא רוח,
ובהתחשב עם בחי' הכלים, משיגים ביניקה
כלים דנו"ה, ואור הנפש שהיה בחג"ת, יורד
בהם, וכן במוחין דגדלות שמבחי' האורות,
נבחן, שהם משיגין אור דחב"ד, ומבחי' הכלים
נבחן שהשיגו כלי היסוד דגדלות, כמ"ש להלן.
וז"ש, **אתיליד יוסף ואטמירו ביה** : כי
אחר תשלום המוחין דיניקה עולה ז"א לעיבור
ב' למוחין דגדלות א', שע"י מוחין אלו נעשו
החג"ת שלו לבחינת חב"ד וראש, ונה"י שקנה
ע"י היניקה נעשו לו לחג"ת, ונולדים לו נה"י
חדשים המכונים נה"י של מוחין דגדלות, ואלו
נה"י מכונים בשם יוסף, שהוא יסוד דגדלות
הכולל נו"ה דגדלות. וז"ש **אתיליד יוסף**,
דהיינו היסוד דגדלות.

ואומר **ואטמירו ביה**, להשמיענו שעדיין
אין להם לחג"ת האורות דגדלות בשלימות,
ועדיין הם בהעלם, כי בגדלות א' הוא משיג
רק המוחין דנשמה, שהם נבחנים עוד לבחינת
אחורים אצל הז"א, וע"כ אומר **ואטמירו ביה**,
כלומר, עוד הם בהעלם.

וז"ש, **עאל יוסף בארעא קדישא ונציב**
לון : כי אחר מוחין דגדלות א' מתחיל הז"א
(דמו"י דף א' ע"ב)

(ו) ומאן מקיים עלמא וגרים לאבהן דאתגליין, (ז) קל ינוקי דלעאן באורייתא, ובגין אינון (ח) רביין דעלמא, עלמא אשתזיב. לקבליהון, (ט) תורי זהב נעשה לך, אלין אינון (י) ינוקי רביין עולמין, דכתיב (יא) ועשית שנים כרובים זהב.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ו) בא קמג סקודי תרצג ויקרא רצג. (ז) (שיר ב).
 נשא שמא. (ח) בהשמטות ח"ב דף רעה. ד"ג.
 ז"ח דף מב: ט) (שמית כה). ב"א ק שעא לך קד ויצא קה דג וישלח קכט ויחי שצו תמט תעז תרומה ק תח תפג תתקבב בהשמטות ח"ב דף רעא. רעז: רעה. ד"י אחרי מות נב קצט. בהר ה שלח קה קמ בלק נד פנחס תג תנא עקב טו בהשמטות ח"ג דף שב. שח: ד"י ת"ן תליח דף עח: ת"ע דף קלו: קלו: קמ: ז"ח תולדות אות יד תרומה נה. סט אחרי מות מט שה"ש קנא. תק"ח דף צה. צו. קי:

מאמר

הסולם

הנצנים

כלומר, דאלמלא דנראו בנוקבא אותם הנצנים כבר מוזמן בעת קטנותה, דהיינו בבנין האחוריים שלה כנ"ל, הנה לא אשתארון בה המוחין דחיה גם בעת גדלות. כי לא היו לה כלים במה לקבלם.

(ו) ומאן מקיים עלמא וכו': ומי הוא המקיים את העולם וגורם לאבות שיתגלו. היינו קול הילדים העוסקים בתורה, ובשביל ילדי עולם אלו, העולם ניצל. כנגדם כתוב, תורי זהב נעשה לך. אלו הם ילדים, נערים, עלמים, שכתוב, ועשית שנים כרובים זהב.

ביאור הדברים רביין דעלמא הם בחי' מוחין דאחור הנ"ל בדיבור הסמוך, הנקרא אפי זוטרי, וכן רביין דעלמא וכן ינוקי רביין עולמין ובחי' הזוג שלהם במצב זה, נקרא קל ינוקי דלעאן באורייתא. וה"ס תורי זהב וה"ס ב' הכרובים, דאינון אפי זוטרי, אשר אלו המוחין דחיה הנמשכים בסוד התכללות ימינא בשמאלא, לא היו מקובלים כלל בנוקבא וזולתם. כמ"ש כל זה לעיל בדיבור הסמוך. וז"ש, ומאן מקיים עלמא, דהיינו בעת ריבוי הקלי' שיש להן כח להתריב עולם כבימי המבול, הנה אין תקנה זולת בהמשכת מוחין דחיה בסוד קשת בענן, כנ"ל. שעיין עלמא אשתזיב ומי הוא המקיים והמציל את העולם בעת ההיא, וגרם לאבהן דאתגליין שגורמים לגילוי החגית בסוד מוחין דראש, שהחגית נעשו אז לחב"ד דחיה. ואומר, שהגורם לכל זה הוא, קל ינוקי דלעאן באורייתא, דהיינו המוחין דאחור כנ"ל. שה"ס קל ינוקי ותורי זהב.

שמתרביין הרשעים בעולם, שמחמתם נעשו אחיזה מרובה לקליפות והס"א, ע"ד שהיה בזמן דוד המבול, שנמחה מחמת זה כל היקום, הנה אז אין לבני העולם תקנה אלא על ידי הגילוי של מוחין עילאין הנ"ל, שהם המוחין דחיה. כמ"ש והולך. וז"ש, אמאי אשתזיבו, בגין דהנצנים נראו: פירוש, למה בני העולם מוצלים מכליה, כמו שהיה בימי המבול, הוא משום דהנצנים נראו בארץ. כי גילוי המוחין דחיה מעביר את הקליפות מהארץ שהיא המלכות, ואינן יכולות להאחו בה עוד. שז"ס הכתוב וראיתיה לזכור ברית עולם.

וז"ש, ואלמלא דנראו לא אשתארון בעלמא כו': יש כאן סוד גדול. כי תחלה נבנית הנוקבא בסוד ב' המאורות הגדולים, שיש לה לנוקבא קומה שוה עם ז"א, אלא שעומדת באחודיו של ז"א, שבשביל זה קטרג הירח שאין ב' מלכים משתמשים בכתר אחד, וע"כ נבחנו אלו המוחין מוחין דאחור, וכן נקראים מוחין דו"ק דנוקבא, שהם מוחין שבשעת קטנותה, כלומר מתחילת התהוותה, ואז נבחנו הזו"ן לאפי זוטרי, ונק' ינוקי רביין עולמין. אלא אחר שהיא משתלמת עם המוחין הללו, חוזרת לעיבור ב' לאו"א עילאין, ואז נבנית בנין גדול, במוחין דפב"פ עם הז"א, ואז הם נק' אפי דרברי, ונודע, שאין שינוי או העדר ברוחני, ואלו המוחין דאחור, אפי זוטרי, נשארים בה גם בעת המוחין דגדלות. ולא עוד אלא שסבת המשכת המוחין דחיה הנ"ל הם בעיקר בכלים דמוחין דאחור בסוד אפי זוטרי. וז"ש, ואלמלא דנראו לא אשתארון בעלמא

הקדמת ספר הזהר

מאמר מי ברא אלה

(ז) בראשית. ר' אלעזר פתח, (ז) שאו מרום עיניכם וראו (ח) מי ברא אלה. שאו מרום עיניכם. לאן אתר. לאתר דכל עיינין תליאן ליה, ומאן איהו. (י) פתח עינים. ותמן תנדעון, (י) דהאי סתים עתיקא (י) דקיימא לשאלה, ברא (י) אלה. ומאן איהו, (י) מ"י. ההוא דאקרי (י) מקצה השמים לעילא, דכלא קיימא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ז) (ישעיה מ). (ח) להלן מו בי"א שי שיג משפטים רח תרומה ב פקודי קה ריג רטו פנחס ששה ת"ז תכ"א דף מב : תמ"ט דף סה : ת"נ דף פ"י. תס"ג צד : ז"ח דף לו. תק"ח דף צג : (י) ויקהל תנג אחרי מות רעה. (י) בי"א ל שיג לך ריב תרומה ב פקודי ריד ריח בלק קנו. (י) פקודי כ שח ת"ז ת"נ דף פ"י. תק"ח דף צג : קח : (י) לך ריב ריג ויחי תקפא משפטים שצו תכו תרומה ב סו ריס רג ויקהל נ פקודי ריד בלק שמו ת"ז ת"ח ד' לו : תכ"א ד' נה. ת"ל ד' עז. : תל"ח ד' עט. תנ"ב ד' פו : ז"ח ד' לו : (י) להלן קמג בי"א יג תולדות קטו ויצא רלו יתרו תקס תרומה רא רנח ויקהל קא שכד פקודי ריח בהעלותך ג ת"ז ת"ח ד' כ.

ע נ"א דהא (אה"ל).

דרך אמת (ז) פ"י עטרה פתח לעינים הם נצח והוד ע"י פ"ח ב' פ' אחרי מות דף ע"א ב'.

מאמר

הסולם

מי ברא אלה

אצילות, זולת ע"י פתיחתה של המלכות דראש א"א.

מאמר מי ברא אלה

ותמן תנדעון, היינו בפתח עינים, שהוא המלכות דראש דא"א שם תנדעון הסוד הזה, איך שהבינה בראה את הזו"ן. בי המלה ברא, פירושה לבר ממדרגת אצילות, ומתוך שהבינה עצמה יצאה לבר ממדרגת הראש דא"א, ונעשתה משום זה לבחינת בריאה בערך הראש דא"א, ע"כ היא בראה בהכרח גם את הזו"ן, ונעשה היא בבחינת יצירה, כי היוצא מבחינת בריאה נק' יצירה, והנקבא נעשתה בחינת עשיה, כי כל היוצא מיצירה, נק' עשיה. אמנם אין להשוותם לבי"ע ממש שמאחורי הפרסא דאצילות, כי אלו הבינה וזו"ן עומדים למעלה מפרסא דהיינו בעולם אצילות, אלא הכוונה היא בערך הראש דא"א לבד, וע"כ יש ב' מיני בי"ע, הא' הוא בי"ע דפרודא, שנפרדו מכל בחינת אצילות ע"י הפרסא, שהוא הקרקע דעולם האצילות העומדת עליהם מלמעלה, והב' הם הבי"ע דעולם אצילות גופיה, שהם הבינה וז"א ונקביה שהם לבר מהראש דא"א בלבד, ועדיין הם אצילות, אלא שהפרסא שבגוי מעוהי דא"א, שבמקום החזה שלו, עומדת עליהם מלמעלה, שמשום זה הם נבדלים מבחינת ראש דא"א, ונחשבים לבחינת גוף בלי ראש, כלומר למחוסרי מוחין דחכמה, הנק' ראש מבחי' עולם אצילות, כי בדרך כלל נבחן עולם האצילות לבחינת חכמה, דכללות ד' עולמות אבי"ע

(ז) בראשית ר' אלעזר וכו' : בראשית. ר"א פתח, שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. שאו מרום עיניכם, שואל, לאיזה מקום, ומשיב, למקום שכל העינים תלויות אליו, ומי הוא. הוא פתח עינים, טהוא מלכות דראש א"א, ושם תדעו, שעתיקא הסתום הזה, שנוהגת בו שאלה, ברא אלה, ומי הוא. הוא הנקרא מ"י, טהוא ז"ת דבינה, אותו הנקרא מקצה השמים למעלה, שהכל עומד ברשותו, ובשביל שנוהגת בו שאלה, והוא בדרך סתום שאינו מגולה, נקרא מ"י, טהוא לשון שאלה, כי למעלה ממנו, אין שאלה נוהגת שם, וקצה השמים הזה, שנוהגת שם שאלה נקרא מ"י.

ביאור הדברים ר' אלעזר פתח. הוא בא לבאר הפירוש של בריאת שמים וארץ שבמקרא דבראשית. כי שמים וארץ הם הכלל דז' ימי בראשית, שהם הזו"ן דאצילות, ואם כן למה כתוב ברא שהיא בריאה ולא אצילות, והיה צ"ל האציל, ואומר, ומאן איהו פתח עינים, המלכות דראש א"א דאצילות מכונה פתח עינים, כי ספירת החכמה של ע"ס דראש נק' עינים, ונודע שאין בראש א"א אלא כתר חכמה בלבד, וע"כ המלכות שלו נק' פתח עינים, כי בפתיחתה מושפעים המוחין דחכמה מראש א"א, לכל פרצופי אצילות, וז"ש, לאתר דכל עיינין תליאן ליה כי מוחין דחכמה נק' עיינין, ואין מוחין דחכמה בכלהו פרצופי (דסו"י דף א' ע"ב)

ברשותיה. ועל דקיימא לשאלה, ואיהו בארז סתים ולא אתגליא, אקרי מ"י דהא לעילא לית תמן שאלה. והאי קצה השמים אקרי מ"י.

מאמר

הסולם

מי ברא אלה

דא"א נבחנים כאלו עומדים עוד בראש דא"א. ע"כ נקראים גם הם בשם עתיקא כמו הראש דא"א. אלא משום המצאם בגוף א"א נק' בשם סתים עתיקא.

וזה אמרו דהאי סתים עתיקא דקיימא לשאלה ברא אלה כלומר, רק הו"ת של האי סתים עתיקא הנק' ישו"ת שהם בחי' קיימא לשאלה, דהיינו לקבל בתוכם את הזו"ן ע"י עלית מ"ן, כי שאלה פירושו עלית מ"ן מלשון שואלין על הגשמים. (ריש תענית) ואומר שרק הו"ת דהאי סתים עתיקא הנק' ישו"ת שהן קיימות לשאלה, דהיינו לקבל מ"ן להמשכת אור החכמה, להיותן מחוסרי חכמה, שלפני זה הן נחשבות לבחינת בריאה, וע"כ ברא אלה, שהם הזו"ן הנק' אלה. ונבראו גם הם בכחם במחוסרי ראש כמהו. כי המלה ברא מורה על חסרון ראש מבחי' אצילות. וז"ש ומואן איהו מ"י: הו"ת דבינה שהן עומדות לשאלה, הן הנק' מ"י, ועליהן נופלת לשון ברא, כנ"ל, כי הן עצמן נעשו בחינת בריאה, מחמת הפרסא שבחזה דא"א המבדלת אותן מהארץ ראש דא"א. כנ"ל. וז"ש מקצה השמים לעילא דכלא קיימא ברשותיה, הו"ת דבינה, שהן נק' ישו"ת ונק' מ"י הן בחי' קצה השמים לעילא, כי השמים הם ז"א, והוא מקבל רק מישו"ת הנק' מ"י, וע"כ נק' המ"י קצה השמים לעילא, דכלא קיימא ברשותיה, כי השמים והארץ שהם זו"ן וכן הג' עלמין ביע' התחתונים כולם מקבלים מישו"ת הוה הנקרא מ"י. וע"כ כלא קיימא ברשותיה.

וז"ש, לעילא לית תמן שאלה והאי קצה השמים אקרי מ"י: כלומר, לעילא דהיינו הג"ר דבינה, שהן או"א עלאין, לית תמן שאלה, כי הם אינם מקבלים מ"ן להמשכת חכמה. להיותם בעצם רק בחינת אור חסדים ואינם מחוסרי חכמה, וע"כ אינם נק' מ"י, גם אינם בחי' קצה השמים, כי הם אינם נזקקים לזו"ן הצריכים להארת החכמה. ורק הו"ת שהן ישו"ת שהם קיימין לשאלה, דהיינו לקבל מ"ן מהזו"ן ולעלות לראש דא"א לקבל בשבילם הארת חכמה. ע"כ נבחנים לקצה השמים לעילא, משום שהו"א הנק' שמים מקבל מהם.

אבי"ע, וע"כ המחוסר חכמה, נבחן שם לגוף בלי ראש. ויתבאר עוד להלן.

וז"ש, דהאי סתים עתיקא וכו' ברא אלה, הבינה שיצאה מהראש דא"א, מכה הנוקבא שעלתה לחכמה דא"א. וסיימה שם בחינת הראש דא"א, שמשום זה יצאה לבחינת בריאה וגוף דא"א, כנ"ל, הנה היא נחלקה משום זה לב' בחינות: ג"ר לפ"ע, וז"ת בפ"ע, מטעם, כי הבינה ממקורה בע"ס דאור ישר, אין מטבעה לקבל חכמה כלל, אלא רק אור חסדים בלבד, בסו"ה כי חפץ חסד הוא ולא חכמה, (ע"י) בפתיחה לחכמת הקבלה אות ה') ולפיכך אין יציאתה לגוף פוגמתה כלל, שהרי אפילו בעת שהיא נמצאת בראש א"א, אינה מקבלת ממנו חכמה, ולפיכך אין לה שום פחיתות של משהו מחמת עמידתה למטה ממלכות דראש דא"א, ונחשבת גם עתה לבחינת ראש גמור, וכאלו לא יצאה כלל מהראש דא"א דמיא, והיא נתקנת בסוד או"א עילאין המלבישין לא"א מפה עד החזה, ובחינה הב' שהיא הו"ת דבינה, הנה הן מבחינת התכללות הזו"ן בבינה, שהם שרשים של הזו"ן הנמצאים בבינה, ולפיכך הם צריכים להארת חכמה בשביל הזו"ן, וע"כ הם נפגמו מחמת מציאותם בגוף דא"א, שנעשו למחוסרי חכמה, והם נחשבים לבריאה, ולר"ק בלי ראש, ועליהם נאמר אבא הוציא אמא לחוץ, דהיינו לבר מהראש דא"א, והם נק' ישו"ת, ומלבישין לא"א מחזה עד הטבור, והבנים שלהם שהם הזו"ן, הם מלבישים מטבור ולמטה, דא"א עד סיום עולם האצילות. וז"ס הפרסא שבגוי מעוהי דא"א העומדת בחזה שלו, כי היא כח המלכות שבראש דא"א המוציא את הו"ת דבינה לבר מראש, ומפריעתם מלקבל חכמה, כי אע"פ שמסך הוה עומד בפה דראש א"א, מ"מ שם אינו פועל כלום, כי שם עומדים או"א עילאין, שהם בחי' דבינה, הנחשבים עוד לבחי' ראש א"א מטעם הנ"ל, ונמצא כי רק במקום החזה דהיינו ממעל הו"ת דבינה שולט כח המסך להוציא הו"ת דבינה שמתחתיו לבר מראש דא"א, וזכור זה.

ולפיכך הג"ר דבינה, נק' בשם האי סתים עתיקא, כי הראש דא"א נק' עתיקא קדישא, וכיון שהג"ר דבינה אע"פ שהם מפה ולמטה

(ח) ואית אחרא לתתא ואקרי מ"ה, מה בין האי להאי, אלא קדמאה סתימאה דאקרי מ"י קיימא לשאלה, כיון דשאל בר נש ומפשפש לאסתכלא

מסורת הזוהר

(ק) בהשמטות ח"א ד' רנג. ד"י תרומה סז ריט ויקהל מג מט ת"ז תכ"א ד' נה : ת"ל ד' עג : תסיג ד' צד : תק"ח ד' קיט.

מאמר

הסולם

מי ברא אלה

או נק' חכמה ע"י הדעת, כי הורין העולים למ"ן נבחנים שם לבחי' דעת לאו"א, כי המה הגורמים לזווג שלהם, והזווג נק' בשם ידיעה, מלשון, וידע אדם את חוה אשתו. וז"ש ולמנדע דהיינו להמשיך המוחין בסוד הדעת מדרגא לדרגא מדעת של מדרגת או"א אל המוחין דמדרגת הו"א, עד סוף כל דרגין דהיינו מהז"א אל הנוקבא הנק' סוף כל דרגין. וענין עלית מ"ן (ע"י) בפתיחה לחכמת הקבלה אות צ"ד וצ"ה). בי הבינה עומדת אבי"א עם החכמה להיותה רק בחי' חסדים, וחוזרת פב"פ עם החכמה רק לצורך הו"ן. ע"ש.

ו"ש כיון דמטי תמן מ"ה: כיון שהמוחין מטי תמן אל הנוקבא דז"א, או נקראת הנוקבא בשם מ"ה. ונק' כן מטעם המבואר בזוהר (תרומה דף קכ"ז ע"א). וז"ל, "דרגא תתאה דאיהו רזא דעלמא תתאה אקרי מ"ה, ותנינן : אל תקרי מ"ה אלא מאה, (מנחות חג:) בגין דכל דרגין עילאין באשלמותהון הכא אינון" עכ"ל. הדי שע"כ נק' מ"ה להורות שכל השלימות הגדולה של המוחין ההם באה רק אחר דמטי המוחין לנוקבא. ואומרו, מה ידעת מה אסתכלתא מה פשפשתא הא כלא פתים כדקדמיתא: גם זה מבואר בזוהר תרומה הנ"ל, וז"ל תו, אמאי אקרי מ"ה, אלא אע"ג דמשיכו עילאה דאתמשך לא אתגליא עד דאשתלים הכא, דאיהו אתר סופא דכל דרגין, סופא דאמשכותא דכולא, וקיימא באתגליא, ואע"ג דאתגליא יתיר מכולא קיימא לשאלה, מ"ה, מה חמית, מה ידעת, כמא דאת אמרת, כי לא ראיתם כל תמונה עכ"ל.

והנך רואה דברי הזוהר, שאע"פ שכבר נמשכו לה המוחין העליונים ע"י העלאת מ"ן וכבר נשלמה בהן, מ"מ איהי קיימא לשאלה כמו שישסות היו מטרם העלאת מ"ן. והוה ג"כ דברי ד' אלעזר כאן מה ידעת מה אסתכלתא מה פשפשתא הא כלא פתים כדקדמיתא, דהיינו ג"כ במו בזוהר תרומה.

אשר

(ח) ואית אחרא לתתא וכו': ויש אחר למטה, ונקרא מ"ה. מה בין זה לזה, ומשיב, אלא הראשון הסתום, שנקרא מ"י, נוהגת בו שאלה, כיון ששאל האדם וחקר להסתכל ולדעת ממדרגה למדרגה עד סוף כל המדרגות, שהוא מלכות, אחר שהגיע שמה, הוא מ"ה. שפירושו, מה ידעת, מה הסתכלת, מה חקרת, הלא הכל סתום ככתחילה. מפשפש פירושו חקר. כי חקר, מתרגם פשפש (איוב ח' ח').

ביאור הדברים, הנוקבא דז"א, בהיותה עם הו"א פב"פ, נקראת גם הנוקבא בשם מ"ה, כמו הו"א, והיא נבחנת לבחינת קצה שמים דלתתא, כי היא סוף כל דרגין ומסיימת את האצילות, ונמצא הו"א הנק' שמים עומד בין הישסות הנק' קצה השמים לעילא, ובין הנק' הנק' קצה השמים לתתא. וז"ש כיון דשאל בר נש ומפשפש לאסתכלא: לאסתכלא היינו הזווג דאו"א הנק' הסתכלות או"א זה בזה ע"י עליתם לראש דא"א, שאז הבינה חוזרת לקבל הארת החכמה בשביל הו"ן, כי אפילו ישסות שהם הו"ת רבינה אינם צדיכים להארת החכמה לצורך עצמם, כי מבחינת עצמם דומים הו"ת רבינה אל הג"ד שלהם, ואינם נוקקים לקבל חכמה, אלא בעת שהו"ן עולים למ"ן לישסות, מתעוררים הישסות בשבילם לעלות לראש דא"א ולקבל חכמה. אבל גם הו"ן אינם עולים למ"ן לישסות רק ע"י העלאת מ"ן מבני אדם התחתונים אל הו"ן. באופן שנשמות בני אדם עולות למ"ן אל הו"ן, ואז עולים הו"ן למ"ן אל הישסות, ואז עולים הישסות לא"א ונעשים שם פדצוף אחד עם או"א עילאין, ואז מסתכלים או"א זה בזה וממשיכים חכמה בשביל הו"ן.

וזה אמרו כיון דשאל בר נש דהיינו שמעלה מ"ן, ומפשפש היינו שמפשפש במעשיו. כדי להעלות הו"ן לזווג או"א, דהיינו לאסתכלא בכדי שאו"א יסתכלו זה בזה וימשיכו חכמה. ולמנדע מדרגא לדרגא עד סוף כל דרגין, כי הארת החכמה הנמשכת ע"י עלית מ"ן וזווג כנ"ל, נק' בשם ידיעה.

ולמנדע מדרגא לדרגא עד סוף כל דרגין, כיון דמטי תמן מ"ה, ה מה ידעת, מה אסתכלתא, מה פשפשתא, הא כלא סתים כדקדמיתא.

מסורת הזוהר

(ה) תרומה טז.

מי ברא אלה

הסולם

מאמר

הטבור דא"א ונמצאת עומדת למטה מפרסא שבגוי מעוהי דא"א, שבחינת הארת ראש דא"א נפסק למעלה מפרסא זו, כנ"ל (אות ז' ד"ה ו"ש דהאי עש"ה). וע"כ מבחינה זו לא הרויחה הנוקבא את המוחין וראש א"א, שכל העלאת המ"ן היו לזוה, והכל סתים כדקדמיתא כמטרם העלאת מ"ן. אמנם מבחינה אחרת, הרי הרויחה הנוקבא בחינת אמא, כי עלתה למקום ישסו"ת, שנק' אמא, שז"ס שנעשתה בסוד מאה ברכות כנ"ל.

ומשום זה נבחנו אל המוחין רק לבחינת ו"ק רגדלות, כי לא תוכל לקבל בחינת ראש רגדלות, להיותה נמצאת למטה מפרסא דחזה דא"א, כנ"ל, אבל מדרגתה עתה שזה כמו הישסו"ת בעת היותו בחינת ו"ק, דהיינו מטרם העלאת מ"ן, שהיה עומד שם מחזה עד הטבור דא"א. שזה ודאי גדלות גדולה בשביל הנוקבא, אלא שהיא ו"ק רגדלות, אבל עוד חסר ג"ר רגדלות, והשגת ג"ר רגדלות נק' גדלות ב' של הנוק' וזה יתבאר להלן במאמר מי ברא אלה דאליהו.

עתה תבין היטב כונת הזוהר תרומה הנ"ל בב' הטעמים שאומר, על מה שנק' הנוקבא בשם מ"ה, אשר בטעם הא' מבאר המוחין העליונים שהשיגה הנוק' הנק' מאה ברכות, שע"כ אמרו אל תקרי מ"ה אלא מאה, והיינו ע"י עלייתה למקום ישסו"ת בכח אלו המוחין וטעם ב' מדגיש לבאר, אשר עכ"ל, ביון שעלתה רק למקום הישסו"ת דקטנות, דהיינו בעוד שהיה קיימא לשאלה, שהוא מהחזה עד הטבור דא"א הרי גם המוחין דנוק' דומים לגמרי כמוהו, ונעשית גם הנוק' בבחינת קיימא לשאלה, שפירושו ו"ק בלי ג"ר, אלא הרווח אמנם גדול מאוד, מפני שהוא ו"ק ראו"א עילאין, דהיינו ו"ק רגדלות, וכן גם כאן במאמר הזה, שאומר מה ידעת ומה וכו' הכל סתים כדקדמיתא, אין הפירוש של כדקדמיתא, כמו שהנוקבא היתה מטרם העלאת מ"ן, אלא הפירוש הוא, כמו שהישסו"ת היו מטרם העלאת מ"ן, אבל הנוקבא הרויחה הרבה ע"י העלאת מ"ן, שהרי קבלה עתה בחינת אמא שה"ס

אשר אחר העלאת המ"ן והמשכת המוחין עוד הכל סתים בנוקבא כמו מטרם העלאת מ"ן, דהיינו דקיימא עוד לשאלה, שפירושו העלאת מ"ן, (כנ"ל אות ז' בד"ה ו"ש לעילא לית תמן שאלה).

ויש להבין הדברים, א"כ מה מועילים התחתונים בהעלאת מ"ן, וכן למה נמשכו אליה המוחין כיון שאינם נגלים כלל, ועוד, שהרי אומרים שם בזוהר תרומה בטעם הא' למה נקראת הנוקבא מ"ה, משום שה"ס, אל תקרי מ"ה אלא מאה (מנחות מג:), שה"ס מאה ברכות, שהנוקבא משפעת לתחתונים, ולפי"ז איך יתכן לומר שעוד נשארת הנוקבא בבחינת קיימא לשאלה, והכל סתים כדקדמיתא.

והענין הוא: כי יש ב' בחינות מוחין רגדלות בנוקבא, הנק' גדלות א' ורגדלות ב', אשר בגדלות א', עולים רק או"א עילאין לראש דא"א ולא הישסו"ת, ואע"פ שנעשו לפרצוף אחד, מ"מ נשארו הישסו"ת בגוף א"א, אלא שנתעלו למקום או"א שמקורם לבן, דהיינו שמלבישין מפה עד החזה דא"א ולפיכך מצד אחד נעשו הישסו"ת בחי' ראש א"א, שהרי נעשו פרצוף אחד עם או"א עילאין העומדים עתה בראש א"א, וכן עלו למעלה מפרסא דחזה דא"א ששם מאיר הראש דא"א, ע"ד שנתבאר (ע"י לעיל אות ז' ד"ה ו"ש דהאי סתים) באו"א גופייהו שהיו עומדים שם מטרם העלאת מ"ן, ומשום זה הם משפיעים מוחין שלמים דג"ר אל הז"א, והז"א אל הנוקבא, והנוקבא נעשית בסוד מאה ברכות כנ"ל, כי ע"י מוחין אלו מתעלים הזו"ן ועולים למקום הישסו"ת שמקורם העלאת מ"ן, דהיינו מחזה עד הטבור דא"א, ונמצאת הנוק' במקום אמא, וע"כ נעשית הנוקבא בסוד מאה כמו אמא, כי בחי' מאה היא באמא ואלפים היא באבא, והתחתון העולה לעליון נעשה כמוהו, כנודע.

אמנם מצד אחר, דומה הנוקבא רק לבחינת מ"י דקיימא לשאלה, דהיינו ממש לגמרי כמו שהישסו"ת היו מטרם העלאת המ"ן והמשכת המוחין, והוא מטעם הלבשתה את מקום הישסו"ת דקטנות, דהיינו מהחזה עד (דפו"י דף א' ע"ב)

(ט) ועל רזא דנא כתיב, (ו) מה אעידך מה אדמה לך. כד אתחריב בי מקדשא, (ז) נפק קלא ואמר, (ח) מה אעידך (ז) ומה אדמה לך, בההוא מ"ה אעידך, בכל יומא ויומא אסהידת בך מיומין קדמאין, דכתיב (ח) העדותי בכם היום את השמים ואת הארץ. מה אדמה לך, בההוא גוונא ממש, עטרית לך בעטרין קדישין, עבדית לך שלטנו על עלמא, דכתיב (ט) הזאת העיר שיאמרו כלילת יופי וגו'. קרינא לך (י) ירושלים הבנויה (י) כעיר שחבורה לה. (י) מה אשוה לך,

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ט נ"א ועל רזא דנא מה כתיב (אור הלבנה). ע נ"א נפק קלא ואמר מה אעידך מה אדמה לך מה אעידך בההוא מה, אעידך בכל יומא ויומא, והא אסהידת וכו' (אה"ל). פ נ"א מה אעידך בההוא יומא, ומה אדמה לך בכל יומא ויומא וכו' (ד"א). צ נ"א ומה אדמה לך בההוא מ"ה אעידך ל"ג.

(ו) (איכה ב) בהשמטות ח"א ד' רנג. ד"י ת"ז תכ"ו ד' עא : תק"ח ד' צג : ק : קיג : ת) (דברים ל) בהשמטות ח"א ד' רנז : רנט : ד"י קדושים קו. (איכה ב). ב) (תהלים קכב) וישב צט אחרי מות שפא ת"ז תכ"א ד' ס : ז"ח ד' כו. ג) ז"ח ד' פג. (איכה ב) בהשמטות ח"א ד' רנג. ד"י תק"ח ד' קיג :

דדך אמת (ל) נ"א בההוא יומא ומה אדמה לך בכל יומא ויומא. (ח) ס"ח תרות"י.

מי ברא אלה

הסולם

מאמר

מחמת שחטאו ישראל בע"ז ולא רצו להעלות מ"ן לזווג ז'רין אלא שרצו להמשיך השפע לס"א הנק' אלהים אחרים, שמסבה זו נפרד הזווג הנ"ל דז'רין ונתבטלו מאה הברכות מן הנוקבא ונחרב ביהמ"ק. וזה אמרו נפק קלא ואמר מח אעידך וכו' בכל יומא ויומא אסהידת בך מיומין קדמאין אלו הר"ק דגדלות שהנוקבא מקבלת בסוד מ"ה כנ"ל, נק' יומין קדמאין, וה"ס הכתוב כי שאל נא לימים ראשונים וגו' ולמקצה השמים ועד קצה השמים וגו' (דברים ד' ל"ב) ונק' כן להיותם ר"ק דא"א, כי הישטרות הוא ז"ת דא"א, כנ"ל (אות ז' ד"ה ח"ש) דהאי ע"ש). וז' הימים של א"א הם ראשונים אל ז' הימים דז'רין דכתיב העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ כי שם באותה פרשה (דברים ד' כ"ו) כתוב פסוק זה, שפירדשו על זווג ז'רין שהם נק' שמים וארץ, שהזוהיר הכתוב לשמור ולקיים את הזווג, ואם לא, מזהיר הכתוב, כי אבד תאבדון מהר מעל הארץ וכו'. וז"ס מ"ה אעידך, על אלו מאה ברכות הזהרתי אותך לשמרם ולעשותם, ואתה עברת עליהם לכן נתקיים בכם ח"ז כי אבד תאבדון מהר מעל הארץ וכו'. ח"ש, מ"ה אדמה לך בההוא גוונא ממש עטרית לך בעטרין קדישין וכו' כעיר שחבורה לה יחדיו כי אלו מאה הברכות שהנוקבא מקבלת מהז"א בזוג דמ"ה הן

שה"ס מאה ברכות, אלא שהן ר"ק דגדלות, ונמצאת עוד קיימא לשאלה כמו הישטרות מטרם העלאת מ"ן. והבן זה היטב. (ט) ועל רזא דנא וכו': ועל סוד זה כתוב, מה אעידך ומה אדמה לך. בי כשחרב בית המקדש, יצא קול ואמר מה אעידך ומה אדמה לך, דהיינו במ"ה ההוא אעידך, שבכל יום ויום העידותי בך מימים קדמונים, שכתוב, העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ. מה אדמה לך, באותו אפן ממש, העטרתי לך בעטרות קדושות, ועשיתי אותך ממשלה על העולם. שכתוב, הזאת העיר שיאמרו כלילת יופי וגו'. קראתי אותך, ירושלים הבנויה כעיר שחבורה לה, מה אשוה לך, כעין שאת יושבת, כך הוא כביכול למעלה דהיינו בירושלים של מעלה, כמו שעתה אין נכנסים כך העם הקדוש בסדרים הקדושים, כך אני נשבע לך, שלא אכנס אני למעלה עד שיכנסו בך צבאותיך למטה, וזו היא הנחמה שלך, מאחר שאני משה לך מדרגה זו, דהיינו ירושלים של מעלה, שהיא המלכות, בכל, ועתה שאת כאן, גדול כיום שברך, ואם תאמרי, שאין לך קיום ודפואה. מי ירפא לך, דהיינו אותה מדרגה הסתומה העליונה, הנקראת מ"י, שהכל מתקיים על ידיה, שהיא בינה, תדפאך ותקים אותך. אכלוסך פירושו גדודיך צבאותיך, כי גדוד, מתרגם אוכלסא (איוב י"ט י"ב). ביאור הדברים, כי חורבן ביהמ"ק היה (דפ"י דף א' ע"ב)

כגוונא דאנת יתבא, הכי הוא כביכול לעילא, כגוונא דלא עאלין השתא בך עמא קדישא בסדרין קדישין, הכי אומינא לך, ה) דלא איעול אנא לעילא עד דיעלון בך, אכלוסך לתתא. ודא איהו נחמה דילך, הואיל דדרגא דא אשוה לך בכלא. והשתא דאנת הכא, ה) גדול כים שברך. ואי תימא דלית לך קיימא ואסוותא, ז) מ"י ירפא לך, ודאי ההוא דרגא סתימאה עלאה, דכלא קיימא ביה, ירפא לך, ויוקים לך.

י) מ"י קצה השמים לעילא, מ"ה ט) קצה השמים לתתא, ודא ירית יעקב,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ה) ויחי תמב נשא קפח ואתחנן נג ת"ז ת"ג ד' טו :
 ו) (איכה ב) בלק יח בחי"ג צ"ג תק"ח ד' ק : קיג :
 ז) (איכה ב) ויחי חקס בהשמטות ח"א ד' רנב. ד"י
 בלק יח ת"ז חס"ג ד' צד : תק"ח ד' ק : קיג :

ק ג"א אוכלוסך, ה ג"א ויקים (אה"ל). ט ג"א ועד קצה השמים לתתא.

הסולם

מאמר

מי ברא אלה

ולמה אומר מקצה ועד קצה, דהיינו מסוף עד סוף, שאין כאן כל משמעות. וז"ש מ"י קצה השמים לעילא, דהיינו ישו"ת דקיימא לשאלה המלביש מהחזה עד הטבור דא"א. מ"ה היינו הנוקבא שמטרם העלאת מ"ן שהיא סוף כל דרגין מחזה דז"א ולמטה. וביניהם עומד יעקב, הוא ז"א המתחיל להלביש ממקום הטבור דא"א עד הנוקבא, ואז הוא מבריח מקצה דמ"י עד הקצה דמ"ה. כי המ"י מסתיים בטבור דא"א, ושם מתחיל יעקב כנ"ל, והנוקבא שהיא מ"ה עומדת בסיומו כנ"ל. אמנם הכתוב מדבר כבר אחר המשכת המוחין אל הזרין, כמ"ש, ברישא דקרא, שאל נא לימים הראשונים וכו', שהפירוש הוא בעת שהזרין עולים ומקבלים המוחין דישו"ת, הנק' ימים ראשונים, כנ"ל, שאז נמצא, שקצה השמים דלתתא שהוא מ"ה דהיינו הנוקבא, עלתה והלבישה על קצה השמים לעילא, דהיינו על המ"י שהוא ישו"ת, ונמצאים שניהם במקום אחד ממש. וע"כ אומר הכתוב מקצה עד הקצה, שהרי עתה נעשו שניהם בחי' קצה השמים אחד. כי הימים הראשונים מקבל הז"א, שהם ו"ק מישראל סבא שהם חג"ת נה"י, והנוק' נוטלת התבונה, שהיא המלכות דבינה, הנמצאת עתה בקצה דז"א, הנק' שמים, אלא בערך הקודם למוחין, נבחת לראש השמים.

ויש עוד פי' ב', אשר השמים דלעילא הוא יש"ס, הכולל ו' הימים הראשונים, שהם חג"ת נה"י דבינה, וקצה השמים דלעילא הוא התבונה, שהיא המלכות דבינה, ויהיה שיעור הכתוב מהקצה דיש"ס, עד הקצה דז"א הנק' שמים דלתתא.

הן בסוד עליתם לישו"ת, ונעשה הז"א לבחי' ישראל סבא, והנוק' נעשתה לבחי' תבונה, ואז נעשים האורות שלה בסוד מאה ברכות כמו האורות דתבונה כנ"ל, וע"ז אומר הכתוב, כעיר שחוכרה לה יחדיו, בי הנוק' הנק' עיר, נתחברה עם התבונה יחדיו ונעשתה הנוקבא לבחינת התבונה, והיא מקבלת משם המוחין דתבונה הנק' עטרין קדישין, ואז נק' כלילת יופי משוש כל הארץ, ומקבלת שלטנו על עלמא.

ד"ש, מ"ה אשוה לך כגוונא דאנת יתבא, כלומר, שבסבת חטאם של ישראל שנחרב ביהמ"ק ונגלו מעל אדמתם, גרמו בזה גם פירוד לנוקבא כי ט"ס התחתוניות שלה נפלו לקליפות והיא חזרה לנקודה תחת היסוד. וז"ש מ"ה אשוה לך וכו', וז"ש מ"י ירפא לך : היינו אם ישובו בני ישראל בתשובה ויתקנו מעשיהם ויעלו מ"ן לזו"ן, הנה אז שוב ימשכו המוחין עילאין אל הזרין ושוב תעלה הנוקבא לישו"ת הנק' מ"י, ואז תהיה לך דפואה.

יוד) מי קצה השמים וכו' : מ"י פירושו קצה השמים למעלה שהוא ישו"ת, מ"ה, פירושו קצה השמים למטה, שהוא המלכות, וזה ידש יעקב שהוא ז"א, שהוא מבריח מן הקצה אל הקצה, מן הקצה הראשון שהוא מ"י, עד הקצה האחרון, שהוא מ"ה, משום שהוא עומד באמצע בין ישו"ת למלכות, ועל כן, מי ברא אלה, שישו"ת שנקראו מ"י בראו את ז"א ומלכות הנקראים אל"ה.

ביאור הדברים, כי לכאורה היה לו להכתוב לומר מראש השמים ועד קצה השמים,

דאיהו ח) מבריש מן הקצה אל הקצה, מן הקצה קדמאה דאיהו מ"י, אל הקצה בתראה דאיהו מ"ה, בגין דקאים באמצעיתא. ועל דא, מי ברא אלה.

מאמר מי ברא אלה דאליהו

יא) אמר ר"ש, אלעזר בני פסוק מילך, ת ויתגלי סתימא דרוזא עלאה דבני עלמא לא ידעין. שתיק ר' אלעזר. בכה ר"ש, וקאים כ רגעא חדא. ב א"ר שמעון, אלעזר, מאי אלה. אי תימא ככביא ומזלי, הא אתחזן תמן תדיר. ובמ"ה איתבריא, כד"א ט) בדבר ה' שמים נעשו. אי על מלין סתימין, לא לכתוב אלה, דהא איתגליא איהו.

חלוסי גרסאות

מסורת הזהר

ת ג"א ויגלי סתימו (אה"ל). א ג"א שעתא חדא (אה"ל).
ב ג"א אמר ר' אלעזר (אה"ל).

ח) (שמות כו) ויצא כס ויחי רצד בשלח קסח תרומה
תתבג תתקט תתקבג שמיני קיט בלק לג פנחס רנט
כי תצא נח ת"ז ד יג. ט) (תהלים לג) ב"א שפח וירא
חיד ויצא קצא תרומה תרלט בח"ג צ"ה צו קו ת"ז תכ"ב ד סג : חסי"ט ד קו.

חיד ויצא קצא תרומה תרלט בח"ג צ"ה צו קו ת"ז תכ"ב ד סג : חסי"ט ד קו.

מי ברא אלה דאליהו

הסולם

מאמר

כאן אלא בחינת המוחין דגדלות א', ור"ש היה רוצה לגלות סוד המוחין דגדלות ב', שהוא מוחין עילאין דחיה. ע"כ צוה לו לפסוק דבריו, ויגלה לו סתימא דרוזא עילאה דבני עלמא לא ידעין ליה, כי עוד לא היו נגלים מוחין אלו בעולם ור"ש גילה אותם כאן. וזה אמרו, מאי אלה, אי תימא ככביא ומזלי וכו', ר"ש שאל לו, מאי אלה, איזה חידוש משמיענו הכתוב במ"י ברא אלה, שהם הזרין, אי תימא ככביא ומזלי, דהיינו על המוחין דר"ק דגדלות שהשיגו, וע"ז סובב הכתוב מ"י ברא אלה, כי מוחין דר"ק נק' ככביא ומזלי. ע"ז הקשה, איזה חידוש הוא, מתחזי תמן תדיר, כלומר, הלא הם המוחין הרגילים של הזרין, שאפשר להמשיכם תמיד, דהיינו אפי' בימות החול, ואינם חידוש כל כך שעליהם יראה הכתוב מ"י ברא אלה. ואין לפרש שהמוחין האלו נוהגים תדיר בלי הפסק, כי זה אינו כן, שהרי בקביעות אין לז"א אלא ר"ק בלי ראש, ורק על ידי העלאת מ"ן ותפלה ממשיכים אלו המוחין, אלא הפירוש הוא כנ"ל, שאפשר להמשיכם תדיר, היינו אפילו בימות החול, כי כן הם נמשכים בכל יום בעת תפילת שחרית, ועוד מקשה לו ובמ"ה אתבריא, כי אלו המוחין אינם מיוחסים לבינה אלא לזרין דאצילות הגק' מ"ה, שמהם יצאו, כמ"ש בדבר ה' שהוא ז"א ונוקביה, וז"א נק' ח', והנוק' דבר.

אלא

ח"ש ועל דא מ"י ברא אלה : כלומר, על אלו המוחין אומר הכתוב מ"י ברא אלה כי מ"י הוא ישס"ת העומד במקום בריאה דא"א, דהיינו מחוזה עד הטבור, למטה מפרסא שבגוי מעוהי דא"א, ששם אינה מגיעה עוד הארת ראש דא"א, (כנ"ל אות ד' ד"ה ח"ש דהא, ע"ש). דע"כ נבחן לבריאה דהיינו לבר מראש דא"א, וע"כ הוא קיימא לשאלה, כנ"ל. ונמצא אחר שהזרין משיגים אלו המוחין שהם עולים ומלבישים את המ"י הזה ונוטלים מקומו מהחזה עד הטבור דא"א, הרי גם המוחין שלהם עתה רק בבחינת בריאה דא"א, ח"ש הכתוב, מ"י ברא אלה שהם הזרין, כלומר הזרין נטלו מוחין דבריאה מן המ"י.

מאמר מי ברא אלה דאליהו

יא) אמר ר"ש וכו' : אמר ר' שמעון : אלעזר בני, עמוד מלבר, ותתגלה סתימת הסוד העליון, שבני העולם אינם יודעים אותו. שתק ר' אלעזר, בכה ר"ש, ועמד רגע אחד. א"ר שמעון : אלעזר, מהו אל"ה. אם תאמר, שהוא הככבים והמזלות, הלא תמיד הם נראים. ובמ"ה, שהיא חלכות, נבראו. כמו שאתה אומר, בדבר ה' שמים נעשו. דהיינו בחלכות הנקראת דבר ה', נעשו השמים, ואם אליה נאמר על הדברים הסתומים, לא היה צריך שיכתוב אל"ה, שהרי ככבים ומזלות גלויים הם. ביאור הדברים, כי ר' אלעזר לא גילה

יב) אלא רזא דא לא אתגליא, בר יומא חד דהוינא על כ"ף ימא, ואתא אליהו ואמר לי, ר' ידעת מה הוא מי ברא אלה. אמינא ליה, אלין שמיא וחילהון, עובדא דקב"ה דאית ליה לבר נש לאסתכלא בהו, ולברכא ליה, דכתיב: כי אראה שמך מעשה * (אצבעותיך וגו' ה' אדונינו) מה אדיר שמך בכל הארץ.

יג) א"ל, רבי: מלה סתימא הוה קמי קב"ה, וגלי במתיבתא עלאה, ודא

מסורת הזהר

(תהלים ח) ז"ח סז: (כ) בהשמטות ח"א ד' רסו: ד"י שמות יז בשלח קטו תרומה רסה ספרא דצניעותא נח ויקהל קמד.

מי ברא אלה דאליהו

הסולם

מאמר

בצמצום ב', הוא עבד ברישא דא"א, דהיינו בחכמה שלו נקודה חדא, דהיינו שהעלה המלכות הנק' נקודה לבחי' דישא דא"א, ושם נתקנה הנוק' המעלה או"ח להלביש ע"ס דראש א"א, ונסתיים הראש דא"א בספי' החכמה סתימאה, ואשתכח החכמה כדו"נ ובינה וזו"ן דראש א"א יצאו לבר מהראש דהיינו למדרגת הגוף דא"א. וז"ס חכמה אתפשט ואפיק מיניה בינה דהיינו שחכמה הוציאה לבחינת גוף.

וז"ש, ודא פליק למהוי מחשבה: כלומר, נקודת המלכות הזו אשר עלתה לחכמה והחכמה נתקנה על ידה בדכר ונוקבא, היא עלתה משום זה ונעשתה למחשבה דהיינו לבחי' בינה הנקראת מחשבה. והטעם הוא פשוט, כי כיון שעומדת בזווג עם חכמה, היא מקבלת מחכמה, והמקבל מחכמה נבחן לבינה, ולא למלכות. ונמצא שאעפ"י שמשורשה היא מלכות ובחי' נקודה, הרי נעשתה, מחמת העליה לבחי' בינה. וז"ש ודא פליק למהוי מחשבה שזה גרם אל הנקודה למהוי בינה הנקראת מחשבה.

ודע, כי לפעמים נק' ביוהר, השם מחשבה על החכמה ופעמים על הבינה, והענין הוא, כי מחשבה, פירושה, הנוק' דחכמה, וע"כ יש לכנותה בשם חכמה, כי היא הנוק' דחכמה, אמנם מעצם בחינתה הנה היא בינה ולא חכמה, כנ"ל. אכן אין הבינה נקראת בשם מחשבה רק בהיותה בחינת ראש ביחד עם החכמה, וזכור זה.

וז"ש, צייר בה כל ציורין חקק בה כל גליפין, כי בהאי נקודה דסליק למהוי מחשבה צייר וחקק כל ה' פרצופי אצילות, שהם א"א או"א וזו"ן, וז"ש, צייר בה, וחקק בה, דמו

יב) אלא רזא דא וכו': אלא סוד זה לא נתגלה, אלא ביום אחד שהייתי על ח"ף הים, ובא אליהו ואמר לי: רבי, הירעת מהו מי ברא אלה. אמרתי לו, אלו הם, השמים וצבאם, מעשה הקב"ה, שיש לבני אדם להסתכל בהם ולברך אותו, שכתוב, כי אראה שמך מעשה אצבעותיך וגו', ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ.

יג) א"ל רבי וכו': אמר לי: רבי, דבר סתום היה לפני הקב"ה, וגילה אותו בישיבה של מעלה, וזה הוא, בשעה שהסתום מכל סתומים רצה להתגלות, עשה בתחילה נקודה אחת, שהיא מלכות, וזו עלתה להיות מחשבה, שהיא בינה. כלומר שהמלכות עלתה ונכללה בבינה, צייר בה את כל הציורים, חקק בה כל החקיקות.

ביאור הדברים, פרצוף עתיק הוא הראש הא' של עולם האצילות, והוא נק' סתימא דכל סתימין, ועליו אמרו באדרא דבא (דף קל"ה ע"א) כל רישא דעמא דלא אתתקן הוא בקדמיתא לית עמא מתתקנא. מנא לן, מעתיק יומין, דער דלא אתתקן הוא בתיקוני לא אתתקנו כל אינון דבעי לאתתקנא, וכלהו עלמין אחרבו. וכן איתא באדרא זוטא דף ר"צ ע"א, גאנא, בשעתא דעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין בעא לאתתקנא, כלא אתקין בעין דבר ונוקבא וכו' דהאי חכמה אתפשט ואפיק מיניה בינה, ואשכח דבר ונוקבא וה"ס התיקון דצמצום ב'.

וזו שמבאר כאן ואמר בשעתא דסתימא דכל סתימין בעא לאתגלויא עבד ברישא נקודה חדא, שבעת שעתיקא קדישא רצה להתגלות לעולמות, בכח התיקון דאתתקן

הוא. בשעתא דסתימא דכל סתימין בעא לאתגליא, עבד ברישא (2) נקודה חדא, ודא סליק למהוי מחשבה. צייר בה כל ציורין חקק בה כל גליפין.

מסורת הזהר

(2) ב"א ב ז.

מאמר

הסולם

מי ברא אלה דאליהו

אותיות נגד ה' ספי' כח"ב זר"ן, שאל"ה הן כח"ב, י"ם הן זר"ן, ועתה אחר שנחלקה כל מדרגה לב' חצאים, שכתר וחכמה נשאר, ובינה זר"ן נפלו ממנה, כנ"ל, נמצא כי לא נשאר בכל מדרגה, זולת ב' האותיות מ"י, וג' אותיות אל"ה נפלו מכל מדרגה למדרגה שמתחתיה.

ואין לשאול, כי לפי"ז היו צריכות להשאר ב' אותיות אל"ל במדרגה, והי"ם היו צריכות לנפול ממנה להמדרגה התחתונה, והענין הוא שיש תמיד ערך הפוך בין הכלים לאורות. כי זה הכלל, בכלים באים העליונים מתחלה, דהיינו תחלה בא הכלי דכתר ואח"כ הכלי דחכמה וכו' עד כלי המלכות לבסוף, והיפוכו הוא באורות שבהם באים התחתונים תחילה מתחילה בא אור המלכות, ואח"כ אור הז"א, ואח"כ אור הבינה, וכו' עד אור הכתר לבסוף, ולפיכך אם אין מבחינת הכלים אלא ב' הכלים של כתר ושל חכמה, הרי אין בהם אלא ב' האורות, אור המלכות ואור הז"א, הנק' ו"ק. ולפיכך אנו מבחינים שרק ב' האותיות מ"י נשאר, במדרגה שה"ס אור המלכות ואור הז"א של השם אלהים, אבל ג' אותיות אל"ה נפלו מהם, וע"כ נעשתה כל מדרגה מחוסרת ג"ר שבה.

וזה אמרו צייר בה כל ציורין חקק בה כל גליפין שרומזין בזה על התחלקות כל מדרגה לב' חצאים מכח סליקת הנקודה למהוי מחשבה, צייר בה כל ציורין היינו על ב' האותיות מ"י שנשארים בכל המדרגה צייר הציור דאוי, חקק בה כל גליפין היינו ג' האותיות אל"ה שנפלו מכל מדרגה ונחסרה מהם, כי מסבת חסרונן לא נשאר במדרגה זולת אור המלכות ואור הז"א, וג' האורות דכח"ב חסרים מהן, כי אין אור בלי כלי, באופן שאם שוב ישיגו הכלים דבינה זר"ן תיכף ישיגו גם ג"ר דאורות, כי זה תלוי בזה, וחזר דברים האלו המבוארים כאן, כי הם יסוד כל התכמה.

ואגליף

רומז בזה לענין רב, כי צייר בה פירושו, שנאצל על ידה כלהו ציורין, שהם ה"פ אצילות דהיינו ע"י הווג שנעשה על המסך דהאי נקודה דסלקא למהוי מחשבה, יצאו קומת ו"ק דאוי"ח ואוי"י בכלים דכתר וחכמה בכל פרצוף ופרצוף, אבל חקק בה כל גליפין, פירושו ענין חסרות, דהיינו שעם עלית הנקודה למהוי מחשבה, נעשו חסרונות וחקיקות, שהם הכנות לבחי' בית קבול על האורות בכלהו פרצופי אצילות, ומתוך שענין זה הוא יסוד כל המוחין דאצילות, יש לבארו היטב.

והענין הוא, כי עלית הנקודה לבחינת מחשבה שהיא בינה, נמצא בזה שנעשה סיום חדש בע"ס דכל מדרגה, כי הנקודה, שה"ס המלכות עם המסך שבה, שהיתה עומדת לזווג במקום מלכות של ע"ס דראש הנק' פה, וסיימה שם בחי' הראש, עלתה עתה למקום הבינה של ראש הנק' נקבי עינים, דהיינו נוקבא דחכמה שהיא בינה, ונעשה הזווג על המסך שלה, שם במקום נקבי עינים וסיימה שם את הראש, וג' הספירות בינה ז"א ומלכות של הראש הנק' אח"פ, ירדו מתחת מקום הסיום של הראש, דהיינו למדרגת גוף, ועד"ז נעשה בהכרח גם בע"ס דגוף, אשר המלכות המסיימת את הגוף של הפרצוף, שהיתה עומדת מקודם לכן במקום הנקודה האמצעית שהיא המלכות דע"ס דגוף, הנק' סיום רגלין, עלתה עתה למקום בינה של הגוף, הנקראת ת"ת, כי חג"ת דגוף הם כח"ב, וסיימה את הגוף שם בת"ת במקום החזה, ואלו ג' הספירות בינה זר"ן דגוף הנק' תנהי"ם, יצאו מבחינת אצילות ונפלו לבחי' ביי"ע דפרודא.

הרי שבסבת עלית הנקודה למהוי מחשבה נבקעה כל מדרגה לב' חצאים שחציו העליון, שהם בתר חכמה נשאר במדרגה, והבינה ז"א ונוקבא דכל מדרגה נאברו ממנה וירדו למדרגה שמתחתיה, וז"ס ענין התחלקות של השם אלהים על מ"י אל"ה, כי מדרגה שלמה בע"ס כח"ב זר"ן נק' בשם קדוש אלהים, שבו ה'

(דשרי וף ב' ע"א)

י' ואגליף גו בוצינא קדישא סתימא גליפו דחד ציורא סתימא קדש קדישין בנינא עמיקא דנפיק מגו מחשבה, ואקרי מי ג שירותא לבנינא קיימא ולא קיימא, עמיק וסתים בשמא. לא אקרי אלא מי. בעא לאתגלייא ולאקרי

חלופי גרסאות

ג נ"א ראשיתא.

הסולם

מי ברא אלה דאליהו

מאמר

במלכות דראש א"א הנק' בוצינא קדישא סתימא. והיא גליפו דחד ציורא סתימא קדש קדישין אשר הגליפו החדשה הזו ממשיך חד ציורא דהיינו קומה של ע"ס, שהוא קדש קדישין, והוא קומת ג"ר הנק' קדש קדישין. והוא משום דנפק מגו מחשבה, משום דהאי נקודה דסלקא להיות מחשבה. הנה עתה חזרה ונפק מגו מחשבה, ובאה למקומה האמיתי למקום המלכות דראש. וע"כ ג' הכלים בינה ז"א ונוק' שהם אל"ה, חזרו עתה למדרגה של הראש, ונשתלם שם אלהים. ומה שמכנה את הקומה הזו דג"ר בשם ציורא סתימא, יתבאר בהמשך.

וז"ש, ואקרי מ"י שירותא לבנינא: כלומר, אע"פ שכבר התחברו אל"ה במ"י ונעשה השם אלהים כנ"ל, מ"מ עדיין נק' רק מ"י והוא שירותא לבנינא, הוא התחלה לבנין השם אלהים, כי הבנין עוד לא נשלם, כמו שמפרש והולך.

וז"ש, קיימא ולא קיימא, כלומר מצד אחד כבר קיימא בנינא בכל השלימות, שהרי מקום הזווג חזר למקומו בפה דראש, ובינה ז' וז' חזרו למדרגה, וכן ג"ר דאורות, והשם אלהים נשלם. אמנם מצד ב' לא קיימא עוד בנינא דשמא, כי הוא עמיק וסתים בשמא כלומר שהאורות של השם אלהים הם עוד עמוקים וסתומים ואינם מאירים באל"ה, שהם בינה ז' וז' שעלו למקום הראש. והוא מטעם, כי מחמת עליתם לראש א"א, ששם מאירה החכמה בלבדה, הנה אין בקומה הזו אלא אור החכמה, וכיון שהם ז"ת, וז"ת שעלו אינן יכולות לקבל התכמה בלי התלבשות תוך חסדים, וחסדים אין להם שם, ע"כ אינם יכולים לקבל גם החכמה. ולפיכך נבחן שהשם עמיק וסתים ואינו מתפשט עוד בג' אותיות אל"ה. ומטעם זה נבחן עוד בנין קומה זו בבחי' לא קיימא ועדיין אל"ה אינם מגולים בה. וזה אמרו שלפני זה לא אקרי אלא מי כי האותיות אל"ה עוד סתומות בשמא דאלהים, ואין שם רק מ"י.

י' ואגליף גו בוצינא וכו': וחקק בתוך הגר הקדוש הסתום, שהיא המלכות שנכללה בבניה, חקיקה של ציור סתום אחד, קדש קדשים, שהוא בנין עמוק היוצא מתוך המחשבה, שה"ס ג"ר, ונקרא מ"י, שהוא התחלה אל הבנין. והוא עומד ואינו עומד, הוא עמוק וסתום בשם אלקים, ועוד אינו נקרא אלא מ"י דאלקים, דהיינו שחסרות אותיות אלה מהשם אלקים. רצה להתגלות ולהקרא בשם זה אלקים, הוא התלבש בלבוש יקר המאיר, שהוא אור החסדים. וברא אל"ה, ועלו אותיות אל"ה בשם אלקים, שנתחברו אותיות אלו באלו, דהיינו אותיות מ"י באותיות אל"ה, ונשלם השם אלהים. וכל עוד שלא ברא אל"ה, לא עלה בשם אלהים. ואלו שחטאו בעגל, אמרו על סוד זה אל"ה אלהיך ישראל.

ביאור הדברים, כי על ידי עלית מ"ן מתחוננים נמשך אור חדש מע"ב ס"ג דא"ק, שבהיות האור הזה מע"ב ס"ג דא"ק, שלמעלה מצמצום ב' הג"ל, הבוקע כל מדרגה לשתיים, ע"כ בעת שנמשך האור הזה לראש א"א, הוא חוזר ומוריד את הנקודה מתוך המחשבה שהיא מקום הבינה, חזרה למקומה, למקום המלכות של הראש, כמו שהי' לפני צמצום ב', וג' הספירות בינה, ז"א ומלכות שנפלו מהראש, נמצאות חוזרות לבחינת ראש, שהרי הזווג נעשה במקום המלכות שלמטה מהן, ונבחן שהשם אלהים חזר ונתגלה, כי ג' האותיות אל"ה חזרו ונתחברו אל המ"י במדרגה אחת, ונשלם שם אלהים במדרגה, וכיון שחזרו בינה ז' וז' דכלים חזרו גם ג"ר דאורות כנ"ל, ונתלבשו כח"ב ז' וז' דאורות בה' אותיות דשם אלהים: אורות כח"ב באל"ה, אורות ז' וז' ב"ם. וזכור זאת היטב שאל"ה הנפולים הם בחי' כלי בינה ז' וז' חסדים למדרגה, אבל בעת שאל"ה מתחברות בשם אלהים הן נעשות אורות כח"ב, שהוא מטעם הערך ההפוך שבין הכלים לאורות כנ"ל.

וזה אמרו ואגליף גו בוצינא קדישא סתימא, היינו שנחקק מסך ומקום זווג מחדש

(דפ"י דף ב' ע"א)

(ט) בשמא דא, ואתלבש בלבוש יקר דנהיר, ה וברא אל"ה, וסליק אל"ה בשמא. אתחברון אתוון אלין באלין (ו) ואשתלים בשמא אלהים. ועד לא ברא אלה לא סליק בשמא אלהים. ואינון דחבו (ז) בעגלא. על רזא דנא אמרו (ט) אלה אלהיך ישראל.

(טו) וכמה דאשתתף מ"י באלה, הכי הוא (ט) שמא דאשתתף תדיר, וברזא דא אתקיים עלמא. ופרח אליהו ולא חמינא ליה. ומניה ידענא (ח) מלה דאוקימנא

חלופי גרסאות

ד נ"א בשמא דא, ל"ג. נ"א ל"ג דא. ה נ"א וברא אלה וסליק בשמא אלקים אתחברון אתוון אלין באלין ואשתלים בשמא ועד וכו', (אה"ל). ו נ"א בעלמא. ז נ"א הכא הוא שמא דא אשתתף (אה"ל). ח נ"א מלה דא וקאימנא (אה"ל).

מסורת הזוהר

(ח) משפטים רב. (ז) משפטים רב. (ט) (שמות לב) ב"א רלב ויחי שעה שמות דפג כי תשא סה סקודי שח בלק שצב. (ט) משפטים רד.

מי ברא אלה דאליהו

שהמ"י השפיע להם אור החסדים ללבוש, לא היו אל"ה יכולות לקבל כלום ממ"י ולא האיר באלהים אלא מ"י בלבד. כנ"ל. וז"ש, דחבו בעגלא וכו' אלה אלהיך ישראל: כי הם פגמו בהאי לבוש יקר דנהיר הנ"ל, וע"כ המ"י נפרד מן אל"ה ולכן אמרו אל"ה אלהיך, ויצא השפע לאלהים אחרים. (טו) וכמה דאשתתף וכו': וכמו שנתחברו מ"י באל"ה והיו לשם אלקים, ע"י לבוש יקר הנאיר שהוא אור החסדים, כך השם מתחבר תמיד, ע"י לבוש יקר הנאיר. ובסוד זה מתקיים העולם, שהסו"ה עולם חסד יבנה. ואליהו פרח, ולא ראיתי אותו. וממנו ידעתי הדבר, שעמדתי על הסוד והסתור שלו. בא ר' אלעזר, וכל החברים, והשתטחו לפניו. בכו ואמרו, אם לא היינו באים לעולם, אלא לשמוע את זה, היה די לנו.

פירוש, באותו הדרך שנתבאר דלא סליק בשמא אלהים עד דקומת החכמה אתלבש בלבוש יקר דנהיר ואז אשתתף מ"י באל"ה וסליק בשמא אלהים הכי הוא שמא דאשתתף תדיר כן הוא קיים לעד לנצחיות, ולא סליק בשמא בלאו הכי. וברזא דא אתקיים עלמא, גם עלמא תתאה שהיא הנוקבא הנק' מ"ה, מקבל המוחין בדרך זה של שיתוף מ"י באל"ה ואשתלים לגמרי כמו של שיתוף מ"י באל"ה, כמו שר' שמעון הולך ומבאר. עלמא עילאה, כמו שר' אלעזר שאמר על עלמא וזהו, לאפוקי מר' אלעזר שאמר על עלמא תתאה, כיון דמטי תמן מ"ה, מ"ה ידעת וכו' הא כלא פתים כדקדמיתא, ע"ש. נמצא לדבריו דלא אתקיים עלמא תתאה כמו עלמא עילאה. וז"ש וברזא דא אתקיים עלמא

הסולם

מאמר

וז"ש, בעא לאתגלייא ולא תקרי בשמא כיון דכבר נשלם השם, כי כבר עלו אל"ה לראש, ועכ"ז אינו מאירות כלל, כנ"ל. וזה אמרו, בעא לאתגלייא ולא תקרי בשמא אלהים. אתלבש בלבוש יקר דנהיר. פירוש, כיון דכל הסיתום של השם שאינו יכול להאיר באל"ה הוא מחמת חסרון הלבוש דחסדים, שאין ז"ת יכולות לקבל אור תכמה בלי חסדים, כנ"ל. ע"כ חזר ועשה הזווג דקטנות, כבעת היותו בגוף דא"א, והמשיך קומת החסדים, והקומה דחכמה נתלבשה באור החסדים שהמשיכה, והאור ההוא נעשה אל הקומה לבוש יקר דנהיר אשר דרך הלבוש הזה דחסדים, הוא יכול להאיר את אור החכמה בז"ת שהן אל"ה. וזהו אמרו, אתלבש בלבוש יקר דנהיר.

וברא אל"ה וסליק אל"ה בשמא, היינו על ידי הלבוש היקר הנ"ל שהוא קומת החסדים, שקבל מבחינת זווג הגוף, שלמטה מחזה הנק' בריאה, ברא אלה, דהיינו שהשפיע האור ההוא לאל"ה, וע"כ סליק אל"ה בשמא כי מאחר שכבר יש להם לבוש יקר מחסדים הן יכולות לקבל בו גם חכמה, ואז נגלו אל"ה בשמא אלהים כי עתה מאירים בו הבינה וזו"ן בתכלית השלמות שבהם, ונבחן, כי עתה נשתלם ונתגלה שמא דאלהים. וזה אמרו אתחברון אתוון אלין באלין היינו מ"י באל"ה. ואשתלים בשמא אלהים בי עתה מקבלות אל"ה קומת החכמה מפאת שהשיגו לבוש דחסדים, וכל ה' אותיות אלהים מאירות בשלמותן. וזה אמרו, ועד דלא ברא אל"ה לא סליק בשמא אלהים, כי מטרם

על רזא וסתר א דילה. אתא ר' אלעזר וכלהו חבריא ואשתטחו קמיה, בכו ואמרו, אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא די.

מאמר אמא אוזיפת לברתא מאנהא

טז) א"ר שמעון, ^ט על דא, שמיא וחיליהון במ"ה אתבריא, דכתיב ^ט כי אראה שמך מעשה אצבעותיך וגו' וכתוב ^ז מ"ה אדיר שמך בכל הארץ אשר ^ט תנה הודך על השמים, על השמים, איהו לסלקא בשמא. בגין דברא ^ק נהורא

מסורת הוטר

חלופי גרסאות

^פ (תהלים ח) לעיל אות יב. ^ז לעיל אות יב. ^ט ג"א ל"ג על דא (אה"ל). ^י ג"א איהי (אה"ל). ^ק בלק שנה.

דרך אמת ^ט ס"ח טלכ"ה.

מאמר

הסולם

אמא אוזיפא לברתא מאנהא

שגם עלמא תתאה מ"ה, אתקיים בשמא אלהים מעלמא עילאה, שמיא וחיליהון במ"ה אתבריא היה כח למ"ה לאפיק תולדות אלו שמיא וחיליהון.

ולכן אומר הכתוב, אשר תנה הודך על השמים, להשמיענו, שהמוחין נמשכים משם אלהים דיסו"ת ע"י השיתוף דמ"י באל"ה שהן ממעל השמים שהם ז"א. וז"ש על השמים איהו לסלקא בשמא, שההוד שהוא המוחין, הוא על השמים מעל לז"א, שהוא יסו"ת, שבו סליק בשמא אלהים, שהוא מ"י ברא אל"ה. כנ"ל. אבל בשמים עצמו, שהם ז"א אין שם מ"י רק מ"ה. כנ"ל.

והנה אחר שנמשכה קומת החכמה מחמת הנקודה דחור ונפיק מגו מחשבה, חזר ועשה זוג דו"ק להמשכת אור חסדים, ואתלבש אור חכמה באור חסדים, ואז מ"י נהיר באל"ה. כנ"ל. וז"ש בגין דברא נהורא לנהוריה דהיינו אור חסדים אל אור החכמה ואתלבש דא כדא וסליק בשמא עילאה ונתלבש אור החכמה באור החסדים, וע"כ הגיעו המוחין ממ"י לאל"ה, ואתחברו אתון אלו באלו וסליק בשמא אלהים. כנ"ל. והוא בשמא עילאה, דהיינו מעל השמים, מיסו"ת שבהם מ"י, אבל לא בשמים שהוא מ"ה.

וז"ש, מ"ה לא הוי הכי ולא אתבני, כי מ"י שהיא בינה, אשר מעת צמצום א' לא היה בה שום צמצום כלל, כי הצמצום לא היה שם אלא על הנקודה האמצעית לבדה, שהיא המלכות, שנצטמצמה שלא לקבל בה אור, ונתתקנה בסוד הזוג דהכאה להעלות א"ח

עלמא כגוונא דעלמא עילאה, וע"כ פסק ר"ש לדבריו לעיל. והנה אליהו לא פירש אלא סדר המוחין, ובנין שמא אלקים באו"א לבד, אבל לא ביאר כלום, איך סדר בנין אלקים הוא בנוקבא, וזהו שמפרש ר"ש בעצמן עד סוף המאמר.

מאמר אמא אוזיפת לברתא מאנהא

טז) א"ר שמעון וכו': אר"ש, על כן השמים וצבאם נבראו במ"ה שהוא המלכות. כי כתוב, כי אראה שמך מעשה אצבעותיך וגו'. ומקודם לכן כתוב, מ"ה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים. הרי השמים נבראו בשם מ"ה, שהוא המלכות והכתוב, על השמים, המורה על הבינה הנקראת מ"י, שהוא מעל ז"א. הנקרא שמים, הפירוש הוא, שעולה בשם אלקים. פירושו, מ"ה, שהוא מלכות, עולה ונכלל בבינה הנקראת אלקים, אחר שברא אור לאורו, דהיינו אחר שברא אור חסדים ללבוש יקר אל אור החכמה שבשם מ"י (כנ"ל אות י"ד) שאז נתלבשו זה בזה, והמלכות עלתה בשם העליון אלקים. שהוא שם הבינה. שהמלכות נכללת בה. וע"כ, בראשית ברא אלקים. היינו אלקים העליון, שהוא בינה, ולא מלכות. כי מ"ה, שהוא מלכות, אינו כך ולא נבנה בסוד מ"י אלה, שאמרנו.

פירושו, כיון דעלמא תתאה, מ"ה ממשיך המוחין בשמא אלהים מעלמא עילאה, ע"כ היתה היכולת שיבראו שמים וחיליהון ע"י מ"ה, כי אין תולדות בלי מוחין עילאין הנ"ל, שהם מוחין דחיה. וזה אמרו, ועל דא משום

לנהוריה, ואתלבש דא ג' וסליק בשמא עלאה. ועל כ דא ה) בראשית ברא
אלהים. דא אלהים עלאה, ז. וא מ"ה לא הוי הכי ולא אתבני.

יז) אלא בשעתא דאתמשכן אתוון : אלין אל"ה מלעילא לתתא, ואמא
ט) אוזיפת לברתא מאנהא, וקשיטא לה בקישוטהא. ואימתי קשיטא לה בקישוטהא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ר) (בראשית א) הקסה"ז כב לט קנא קסט ב"א יג דש
שי שכו שמא ב"ב כח לב לג רמא שעה תולדות קסב
ויחי תשפא בהשמטות ח"א דף רבא. דנו : רסב :
ד"י וארא ח בא מו קר יתרו שצח תמא תרומה יח תריח תרלט ספרא דצניעותא ז נח סקורי יב ריא
בהשמטות ח"ב ר' דעת. ר"י שלח קנב פנחס שצו ת"ז בהקדמה ד' ד : יג. ת"א ד' יו. ת"יא ד' כו :
תכ"א ד' מב : מח : תכ"ו ד' עא. תליח עח : ת"נ ד' פו. תנ"א ד' פו. תניג ד' פו :
תניד ד' פו : תניה ד' פח. תניו ד' פט : תניח ד' צא : תס"ד ד' סה. תס"ה ד' צו. תס"ח ד' צח : תס"ט
ד' קיא. ת"ע ד' קכ. ז"ח ד' ג ט"א ד' ה ט"א ט"ד ד' ו ט"א ד' יג ט"ד ד' לו ט"ב ט"ד
ד' מג ט"א ט"ג ט"ד ד' סו ט"א ט"ג ט"ח ד' צג ט"ג ד' קג ט"ב ד' קיב ט"ג ד' קטו ט"ב ט"ב ט"ג
ט"ד ד' קכא ט"ג.

דרך אמת ט) מלוה מלבושה.

מאמר

הסולם

אמא אוזיפא לברתא מאנהא

ארי"ה. אבל ט"ס הראשונות היו נקיות מכל
צמצום, והיו ראויות לקבל אור החכמה, אלא
רק בצמצום הב', כדי להמתיק המלכות במדת
הרחמים, סליק המלכות לאבא, ואבא אתתקן
בה כעין דבר ונוקבא, וקבלה המלכות מקום
בינה, והנקודה שהיא מלכות סליק למהוי
מחשבה, בינה, ומאו נצטמצמה גם הבינה
ונתקנה במסך שלא לקבל אור החכמה
בתוכה, כדי לקבל הזווג דהכאה ולהעלות
ארי"ה, כנ"ל. הרי שהבינה ממקודה ראויה
לקבל חכמה בלי שום צמצום, ומה שקבלה
בתוכה הצמצום והמסך, לא היה אלא להמתיק
המלכות, ולפיכך ע"י העלאת מ"ן מתחתונים,
נמשך אור חדש מע"ב ס"ג דא"ק, המוריד
בחזרה את הנקודה ממקום בינה למקומה,
למלכות, כמו שהיה בצמצום א', ונפק הנקודה
ממחשבה. שע"י זה נטהרת הבינה מכל צמצום
וחוזרת ומקבלת אור חכמה כמ"ש לעיל. ואחר
שקומת התכמה מתלבשת בחסדים מאידה מ"י
באל"ה ומתגלה שם אלהים, והנה כל הבנין
הזה דשמא אלהים לא יתכן כלל במ"ה, כי
המ"ה היא קצה השמים לתתא, דהיינו המלכות
עצמה, שעליה היה הצמצום ממקודה גם
בצמצום א' ואינה ראויה לקבל בתוכה שום
הארת חכמה, וז"ש מ"ה לא הוי הכי ולא
אתבני, כי רק במ"י שייך כל הבנין של שם
(מרי דף ב ע"א)

אלהים, ע"י דחור ונפיק מגו מחשבה, ולא
במ"ה.
יז) אלא בשעתא דאתמשכן זכר :
אלא בשעה שאותיות אלו אל"ה נמשכות
ממעלה, מבינה, למטה, למלכות, כי האם משאלת
בגדיה לבת ומקשטת אותה בקישוטיה. אז
נמשך השם אלקים מבינה שהיא האם למלכות
שהיא הבת. ומתי מקשטת אותה בקישוטיה
כראוי. היינו, בשעה שנראה לפנייה כל זכר,
שאו כתוב עליה, אל פני האדון ה'. כי אז
נקראת המלכות אדון, שהוא לשון זכר. כמו
שאתה אומר, הנה ארון הברית אדון כל
הארץ. הרי הכתוב קורא את המלכות המכונה
ארון הברית בשם אדון כל הארץ. שהוא שם
זכר. והיינו משוט שקבלה את הכלים המכונים
בגדים, והמוחזין המכונים קישוטי, מהאם
שהיא בינה. כי אז יוצאת הה' מן מ"ה
ובמקומה נכנסת י', ונקראת המלכות מ"י
כמו הבינה. ואז היא מתקשטת בבגדי זכר,
דהיינו בגדים דבינה כנ"ל, כנגד כל ישראל.
ביאור הדברים, כמו שנתבאר (לעיל אות
י"ג), דאחר דעבד ברישא דא"א נקודה חדא
דא סליק למהוי מחשבה, כי החכמה
נתקנה בה כעין דבר ונוקבא. הנה אז צייר
בה כל ציורין, שכל הקומות דה"פ אצילות
נצטיידו בה, באופן שאין יותר מכתר חכמה
בכל

כדקא חזי. בשעתא דאתחזון קמה כל דכורא, דכתיב (ו) אל פני האדון ה', ודא אקרי אדון, כד"א (ח) הנה ארון הברית אדון כל הארץ. כדין נפקת ה' ואעילת י, ואתקשיטת במאני דכורא לקבליהון דכל דזכר בישראל.

מסורת הזהר

(שמות כג) בא קכו משפטים תקמד תקמת. (ח) (יהושע ג) בי"א שצו ב"ב רמב ויחי שצב בהשמטות ח"א ד רגא : די שמות ריג.

אמא אויפא לברתא מאנהא

הסולם

מאמר

ווי"ן דא"א למדרגת הראש שלו. הנה לוקחים עמהם גם האו"א, כי כבר נעשו למדרגה אחת בשעת הקטנות, ונמצאים משום זה גם בגדלות. שאו"א עלו עתה עמהם לראש דא"א, שנעשו ג"כ שוים במהוה ומקבלים אותם המוחין שבראש דא"א הנק' קדש קדשין.

ועד"ו ממש, עלו הווי"ן לאו"א, כי אחר שאו"א קבלו המוחין שבראש א"א, נפיק גם בהם הנקודה מגו מחשבה למקום המלכות, שבוה הוחזרו הבינה וווי"ן שלהם אל מדרגתם דאו"א כנ"ל בא"א. והנה בה בעת, שהכלים בינה וווי"ן חזרו ועלו לאו"א, לקחו עמהם גם את הווי"ן המלבישים עליהם, ועולים גם הווי"ן לאו"א ומקבלים המוחין דקדש קדשין אשר שם.

זה אמרו ואמא אויפא לברתא מאנהא וקשיטא לה בקישוטהא, כלומר, כיון דג' אותיות אל"ה דאמא נמשכו אל הנוקבא במצב הקטנות, כנ"ל, שזה נבחן דאמא אויפא לברתא מאנהא, כי עיי"ו שג' הכלים בינה וווי"ן שהם אל"ה, נפרדו מאמא ונפלו לנוקבא, הרי הן נעשו לבחינת נוק' ממש, כי העליון היורד לתחתון נעשה כמוהו. ונבחן שאמא השאילה כלים אל"ה שלה לברתא שהיא הנוקבא, כי עתה משמשת עמהם הנוק'. ועם זה נמצא ג"כ דקשיטא לה בקישוטהא, היינו לעת גדלות, שג' הכלים אל"ה בינה וווי"ן דאמא חוזרים לאמא, הנה או עולה עמהם גם הנוקבא לאמא, כנ"ל. ואז מקבלת הנוקבא המוחין דקדש קדשין שבאמא, כי התחתון העולה לעליון נעשה כמוהו, כנ"ל. ונמצא עתה, שמתוך שאמא אויפא מאנהא אל"ה לברתא בעת הקטנות, ע"כ קשיט לה בקישוטהא, שהם המוחין, בעת הגדלות, ונמצאת מתקשטת בקישוטינ דאמא.

ואימתי קשיטא לה בקישוטהא כדקא חזי, כי יש ב' מיני קישוטינ מאמא אל הנוקבא, שהם המוחין דג'ר : או מאמא תתאה הנקראת

תבונה

בכל קומה, בא"א ואו"א וווי"ן, וחקק בת כל גליפין, שבכחה נפרדו ג' ספירות בינה וז"א ומלכות מכל קומה למדרגה שמתחתיה : כי בינה ז"א ומלכות דא"א נפלו לאו"א, ובינה ז"א ומלכות דאו"א נפלו לווי"ן, ובינה ז"א ומלכות דווי"ן נפלו לבי"ע. ע"ש.

ונתבאר שם בהסולם, שאלו ב' הספירות שנשארו במדרגה, שהן כתר וחכמה הן נק' מ"י, ואלו ג' ספירות שנפרדו מכל מדרגה, הן נק' ג' אותיות אל"ה.

וזה אמרו, בשעתא דאתמשכן אתוון אלין אל"ה מלעילא לתתא, דהיינו בעת דנקודה סלקא למהוי מחשבה, כנ"ל, שאז נפרדו ג' האותיות אל"ה מאו"א ונפלו למדרגה שמתחתיהם שהם הווי"ן, כנ"ל. כי אז נבחן שאל"ה דאו"א שהן בווי"ן נמשכו מלעילא לתתא ונתלבשו תוך הווי"ן, כי אל"ה דאבא שהוא יש"ס נמשך לז"א, ואל"ה דאמא שהיא תבונה נמשכה לנוקבא.

ו"ש, ואמא אויפא לברתא מאנהא וקשיטא לה בקישוטהא, היינו בעת ביאת המוחין דגדלות המבוארים לעיל בדברי ר"ש, שנמשך גליפו דחד ציורא פתימאה קדש קדשין, בניינא עמיקא דנפיק מגו מחשבה. שפירושו, שהנקודה חזר ונפיק מגו מחשבה למקומה, למלכות, שבוה הוחזרו ג' הכלים בינה וווי"ן למדרגה, ונמשכו ג' האורות דכח"ב הנק' קדש קדשין, ע"ש. ותדע, כי בעת שהוחזרו הכלים בינה וווי"ן מהגוף אל ראש דא"א, נמשכו עמהם גם או"א המלבישים עליהם, ועלו גם הם לראש דא"א, וקבלו שם אותם המוחין דקדש קדשין שבראש א"א. והטעם הוא, כי זה הכלל, העליון היורד לתחתון נעשה כמוהו, וכן התחתון העולה לעליון נעשה כמוהו. ולפיכך במצב הקטנות, שבינה וווי"ן נפרדו מהראש דא"א ונפלו לגוף שלו שהם מלובשים באו"א משה ולמטה, נעשו הבינה וווי"ן דא"א לבחי' או"א ממש. וע"כ במצב הגדלות שחזרו הבינה

(דש"י ח"ב ע"א)

(יח) ואתון אחרנין משכן לון ישראל מעילא לגבי אתר דא: (א) אלה אזכרה, אזכרנא בפומאי, ושפיכנא דמעאי, ברעות נפשי, בגין לאמשכא אתון אלן, וכדין אדדם מעילא עד בית אלהים, למהוי אלהים כגוונא דיליה. ובמאי

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(א) (תהלים מב).

נ נ"א ברעות נפשי בגין לאמשכא אתון אלן ל"ג (אה"ל).

מאמר

הסולם

אמא אויפא לברתא מאנהא

דה' זו דמ"ה נפקת ממנה ואעילת י' במקום ה' ונק' מ"י כמו אמא. ואז אתבניאת בשמא אלהים כמו אמא.
(יח) ואתון אחרנין וכו': והאותיות האחרות, דהיינו אל"ה, ממשיכות להם ישראל מלמעלה, מן הבינה. אל מקום זה, דהיינו אל המלכות הנקראת עתה בשם מ"י כמו הבינה. אל"ה אזכרה. פירושו, הנני מזכיר אותיות אל"ה בפי, ואני שופך דמעות ברצון נפשי, כדי להמשיך אותיות אלו אל"ה, מן הבינה. ואז אדדם מלמעלה מבינה, עד בית אלקים, שהוא המלכות. כדי שהמלכות תהיה נקראת אלקים כעין הבינה שנקראת אלקים. ובמה אמשיך אותן. היינו, בקול רנה ותודה המון חונג. א"ר אלעזר, השתיקה שלי בנתה את המקדש של מעלה שהוא בינה, ואת המקדש של מטה, שהוא מלכות. ובודאי, הוא כמו שאנשים אומרים, מלה בסלע, והשתיקה בשנים. מלה בסלע, היינו הפירוש שאמרתי והעירודתי עליו. שתיקה בשנים, היינו השתיקה ששתקתי, טשוה פי שניט, כי גבראו ונבנו ב' עולמות ביחד, טהם בינה ומלכות. כי אם לא עמדתי מלדבר (כנ"ל אות י"א) לא השגתי היחוד של ב' עולמות אלו.

פירושו, אחר דנפקת ה' ממ"ה ואעילת י' אל המ' ונק' מ"י אז ממשיכים לה ישראל ע"י עלית מ"ן אותיות אחרות אל"ה, לגבי אתר דא. דהיינו מ"י, והנוקבא סלקא בשמא אלהים. וענין המשכה זו כבר נתבאר לעיל. דאל"ה דעליון נופלות לתחתון בעת קטנות, וע"כ הן נמשכות לתחתון בעת הגדלות, כי בעת שהבינה ותו"מ דעליון, שהם אתון אל"ה, חוזרים לראש דעליון, הם לוקחים עמהם גם התחתון, והתחתון קונה את אתון אל"ה ואת המוחין שבהם, מחמת היותו עמהם יחד בראש דעליון. כי התחתון העולה לעליון נעשה כמוהו. (כנ"ל אות י"ז ד"ה ו"ש ואמא). ו"ש, ואתון אחרנין וכו' אל"ה אזכרה וכו' בגין לאמשכא אתון, ה"ס העלאת מ"ן דישראל מעליון מ"ן כדי להמשיך המוחין גדלות ע"י המשכת

תבונה העומדת מחוזה ולמטה דא"א. או מאמא עילאה העומדת מחוזה ולמעלה דא"א. וכשהנוקבא עולה לתבונה והתבונה מקשטת לה בקישוטהא דילה, נבחן שעדיין הקישוטיין האלו אינם כדקא חזי, משום, שאז עוד נמצאת הנוקבא בבחינת קיימא לשאלה, כמו התבונה שמטרים עלית מ"ן כנ"ל (אות ח' ד"ה והנד), וע"כ אינן כדקא חזי. אלא בעת שהנוקבא עולה למקום אמא עילאה שמחזה ולמעלה דא"א, ואמא עילאה מקשטת לנוקבא בקישוטיין דילה, אז נבחן שהקישוטיין הם כדקא חזי, כמו שמפרש והולך.

בשעתא דאתחזון קמה כל דכורא וכו'
ודא אקרי אדון: בעת שהנוקבא עולה לתבונה ומקבלת המוחין ממנה, הנה אז עוד הקישוטיין אינם כדקא חזי, כי היא עוד קיימא לשאלה, שפירושו, שצריכה עוד להעלות מ"ן מן התחתונים כדי להשתלם לגמרי, כנ"ל. ואז נבחן, שהזכרים שבישראל מקבלים מן ז"א שעלה לישראל סבא, אבל בעת שנוקבא עולה לאמא עילאה, הרי היא נשלמת לגמרי ואינה קיימת עוד לשאלה, דהיינו לקבל מ"ן, ואז היא נחשבת לדכורא, והזכרים שבישראל מקבלים ממנה.

ח"ש בשעתא דאתחזון קמה כל דכורא, דהיינו שכל הזכרים בישראל מתראים לפנייה ומקבלים ממנה. ודא אקרי אדון כלומר, שאז אינה נקראת בשם אדנ"י שהיא בחי' נקבה, אלא בשם אדון שהוא זכר. והוא מפני שאינה קיימא לשאלה עוד, כי אין ענין עלית מ"ן נוהג עוד בה, וע"כ נחשבת לזכר. ו"ש, הנה ארון חברית אדון כל הארץ: ארון נק' הנוקבא, כי היסוד דז"א הנק' ברית עייל בת, הרי שהכתוב מכנה את הנוקבא בשם אדון כל הארץ, שהוא שם זכר. ו"ש, כדון נפקת ח' ואעילת י': היינו ח' דמ"ה נפקת ממנה, כי ה' זו דמ"ה מורה שהיא קיימא לשאלה, כנ"ל, שפירושה מ"ה ידעת וכו' הא כלא פתים כדקדמיתא, ע"ש. הרי שח' דמ"ה מורה על קיימא לשאלה, ואומר (דמרי דף ב' ע"א)

בקול רנה ותודה המון חוגג. א"ר אלעזר, שתיקא דילי בנה מקדשא לעילא, ובנה מקדשא לתתא. ובודאי מלה בסלע, משתוקא ם בתרין. מלה בסלע, מה דאמרנא ואתערנא ביה, משתוקא בשתים ם מה דשתיקנא, דאברו ואיבנו תרין עלמין כחדא.

(ט) אמר ר' שמעון מכאן ולהלאה שלימו דקרא, דכתיב א) המוציא במספר צבאם, תרין דרגין אינון, דאיצטריך למהוי רשים כל חד מינייהו, חד דא דאתמר א) מ"ה, וחד ד) מ"י, ה) דא עלאה, ודא תתאה : דא עלאה רשים ואמר

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ב) (ישעיה מ) חיי רה נח רי יתרו קמה משפטים רח ם נ"א בשתים (אה"ל). ע נ"א מה דשתיקנא ואבני תרומה תשעא תתלה ויקהל רטו סקודי רטו ר"ן תמי"ט ד' סה : תני' ד' פה. תני' ד' צא. : ז"ח ד' לו ט"ב. ג) לעיל אות ת. ז) לעיל אות ז. ה) תרומה ח טו ר"ט.

אמא אוזיטא לברתא מאנהא

הסולם

מאמר

הנה ה' הידיעה של המוציא רומזת על אותה שנודעת, שזו מדרגה התחתונה, דהיינו מ"ה. והכל אחד. ששתיהן הן במדרגה אחת שהיא מלכות, אלא העליונה היא מ"י דמלכות והתחתונה היא מ"ה דמלכות. המוציא במספר פירושו, כי מספר ששים רבוא הם הכוכבים העומדים יחד, והם מוציאים צבאות למיניהם שאין להם מספר.

ביאור הדברים, כי אחר שהכתוב רמז לנו, בשאו מרום עיניכם וראו מ"י ברא אל"ה, להתבונן על בנין הנוקבא בשמא אלהים, שהיא ממשבת מאו"א עילאין, שעל ידי כן אמא עילאה מקשטת לה בקישוטין דילה, כנ"ל, הנה הוא ממלא ומשלים את הביאור הזה בהמשך של הכתוב המוציא במספר צבאם לכלם בשם יקרא מרוב אונים ואמיץ כח איש לא נעדר. כמו שר"ש מבאר והולך.

וז"ש, תרין דרגין אינון דאיצטריך למחוי רשים כל חד מינייהו, רשים פי' מצוין, בה' הידיעה, שב' מדרגות צריכות להיות מצוינות בנוקבא שהן מדרגת מ"י ומדרגת מ"ה, אשר המוחין דג"ר שמקבלת ע"י עליתה והלבשתה לעלמא עילאה, שאז נעשית הנוקבא כמו עלמא עילאה עצמה, זו היא הנקראת מ"י, כי אפקת ח' דמ"ה ואעלית י' במקומה, ונקראת גם הנוקבא מ"י כעלמא עלאה, דאתקשטת במאני דכורא, כנ"ל. אמנם יחד עם זה, אין מדרגתה הקודמת שהיא מ"ה נחסרת ממנה, אלא גם המ"ח צריך להמצא בה כמקודם לכן. והטעם הוא כמו שמבאר לפנינו, אשר דרגא דמ"י אצטריך כדי להמשיך השלימות ובחי' קדש קדשין אל אל

המשכת אותיות אל"ה דאמא עילאה אל הנוקבא. וז"ש אל"ה אוכרה, היינו להמשיך אותם, לכן אדכרנא בפומאי ושפיכנא דמעאי ברעות נפשי, היינו התפלה בשערי דמעות שאינו חוזרות ריקם, וכדין היינו אחר שהעלה המין אדרם מעילא אמשיך לאותיות אל"ה מעילא, מאו"א, עך בית אלהים היינו עד הנוקבא שנק' בית אלהי"ם, ואחר המשכת האותיות אל"ה היא נקראת בעצמה אלהים. וז"ש למחוי אלקים כגוונא דיליה, דהיינו כמו אמא.

וז"ש, מלה בסלע משתוקא בתרין, כי מאמר דר' אלעזר העלה את הנוקבא עד התבונה שהיא למטה מחזה דא"א, שאז עוד נק' קיימא לשאלה, כנ"ל, ונק' סלע. וז"ש מלה בסלע, אבל במה דשתיק ר"א ונתן מקום לר"ש שיגלה המוחין דחיה, שהיא ע"י עלית הנוקבא לאמא עילאה, הרי גבנו תרין עלמין כחדא. כי עלמא תתאה שהיא הנוקבא נעשית אחד עם עלמא עילאה, וז"ש משתוקא בתרין, דאברו ואבנו תרין עלמין כחדא. כי הנוקבא עלתה לאמא ונעשית דכר כמו אמא עלאה.

(ט) אמר רבי שמעון וכו' : אר"ש, מכאן ולהלאה, שלמות המקרא, שכתוב, המוציא במספר צבאם. כי שתי מדרגות הן, שכל אחת מהן צריכה להיות רשומה. דהיינו מצוינות, אחת היא שנאמר עליה מ"ה, ואחת שהיא מ"י, זו מ"י היא עליונה, חו' מ"ה היא תחתונה, המדרגה העליונה רושמת ואומרת המוציא במספר צבאם, אשר ה' הידיעה של המוציא רומזת על אותה שנודעת ואין כמות. דהיינו מ"י. כעין זה, המוציא לחם מן הארץ,

המוציא במספר צבאם, המוציא, ההוא (ט) דאשתמודע ולית כוותיה. כגוונא דא, המוציא לחם מן הארץ, (פ) המוציא, ההוא דאשתמודע, דא דרגא תתאה, וכלא

מסורת הזהר

(1) תרומה תשע עקב כט ת"ז תכ"ב ד' סה. תמי"ט ד' סה : ז"ח רות ד' סו : פו.

דרך אמת (ט) פ"י כל טליו דאינון באתגליא כתובין עיין תרומה קס"ח ב' ובגליון פ' פקודי. (פ) סוד חמוציא לחם מן הארץ.

אמא אויסא לכרתא מאנאה

הסולם

מאמר

לתחתונים. וע"כ אינו כתוב בה' הידיעה, כי נסתר הוא. עש"ה. במספר שתין רבוא אינון, דקיימין כחדא, ואפיקו חילין לזיניחו דלית לון חושבנא : מספר, פירושו תכלית השלימות. בסו"ה השמים מספרים כבוד אל וכו' (תהלים יט), כמ"ש בזהר (תרומה דף קלו) מאי מספרים וכו' אלא דנהרין ונצצין בנציצו דנהורא עילאה, וסליקין בשמא דכליל בנהירו דשלימו עילאה וכו', ובגין כך סלקין בשמא שלים. ונהירין בנהירו שלים, ונצצין בנציצו שלים. וכו' עש"ה. הרי שמספר, מורה על הארת השלימות הגמורה. ומכאן תבין שההארה הבלתי שלמה נבחנת, לבלי מספר או דלית ליה חושבנא להורות שהם מחוסרי השלימות הנק' מספר.

ותדע דאלו המוחין דאו"א עילאין הנ"ל שהז"א משפיע אותם לנוקבא, הוא סו"ה השמים מספרים כבוד אל וכו' כי השמים ה"ס ז"א, כבוד אל, הוא נוקביה דז"א, מספרים, הם שפע המוחין דאו"א עילאין, ומוחין אלו נבחנים לסוד ששים רבוא, כי מדרגות דנוקבא נבחנות ליחידות, דז"א לעשרות, דישו"ת למאות, דאו"א עילאין, לאלפים, ודא"א לרבבות. ויש לאו"א עילאין ב' הבחנות, או מבחינתם עצמם, שאז נבחנים לאלפים, או מבחינת מוחין דחכמה, שמקבלים מן הראש דא"א, שאז נבחנים גם הם לרבבות כמוהו, אלא רק לוי"ק דא"א, להיותם מלבישים מפה ולמטה דא"א, וע"כ הם ביחס הזה רק בחי' ו"ק דא"א, שהיא רבבות, ווי"ק הם ששים, וע"כ ה"ס ששים רבוא, ולפיכך בעת שהנוקבא עולה ומלבשת לאו"א עילאין, היא מקבלת מספר שלם שהם ששים רבוא : ששים, פירושה ויק, כי עדיין חסרה גם אז לבחינת הראש דא"א, ורבוא מורה על מדרגות דא"א, המאירות תוך אר"א, דהיינו תוך הוי"ק שלו, המתלבשים באו"א, וע"כ יש לה לנוקבא מספר ששים רבוא.

התולדות. אבל הולדת הבנים והפריה והרבייה רק בשם מ"ה תלויים. ולפיכך אם תחסר חד דרגא מהן לנוקבא, אינה ראויה להוליד. וז"ש, עלאה רשים ואמר המוציא במספר צבאם בלומר, דרגא דמ"י שהנוקבא יורשת מעלמא עילאה, עליה אומר הכתוב, המוציא במספר צבאם. כי ה' הידיעה של המוציא רומזת על המוחין השלמים שמקבלת מאו"א עילאין, שהם בחי' הקשוטין במאני דכורא הנ"ל, דאפיק ה' ועייל י'. וז"ש המוציא, ההוא דאשתמודע ולית כוותיה כי אלו הם תכלית גבהם של המוחין הנוהגים בנוקבא במשך שתא אלפי שני. וז"ש, המוציא לחם וכו' דא דרגא תתאה וכלא חד : כלומר, גם ה' הידיעה של המוציא לחם רומזת על מוחין דג"ר, דהיינו ההוא דאשתמודע, אלא הם מוחין דישו"ת שהנוקבא מקבלת ואשתמודעית בהם והוא דרגא דמ"ה, כמו שביאר ר"א למעלה. כי גם דרגא זו צריכה להיות רשים בנוקבא, וז"ש וכלא חד כלומר שהן שתיהן, מ"י ומ"ה, כלולות יחד בנוקבא לבחינת פרצוף אחד : זו עלאה, וזו תתאה.

ואין להקשות ממ"ש הזהר פרשת תרומה (דף קס"ח), שהמוציא במספר צבאם, וכן בכל מקום שכתוב ה' הידיעה, היא מעלמא תתאה דאתגליא יתיר, וכאן אומר שהיא מעלמא עילאה, והענין הוא במ"ש לעיל, שגם כאן היא הכוונה על עלמא דאתגליא, שהיא הנוקבא דז"א, ומה שקורא לה עילאה, הפירוש הוא, על מדרגת מ"י של הנוקבא, שאינה מקבלתה זולת בעת שעולה ומלבשת את עלמא עילאה שהיא אמא עילאה, ועל שם זה קורא לה עילאה, ולמדרגת מ"ה של עלמא דאתגליא קורא תתאה. כמ"ש לעיל, ומ"ש שם בתרומה, כל מילין דאינון מרוא דעלמא עלאה, סתירא אסתתרא ה' מתמן : הכוונה היא, בעת שעלמא דאתגליא אינה עולה ומלבשת לעלמא עילאה, שאז עלמא עילאה בסתירא, ואיננה מאירה

חד. במספר ז' שתין רבוא אינון דקיימין כחדא ואפיקו חילין לזינייהו דלית לון חשבנא.

(כ) פ' לכלם, בין אינון שתין, בין כל חילין דילהון, (ח) בשם יקרא. מאי בשם יקרא. אי תימא דקרא לון (ט) בשמההון, לאו הכי הוא, דא"כ בשמו מבעי ליה. אלא בזמנא דדרגא דא לא סליק ז' בשמא ואקרי מ"י, לא אוליד ולא אפיק

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ז) תרומה יא. (ח) חיל שדה ריב ויחי שסה שמות רסו סקודי ב פנחס שפה תקוני זהר תימ ד פ"א : תמיט ד' פה : תיג ד' פה. תניז ד' צא. תקונים חדשים ד' קא (ט) ואתחנן קפ.

הסולם

מאמר

אמא אוויפא לברתא מאנהא

וטעם הרבר, כי הברכה והפריה ורביה זרע תלויות לגמרי בבחינת עלמא תתאה מ"ה, הנבחנת לבלי מספר. שז"ס ברכת הזרע המובא בכתוב הבט נא השמימה וספור הככבים אם תוכל לספור אותם, ויאמר לו כה יהיה זרעך (בראשית ט"ו), הרי שברכת הזרע באה רק בבלי מספר, דהיינו משם מ"ה. ולפיכך אחר כל השלימות של המוחין דמספר שהשיגה מאר"א עילאין מ"י, יש לה תוספת לברכה מן מ"ה בסוד בלי מספר, דלית לון חושבנא, ויש לה גם ברכה, ושתייהן נכללות בנשמות ובתולדות.

זה אמרו, במספר שתין רבוא אינון דקיימא כחדא, ואפיקו חילין לזינייהו דלית לון חושבנא כי נתבאר דב' דרגין מ"י ומ"ה רשימין בנוקבא, אשר מ"י ה"ס או"א עילאין המתלבשים בנוקבא, ונעשית בזה לבחינת עלמא עילאה. ואז יש לה מבחינה זו סוד מספר דשתין רבוא, ובחינת מ"ה שבנוקבא, ה"ס ישו"ת המתלבשים בנוקבא בבחינת קיימא לשאלה מ"ה, כנ"ל, ומבחינה זו ה"ס עלמא תתאה, ואלו ב' דרגין מ"י ומ"ה האמורים, נעשות בה בבחינת פרצוף אחד, אשר מחוזה ולמעלה שלה היא מלבשת לאר"א עילאין, ומחוזה ולמטה שבה היא מלבשת לישו"ת. והם פרצוף אחד בה, כמ"ש לעיל דכלא חד, ולפיכך, נבחנות גם בתולדות של הנוק' אלו ב' דרגין, כי מצד עלמא עילאה מ"י שבה, ה"ס המוציא במספר צבאם דהיינו במספר שתין רבוא ומצד עלמא תתאה מ"ה שבה נבחנות התולדות שהן מבחינת בלי מספר. וז"ש ואפיקו חילין לזינייהו דלית לון חושבנא דהיינו שמוציאה התולדות למיניהן לבלי מספר, כלומר, שאין בהן אותן המוחין דמספר מאר"א עילאין, אלא מישו"ת שהם בלי מספר.

(כ) לכלם בין אינון וכו' : לכלם בין לשים רבוא אלו, ובין לכל צבאותיהם, שאין להם מספר, בשם יקרא. מהו, בשם יקרא. אם תאמר, שקורא אותם בשמותיהם, אינו כן, כי אם היה כן, היה צריך לומר בשמו יקרא. אלא בזמן שמדרגה זו אינה עולה בשם אלקים, אלא נקראת מ"י (כנ"ל אות י"ד) אינה מולידה, ואינה מוציאה את הגנוזים בה, למיניהם, אע"פ שכולם היו נסתרים בה, דהיינו אע"פ שכבר עלו אותיות אל"ה, אלא שעוד הן חסרות לבוש היקר של חסדים, שאז הן נסתרות, ואינן עולות בשם אלקים (כנ"ל אות י"ד בהסולם) כיון שברא אותיות אל"ה, ועלו בשמו, דהיינו שנתלבשו בלבוש היקר דחסדים, שאז מתחברים אל"ה עם מ"י, ונקרא אל"הים, כנ"ל. אז בכח השם הזה הוציא אותם בשלמות, והוה בשם יקרא, שפירושו, באותו שם שלו קרא והוציא כל מין ומין שיתקיים בשלמותו, ואז כתוב, המוציא במספר צבאם לכולם בשם יקרא. דהיינו בשם השלם אלקים. כעין זה, כתוב, ראה קראתי בשם, שפירושו, אני מזכיר את שמי, כדי שבכלאל יתקיים במלוא קיומו, ביאור הדברים, הוא כנ"ל ברבור הסמוך, שהשלימות הגדולה של המוחין, שה"ס שמא דאלהים

ושמא תאמר, א"כ נמצאות התולדות שלה מחוסרי השלימות להיותן בחסרון המספר. לזה אומר במספר שתין רבוא אינון דקיימין כחדא ואפיקו חילין וכו', כלומר, דאלו ב' דרגין שבה, שהן מספר וכלי מספר, הן קיימין בה כחדא, שמחוברות בה בבחי' מדרגה אחת ממש, וע"כ נמצאות גם בתולדות שלה אינון ב' דרגין כחדא: שמצד אחד נבחנות התולדות שלה שהן במספר שתין רבוא, ומצד הב' הן בלי מספר, וכיון שכן, נבחנת בהן הבלי מספר, לתוספות שלמות בלבד, ולא כלום למשהו חסרון.

טמירין לזיניה, אע"ג דכלהו הו טמירין ביה, כיון דברא ק אל"ה, ו אסתלק בשמיה, ואקרי אלהים, כדין בחילא דשמא דא, אפיק לון בשלימו, ודא הוא בשם יקרא, בההוא שם דיליה, קרא ואפיק כל זינא וזינא לאתקיימא בשלימותיה. כגוונא דא ראה קראתי בשם: אדכרנא שמי לאתקיימא (ט) בצלאל על קיום אשלמותיה.

(כא) מרוב אונים, מאי מרוב אונים. דא ריש דרגין, דסליקו ביה כל רעותין ואסתלקו ביה (* בארז סתים. (ו ואמיץ כח, דא רזא דעלמא עלאה,

חלופי גרסאות

ק ג'א אלה ליג (אה"ל). ר ג'א ואסתלקו.

מסורת הזהר

(ט) (שמות לא) להלן קמט תרומה. תעט ויקהל שצ סקודי ת שלח קכט. (י) (ישעיה מ) ויקהל דטו סקודי רטו ת"ז תמ"ט ד' פה: סו. (כ) (שם) שפ.

הסולם

אמא אויטא לברתא מאנא

ברא אל"ה, דהיינו שנתן בהם הלבוש של חסדים הנק' ברא הנה או ואסתליק בשמיה ואקרי אלהים, כי עתה אחר שהשיגו קומת חסדים יכולים לקבל הארת חכמה שהם המוחין דמספר שתין רבוא. ואו אתחברין אתוון אלין באלין ואסתלק בשמיה ואקרי אלקים. כדין בחילא דשמא דא אפיק לון בשלימו, לכן גם על הנשמות והתולדות שיצאו משם אלהים. נמצאת בהן אותה השלימות של השם, שהיא התלבשות החכמה בחסדים. ודא הוא בשם יקרא שהשם נקרא על התולדות כההוא שם דיליה קרא ואפיק כל זינא וזינא לאתקיימא בשלימותיה, שבשם הזה הוציא התולדות הן במין דששים רבוא והן במין דלית לון חושבנא, כדי שיתקיימו בשלימותיה של השם, דהיינו שיתלבשו זה בזה כמו שהם מלובשים בהשם. ומ"ש ראה קראתי בשם וכו': מביא ראיה מהכתוב, שהמלים קריאה בשם, מורות על קיום ושלימות.

(כא) מרוב אונים: שואל, מהו מרוב אונים. ומשיב, זהו ראש המדרגות, שכל הרצונות עולים בו, ומתעלים בו בדרך סתום. ואמיץ כח, זהו סוד העולם העליון. הנקרא ח"י, שנתעלה בשם אלקים, כמו שאמרנו. איש לא נעדר, היינו מאותם ששים רבוא שהוציא בכח השם הזה. ומשום שאיש לא נעדר ממספר ששים רבוא, ע"כ בכל מקום שמתו ישראל ונענשו בחטאותיהם. נמנו אח"כ, ולא נעדר מאלו ששים רבוא אף אחד, כדי שיהיה הכל בצורה אחת. הן למעלה והן למטה, וכמו שאיש לא נעדר ממספר ששים רבוא, למעלה, כך לא נעדר איש ממספר זה למטה. ביאור הדברים, מרוב אונים, רומז לכתר דאויא עילאין, שהוא ריש דרגין של המוחין

מאמר

דאלהים, שורה על הנשמות והתולדות שלה בב' דרגותיה כחדא, דהיינו הן על דרגת שתין רבוא שבה. והן על דרגת כל חילין דלית לון חושבנא, על שתיהן שורה השם. שעל זה רומז הכתוב, לכלם בשם יקרא. וז"ש, מ"י לא אוליד וכו' כיון דברא אלה וכו' בחילא דשמא דא אפיק לון בשלימו כי נתבאר לעיל בסמוך, שברכת הזרע תלויה לגמרי בשם מ"ה שהיא בחינת דלית להון חושבנא. והפירוש הוא, כי המוחין דמספר הם הארת החכמה. שהיא סוד השם השלם, וכל בחינותיה הן בתכלית השלימות. והמוחין דבלי מספר הבאים דוקא משם מ"ה, הם המוחין דחסדים לבד. ונתבאר לעיל במאמר אליהו לר"ש, שהארת החכמה אינה מקובלת בלי לבוש יקר דחסדים, שמטרים זה, אע"פ שאותיות אל"ה עלו למ"י, מ"מ לא סליק בשמא אלהים, שז"ס מ"י ברא אל"ה, שפירושו, דברא נהורא דחסדים לנהוריה דחכמה, ואתלבש דא ברא, וסליק בשמא עילאה.

זה אמרו כאן: מ"י לא אוליד ולא אפיק טמירין לזיניה אע"ג דכלהו חו טמירין ביה, דהיינו כנ"ל, דאע"ג דכבר נפיק הנקודה מגו מחשבת למקומה למלכות, והיתה לגליפו דחד ציורא קדש קדשין, כי חזרו בה בינה וזוין דכלים וגהיר דאורות, ועכ"ז בלא טמירא ביה, ועוד נשארים אל"ה עמיק וסתים בשמא, מטעם שהם אינם יכולים לקבל הארת חכמה בלי חסדים. אלא כיון דברא אל"ה, היינו אחר שהוסיף ונודווג על מסך דמ"ה שהוא בחי' עלמא תתאה, והוציא עליו קומת מוחין של חסדים הנק' בלי מספר, והשפיע אותה לאל"ה, שה"ס

דאסתלק בשם אלהים כדקאמרן. (ז) איש לא נעדר, מאינן שתין רבוא דאפיק בחילא דשמא, ובגין דאיש לא נעדר, בכל אתר דמיתו ישראל ואתענשו בחובייהו, אתמנן ולא אעדר מאינן שתין רבוא אפילו חד, בגין למהוי כלא דיוקנא חדא: כמה דאיש לא נעדר לעילא, אוף הכי לא נעדר לתתא.

מאמר אותיות דרב המנונא סבא

(כב) בראשית רב המנונא סבא אמר, אשכחן אתוון בהפוכא, ש בית בקדמיתא ולבתר ב', היינו בראשית ברא, לבתר א' בקדמיתא ולבתר א', היינו אלהים את. אלא כד בעא קב"ה למעבד עלמא כל אתוון הוו סתימין, (ט) ותרין אלפין שנין (ז) עד דלא ברא עלמא, הוה מסתכל קב"ה ואשתעשע בהו.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ז) (שם) חיי שרה נח פקודי רסו ת"ז תמ"ט ד' סה: ש נ"א ביי"ת בקדמיתא ולבתר ביי"ת בקדמיתא היינו סו. ת"ג ד' פו: תק"ח ד' קא. (ט) תרומה תרלו ז"ח ד' מט. סח: תק"ח ד' קא: (ז) ויגש ב תק"ח ד' קכ:

אמא אויטא לברתא מאנהא

הסולם

מאמר

עילאין הם שלמים בסוד מספר שיתין רבוא. ואיש מהם לא נעדר, כן הנוקבא שלימה במספר הזה, ואיש לא נעדר.

המוחין הללו, שה"ס בינה דא"א שנעשה כתר לאו"א, ששם סליקו דכל רעותין, שכל המדרגות מקבלות ממנה. ועב"ז ואסתלקן ביה בארץ פתים, כי ה"ס אוירא דלא אתידע שהי' לא נפיק מאוירא דילה, כי הוא בסוד כי חפץ חסד הוא, וע"כ הוא בתכלית השלימות (כנ"ל במראות הסולם ד"ה והוא) וע"כ נק' אוירא דכיא, ומשמיענו, שאע"פ שקומת החסדים המכונה אויר היא יוצאת על בחי' עלמא תתאה, שהיא מ"ה, מ"מ היא בתכלית השלימות, משום שהארץ הזה נמשך מבחינת ג"ר דבינה דא"א, שהיא ריש כל דרגין דאצילות, שהן או"א וישסו"ת וזו"ן. ולפיכך נבחנת גם קומת החסדים שבה לבחינת אוירא דכיא כמו בג"ר דבינה דא"א.

אותיות דרב המנונא סבא

(כב) בראשית, רב המנונא וכו': בראשית. רב המנונא סבא אמר, מצאנו במלים בראשית ברא אלקיס את, סדר האותיות שבהן, בהפך. שמתחילה כתוב ב' ואחר כך ב', דהיינו בראשית ברא. ואח"כ כתוב א' בתחילה ואחר כך א', דהיינו אלקיס את. ומשיב, כאשר רצה הקב"ה לעשות את העולם, כל האותיות היו עוד סתומות. ואלפיים שנה מטרם שנברא העולם, היה הקב"ה מסתכל ומשתעשע באותיות. ביאור הדברים, שתי קושיות מקשה, א) למה באו האותיות א"ב כהפוכא בהתחלת התורה, מתחילה ב' ואח"כ א'. ב) למה נכפלו אותן האותיות, שמתחילה ב' ביתין דשתי המלות בראשית ברא, ואח"כ ב' אלפין דשתי המלות אלהים את.

ומשיב, כד בעא קב"ה למעבד עלמא, בעת שהקב"ה, שהוא בינה, רצה להוציא את הזו"ן שהם נק' עולם, היו עוד האותיות, שהן הכלים של זו"ן, שנקראים אותיות, פתימין שהיו נכללות בגה"ר שהן או"א, ולא היו נודעים. וחכמה ובינה נק' ב' אלפין שנין, ומטרם דברא עלמא, היו האותיות דזו"ן כלולות בחו"ב

ז"ש, ואמין כח, דא רזא דעלמא עלאה: דהיינו בחינת מ"י שבנוקבא, שמשם נמשך המספר דשתין רבוא. כי היא מלבשת לעלמא עילאה, שהיא או"א עילאין כנ"ל. וזה אמרו איש לא נעדר, מאינן שתין רבוא דאפיק בחילא דשמא, כי משם משגת המוחין דמספר שתין רבוא. כנ"ל. ז"ש, כמא דאיש לא נעדר לעילא אוף הכי לא נעדר לתתא: כיון שהנוקבא הליבישה לאו"א עילאין, בסוד אמא, אויפת לברתא מאנהא וקשיט לה בקישופהא, כנ"ל, ע"כ נעשית לגמרי כמו או"א עילאין, וכמו שמוחין דאו"א (דט"י דף ב' ע"ב)

(ג) כד בעא למברי עלמא, אתו כל (ו) אתוון קמיה (9) מסופא ארישייהו.

מסורת הזהר

(ט) ב"ב א לך רעך שי וירא א וישלח קלא מקץ דמ ויגש א ויחי תלה תרומה תע תרלה פקודי יב ויקרא קלד צו קכד שלח סו ז"ח ד' כז. (ט) ויגש ב רז"ז ד' טו. ז"ח ד' סו : עז. פח : (9) ויגש ב רז"ז ד' טו. ז"ח ד' סו : פח.

דרכ המנוגא סכא

הסולם

אותיות

שעליה נברא. ונודע שזה לעומת זה עשה אלהים. שפירושו שכנגד כל כח שיש בקדושה. עשה הקב"ה כח שקול בס"א כנגד הקדושה. כמו שיש ד' עולמות אבי"ע דקדושה. כן יש ד' עולמות אבי"ע דטומאה כנגדם. וע"כ בעולם עשיה לא יוכר בין עובד אלקים ללא עבדו. שפירושו. שאין בידור כלל בין קדושה לטומאה (ע"ח ש' מ"ג בהקדמה) ולפי"ז קשה מאד, איך אפשר לעולם שיתקיים. כי איד נדע להבדיל בין טוב לרע, בין קדושה לטומאה. אמנם יש בירור אחד חשוב מאד, והוא: כי אל אחר אסתרס ולא עביד פרי. וע"כ הנכשלים בו ללכת בדרכי אבי"ע דטומאה, מתייבש מקורם ואין להם שום פירות רוחניות לברכה. והם נובלים והולכים עד שנסתמים לגמרי. והפוכו הם הדבקים בקדושה שזוכים לברכה במעשה ידיהם. כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו ועלהו לא יבול וכל אשר יעשה יצליח. (תהלים א') והוא הבירור היחיד שבעולם העשיה. לדעת אם הוא קדושה או ח"ו להיפך. וז"ס הכתוב, ובחנוני נא בזאת אמר ה' צבאות, אם לא אפתח לכם את ארזבות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די. ואחר כך כתוב, ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלהים ללא עבדו. (מלאכי ג'). הרי מפורש, שאין להבחין כלל בין עובד אלהים ללא עבדו. רק בסוד הברכה בלבד ולא בשום דבר, כי ע"כ כתוב, ובחנוני נא בזאת.

וזהו הקוטב של כל הדרוש הזה של האותיות, כי באו כל האותיות כולן אף אחת מהן לא תחסר, בכדי לברוא העולם בהוראת מדרגתה בקדושה המיוחדת לאותה האות. כי כ"ב אותיות, הן פרטות כל ראשי המדרגות הנמצאות בד' העולמות אבי"ע, וכל אות מהן היתה חושבת את מעלת מדרגתה, להורות, שעל ידי השגת מדרגתה, יוכלו בני העולם להגביר את הקדושה על הקליפות, בכדי להגיע אל גמד התיקון הנרצה. והקב"ה השיב לכל אחת מהן, שיש כנגדה אותו הכח גם בקליפות, ועל כן לא ישיגו בני העולם על ידה שום בירור

בחור"ב, ע"כ מכונה התכללות זו דו"ן שבתוך חור"ב, אשר ב' אלפין שנין, עד דלא ברא עלמא, הוה מסתכל קב"ה ואשתעשע בהו, כי אז היה הו"ן לבחינת מ"ן בהב' אלפין שנין, שהם חור"ב, והמ"ן גורמים תמיד שעשועים לעליון, וז"ש, שבעת ההיא שהיו למ"ן בחור"ב הוה מסתכל קב"ה ואשתעשע בהו.

(ג) כד בעא למברי וכו': כשרצה לברוא את העולם, באו כל האותיות לפניו מסופן לראשן, והתחילה אות ת' להכנס בתחילה. אמרה רבון העולמים: טוב לפניך, לברוא בי את העולם, כי אני חותמת הטבעת שלך שהיא אמת, כלומר, אות אחרונה שבמלה אמת. ואתה נקרא בשם אמת. יפה למלך להתחיל באות אמת, ולברוא בי את העולם. אמר לה הקב"ה: יפה את, וישרה את, אבל אין את ראויה לברוא כך את העולם, משום שאת עתידה להיות רשומה על מצחותיהם של אנשי האמונה, שקיימו את התורה מן א' עד ת', וברשימתך ימותו (כמ"ש שבת נ"ה) ועוד, שאת חותם המות, כלומר שת' היא אות אחרונה גם במלה מות. ומשום שאת כך, אין את ראויה לברוא כך את העולם. מיד יצאה.

ביאור הדברים, בעת שהתחיל לברר את הו"ן הנק' עולם, בכדי למברי אותם, באו כל האותיות דו"ן קמיה דקב"ה, החל בת' שהיא סופא דכלהו אתוון ומסיים בא' שהיא רישא דכלהו אתוון. וענין ביאתן מסופא ארישייהו ולא כסדרן בא"ב, הוא משום שבאו בסוד מ"ן, שבהם מסודרים כן בסוד תשר"ק וכו'. וסדר אב"ג כסדרן הוא רק בסוד מ"ד, שהם ממעלה למטה. אבל המ"ן, סדרן הפוך תמיד מהמ"ד, להיותו ממטה למעלה. (כמ"ש ב"ת שה"ש 10:)

והנה הדרוש הזה של האותיות הוא עמוק מכל עמוק, ובכדי לבארו באפס מה, אתן לך הקדמה קצרה על הקפו של הדרוש הזה. והוא: כי בריאת העולם פירושו, שכלול וקיום, באופן שיוכל העולם להתקיים ולגמור הכונה (דסרי דף ב' ע"ב)

שריאת את צ) ת צ) למיעל ברישא, אמרה, רבון עלמין: ניחא קמך למברי בי
 עלמא, דאנא (פ) חותמא דגושפנקא דילך, אמת, ואת אתקריאת (ר) אמת, יאות
 ת למלכא למשרי באות אמת, ולמברי בי עלמא. אמר לה קב"ה יאות אנת וזכאה
 אנת, אלא לית אנת כדאי למברי בך עלמא, הואיל ואנת זמינא למהוי (ט) רשים
 על מצחין (ק) דגוברין מהימנין, דקיימו אורייתא מא' ועד ת', וברשימו דילך

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ת ניא למלכא אמת (אה"ל).

צ) להלן ריג (ו"ת) ויגש ג יתרו צט (ו"ת) קי בהשמטות
 ח"ב ד' דעד. ד"י חקת יז בלק שלט בחיג צ"ת סנחס

תסד (ו"ת) ת"ז ד' ת. סו: ז"ח ד' ת: סח. צא. (ו"ת). (ק) תרומה נו מצודע לו האוינו רי ת"ז
 בהקדמה ד' ה. תכ"ב ד' סד: סח. ז"ח שה"ש רד. (ר) נשא רעח האוינו רי ת"ז בהקדמה ד' ד: תס"ג ד'
 צד: צה. (ש) נח רסח וירא ק ויגש ג.

דרך אמת צ) ע"י בתיקונים דף ע"ד ותמצא טעם למה באים למפרע. (ק) פ"י ביחזקאל ט' והתוית תו על
 מצחות וגו'.

הסולם

דרב המנונא סבא

אותיות

בתחילה, והפוכו באורות, שבהם התחתונים
 באים תחילה. באופן שאם אין שם אלא יחידות
 דכלים, שהם מא' עד י', אין שם אלא בחינת
 מלכות דאורות. ואם באות גם העשרות דכלים,
 בא גם אור הז"א דאורות. ואם נשלמות גם
 המאות דכלים קרש"ת, באים האורות של
 הבינה, שהם מאות. וע"כ נבחנו המאות
 לבינה, והעשרות לז"א, והיחידות למלכות.
 אמנם מבחי' הכלים לבדן הוא בהיפוך, שיחידות
 באמא, ועשרות בז"א, ומאות בנוקבא.

בירור, עד שבאה הב', שהודאת מדרגתה
 היא הברכה, שכנגדה אין שום לעומת בקלי',
 כי אל אחר אסתרס ולא עביד פדי כנ"ל. ואז
 אמר לה הקב"ה, הא ודאי בך אברי
 עלמא וכו'. כי בה לבד יש בירור והבחן
 לדעת בין עובד ה' ללא עבדו, משום שלא
 נמצא לה לעומת בס"א. וע"כ, בה ודאי יתקיים
 עלמא לברד ולהגביד את הקדושה על מרכבות
 הטומאה עד שיבולע המות לנצח. ויבואו לגמר
 התיקון.

גם יש לדעת בכלל, ענין התחלקות כ"ב
 האותיות לג' מדרגות בדרך כלל, שהן: בינה,
 ז"א, מלכות. כי למעלה מבינה אין כלים,
 שהם האותיות. וכ"כ האותיות שבבינה נק'
 אתון רברבין, וכ"כ האותיות שבז"א הן אתון
 סתם, וכ"כ האותיות שבמלכות הן אתון
 זעירין. ועד"ז הן מתחלקות בדרך פרט לג'
 מדרגות: בינה, ז"א, ומלכות. כי בכ"ב אותיות
 שבבינה יש בינה, ז"א ומלכות, וכן בכ"ב
 שבז"א, וכן בכ"ב שבמלכות. כי ע"כ כ"ב
 האותיות עצמן מתחלקות לג' דרגות: ליחידות,
 לעשרות ולמאות. שהיחידות מא' עד אות ט',
 הן ט"ס דבינה, והעשרות מיו"ד עד אות צ',
 הן ט"ס דז"א והמאות הן מהנוקבא. ולכן אין
 במלכות כי אם ד' אותיות קרש"ת, כי אינה
 תופסת רק ד' ספ"י של הז"א שמחזה שלו
 ולמטה, שהן נהי"ם, ק"ר הן נו"ה. ש"ת הן
 יסוד ומלכות.

אות ת'
 וז"ש, שריאת את ת' למיעל וכו'. פירוש,
 כי ידעת שכל אות ואות מהא"ב, יש לה מדרגה
 מיוחדת בשליטתה. ולפיכך טענה הת' שהיא
 יותר דאויה לשכלול העולם מכל האותיות
 כולן, לפי שבה שליטת האמת, והיא חותמא
 דגושפנקא דמלכא.

והענין הוא, כי נודע שאין הסטרא אחרא
 מתקיים אלא ממה שהקדושה מאידה לו נהירו
 דקיק, שה"ס ורגליה יורדות מות, וה"ס
 ומלכותו בכל משלה. וז"ס רגל הק' הנמשכת
 למטה משורת האותיות, הרומזת על נהירו
 דקיק שהמלכות נותנת לס"א, וע"כ לא תמצא
 בכל כ"ב האותיות יציאת רגל למטה דק בק',
 שהיא שייכת לאותיות המלכות, כי קרש"ת
 הן במלכות כנ"ל. אמנם בתחילה היתה הרגל
 השמאלית של הת' מתחלת להמשך למטה
 מהשורה, וראה הקב"ה שתהיה אחיתו של
 הס"א חזקה יותר מדאי, ע"כ הפטיק אותה
 הקב"ה, והחזיר רגלה להסתיים בשוה עם
 השורה דקדושה, ולכן נתעבתה הרגל השמאלית
 שלה

ואין להקשות, הרי נודע, שיחידות הן
 בנוקבא, ועשרות בז"א ומאות באמא. והענין
 הוא: כי תמיד יש ערך הפוך בין האורות
 לכלים, שבכלים נבחן, שהעליונים באים
 (דסרי דף ב' ע"ב)

ימותון. ועוד, דאנת חותמא דמות, הואיל ואנת כך, לית אנת כדאי למברי בך
 עלמא. מיד נפקת.
 (כד) עאלת את ^(ח) ש קמיה, אמרה קמיה: רבון עלמין, ניחא קמך למברי

מסורת הזהר

(ח) ויגש ד בשלח די משטטים שעג תעו תפא בהשמטות ח"ב די רעו. די פנחס תפו תרימ תתנד ת"ז
 בהקדמה די ט. טו. טז. ת"י די כו. תי"ט די לט: מ: תכ"א די נה: תסי"ט די קא: ז"ח די ה: שה"ש
 די ס: ע. רות די פח. תק"ח די צח. קיב.

דרב המנונא סכא

הסולם

אותיות

והשיב לה הקב"ה, כי היא אינה ראויה
 למברי בה עלמא. משום שבכוחה יהיו הדינים
 קשים יותר מדאי, שהרי אפילו צדיקים גמורים
 שכבר זכו לרשימו דחותמא שלה, וקיימו את
 התורה מא' עד ת', מ"מ נענשין מכחה קשה,
 משום שלא מיחו ברשעים. כמ"ש במ' שבת
 (דף נ"ה ע"א). ועוד שהיא גיב חותמא דמות.
 שמכחה נתהוה המות בעולם, כי לא נתקבצו
 בני האדם למיתה, אלא משום שהנחש זיף
 החותם שלה והחטיא לאדה"ר בעץ הדעת.
 כמ"ש בתקונים (תקון כ"ב) ולפיכך אי אפשר
 שיוכל העולם להתקיים על ידה.

שלה, כי החלק הנמשך לחוץ שהחזירה, נתכפל
 עליה שם, ומחמת זה לא מגיעה ממנה שום
 הארה אל הקלי' וס"א, ולא עוד, אלא שנתתקנה
 להיות חותמא דגושפנאק, השומר על הקליפות
 שלא להתקרב לינק דרך שם מן הקדושה,
 וכל הנוגע בה ימות. וענין ההארה הדקיקה
 הנצרכת לקיום הקלי' נעשה באות ק', כי
 מצד היותה האות היותר גבוהה שבמלכות,
 ורחוקה מהקלי' והס"א, ע"כ אין פחד מאחיזה
 יתירה אל הקלי'. ומטעם זה נק' קוף, להורות
 שממנה באה תחילת הכח אל הס"א והקלי',
 הנק' אדם בליעל, להדמות אל פרצופי הקדושה
 בסוד זה לעומת זה, כמו הקוף הדומה לאדם,
 וטועים בני אדם אחריהן, והן משקרין בשמא
 דקודשא ב"ה.

אות ש'
 (כד) עאלת את ש' וכו': נכנסה לפניו
 אות ש'. אמרה לפניו: רבון העולמים, טוב
 לפניך לברוא בי את העולם, כי בי נקרא
 שמך שדי, ויפה לברוא את העולם בשם קדוש.
 אמר לה: יפה את, וטובה את, ואמיתית את,
 אבל משום שאותיות שקר לקחו אותך להיות
 עמהן, איני דוצה לברוא את העולם בך, כי
 לא יתקיים שקר, אלא אם האותיות ק' ר'
 יקחו אותך.

זוה שטענה הת', כיון דאנא חותמא
 דגושפנאק דילך, שאנכי עומדת בסיום כל
 פרצוף, ואיני נותנת לקליפות להתקרב ולינק
 מהקדושה ולשקר בשמא דילך, לפיכך מהדאוי
 שיברא בי העולם, ועל ידי יהיו כל הבירורים
 בין הס"א לקדושה, ויובטחו בני העולם
 לתעודתם.

ביאוד הדברים, ב' סיומין יש לה לנוקבא.
 הא' נק' מלכות דמלכות, והיא הת', וסיום
 הב' נק' יסוד דמלכות, והוא הש'. והענין
 הוא, כי בהיותה בלי בנין מאריא, נבחנת הת'
 לסיומא, שהיא דינא קשיא, כמ"ש לעיל בדיבור
 הסמוך. ובהיותה בבנין פדצוף ע"י אריא
 עילאין, נעשית בסיום שלה אות ש', אשר
 ג' הראשים של הש' מורים על הארת חג"ת
 דאמא, שמקבלת ע"י הז"א, בנקודת הסיום
 שלה. בסו"ה באר חפרוה שרים וגו' (במדבר
 כ"א). כי ע"י הארה זו נעשית כלי לקבל מאה
 ברכות מהז"א, בסוד אין האשה בודדת בדית
 אלא למי שעשאה כלי (סנהדרין כ"ב). כי
 נעשית בזה לבית קבול, לקבל מאה ברכאן
 מהיסוד דז"א, וע"כ נקרא הסיום הזה בשם
 נקודת האמצעית דישובא, כי כל ישוב
 העולם

וזה אמרו ואת אתקריאת אמת יאות
 למלכא למשרי באת אמת ולמברי כי
 עלמא, פי' כיון שהשם שלך אמת, שמורה
 שאי אפשר להדבק בך זולת ע"י השגת מדת
 האמת, לכן יאות למלכא למשרי באות אמת,
 ולמברי בי עלמא, כי במדתי ירחיקו בני
 העולם את הס"א והקליפות, ויתדבקו בך, ואו
 יהיו בני העולם מובטחים לגמד התיקון. וזה
 שאיתא בזוהר: קרוב ח' לכל קוראין,
 למאן קרוב, חזר ואמר, לכל אשר
 יקראוהו באמת, וכי אית מאן דיקרי ליה
 בשקרא, אמר ר' אבא, אין, ההוא מאן
 דקרי ולא ידע למאן דקרי. מנלן, דכתיב
 לכל אשר יקראוהו באמת, מאי באמת,
 כחותמא דגושפנאק דמלכא דהוא שלימא
 דכולא. (האזינו דף רצ"ז ע"א).
 (דפרי דף ב' ע"ב)

בי עלמא, דבי אתקרי שמך שד"י, ויאות למברי עלמא בשמא קדישא. אמר לה: יאות אנת וטב אנת וקשוט אנת, אבל הואיל ואתוון דזיופא נטלין לך למהוי

אותיות

הסולם

דרב המנונא סבא

אדם. שה"ס זה לעומת זה עשה אלהים (קהלת ז'). ומקור ב' אל הס"א, הוא מחמת קלקול התחתונים. שע"י מעשיהם הרעים מוציאים אורות דקדושה אל הקליפות, שהקלקול הראשון היה בחטא דעצה"ר, שמכח זה נעשה להן בנין גדול בה' פרצופין ובאבי"ע, כמו שיש לקדושה.

והמקור הב' הזה הוא אות ר', שזה מורה שעולות ומתאחזות עד הבינה דמלכות שהיא אות ד', כי נתבאר לעיל שב"ב האותיות של המלכות נחלקות בה, לבינה ז"א מלכות, שהיחידות בינה, והעשרות ז"א, והמאות מלכות, ונמצאת הד' של כ"ב אותיות דמלכות עומדת בהתחלת ז"ת דבינה שלה, כי אב"ג הן ג"ר ומהד' ואילך עד הפ' הן ו"ק דבינה שבמלכות. וסוד הד' זו מורה על בחינת העוני והמסכנות שבמלכות בכללה, כי לית לה למלכות מגרמיה ולא מירי, אלא ממה דיריב לה בעלה ז"א, כנודע. ומדתה זו נרשמת בסוד הד' שלה, כי במילואה היא דל"ת מלשון דלות וריקנות, ויש לה לד' בחי' זוית בולטת בגנה, שזה מורה על בליטת החסדים שבה, שהד' לוקחת מן הג' שמלפניה, שג' זו היא מג"ר דבינה שלה, המקבלת מבחי' שכנגדה בז"א, והוא מבחינה שכנגדה בבחינה, ששם החסדים בשפע גדול. וע"כ נק' ג' מלשון גומל חסדים, (שבת ק"ד). כי הוא גומל חסד עם הד' דלית לה מגרמה ולא מידי ומשפעת לה חסדים בשפע, ובלית חסדים זו, נרמזה בזויות שבגנה של הד'.

אמנם הלעומת של המלכות דקדושה, הוא נרגן מפריד אלוף, שה"ס דל גא"ה ואינה רוצה להיות מקבלת מהג' ולהיות נכנעת אליה, אלא שמתיימרת להיות ראש בגאווה גדולה, וע"י פגם זה נמחקה הזוית מן הד', שהיא בליטת חסדים שבה, ונעשתה דל ורש, כי מחיקת הזוית מן הד' עושה אותה צורת ר' דהיינו רש, שז"ס גם במלכותו נולד רש (קהלת ד'). והיחוד של הז"א ונוקבא דקדושה הוא בסוד אח"ר, כי א"ח הוא ט"ס דז"א, והוא משפיע מן ג' דבינה אל ג' דמלכות, שע"י נעשית המלכות בסוד ר' בזוית בולטת בחסדים בשפע, וע"י נעשים הזוין לבשר אחד ביחוד גמור, ונמצא בעת שהתחתונים מקלקלים מעשיהם נותנים כח למלכות דס"א להתאחז

העולם ממנה בא, ונק' ג"כ בשם יסוד הנוקבא. ולפיכך נק' אות ש' אות אמת כמו הת', וכן נק' חותמא דמלכא כמוה, כי מלת חותם היא רבת משמעות. הא', מורה על סיום הפרצוף, כמו חותם המלך, הבא בסיום הכתב, הנכתב בשם המלך. והב' הוא, כי חותם המלך הוא כמו המלך עצמו כמ"ש בתקונים (תקון כ"ב), הכי דחילין מרשימו דחותמא דמלכא כאילו הוי מלכא, ומטעם זה נקרא החותם אות אמת, כי ע"כ כל האמתיות ניכרת מתוך החותם. אמנם עולה מעלת הש' על הת', כי הש' נק' בסוד השם שד"י, שפירושו: שאמר לעולמו די ואל תתפשט יותר (חגיגה י"ב). ומורה בזה על בנין העולם מבחינת הישוב שנסתיים רק בש', ובה אמר לעולמו די, ואל תתפשט בבחינת הת', וע"כ נקראת נקודת הסיום דש' בשם נקודה אמצעית דישובא.

וזו טענת הש', ניהא קמך למברי בי עלמא, דבי אתקרי שמך שד"י כי אחר שראתה שדחה הת' משום מדת הדין הקשה שבה, חשבה הש' בעצמה, שהקב"ה יבחר את מדתה למברי בה עלמא, שהרי יש לה כל המעלות של הת', כי גם היא חותם המלך, וגם היא אות אמת, ועוד לה מעלה נוספת, כי בה נק' השם שד"י, כי היא נבחרת לסימא דנוקבא לבחי' ישוב העולם, ולא הת', ע"כ מצאה עוז בעצמה לבא לפני הקב"ה שיברא העולם במדתה.

השיב לה הקב"ה, לש', אע"פ שמעלתך גדולה מאד, כמו שאמרת, הגה דוקא משום זאת, הלעומת שלך בקליפה מתחזק ביותר, בי לא היה מתקיים שקרא בעולם, אם לא היו נטלין לך ב' האותיות דזיוף ושקר של הקלי', שהם ק' ר', פי', כי ב' מקורות הן אל הס"א ולכל הקלי': האחד הוא בחינת הארה דיק, שהקדושה בעצמה מאירה להן כדי להיות לה קיום, שלא תתבטלנה כל זמן שיש צורך בהן להעניש את הרשעים, ומצד זה אין בנינן גדול כי ההארה מועטת מאד, והוא רק כדי חיותן בלבד, שהזכר דקלי' הוא בבחי' ו"ק בלי ראש, והנוק' רק בבחינת נקודה בלי התפשטות כלל, וכבר ידעת שהארה דיק זו נמשכת להן ע"י אות ק', שבה התחלת כחן להדמות אל האדם דבי"ע דקדושה, כקוף בפני (דפו"י דף ב' ע"ב)

עמהון לא בעינא למברי בך עלמא, דבגין א דלא יתקיים שקרא אלא אי יטלון לך א ק ר .

כה) מכאן, מאן א דבעי למימר שקרא יטול יסודא דקשוט בקדמיתא, ולבתר ט יוקים ליה שקרא, דהא את ש א את קשוט איהו, את קשוט דאבהתן דאתייחדו בה. ה ק ו ר אתון דאתחזיאו על סטרא בישא אינון, ובגין לאתקיימא נטלי את ש בגווייהו א הוי קשר. ב כיון דחמאת הכי נפקת מקמיה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

א נ"א ל"ג הוי (אה"ל). ב נ"א זכ"י.

א) ויגש ד ז"ח בסתרי אותיות ד' ח : ב) בהשמטות

ח"א ד' רנג. ד"י ויקרא טו יז ת"ז ד' טו : ז"ח

ד' ח : טח. ג) ויקהל תת. ד) פקודי תתסג. ה) ויגש ד בהשמטות ח"א ד' רנג : ד"י משפטים תקלב תרומה תיג תעה תשס ויקרא יג טו ת"ז בהקדמה ד' טו : ז"ח ד' ח : מב. ע. ו) מקץ רמא ויגש ד בהשמטות ח"א ד' רנג : ד"י יתרו קי קיח קנג דז רכב רכט ויקהל רצו בהשמטות ח"ב ד' רעג : רעד. רעה : ד"י ויקרא יא טז חקת יז ת"ז בהקדמה ד' טו : תס"ט ד' קיא : ז"ח ד' ח : תק"ח ד' קמו :

דרך אמת א) בראשית נ"ג ע"ב מקץ ר"ז א' תרומה קנ"ב א'.

דרב המנונא סבא

הסולם

אותיות

כמבואר, שלא היה בנין לזיוף ולשקר דס"א אם לא היו חומסות להן את הש', ולפיכך אין לברוא את העולם על ידי מדתה, כי הלעומת שלה שקולה כנגדה, ואין גמר התיקון בטוח על ידה.

אות ק' ר'

כה) מכאן מאן דבעי וכו' : מכאן נשמע, שכל מי הרוצה לומר שקר, יקח בתחילתו יסוד אמת, ואחר כך יקיים לו השקר. כי אות ש', אות אמת היא, אות אמת שבה נתיחדו האבות, כי ג' הקוים שבש' רומזים על ג' אבות שהם חגית. וק' ר' הן אותיות הנראות על צד הרע, כי הסטרא אחרא היא קר, בלי חוס שהיא חיות, מפני שהוא יונק מן המלכות בעת שהיא ימא דקאפו (כנ"ל בראשית א' דף מ"ז ד"ה ימא דקאפו) וכדי שיתקיימו, הן לוקחות אות ש' בתוכן, ונעשה הצירוף, קשר, שהוא לשון חיזוק וקיום. כיון שהש' ראתה כן, יצאה מלפניו.

פירוש. כמ"ש לעיל, שהארת חגית דבינה המושפעת לה ע"י יסוד דו"א, בנתה את נקודת הסיום של הנוקבא, לבחינת כלי ובית קבול למאה ברכאן מהו"א. והחגית נק' אבות, וז"ש דאבהתן אתיחדו בה, ומשום זה נקרא אות אמת, כנ"ל ע"ש.

ק"ר אתון דאתחזיאו על סטרא בישא : כבר נתבאר זה לעיל בסמוך כי הן ב' המקורות של הס"א ע"ש. וז"ש, נטלי את

בד' שהיא המלכות. למחוק הווית הבולטת בחסדים, ולעשותה ר', ואז נעשה מאח"ד אח"ר, ואלהים אחרים נאחזים בזו"ן דקדושה. שו"ס ונרגן מפריד אלוף (משלי ט"ז).

ואז נבחן שק"ר דס"א הנ"ל חומסות להן את חותם הש', שהיא אות אמת, ויסוד הנוקבא, שהיא בית הקבול של יסוד דו"א, כנ"ל, הנה עתה הגיע זה לאל אחר דס"א, כי נבנה בש' זו בחי' יסוד אל הנוקבא דס"א, וגדל ע"כ הס"א בע"ס שלמות עם ראש, ובחינת הש' שעשקה נעשית לה לנקודה דחורבא, כי מחורבן הקדושה נבנה הס"א, ומכאן נבנו האבי"ע דאדם בליעל. והנה נתבאר, איך ק"ר הן ב' מקורות של הס"א, וע"כ נק' אתון דזיופי, כי הס"א זיף אותן על דרך הנ"ל, כדי להחריב הבנין ויחוד דקדושה, כדי להבנות מחורבן הקדושה, כנ"ל, והוא בעיקר, ע"י שהמשיכה להן את הש', שהיא צורת היסוד דנוק', אל חלקן ורשותן, ע"י הזיוף של הד' לר', שזיפו אחד לאחר, ונעשה בנין לפרצופי אלהים אחרים. הרי שלא היו מתקיימים שקרא חיוף בבנין גדול כל כך, אם לא היו ק"ר דס"א חומסות להן את הש'.

וזה שהשיב לה הקב"ה לש', יאות אנת וטב אנת וקשוט אנת, אבל הואיל ואתון דזיופא נטלין לך למהוי עמהון לא בעינא למברי בך עלמא, דבגין דלא יתקיים שקרא אלא אי יטלון לך ק"ר דהיינו (דפ"י דף ב' ע"ב)

(כ) עאלת את ז' אמרה קמיה: רבון עלמא, ניחא קמך למברי בי עלמא, דאנא, * בי חתימין צדיקים, ואנת, דאתקריאת צדיק, בי רשים, דכתיב (ח) כי צדיק ה' צדקות אהב, ובי יאות למברי עלמא. ג אמר לה: צדי, צדי אנת, וצדיק אנת, אבל אנת צריך למהוי טמירא, לית אנת צריך לאתגליא כל כך, בגין דלא למיהב פתחון פה לעלמא. מ"ט, ז אייה, אתיא ר' דשמא דברית

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ז) ויגש ה בהשמטות ח"א ד רגב: ד"י יתרו קסה קסה קצט ר"ז בהקדמה ד' טו: טו: ז"ח ד' ח: שה"ש ד' ע. ח (תהלים יא) ויחי תרסה תרומה תתא כי תשא קיד ויקרא רמז רסה. ג ניא א"ל צדי צדיק אנת וצדיק אתקריאת, (אה"ל).

אותיות

הסולם

דרב המנונא סבא

נסתרת. וע"כ אין לברוא בה את העולם. יצאה אות צ' מלפניו, והלכה לה. ביאור הדברים, כי אחר שראתה הצדי' שהת' נדחתה מפני הדינין הקשים שבה, והש' מפני אחיות הס"א שבה. מצאה עוז לחשוב שהיא ודאי ראויה למברי בה עלמא, כי גם לה מעלת החותם כמותן, ונוסף עליהם, שאין בה שום אחיזה אל הס"א. וז"ש בי חתימין צדיקים, דהיינו חותם אות ברית קודש, ע"י מילה ופריעה, הדוחה כל החיצונים. ואנת דאתקריאת צדיק בי רשים, כי גם הקב"ה שהוא הבינה, נתקנה בסוד צדיק וצדק כמו הז"א שהם ג"ר דבינה שנתקנו באו"א, בסוד האי שביל דאבא, בהאי נתיב דאמא יתיב. ובסוד כתרין רחמיין דמתחבקין תדיר בזווג דלא פסיק לעלמין. דכתיב צדיק ה' צדקות אהב, צדיק, רומז על יסוד דאבא. צדקות, רומז על יסוד דאמא, שהיא בחינת נצח והוד הנקראים צדקות ה', ומשום שהצדיק צדקות אהב, ע"כ זווגיהו לא פסיק לעלמין. וע"כ אמרה: אני ראויה למברי בי עלמא, ועל ידי מדתי יתקיים העולם בדרך בטוח אל גמר התיקון.

ו"ש. אמר לה, צדי, צדי אנת, וצדיק אנת: אות צדי היא יסוד דז"א, וכשהיסוד כלול יחד עם הנוקבא נק' צדיק, כי ט"ס דז"א הן מ' עד צדי, והק' היא התחלת הנוק', כניל, וכשהנוקבא דבוקה ביסוד, הרי הק' דבוקה בצדי, ונק' או היסוד, צדיק, וזה ששיבח אותה הקב"ה צדי אנת, במקומך ביסוד ז"א. וצדי אנת במקומי, כי את רשומה בי, בזווג דלא פסיק, כדברך. וגם צדיק אנת, כי גם הנוקבא כלולה בך, בסוד ק' של אחר הצדי. ועכ"ז אינך ראויה למברי בך עלמא. כמ"ש והולך.

את ש' בגזוייהו חוי קשר: כי על ידי מחיקתן את הוית של הד' דאחר, הן חומסות לתוכן את היסוד דנוקבא דקדושה שהיא ש', ונבנה היסוד דנוקבא דקלי' באות הש' שע"י זה נעשה להן אחיזה גדולה ביותר בקדושה, הנק' קשר. כי קשר מורה שהאחיזה חזקה מאד וקשה לנתק אותה.

אות צ'

(כ) עאלת את צ' וכר': נכנסה אות צ'. אמרה לפניו: רבון העולם, טוב לך לברוא בי את העולם, שבי חתומים צדיקים, ואתה שנקרא צדיק, אתה רשום בי, שכתוב, כי צדיק ה' צדקות אהב, וראוי לברוא בי את העולם. אמר לה: צדי, צדי את וצדיק את, אבל את צריכה להיות נסתרת, אין את צריכה להתגלות כל כך, להתחיל בך בריאת העולם, בשביל שלא לתת פתחון פה לעולם. מהו הטעם שצריכה להיות נסתרת, הוא מפני שנ' היתה, ובאה ה' של השם, שהוא ברית הקדוש, ורכבה על הנ' ונתאחד עמה. ונעשתה צ'. וסוד הדבר הוא, כי כשברא הקב"ה את אדם הראשון, עה"ט ז"א, ב' פרצופין בראו, דהיינו פרצוף זכר ופרצוף נקבה דבוקים זה לזה באחוריהם. ומשום זה פניה של ה' מוחזרת לאחור, מן הנ', כעין זה צ', שהי' פניה לצד זה, והנ', פניה לצד אחר, ואינם מוחזרים פנים בפנים, כעין זה ז' אלא ה' מסתכלת למעלה כעין זה ז', והנ' מסתכלת למטה כעין זה צ'. עוד אמר לה הקב"ה: אני עתיד לנסור אותך, דהיינו להפריד דבקות אחור באחור שבך, ולעשות אותך בחיבור של פנים בפנים, אבל במקום אחר תתעלה להיות כן, ולא מיד, בהתחלת בריאת העולם. שצריכה אז להיות אחור באחור, שיורה שהארתה (דפ"י דף ב' ע"ב)

קדישא ורכיב עלה ואתאחד בהדה. ורזא דא, כד ברא קב"ה לאדם הראשון
 (ט) דו פרצופין בראו. ובג"כ אנפוי דיר"ד מהדר לאחורא כגוונא דא ז, ולא
 אתהדרו אנפין באנפין כגוונא דא ז, אסתכל לעילא ד כגוונא דא ז אסתכלת
 לתתא ה כגוונא דא ז אמר לה קב"ה : ו, תו, דאנא זמין א לנסרא לך, ולמעבד
 לך ז אפין באפין, אבל באתרא אחרא תסתלק. נפקת מקמיה ואזלת.

מסורת הנהר

חלופי גרסאות

(ט) ב"א קסה בשלח רלב מקודי רב ויקרא קנו שיה תוריע מג קדושים סח במדבר ג ת"ז תייס ד' לח. לט. תליו ד' עז : עת. תל"ח ד' עז : תס"ט ד' קו : ת"ע ד' קכ : ז"ח שה"ש רפג. תק"ח ד' קטו.

ד נ"א כגוונא דא ז' (אה"ל). ה נ"א כגוונא דא ז' (אה"ל). ו נ"א טוב. ז נ"א גפין בגפין (אה"ל).

דרך אמת (ב) אדה"ר חכמה עיין פ' אמור פ"ה ב' והיינו יר"ד דרכיב על נו"ן בינה ובקדמיתא לא הוו משניחין אפין באפין ע"י בספרא דצניעותא קע"ו ב' והאזינו רצ"ב ב'. ג) בראשית כ"א ע"א.

אותיות

הסולם

דרב המנונא סבא

ו"ש, אנת צריך למחזי טמירא לית אנת צריך לאתגליא כל כך וכו' מ"ט נ' איהי : פ"י כי היסוד דז"א כולל עמו הנוקבא, שהיא הק' בסוד צדיק, כמו שרמזו לה הקב"ה, צדיק אנת. וכשהנוקבא כלולה בו בציור הצ', היא מצטיירת בו כאות נ'. כי הנ' היא בחינת גבורה דז"א, בי י' ב' ל' הן ג"ר כח"ב, ומ' נ' הן חסד וגבורה. ועל נ' זו נאמר אני בינה לי גבורה (משלי ח). כי בגדלות בעת שהחגית נעשים לחב"ד כנדוע, נעשית גבורה זו לבינה. ובעת קטנות שאבא הוציא אמא לחוץ, נעשית הבינה לגבורה לנ', וע"כ רמזו בה נפילה, כי נופלת מבחינת ג"ר לר"ק מכח אבא שהוציא בינה וזו"ן לחוץ מהראש.

וזה אמרו לית אנת צריך לאתגליא כל כך, בגין דלא למיהב פתחון פה לעלמא מ"ט נ' איהי, אתיא י' דשמא דברית קדישא רכיב עלה ואתאחד בהדה, כלומר, הנוקבא הכלולה בצ' היא ציור אות נ' שבה, שהיא גבורה מבחינת בינה הנופלת, והי' שבה היא יסוד דז"א עצמו, שהוא שמא דברית קדש. והן עומדות בציור אחור באחור, אשר אחוריהן דבוקים זו בזו ופניהן מגולים לצד חוץ, כי פני הי' מסתכלת לחוץ ולא לצד הנ', וכן פני הנ' מסתכלת לצד חוץ ולא לצד הי', שזה רמזו שיש אחיזה באחוריים שלהן, וע"כ צריכים אחוריהן להיות נסתרים, בסו"ה ואחוריהם ביתה (מלכים ז'), כדי שלא יתאחו בהן החיצונים. וז"ש לית אנת צריך

ו"ש, תו דאנא זמין לנסרא לך ולמעבד לך אפין באפין אבל באתרא אחרא תסתלק : פירוש, שמא תאמר, אפשר לי למברי בך עלמא בבחינת פב"פ, כמו שא"א זמין לנסרא לך אח"כ ולעשותך פב"פ. גם זו אינה טענה, כי גם בעת שאתקן לך פב"פ עם הנוקבא, הנה גם אז לא יהיה זה במקומך למטה, אלא רק על ידי עליה למקומי למקום או"א עלאין, וכיון שהפב"פ לא יתוקן במקומך, הרי גם אז תהיה אחיזה לקלי' בדרגתך, וע"כ אינך ראויה למברי בך עלמא. וז"ש, תו, עוד יותר מזה, דאנא זמין לנסרא לך ולמעבד אפין באפין אמת הוא שאני עתיד לנסרא לך ולעשותך פב"פ, אכן לא תהיה זאת במקומך אבל באתרא אחרא תסתלק זה יהיה במקום אחר, דהיינו במקום או"א, כי אז תעלה ותלביש לאור"א, אבל במקומך עצמך לא יתוקן זה עד לגמר התיקון. ואיך אברא בך העולם, בעוד שגם בך יש אחיזה לחיצונים.

עאלת

(כו) עאלת את ה' , אמרה קמיה : רבון עלמין, ניתא קמך למברי בי
עלמא, דהא פורקנא דאנת זמין למעבד בעלמא, בי רשים, ודא הוא פדות, ובי

מסורת הזהר

(י) ויגש ה' יתרו קמט קסט רז רכב רכט בהשטות ח"ב ד' רעג רעה. דיי ת"ז בהקדמה ד' טז : ז"ח
ד' מב. תק"ח קד :

אותיות

הסולם

דרב המנונא סבא

אות פ'

(כו) עאלת את פ' וכו' : נכנסה את פ'
אמרה לפניו : רבון העולמים, טוב לפניך
לברוא בי את העולם, כי הגאולה שאתה עתיד
לעשות בעולם רשומה בי, כי זה הוא פדות.
כלומר, שהגאולה היא פדות מצרינו. והיא
מתחלת באות פ', וע"כ בי ראוי לברוא את
העולם. אמר לה : יפה את, אבל כך נרשם
פשע שבסתר, כעין הנחש שמכה ומביא ראשו
לתוך גופו. כך מי שחוטא, כופף ראשו, כלומר
שחועלים עצמו מעין רואה, ומוציא את ידו,
לחטוא. והיינו כמו צורתה של הפ' שראשנה
כפופה לתוכה. וכן אמר לאות ע', שבה נרשם
עון. ואע"פ שאמרה : שיש בי ענוה. אמר
לה הקב"ה, לא אברא כך את העולם. יצאה
מלפניו.

ביאור הדברים, פורקנא פידושו גאולה,
ואמרה הפ' כי הגאולה העתידה להיות בעולם
רשומה בה, וע"כ היא ראויה שיברא בה
העולם. כי הגלות והגאולה הנוהגים בעולם,
הן תלויות בנוקבא, כי בעת שהנוקבא מחוסרת
בנין ג"ר, הנק' מוחין, הנה אז גלו ישראל
מעל אדמתם, ארץ ישראל. כי א"י של מטה
מכוונת נגד ארץ ישראל של מעלה, שהיא
הנוקבא דז"א. וכמו שיש פירוד למעלה בין
הז"א שנק' ישראל, לנוקבא שהיא ארצו. כן
ישראל שלמטה נפרדים מארצם, וכשבני ישראל
מטיבים מעשיהם, גורמים שישראל של מעלה
משפיע בנוקביה, שהיא ארצו, ובונה אותה עם
מוחין ומתיחד עמה פב"פ, ואז גם בני ישראל
שלמטה זוכים לגאולה וגם הם שבים לאדמתם.
ואלו המוחין דג"ר של הנוקבא, שהז"א
בונה אותה, הם באים אליה מלובשים תוך
הנצח וההוד של ז"א, שמוח החכמה של הנוקבא
מלובש בנצח, ומוח הבינה מלובש בהוד.
כנודע. והאותיות ע' פ' הן נצח והוד דז"א,
כנ"ל. וזוהי טענת הפ' שהיא הוד דז"א,
פורקנא דאנת זמין למעבד בעלמא בי
רשים. כי המוחין דנוקבא המביאים הגאולה
לעולם מתלבשים בי, ולכן אם תברא העולם
במדתי הרי בלי ספק שיוכשרו לבא לגמר
התיקון.

ומה שהפ' חשבה את עצמה ראויה למדת
בדיאת העולם יותר מן הע', שהרי המוחין
דנוקבא מתלבשים בשניהם בנו"ה, שהם ע'
פ' ועיקרם בנצח שהוא הע', וא"כ למה חשבה
הפ' את עצמה ראויה יותר מן הע'. וז"ש ודא
הוא פדות, כי הפדות היא דק במדת ההוד,
שהוא הפ'. וענין הפדות הוא, שאמא פודה
תחילה את הנוקבא מן הדינין, ואז הנוקבא
ראויה לגאולה. וה"ס הכתוב כנשר יעיד קנו על
גוזליו ירחף וגו' (דברים ל"ב). ודרשו רז"ל,
הנשר הזה רחמני הוא על בניו וכו', ואומר
מוטב שיכנס החץ בי ואל יכנס בבני (ע"י
רש"י דברים ל"ב י"א). פירושו, כי נתבאר
לעיל אשר המ"ה אינו ראוי למוחין זולת
ע"י התיקון, דאמא אוזיפת לברתא מאנהא,
כי הנוקבא בהיותה ממקורה מצומצמת שלא
לקבל האוד, דהיינו מעת צמצום א', לא היתה
יכולה לקבל שום מוחין, אלא משום שיצאה
אמא חוץ מהראש דא"א, ונעשה ו"ק בלי ראש,
אז נמשכו אתון אל"ה שלה אל הנוקבא,
ואתבני גם הנוקבא בשמא אלהים. (ע"י לעיל
אות י"ז ד"ה וזה) ואמא נק' נשר, שהוא
דחמן על בניו זו"ן, וע"כ יצאה לחוץ, ונחצית
קומתה לו"ק בלי ראש, דהיינו בחי' חץ,
שה"ס שאמרה, מוטב שיכנס החץ בי, שע"י
כן פדתה את הבנים מן הדינים ונעשו ראויים
לקבל מוחין בהמאנין שלה אל"ה כנ"ל. וז"ס
פדות ופדיון, שאמא פודה את הנוקבא מדינין
שלה, שלולא זה, לא היתה ראויה למוחין.
ופדות הו", שורה בעיקר על קו שמאל של
הנוקבא ששמה הדינין, וכן על הוד דז"א,
שהוא אות פ'. ולפיכך חשבה הפ' שהיא ראויה
יותר מהע', כי הפדות הו"ו אמא מלובשת
רק בה ולא בע' משום שהדינין הם בקו שמאל,
ולא בקו ימין.

וז"ש, יאות אנת אבל כך אתרשים
פשע בטמירו : כי כל הגאולות הנהגות
בשתא אלפי שני, אינן אלא בבחינת ו"ק
דמוחין דחיה, כי בחינת ג"ר דמוחין אלו, ה"ס
אז"א הפנימים ששמשו בנקודים, והמה נגנוז,
ולא יתגלו זולת בגמר התיקון. דהיינו אחר
שיתקן החטא דעצה"ד, שאדה"ר חטא והמשיך
המוחין

יאות למברי עלמא. אמר לה: יאות אנת, אבל בך אתרשים פשע בטמירו, כגוונא כ דחויא דמחי, ואעיל רישיה בין גופיה, הכי, מאן דחב, כפיך רישיה ואפיק ידוי. וכן כ עון, אע"ג דאמרה, דאית בי ענוה, אמר לה קב"ה לא אברי בך עלמא. נפקת מקמיה.

מסורת הזהר

(כ במדבר נ. ג) יתרו צט משפטים תקלב ת"ז ד' טו : יט :

דרב המנוא סבא

הסולם

אותיות

בטמירו, נמצא כח הנחש, דמחי לבני עלמא והביא מיתה לעולם, עודו בכל תוקפו, ואי אפשר להעביד אותו, בדומה לנחש הנושך לאדם, ותיכף מכניס ראשו לגופו, שאז אי אפשר להודגו, כי אין הנחש נהרג אלא אם פוגעין בראשו. וזה שגרם לאדם דחב בעצה"ד, ולבניו, דכפיף רישיה ואפיק ידוי. כלומר, שגם המוחין הנמשכים ע"י הפדות דאמא, הם בבחי' כפיפת ראש, ודק ידוי, שהן חג"ת מתגלים במוחין ההם. הדי שאחיות הנחש עוד נמצאת בפ', וע"כ אינה ראויה למברי בה עלמא, כי לא תהיה דאויה לגמר התיקון. כמבואר.

המוחין עילאין למקום בי"ע דפרודא שלמטה מפרסא, שאין שם המאנין דאמא, אלא בחינת מלכות המצומצמת, שה"ס הפרסא שתחת האצילות ששם עומדת עתה ה"ת דצמצום א', ומסיימת האורות דאצילות, שלא יתפשטו ממנה ולמטה. וע"י זה, שהמשיך השפע למטה מפרסא דאצילות אתרשים פשע בנוקבא, שה"ס בא הנחש על חוה והטיל בה זוהמא, (שבת קמ"ו) אשר זוהמא זו לא תתוקן אלא בגמד התיקון בסו"ה בלע המות לנצח ומחה אדני ה' דמעיה מעל כל פנים. (ישעיה כ"ה) כי החסרון של המוחין דאו"א הפנימים שנגנוו, נק' בשם דמעות, שה"ס בי דמעות שמודיד ה' לים הגדול, שהן כנגד בי' עיינין, חו"ב אלו הפנימיים, שנגנוו ואינם, כי עינים ה"ס חו"ב, ודמעות הן בחינת חסרון שבהם, מכח הזוהמא שנתערבה ונדמעה ע"י חטא עצה"ד, וזה גרם החורבן של בי' מקדשין. (ע"י זה בראשית א' אות רנ"ד) ואומד הכתוב שאין הדמעות האלו נמחות מהפנים של הנוקבא, זולת בעת שיבולע המות לנצח. דהיינו שיתוקן חטא עצה"ד לגמדי, כי יתוקן הפשע, שהוא המות לעולם, ואז יאירו גה"ד של מוחין דחיה, שהם חו"ב הפנימים ונמצא שמחה אדני ה' דמעיה וכו'.

אות ע'

ח"ש, וכן ע' עון, אע"ג דאמרה דאית בי ענוה וכו': אמא עילאה נקראת ענוה. ונדוע שבהיות הנצח דז"א, שהוא ע', מתלבש עם המוחין בנוקבא, היא עולה ומלבשת לאמא עילאה, ואמא מקשטת לה בקישוטהא, כנ"ל. וזהו שאמרה דאית בי ענוה, כי אמא שנק' ענוה מתלבשת בי. אמנם בשביל האי פשע הנ"ל בדיבוד הסמוך, דאית בהו, בנצח הוד אלו, בטמירו, לכן אמר לה קב"ה לע', לא אברי בך עלמא.

וזה אמרו, יאות אנת, אבל בך אתרשים פשע בטמירו כי אע"פ שיש בך פדות ע"י אמא, שע"י כן את מביאה גאולה לעולם, שהיא המוחין דחיה, שכל הגאולות באות על ידיה, ועכ"ז הדי הגאולות אלו מחוסרי השלימות, כי חזרו ונגלו מעל אדמתם, ובי' המקדשין חזרו ונחרבו, והוא מטעם כי בך אתרשים פשע בטמירו, כי הפדות דאמא עוד אין ביכלתה למחות הפשע דחטא עצה"ד, לגמרי, וע"כ יש בך עוד אחיזה לקלי, כי ע"כ אין המוחין אלא מבחינת ו"ק דחיה, והם חסרים בחי' ראש דמוחין דחיה, ולפי שיש בך אחיזה לקלי, אינך ראויה שיברא העולם על ידיך.

ומה שמכנה כאן הפשע בלשון עון, ולא פשע כנ"ל בפ', הוא כי עיקר הפשע אתרשים בהוד, שהוא פ', מפני שההוד דז"א הוא מהתכללות המלכות בו, שבה נאחזו הקליפות מכח החטא דעצה"ד כנ"ל. אבל נצח דז"א כבר הוא מרת עצמו דז"א, שלפי האמת אין אחיזה לקלי בו, אלא בסוד בהדי הוצא לקי כרבא (ב"ק צ"ב) נאחזו הקלי גם בנצח. כנדוע, ולכן נבחן בו זה הקלקול בשם עון, להורות כי באמת ישד הוא אלא שנתעוות מכח חיבורו עם ההוד. (ע"י בתלמוד עשר ספירות דף אלף צ' ד"ה אבל, ובאו"ג).

ומה שאינו אומד באות ע', עאלת אות ע', כמו שאומד בכל האותיות, אלא שכללה יחד עם

ח"ש, כגוונא דחויא דמחי ואעיל רישיה בין גופיה: כי הפשע הזה להיותו

(כח) עאלת את (ט) , אמרה קמיה : רבון *) עלמין, ניחא קמך למברי
 בי עלמא, דאית בי (ט) סמיכא לנפלין, דכתיב (ט) סומך ה' לכל הנופלים. אמר

מסורת הזהר

חליפי גרסאות

(ט) יתרו פה סו טט צב קטו קמט קנח קפו קצג קצט
 תרומה כב כג פנחס תשכ בחיג ציר ת"ו ד טז :
 ת"ע ד קכו. ז"ח ד עב : (ג) ת"ו ת"ע ד קכו. (ט) (תהלים קמה) שמיני ס ת"ז בהקומה ד ח : ת"ע ד
 קכו. תק"ח ד קטו.

ז נ"א א"ל קוב"ה (אה"ל).

הסולם

אותיות

דרב המנונא סבא

והנה התחלקות הבינה לפ' זמ' האמורים,
 זה נעשה בבינה דא"א שיצאה לבר מהראש
 דא"א, ונתפשטה בחג"ת שלו עד שליש תחתון
 דת"ת שבו. והם המשפיעים כל המוחין לזו"ן.
 אמנם לא כל העתים שוות. כי בעת
 שהתחתונים מטיבים מעשיהם ומעלים מ"ן
 לזו"ן והזו"ן לאו"א, הנה אז נעשים או"א
 וישסו"ת פרצוף אחד, ועולים לא"א, ומשפיעים
 מוחין שלימים בהאר"ת חכמה מא"א אל הז"א,
 והז"א אל הנוקבא בסוד מאה ברכות, כי
 הפ' שהיא או"א עילאין, נעשתה אחת עם הפ'
 שהם ישסו"ת שעולים יחד למספר מאה. אכן
 בעת שהתחתונים חוזרים ומקלקלים מעשיהם,
 נמצאים המוחין מסתלקים מהזו"ן וחוזרים
 לבחינת ו"ק ונקודה. וגם או"א וישסו"ת
 מתחלקים זה מזה ואו"א ע"י נעשים שוב לפ'
 שהיא שש ספירות חב"ד חג"ת לבד, שכל אחת
 כלולה מיו"ד, וישסו"ת שוב נעשים לפ'
 שתומה, שהיא תנה"י דאו"א לבד. כנ"ל.

עם ז.פ., הוא מפני שנצח והוד הם תדי פלגי
 דגופא, ולפיכך עלו באמת שתיהן כאחת, אלא
 שהזהר מבאר טעם כל אחת לחוד, בזה אחד זו.

אות ס'

(כח) עאלת את ס' וכו' : נכנסה אות
 ס', אמרה לפניו : רבון העולמים, טוב לפניך
 לבדוא בי את העולם, כי יש בי סמיכה
 לנופלים, שכתוב, סומך ה' לכל הנופלים. אמר
 לה : משום זה את צריכה למקומך, ואל תזווי
 ממנו, שאם את יוצאת ממקומך, שבמלה
 פתך, אלו הנופלים מה יהיה עליהם, מאחד
 שהם סומכים עליך. מיר יצאה מלפניו.

ביאור הדברים, אות ס' היא ת"ת דז"א,
 והיא בחינת בינה דגופא, כי הכח"ב שנעשו
 בז"א לחסדים נשתנו שמיהו לחג"ת, כנודע,
 והנה הבינה נחלקה לב' בחינות ג"ר וז"ת,
 שהג"ר שבה נעשו לאו"א עילאין ומלבישיין
 מחזה ולמעלה דא"א, ונחשבין עוד לבחינת
 ראש דא"א אע"פ שעומדים בגוף שלו, להיותם
 אור חסדים, בסוד כי חפץ חסד הוא (סוף
 מיכה). ולפי שאינם מקבלים אור חכמה גם
 בהיותם בראש א"א, ע"כ אין היציאה מהראש
 ממעטת אותם כלל, ונחשבים עוד לבחי' ראש
 א"א, והם נק' ס', מפני שאלו ג"ר דבינה
 נתקנו לאו"א, ומתפשטות בהן שש ספירות
 חב"ד חג"ת עד החזה. אבל ז"ת דבינה, שהן
 מבחינת התכללות הזו"ן בבינה, ואינן עצם
 הבינה, הנה נתחלקו מהבינה, ונעשו לפרצוף
 ישסו"ת, המלבישים לר' ספירות תנה"י דאו"א,
 שהם מחזה דאו"א ולמטה, והם צדיכים להאר"ת
 חכמה, בכדי להשפיע לזו"ן, וכיון שיצאו
 מהראש דא"א לבחינת גוף, והם מחוסרי חכמה,
 לכן נפגמו מחמת יציאתן, ונעשו ו"ק חסר
 ראש, והן נק' פ' שתומה, מטעם שהם תופסים
 רק ד' ספירות תנה"י דאו"א, שהם מלבישים
 שם כנ"ל. וע"י (במראות הסולם אות ב' ד"ה
 והוא).

ובעת שהזו"ן הם במצב הזה של הקטנות
 דו"ק ונקודה, יש פחד מאחיות הקליפות. שאז
 היו נופלים מאצילות לבי"ע דפירודא, לכן
 משפיעים להם או"א עילאין מבחי' הפ' שלהם,
 אשר אלו האורות אע"פ שהם רק אור חסדים,
 מ"מ הם נחשבים לאוירא דכ"א ולבחי' ראש.
 כנ"ל, וע"כ אין לשום קליפה אחיזה בזו"ן
 גם בעת הקטנות, כי אלו האורות דפ' מגינים
 עליהם. ולכן נק' אורות אלו בשם סמך,
 להיותם סומכים לזו"ן שלא יפלו מאצילות
 בעת היותם בקטנות בבחינת ו"ק בלי ראש.
 כמבואר.

וזה אמרו עאלת את ס' וכו' דאית
 בי סמיכא לנפלין דכתיב סומך ה' לכל
 הנופלים דהיינו כראמון, שחשבה את עצמה
 יותר מוכשרת מכל האותיות שקדמו לה משום
 שהאורות של הפ' יכולים להאיר אל הזו"ן
 גם בעת קטנותם, בהיותם רק אור חסדים,
 ואין באורות החסדים זאלו שום אחיזה של

לה: על דא אנת צריך לאתרך, ולא תזוז מניה, אי את נפיק מאתרך, מה תהא עלייהו דאינון ^ח נפילין, הואיל ואינון סמיכין עלך. מיד נפקת מקמיה. (כט) עאלת את ^{טו} ^נ, אמרה קמיה רבון עלמא, ניחא קמך למברי בי עלמא, דבי כתיב נורא תהלות, ותהלה דצדיקים נאוה תהלה. אמר לה: נוין,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

^ח נ"א נפלין (אה"ל).

^{טו} ויצא לא יתרו עו פד תקי תצוה כו ויקהל רצח אחרי מות קפו בהעלותך קל חקת יו ת"ז בהקדמה ד' טו : ת"ע ד' קכה : ז"ח ד' ח :

הסולם

אותיות

דרכ המנוגא סבא

פירוש. אחר שהנ' ראתה את האות ס' נדחית. מטעם שאינה משמשת רק בעת קטנות. דהיינו רק לבחינת סמיכה בלבד. כנ"ל. חשבה הנ' בעצמה, שהיא ודאי ראויה לבריאת העולם. להיות בה כל מעלת הס' וגם נוסף עליה שהיא משמשת גם במוחין דגדלות. וע"כ אין לה אותו החסרון שמפניו נדחתה הס'. וז"ש דבי כתיב נורא תהלות. כי הגבורה דז"א נקראת נ', מטעם היותה כולה נמתקת במדת הרחמים של הבינה הנק' נ' שערי בינה. ומכח זו הגבורה נקרא הז"א נורא תהלות, כי אמא עילאה נק' תהלה, וכיון שהגבורה שלו נמשכת מבינה, ע"כ נקרא נורא תהלות ונ' זו דז"א משמשת ביסוד דגדלות דז"א בעת הזווג עם הנוקבא שלו. שאז נק' מכחו גם הנוקבא בשם תהלה כמו אמא עילאה. ונמצא הז"א אחיד בתהלה עילאה ותהלה תתאה כאחד.

משהו לקלי, כי החיצונים בורחים מהאורות של ג"ר דבינה, ולפיכך היא חשבה את מדתה ראויה ביותר למברי בה עלמא, כי יכולה להגן על בני העולם גם כשמעשיהם מקולקלים. כנ"ל. וגם אז לא תהיה אחיזה לקלי. וז"ש, א"ל על דא אנת צריך לאתרך ולא תזוז מניה: כלומר, כיון שהמקום שלך הוא לסמוך את הנופלים, להגן עליהם בעת קלקולם של בני העולם, הנה משום זה את צריכה להיות רק במקום הזה ולא לזוז מניה, כי אם יברא בך העולם, ותהי מדתך לשליטה מספקת תמידית, נמצא שאלו הנופלים שהם זרין ישארו תמיד בקטנות ולא יתעוררו התחתונים להעלות מ"ן ולא יתגלו כל המוחין הגדולים שצדיקים להביא לגמד התיקון. אלא את צריכה להמצא באתרך בלבד, לבחי' מקום תיקון בעת שהתחתונים אינם כדאיים. אבל כשהיו זכאים יוכלו להמשיך המוחין הגדולים מכל הקומה בסוד מאה ברכות.

זה אמרו עאלת את נ' וכו' דבי כתיב נורא תהלות כי בזה שאני נמצא לבחינת גבורה וקו שמאל בז"א, הריני ממשכת החסדים היוצאים מאות ס' שהיא תהלה עילאה ונמצא הז"א הנק' בסבתי נורא תהלות, כנ"ל, וע"כ יש בי כל מעלות הס', כי החסדים הנמשכים על ידה, הם מבחינת ג"ר ומרחיקים החיצונים לגמרי מכל אחיזה שהיא, הכל כמעלת הס'. ועוד כי מעלה נוספת ותהלה דצדיקים נאוה תחלה שהרי אני משמשת גם ביסוד דגדלות דז"א, כנ"ל באות צ' שאומד שם דנ' איהי ואת י' רכיב עלה, עשה, שנ' זו נבחת לתהלה דצדיקים, כי נתבאר שם, שאפילו בעת הגדלות שהזוין עולים לאז"א, משמשת גם אז נ' זו ביסוד דז"א בבחינת אב"א, אלא שממשכת אוריא דכ"א מאז"א ע"י שהם סוד ס' הנ"ל, ואז נק' הנ' בשם תהלה דצדיקים. כי הי' שהיא צדיק יסוד עולם רכיב עלה. ואז נקראת נאוה תהלה, להיותה ממשכת מוחין דגדלות למלכות

זה אמרו אי את נפיק מאתרך מה תהא עלייהו דאינון נפילין כי אז ישארו תמיד בבחי' נופלים, הצריכים תמיד לסמיכא דידך. וז"ש הואיל ואינון סמיכין עלך כלומר, כיון שהם דק סמיכין עלך, ואין להם שלימות לזוין לעמידה בפני עצמם. ע"כ אינך ראויה לברא העולם במדתך. אות נ'

(כט) עאלת את נ' וכו': נכנסה אות נ'. אמרה לפניו: רבון העולם, טוב לפניך לברוא בי את העולם, שבי כתוב, נורא תהלות. וכן בתהלה של צדיקים כתוב, נאוה תהלה. אמר לה: נוך, שובי למקומך כי בשבילך חזרה האות ס' למקומה, והיי סמוכה עליה. כלומר, הנ' רשומה במלה נפילה, שהסמך, שה"ס סומך ה' לכל הנופלים, חזרה בשבילם למקומה לסמוך אותם, כנ"ל בדבור הסמוך. מיד חזרה למקומה, ויצאה מלפניו.

(דס"י דף ג' ע"א)

תוב לאתרך דהא בגינך תבת סמ"ך לאתרה, והוי סמ"ך עלה. מיד תבת לאתרה ונפקת מקמיה.

(ל) עאלת את (9) מ אמרה קמיה: רבון עלמא, ניחא קמך למברי בי עלמא, דבי אתקריאת מלך. אמר לה: הכי הוא ודאי, אבל לא אברי בך עלמא, בגין דעלמא אצטריך למלך, תוב לאתרך, אנת (3) וך וך, דהא לא יאות לעלמא למיקם בלא מלך.

מסורת הזהר

(9) להלן ריד בשלח רי ויקהל רצה אחרי מות קפו פנחס תפ ת"ז בהקדמה ד' טו: ז"ח שה"ש ד' ס: זא. תק"ח ד' קי: ז) יתרו תקיג תרומה תקסב תרא ז"ח שה"ש ד' סו. ע. תק"ח ד' קד:

דרב המנונא סבא

הסולם

אותיות

מבחינה זו דבי אתקריאת מלך. וכיון שיתגלה אור פני מלך בעולם, ודאי לא תהיה עוד אחיזה לחיצונים, וגמר התיקון יהיה מובטח בעולם.

לא אברי בך עלמא בגין דעלמא אצטריך למלך: כלומר, אי אפשר לגלות אור זה בעולם משום שהעולם צריך שיתלבש האור הגדול הזה רק בג' האותיות מל"ך. וז"ש תוב לאתרך אנת ול' וך, דהא לא יאות לעלמא למיקם בלא מלך, כלומר, שובי למקומך והתחברי עם האותיות ל' וך, ואז תהיה מציאות שיתגלה האור הגדול הזה בעולם. והוא מטעם דהא לא יאות לעלמא למיקם בלא מלך כלומר, שאין העולם יכול לעמוד ולהתקיים בלא התלבשות בסדר ג' האותיות מל"ך.

וביאור הדברים הוא, כי המ' דמלך ה"ס החסד הגדול, בסוד יומם יצוה ה' חסדו (תהלים מ"ב) שהוא יומא דאזיל עם כלהו יומי, שז"ס מ' פתוחה בהרוחה גדולה. והל' דמלך ה"ס מגדל הפורח באויר, שהיא בינה שנעשית חכמה בראש א"א ומתפשטת לז"א. והך' דמלך ה"ס המלכות, שהיא הנוקבא דז"א, כי אין מלך בלא מלכות. ולא עוד, אלא שכל הגדלות של אלו המוחין הגבוהים אינם מתגלים זולת ע"י המלכות וברשותא דידה. ובעת הזאת נבחנת המלכות שהיא מאירה לו אל הז"א בג' מקומות: א) שהיא נעשתה לכסא לו, בסוד המלך יושב על כסא דם ונשא: כי מדת זו ה"ס ישת חושך סתרו, וכסא הוא לשון כסוי והעלם, וע"כ נקראת כ' כסופה. ב) שהיא נעשתה לו ללבוש, כי אין המוחין הגדולים האלו מתראים רק על ישראל בלבד, וע"כ המלכות נעשית לו לבחינת לבושא דקדרותא, שבעת גילוי מלכותו הוא מתפשט מלבושא

למלכות, ונמצא שכל היופי של המלכות מקובל מן ז' זו שביסוד דז"א. ולכן טענה הנ' שבה ראוי העולם למברי, כי בהארתה נוספו גם המוחין דגדלות הנותנים עמידה וקיום לזו"ן מעצמם, ולא רק בחינת סמיכה לבד כמו ה"פ.

אמר לה, נון תוב לאתרך דהא בגינך תבת סמ"ך לאתרה: אמר לה הקב"ה: לא כמו שאת חושבת את מדתך לתיקון השלם שאין בו עוד אחיזה לקלי', אלא גם מדתך צריכה סמיכה מן ה"פ, כי ע"כ את נמצאת עוד בבחי' אבי"א ואורות ה"פ' מגולים כלפי חוץ לשמרך מפני החיצונים. ונמצא כי גם בגינך תבת ה"פ' לאתרה לסמוך אותך, ועוד אין זה תיקון השלם. ולכן לא אברי בך עלמא. ז"ש וחוי סמ"ך עלה כלומר, שגם מדתך היא רק סמיכה לבד.

אית מ' ל'

(ל) עאלת את מ' וכו': נכנסה אות מ'. אמרה לפניו: רבון העולם, טוב לפניך לברוא בי את העולם, כי בי נקראת מלך. אמר לה: כך הוא ודאי, אבל לא אברא בך את העולם, משום שהעולם צריך למלך. שובי למקומך, את, והל', והכ', כי לא יפה לעולם לעמוד בלא מלך.

פירוש. המ' היא חסד דז"א המקבל מהבחינה שכנגדו מחסד דבינה שה"ס יומם יצוה ה' חסדו (תהלים מ"ב). דהיינו יומא דאזיל עם כלהו יומין, ובעת השגת המוחין אל הז"א, נעשו החג"ת שלו לבחינת חב"ד, ונמצא החסד דז"א עולה ונעשה לחכמה, ואז נגלה אור פני מלך חיים מן הז"א. חו היא טענת המ' למברי בה עלמא, (דפ"י דף ג' ע"א)

II (לא) בההיא שעתא, נחתא מן קדמוהי את (ק) **ב** מעל כורסיה (ז) יקריה, אודעזע וואמרה קמיה: רבון עלמא, ניחא קמך למברי בי עלמא, דאנא כבודך. וכד נחתת **ב** מעל כורסיה יקריה, אודעזעו (ח) מאתן אלף עלמין ואודעזעו כרסייא, וכלהו עלמין אודעזעו למנפל. אמר לה קב"ה: כ"ף, כ"ף, מה

מסורת הזהר

(ק) ויגש ה יתרו צא תקיא משפטים תקלא סנחס תשלג
ת"ז ד' ת. טז. ז"ח ד' פת. תק"ח ד' קו: קיו:
(ח) שלח צו תק"ח ד' קכב:

דרך אמת (ז) בריאה.

חלופי גרסאות

II אודעזע ל"ג (אה"ל).

הסולם

איתיות

דרכ המנוגא סכא

ביאור הדברים. כי אלו הטענות של האותיות לפני הקב"ה למברי בהו עלמא, הן כמו עלית מ"ן לקבל מקב"ה מ"ד לאותה הקומה השייכת למדתה של האות, ותהיה הנהגת הזו"ן שהם המשפיעים של העולם, בבחינת קומת מ"ד המושפעת על אותה האות. וכן ענין תשובתו של הקב"ה לכל אות ואת מכ"ב האותיות דזו"ן, הוא בחינת הורדת מ"ד ויציאת קומת האור לשעתו, בשיעור המ"ן שהעלתה כל אות ואת וכשקומת האור התחילה לגלות הנהגתה בעולם, הנה אז נשמעה תשובתו של הקב"ה לאותה האות, כי נגלתה אי יכלתה להנהיג העולם מחמת האחיזה של הקליפה במדתה, בסוד, זה לעומת זה עשה אלהים, וזוה נסתלקה לה כל אות ואת והלכה לה למקומה, שז"ס השעשועים של הקב"ה עם כל אות ואת של כ"ב האותיות, מתוך נתינת מקום לכל אחת ואחת לגלות שליטתה כרצונה עד שיתבררו מאליהן מתוך חפצן עצמן, מי מהן זכאית להנהגת העולם על ידה, וז"ש לעיל ותריין אלפיין שנין עד דלא כרא עלמא הוה מסתכל קב"ה ואשתעשע בהו.

מלבושא דקדרותא זה, זוריק אותו על האומות עובדי כוכבים ומזלות, ואור פניו מתפשט ומתגלה על ישראל. ולעת ההיא אמרו חז"ל עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים וכל אחד ואחד מראה באצבעו ואומר הנה אלהינו זה וכי' (סוף תענית). ובחינת ההתפשטות הזו מלבושא דקדרותא ה"ס 'ך' פשוטא ואריכא. (ג) שהמלכות נעשית לו עטרה על דישיה, בסו"ה צאנה וראנה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו (שיר ג'). וז"ס שהכ' היא כתר. והנה נתבארו ג' האותיות מ' ל' ד'. והבן היטב.

אות כ'

(לא) בהחיא שעתא נחתא וכו': באותה שעה ירדה מלפניו אות כ' מעל כסא כבודו. נודעזעה ואמרה לפניו: רבון העולם, טוב לפניך לברוא בי את העולם, כי כבודך אני. כשירדה אות כ' מעל כסא כבודו, נודעזעו מאתים אלף עולמות ונודעזעו הכסא, וכל העולמות נודעזעו לנפול. אמר לה הקב"ה כ"ף כ"ף, מה את עושה כאן, לא אברא בך את העולם, שובי למקומך, כי בך בליה, ובך נשמעה פלה ונחרצה, שובי לכסאך והיי שם. באותה שעה יצאה מלפניו וחזרה למקומה.

ועם זה תבין שבעת שהתחילה המ' לגלות האור הגדול שלה בעולם, גרמה לב' לירד מעל כסא הכבוד, כי סוד הכסא הוא בב' בחינות: א) שהוא מכסה על המלך, בסוד ישת חושך סתרו (תהלים י"ח), ומשום זה נק' כסא מלשון כיסוי. ב) היא מגלה בבד המלכות בעולמות, בסו"ה ועל הכסא דמות כמראה אדם (יחזקאל א') והוא על ידי צירוף ג' האותיות מל"ך שאז אותה המלכות שנעשתה כסא המלך, ומכסה עליו, בסוד ישת חושך סתרו, עולה למעלה ונעשית 'ך' פשוטה שה"ס לבוש אל המלך עצמו, שהמלך עצמו, שהוא ז"א

פ"י, בההיא שעתא שהיתה המ' נושאת ונותנת עם קב"ה למברי בה עלמא מבחינת גילוי אור פני מלך בעולם כנ"ל, גרם זה לירידת הכ' מעל כסא הכבוד, שהיא עולם הבריאה ואודעזעזע ויאמרה וכו' דאנא כבודך. ואז אודעזעו ר' אלף עלמין הנמשכים מחו"ב דבריאה, שהיא כח"ב דבריאה. ואודעזעו כורסייא, וכלהו עלמין שמשם ולמטה אודעזעו למנפל.

את עביד הכא, דלא אברי בך עלמא, תוב לאתרך, דהא בך כליה, (ש) כלה ונחרצה אשתמע, תוב לכרסייך והוי תמן. בההיא שעתא נפקת מקמיה ותבת לדוכתה.

מסורת הזהר

(ש) (ישעיה י) בלק רעא.

דרב המנונא סבא

הסולם

אותיות

עלמין, שהם חו"ב, הכוללים את כחב"ד דבריאה. וכן כל העולמות אזדעזעו למנפל. כי אבדה מהם כל חיותם והשפעתם מעולם האצילות. וכן עד"ו יש לפרש ביחס של הקב"ה שהוא בינה עם הזו"ן דאצילות. כי המלכות של הבינה המתלבשת בוז"א היא ה'ב' ונמצאה ה'ב' הזאת שהיא הבסא של הקב"ה השורה על הז"א. כי הקב"ה הוא בינה, שהוא העליון דז"א, והז"א נעשה כסא לבינה. ונמצא שנפסק בירידת הקשר של הבינה עם הז"א. כי ה'ב' ה"ס מלכות הבינה המתלבשת בוז"א ומשפעת לו כל אורותיה. ולפיכך נודעזעה היא עצמה. דהיינו שנפסקה יכלתה להשפיע אל הז"א. וכן אזדעזעו מאתן אלף עלמין, שהם המוחין של הז"א הנק' חו"ב, וכן נק' כחב"ד. שהם ד' רגלי הכסא כנ"ל, כי כל השפע שלהם נפסק וכן כלהו עלמין אזדעזעו למנפל, שהם וה"ק דז"א, חג"ת נה"י, שהם כוללים בל העולמות שמתחתיו. כי נאבד מהם כל שפע הבינה, וכיון שנתדוקנו מאורות אצילות נודעזעו ליפול לבי"ע דפירודא ולהחרב.

וז"ש. אמר לה קב"ה וכו' כלה ונחרצה אשתמע, תוב לכרסייך: היינו כנ"ל, שמסבת ירידת ה'ב' מעל כסא הכבוד אזדעזעו גה"ר דז"א וכלהו עלמין אזדעזעו ליפול ולהחרב דהיינו שנשמע כלה ונחרצה, שפירושו כליון חרוץ לבלי תקומה עוד. ולכן את מוכרחה לשוב לבחינת הכסא כנ"ל.

וז"ש. בההיא שעתא נפקת מקמיה: מדגיש שוב לומר בההיא שעתא להורות כי ענין חזרתה למקומה לבחי' כסא, באה יחד עם התשובה של הקב"ה למ', דלא יאות לעלמא למיקם בלא מלך, כלומר, שענין הזעזעים שנתגלו ב'ב' בעת ירידתה מעל כסא הכבוד, דכלהו עלמא אזדעזעו ליפול, וענין התשובה של הקב"ה אל המ' דלא יאות לעלמא למיקם בלא מלך, הנה ב' אלו באו בבת אחת, והבן.

ז"א מתגלה על ידה כנ"ל, גם נעשתה עטרה על ראש המלך כנ"ל.

אבל בעת שהמ' התחילה לגלות אור פני מלך בעולמות בלא לבוש ר', הנה או ירדה ג"כ ה'ב' מעל כסא הכבוד, כלומר, שהפסיקה פעולתה לכסות על המלך, וגם היא אמרה ניהא קמך למכרי בי עלמא דאנא כבודך דהיינו שהנהגת גילוי כבוד המלך תשלוט בה בלבד, בלי שום כיסוי, דהיינו כרצונה של המ'. וז"ש בההיא שעתא ואינו אומר שהב' עאלת ואמרה קמיה ניהא וכו', כמו שאיתא בכל האותיות, והוא משום שהיא לא נתעוררה מעצמה, אלא עם שליטתה של המ', כי שליטת המ' לשעתה, הורידה גם את ה'ב' מעל כסא הכבוד שבעולם הבריאה כמבואר.

וז"ש. אזדעזעת ואמרה ניהא וכו' כי בעת ירידתה מעל הכסא נודעזעה היא ור' אלף עלמין שהם העולמות הנמשכים מחו"ב שבבריאה וכן וכלהו עלמין אזדעזעו למנפל. והענין הוא, כי כל הקשר בין עליון לתחתון, מראש המדרגות עד סופן, הוא ע"י מלכות דעליון שנעשתה כתר לתחתון וסוד ה'ב' ה"ס התלבשות המלכות דעליון בתחתון. וג' בחי' יש בכסא. א) נק' שש מעלות לכסא, שהן וה"ק של התחתון הנקראים חג"ת נה"י. ב) הן ד' רגלי הכסא, והן המוחין כחב"ד של התחתון. ג) היא המלכות של העליון הירדת מהעליון לתחתון ומתלבשת בו, שבדרכה של המלכות באים כל האורות מהעליון ומאירים בתחתון.

ולפיכך, בעת ירידת ה'ב' מכסא הכבוד נפסק הקשר של אצילות עם כסא הכבוד שהוא עולם הבריאה. כי ה'ב' היא מלכות דאצילות המלובשת בכחב"ד דבריאה, ומשפעת לעולם הבריאה הנק' כסא הכבוד, את כל אורותיה וכיון שהב' ירדה משם, נתבטל הקשר עם האצילות, ונודעזעה ה'ב', כי נפסק כזה מלהשפיע לבריאה, ונודעזעו מאתן אלף (דמוי דף ג' ע"א)

(לב) עאלת את ^(ח) י, אמרה קמיה: רבון עלמא, נחא קמך למברי בי עלמא, דאנא שירותא דשמא קדישא, ויאות לך למברי בי עלמא. אמר לה: די לך דאנת ^ט חקיק בי, ואנת רשים בי, וכל רעותא דילי בך, סליק, לית אנת יאות לאתעקרא מן שמי.

(לג) עאלת את ^(א) ט, אמרה קמיה: רבון עלמא, נחא קמך למברי בי עלמא, דאנת, בי אתקריאת טוב וישר. אמר לה: לא אברי בך עלמא, דהא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ט חקיק בי ורשים בי וכו' (אה"ל).

(ח) ב"א שכה יתרו עג עה קיט משפטים שצח תי תקלב תקלט תרומה ט תע תקעה ספרא דצניעותא יג כ כג לא נב בהשמטות ח"ב ד' רעג: רעה: ד"י ויקרא יד יז קנב קנו קסט צו כז סח אחרי מות קצ אמור סז סנחס קצה רכה תפג תסה תפס תרת תרכ ת"ז ד' ת: טז. תק"י ד' כה: תי"ג ד' כת. תל"ו ד' עז: עה. תל"ז ד' עה. תס"ח ד' קיא. ת"ע ד' קכה: ז"ח ד' סג. סז: סט: ע. עת. א) ב"א שכד מקץ רמא תרומה תע תעה סקודי קפ ת"ז ד' טז: ז"ח ד' סג. ע. תק"ח ד' קכב:

דרך אמת (ח) יטוד.

הסולם

דרכ המנונא סכא

אותיות

בארנ"י (פסחים נ.) פירוש. כי שם הוי"ה אין לו שינוי לעולם. בסוד הכתוב אני הוי"ה לא שניתי (מלאכי ג'). וכיון שבימי עולם נוהג קלקול ותיקון. הרי יש שם שינוי. לפיכך קודם גמר התיקון הוא נקרא באדני, שבשם הזה יתכן שינוי, ולא בשם הוי"ה, שבו אין שינוי ח"ו. אלא לעתיד אחר גמר התיקון, יהיה נקרא כמו שהוא נכתב, בסו"ה ושם העיר מיום הוי"ה שמה. (בסיוס יחזקאל) ז"ש לה: סליק, לית אנת יאות לאתעקרא מן שמי כי אם יארע בך איזה קלקול, את נמצאת נעקרת משמי, כי בשמי הוי"ה אינו נוהג קלקול ותיקון כמבואר. ולפיכך אינך ראויה למברי בך עלמא. ואמרו, דאנת חקיק בי ואנת רשים בי וכל רעותא דילי בך, מורה על ג' מדרגות שבי' דשם הוי"ה: חקיק בחכמה דז"א רשים בחכמה דאז"א עילאין, וכל רעותא דילי בך, הוא בחכמה דא"א הנק' חכמה סתימאה.

אות ט'

(לג) עאלת את ט' וכו': נכנסה אות ט'. אמרה לפניו: רבון העולם, טוב לפניך לברוא בי את העולם, כי בי אתה נקרא טוב וישר. אמר לה: לא אברא בך את העולם, כי טובך סתום בתוכך, וגנוז בתוכך. ז"ש, מה רב טובך אשר צפנת ליראך. כיון שהטוב גנוז בתוכך הרי אין בו חלק לעולם הזה שאני רוצה לברוא, אלא בעולם הבא. ועוד, משום שטובך גנוז בתוכך, יטבעו שערי ההיכל. ז"ש טבעו

אות י'

(לב) עאלת את י' וכו': נכנסה אות י'. אמרה לפניו: רבון העולם, טוב לפניך לברוא בי את העולם, כי אני התחלת השם הקדוש, ויפה לך לברוא בי את העולם. אמר לה: די לך, שאת חקוקה בי, ואת דשומה בי, וכל חפצי בך, עלי, לא יפה לך להיות נעקרת משמי.

פירוש. כיון שהי' היא אות ראשונה של שם הוי"ה, הרינו תחילת הגילוי ובחי' עליונה של האור הזה הקדוש, לכן טענה, שיברא העולם במדתה ויהיה גמר התיקון בטוח. וז"ש, אמר לה, די לך דאנת חקיק בי ואנת רשים בי וכו': כבר ידעת, שענין השאלה והתשובה של האותיות, הוא ענין השעשועים דקב"ה עם האותיות, שהשאלה היא בחי' מ"ן, והתשובה היא המ"ד של האור העליון, ועם זה תבין שהמלה די לך ה"ס תיקון גבול, בסוד שאמר לה די לך ואל תתפשטי יותר, כמ"ש לעיל בשם קדוש שד"ר. כי אחר שהי' התחילה להתפשט באור הגדול והקדוש הזה, הפסיק אותה הקב"ה, ולא נתן לה להתפשט עד הת' אלא רק בסוד הש' (כנ"ל אות כ"ד ד"ה ולפיכך) כי אמר לה, די לך ואל תתפשטי יותר. וז"ש, סליק, לית אנת יאות לאתעקרא מן שמי, כי אם תתפשטי יותר לא תוכלי להיות עוד קבועה בשם הוי"ה.

וביאור הדברים, כי אמרו חז"ל לא כשאני נכתב אני נקרא, כי נכתב אני בהוי"ה ונקרא (דסו"י דף ג' ע"א)

טובך סתים בגוון . וצפון בגוון, הה"ד, א מה רב טובך אשר צפנת ליראך, הואיל וגניז בגוון, לית ביה חולקא לעלמא דא, דאנא בעי למברי, אלא בעלמא דאתי. ותו, דעל דטובך גניז בגוון, יטבעון תרעי דהיכלא. הה"ד, א טבעו בארץ שעריה. ותו ד ח' (ה) לקבלך, וכד תתחברון כחדא, הא ח' ט, ועל דא אתוון אלין א לא רשימין בשבטין קדישין, מיד נפקת מקמיה.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ב) (תהלים לא) להלן קו ב"א שמח ב"ב קנ קעו בהשמטות ח"א ד' רסד. רסה. תרומה יד פקודי ג ד אמור ג שלח קמג ש בלק שנב ז"ח ד' א ט"א ו ט"א. ג) (איכה ב.) ד) משפטים תקלא תרומה תעו פקודי קפ ת"ז דף טז. : תק"ח דף קד : קכב. ה) תרומה תעו פקודי קפ בלק עה עס ת"ז תט"ז ד' לא. ת"ז ד' לא. זהור חדש שה"ש קמו. תקונים חדשים ד' ק : ו) תרומה תעו פקודי קפ בלק ע"ה. דרך אמת ו) צינור המתרות.

הסולם

אותיות

דרב המנונא סבא

טבעו בארץ שעריה. ועוד, כי הח' כנגדך, וכשתתחברנה יחד, תהיינה ח"ט. דהיינו חטא. וע"כ לא נרשמו אותיות אלו בשבטים הקדושים. מיד יצאה מלפניו.

ביאור הדברים. ה"ט היא יסוד דו"א מבחינת פנימיותו. כי הצ' היא תשיעית לבחי' אותיות הז"א. שהוא המזודוג עם הנוקבא בסוד צדיק. כנ"ל. אבל ה"ט היא תשיעית לאותיות בינה דו"א. והיא פנימיות יסוד הז"א. והוא נק' טוב, בסו"ה אמרו צדיק כי טוב. (ישעי' ג') ובהיותו בחינת נשמת היסוד, שאין בו שום אחיזה לקליפות, ע"כ טענה ה"ט שיברא בה העולם.

וז"ש, דהא טובך סתים בגוון וצפון בגוון וכו' : ה"ס מ"ש רו"ל (חגיגה יב.) האור שברא הקב"ה ביום ראשון אדם צופה ומביט בו מסוף העולם ועד סופו כיון שנסתכל הקב"ה בדור המבול ובדור הפלגה וראה שמעשיהם מקולקלים עמד וגנוז וכו' לצדיקים לעתיד לבוא. שנאמר (בראשית א') וירא אלהים את האור כי טוב, ואין טוב אלא צדיק שנאמר אמרו צדיק כי טוב. פירוש, כיון שראה הקב"ה שהרשעים יקלקלו מעשיהם ויתנו באור הזה אחיזה לקליפות, לכן גנוז בצדיק וצדק העליונים דאו"א, ומצדיק וצדק דאו"א נמשך האור הזה בגניזו לפנימיות היסוד דו"א שהוא ה"ט. ובסוד התיקון הזה השיב לה הקב"ה ל"ט דהא טובך סתים בגוון וצפון בגוון וכו' הואיל וגניז בגוון לית ביה חולקא לעלמא דא, דאנא בעי למברי, אלא בעלמא דאתי, כלומר, כיון שאני צריך להסתיר אותך מהרשעים, ואינך

(לד) עאלת את ז', אמרה כ ליה: רבון עלמא, ניחא קמך למברי בי עלמא, דבי נטרין בניך שבת, דכתיב ח זכור את יום השבת לקדשו. אמר לה: לא אברי בך עלמא, דאנת אית בך קרבא, וחרבא דשנא, ורומחא דקרבא, כגוונא דנון, מיד נפקת מקמיה.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ז בשלה רטו יתרו עג עה פד פט קלט קג קנו קסו בהשטות ח"ב ד' רעג: ד"י ויקרא כב ת"ז ת"י ד' כה: ז"ח ד' ע. תק"ח ד' קכב. ח (שמות כ) כ"ב ר. בהשטות ח"א ד' רנט: ד"י יתרו תמד תסו תצד תקמו תרומה רטו בהשטות ח"ב ד' רעו. ד"י ויקרא קפג קדושים ל/א עט בחקתי נג פנחס רט תרכט תשז ואתחנן פג בהשטות ח"ג ד' שי. ד"י

כ קמיה (אה"ל).

ז בשלה רטו יתרו עג עה פד פט קלט קג קנו קסו בהשטות ח"ב ד' רעג: ד"י ויקרא כב ת"ז ת"י ד' כה: ז"ח ד' ע. תק"ח ד' קכב. ח (שמות כ) כ"ב ר. בהשטות ח"א ד' רנט: ד"י יתרו תמד תסו תצד תקמו תרומה רטו בהשטות ח"ב ד' רעו. ד"י ויקרא קפג קדושים ל/א עט בחקתי נג פנחס רט תרכט תשז ואתחנן פג בהשטות ח"ג ד' שי. ד"י

הסולם

דרכ המנונא סבא

אותיות

הז"א, שהיא נכללת אז בסוד זכור, נקראת הנוקבא קודש. וטענה הז': כיון שאור זה הוא גדול וקדוש בסוד המנוחה, ושם השבת כל הקליפות, ע"כ אני ראויה שיברא העולם במדתי.

דהיינו זה לעומת זה. כי בהתגבר הימין שהוא ט', או בגי' טו"ב, בסו"ה אמרו צדיק כי טוב. (ישעיה ג'). ואם ח"ו מתגבר הצנור השמאלי שהוא ח' על הט' או בגי' ח"ט. זה אמרו ותו דח' לקבלך כלומר, כי יש כח לצנור השמאלי שהוא ח' להתגבר עלך ואז וכד תתחברון כחדא הא ח"ט, דהיינו שתוכלנה הקליפות להוציא השפע דקדושה אליהן, שמשם יש שליטה לכל החטאים, וזה אמרו ועל דא, אתון אלין, לא רשימין כשבטין קדישין. כי זה הטעם שאין בשמות של השבטים האותיות, ח' ט', להורות שהם גבוהים ונפרשים מבחינת הח' הזו, שהיא שורש כח הלעומת, שז"ס, שיעקב מטתו שלימה, ולא יצאה ממנו שום פסולת לחיצונים, כמו מאברהם ויצחק, כדברי חז"ל (פסחים נ.ו).

זו"ש, אמר לה לא אברי וכו': פ"י, כי הז' היא נצח דז"א, כי ז' ח' ט' הן נה"י דז"א, וכשהנוקבא נכללת בז' שהיא נצח, משגת כח לעלות עם הז"א לאו"א עילאין, ושם נעשית עטרה לראשו, ובעלה מתעטר בסוד השבת, כנ"ל. אמנם כיון שכל התיקון הזה, הוא רק ע"י התכללות בזכר ועל"ה לאו"א, ולא במקומה עצמה למטה, במקום עמידתה תמיד עם הז"א, ע"כ אין תיקונה שלם בשתא אלפי שני, כי בימות החול כשחזרת למקומה, נבחת אז התכללותה בז', לבחינת כלי זיין, עד שממנה נמשכות כל המלחמות עם הס"א, בסוד ימות החול המכונים לשבת, ובסוד מאן דנצח לקרבא יהבין ליה ברתא דמלכא. שבימות החול צריך כל אחד ואחד לנצח בקרבא עם הס"א והחיצונים, ואז הוא זוכה לבת מלך, שהיא השבת. הרי, שאין עוד הארת השבת שבשתא אלפי שני מספקת להשבתת הקליפות בשלמות, כי ע"כ חוזרים וסובכים עליה ימות החול, עד לגמר התיקון לע"ל, שאז יהיה יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים.

אות ז'

(לד) עאלת את ז' וכו': נכנסה אות ז'. אמרה לו: רבון העולם, טוב לפניך לברוא בי את העולם, כי בי ישמרו בניך שבת, שכתוב זכור את יום השבת לקדשו. אמר לה: לא אברא בך את העולם, כי יש בך מלחמה, דהיינו חרב שנונה ורומח שעושים בהם מלחמה, שהם נקראים כלי זיין. ואת כעין הנ', שלא נברא בה העולם, משום שיש בה נפילה. (כנ"ל אות כ"ט) מיד יצאה מלפניו.

וזה אמרו לא אברי בך עלמא דאנת אית בך קרבא, וחרבא דשנא, ורומחא דקרבא דהיינו כמבואר, כי עדיין אין הארתך שלמה, להיותך למטה במקומך בלתי שלמה וצריכים לזכות בך רק ע"י מלחמות עם הס"א, וקרבא מורה, על מלחמות התחוננים עם הס"א, וחרבא דשנא, מורה, על מדת המלכות בעת התכללותה בנצח בימות החול, שאז

ביאור הדברים, כי סוד הז' היא י' על ז', שזה מורה על גדלות המוחין של הנוקבא בסו"ה, אשת חיל עטרת בעלה. (משלי י"ב), כי היא נכללת בעולם הזכר, והוא ז'. ואז נעשתה עטרה על ראשו, שה"ס הי' שעל הז' ובעלה מתעטר בה. וז"ס, זכור את יום השבת לקדשו שע"ז שמעלים את יום השבת, שהוא הנוקבא, למעלה לעטרה על

לה) עאלת את (ט) ן אמרה קמיה: רבון עלמא, ניחא קמך למברי בי עלמא, דאנא את משמך. אמר לה: ואו, אנת (י) ורה, די לכוּן ׀ דאתון אתון דשמי, דאתון ברוא דשמי, וחיקיין וגליפין בשמי, ולא אברי בכו עלמא.

לו) עאלת את (י) ד (י) ואת (י) ג, אמרו ׀ אוף הכי, אמר ׀ אוף לון, די לכוּן למהוי (ט) דא עם דא, דהא מסכנין לא יתבטלון מן עלמא, וצריכיין לגמול עמהון טיבו. דלית איהו (י) מסכנא, גימ"ל (ט) גמול לה טיבו, לא תתפרשון דא מן דא ודי לכוּן למיון דא לדין.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ט) יתרו חקי משפטים שפד שצח תצח תקלט תרומה ׀ ניא דאתון אתון דשמי ליג (אה"ל). ׀ אוף ליג תקעו תקעט ספרא דצניעותא לא מח תצוה כד לו ויקרא ה טו קנד קע קעב צו כו סח אחרי מות קפד רסט של תק"ח ד' קד: קכב: י' בי"ב רס בשלח רה יתרו פט קנ קנו קסט חקי משפטים שפח שצח תצח תקלא תרומה תקעו ספרא דצניעותא י כ מ מח סה תצוה יז יט לו בהשמטות ח"ב ד' רעה: ד"י ויקרא ו

כד קנב קסח קעא צו כו כח נו אחרי מות קעא אמור סו חקת יז כלק עט קטז פנחס תרח תרכד האונינו רג רכ ת"ז ד' ח: ט: י: טו. ת"י ד' כה: כו. ת"יג ד' כח. ד' תל"ו ד' עח. תסיט ד' קיא: ז"ח ד' ה. ו: סו: ע. עא. עב: עד. תק"ח ד' קכב: י' בי"ב רס יתרו צט קיא משפטים קפד תקלט ויקרא כג אמור סה חקת יז עקב נב ת"ז ד' טו. תכ"א ד' נו: נח: תליד ד' עז: ת"ע ד' קכה: ז"ח ד' ס: עב: עד: תק"ח ד' קכב: י' משפטים תקלב ויקהל רצח ת"ז ד' טו. תליג ד' עז. ת"ע ד' כ. ז"ח ד' ו: עד. תק"ח ד' קכב. (ט) ויחי תקכג פנחס קפד ת"ז תכ"א ד' נד. ת"ע ד' קכ. (ו) משפטים קפד ת"ז תכ"א ד' נח. ז"ח ד' עב: (ט) משפטים תקלב ת"ז תליד ד' עז.

דרך אמת (י) תרי פלגי.

דרב המנונא סבא

הסולם

איתיות

לכחי' הש', כדי שלא תאחזנה בכך הקליפות וע"כ אינכן ראויות למברי בכו עלמא. כי גם אתן צריכות שמירה מהקליפות.

שאו היא חרב שנונה לעומת הקליפות הרוצות להאחו בה. ורומחא דקרבא, מורה על הו"א עצמו הנק' רומח. שהוא בצירוף דאות ו', שהוא כעין רומח לדקור במדתו את הס"א. וזה אמרו כגוונא דנו"ן, הוא כי גבורות הזכר הן מבחי' בינה שהיא נ'. כנ"ל.

אות ד' ג'

לו) עאלת את ד' וכו': נכנסו אות ד' ואות ג'. אמרו אף הן כך. אמר גם להן, די לכוּן להיות זו עם זו, שהרי לא יחדלו אביונים מן הארץ, וצריכים לגמול עמהם חסד. הד' היא עניה, כי נקראת דלת מלשון דלות. הג', גומלת לה חסד, לדלת. וע"כ אל תתפרדנה זו מזו. ודי לכוּן, לזון זו את זו.

ביאור הדברים, בחי' הד' כבר נתבארה (לעיל אות כ"ד ד"ה וזה ע"ש). ונתבאר שם שאע"פ שהד' מקבלת שפע מהג', והזוית שלה שעל גגה בולטת בחסדים, מ"מ יש כח לס"א להאחו בה להפדידה ולזיוף בה אות רי"ש, ושוב נעשתה ריש ומסכן, ע"ש. וז"ש, די לכוּן למהוי דא עם דא כלומר, אתן צריכות לשמירה יתירה שתוכלנה למהוי דא עם דא והג' תשפיע לד', דהא מסכנין לא יתבטלון מן עלמא כי יש כח בלעומת להפריד ביניכן ולהשיב המלכות, הנק' עולם, לבחינת ריש

אות ו' ה'

לה) עאלת אות ו' וכו': נכנסה אות ו'. אמרה לפניו: רבון העולם, טוב לפניך לברוא בי את העולם, שאני אות משמך הויה. אמר לה: וא"ו, את וה' די לכוּן, שאתן אותיות משמי, הויה, שאתן בסוד שמי, וחוקיות ומפותחות בשמי, לא אברא בכך את העולם. פירושו, כי אע"פ דכבר בקשה זאת הי' לעיל ונדחת, אע"כ חשבה הו' שהי' נדחית מטעם קומתה הגבוהה יותר מדאי, וטענה הו' שיברא העולם במדתה, דהיינו בקומת ו"ה שבשם שהיא מוחין דאמא.

אמר לה: ואו, אנת וה', די לכוּן דאתון אתון דשמי וכו': השיב להן אותה התשובה שהשיב לי' לעיל, ע"ש. כי הגביל גם אותה, בסוד שאמר לה די ואל תתפשטו רק (דפרי דף ב ע"א)

(לו) עאלת את ב (ז) אמרה ס ליה: רבון עלמא, ניחא קמך למברי בי עלמא, (9) דבי מברכאן לך לעילא ותתא. אמר לה קב"ה: הא ודאי בך אברי עלמא, ואת תהא שירותא למברי עלמא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ט) ב"א שי שכו תולדות קפב ויקהל צט ק קא רצו פקודי רע שמיני ג ה כי תצא קיו ת"ז ד ת. יב. : סז. תכ"א ד סא : תל"ה ד עז : תס"ט ד קיא : ת"ע ד קכ : ז"ח ד ס : עז : פח. : תק"ח ד קיו : קכב. (9) ז"ח ד טח :

דרך אמת (ז) נתיב לא ידעו באר עליון קנ"א ב"ן באר תחתון הוי"ה אנ"י אלקים וזח נותן קיום לעולמות שהם ה' אורות ח"ב.

אותיות

הסולם

דרכ המנוגא סבא

א"ל קב"ה: הא ודאי בך אברי עלמא, ואת תהא שירותא למברי עלמא: כי הסכים עמה שמדתה ראויה לבריאת העולם. וה"ס הכתוב, כי אמרתי עולם חסד יבנה (תהלים 99). ומלת יבנה פירושו בנין והבנה. כי קבע אותה לבירור מספיק, להבדיל בין הדברים בקדושה לבין הסרים מאחרי ה' להדבק באל אחר. בסו"ה ובחנוני נא בזאת אמר ה' צבאות, אם לא אפתח לכם את ארובות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די (מלאכי ג'). אבל בעוד שהם נוטים לאל אחר, הם מחוסרי ברכה, כי אל אחר אסתרם ולא עביר פירי. וזה שמסיים שם הנביא, ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע, בין עובד אלהים ללא עבדו, הרי שהעולם חסד יבנה.

ריש ומסכנותא וצריכוין לגמול עמהון טיבו, שאו צריכים לאתערותא דלתתא, ליתן צדקה למסכני, כדי להחזיר את הד' לקבל מן הג'. ולפיכך, ודי לכוון למיון דא לדא, כי די לכן, אם תוכלנה להחזיק לעצמכן בזווגא למיון זו לזו, ולא תשלוטנה בכן הקליפות וע"כ לא אברי בכו עלמא.

אות ב'

(לו) עאלת את ב' וכו': נכנסה אות ב'. אמרה לו: רבון העולם, טוב לפניך לברוא בי את העולם, כי בי מברכים אותך למעלה ולמטה. כי ב' היא ברכה. אמר לה הקב"ה: ודאי בך אברא את העולם, ואת תהי ההתחלה, לברוא בך את העולם.

פירוש. האות ב' ה"ס חכמה, והיינו חסד דחכמה בסוד נקודה בהיכליה, כי אור החסדים הם היכל לאור החכמה, והוא ברכה, בסו"ה והריקותי לבם ברכה וגו' (מלאכי ג'). ואור זה אינו מתמעט כלום בהיותו עובר ומשתלשל דרך המדרגות, וכמו שהוא בראש המדרגות המקבל מא"ס ב"ה, כן הוא בכל גדלו ושכחו בעולם אצילות, וכן עד סוף עשיה, ואינו מתעבה כלום מחמת כל אלו המסכים שהוא עובר דרכם. וזהו שטענה אות ב': ניחא קמך, למברי בי עלמא, דבי מברכאן לך לעילא ותתא. כלומר, כי אור הברכה שלי הוא בשוה לעילא ולתתא בלי שום הפרש, ושום מסך ועביות לא יוכל לפגום משהו בהארותי, ולכן מדתי מוכשרת לבריאת העולם, כי לא תהיה שים אחיזה בי לקליפות. כי אין הקליפות נאחזות רק במקום שיש איזה חסרון, וכיון שאין בי שום חסרון, לא תהיה בי שום אחיזה.

ז"ש, שירותא למברי עלמא: שירותא פירושו, התחלה, ומורה בזה, כי לא קבע את אור הברכה לשלימות העולם, אלא להתחלה טובה ומספקת להביא את העולם לכלל השלימות. והטעם הוא כי אור זה דחסדים הוא בחינת ו"ק בחסר ראש, ועדיק אינו מספיק להולדת נשמות לפריה ורביה, כי אין הולדה לשום פרצוף מטרם ששיגי ג"ר הנקראים ראש, וע"כ הוא עוד מחוסר השלמה. וענין הקביעות שקבע את הב' והברכה למברי בה עלמא היינו לבחינת עיקר כל פרצוף, כלומר, שזה לא יחסר משום פרצוף דקדושה, וענין ההשלמה של גה"ר הנצרך למוחין דהולדה, כבר אינו עיקר בפרצוף, אלא נבחן לבחינת תוספות בלבד. דהיינו התלוי במעשיהם הטובים של התחתונים אבל בחינת ו"ק לא תחסר לעולם.

לח) קיימא את (ג) לא עאלת. אמר לה קב"ה: ׀ אלף, אלף, למה לית אנת עאלת קמאי כשאר כל אתון. אמרה קמיה: רבון עלמא, בגין (ד) דחמינא כל אתון נפקו מן קמך בלא תועלתא, מה אנא אעביד תמן. ותו, דהא * יהיבתא לאת ביי"ת נבזבזא רברבא דא, ולא יאות למלכא עלאה, לאעברא נבזבזא (ה) דיהב

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ג) ב"א קלח מקץ קנח ויגש ו בשלח רטג יתרו תקיד משפטים שפה תקלא תרומה תר פקודי רע ויקרא יג יז כא אחרי מות קסה שג בלק קנט שמה פנחס רא ת"ז ד' ז. טו: ת"ה ד' יט: תייט ד' מב. תכ"א ד' מד: מז: נד. נט. סא: תכ"ב ד' טו: סה. תסיט ד' קיא: ת"ע ד' קכ. קכג: קכה: ז"ח ד' ב: (א"ב) ה. ס: סה. טו. עז. סת: ותק"ח ד' קא. קו. קיח. קכב. (ד) ז"ח רות תרלז.

הסולם

אותיות

דרב המנוגא סבא

דאמר לה קב"ה, שז"ס. קב"ח יוקים לח. ע"ש היטב בהזוהר. ואמרה, א, א, פעמים. הוא להורות על ב"פ הנ"ל. הראשונה היא בעת שהיו האותיות בסוד השעשועים, והשניה רמזות על גמר התיקון, כי אז ג"כ קב"ח מעצמו יוקים לח.

אות א' לח) קיימא את א' וכו': עמדה אות א' ולא נכנסה. אמר לה הקב"ה: אלף אלף, למה אין את נכנסת לפני כשאר כל האותיות. אמרה לפניו: רבון העולם, כי ראיתי שכל האותיות יצאו מלפניך בלי תועלת, מה אעשה שם אני ועוד, כי כבר נתת לאות ב' את המתנה הגדולה הזו, ואין ראוי למלך העליון, שיעביר את המתנה שנתן לעבדו, ולתת אותה לאחר. אמר לה הקב"ה, אלף אלף, אע"פ שבאות ב', נברא העולם, את תהי ראש לכל האותיות, אין בי יחוד אלא בך, בך יתחילו כל החשבונות, וכל מעשי בני העולם. וכל היחוד אינו אלא באות א'.

ו"ש, בגין דחמינא כל אתון נפקו מן קמך בלא תועלתא: כי הטעם שלא הרהיבה הא' להעלות מ"ן מעצמה, הוא, משום שראתה שכל האותיות יצאו בלי תועלת, כי נתברר שיש בכל הקומות בחינת זה לעומת זה, לפיכך חשבה שגם היא אינה טובה מהן, וגם כנגדה יש לעומת. וזהו שאמרה מה אנא אעביד תמן כי ראיתי שאיני טובה יותר מהן.

פירוש, כי כבר ידעת שכל אלו השאלות של האותיות, הן העלאת מ"ן של האותיות, והתשובות הן סוד ירידת המ"ד, כנ"ל. והנה השלימות הגדולה הזו שבאות א', לא תתכן בה אתעדלית אלא רק בכח אתעדל"ע לבד. כמ"ש בזוהר (ויקרא דף ו' ע"א), על הכתוב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. דלא תוסיף קום מעצמה אלא קב"ה יוקים לה. ע"ש. ולפיכך הן בהתחלת האצילות של המוחין דג"ר, דהיינו בעודם בסוד שעשועים בהיכל או"א, שבזה עוסק הזהר בדרוש שלפנינו, והן בגמר התיקון, לא תתעורר האות א' בהעלאת מ"ן מתתא לעילא, כדרך יציאת המוחין דג"ר במשך שתא אלפי שני, אלא הכל יהיה בסוד אתערותא דלעילא בלבד. שז"ס לא תוסיף קום מעצמה אלא קב"ה יוקים לה. וזהו שאומר כאן, קיימא את א' לא עאלת אמר לה קב"ה, א' א' למה לית אנת עאלת. מורה, כי הא' לא נתעוררה כלל בהעלאת מ"ן כמו שאר האותיות עד

ו"ש, ותו דהא יהיבתא לאת ב' נבזבזא רברבא דא ולא יאות למלכא עילאה לאעברא וכו': וטעם ב' שלא הרהבתי לעלות מ"ן, הוא משום שראיתי שכבד קבעת עיקר בנין כל פרצוף במדתה של האות ב' בסוד הכתוב עולם חסד יבנה, כנ"ל, ע"כ לא היה לי ספק שיהיה עוד אפשר איזה שינוי בזה, כי אין מדרך המלך להעביר מתנה שנתן לעבד זה וליתן אותה לעבד אחר.

ו"ש, א"ל קב"ה א' א' אע"ג דאת ב' בה אכרי עלמא את תהא ריש לכל אתון: פירוש, כי הן אמת שכבר נברא העולם באות ב' וגם זה אמת שלא אעביר מתנתה לאחר. אמנם לא נברא במדתה אלא בחי' ו"ק בלי ראש כנ"ל, וא"כ עדיין האתון חסרות ראש, כי לא יכשרו לפריה ורביה זולתו, לכן את תהא משמשת להמשכת הראש לכל אתון, דהיינו בחינת המוחין דג"ר, שהם המוחין דפב"פ והולדה.

לעבדו ולמיהב לאחרא. אמר לה קב"ה : אל"ף אל"ף, אע"ג דאת בי"ת בה אברי
עלמא, את תהא (ה) ריש לכל אתוון, לית בי יחודא אלא בכ. בכ ישרון כל חושבנין,
וכל עובדי דעלמא, וכל יחודא, לא הוי אלא באת אל"ף.

(ט) ועבד קב"ה (ו) אתוון (ז) עלאין רברבן ואתוון תתאין זעירין, ובגין כך
(ח) בי"ת בי"ת, בראשית ברא. אל"ף אל"ף, אלהים את. (א) אתוון מלעילא ואתוון
מתתא, וכלהו כחדא הוו, (ב) מעלמא עלאה ומעלמא תתאה.

מסורת הזהר

(ה) ז"ח ד' ב : ה : סח. (ו) ויצא רסו תרומה קב תרכו תתפב תצוה כב ויקהל ריב סקודי קמד רסו
ויקרא ג שלה קנב פנחס קכט ת"ז תכ"ב ד' סד : סו : ז"ח ד' ס : ת) ב"א שי סקודי רע. (א) ב"א שי
ויקרא א. (ב) ב"ב כט לך שיט ויצא רס רסו שלה וישב קא ויחי תשעג תתס תרומה ב ח טו קב קמב
קמד ריט תרמט תצוה לו סקודי ריא בהעלותך נט ז"ח שה"ש ד' עב : עג. עה. תק"ח ד' קכב.

דרך אמת (ח) קנט ותרומה קלב א' ושם קנד א' ותצוה קפ ב' ויקרא ב' א' ופנחס רכ א' ופקודי רכח ב' ויחי
רלד ב' ויקהל רה ב'.

דרכ המנונא סבא

הסולם

אותיות

הרומחות על ספירות המלכות, ומשום זה כתוב
ב' ב' /, דהיינו בראשית ברא. וכן אלף אלף,
דהיינו אלקים את עהא' והב' הראשונות הן
אותיות מלמעלה, מבינה. והא' והב' השניות
הן אותיות מלמטה, ממלכות. וכולן הן ביחד,
מעולם העליון, שהוא בינה, ומעולם התחתון,
שהוא מלכות. כדי שיטפיעו זו בזו.

ביאור הדברים, אתוון רברבן הן מבחינת
הבינה, ואתוון תתאין זעירין הן בזרין.
והנה כשהעליון רוצה להשפיע בתחתון הוא
צריך להתלבש בתחתון וז"ס שתי הבית"ן
דבראשית ברא. ושני האלפ"ן דאלקים את :
כי ב' הראשונה היא של העליון, שהיא בינה,
והב' השניה היא של התחתון ז"א, אשר הב'
הראשונה התלבשה בו. וכן הא' הראשונה היא
דבינה, שהיא התלבשה בא' השניה של ז"א,
כדי להשפיע אליו. וזה אמרו וכלהו כחדא
הוו, מעלמא עלאה ומעלמא תתאה כלומר,
ששני הבית"ן הן ענין אחד, ובן שני האלפ"ן
הן ענין אחד, אלא הראשונות הן מעלמא עלאה
והשניות הן מעלמא תתאה, והן אחת. כי
מתלבשות זו בזו, כדרך העליון הרוצה להשפיע
בתחתון, והב' דעלמא עלאה התלבשה בב'
דעלמא תתאה, וכן הא' דעלמא עלאה
התלבשה בא' דעלמא תתאה.

בראשית

ו"ש, לית בי יחודא אלא בכ, בכ
ישרון כל חושבנין וכל עובדי דעלמא :
כלומר, כי אין היחוד שלי מתגלה בעולם
אלא במדתך, ועוד נוסף, כי כל ענין שכר,
עונש, ותשובה, שעליהם יתגלה גמר התיקון,
לא יהיו אלא בכ, כי בחינת הב' קבעתי רק
לעיקר הפרצוף, שלא יהיה תלוי כלום במעשה
התחתונים, ואפילו אם יריעו מעשיהם לא יגיע
מזה, שום שינוי באלו המוחין בנ"ל, אמנם
המוחין שבך תלויים לגמרי במעשה התחתונים,
אם יריעו מעשיהם יסתלקו המוחין דג"ר
שבך, ואם יחזרו בתשובה, ימשיכו שוב המוחין
דג"ר. וזה אמרו בכ ישרון כל חושבנין וכל
עובדי דעלמא. חושבנין, מורה אם יקלקלו
מעשיהם, בסוד הכתוב אשר עשה אלקים את
האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים, (קהלת
ד). כי אז יסתלקו המוחין דג"ר. ועובדי
דעלמא, מורה, על העלאת מ"ן ע"י מעשים
טובים, כי אז יחזרו וימשיכו המוחין דג"ר.
וכל יחודא לא הוי אלא באת א', זה רומז
על היחוד הגדול של גמר התיקון, יהיה ג"כ
באת א'.

(ט) ועבד קב"ה אתוון וכו' : ועשה
הקב"ה אותיות עליונות גדולות, הרומחות על
ספירות הבינה, ואותיות תחתונות קטנות.

מאמר חכמה דעלמא קיימא עלה

(מ) בראשית, רבי יודאי אמר, מאי (א) בראשית, בחכמה, דא חכמה דעלמא קיימא עלה לעאלא גו רזין סתימין (ב) עלאין. והכא אגליפו (ד) שית סטרין רברבין (ג) עלאין, דמנהון נפיק כלא, דמנהון אתעבידו (ה) שית מקורין (ו) ונחלין

מסורת הזהר

(ג) ב"א שמ תולדות קסב ח"א בהשמטות ד' רגו. ד"י סקודי יד. (ד) ב"א יג ויצא קה קלב בהשמטות ח"א (ד"י): רגו: (ה) תרומה רה ויקהל קב. (ו) ב"א שעח ויצא צט בהשמטות ח"א ד' רסה: ד"י בא רב.

דרך אמת (ס) ע"ק. (י) אצילות. (כ) בריאה.

חכמה דעלמא קיימא עלה

הסולם

מאמר

מאמר חכמה דעלמא קיימא עלה

פתימין עלאין. קיימא פירוש, השגת מוחין, ואומר, דא חכמה, היא החכמה, דעלמא וז"ן קיימא עלה, שע"י המוחין שמקבל ממנה, ז"ן מתקיימין, ועולים ע"י לרזין פתימין עלאין שהם או"א, ומלבישים אותם, דהיינו שהם נעשים כמוהם. כי תחתון העולה לעליון נעשה כמוהו.

וז"ש, והכא אגליפו שית פיטרין רברבין ע"י וכו' והיינו בר"א שו"ת: כי בראשית נוסריקון בר"א שו"ת, ושית פיטרין פירוש, ו' קצוות, ואומר, שבחכמה זו נחקקו ששה קצוות רברבין עלאין, שהכל נאצלים ויוצאים מהם. בסו"ה כולם בחכמה עשית. (תהלים ק"ד) כי חכמה זו, פירושה, בינה שיצאה מראש רא"א, בסוד אבא הוציא אמא לחוץ אודות הבנים, ואבא עצמו אתתקן כעין דבר ונוקבא, שפירושו, שחכמה דא"א, וכן אבא דאצילות, נתקנו בעצמם כעין דו"ג. ע"י המלכות שעלתה להם במקום בינה, ונמצא שהבינה עצמה יצאה מבחינת ראש דא"א ומאבא, ונעשתה לבחינת גוף דא"א חסר ראש, כי בעמדה בגוף דא"א אינה יכולה לקבל מבחינת ג"ר דא"א, ונעשתה לבחינת ו' קצוות חסרת ג"ר. (ע"י לעיל במראות הסולם אות ב' ד"ה ונדט) הרי שהבינה נחקקה ונעשתה שית פטרין בלי ראש. וזה אמרו וחכא אגליפו שית פטרין רברבין עלאין דמנחון נפיק כלא כי בחכמה דל"ב נתיבות שהיא בינה, נחקקו בה ו"ק בחסר ג"ר מפאת יציאתה מראש דא"א. ואח"כ ע"י מ"ן מתחתונים, חוזרת לראש דא"א, ומקבלת ג"ר דחכמה מא"א, והיא משפעת לזו"ן, שהם משפיעים השפע לכל העולמות. הרי, שמאלו שית פטרין שנחקקו בבינה יוצאים כל העולמות. ומה שקורא

(מ) בראשית, רבי יודאי וכו': בראשית, ד' יודאי אמר, מהו בראשית. היינו בחכמה. וזו היא חכמה, שהעולם שה"ס ז"א, עומד עליה, להכנס תוך סודות הסתומים העליונים. דהיינו באורות הבינה. וכאן נחקקו ששה קצוות הגדולים העליונים, שהם ו"ק דבינה, שמהם יוצא הכל, ומהם נעשו ששה מקורים ונחלים, שהם ו"ק דז"א, להביאם תוך הים הגדול, שהוא מלכות. והיינו בראשית, הרמוז באותיות בראשית, כי שגת הקצוות נבראו מכאן. מי ברא אותם. היינו אותו שלא נזכר, אותו הסתום שאינו ידוע, שהוא א"א. ביאור הדברים, יש ב' חכמות בעולם האצילות: (א) היא חכמה קדומה, שהיא חכמה דא"א הנק' חכמה סתימאה. (ב) היא החכמה דל"ב נתיבות, שהיא הבינה העולה לראש דא"א ונעשית שמה חכמה כדי להשפיע אל הז"א. וזה אמרו מאי בראשית, בחכמה. כי ראשית, הוא שם החכמה, אבל לא החכמה הקדומה דא"א. אלא דא חכמה דעלמא קיימא עלה היינו החכמה דל"ב נתיבות, דעלמא שהוא ז"ן קיימא עלה, שמקבל ממנה ומתקיים בה, משא"כ החכמה דא"א עצמו, אין ז"א יכול לקבל ממנה כלום, ולא נברא העולם על ידה. וע"כ בראשית ברא, הכוונה היא על החכמה דל"ב נתיבות, שהיא בינה החוזרת להיות חכמה ע"י עליה לראש א"א.

וז"ש, לעאלא גו רזין סתימין עלאין: כי בעת שהזו"ן, הנק' עולם, מקבלים מן החכמה דל"ב נתיבות, הם עולים לאו"א עלאין, ואו"א נק' רזין סתימין עלאין. וז"ש, דא חכמה דעלמא קיימא עלה לעאלא גו רזין (דפו"י דף ג' ע"ב)

לעאלא גו (1) (2) ימא רבא. והיינו (3) ברא שי"ת, מהכא אתבריא. מאן ברא לון
ההוא דלא אדכר, ההוא סתים דלא ידיע.

מאמר מנעולא ומפתחא

(מא) רבי תייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחא, ז כד מטו לחד בי הקל, אמר

חלופי גרסאות

ז כד ליג (אה"ל).

ז כד ליג (אה"ל).

מסורת הזהר

(1) ב"א רצח ויצא שמו בהשמטות ח"א ד' רסו. ד"י
ויקהל כא סקודי א אחרי מות לד (ימא דחכמתא)
האוינו רכת. (2) ב"א יג קצד ב"ב כח שעה לך רעו תק"ח ד' צג : קטו.

דרך אמת (3) מלכות דבריא.

חכמה דעלמא קיימא עלה

הסולם

מאמר

היא בכראשית עצמו. א"כ מי הוא שכרא
זה, ע"ז אומר שהוא ההוא פתים דלא ידיע,
דהיינו חכמה סתימאה דא"א. בי הוא הוציא
הבינה מהראש שלו ועשה אותה לבחינת ו"ק.
שהוא ברא שית פטרין רברבין אלו
הגרמזים בכראשית.

שקורא אותם ו"ק רברבין עלאין, הוא משום
שהם מבינה, ע"ד האותיות דבינה, הנק'
אתון רברבין.

ו"ש, דמנהון אתעבידו שית מקורין
ונחלין לעאלא גו ימא רבא : בי החקיקה
דשית פטרין בעת היות הבינה לבר מראש
דא"א, נקראות שית מקורין, להיותן רק
מקורין אל המוחין דו"א. ואח"כ בעת חזרתה
לראש דא"א, הן נעשות למוחין דג"ר הנק'
נחלין אל הו"א, ואז הם נעשים לשית
נחלין. בס"ה מנחל בדרך ישתה על כן ירים
ראש. (תהלים ק"ו) ואז הו"א משפיע אותם
לימא רבא, דהיינו אל הנוקבא שלו. ח"ש
דמנהון מו"ק רברבין עלאין דבינה אתעבידו
שית מקורין, הם ו"ק דו"א דקטנות. ונחלין
הם המוחין דו"א. לעאלא היינו להשפיע, גו
ימא רבא היינו לנוקבא. ומה שו"ק דקטנות
דבינה נק' מקורין למוחין, הוא משום שלא
יצאה הבינה לחוץ לבחי' ו"ק דקטנות, אלא
כדי להעשות למקור להשפיע מוחין לזו"ן.
ולולא יצאה הבינה לחוץ לא היו ראויים
לשום מוחין כנ"ל.

מאמר מנעולא ומפתחא

(מא) רבי חייא ורבי וכו' : ר"ח ור'
יוסי היו הולכים בדרך. כשהגיעו לשדה אחד,
אמר לו ר' חייא לר' יוסי : מה שאתם אומרים
ברא שית, שמרומזו בכראשית, ודאי כך הוא,
משום שששת ימים עליונים, דהיינו רק הו"ק
דבינה, הם משפיעים אל התורה, שהיא ז"א,
ולא יותר. האחרים, דהיינו הג"ר דבינה, הם
סתומים.

ביאור הדברים, אורייתא היינו ז"א המכונה
בשם אורייתא. שית יומין עלאין, הם ו"ק של
הבינה, שהם לעילא מן הו"א. ואומר, שע"כ
גרמו במלת בראשית בר"א שי"ת, כי בראשית
מורה על הבינה שחזרה להיות חכמה. כדי
להשפיע אל הו"א. ומתוך שהז"א אינו מקבל
ממנה ג"ר דחכמה, אלא ו"ק דחכמה בלבד,
ע"כ מרומזות בחכמה זו שבכראשית האותיות
בר"א שי"ת, להורות שאין לו לז"א ממנה
אלא ו"ק דחכמה בלבד. וזה אמרו אבל
אחרנין פתימין אינון, כי ג"ר של החכמה
נשארות סתומות לז"א ואינו משיג אותן.

ו"ש, והיינו ברא שית מהכא
אתבריאנו : ברא, מורה על ו"ק סטרין בלי
ראש, כי מלת ברא פירושו, סיתום, כמ"ש
להלן. ולפיכך ב' ענינים מרומזים כאן במלת
בראשית : א) על חכמה, כי ראשית, מורה
חכמה. ב) ברא שית, להורות כי מחכמה
נבראו ונחקקו שית פטרין בלי ראש, שהם
המקורין למוחין לזו"ן שהם נק' עולם, והם
ז' ימי בראשית.

וטעם הדבר הוא, כי נודע שעתיק אתתקן
בצמצום ב', דהיינו שהעלה ה' תתאה לנקבי
העינים שלו, כדי להאציל לפרצוף א"א, (כנ"ל
את

ו"ש, מאן ברא לון, החוה דלא אדכר,
החוא פתים דלא ידיע : כיון דמלת ברא
(דו"ר ו' ב' ע"ב)

ליה רבי חייא לרבי יוסי, הא דאמריתו ברא שית, ודאי הכי הוא, בגין (ח) דשית יומין עילאין גבי אורייתא ולא יתיר, (ז) אחרנין סתימין אינון.
 (מב) אבל חמינין גו (ט) סתרי בראשית דאמר הכי. גליפי אגליף ההוא סתימאה קדישא גו (י) מעוי דחד טמירו, (י) דנקיד בנקודה (ט) דנעץ. ההוא גליפי

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

(ח) ב"ב לב האוינו ולד ר"ן תליו ד' עח. (ט) ויחי תמה בשלח קלח תצוה צט מקודי לח רטט.

(ז) ואחרנין (אה"ל). ר ג"א סטרי. ש ג"א דנקיט.

דרך אמת (ט) ג"א סתרי. (י) יסוד אימא. (ט) יסוד אבא

מאמר

הסולם

מנעולא ומפתחא

נשארים תמיד באור חסדים, בסוד אוריא דכ"א. אלא רק מחציתה התחתונה של כל מדרגה ממשכת לעת גדלות את ג"ר דאורות, בסוד ה' דנפיק מאויר שלהם וחזרו להיות אור חכמה, וג"ר.

ומכח זה נבחן שכל פרצופי ג"ר הנמשכים בה"פ אצילות הם רק בחי' ו"ק דחכמה ונשארים חסרים ג"ר דחכמה. והוא משום שג"ר דכל פרצוף אינו מקבלות חכמה אלא ו"ק דכל פרצוף, ולכן אין באלו המוחין אלא ו"ק דחכמה.

וזה אמרו דשית יומין עילאין גבי אורייתא ולא יתיר דהיינו כמבואר, שאין אל הו"א ממוחין עילאין אלא שית יומין, שהם ו"ק של המוחין, אבל אחרנין סתימין אינון אבל ג"ר של המוחין הן בעלמות, שהרי אפילו בפרצופין העליונים ממנו הן בעלמות, כי אין מוחין אלא לבחינת ו"ק של הפרצופין העילאין.

(מב) אבל חמינין גו וכו': אבל ראינו בסתרי בראשית, שאומר כך אותו הסתום הקדוש, חקק חקיקה תוך מעיו, שה"ס בינה, של נסתר אחד, שה"ס נוקבא דעתיק, הנקוד בנקודה הנעוצה, שה"ס נקודת המלכות דצמצום א', שעלתה לבינה, והוציאה אח"פ דא"א לחוץ מראש שלו, אותה החקיקה, שנחלקה בבינה, בחקקה ונסתרה בה, כמי שגונו הכל תחת מפתח אחד, ואותו המפתח כולו גנוז בהיכל אחד. ואע"פ שהכל גנוז באותו ההיכל, עיקד הכל, באותו המפתח הוא, כי אותו המפתח הוא סוגר ופותח.

ביאור הדברים, גליפי היינו החקיקה דחסרון אח"פ דכלים, סתימאה קדישא היינו א"א הנק' חכמה סתימאה קדישא, דחד טמירו היינו נוקבא דעתיק, גו מעוי דחד טמירו, פירושו

אות י"ג ד"ה וזהו). ולכן נחלק הכתר לשני חצאין, שגולגלתא ועינים ונקבי עינים נשארו בנוקבא דעתיק. ומחצית הכתר התחתון, שהוא און, חוטם פה, נתקן לפרצוף א"א. ונבחן שה"ת משמשת בנקבי עינים בעתיק, ויה"ו באח"פ שהן א"א, כי ה"ת דהוי"ה חסרה בא"א, וע"כ אין בא"א אלא ט"ס ראשונות בחוסר מלכות. ורק עטרת יסוד דא"א משלימתו לע"ס, כנודע. והמלכות נגזזה בנקבי עינים דעתיק. ומהם נחתמו כל פרצופי האצילות, וכל הפרצופין נחלקו בעצמם לב' חצאים: גו"ע ונקבי עינים לחוד, ואח"פ לחוד. כי הבינה נחלקה לב' פרצופין, שגו"ע ונקבי עינים שבה, נתקנו לאו"א עילאין, ואח"פ שבה לישסו"ת. ונמצאת ה"ת בנקבי עינים דאו"א, ויה"ו בחוסר ה"ת בישסו"ת, והם חסרים מלכות, כי המלכות שלהם נשארה בנקבי עינים דאו"א עילאין, ע"ד הנ"ל בעתיק וא"א. וכן בוז"ן נתתקנו גו"ע לבחינת זו"ן הגדולים, ואח"פ בוז"ן הקטנים, והמלכות נשארה בנקבי עינים דזו"ן הגדולים, וזו"ן הקטנים אין להם אלא ט"ס ראשונות בחוסר מלכות, ורק עטרת יסוד משלימה למלכות שלהם, ע"ד הנ"ל בעתיק וא"א. הרי, כמו שנחלק הכתר לב' חצאים ג"ר וז"ת, כן נחלקה גם הבינה וגם הזו"ן, שה"ת נשארה בג"ר של כל אחד, ובז"ת אין שם רק יה"ו בחוסר ה"ת, רק עטרת יסוד דמלכות משלימתם במקום מלכות.

ולפיכך, נשארה מחציתה העליונה של כל מדרגה, בבחינת לא אתידע. כמו פרצוף עתיק, שפירושו, שה"ת אינה חוזרת ויורדת מנקבי העינים שלהם גם בעת הגדלות, כי הגם שבעת הגדלות הם מחזירים אליהם האח"פ דכלים החסרים להם, אמנם אינם ממשיכים ג"ר דאורות, שהוא מטעם ה"ת הגנוזה בהם, שעליה היה צמצום א' שלא לקבל חכמה, ולכן

אגליף וטמיר ביה, כמאן דגניז כלא תחות (1) מפתחא חדא, וההוא מפתחא (2) גניז כלא בהיכלא חדא, ואע"ג דכלא גניז בההוא היכלא, עקרא דכלא בההוא מפתחא הוי, ההוא מפתחא (2) סגיר ופתח.

מסורת הזהר

(1) לך שיג שס משמטים שב תרומה מט קלא תתפו ספרא דצניעותא יג ויקהל רפט פקודי תקד פנחס תשיב תשיג ת"ז ת"ה ד' יט : ז"ח ד' לט : צ. כ) פקודי ד. (2) אחרי מות לב ת"ז תי"ה ד' לג. תל"ו ד' עת.

מעולא ומפתחא

הסולם

מאמר

דא. משא"כ אורא דעתיק לא אתיידע, כי המלכות דנקודה אמצעית בו, שאינה ממשכת בו ג"ר כנ"ל. ולא יקשה לך מה שאנו אומרים כאן שיש בא"א גו"ע, ולעיל אמרנו שאין בו אלא אח"פ, שהם מחצית הכתר התחתון. כי כלפי עתיק אין לו אלא אח"פ, אמנם כלפי עצמו הוא גו"ע וחסר אח"פ. כמבואר. (בספרי פתיחה לחכמת הקבלה דף כ"ה ד"ה וע"ז).

פירושו, בפנימיות הנוקבא דעתיק, נקיד פירושו תיקון המסך לסוד הזוג. בנקודה דנעיק, פירושו, בנקודה דנעיק בעוקא, שהיא המלכות דצמצום א' הנקראת נקודה אמצעית, שעליה היה הצמצום הא', והוא לאפוקי מהמסך המתוקן עם עטרת יסוד, כנהוג בו"ק דכלהו פרצופין, כנ"ל בדיבור הסמוך. כי מסך זה דעטרת יסוד, נק' בשם נקודה דישובא, ולא בשם נקודה אמצעית.

ושיעור הרברים, הוא כי א"א נחקק ונחסר מג"ר שלו ע"י פנימיות העליון שלו שהוא נוקבא דעתיק, שהיא מתוקנת בה"ת בנקבי עינים שלה כנ"ל.

וז"ש, וההוא מפתחא גניז כלא בהיכלא חדא : כי א"א האציל לאו"א עילאין וחקק גם לאו"א בחסרון ג"ר דאורות ואח"פ דכלים, והם ההיכל, שבו נגנזו כל האורות דג"ר, הן ג"ר דנשמה, והן ג"ר דחיה והן ג"ר דיחידה. ואמרו דגניז כלא. הכוונה הוא, שא"א המשיך גם בחי' ה"ת דעתיק להיכלא דא, וגם בחינת עצמו, שהוא המפתחא.

וז"ש, ההוא גליפי אגליף וטמיר ביה, כמאן דגניז כלא תחות מפתחא חדא : מפתחא, פירושו בחינת המלכות דעטרת יסוד, המתוקנת בכלהו ו"ק דפרצופי אצילות, כנ"ל בדיבור הסמוך. כי נתבאר שם שבפרצופי ו"ק נפיק י' מאויר שלהם ונעשים אור. שפירושו שהמסך יורד מנקבי עינים שלהם אל הפה, ומחזירים אח"פ למדרגה, ואז אחר שיש להם אח"פ דכלים קונים גם ג"ר דאורות. וע"כ נבחן המסך שבנקבי עינים בשם מפתחא, כי הוא סוגר את הפרצוף מהארת ג"ר בעת שהוא בנקבי עינים, והוא פותח אותו בחזרה עם אורות דג"ר בעת ירידתו בחזרה למקומו לפה. ומטעם זה הוא מכונה ג"כ פתח עינים. (כנ"ל אות ז' ובהסולם ד"ה ותמו).

וז"ש, ואע"ג דכלא גניז בההוא היכלא עקרא דכלא בההוא מפתחא הוי : היכלא הוא הבינה שהיא היכל לחכמה, שבה ג"ר וריק, שבג"ר שלה שולטת ה"ת, ובו"ק שלה שולט המפתחא, שהוא עטרת היסוד, וז"ש ואע"ג דכלא גניז בההוא היכלא, דהיינו גם בחי' ה"ת מעתיק, מ"מ עקרא דכלא בההוא מפתחא הוי היינו רק בעטרת יסוד, כי ו"ק דבינה הנק' ישו"ת, רק בהם נבחן הגניזו שפירושו ו"ק מחוסרי ראש דג"ר, משא"כ בג"ר דבינה שהם או"א, ששם ה"ת בנקבי עינים, שם אינו חסר בלל ג"ר, כי החסדים של או"א עלאין חשובים כמו חכמה וג"ר. (כנ"ל במראות הסולם אות ב' ד"ה והוא).

זה אמרו וטמיר ביה כמאן דגניז כלא תחות מפתחא חדא כלומר, כי אע"פ שעתיק עצמו נחקק בה"ת כנ"ל, מ"מ האי גליפי וחקיקה שנעשה בא"א מכח עתיק, אינו דומה לחקיקה דעתיק עצמו, כי א"א נחקק ע"י מפתחא, שהוא עטרת יסוד, כי הוא חסר מלכות, כנ"ל. ונמצא שבנקבי עינים דא"א שולטת רק עטרת יסוד ולא ה"ת. ולפיכך אורא דא"א אתיידע, להיותו מתוקן במפתחא

וז"ש, ההוא מפתחא סגיר ופתח : ואף ע"פ שהסגירו ופתיחו נעשים ע"י ה"ת שבנקבי העינים : שבהיותה עולה לנקבי עינים היא סוגרת המוחין דג"ר, כי אז נשאר הפרצוף בחסרון אח"פ דכלים ובחוסר ג"ר דאורות. ובהיותה יורדת מנקבי עינים בחזרה לפה, היא פותחת המוחין דג"ר שיאירו בפרצוף, כי אז מחזרת

(מג) בההוא היכלא, אית ביה גניזין סתימין סגיאין אלין על אלין. בההוא היכלא, אית תרעין עובד סתימו, ואינן (n) חמשין. אגליפו (i) לארבע סטרין והו

מסורת הזהר

(n) יתרו לה שלט שפט שצג תצוה סט נשא קצא פנחס מח קצה תשעג תתה ואתחנן מא כי תצא כו בהשמטות ח"ג ד' רב. ד"י ר"ז תכ"א ד' מב : תכ"ב ד' סח : תל"ב ד' עו : תל"ט ד' עט : ז"ח ד' א. ז. ג. (i) ויצא שצג.

מנעולא ומפתחא

הסולם

מאמר

יסוד. ונמצא שבחינת הגליפו דהיינו החקיקות הראויות לקבלה לא נעשו בכל ה' הספירות כח"ב תו"מ, רק בר"ס לבד מהן כח"ב ת"ת, ולא במלכות. וד"פ עשר הם ארבעים. אמנם גם המלכות כוללת עשר ספירות שהן כח"ב תו"מ, ונמצאת שגם היא יכולה לקבל מהמפתחא אל ט"ס הראשונות שלה, דהיינו עד עטרת יסוד שלה, לכן יש כאן חקיקה לארבעין ותשע ספירות: ארבעים מד' הספירות כח"ב ת"ת, שכל אחת מהן כלולה מעשר. ותשע הספירות הראשונות מהמלכות שכוללת עשר. ונמצא שאינו חסר אלא המלכות דמלכות. חד תרעא לית ליה פטרא, לא ידיע אי הוא לעילא אי הוא לתתא ובגין כך ההוא תרעא סתים : היינו המלכות דמלכות, שהיא השער הגו"ן, שהוא עצם ה"ת היוודת מעינים לפה בעת גדלות כנ"ל. ונתבאר לעיל, שאע"פ שה"ת יורדת מנקבי עינים דא"א עלאין אל הפה, ואח"פ שלהם עם ישו"ת המלבישים עליהם מתחברים למדרגת א"א לפרצוף אחד, שאז נמשכין בהם ג"ר דאורות, עכ"ז אין א"א מקבלים כלום מהאורות דג"ר, ונשארים בבחי' אורא דכיא בלבר, דומים כמו שה"ת עוד לא ירדה כלל מנקבי העינים שלהם. והנה לפי"ז נמצא, כי ביחס ג"ר דבינה שהן א"א עלאין, לא נודע אם ה"ת עוד עומדת בנקבי העינים שלהם לעילא, שהרי עדיין נמצאים באור חסדים לבד כמקודם לכן, או שהיא ירדה מנקבי עינים לתתא אל מקום הפה, שהרי העלו לכלים דאח"פ שלהם עם ישו"ת ומשפיעים המוחין דג"ר דאורות אל ישו"ת, נמצא בהכרח שה"ת ירדה לתתא לפה. באופן שאם אנו מסתכלים ביחס א"א עי' נדמה לנו שה"ת היא לעילא בנקבי עינים. ואם אנו מסתכלים ביחס ישו"ת רואים אנו אותה לתתא בפה. וז"ש חד תרעא לית ליה פטרא היינו המלכות דמלכות שהיא עצם ה"ת. לא ידיע אי הוא לעילא אי הוא לתתא כי ביחס א"א היא לעילא, וביחס ישו"ת היא לתתא ובגין כך ההוא תרעא סתים ונמצא

מחזרת האח"פ דכלים וג"ר דאורות לפרצוף. הרי שרק ה"ת עצמה היא הפותחת והסוגרת. עכ"ז כיון שפתיחת מוחין אינם בג"ר אלא רק בז"ת, שבהן אינה שולטת ה"ת אלא עטרת היסוד הנק' מפתחא, וג"ר דכל מדרגה שבהן שולטת ה"ת נשארות תמיד בבחינת אורא דלא אתיידע, כנ"ל. לפיכך מיוחסות הסגירה והפתיחה על המפתחא, ולא על ה"ת.

(מג) בההוא היכלא אית וכו' : באותו היכל יש אצרות סתומים ומרובים, אלו על אלו. באותו ההיכל יש שערים עשויים לסתימה, כלומר שנעשו כדי לסתום את האורות, והם חמשים. נחקקו לר' רוחות, והיו למ"ט שאר"ס, כי שער אחד אין לו צד, ואינו ידוע אם הוא למעלה או הוא למטה. ומשום זה נשאר השער ההוא סתום.

פירוש, כי יש הרבה מיני ג"ר, שיש ג"ר דנשמה, ג"ר דחיה, וג"ר ריחידה, ובכל אחת מאלו ג' מיני ג"ר יש הרבה פרטים לאין קץ. וז"ש, גניזין סתימין סגיאין אלין על אלין. ובעת שה"ת שוכנת בנקבי עינים, נמצאות כל אלו המדרגות בגניזו ובלתי נודעות.

וז"ש, תרעין עובד סתימו ואינן חמשין : תרעין פירושו שערים, דהיינו בית קבול לאורות. ויש בהם, ב' בחינות א) בשהם עוד בפתיון, שהשערים סגורים וסתומים ואינם מקבלים כלום. ב) בעת שהשערים פתוחים ומקבלים האורות מהעליון. וז"ש תרעין עובד סתימו ואינן חמשין שבעת ששערי ההיכל הם בסתימו הם במספר חמשים. אבל מבחינת פתיחת השערים אינם אלא ארבעים ותשע, כמ"ש להלן. וענין המספר חמשים, הוא, כי ע"ס הן בעיקר רק ה' ספירות, שהן כח"ב תו"מ, אלא הת"ת כוללת ו"ק והן עשר. ולפיכך כשכל אחת מה' ספירות כוללת עשר, הן חמשים.

אגליפו לארבע סטרין והו ארבעין ותשע : כי מביא לעיל שהסגירו ופתיחו אינו נעשה בח"ת רק בהאי מפתחא, שהוא עטרת (דפרי דף ג' ע"ב)

(ט) ארבעין ת ותשע. חד תרעא לית ליה סטרא, (ו) לא ידיע א אי הוא לעילא אי הוא לתתא, ובגין כך ההוא תרעא סתים.

(מד) גו אינון תרעין אית (ט) מנעולא חדא, וחד אתר דקיק לעאלא ההוא מפתחא ביה ולא אתרשים אלא ברשימו דמפתחא, לא ידיעין ביה אלא ההוא ב מפתחא בלחודוי. ועל רזא דנא, בראשית ברא אלהים. בראשית, דא מפתחא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ט שמות נז תרומה דמה תצוה סז ת"ז תכ"ב ד' סח :
 ז"ח ד' ט. ט. (ט) תצוה צט. ט. (ס) להלן קכא תרומה נז
 ת"ז תכ"א ד' ט : סא :

מנעולא ומפתחא

הסולם

מאמר

שאינם יכולים להאיר בפרצוף כל עוד שהיא עומדת לעילא בנקבי עינים. וז"ש גו אינון תרעין אית מנעולא חדא, ובהאי מנעולא יש חד אתר דקיק היינו היסוד שבה תתאה שהיא השער המ"ט דכלים, כי עצם ה' תתאה היא מלכות דמלכות שער הנון, ויסוד דמלכות הוא שער מ"ט. לעאלא ההוא מפתחא כי ביסוד של ה"ת נכנס המפתחא, שהוא בחינת עטרת יסוד של המוחין המוריד את ה"ת מנקבי העינים לפה ונפתח הפרצוף באורות דג"ר. וע"כ נק' עטרת היסוד בשם מפתחא.

ונמצא משום זה, שהאי מלכות דמלכות לא נפתחה כלל. והיא סתומה כמוזן הקטנות. דהיינו כמטרם ירידתה לפה, כי פתיחת השערים נעשתה רק בישסו"ת שבהם חסרה ה"ת. ועטרת היסוד משמשת בהם במקומה. אבל באו"א עלאין שבהם משמשת ה"ת, הם נשארן סתימין מג"ר כמקודם לכן.

וז"ש, בגין כך ההוא תרעא סתים. ותשכיל אמנם, כי אע"פ ששער הנון הוא המלכות דמלכות, כנ"ל, הנה זהו רק ביחס לכלים, אמנם ביחס לאורות הוא נבחן לג"ר של המוחין. שהרי מחמתה נשארן או"א ע"י באור חסדים בלי ג"ר וכן כל העליונים (כנ"ל בד"ה וטעם הדבר באות מ"א). הרי שסתומת השער הנון גורמת חסרון ג"ר דמוחין מכלהו מדרגות ואין בהן רק ו"ק דמוחין. ובזה תבין מה שאמרו חז"ל (נדרים ל"ח ע"א) שחמשים שערי בינה כולן ניתנו למשה חסר אחד, והוא סוד חסרון ג"ר דמוחין, כנ"ל, כי ג"ר אלו דמוחין לא יאירו בעולמות רק בגמר החיקון.

וז"ש, ולא אתרשים אלא ברשימו דמפתחא, לא ידיעין ביה אלא ההוא מפתחא בלחודוי: המפתחא הוא עטרת היסוד של המוחין, והוא נכנס בבחינה שכנגדו שבה"ת, שהיא יסוד דמלכות בנ"ל, המנעולא שהיא ה"ת לא אתרשים לגנוז ולנעול את ג"ר אלא ברשימו דמפתחא השולט בז"ת דבינה שהן ישסו"ת. אבל לא בבחינת עצמו, שהוא ה"ת השולטת בג"ר דבינה, שהן או"א עילאין הנחשבים תמיד לג"ר גמורות. וכמו כן המנעולא לא אתרשים להפתח אלא ביסוד דמוחין. ובוה נמצא לא ידיעין ביה אלא ההוא מפתחא בלחודוי ידיעה, פירושו המשכת מוחין ואומר כי לא נמשכו המוחין אלא בבחינת המפתחא בלבד, דהיינו בז"ת של הבינה. ששם משמשת המפתחא. עטרת יסוד, אבל במקום או"א עלאין שהם ג"ר דבינה ששם אינה משמשת המפתחא אלא ה"ת עצמה, שם נשארן בבחינת לא אתידיע. ובוה נתבאר היטב, שאע"פ שבבחינת עצם ה"ת לא ידיע אי הוא לעילא, אי הוא לתתא, כנ"ל, עכ"ז מספיק להיות ידיע בשביל ישסו"ת כי נפתח על ידה במוחין דג"ר. והוא כי אין בישסו"ת רק יח"ו בחוסר מלכות, ועטרת יסוד משמשת

(מד) גו אינון תרעין וכו': בתוך אותם השערים, יש מנעול אחד, ומקום צר אחד להכניס בו אותו המפתח, ואינו נרשם וניכר רק לפי הרשימה של המפתח, שאינם יודעים בו, במקום הצר, אלא במפתח ההוא בלבד. ועל סוד זה כתוב, בראשית ברא אלקים. בראשית, זהו המפתח שהכל סתום בו, והוא הסוגר והפותח. וששה שערים כלולים בו במפתח ההוא הסוגר והפותח. כשסוגר אותם השערים, וכולל אותם בתוכו, אז ודאי כתוב בראשית, מלה גלויה בכלל מלה סתומה. ברא, בכל מקום שהוא, היא מלה סתומה, שמורה, שהמפתח סוגר ואינו פותח.

ביאור הדברים, ה"ת שננקבי עינים נק' מנעולא בהיותה נועלת את האורות דג"ר, (דפ"י דף ג ע"ב)

דכלא סתים ביה, והוא סגיר ופתח, ושית תרעין כלילן ביה בההוא מפתחא
 (ט) דסגיר ופתח, כד סגיר אינון תרעין ג וכליל לון בגויה, כדין ודאי כתיב,
 בראשית, מלה גליא בכלל מלה סתימאה. ובכל אתר, (ז) בר"א, מלה סתימאה
 איהו, סגיר ולא פתח.

מאמר בהבראם באברהם

מה) אמר רבי יוסי, ודאי הכי הוא, ושמענא לבוצינא קדישא דאמר הכי,
 דמלה סתימאה איהו ברא, סגיר ולא פתח. ובעוד דהוה סגיר במלה דברא,

חלופי גרסאות
 ג נ"א וכלה בגויה.

מסורת הזהר
 (ז) ספרא דצניעותא נח (ברא חצי מאמר).

דרך אמת (ט) ענין הסעמים סגיר ופתח.

מגעולא ומפתחא

הסולם

מאמר

מפתחא (כח"ש) לעיל אות מ"א ד"ה וטעם
 הדבר ע"ש). אבל לג"ד של הפרצופין, אין
 המוחין דבראשית מאירים להן. כי הכלים
 שלהן אינם מבחינת המפתחא אלא מבחי
 ה"ת כנ"ל.

וזה אמרו ושית תרעין כלילן ביה
 בההוא מפתחא דסגיר ופתח, כי ג"ד של
 המוחין חסרות בו, ואינו פותח אלא ז"ת של
 המוחין, שכל אחת מז"ת אין בה אלא ר"ק, והן
 ז"פ ר"ק, ונמצא המפתחא שהוא הספידה הז',
 דהיינו עטרת יסוד, שהוא בולל בתוכו רק
 שית תרעין. וז"ש ושית תרעין כלילן ביה
 בההוא מפתחא דסגיר ופתח ומורה בזה,
 שאינו ממשיך אלא ו"ק דמוחין.

וז"ש, בראשית, מלה גליא בכלל מלה
 סתימאה, ובכל אתר, בר"א מלה סתימאה
 איחו: כלומר, בראשית מורה על חכמה,
 שהיא מלח גליא, אבל אומדו בראשית ברא,
 המשמעות היא שהחכמה נעלמה ונסתמה. וז"ש
 בראשית מלח גליא בכלל מלח סתימאה
 שהוא משום שכתובה אחדיה המלה ברא,
 ובכל אתר בר"א, מלה סתימאה איחו
 הרי שבראשית ברא פירושו שהחכמה נסתמה.
 ונמצא כי המשמעות היא סגיר ולא פתח
 שהחכמה נסגרה, ועוד לא נפתחה.

מאמר בהבראם באברהם

מה) אמר ר' יוסי וכו': אר"י, ודאי
 כך הוא. ושמעתי ממאור הקדוש שהוא רבי
 שמעון, שאמר כך, אשר ברא היא מלה סתומה
 שמורה

בו למסך במקום המלכות. וגם המוחין
 המורידים את ה"ת מנקבי העינים לפה,
 משמשים ג"כ רק בבחינת מסך דעטרת יסוד,
 כי בה"ת לא היתה כלל סגירה וחסרון ג"ד
 שתהיה צדיכה להפתח. שהרי היא משמשת
 באר"א שהם תמיד בבחי' ג"ד בני"ל. ולפי שכל
 הגניזו והסגירה לא היו אלא בבחינת עטרת
 יסוד המשמשת בישסו"ת, נמצא משום זה,
 שעטרת היסוד דמוחין היא לבדה המפתחא
 להוריד ה"ת מהעינים לפה, דהיינו רק בכלים
 הדקים הנעשים בכח המסך דעטרת יסוד
 כמוהם. וזה שמסיק לא ידעין ביה אלא
 חהוא מפתחא בלחודי כלומר, שאין המוחין
 מגיעים אלא לכלים דישסו"ת היוצאים מבחי'
 המפתחא, שהוא עטרת יסוד. ולא לאר"א שהם
 בחי' ה"ת שהיא המלכות דמלכות, ועצם
 המגעולא.

וז"ש, בראשית דא מפתחא וכו':
 כלומר, כי המלה בראשית שהיא החכמה,
 כוללת בתוכה רק בחינת המפתחא הנ"ל, שהיא
 רק עטרת יסוד, שעד מ"ט דכלים, ואינה
 כוללת את שעד הנון דכלים שהוא מלכות
 דמלכות, וז"ש בראשית דא מפתחא, דכלא
 סתים ביה כלומר שעמו נעשה הסתימו
 דכלא בעת הקטנות וחוא סגיר ופתח, כי
 הוא סוגר כל המוחין בעת הקטנות בעוד
 הה"ת בעינים, ופותח אותם בעת הגדלות
 להוריד הה"ת מנקבי עינים לפה. והנפקא
 מינה בזה הוא, כי ע"כ אין פתיחת החכמה
 הרמוזה במלה בראשית, אלא להר"ק של
 המדרגות, שהן מבחינת הכלים דחהוא
 (דפ"י דף ג ע"ב)

עלמא לא הוי ולא אתקיים, והוה חפי על כלא (ק) תה"ו, וכד שלטא האי תה"ו
 עלמא לא הוה, ולא אתקיים.
 (מו) אימתי ההוא מפתחא פתח תרעין ואזדמן לשמושא ולמעבד תולדין,
 (ז) כד אתא אברהם. דכתיב (ז) אלה תולדות השמים והארץ (ז) בהבראם, ותנינן,
 באברהם, ומה דהוה כלא סתים במלת ברא, אתהדרו אתון לשמושא, ונפק
 עמודא דעבד תולדין, (ח) אב"ר יסודא קדישא, דעלמא קיימא עליה.

מסורת הזהר

(ק) בא מט. (ר) (בראשית ב) להלן מח ב"א ריד רלא ב"ב קנט ססה לך רכו שמג ספג וירא רו חיי שרה קי
 ויחי תשעב בהשמטות ח"א דף רנב : ד"י וארא קפ בשלח צו יתרו קמה רמט רנג פקודי ו צו נו צד
 קעה שמיני מד תוריע יג נשא לט פנחס מט סה האוינו רכד רלא ת"ז ת"נ ד' פו. תסי"ט ד' קט. תיע ד' קלח :
 ז"ח ד' א :: ב :: ד :: יג :: יז. סד. : (ט) ב"א ריט ב"ב קנט שסו לך רכו שמג ספג וירא רו חיי שרה
 קי ויצא קנג ויחי תלו תשעב בהשמטות ח"א ד' רנב : ד"י וארא קפ בשלח צו יתרו רמט רנג פקודי ו
 צו נו צד שמיני מד תוריע יג נשא לה לט פנחס מט סה האוינו רכ רכה ת"ז ת"נ ד' צב : ז"ח ד' א :
 ב : ג : יז. כו. כז. (ת) ז"ח ד' עב :

דרך אמת (ז) צד א'.

בהבראם באברהם

הסולם

מאמר

הולדת נשמות, כי אחר שהו"א מקבל המוחין
 האלו בשלימות הוא מזדווג בנוקבא ומוליד
 נשמות הצדיקים.

ומשיב כד אתא אברהם וכו' מה דתוח
 כלא סתים במלת ברא אתהדרו אתון
 לשמושא, אברהם הי"ס חסד דו"א דגדלות
 שאז נעשה החסד חכמה, כמ"ש בוהר (שמות
 אות רמ"ט). ומטרם שבא אברהם היה הכל
 סתים במלת ברא, ושלטא תהוה על עלמא
 שהם זו"ן ולא היה לזו"ן או, לא חסדים ולא
 חכמה, וכד אתא אברהם, שהוא אור החסד
 המושפע בו"א, הנה אז נפתחו השערים בשפע
 החכמה, כי ה"ת ירדה מעינים לפה וישסו"ת
 נתחברו עם או"א למדרגה אחת ונמשכו
 לישסו"ת ג"ר דאורות, שהן אור החכמה. וכיון
 שכבר היה לו לז"א אור חסדים מבחינת
 אברהם, הנה נתלבשו אור חכמה באור חסדים,
 ואז נתחברו אתון אל"ה כמ"י ונשלם
 שמא אלהים, והמוחין נתלבשו בו"א. וי"ש
 כד אתא אברהם וכו' אתהדרון אתון
 לשמושא שנמשכו מוחין דחכמה תוך חסדים
 ונתלבשו בו"א ונפק עמודא דעבד תולדין,
 כי אז ירדה ה"ת מנקבי עינים דו"א לפה
 שלו, והשיג גם הוא בינה וז"א ונוקבא שהיו
 חסדים לו, שהם נקראים אצלו נה"י חדשים,
 עם יסוד דגדלות הנקרא אב"ר יסודא קדישא,
 דעלמא קיימא עליה, כי דרך אב"ר זה הוא
 משפיע לנוקבא, הנק' עלמא תתאה, ומוליד
 נשמות

שמורה, שהמפתח סוגר ואינו פותח. ובעוד
 שהמפתח סוגר במלה ברא, לא היה העולם,
 ולא נתקיים, ותהו היה מחפה על הכל, וכשתהו
 זה שלט, לא היה העולם, ולא נתקיים.
 (מו) אימתי ההוא מפתחא וכו' : ומתי
 פתח מפתח ההוא את השערים, והוכן לשמוש
 ולעשות תולדות. הוא כשבא אברהם, שה"ס
 חסד, שכתוב, אלה תולדות השמים והארץ
 בהבראם, ולמדנו, אל תקרא בהבראם, אלא
 באברהם. ואז, מה שהיה סתום הכל במלת
 ברא, כנ"ל, חזרו האותיות, שהם הכלים,
 ונפתחו לשמוע, ויצא העמד העושה תולדות,
 אב"ר יסוד קדוש, שהעולם עומד עליו. כי ברא
 הוא אותיות אב"ר.

ביאור הדברים, ששואל, אימתי ההוא
 מפתחא פתח תרעין, ואזדמן לשמושא,
 ולמעבד תולדין ויש בשאלה הזו ג' דברים :
 (א) פתח תרעין, והוא ענין ירידת ה"ת מנקבי
 עינים לפה, שאז נפתחו מ"ט שערים במוחין
 דחכמה כנ"ל. (ב) ואזדמן לשמושא, והוא
 ענין התלבשות החכמה באור חסדים שמטרם
 להתלבשות אור החכמה באור חסדים.
 לא יוכלו האח"פ לקבל המוחין דחכמה, אע"פ
 שכבר נתחברו בגו"ע למדרגה אחת. (כמ"ש)
 לעיל אות ט"ז). כי בלי לבוש חסדים עוד
 מ"י לא נהיר באלה, ואל"ה עוד סתים בשמא,
 ע"ש. ונבחן שעוד המוחין לא אזדמו לשמושא
 בתחתון. (ג) ולמעבד תולדין, שפירושו הוא
 (דטו"י דף ג' ע"ב)

מז) כד האי אבר אתרשים במלת ברא, כדין רשים ד סתימאה עילאה רשימו אחרא לשמיה וליקריה, ודא איהו (א) מ"י, וברא אלה. וגם כן שמא קדישא דאתברכא, דאיהו מ"ה, אתרשים ואפיק מן בר"א אב"ר. והוא רשים באלה

מסורת הזהר

(א) (ישעיה מ) לעיל אות ז.

חלופי גרסאות

ד ג"א קדישא לגלאה.

הסולם

בהבראם באברהם

וליקריח ודא איחו מ"י, הנה או רשים אריא את המפתחא בה"ת שבנקבי עינים שלהם, שתהיה דאזיה להקרא מ"י דקיימא לשאלה ולהמשיך מוחין דג"ר כנ"ל. כי אין המוחין נמשכים אלא רק ברשימא דחאי מפתחא. וז"ש, וברא אלה: דהיינו אחר שנתרשם האי מנעולא שבמלת ברא עם הרשימו דמפתחא, שהוא האבר, ונעשה בסוד מ"י, כנ"ל. הנה אז מ"י ברא אלה, כלומר, שירדה ה"ת מנקבי עינים לפה והעלה אח"פ שהם אתון אל"ה אל הראש, ונמשכו ג"ר כנ"ל. ומה שאומר ברא אל"ה, שהוא לשון של סתימו, הוא מפני שערין אין בהם לבוש החסדים, ונמצאים אתון אל"ה שעלו, שעוד הן סתימין בשמא, (כנ"ל אות י"ד ד"ה קיימא), ואינן יכולות להתגלות בלי לבוש החסדים.

וז"ש, וג"כ שמא קדישא דאתברכא דאיהו מ"ה אתרשים ואפיק מן ברא אב"ר: המלכות שירדה מעינים לפה נק' מ"ח כי עלמא תתאה נק' מ"ה (כנ"ל אות ח, ע"ש). וזה המסך שהיה מקודם בנקבי עינים ירד עתה לפה ונעשה הזווג עליה והוציאה קומת חסדים, שהיא אור של ברכה, (כנ"ל אות י"ד ד"ה וז"ש בעא). וע"י זה אפיק סתימא של מלת בר"א ועשה אותו לאבר, שהוא יסוד המשפיע חסדים. וז"ש, דאחר דגם שמא קדישא דאתברכא דאיהו מ"ה אתרשים, ואפיק מן ברא אב"ר, כי היה חסר עוד באתון דאל"ה אור של חסדים לאתלבשא בהו, וע"כ היו עוד אל"ה סתימין בשמא, וע"י אור של ברכה דמ"ה נפתח הסתימו דברא ונעשה לאב"ר משפיע.

וז"ש, והוא רשים באלה מסטרא דא, ואבר מסטרא דא: כלומר, עתה נבחנו בהם ב' מדרגות זה כנגד זה. בי אל"ה שהן אח"פ עם המוחין דחכמה שעודם בחוסר חסדים בסטרא דא. ואבר שהוא היסוד שקבל קומת חסדים מן המ"ה עומד כנגדו מסטרא דא. בחוסר חכמה. וזה אמרו סתימאה קדישא אליה

מאמר

נשמות הצדיקים. וזהו בדרך כלל. אבל איך הוא הסדר של המשכת המוחין בפרטות. מבאר אח"כ.

מז) כד האי אבר וכו': בשהאבר הזה נרשם במלת ברא, אז רשם הסתום העליון, ורשם אחר לשמו ולכבודו, וזה הוא מ"י, וברא אל"ה. וגם השם הקדוש המבורך שהוא מ"ה, נרשם והוציא מן ברא, אבר. והוא רשום באלה מצד זה, ובאבר מצד זה. הסתום הקדוש אל"ה קיים, ואבר קיים. כשנשלם זה, נשלם זה. חקק לאבר הזה אות ה', וחקק לאל"ה הזה אות י'.

ביאור הדברים, עתה מבאר בפרט. ענין המוחין דז"א, שהביא מקודם בדרך כלל. ואומר, שבעת שהאב"ר נרשם במלת בר"א, רשים סתימאה עילאה רשימו אחרא שהיא מ"י, פי', כי אב"ר הוא יסוד ועטרה, וברא, מורה על הסגירו של ג"ר מכה עלית ה"ת לנקבי עינים כנ"ל. ואומר, שהאי עטרה של האבר אתרשים בה"ת שבנקבי עינים, דהיינו כמו שאמר ד' חייא לעיל, דחאי מנעולא שהוא ה"ת, אתרשים ברשימא דמפתחא, שהיא עטרת יסוד, ע"ש. וזה נבחן דחאי סתימא עילאה, שהם אריא עילאין, הנרשמיין בה"ת, עשו עתה רשימו אחרא בהאי מנעולא שלהם, דהיינו הרשימא של המפתחא, שהיא עטרה דחאי אב"ר. ואז אקרי מ"י דקיימא לשאלה, דהיינו הראוי לקבל מ"ן, ולהוריד ה"ת מעינים, ולהעלות להם אתון אלה, שהן אח"פ, שעמהן נמשכות ג"ר דאורות. משא"כ מטרם שהה"ת אתרשים ברשימא דאב"ר, לא היתה שום מציאות להמשכת גה"ר, כי ה"ת עצמה ה"ס שער הנוק, שאינו נפתח בג"ר, כנ"ל. וע"כ מטרם דאתרשים בהאי מפתחא דאבר, אינם נק' מ"י כי לא קיימא לשאלה.

זה אמרו כד חאי אב"ר אתרשים במלת בר"א, בעת שה"ת שבמלת ברא קבלה הרשימה דאבר, שהיא המפתחא. כדין רשים סתימאה עילאה רשימו אחרא לשמיה

(דטו"י דף ג' ע"ב)

מסטרא דא, ואב"ר מסטרא דא. סתימאה קדישא אל"ה קיימא, אב"ר קיימא.
 כד אשתלים דא אשתלים דא. גליף להאי אב"ר ה', גליף להאי אל"ה י'.
 מח) אתערין אתוון לאשלמא להאי סטרא ולהאי סטרא כדין אפיק מ'
 נטיל חד להאי סטרא וחד להאי סטרא, אשתלים שמא קדישא ואתעביד אלהים
 גם כן שמא *) דאברהם, כד אשתלים דא אשתלים דא. ה (y) וי"א דנטל קב"ה מ"י
 ושדי באל"ה ואתעביד אלהים. ונטיל קב"ה מ"ה ושדי באב"ר ואתעביד אברהם.
 ומלת ב) מ"י רומז לחמשים שערי בינה, ואית בה יו"ד אות קדמאה דשמא
 קדישא, ומלת א) מ"ה רומז ב) למנינא דשמא קדישא, ואית ביה אות תניינא
 דשמא קדישא יהו"ה. כד"א ט) אשרי העם שככה לו וגו', ה) תולה ארץ על בלי
 מ"ה, וכדין אתקיימו תרינ עלמין, ו) ביו"ד עלמא דאתי ובה"א עלמא דא. כלומר,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ב) משפטים שפה שצג תרו תרומה ריט תק"ח ד' ה) מוי"א דנטל קב"ה, עד רמו עלא ותתא, כל זה
 צג : ג) תרומה תריט ת"ז תס"ג ד' צד : ד) (תהלים קמו) ב"ב קלו קמה ד' ויחי מד רל תרומה רכה אחרי
 מות קי בח"ג, קלט רא שי אמור קט בהר עד נשא קלא ה) (איוב כו). ו) וארא ח תרומה ט האוינו טו האוינו קח
 בהשמטות ח"ג ד' שז : ד"י ת"ז תס"ט ד' קיב. ה) (איוב כו). ו) וארא ח תרומה ט האוינו טו האוינו רכו ת"ז
 בהקדמה ד' ו : ת"ע ד' קכט : תק"ח ד' קיז :

דרך אמת צ) י"א שהוא גליון. ק) ס"א לחשבון השם הקדוש באותיותיו ובמלואו.

כהבראם באברהם

הסולם

מאמר

אבר ה' ואותיות אלה י' להשלים לצד זה
 ולצד זה, אז הוציא אות פ'. לקח אחד את הפ'
 לצד זה, דהיינו לצד אותיות אלה י', ואחד
 לקח את הפ' לצד זה, דהיינו לצד האותיות
 אבר"ה, ונשלם השם הקדוש ונעשה הצירוף
 אלקים. ונשלם ג"כ השם אברהם. וזה מ"ש
 לעיל, כשנשלם זה נשלם גם זה. ויש אומרים,
 שלקח הקב"ה את האותיות מ"י ונתנן באותיות
 אל"ה, ונעשה הצירוף אלקים. ולקח הקב"ה
 אותיות מ"ה ונתנן באב"ר ונעשה הצירוף
 אברהם. והמלה מ"י רומזת לחמשים שערי
 בינה, ויש בה במלה מ"י אות י', שהיא אות
 ראשונה של השם הקדוש. והמלה מ"ה רומזת
 למספר השם הקדוש, כי היא במילוי
 אלפין, הוא בגימטריא מ"ה, ויש בה, במלה
 מ"ה, אות השניה של השם הקדוש הויה. שהיא
 ה'. כמ"ע, אשרי העם וגו' שהויה אלקיו.
 וכתוב תולה ארץ על בלימה. שרומז על מספר
 הויה במילוי אלפין, שהוא בגי' מ"ה. ואז
 נתקיימו ב' עולמות, ב' העולם הבא, ובה'
 העולם הזה (כלומר, במ"י ברא את העולם הבא,
 ובמ"ה ברא את העולם הזה. וזהו רומז למעלה
 ולמטה) ואז עשה תולדות, ויצא השם שלם
 מה

אל"ה קיימא, אבר קיימא. כי אלה שהשיגו
 המוחין דחכמה הנק' קדש, קיימא בסתימו
 בפרצוף מסטרא דא, וכנגדו עומד אב"ר
 בקומת החסדים בפרצוף, וזה אמרו כד
 אשתלים דא אשתלים דא, כי שניהם יצאו
 על ידי ירידת ה"ת מנקבי עינים לפה, כי
 האבר יצא מכת המ"ה שבפה וכן אל"ה שהן
 אח"פ, עלו למעלה מכת ביאת המלכות
 מתחתיהם לפה. ונמצא כד אשתלים דא
 אשתלים דא כי באים בבת אחת.

גליף להאי אבר ה', גליף להאי אלה
 י' : כי ה' מורה על המסך המוציא רק קומת
 חסדים בלי חכמה, להיורה בחינת מלכות
 שאינה ראויה לקבל חכמה רק חסדים. וי'
 מורה על מסך דזכר הראוי לקבל חכמה. וזה
 שאמר גליף להאי אבר ה', דהיינו עם המסך
 מ"ה הממשיך רק חסדים בלי חכמה. וגליף
 להאי אל"ה י', דהיינו עם מסך דזכר הממשיך
 חכמה ולא חסדים.

מח) אתערין אתוון לאשלמא וכ' :
 ומפרש דבריו, כי כאשר התעוררו האותיות.
 (דפ"י דף ג' ע"ב *) דף ד' ע"א

« במ"י ברא עולם הבא, (ח) ובמ"ה ברא עולם הזה. ודין הוא רמז עילא ותתא). וכדין עביד תולדות ונפק שמא שלים, מה דלא הוה ו קדם דנא, הה"ד, אלה תולדות השמים וארץ בהבראם, כלהו הוו תליין עד דאתברו שמיא דאברהם, כיון דאשתלים שמא דאברהם שמא קדישא אשתלים. הה"ד (ט) ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים.

מאמר חזווא דר' חייא

(מט) אשתטח רבי חייא בארעא ונשק לעפרא, ובכה ואמר, עפרא עפרא, כמה את (ו) קשי קדל, כמה את בחציפו, דכל מחמדי עינא יתבלון בך, כל עמודי

מסורת הזהר

חלופי גרסאות
ו נ"א מקדמת דנא (אה"ל).

(ז) תק"ח ד' צג : (ח) (מלכות) תק"ח ד' צג :
(ט) (בראשית ב) בא קנ יתרו שצח תמב תרומה תתקו
קושיים כט ז"ח ד' ב : ט :

דרך אמת (ו) קשה עורף.

בהבראם כאברהם

הסולם

מאמר

שמא קדישא ואתעביד אלהים. וכן אותיות
אבר"ה נטלי את הם' ונשלם גם כן שמא
דאברהם.

מה שלא היה מקודם לכן. זהו שנאמר אלה
תולדות השמים והארץ בהבראם, שהוא
אותיות באברהם, כי כל התולדות היו תלויות
בלי שלמות, עד שנברא שמו של אברהם.
כיון שנשלם השם הזה של אברהם נשלם השם
הקדוש. זהו שכתוב, ביום עשות הויה אלקים
ארץ ושמים. כי ביום עשות, פירושו ביום
שנשלמו, ע"י השם אברהם, ואז נזכר השם
הויה, ומה שלא נזכר עד כאן השם הויה בתורה.

וי"א דנטיל קב"ה מ"י : מכאן עד
המלות, רמז עילא ותתא, המוקפים אינן מדברי
הזהר.

כיון דאשתלים שמא דאברהם
שמא קדישא אשתלים וכו' : כי הם ב'
קומות חכמה וחסדים הצריכות זו לזו כנ"ל.
וע"כ לא נשלם שמא קדישא מטרם שנשלם
שמא דאברהם.

פירוש, שאלו ב' הקומות : אור חכמה
שבאל"ה, ואור החסדים שבמ"ה, נתעוררו
להשלים זה על זה, דהיינו להתלבש זה בזה,
ואז אחר שנתלבשה החכמה בחסדים אפיק
מ"ם דהיינו המלכות המקבלת מאלו ב' הקומות
יחדיו.

מאמר חזווא דר' חייא

(מט) אשתטח ר' חייא וכו' : השתטח
ר' חייא על הארץ, ונשק את העפר, ובכה ואמר,
עפר עפר, כמה אתה קשה עורף, כמה אתה
בעזות, אשר כל מחמדי העין יהיו בלים בך,
כל עמודי האור שבועולם תאכל ותטחון. כמה
אתה חצוף, המאור הקדוש שהיה מאיר לעולם,
השליט הגדול, הממונה על העולם, שזכותו
מקיים את העולם, נבלה בך : רבי שמעון, אור
המאור, אור העולמות, אתה בלה בעפר, ואתה
קיים ומנהיג את העולם. השתומם רגע אחד,
ואמר, עפר עפר, אל תתגאה, כי עמודי העולם
לא יהיו נמסרים לך, שהרי רבי שמעון לא
נבלה בך.

ו"ש, נטיל חד להאי סטרא וחד להאי
סטרא אשתלים שמא קדישא ואתעביד
אלהים, גם כן שמא דאברהם : פי' כי
נתבאר מקודם, דגליף להאי אל"ה י', וא"כ
יש עתה ד' אתון אלה". וכן גליף להאי
אב"ר ה', ויש שם ד' אתון אבר"ה. ונמצא
עתה אחר שהשלימו אתון זו על זו, דהיינו
שנתלבשו ב' הקומות חכמה וחסדים זה בזה,
ואפיק מ"ם, שהיא המלכות המקבלת מכולם,
כנ"ל. הנה אז נטיל חד אותה המ"ם להאי
סטרא דידה, וחד נטיל המ"ם להאי סטרא
דידיה. כי אותיות אלה"י נטלי הם' אשתלים

(דפרי דף ד' ע"א)

נהורין דעלמא תיכול ותידוק. כמה את חציפא, בוצינא קדישא דהוה נהיר
עלמא שליטא רברבא ממנא דזכותיה מקיים עלמא, אתבלי כך. רבי שמעון
נהירו דבוצינא, נהירו דעלמין, אנת בלי בעפרא ואנת קיים ונהג עלמא.
אשתומם רגעא חדא, ואמר עפרא עפרא לא תתגאי, דלא יתמסרון כך עמודין
דעלמא, דהא רבי שמעון לא אתבלי כך.

(ג) קם רבי חייא והוה בכי. אזל, ורבי יוסי עמיה. מהווא יומא אתעני
ארבעין יומין למחמי לרבי שמעון. אמרו ליה לית אנת רשאי למחמי ליה. בכה
ואתעני ארבעין יומין אחרינין, אחזיאו ליה בחזווא לרבי שמעון ורבי אלעזר
בריה, דהוה לעאן במלה דא דאמר רבי יוסי, והוה כמה אלפין צייתין למלוליה.

חלופי גרסאות

ז ריש ר"ש וכו' (אה"ל). ח ונהיר (אה"ל).

חזווא דר' חייא

הסולם

מאמר

עינא יתבלון כך כי כל אלו הנשמות הגבוהות
מכולם, שהן מחמדי **עינא** נרקבות כך בלי
תקוה להצילן מידך.

וז"ש. כל עמודי נהורין דעלמא תיכול
ותידוק: היינו כל צדיקי העולם המאירים
את העולם, נמצאים גם הם חסרים מהשלמתם
מסבת השביה של אלו הנשמות הגבוהות.
משום שכל הנשמות כלולות זו מזו. ולפיכך
נמצא שגם הם נאכלים ונדקים בכח החוצפה
של האי עפרא.

וז"ש. בוצינא קדישא וכו' ר"ש לא
אתבלי כך: תחילה רצה לומר שגם ר"ש
אתבלי בהאי עפרא, והוא כי שמע מר' יוסי
שגם הוא הסכים ששער זה סתום ואין לגלותו.
ואח"ז תמה ואמר ר"ש נהירו דבוצינא וכו'
ואנת קיים ונהג עלמא, כלומר, כיון שהוא
המקיים כל העולמות ומנהיג אותם איך אפשר
שלא יהיה שלם בכל שלמותו. אח"ז אשתומם
רגעא חדא, כלומר, שהתישב בדעתו, ואמר
בהחלט שר"ש לא אתבלי כך. כי הוא ודאי
בתכלית השלימות אלא שלא יכול להבין
האפשרות הזו.

(ג) קם רבי חייא וכו': קם ר' חייא.
והיה הולך ובוכה, ור' יוסי עמו. התענה ארבעים
יום מאותו היום. לראות את ר' שמעון. אמרו
לו: אינך ראוי לראות אותו. בכה והתענה
ארבעים יום אחרים. הראו לו במחזה, את
רבי שמעון ורבי אלעזר בנו, שהיו עוסקים
במלה זו שאמר ר' יוסי משמו של ר"ש לעיל
(אות מ"ה) וכמה אלפים היו מקשיבים לדבריו.
פירוש

יש להבין היטב ענין ההשתטחות הזאת
דר"ח. והענין הוא כי תמצא במאמר דר"ח לר'
יוסי, שעיקר העסק שלהם בהאי אורחא דאזלי
יחד, היה בהאי תרעא פתים, שהיא המלכות
דמלכות שאינה מקבלת כלום מכל אלו המוחין
העלאין שבשנתא אלפי שני מטרים גמר התיקון.
כמ"ש מפורש היטב במאמר דר"ח. ור' יוסי
השיב לו בשם ר' שמעון, דודאי הכי הוא,
שהשער הזה נשאר סתום וכל השלימות היא
רק בסוד המפתחא, כנ"ל. וזה שהציק להם
מאד, עד שבא ר' חייא להתעוררות גדולה,
ואשתטח בארעא ונשק לעפרא וככה
ואמר עפרא עפרא כמה את קשי קדל,
וכו'.

וז"ש, דכל מחמדי עינא יתבלון כך:
כי ע"י חטאו של אדה"ר נשרו כל הנשמות
ממנו ונפלו בשביה אל הקליפות. שהן כוללות
כל הנשמות שבעולם. ואדה"ר בתשובתו תיקן
רק את חלקו בלבד, וגם זה לא בשלימות
הגמורה. ואחריו הן הנשמות המתבררות בכל
דור ע"י תשובה ומע"ט עד גמר התיקון.
ונמצא שכל אלו הנשמות הגבוהות מבחינת
יחידה וג"ר דחיה, שהן תלויות בהברור ובהווג
על המלכות דמלכות, שהיא השער הסתום
שאין לה בירור וזווג כנ"ל, הנה כל הנשמות
ההן מתבלות בעפרא שהוא הקליפות, וה"ס
דמעת העשוקים ואין להם מנחם (קהלת ד'),
כי קליפת העפר שולטת עליהם בחוצפה
ובקשיות עורף, בהיותה בטוחה בכחה שאין
מי שיוכל להציל אותם מידה. וזה שבכה ר'
חייא ואמר לעפרא שהוא הקליפות כמה את
קשי קדל כמה את בחציפו דכל מחמדי
(דסו"י דף ד' ע"א)

(נא) אדהכי, חמא כמה גדפין רברבין עלאין, וסליקו עלייהו רבי שמעון ורבי אלעזר בריה וסליקו למתיבתא דרקייעא, וכל אלין גדפין הוו מחכאן להו. חמא דמתהדרן ומתחדשן בזיוון ונהירו יתיר מנהורא דזיוא דשמשא.

(נב) פתח ר"ש ואמר, ייעול רבי חייא וליחמי, בכמה דזמין קב"ה לחדתא אנפי צדיקייא לזמנא דאתי. זכאה איהו מאן דעאל הכא בלא כסופא וזכאה מאן דקאים בההוא עלמא, כעמודא תקיף בכלא, וחמא דהוה עאל והוה קם רבי אלעזר ושאר עמודין דיתבין תמן. והוא הוה (ט) כסיף, ואשמיט גרמיה, ועאל ויתבי לרגלוי דרבי שמעון.

(נג) קלא נפק ואמר, מאיך עינך לא תזקוף רישך, ולא תסתכל. מאיך עיני, וחמא נהורא דהוה נהיר למרחוק. קלא אהדר כמלקדמין, ואמר עלאין

דרך אמת (ט) היה מתבייש בפני הגדולים.

חזווא דר' חייא

הסולם

מאמר

הקב"ה לחדש פני הצדיקים לעולם הבא. אשרי הוא, מי שבא לכאן בלי בושא, ואשרי הוא, מי שעומד באותו העולם כעמוד חזק בכל. וראה ר' חייא את עצמו שהיה נכנס, ורבי אלעזר היה קם, וכן שאר עמודי העולם שהיו יושבים שם היו קמים מפני ר' חייא. והוא, ר"ח, היה מתבייש ונכנס, והשמיט את עצמו וישב למדגלותיו של רבי שמעון.

פירוש. ד"ש רמיו ליה זכאה איהו מאן דעאל הכא בלא כסופא. וכן ראה את ר"א ושאר עמודין דיתבין תמן, שהיו בלא כסופא. אבל הוא בעצמו היה בכסופא מחמת האי שופרא דבלי בעפרא, ואין לו כח להתגבר עליהם, כנ"ל. וז"ש כסיף ואשמיט גרמיה וכו'.

(נג) קלא נפק ואמר וכו': יצא קול ואמר, השפל עיניך, אל תזקוף ראשך, ואל תסתכל. השפיל את עיניו, וראה אור, שהיה מאיד למרחוק. חזר הקול כבתחילה, ואמר, עליונים הנסדרים והסתומים, פקוחי העינים המשוטטות בכל העולם, הסתכלו וראו. תחתונים, הישנים, ואור עיניכם סתום בחורי עיניכם, הקיצו.

קלא אהדר כמלקדמין היינו, אחר שציית להשפיל עיניו למטה ולא לזקוף רישיה. זכה לשמוע הכרוז הזה שבגללו השיג כל מבוקשו. כמ"ש להלן.

וז"ש, עלאין, ממירין סתימין, פקוחי עינא אינון דמושטטין בכל עלמא, אסתכלו וחמו: תתאין, דמיכין סתימין בחוריכו, אתערו: הכרוז עורר אלו הנשמות, דהוו צייתין

פירוש, מתוך מצוקתו על האי שופרא דבלי בעפרא, הנ"ל, התאוה מאד לראות מדרגתו של ר"ש. כי החליט לעיל, שרבי שמעון לא אתכלי בעפרא. במלה דא דאמר רבי יוסי: היינו במאמר הנ"ל שרבי אמר לר"ח משמיה דר"ש. שממנו הגיע לכל התעוררותו זו.

(נא) אדהכי חמא כמה וכו': בתוך כך, ראה כמה כנפים גדולות ועליונות, ורבי שמעון ורבי אלעזר בנו עלו עליהן, ועלו אל הישיבה של הרקייע. וכל אלו הכנפים היו מחכות להם. ראה, שר"ש ור"א, חוזרים ומתחדשים בזיוון, והאירו יותר מאור זיו השמש.

פירוש, מתיבתא דרקייעא: היינו מתיבתא דמב"ט. כמ"ש בזהר דמתיבתא עלאה היא מתיבתא דקב"ה. ומתיבתא דרקייעא היא מתיבתא דמב"ט. (ע"י בוז"ח יתרו דל"ו ע"א ובז"ח עם פירוש הסולם הוא ביתרו אות רנה).

וז"ש, וכל אלין גדפין הוו מחכאן להו: גדפין הם המלאכים המסייעים לנשמות להעלותן ממדרגה למדרגה. וכשם שהנשמה צריכה לסיוע הגדפין אל העליה, כן צריכה לסיוע שלהם להחזרתם למקומה. וז"ש שהגדפין הוו מחכאן להו, דהיינו להחזירן.

וז"ש, חמא דמתהדרן, ומתחדשן בזיוון וכו': ראה אותם חוזרים ממתיבתא דרקייע למקומם, דהיינו למתיבתא דר"ש. ונתחדשו בזיו אור פניהם והאירו יותר מהאור של השמש.

(נב) פתח ר"ש ואמר וכו': פתח ר' שמעון ואמר, יכנס ר' חייא ויראה, בכמה עתיד (דס"י דף ד' ע"א)

טמירין סתימין, פקיחי עינא, אינון ם דמשטטין בכל עלמא, אסתכלו וחמו. כ תתאין ם דמיכין ן סתימין בחורייכון, אתערו. נד) מאן מנכון, די ם חשוכא מהפכן לנהורא, וטעמין מרירא למתקא, עד לא ייתון הכא. מאן מנכון, דמחכאן בכל יומא לנהורא דנהיר בשעתא ם דמלכא פקיד ם לאילתא, ואתייקר, ם ואתקרי מלכא מכל מלכין דעלמא. מאן דלא מצפה דא בכל יומא בההוא עלמא, לית ליה חולקא הכא. נה) אדהכי חמא מן חברייא, סחרניה כל אינון עמודין דקיימין.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

׳ ויצא שיא ת"ז ת"א ד' יז : ת"ל ד' מג : כ) ת"ז
 תכ"א ד' ג. ל) שמות צו ויקהל כא (קוב"ה איתער
 בדרגוי. ח) שמות צו קסא בא צח בשלח מג קסב רעד
 משפטים תעג תעה ויקהל תפז ויקרא רא שסז תלה אחרי מות רו רי שיב בלק שנב פנחס תקם תרצב תש
 ת"ז תייג ד' כח :

דרך אמת ת) אותן שחשינה סתום בנחיריכם הקיצו משינתכם.

חזווא דר' הייא

הסולם

מאמר

עשה אלהים, חושך לעומת אור, ומד לעומת מתוק. ולפיכך באורייתא רבי"ע יש כשר ופסול, טמא וטהור, איסור והתר, קודש וחול. מש"א"כ באורייתא דאצילות שם כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה ואין ח"ו שום חול שם. כי שם נבחון, לבן הארמי לשם קדוש, וכן פרעה וכל השמות, שבבי"ע הם קליפות וטומאה, המה שמה רק שמות קדושים נשגבים. ונמצא שאלו הנשמות שזכו לאור האצילות, מהפכות כל חושך להיות אור, וכל מד למתוק, ולמעלת כחה ב' אמר מאן מנכון דמחכאן בכל יומא לנהורא דנהיר בשעתא דמלכא פקיד לאילתא וכו' מאן דלא מצפה דא בכל יומא בההוא עלמא לית ליה חולקא הכא, דהיינו אלו דמנדדין אחר שכינתא דיתבא ברה, ומצפין תמיד לקב"ה דיוקים שכינתא מעפדא. אבל לאחרים זולתם לית ליה חולקא הכא.

ציתין למלוהיה דר"ש, דהו תמן, וגם אלו דלא הו תמן. והיו בהם ב' כתות כמ"ש להלן. ח"ש, עלאין טמירין וכו' אסתכלו וחמו, תתאין דמיכין וכו' אתערו : הכרוז יצא לכל נשמות הצדיקים, וחלק אותם לב' כתות : כת א' היא קדישי עליונים טמירין סתימין, שזכו לפקחות עינים ולשוטט בכל עלמא, להם קרא שיסתכלו וידאו, כלומר שימשיכו האורות העליונים, דהיינו בצוותא חרא עם הכת הב', שהיא כל אינון משריין דאזלין מתתרכין בתר קב"ה ושכינתיה ואזלין מתתרכין משכינתיה, ומכנה אותם תתאין דמיכין סתימין. בחורייכון שהם דמיכין ישנים ואור עיניהם סתים בחורי העינים, ולהם קרא שיתעודרו.

נה) אדהכי חמא כמה וכו' : בתוך כך ראה הרבה מן החברים מסביב כל העמודים העומדים, וראה שמעלים אותם לישיבה של הרקיע, אלו עולים ואלו יורדים, ולמעלה מכולם, ראה את בעל הכנפים, שהוא מטטרון, שהיה בא.

נד) מאן מנכון די וכו' : מי מכם, אשר הפך חשך לאור, והמר יטעם לו כמתוק, עוד מטרים שבא לכאן, דהיינו בעודו בחייט בעולם הזה, מי מכם, אשר בכל יום הוא מצפה לאור, המאיר בשעה שהמלך פוקד את האילה, שאו מתגדל כבוד המלך, ונקרא מלך על כל מלכי העולם. ומי שאינו מצפה לזה בכל יום בעודו באותו העולם, דהיינו בעולם הזה, אין לו חלק כאן.

פירוש. בעוד שהכרוז קרא, הוא ראה כמה מן הנשמות הצדיקים השייכות לאותן ב' כתות הנ"ל, מסביב כל אינון עמודין דקיימין, הן נשמות הצדיקים שבבר היו במתיבתא דרבי שמעון וראה אותן עולות למתיבתא דרקיע

פירוש. הכרוז מרגיש לכל כחה את עיקר המעלה הרצויה בכל אחת מהן : למעלת הכחה הא' אומר, מאן מנכון די חשוכא מהפכן לנהורא, וטעמין מרירא למתקא. והם הנשמות דאצילות. כי בבי"ע, זה לעומת זה (דפ"י דף ד' ע"א)

וחמא דסליקו לון (ג) למתיבתא דרקייעא, אלין סלקין, ואלין נחתין, ועילא דכולהו חמא מארי דגדפי דהוה אתי.

(נו) והוא (ר) אומי אומאה, דשמע מאחורי (ס) פרגודא, דמלכא מפקד בכל יומא ודכיר לאילתא די שכיבת לעפרא. (ט) ובעט בעיטין בהווא שעתא (ז) בתלת

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ג) שלח קטו (מתיבתא עילאה ותיתאה) בלק שמ פנחס
 תשעג. (ט) לך שכא. וישב קסא. בשלח שא שלח קיג
 קצו שכ ז"ח ד' ח : ט : ט (ע) ויקהל יד כא (בטש) ז"ח ד' נג. (פ) שמות קכג ויקהל יד בהשמטות ח"ג
 ד' שג. ז"ח ד' טו. נג. טו :

דרך אמת (א) נשבע שבועה.

הסולם

חזווא דר' חייא

מאמר

מכונה אילתא די שכיבת לעפרא, וכאן נגלה לו לר' חייא הסוד הגדול הזה ע"י מט"ט שבא למתיבתא דר"ש. כי מלכא מפקד בכל יומא ודכיר לאילתא די שכיבת לעפרא. אלא באותו הדרך שמט"ט הולך ומבאר לפנינו.

דרקייע, מהן עלו ומהן ירדו. כי כתה א' עלתה ובתה ב' ירדה וו"ש אלין סלקין ואלין נחתין. כי כן הם מסייעין זל"ה. כפי קריאת הכרוז. שלכתה א' אמר אסתכלו וחמנו ולכתה ב' אמר אתערו.

וראה כי מהתעוררותן של כל אלו הנשמות. דהיינו מכח ב' כתות יחד, ירד מט"ט ממתבתא דיליה למתיבתא דר"ש ונשבע השבועה דלקמן וו"ש ועילא דכלהו, חמא מארי דגדפי דהוה אתי והוא אומי אומאה כי ועילא דכלהו פירושו, כמו מכח כולם. ומארי דגדפי, הוא מט"ט.

ו"ש. ובעט בעיטין בהווא שעתא בתלת מאה ותשעין רקייעין וכו': הזווג דהכאה של האור העליון על המסך נבחן שהאור העליון בעט בעיטין במסך, כלומר, שהאור העליון בועט ורועט להכנס למטה מהגבול שבמסך, והמסך מעכב אותו ומחזיר את האור העליון לאחוריו. שהחזרה זו הי"ס או"ה העולה מהמסך ממטה למעלה ומלביש את האור העליון. וענין זה כבר נתבאר היטב (בהפתיחה לחכמת הקבלה דף ד' אות י"ד עש"ה).

וענין תלת מאה ותשעין רקייעין הוא, כי המסך נק' רקייע המבדיל, והוא כולל בתוכו ד' בחינות, שהן חו"ב תו"מ, שהן ד' אותיות הוי"ה. ומתוך שהמלכות נמתקת בבינה, נמצא המסך בבחינת בינה, כנ"ל, וספירת הבינה מרומזת במאות, כנודע. ונמצא שאלו ד' הבחינות שבמסך: חו"ב תו"מ עולות לד' מאות, אמנם נתבאר לעיל, שעל המלכות דה"ת אין זווג נעשה עליה, כי ה"ס השער הסתום, ולפיכך נבחנת בהמאה דספירת המלכות, שהיא ה"ת, שחסרה שם עשר של המלכות דמלכות, ואין בה אלא ט"ס ראשונות שעולות לתשעים. וזהו הרמז, שבמסך הנק' רקייע, שהאור העליון מזדווג עליו בזווג דהכאה, שהיא בעיטה, אין שם ד' מאות, אלא ש"צ, וחסרה י', שהיא מלכות דמלכות. וע"כ מכונה הרקייע בשם ש"צ רקייעין, וו"ש בעט בעיטין, בתלת מאה ותשעין רקייעין, בכל יומא בעת הזווג עם שכינתיה. דהיינו לאפוקי מהאילתא די שכיבת לעפרא

(נו) והוא אומי אומאה וכו': והוא המלאך מטטרון, נשבע שבועה, ששמע מאחורי המסך, שהמלך מפקד בכל יום וזוכר את האילה השוכבת לעפר, ובאותה שעה בועט בעיטות בשלש מאות ותשעים רקייעים, וכולם חרדים ונבהלים מלפניו. והוא, המלך, מוריד דמעות על זה, ששהכינה בעפר, והדמעות, הרוותחות כאש, נופלות לתוך הים הגדול, ומכח הדמעות האלו עומד ומתקיים אותו הממונה שעל הים, שנקרא רהב, ומקדש את שם המלך הקדוש, ומקבל עליו, לבלוע כל מימי בראשית, ויאספם לתוכו, בשעה שכל העמים יתאספו על העם הקדוש, והמים יתיבשו, ויעברו ביבשה.

פירושו, הוא נשבע שבועה, שהמלך פוקד וזוכר בכל יום לאילתא די שכיבת לעפרא, שהיא השכינה הקדושה. אמנם אין הכוונה על כללות השכינה הק', כי על זה לא היה צריך לישבע השבועה, כי דבר גלוי לכל הוא אלא הכוונה היא על מלכות דמלכות, דסבר ר' חייא שהיא שבויה בין הקליפות, ונעזבה לגמרי, שבכה ואמר עפרא עפרא וכו' דכל מחמדי עינא יתבלוץ כך וכו'. ולפיכך היא

מאה ותשעין רקיעין, וכלהו מרתתין וזעין * קמיה. ב) ואוריד צ) דמעין על דא, ונפלי אינון דמעין רתיחין כאשא לגו ימא רבא, ומאינון דמעין קאים ההוא ממנא דימא, ואתקיים, וקדיש שמיה דמלכא קדישא, וקביל עליה למבלע כל

מסורת הזהר

צ) ב"א רנד שמות קלה שיג שמב ויקהל יד כא מקודי תצא נשא רכב שכו שלח רפה.

דרך אמת ב) בראשית כו ע"ב ושמות יט ע"א ויקהל קצו ע"א.

חזווא דר חייא

הסולמ

מאמר

לעפרא, שמבחינת הזווג הזה היא חסרה שם. כי היא סוד העשר החסרות מארבע מאות.

וכלהו מרתתין וזעין קמיה: סוד הכאת המסך באור העליון הוא בסוד רתת וזיע, והיינו מתוך יראה שלא יקבל יותר מגבולו.

וז"ש, ואוריד דמעין על דא: המוחין דקומת חכמה מכונים עינים. כי ה' הספירות דראש נק' גלגלתא, עינים, ואח"פ. וכמו שאלו הטפות שהעינים פולטות אותן מהן ולחוץ. נק' דמעות, כן אלו הטפות שקומת חכמה פולטתן ממנה ולחוץ מכונות דמעות. וענין פליטת טפין אלו, הוא כי נתבאר לעיל בסמוך (בד"ה בענט בעיטיו). בסוד הזווג דהכאה, כי האור העליון הנמשך לתחתון ופוגע במסך הוא בועט ומכה בו, שפירושו שרוצה להמשך למטה מהגבול שבמסך, אלא שתיכף ומיד המסך מתחזק עליו ודוחה אותו לאחוריו, כי אינו נותן לו לעבור גבולו, ע"ש. אמנם בינתיים, היינו מטרם שהמסך דחה אותו לאחוריו, היו נמשכות בהכרח איזה טפות קטנות מאד, מהאור העליון, למטה מגבולו של המסך, שהמסך עם כל זריזותו לא הספיק לדחותן ממנו ולמעלה. ותדע, שאלו הטפות לא תוכלנה להכלל בקומת החכמה שיצאה בתחתון, להיותן בלי לבוש של או"ח. והן נפלטות ויוצאות לחוץ מן פריצוף החכמה, והן המכונות דמעות. וז"ס שבעת שהאדם הגשמי מתמלא רחמים ואהבה על חבירו הוא מוריד דמעות מעיניו, כי זה נמשך משורש הדמעות הרוחניות האמורות, כי כל דבר רוחני הנוהג בעליונים מכה ומוציא לו ענף בבריות הגשמיות כנודע. כי מה שהאור העליון בועט ומכה על המסך לעבור גבולו, הוא משום שהאור העליון נמשך תמיד רק מא"ס ב"ה שלמעלה מעולם הצמצום, שאינו נבחן שם שום גבול ח"ו. ומתוך שהאור העליון חושק ומתאוה להתפשט

בתחתון, ע"ד שאמרו חז"ל נתאוה הקב"ה לדור בתחתונים, וכן שכינה בתחתונים צורך גבוה. ע"כ, הוא בועט ומכה על הגבול שבמסך להמשך למטה מגבולו והמסך מחזירו לאחוריו בסוד או"ח. אשר בינתיים נפלטו דמעות לחוץ כנ"ל. הרי שהדמעות האלו באו מתוך הרחמים והאהבה אל התחתון. ולכן גם בענף הגשמי נפלטו תמיד דמעות בעת שמעו הומים ומתעוררים באהבה וברחמים על חבירו. אבל הדמעות הרוחניות אינן נאבדות כמו הגשמיות, כמ"ש להלן.

וז"ש, ונפלי אינון דמעין רתיחין כאשא לגו ימא רבא: וה"ס הכתוב, כי עזה כמות אהבה קשה כשאלו קנאה רשפיה רשפי אש שלהבת יה (שה"ש ח'), כי נתבאר שאלו הדמעות באות מתוך רחמים ואהבה מהאור העליון אל התחתון. וכמו שתמצא בענף הגשמי בעת שהאדם נכמרו מעיו באהבה ורחמים על חבירו נמצאות הדמעות רותחות כפי מדת כמירת מעיו עליו. כן הוא בדמעות האמורות שהן רותחות מאד כאשר, בסוד רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה. וזה אמרו דמעין רתיחין כאשא לגו ימא רבא ומדת המלכות מצד החכמה נק' ימא רבא, כי ממנה נמשכים מים רבים אדירים משברי ים.

וז"ש, ומאינון דמעין קאים ההוא ממנא דימא ואתקיים: היינו אותו השר של הים שנהרג בעת בריאת העולם. כמ"ש חז"ל (ב"ב ע"ד) על הפסוק ובתבונתו מחץ רהב, שבעת שנאמר לו יקוו המים אל מקומו אחד (בראשית א'). לא רצה לבלוע מימי בראשית, ואומר, שמאלו הדמעות הנפולות לימא רבא, הוא קאים ואתקיים, שהולך ע"י ושב לתחיה.

וז"ש, וקדיש שמיה דמלכא קדישא וקביל עליה למבלע כל מימיו דבראשית: כי בעת בריאת העולם לא הגיע שום תיקון אל המלכות דמלכות, כי המאציל תיקן את העולמות

מימיו דבראשית, ויכנוש להו לגויה, בשעתא דיתכנושון כל עממיא על עמא קדישא, וינגבון מיא, ויעברון בנגיבו.

(נו) אדהכי, שמע קלא דאמר, פנון אתר פנון אתר, דהא מלכא משיחא אתי למתיבתא דרבי שמעון, בגין דכל צדיקייא דתמן (p) רישי מתיבתא. ואינון

מסורת הזהר

(p) שלח קיא.

חזוה דר' חייא

הסולם

מאמר

ש"צ ריקיעין, שהוא רק בס"ר דמלכות, והמלכות דמלכות נשארה שכיבת בעפרא, שנדמה לנו, שאין המלך זוכר אותה כלל, הנה אינו כן, אלא שפוקד אותה עם כל זווג וזווג, כי בכל זווג נפלטות דמעות לחוץ מכח הבעיטין דבעיט בש"צ ריקיעין, ואינון נאבדות אלא נופלות לימא רבא שה"ס המלכות דמלכות הנ"ל, המקבלת תיקונה ע"י הדמעות הללו לאט לאט, שבשיעור הזה הולך וקם לתחיה שרו של ים, עד שמתקבצות הדמעות לשיעורן המספיק לברר המלכות כולה, שזה יהיה בעת שתתקבצנה כל האומות שבעולם בבת אחת על ישראל, ואז יקום שרו של ים לתחיה ויבלע כל מימיו דבראשית כי המלכות דמלכות תקבל תיקונה משלם. הרי שהמלך פוקד לאילתא בכל יום ויום, עד שתקבל תיקונה משלם. וכאן נגלו לרבי חייא כל משאלותיו, כי ראה ששום דבר אינו מתבלה ח"ו בעפרא אלא להיפך, שיש עליו זווג בכל יום ויום, כמו שנשבע לו מט"ט.

(נו) אדהכי שמע קלא וכו': בתוך כך שמע קול שאמר, פנו מקום פנו מקום, כי מלך המשיח בא לישיבתו של ר' שמעון. משום שכל הצדיקים שם הם ראשי ישיבות שאותן הישיבות ידועות הן שם. וכל אלו החברים שבכל ישיבה, עולים מישיבה שבכאן לישיבה שברקיע, ומשיח בא בכל אלו הישיבות, וחותרם תורה מפיהם של החכמים. ובשעה ההיא בא המשיח, לישיבתו של ר' שמעון, מעוטר מן ראשי הישיבות בעטרות עליונות.

פירוש. כי מכח הגילוי הגדול הזה, שבשבעת מט"ט, שהוא בחינת גילוי הקץ, נתעלו מאד כל אלו הצדיקים שהיו במתיבתא דר"ש, ומכ"ש אלו ב' בתות הצדיקים שהם היו הגורמים לביאת מט"ט ושבעתה, שעייז השיגו מעלות נפלאות ביותר, ונתעטרו כולם והגיעו למדרגות רישי מתיבתא. כי בכל מתיבתא ומתיבתא יש חברי המתיבתא, ויש עליהו

העולמות אבי"ע בסוד מ"ן דבינה, ולא במ"ן דמלכות שזה הספיק רק לט"ר דמלכות ולא למלכות דמלכות, כנ"ל. וז"ס מ"ש חז"ל על הפסוק עמי אתה (ישעיה נא), עמי אתם בשותפות, אני התחלתי העולמות ואתם גומרים אותם כי המלכות דמלכות כל תיקונה מוטל רק על התחתונים, ולפיכך כשנאמר לו לשר הים, יקו המים אל מקום אחד (בראשית א'), סירב ולא רצה לבלוע כל מימי בראשית, כי הקליפות היו גזרות עליו מחמת חסרון התיקון של המלכות דמלכות, וע"כ נהרג. אמנם אלו הדמעות הנ"ל, הן המבררות והמתקנות את המלכות דמלכות, וע"כ נותנות חיות לשרו של ים, שיוכל לעמוד לקדש שמייה דמלכא קדישא, דהיינו לקיים ציוויה דמאריה ולמבלע כל מימיו דבראשית, כי אז תתבטלנה כל הקליפות שבעולם, וכל כחות הרשע, ויקו כולם אל מקום אחד, שה"ס אצילות, כי עולם האצילות יתפשט בשוה עם רגלי א"ק עד לעולם הזה, ויהיה גמר התיקון, כי ישוב הבי"ע להיות אצילות, וז"ש ומאינון דמעין קאים ההוא ממנא דימא ואתקיים וקדיש שמייה דמלכא קדישא, וקביל עליה למבלע כל מימיו דבראשית.

וז"ש, בשעתא דיתכנושון כל עממיא על עמא קדישא: כי זה יהיה לעתיד בגמר התיקון, שאז כל אומות העולם תתקבצנה בבת אחת להשמיר את ישראל ח"ו, ואז יתגלה זה, ששרו של ים יבלע כל מימיו דבראשית, וינגבון מיא ויעברון בנגיבו, שיתיבשו המים ובי"ו יעברו ביבשה. שז"ס כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות (מיכה ז'), אבל אז היתה רק התחלה, כי לא היה אלא בים סוף, ורק לשעתו, אבל בגמר התיקון יבולע המות לנצח. ובוה, ביאר מט"ט היטב את השבועה שלה, שנשבע, דמלכא מפקד בכל יומא ודכיר לאילתא די שכיבת לעפרא, כי הגם שהזווג שעושה בכל יום עם שכינתיה, הוא רק בבחי

מתיבתי דתמן רשימין אינון. וכל אינון חברין די בכל מתיבתא, סלקי ממתבתא דהכא (ו) למתיבתא דרקיעא. ומשיח אתי בכל אינון מתיבתי, (ש) וחתים אורייתא מפומייהו דרבנן. ובההיא שעתא אתי משיח מתעטר מן (ס) רישי מתיבתי בעטרין עילאין.

(נח) בההוא שעתא, קמו כל אינון חברייא, וקם ר' שמעון, והוה סליק נהוריה עד רום רקיע אמר ליה רבי זכאה אנת, דאורייתך סלקא (ת) בתלת מאה

חלופי גרסאות

נ נ"א וסתים (אה"ל). ס נ"א ריחי.

מסורת הזהר

(ו) שלח קטו (מתיבתא דמט"ט) ז"ח ד' לו. (ש) ז"ח ד' לו. (ת) נשא יט.

חזוה דר' חייא

הסולם

מאמר

אלו המתיבתות להתעטר מחידושי תורתם של חברי המתיבתא. ועתה זכו כל אלו חברי המתיבתות להיות בדרגת רישי מתיבתי לאותם המתיבתות. וזהו שמסיק בההיא שעתא אתי משיח מתעטר מן רישי מתיבתי, בעטרין עילאין, אמנם עתה אחר שכל אלו חברי המתיבתות זכו למדרגת רישי מתיבתי, נמצא שמושיח נתעטר מאורייתא דרישי מתיבתות, ונמצא מתעטר מן רישי מתיבתי בעטרין עילאין ביותר.

עליהו רישי מתיבתא, וההפרש ביניהם, כמבחינת ר"ק של המדרגה. לבחינת ג"ד של המדרגה. וז"ש אדהכי שמע קלא דאמר פנון אתר, פנון אתר, דהא מלכא משיחא אתי, שבעת שגילה מט"ט סוד הקץ. יצא קול ואמר פנו מקום, פנו מקום, בי המלך המשיח בא כי ענין הקץ קשור בענין מלך המשיח. ונותן טעם על מה שזכו לזה כל הצדיקים שבמתיבתא דר"ש. שהוא בגין דכל צדיקיא דתמן, רישי מתיבתא כי לזכות לקבל פניו של המשיח. צריכים להשואת הצורה עמו. וסוד מלך המשיח ה"ס אור יחידה כנודע. ולפיכך, לולא שזכו כל החברים להשיג בחינת רישי מתיבתא, לא היו זוכין לקבל פניו של המשיח. וז"ש בגין דכל צדיקיא דתמן רישי מתיבתא.

(נח) בההוא שעתא קמו וכו': באותה שעה קמו כל החברים, וקם ר' שמעון, ואודו היה עולה עד רום הרקיע. אמר לו המשיח: רבי, אשרי לך, שתודתך עולה בשלש מאה ושבעים אורות, וכל אור ואור מתפרש לשש מאות ושלושה עשר טעמים, עולים וטובלים בנהרי האפרסמון הטהור. והקב"ה הוא חותם תודה מישיבתך, ומישיבת חזקיה מלך יהודה, ומתוך ישיבת אחיה השלוני.

וז"ש, ואינון מתיבתי דתמן רשימין אינון וכו', סלקי ממתבתא דהכא למתיבתא דרקיעא: משמענו, שלא לחשוב שבחינת רישי מתיבתא הוא ג"ר של מדרגות נמוכות. לזה אומר, ואינון מתיבתי דתמן היו במדרגות גבוהות מאוד נעלות, עד שהחברים כולם של אלו המתיבתות זכו לעלות משם למתיבתא דרקיעא. ועתה זכו כל אלו החברים לבחינת רישא דאלו המתיבתות. וזה אמרו ואינון מתיבתי דתמן רשימין אינון שהם רשימין במדרגות גבוהות מאד נעלות. עד וכל אינון חברין די בכל מתיבתא, סלקי ממתבתא דהכא למתיבתא דרקיעא שכל החברים משם היו זוכין לעלות משם למתיבתא דרקיעא, ולא עוד אלא גם משיח אתי בכל אינון מתיבתי וחתים אורייתא מפומייהו דרבנן כלומר, כל כך גבה מעלת חברי המתיבתות האלו, עד שהמשיח בא בכל (וטויי דף ד' ע"ב)

פירוש. שבעת שנגלה להם המשיח, ובא למתיבתא דר"ש, אז קמו כל החברים ור"ש קם באותה המדרגה עד והוא סליק נהוריה עד רום רקיע. וזה רומז שר"ש השיג לאותו האור של עשרת הדקיעין החסרים מחמת השער הסתום של המלכות דמלכות. וז"ש והוה סליק נהוריה עד רום רקיע. שה"ס אור יחידה.

וז"ש, דאורייתך סלקא בתלת מאה ושבעין נהורין, וכל נהורא ונהורא אתפרשת לתרי"ג טעמין וכו' דאפרסמוןא דביא: כלומר, דאורייתא דיליה סלקת לעתיק יומין, שבו כל ספירה סלקא עד מאה אלף. וד' הספירות חו"ב תו"מ, הן בו ד' מאה אלף. כי יחידות בנוקבא, ועשרות בנ"א, ומאות באמא

ושבעין נהורין וכל נהורא ונהורא אתפרשת לשית מאה ותליסר טעמין ם סלקין ואסתחין בנהרי ם אפרסמונא דכיא. וקב"ה איהו חתים אורייתא ממתבתך, וממתבתא דחזקיה מלך יהודה, ומגו מתיבתא ם דאחיה השילוני.

נט) ואנא לא אתינא למחתם ממתבתך, אלא ם מארי דגדפין אתי ם הכא, דהא ידענא דלא ייעול גו מתיבתי אחריתי, אלא במתיבתך. בההיא שעתא סח ליה ר' שמעון, ההוא אומאה דאומי מארי דגדפין. כדין אודעזע משיח וארים קליה, ואודעזעו רקיעין, ואודעזעו ימא רבא, ואודעזעו ם לוינתן, וחשיב עלמא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

א) לך דפא וישלח ריזו יתרו שמג תלט תרומה רז שעו ספרא דצניעותא יז ויקהל קיז נשא שנו שסב פנחס תתצא ז"ל ד' לט : גב : עו : ב) בהשמטות ח"ג ד' שט. (ד"י). ז"ל ד' יט. ג) ויקהל קלט ת"ז בהקדמה ד' ב : (בעל כנפים) ת"ל ד' עה. ז"ל ד' לג. מה. ד) ב"א תח תולדות מג מה ויחי תשעד שמות קצא שנט בא לט בשלח קא קמג משפטים רעב אחרי מות לה עה נשא ריז שלח לך רסא רעב שא כי תצא סו ת"ז תכ"א ד' מג : גב :

דרך אמת ג) בעל הכנפים והוא מטטרוין שר הפנים.

הסולם

מאמר

חזווא דר' חייא

חתים אורייתא מפומייהו דרבנן, כי הוא מתגדל ומתעטר ע"י חדושי התורה של כל הצדיקים. ונודע מ"ש חז"ל (סנהדרין צט.), שכל הנביאים לא נבאו אלא לימות המשיח, אבל לע"ל עין לא ראתה אלהים זולתך (ישעיה ט"ד). כי אז כבר תתוקנה כל המדרגות השייכות לימות המשיח, וכלהו רזין דאורייתא יהיו בבחי' עין לא ראתה וכו'. ואז נבחן דקב"ה חתים אורייתא. וכיון דאורייתא דאילין ג' ראשי נשמות היא מבחינת לאחר ימות המשיח, דהיינו מבחינת עין לא ראתה וכו' לכן א"ל משיח, כי קב"ה חתים אורייתא ממתבתך, וממתבתא דחזקיה מלך יהודה, ומגו מתיבתא דאחיה השילוני, בי אלו הג' זכו לרזין דאורייתא דעין לא ראתה אלקים זולתך, וקב"ה עצמו חתים אורייתא מפומייהו.

באמא, ואלפים באבא, ורבווא בא"א, ומאה אלף בעתיק. אמנם לפי"ז היה לו לומר, דאורייתך סלקא בד' מאה נהורין דכל נהורא סלקא לאלף טעמין, דהיינו ד' מאה אלף. אלא רמו לו, כי מבחינת האורות שהם מאמא אינו משמש בד' מאות אפי' בהשלמות, רק בש"ע. שה"ס מן השלשים הכי נכבד ואל השלשה לא בא (שמואל ב' כ"ג). כי אע"ג דנהוריה סלקא עד רוב רקיעא כמ"ש לעיל, מ"מ אל ג"ר של המאה העליון של הי' לא בא, ונמצא לו רק ש"ע נהורין חסר הלי' העליונים, ועד"ז מבחינת האלפים, שהן אורות דאבא אינו משמש בג"ר ממש דכל אלף, אלא רק בור"ק דכל אחד, שהן שש מאות, ובמקום ג"ר דכל אלף הוא משמש ב"ג, שהם בחי' חכמה דל"ב נתיבות, (כנ"ל במראות הסולס אות ב' ד"ה ועס זה ע"ש). כי סוד י"ג הם חכמה דל"ב נתיבות הנק' אפרסמונא דכיא. וזה שאמר לו דאורייתך סלקא בש"ע נהורין, וכל נהורא ונהורא אתפרשת לתרי"ג טעמין, סלקין ואסתחין בנהרי אפרסמונא דכיא, אשר בד' המאות דאמא חסרים השלשים דחכמה עליונה ואין בה רק ש"ע, ובכל אלף חסרות ד' המאות העליונות שהן מחכמה קדומה. ובמקומן משמש י"ג נהרי דאפרסמונא דכיא, ואין בכל אלף רק תרי"ג, כי כן הם העולים כל רזין סתימין עלאין ממתבתא דר"ש. וקב"ה איהו חתים אורייתא ממתבתך וכו' : כי אומר לעיל דמשיח (דפו"י דף ד' ע"ב)

ז לאתהפכא, אדהכי חמא לר' חייא לרגלוי דרבי שמעון. אמר, מאן יהיב הכא בר נש לביש מדא דההוא עלמא. ^ק אמר רבי שמעון דא איהו רבי חייא, נהירו דבוצינא דאורייתא. אמר ליה, יתכנש הוא ובנוי, וליהוון ממתבתא דילך. אמר רבי שמעון זמנא יתייב ליה. יהבו ליה זמנא.

ס) ונפק מתמן מזדעזע, וולגן עיניו דמעין. אזדעזע רבי חייא, ובכה ואמר, זכאה חולקהון דצדיקיא בההוא עלמא, וזכאה חולקיה דבר יוחאי דזכה לכך. עליה כתיב ^ה להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא.

מאמר עמי אתה בשותפא

סא) בראשית. ר' שמעון פתח, ^ה ואשים דברי בפוך. כמה אית ליה לבר נש ר' לאשתדלא באורייתא יממא וליליא, בגין דקבי"ה ציית לקלהון דאינון

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ה) (משלי ח) לך רמא ויצא רט רלב ויגש יו ויחי תרמח תרומה תשלח שמיני צב פנחס תקה תתסה ר"ז תס"ה ד' צו : בהשמטות ת"ה ד' קמא. ז"ח ד' ל. מט : (1) (ישעיה נא) להלן סה צו קסב ר"ז תס"ט ד' קה. קה. קיה.

חזווא דר' חייא

הסולם

מאמר

בעוה"ז. א"כ הוא צריך להסתלק וליכנס למתיבתא דר"ש בג"ע. ולמה לו להיות עוד בעוה"ז בחנם.

ו"ש, אמר ר"ש זימנא יתייב ליה : כלומר, ר"ש הוכיח לו שיש ליתן לו זמנא מחדש, כי הוא צריך עוד להיות בהאי עלמא ולעסוק בתיקונים חדשים. ואז יהבו ליה זמנא כלומר, שהמשיח ור"ש הודיעו לו מה שיש לו עוד לעשות בעוה"ז.

ס) ונפק מתמן מזדעזע וכו' : ויצא המשיח משם כשהוא מזדעזע, ועיניו זולגות דמעות. נזדעזע ר' חייא, ובכה, ואמר, אשדי חלקם של הצדיקים בעולם ההוא, ואשרי חלקו של בן יוחאי שזכה לכך. עליו כתוב, להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא.

פירוש, כי המשיח נפק ממתבתא דר"ש וזלגין עיניו דמעין מרוב הגעגועים לגאולה השלמה. ומהאי טעמא אזדעזע גם רבי חייא.

מאמר עמי אתה בשותפא

סא) בראשית, ר' שמעון פתח וכו' : בראשית : ד"ש פתח, ואשים דברי בפוך. כמה יש לו לבן אדם לעמול בתורה יום ולילה, כי הקב"ה מקשיב לקול העוסקים בתורה, ובכל מלה המתחדשת בתורה, על ידי האדם ההוא העמל בתורה, עושה רקיע אחד.

פירוש

אמר לו, יאספו הוא ובניו, כלומר שיפטרנו מן העולם הזה, ויהיו מן הישיבה שלך. אמר ר' שמעון, זמן ינתן לו. נתנו לו זמן.

פירוש, משיח א"ל כי לא בא למחתם אלא משום דמארי דגדפין אתא למתיבתא שלו, הרוצה לדעת מה שאמר לו. ומה שאמר דהא ידענא דלא ייעול גו מתיבתי אחריתי, היינו לאפוקי ממתבתא דחזקיה מלך יהודה ואחיה השלוני.

ו"ש, אזדעזע משיח וארים קליה וכו' : כי מחמת גילוי הקץ שגילה מט"ט, שבעת ההיא יהיו צרות נוראות על ישראל, שידעזעו הרקיעין, וכן ימא רבא, ועלמא יתהפכא, בסוד וחד חרוב (סנהדרין צו) ע"כ ארים קליה כי רצה להמתיק כל אלו הזעזועין.

ו"ש, מאן יהיב הכא בר נש לביש מדא דההוא עלמא : המשיח התפלא על רבי חייא על היותו מלובש בגוף הגשמי של העולם הזה, דהיינו, מדא דההוא עלמא. כי אחר שזכה להיות הכא, וזכה להאי גילוי דמט"ט ולשבועתו, נמצא שכבר תיקן כל בחינת הרע (כנ"ל אות נ"ו ד"ה בשאנתא דיתכנשו). ע"ש. וכן זכה לקבל פני המשיח. נמצא שגמר כל עבודתו בעוה"ז, ואין לו מה לעשות עוד

Ⓢ דמתעסקי באורייתא, ובכל מלה דאתחדש באורייתא, על ידא דההוא דאשתדל באורייתא, עביד רקיעא חדא.

חלופי גרסאות

Ⓢ ג"א דאשתדל (אה"ל).

עמי אתה בשותפא

הסולם

מאמר

לגמרי, שה"ס עין לא ראתה אלהים זולתך. ואלו העולמות דעין לא ראתה שישלימו הצדיקים. נק' שמים חדשים וארץ חדשה כי הם חדשים ממש שעוד לא היו במציאות לגמרי. משא"כ אלו שמים וארץ שהצדיקים מחדשים ומחזירים אותם כמו שהיה במעשה בראשית קודם החטא דאדה"ר, אינם נקראים שמים וארץ חדשים ממש, שהרי היו פעם בעולם, כי כבוד המאציל תיקן אותם מעצמו קודם החטא, אלא שהם מחדשים כי לאחר שנפגמו ונתבטלו חזרו ונתחדשו. וע"כ אין הצדיקים האלו נחשבים עוד לשותפים עמו ית'. הרי שהמקרא ואשים דברי בסוף שמביא ר"ש, כוונתו הוא על המוחין העלאין שגם אדה"ר היה חסר מהם, שאלו נתחדשו ממש ע"י הצדיקים, כי לא יצאו עוד מהמאציל, וע"כ נחשבים הצדיקים בהם לשותפים ממש.

ו"ש, קב"ה ציית לקלהון דאינון דמתעסקין באורייתא ובכל מלה דאתחדש באורייתא וכו'; ז"א נקרא קול, ונוקבא שלו נקראת דיבור, וכשהצדיק עוסק בתורה מעלה מ"ן לזו"ן, בקול ודיבור דאורייתא שלו, שהקול עולה לז"א, והדיבור לנוקבא, ו"ש קב"ה ציית לקלהון דאינון דמתעסקין באורייתא, כי קול התורה עולה למ"ן לז"א, הנק' קב"ה. ובכל מלה דאתחדש באורייתא וכו' עביד רקיעא חדא, מלה פירושו דיבור, וכל דיבור ודיבור המתחדש באורייתא של העוסק בתורה עולה למ"ן לנוקבא הנק' בשם מלה ודיבור. שע"ז נעשה רקיעא חדא, רקיע, ה"ס המסך שעליו נעשה הזווג דקב"ה ושכינתיה, שזה נעשה ע"י המ"ן, שהצדיקים מעלים בעסק תורתם.

וענין חידוש שאומר בהמלה דאורייתא ואינו אומד חידוש בהקול דאורייתא. הוא משום שהנוקבא צריכה לכל זווג בנין יסודה מחדש, כי אחר כל זווג חוזרת להיות בתולה, וע"י המ"ן דצדיקים מתחדש בה תמיד בחינת היסוד שלה, דהיינו בית הקבול לאורות דז"א, ולפיכך אומר ובכל מלה דאתחדש באורייתא כי המלה שהיא מלכות מתחדשת ממש ע"י

דבר

פירושו, השי"ת נתן את כח הדיבור שלו בפיהם של הצדיקים, כמו שמסיק עמי אתה, למהוי שותפא עמי. מה אנא במלולא דיילי עבדית שמים וארץ כד"א בדבר ה' שמים נעשו, אוקי הכי את. כן הצדיקים יבראו שמים בכח הדיבור שלהם. ובוז פתח ר"ש את המקרא בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, וברא לשון סתימא הוא, לישנא דסגור ולא פתח. כנ"ל, ויש להבין למה עשה אותם בסתימו, ואומר שעשה בן בכדי לשים גמד תיקונם של שמים וארץ בדיבור דצדיקים, ולעשותם שותפים עמו ית' בבריאת שמים וארץ. וזה שמביא הכתוב ואשים דברי בסוף.

ומבאר לפנינו, שיש בזה ב' בחינות של חידוש שמים וארץ, שנתן בפיהם של הצדיקים: א) לתקן חטאו של אדם הראשון, כי המאציל עשה התיקון שמים וארץ באופן הנעלה קודם חטאו של אדם הראשון, כמו שהכתובים מבארים לנו במעשה בראשית, אשר הזו"ן דאצילות עלו לא"א וא"א עלאין, ואדם הראשון עלה והלביש את ישו"ת וזו"ן דאצילות, והיה לו לאדה"ר נר"ן דאצילות הנק' זיהרא עלאה עד שעקבו של אדה"ר היה מכהה גלגל חמה (ע"ן ב"ב נח). ואחר החטא דעצה"ד ירד עד לעוה"ז הגשמי (ע"ן חגיגה יב), והנר"ן שלו באים לו עתה מג' עלמין דבי"ע דפרודא, ושמים וארץ דאצילות ירדו בסבתו לבחינת ו"ק ונקודה מטבור דא"א ולמטה, ומוטל על הצדיקים תיקון זה לתקן כל הפגמים שנעשו ע"י החטא, ולחזור ולחדש את השמים ואת הארץ דאצילות שהם זו"ן ולהעלותם לא"א ילאו"א כמו שהיו לפני החטא, והצדיקים עצמם יקבלו בחזרה את הזהרא עלאה של אדה"ר שהיא נר"ן מעולם האצילות. ב) כי גם אדה"ר קידם החטא לא היתה לו כל השלמות שרצה המאציל להעניק לה, וע"כ אחר שהצדיקים יתקנו החטא דעצה"ד, וישיגו השלמות דנר"ן דאצילות שהיתה לו לאדה"ר קידם החטא, מוטלת עליהם עבודה מחדש, דהיינו להמשיך כל המוחין העליונים, שעוד לא היו בעולם

(דטרי דף ד' ע"ב)

(סב) תנן בההיא שעתא (א) דמלה דאורייתא אתחדשת מפומיה דבר נש, ההיא מלה סלקא ואתעתדת קמיה דקב"ה. וקב"ה נטיל לההיא (ח) מלה ונשיק לה, ועטר לה בשבעין עטרין גליפין ומחקקן. ומלה דחכמתא דאתחדשא, סלקא ויתבא על רישא דצדיק חי עלמין. וטסא מתמן, ושטא בשבעין אלף עלמין,

מסורת הזהר.

(ז) שלח לך רצד שה שו בלק כ פנחס קלב בהשמטות ח"ג ד' שג. ז"ח ד' נג. ח) ויקהל קכט קלו קדושים צב אמור רצו.

הסולם

מאמר

עמי אתה בשותמא

דבר תורה של הצדיק. כי אחר כל זווג חוזר ונעלם בית הקבול שלה. כמבואר.

שבועים, ובחי' המוחין נק' עטרין, וע"כ נק' **שבועין עטרין**. ואומר שהם גליפין ומחקקן, כלומר, שע"י המ"ן דצדיקים הם נעשים לבית קבול לשבעין עטרין הללו. וז"ש, ומלה דחכמתא דאתחדשא סלקא ויתבא על רישא דצדיק ח"י עלמין: נתבאר לעיל שיש ב' בחינות חידושין דשמים וארץ, שהם זו"ן, א) להחזיר העטרה ליושנה כמו שהיתה מטרם חטאו של אדה"ר, ותדע שמבחינת החידוש הזה נק' הנוקבא בשם מלה דאורייתא, והיינו שביאר ר"ש עד הנה. (ב) חידוש שמים וארץ בבחינת מוחין עלאין שאפילו אדה"ר לא השיג אותם, ומבחינה זו נק' הנוקבא בשם מלה דחכמתא. וחידושה הולך עתה ומבאר לפנינו, ואומר ומלה דחכמתא דאתחדשא סלקא ויתבא על רישא דצדיק ח"י עלמין, דהיינו בסוד שאמדו רז"ל צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם. (ברכות ז'): כי ע"י המ"ן של הצדיקים, השלמים כבר בזהרא עילאה דאדה"ר, כמו ר"ש וחבריו, עולה הנוקבא דז"א להיות עטרה לראש צדיק, שהיא הז"א מבחינת היסוד שלו, שה"ס ח"י עלמין. פירוש, אור החכמה נק' אור חיה, והואיל שאי אפשר לז"א להמשיך אור חיה זולת ע"י הנוקבא (כנ"ל אות ה' ד"ה ונציב ע"ש). נבחן שאינו ח"י רק כשהוא בזווג עם הנוקבא, הנק' **עלמא**, ע"כ נק' אז ח"י עלמין. וכן נבחן, שהנוקבא היא עטרה על ראשו, כלומר, שהמוחין הנק' עטרה הם מבחינת הנוקבא, שלא היה זוכה בהם זולתה. גם זה סוד שלא זו מחבבה עד שקראה אמי, (מדרש טה"ש פ"ג) כי המסובב נבחן לבן הסבה שלו, ומתוך שהנוקבא היתה סבה לאור החיה דז"א, הרי מבחינה זו נעשית הנוקבא לאמו.

(סב) תנן בההיא שעתא וכו': למדנו, באותה שעה שדבר תורה מתחדש מפי האדם, הדבר ההוא עולה והועד לפני הקב"ה. והקב"ה לוקח אותו הדבר ונושק אותו, ועטר אותו בשבעים עטרות מפותחות ומחקקות. ודבר החכמה שנתחדש, עולה ויושב על ראש צדיק חי העולמים, ומשם עף ושט בשבעים אלף עולמות, ועולה לעתיק יומין, שהוא ספירת הכתר. וכל דברי עתיק יומין, הם דברי חכמה בסודות הסתומים העליונים.

פירוש, ההיא מלה סלקא וכו': כלומר, בעת שהאדם מעלה מ"ן בדבר תורה שלו, אז ההיא מלה עליונה שהיא הנוקבא דז"א סלקא ואתעתדת קמיה דקב"ה לזווגא עמו. וז"ש, וקב"ה נטיל לההיא מלה ונשיק לה ועטר לה וכו': ב' בחינות נהגות בכל זווג זו"ן, הנק' זווג דנשיקין, וזווג דיסודות. כי נתבאר (לעיל במאמר אמא אוזיפת אחי ט"ז), כי לא אשתלים שמא עד דברא נהורא לנהוריה ואתלבש דא כדא, עש"ה. שפירושו, שמלבד קומת חכמה, צריך זווג ב' לקומת חסדים שתתלבש קומת החכמה בקומת החסדים, לפיכך, כל זווג כולל ב' זווגים: א) לקומת החכמה, וזווג זה נקרא זווג דנשיקין שהוא כפה דראש, דהיינו לקומת ראש וג"ר. ב) לקומת חסדים, וזווג זה נק' זווג היסודות, דהיינו לקומת חסדים. וז"ש וקב"ה נטיל לההיא מלה דהיינו להנוקבא ונשיק לה היינו זווג דנשיקין לקומת ג"ר, ועטר לה היינו זווג היסודות לקומת חסדים, שאו מתלבשת החכמה בחסדים והנוקבא מתעטרת במוחין שלמים.

וז"ש, **בשבועין עטרין גליפין ומחקקן**: המוחין השלמים של הנוקבא נק' **שבועין עטרין**. כי הנוקבא היא היום השביעי, וכשמקבלת מז"א, שהוא בסוד עשרות, נעשית

וז"ש, וטסא מתמן ושטא בשבעין אלף עלמין: אחר שנזווגה עם הז"א בסוד עטרה על ראש צדיק, היא מעופפת ועולה עוד למעלה

הקדמת ספר הזהר

וסליקת לגבי עתיק יומין וכל מלין דעתיק יומין, מלין דחכמתא אינון ברזין סתימין עלאין.

סג) וההיא מלה סתימא דחכמתא דאתחדשת הכא, כד סלקא אתחברת באינון ת מלין דעתיק יומין, וסלקא ונחתא בהדיהו, ועאלת בתמניסר עלמין

חלופי גרסאות

ת ג"א מלין זרזין דעתיק (אה"ל).

הסולם

עמי אתה בשותפא

ונחתא פירוש, שממשיכה אר"י ממעלה למטה. שאז מקבלת החכמתא ברזין סתימין עלאין הנ"ל. ואמרו כהדייהו מורה שנכללת עם האר"ח ואר"י שבעתיק עצמו.

וז"ש, ועאלת בתמניסר עלמין גניזין דעין לא ראתה אלהים זולתך: כי הזוג הזה הנעשה בעתיק, הוא ג"כ על היסוד דעתיק אשר שם, והוא ג"כ צדיק ח"י עלמין כמו יסוד דז"א בעת עליתו לאר"א עלאין כנ"ל. אלא ההפרש הוא כי היסוד הזה דעתיק עין לא ראתה אלהים זולתך. כי הזוג של היסוד נעשה על המסך בסוד ההכאה, המעלה אר"ח כדי להלביש את האר"י, כנודע. והנה למטה באר"א נבחן המסך לבחינת כנפים המכסות על האור העליון בעת שדוחים אותו לאחוריו, וזה מורה שיש בהם כח הדין, שז"ס שכל אר"ח נק' אור דין. משא"כ ביסוד עתיק הנ"ל, ששם נאמר לא יכנף עוד מוריד וגו', (ישעיה ל') כי אע"פ שהמסך מעלה אר"ח ממטה למעלה, מ"מ אין בו בחינת כנפים. וע"כ הוא מכונה ח"י עלמין גניזין דעין לא ראתה אלהים זולתך. כלומר, שאין שם עוד בחינת כנפים המכסות מעין זה, כי אין שם שום דינים אלא עין לא ראתה אלהים זולתך. והבן היטב, כי הבחינה שממטה למעלה נקראת גניזין אמנם היא בבחינת עין לא ראתה וכו'. וזה אמרו נפקי מתמן ושטאן זאתיין מליאן ושלמין כי נפקי מתמן היינו מסוד הזוג על המסך הנק' ח"י עלמין גניזין דעין לא וכו' ושטאן היינו שמעלה אר"ח ממטה למעלה. וזאתיין היינו שממשכת האר"י ממעלה למטה ואז הם מליאן ושלמין מלאים באר"י מחכמתא ברזין סתימין עלאין. ושלמים בבחינת אר"ח שאין בו שום דין אלא כולו רחמים גמורים בשה עם האר"י. ואז ואתעטרו קמי עתיק יומין שהם מוכנים להלביש את העתיק יומין. וז"ש, כההיא שעתא אר"ח עתיק יומין כחאי מלה וניחא קמיה מכלא: אר"ח ה"ס

ניחא

מאמר

למעלה, דהיינו לא"א, ושם מתקנות ז' הספירות שלה בסוד ז' רבוא עלמין, שהם ע' אלף. כי הספירות דא"א הן בסוד רבוא כנ"ל. ומשם היא עולה יותר עד עתיק יומין. וז"ש וסליקת לגבי עתיק יומין כי מא"א עולה עד עתיק יומין. והוא חושב העליות של זרזין בזה אחר זה עד עתיק יומין, הנעשה מכח המין של הצדיקים השלמים. כי בחינת הזוג דעטרה על ראש הצדיק, הוא ע"י עליה לאר"א ע"י, ומשם עולה לא"א בסוד ע' אלף עלמין, ומשם לעתיק, שהוא תכלית הגובה.

וז"ש, וכל מלין דעתיק יומין מלין דחכמתא, אינון ברזין סתימין עלאין: מפרש מעלת המוחין המושפעין לנוקבא ע"י עליה לעתיק יומין, ואומר וכל מלין דעתיק יומין, דהיינו כל הקומות המקובלות מעתיק יומין, הן מלין דחכמתא ברזין סתימין עלאין כלומר, שהם בחינת ג"ר דחכמה, כי מלין דחכמתא מורה על קומת החכמה, ורזין סתימין עלאין היינו ג"ר דחכמה. והן אינון מתגלות זולת ע"י עליה למקום עתיק יומין ולא למטה ממנו.

סג) וההיא מלה סתימא וכו': ואותו דבר החכמה הסתום שנתחדש כאן, בעולם הזה, כשהוא עולה, הוא מתחבר באלו הדברים של עתיק יומין, ועולה ויורד עמהם, ונכנס בשמונה עשר עולמות צפונים, אשר עין לא ראתה אלקים זולתך, ויוצאים משם ומשוטטים, ובאים מלאים ושלמים ונועדים לפני עתיק יומין. באותה שעה, עתיק יומין מריח באותו הדבר, ורצוי לפניו יותר מכל. אז, לוקח את הדבר ההוא ומעטר אותו בשלש מאה ושבעים אלף עטרות. ודבר חידושי התורה ההוא משוטט ועולה ויורד, ונעשה ממנו רקיע אחד.

פירוש, כי בעת עלית הנוקבא לעתיק יומין, היא נכללת בזוג אשר שם, והיא מעלה אר"ח וממשכת אר"י מבחינת עתיק יומין. וסלקא פירוש שמעלה אר"ח ממטה למעלה.

(וטרי דף ד ע"ב)

גניזין ^ט דעין לא ראתה אלהים זולתך, נפקי מתמן, ושאטן ואתיין מליאן ושלמין, ואתעתדו קמי עתיק יומין. בההיא שעתא ארח עתיק יומין בהאי מלה וניחא קמיה, מכלא. נטיל לההיא מלה, ואעטר לה ^י בתלת מאה ושבעין אלף עטרין. ההיא מלה טסת וסלקא ונחתא ואתעבידא רקיעא חדא.

מסורת הזהר

^ט (ישעיה סד) ב"ב כ קעו תמה נח קמו לך קב חיי שרה קלו ויחי קמא בשלח תו משפטים קבג תרומה תקנה תקנט תרעו תשלח ויקהל שיג ויקרא רטו צו סב אחרי מות תיב שלח לך גא צה חקת נז בלק ריד פנחס תקי ואתחנן קמג בהשמטות ח"ג ד' שא : (ד"י) ר"ן בהקדמה ד' יב. תמ"ח ד' פה. ז"ח ד' יג. : יח. כא : כו. לג : מט. : י' נשא יט (רבוה עלמין).

מאמר

הסולם

עמי אתה בשותפא

לבחינת רקיע, שדרך בו משיגים הצדיקים אותה קומת הזוג שנעשה עליו. והענין הוא, כשהמדרגה יורדת לצדיקים דרך הרקיע, נמצאת מתלבשת בלבוש הנמשך מהרקיעא ההוא, שהוא בחינת או"ח, המתהפך מהרקיע ולמטה, עם האו"י שמרקיע ולמעלה, וכן היא באה להשגת הצדיקים המלוכשים זה בזה.

ניחא דרוחא, כי הזווג הגדול והנשגב הזה גורם ניחא דרוחא מאד נעלה לעתיק יומין. והוא משום שכל העולמות כולם וכל שבחם נכללים אז בנוקבא. וז"ש וניחא קמיה מכלא, כי זה הניחא דרוחא מגיע לו מכלא מכל העולמות כולם בבת אחת, להיותה תכלית השלמות והגובה שעליה נבדאו העולמות.

וביאור הדברים הוא, כי אלו הצדיקים שזכו לשלמות ההיא, להעלות מ"ן לזווג הגבוה הזה, הנה כבר אין בהם מבחינת קבלה לצרכם עצמם ולא כלום, ומ"ן שהעלו היו רק כדי להשפיע ולא לקבל, ולפיכך הם מתקנים עם המע"ט והמ"ן, בחינת המסך לנוקבא, ומכשירים אותה לזווג הגדול הזה, שההכשר עצמו הוא סוד או"ח העולה מהמסך של הנוקבא ולמעלה, כי כל העולה ממטה למעלה, ה"ס השפעה ודחית הקבלה לעצמו, ואז נעשה הזווג דהכאה עם האור העליון, והאור העליון מתלבש בלבוש של או"ח העולה, והנה האור היורד ממעלה למטה ומתלבש באו"ח, הרי הוא בא לקבלת התחתון דהיינו לאותו צדיק שהעלה המ"ן, כי כל הבא מלמעלה למטה פירושו שבא לקבלה, וכיון שהאור העליון עובר לתחתון דרך הרקיע, נמצא נוטל עמו בחינת הלבוש דאו"ח מהרקיע, והתחתון מקבל האור העליון תוך לבושו זה, והפירושו הוא, כי גם אחר שבאה הקומה להשגת התחתון, אינו נהנה במשהו מן האור העליון היורד אליו, אלא לפי מדת השפעת נ"ד ליוצרו, דהיינו במדת הלבוש של או"ח המלביש על האור העליון. וזה נבחן למקבל על מנת להשפיע, ואינו מקבל משהו אם לא תמצא בו השפעה ליוצרו. וע"כ הקבלה מלוכשת תוך ההשפעה, או"י באו"ח, וזהו שמדייק ומדגיש ההיא מלה טסת וסלקא ונחתא ואתעבידא רקיעא חדא כלומר

ז"ש, נטיל להחיא מלה ואעטר לה בתלת מאה ושבעין אלף עטרין : פירושו, כי אז משפיע לה המוחין הנשגבים דעתיק עצמו, שהם חו"ב תו"מ, שכל אחת עולה מאה אלף, כי ספירות דעתיק, הן כל אחת מבחינת מאה אלף כנ"ל. אלא ההפרש הוא כי בשלשים העליונים של החכמה, ששם סוד משלשים הכי נכבד ואל השלשה לא בא (ש"ב כ"ג), כלומר, שאף על פי שהיא מקבלת ונכבדת גם מג"ר דחכמה דעתיק שהן שלשים אלף העליונים, כמו שאומד לעיל, עכ"ז אל השלשים אלף עצמם לא תוכל הנוקבא לעלות ולהלביש ממש, והטעם הוא כי אם היתה מלכשת גם שלשים אלף אלו, היתה הנוקבא מתבטלת בו, כנר בפני אבוקה, לכן אינה מקבלת מעתיק רק ש"ע אלף עטרין דהיינו ד' מאות אלף פחות שלשים אלף מטעם האמור.

וז"ש, ההיא מלה טסת וסלקא ונחתא ואתעבידא רקיעא חדא : טסת פירושו, מעופפת למעלה, וטסת וסלקא, היינו שהיא מעלה או"ח ממטה למעלה, ונחתא שע"י האו"ח שהיא מעלה יורדת עם אור ישר ממעלה למטה, ואתעבידא רקיעא חדא שע"י הלבשת או"ח לאו"י נעשה שם רקיע אחד, כי אותו המסך שנתקן במלכות כדי להעלות או"ח, שהוא הגיע לנוקבא ע"י מע"ט והמ"ן, שהעלו כדי להשפיע נ"ד ליוצדם כנ"ל. הנה אחד הזווג שנעשה עליו, הוא נעשה (דסו"י דף ד' ע"ב)

(סד) וכן כל מלה ומלה דחכמתא, א אתעבדין רקיעין קיימין בקיומא שלים קמי עתיק יומין, והוא קרי לון (ו) שמים חדשים: (ז) שמים מחודשים, סתימין דרזין דחכמתא עלאה. וכל אינון שאר מלין דאורייתא דמתחדשין, קיימין קמי * קב"ה, וסלקין ואתעבידו ארצות החיים. ונחתין, ומתעטרין לגבי ארץ חד, ואתחדש ואתעביד כלא ארץ חדשה, ב מההיא מלה דאתחדש באורייתא. (סה) ועל דא כתיב (ט) כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני וגו'. עשיתי לא כתיב, אלא עושה, דעביד תדיר מאינון

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

(כ) ב"א רלב ב"ב רמד. (ז) ויקרא רסח. (ח) (ישעיה סו) א ב"א אתעבדין רקיעין ל"ג. ב מההוא כצ"ל (אה"ל). ב"א רלב ויקרא רסח אחרי מות רכב ת"ז חל"א ד' עו. תסי"ט ד' עה:

מאמר

הסולם

עמי אתה בשותפא

ארץ חדשה, כי מה שהיתה מקודם לכן בחינת מלכות, היא עתה בחינת בינה. וז"ס עתיד הבין להיות ס"ג. והמ"ה להיות ע"ב. כי בחינת שמים הם ז"א. ועתה. במדרגת עתיק יומין הם ברזין דחכמתא עלאה, הרי שהמ"ה שהוא ז"א נעשה לבחינת ע"ב שהיא חכמה. ובחינת ארץ היא נוקבא דז"א נעשה לבחינת ס"ג שהיא בינה. ונמצא שסוד שמים חדשים וארץ חדשה הם מ"ה ובין שנתבטלו ונעשו לע"ב ס"ג.

(סה) ועל דא כתיב וכו': ועל זה כתוב, כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני וגו'. עשיתי לא כתוב, אלא עושה, לשון הוה, משום שעושה תמיד, שמים וארץ חדשים, מאלו החידושים והסודות של התורה. ועל זה כתוב, ואשים דברי בפיד ונצל ידי כסיתך לנטוע שמים וליסוד ארץ. השמים לא כתוב, אלא שמים. בלי ה' הידיעה מפני שאינו סובב על השמים ממעג אלא על שמים המחודשים שנעשו מדברי תורה.

פירוש, עשיתי לא כתיב אלא עושה, וכו' מורה בזה, שלא לטעות בפירוש הכתוב דשמים חדשים וארץ חדשה, שהוא כמו ענין של תיקון דבר הנעשה ונתחדש פעם אחת ודי. כי אינו כן, אלא הם ענין עבודת תמיד. כי הצדיקים שכבר נשלמו בזהרא עלאה, הם הולכים ועושים תדיר שמים וארץ חדשים. שז"ס צדיקים הולכים מחיל אל חיל (סוף ברכות). ומביא ראיה על זה, כי כתוב השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה ולא כתיב אשר אני עשיתי, הרי שאלו שמים וארץ הולכים ומתחדשים תדיר מחודשי אורייתא של הצדיקים הגמורים. וכן מביא

ראיה

בלומד, שאינו מקובל לתחתונים רק דוד הדקיע, דהיינו בבחינת לבושו עמו כנ"ל. (סד) וכן כל מלה וכו': וכן כל דבר ודבר של חכמה נעשים דקיעים עומדים בקיום שלם לפני עתיק יומין, והוא קורא אותם. שמים חדשים, כלומר, שמים מחודשים, שהם סתומים של סודות החכמה העליונה. וכל שאר דברי תורה המתחדשים, שאינם מבחינת חכמה עליונה, עומדים לפני הקב"ה, ועולים ונעשים ארצות החיים, ויורדים ומתעטרים אל ארץ אחת. ונתחדש ונעשה הכל ארץ חדשה, מכח דבר שהוא שנתחדש בתורה.

פירוש, כי כן הולכים הצדיקים ומעלים מ"ן תמיד וממשיכים המדרגות הנשגבות ההן מעתיק יומין ע"י אותם הרקיעים שנעשו ע"י הזווג העליון. ומאלו הרקיעים נעשו סוד השמים חדשים, שהם מתחדשים במדרגת עתיק יומין כנ"ל. וע"כ נק' אלו ההשגות הגבוהות בשם סתימין דרזין דחכמתא עלאה דהיינו על שבאות מלובשות בלבוש הנמשך מהרקיעין.

ו"ש, שאר מלין דאורייתא וכו' לגבי ארץ חד ואתחדש ואתעביד כלא ארץ חדשה: כי בכל קומה יש חו"ב תו"מ. ועד כאן היה המדובר רק מבחינת רזין דחכמתא לבדה, ולא מבינה וז"א ומלכות שבכל קומה. וז"ש, ואתעבידו ארצות החיים שנעשים כולם לבחינת בינה. הנק' ארץ החיים. ונחתין ומתעטרין לגבי ארץ חד היינו להמלכות הנקראת ארץ סתם ואתחדש ואתעביד כלא ארץ חדשה כי המלכות נתעטרה וקבלה כל המדרגות דארצות החיים, שהן בינה. וע"י זה עלתה המלכות להיות בינה. ונק' עתה

(דפו"י דף ד' ע"ב * דף ה' ע"א)

חדושין ורזין דאורייתא, ועל דא כתיב ו^ו ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתך לנטוע שמים וליסוד ארץ. השמים לא כתיב, אלא שמים.

(ס) א"ר אלעזר מהו ובצל ידי כסיתך. אמר ליה בשעתא דאתמסר אורייתא למשה, אתו כמה רבוא דמלאכי עלאין, ו^ז לאוקדא ליה בשלהובא דפומהון, עד דחפא עליה קב"ה. והשתא דהאי מלה סלקא, ואתעטרא וקיימא קמי קב"ה, איהו חפי על ההיא מלה, וכסי על ההוא בר נש, זלא ישתמודע לגבייהו, ד אלא קב"ה. ולא ה יקנאון לגביה, עד דאתעביד מההיא מלה, שמים חדשים וארץ חדשה. הה"ד ובצל ידי כסיתך לנטוע שמים וליסוד ארץ. מכאן דכל מלה דסתים מעינא, סלקא לתועלתא, ו^ח עלאה. הה"ד, ובצל ידי כסיתך. ואמאי אתחפי ואתכסי מעינא, בגין לתועלתא עלאה. הה"ד ו^ט לנטוע שמים וליסוד ארץ, כמה דאתמר.

(סז) ולאמר לציון עמי אתה. ולאמר לאינון תרעין ומלין דמצויינין אלין

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

(ג) (ישעיה נא) לעיל סא. (ט) בשלח שב. (ו) בשלח שג. ג נ"א ואתער, וצ"ל ואתערת (אה"ל). ד נ"א אלא (ישעיה נא) צו קסב. (ז) (שם) שם. (ק) (שם) שם פ קב"ה ליג. ה יקנאון (אה"ל). ו עלאה ליג (אה"ל). ת"ז תס"ט ד' קה : קיה.

עמי אתה בשותפא

הסולם

מאמר

לקב"ה בלבדו. ומבאר הטעם, שהוא כדי להעלים המדרגות הגדולות האלו ממלאכי השרת כדי שלא יקנאו בו. וענין הקנאה הזו של המלאכים, הוא בהיותם זכי החומר, נמצא כשמשתכלים בצדיק מגלים בו כעין פחיתות. בקנאתם עליו על המדרגה הגבוהה שזכה, ואח"כ נאחזים המקטרגים באותה הפחיתות שגילו בו המלאכים. ולפיכך, כשמתלבשת המדרגה בהאי לבוש של הרקיע, שהלבוש הזה מודד לו את המדרגה, שלא יקבל ממנו יותר רק לפי מה שהוא לתועלת העליון יתברך. הרי הוא נשמר מקנאת המלאכים, כי אז יכול הצדיק להיות נשמר מלפגום במדרגה בשוה ממש עם המלאכים.

ראיה מהכתוב לנטוע שמים, שאם היה זה לפעם אחת, היה צריך להכתב לנטוע השמים. בה' הידיעה. וכיון שכתוב שמים, משמע שנוהג תדיר.

ו"ש. דכל מלה דסתים מעינא סלקא לתועלתא עלאה : רומז בזה שהעין רואה, והלב חומד, ואינו יכול להשמר שתהיה מחשבתו נקיה רק לעשות נ"ר ליצרו, אלא שהוא מקבל גם לתועלת עצמו. אמנם הסתים מעינא דהיינו המלוכש בלבוש הרקיע, בטוח הוא שלא יקבל יותר ממה שעולה לתועלת העליון ית'. וזה אמרו ואמאי אתחפי ואתכסי מעינא, בגין לתועלתא עלאה כמבואר.

(ס) א"ר אלעזר מהו וכו' : אר"א. מהו ובצל ידי כסיתך. אמר לו, בשעה שנמסרה התורה למשה, באו הרבה רבבות מלאכים עליונים לשרוף אותו בשלהבת פיהם, עד שחיפה עליו הקב"ה. ועתה, שדבר החידוש שבתורה, עולה ומתעטר ועומד לפני הקב"ה, הוא מחפה על הדבר ההוא, ומכסה על אדם ההוא, שלא יודע להם אלא להקב"ה, ולא יקנאו אותו, עד שנעשה מדבר ההוא שמים חדשים וארץ חדשה. ז"ש ובצל ידי כסיתך לנטוע שמים וליסוד ארץ. מכאן, שכל דבר המכוסה מן העין עולה לתועלת ותכסה מן העין, ידי כסיתך. ולמה נתחפה ותכסה מן העין, היינו בשביל התועלת העליונה, ז"ש לנטוע שמים וליסוד ארץ. כמו שלמדנו, דהיינו, כדי שיצמח מזה שמים וארץ חדשים.

ובצל ידי כסיתך וכו', הכוונה היא על הלבוש הנ"ל הנמשך מהרקיע ומלביש ומכסה על קומת המוחין, (כנ"ל ד"ה ההיא מלה ע"ש). אשר הלבוש הזה הוא בחינת צל המכסה על המוחין ומעלימם מעין זה, ואינם ידועים אלא

(סז) ולאמר לציון עמי אתה : ולאמר, היינו לאמר לאלו השערים והדברים המצוינים אלו

על אלין, עמי אתה. אל תקרי עמי אתה, אלא עמי אתה למהוי (ז) שותפא עמי, מה אנא (ט) במלולא דילי עבדית שמים וארץ, כד"א (ח) בדבר ה' שמים נעשו ז אוף הכי את. זכאין אינון דמשתדלי באורייתא.

סח) ואי תימא דמלה דכל ב"נ דלא ידע עביד ח דא. תא חזי, ההוא דלאו אורחיה ברזין דאורייתא, וחדש (ק) מלין דלא ידע על בורייהון כדקא יאות

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ז אוף הכא את (נמחק ב' תבות) אתברכא במלולך שמים וארץ זכאין אינון וכו' כצ"ל (אה"ל). ח ג"א האי (אה"ל).

ר) ת"ז תס"ט ד' קד. קי. קיח. ט) ת"ז תס"ט ד' קיח. ת) (תהלים לג) לעיל יא ת"ז תס"ט ד' צט. קד. קיח. ז"ח ד' ב: א) יתרו תכח צו קו קדושים צג שלח לך מא ת"ז תס"ט ד' קיו:

מאמר

הסולם

עמי אתה בשותפא

במדרגות העליונות. והוא אומר בעצמו. שכוונתו היא לתועלתא עלאה, והוא אמנם מטעה את עצמו. כי לא ידע כי בנפשו הוא לידע בבירור שאינו מכוון ח"ו לצרכו עצמו. הנה ענשו גדול מאד. כי נותן כח לקליפות לקטלא בני נשא, כמו שמבאר והולך וז"ש וחדש מלין דלא ידע על בורייהון כדקא יאות, דהיינו שמעלה מ"ן לזווג העליון. ואינו יודע על בוריו בכל הצורך שהוא באמת כן. הנה אז נמצא. דהאי איש תהפוכות לשון שקר דליג ועושק להחיא מלה, כמ"ש והולך.

וז"ש. איש תהפוכות לשון שקר מגו נוקבא דתהומא רבא: כי גם בקליפות יש דבר ונוקבא, אשר הדבר נקי שוא והנוקבא נקראת שקר. וביאור הדברים, כי הזכר דקליפה אינו כל כך רע כמו הנוקבא, וכשהוא לעצמו אינו מכשיל בני אדם לשקר בשמא דקב"ה. ואדרבה להיפך, כי מדבר טוב כפי מראית עין, אלא שהוא רע עין, בסריה אל תלחם את לחם רע עין, אכול ושתה יאמר לך ולבו בל עמך (משלי כ"ג) וכל הנלכד בידו הוא נושא שם ה' לשוא, כי נפרד מהשית, ואינו יכול לקבל שום שפע. וז"ס שאמרו רז"ל כל המתגאה, אומר הקב"ה: אין אני והוא יכולין לדור במדור אחד (סוטה ה' ע"א). שבהיות כוונתו לקבלת צרכיו עצמו, להתרברב להתגאות וכדומה. הנה הוא נלכד ברשותו של רע העין, ונמצאת העלאת מ"ן שהוא מעלה, אינו ממשיך שום שפע מלמעלה. והוא נושא שם ה' לשוא, וע"כ נק' הזכר דקליפה שוא. כי הקב"ה אינו יכול להדבק באיש ההוא לדור עמו במדור אחד.

והנוקבא דקליפה נקי בשם שקר. כי אחר שהאיש ההוא נלכד ברשת הזכר הנק' שוא, יש לו כח להזדווג עם הנוקבא שלו שהיא

אלו על אלו. דהיינו לחידושי התורה. עמי אתה, אל תקרא עמי אתה. עם ע' פתוחה, אלא עמי אתה. עם עין חרוקה, שפירושו, להיות שותף עמי. מה אני עשיתי שמים וארץ בדברי, כמו שנאמר. בדבר ה' שמים נעשו. אף אתה כך, שבדברי חכמה שלך, עשית שמים וארץ חדשים. אשרי הם העמלים בתורה.

פירוש. בחינת הקבלה נקראת תרעין, שהם השערים הפתוחים לקבל, ובחינת ההשפעה ע"י המ"ן נקראת מלין כנ"ל. ואומר שהם מצויינין אלין על אלין, כלומר. שהם מתלבשים זה תוך זה וע"י זה הם מצויינים.

סח) ואי תימא דמלה וכו': ואם תאמר, שדבר חידוש של כל אדם, ואפילו, שאינו יודע מה שאומר, עושה את זה. בוא וראה, אותו שאין דרכו בסודות התורה, וחידש דברים שאינו יודע אותם לאמיתם כראוי. אותו דבר החידוש עולה, ויוצא אל אותו הדבר, איש תהפוכות לשון שקר, מתוך נקבת התהום הגדול, והוא מדלג חמש מאות פרסאית לקבל את הדבר ההוא, ולוקח אותו. והולך עם הדבר אל הנקבה שלו ועושה בה רקיע שוא. הנקרא תוהו.

ביאור הדברים, כבר ידעת שסוד המ"ן שמעלים הצדיקים כדי לעשות נ"ר ליוצרים דהיינו לתועלתא עלאה, הם נקי בשם מלין דאורייתא שנתחדשו, כי הן מתחדשות ע"י הזווג העליון והזו"ן מקבלים מוחין חדשים על ידיהם, עד שזוכים עי"ז לסוד לנפוע שמים וליסוד ארץ וכו' ונעשים שותפים עם הקב"ה, כי מתחדשים שמים וארץ ע"י המלין שלהם כנ"ל. ואומר אבל ההוא דלאו אורחיה ברזין דאורייתא כלומר, שאינו בקי בדרכי ה' לידע לשמור את עצמו מלפגום (דפו"י דף ה' ע"א)

ההיא (א) מלה סלקא, ונפיק לגבי ההיא מלה (ג) איש תהפוכות (ד) לשון שקר, מגו נוקבא דתהומא רבא, ודלג חמש מאה פרסי לקבלא לההיא מלה, ונטיל לה ואזיל בההיא מלה לגו נוקביה, ועביד בה רקייעא דשוא, דאקרי תהו. (ט) וטס בההוא רקייעא, ההוא איש תהפוכות, שיתא אלפי פרסי בזמנא חדא, כיון דהאי רקייעא דשוא קאים, נפקת מיד (ה) אשת זנונים, ואתקיף בההוא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ב) להלן קע ב"א שסד מקץ נ שמות ש בשלה עב ט נ"א ואתקיף בההוא רקייעא דשוא, ואיש תהפוכות תצוה קלג פקודי תעא תתצד קו קיג קדושים צב אמור רצה שה שיא חקת עה סא ת"ז תס"ט ד' קיו : (ג) (משלי טז) פקודי תקעט ויקרא רסט. (ד) תרומה תעהפקודי תקעט. (ה) (הושע א) פקודי תעט אמור קס ר"ז תכ"ד ד' סט.

עמי אתה בשותפא

הסולם

מאמר

כלומר, שהוא מזדווג עם הנוקבא שלו דתהומא רבא על המ"ן הללו, וממשיך לו אורות דקדושה לחלקו ולבנינו, בדומה לשמים חדשים דקדושה הנעשה ע"י המ"ן דקדושה כנ"ל. ואלו שמים שהמשיך בזווגו נק' רקייעא דשוא מבחינת הזכר, ומבחינת השתתפות עם הנוקבא דתהומא רבא, נקרא רקייע דתהו. כי תהו שם הזכר, והשם של הנקבה הוא תהום וי"ש ועביד רקייע דשוא מכח בחינתו עצמו, דאקרי תהו מכח השתתפותו עם תחום שהיא הנוקבא.

(סט) וטס בההוא רקייעא וכו' : ואותו איש תהפוכות מעופף ברקייע שוא ההוא, ששת אלפים פרסאות בבת אחת. ואחר שרקייע שוא זה עומד, מיד יוצאת אשת זנונים, ומחזיקה באותו הרקייע שוא ומשתתפת בו. ומשם היא יוצאת והורגת כמה אלפים ורבבות. כי בשעה שהיא נמצאת באותו הרקייע, יש לה הרשות והיכולת לעוף ולעבור את כל העולם בדגע אחד.

פירוש. כי אלו המוחין שנמשכו לו בההוא רקייעא דשוא, הם מס"א שכנגד החכמה דקדושה, שספירותיו הן במספר אלפים. וי"ש וטס בההוא רקייעא שהוא מעופף ונאחו על ידו, שיתא אלפי פרסי בזמנא חדא, בשש הספירות חג"ת נה"י דחכמה, המכונות שיתא אלפי פרסי, בהיותן מחכמה.

ו"ש, כיון דהאי רקייעא דשוא קאים, נפקת מיד אשת זנונים ואתקיף בההוא רקייעא דשוא ואשתתפת ביה : כלומר, אחר שנשלמו השמים החדשים דקליפת הזכר, הנק' רק בשם שוא אז מגלה הנוקבא דתהומא רבא את כחה, וכחה מתקיף את הרקייע, לשקר בשמא דקב"ה, והיא נמצאת מעופפת

שהיא קליפה רצה ומרה, המזייפת שמא דקב"ה, ומשקרת בו, ואז יורדת ומסיתה, ועולה למעלה ומקטרגת, ונוטלת את נשמתו הימנו.

וע"כ נק' איש תהפוכות, כי תחילה אכול ושתה יאמר לך, דהיינו שיעלה מ"ן למעלה להקב"ה, וימשיך שפע לצורך גבוה, והוא נראה לו כמו שהוא מסטרא דקדושה, ואח"כ בכח השוא שלו מזדווג עם הנוקבא דתהומא רבא, שעם השקר שלה הוא נוטל את נשמתו והורגו. וי"ש איש תהפוכות לשון שקר מגו נוקבא דתהומא רבא כי הוא מתהפך לשון שקר רק מכח הנוקבא דתהומא רבא דאשתתף בה, ולא מבחינת עצמו.

ו"ש, ודלג חמש מאה פרסי לקבלא לההיא מלה : פי' כי הזו"ן דטומאה אין להם משרשם רק ו"ק ונקודה לבד, דהיינו רק לעומת ו"ק ונקודה דזו"ן דקדושה, ואין להם שום מקום וכח להתאחו בבינה. אמנם ע"י ההיא מלה, דהיינו המ"ן שהעלה התחתון, נותן כח לזכר דטומאה לדלג על ז"ת דבינה הנמשכות בזו"ן דקדושה, שהן בעקרון רק ה' ספירות חג"ת נ"ה, הנקראות חמש מאה פרסי, כי ספירות הבינה הן במספר מאות כנודע, וי"ש ודלג חמש מאה פרסי לקבלא לההיא מלה כי תיכף בעת עליית המ"ן השיג כח לדלג למקום דלאו דיליה, דהיינו לה' ספירות תחתונות חג"ת נ"ה דבינה הנקראות חמש מאה פרסי, לקבלא לההיא מלה. דהיינו בחי' המ"ן, שהעלה האיש דלא ידע על בוריו אם כוונתו לעשות נ"ר ליוצרו.

ח"ש, ואזיל בההיא מלה לגו נוקביה ועביד בה רקייעא דשוא דאקרי תהו :

(דפריי דף ה' ע"א)

רקיעא דשוא, ואשתתפת ביה. ומתמן, נפקת וקטלת כמה אלפין ורבוון, בגין דכד קיימת בההוא רקיעא, אית לה רשו ויכלתא למהוי טס כל עלמא ברגעא חדא.

(ע) ועל דא כתיב, הוּי מושכי העון בחבלי השוא. העון, דא דכורא. וכעבות העגלה חטאה. מאן חטאה, דא נוקבא. דאקרי חטאה. איהו משיך, ההוא דאקרי עון, באינון חבלי השוא, ולבתר, כעבות העגלה חטאה, לההיא נוקבא דאקרי חטאה, דתמן אתתקפת למהוי טס לקטלא בני נשא, ועל דא הוּי רבים חללים הפילה, מאן הפילה, דא ההיא חטאה דקטלת בני נשא. מאן גרים דא, תלמיד חכם דלא מטי להוראה ומורה, רחמנא לשזבן.

(עא) אמר ר' שמעון לחברייא במטותא מנייכו, דלא תפקון מפומייכו מלה דאורייתא דלא ידעתון ולא שמעתון מאילנא רברבא כדקא יאות, בגין דלא תהוון גרמין לההוא חטאה לקטלא אכלוסין דב"נ למגנא. פתחו כלהון ואמרו, רחמנא לשזבן, רחמנא לשזבן.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

דאקרי חטאה ל"ג (אה"ל).

(ו) (ישעיה ה) כ"ב שצט מקץ קכח ת"ז תס"ט ד' קיו :
(ז) (משלי ז) קדושים צא ת"ז תס"ט ד' קיה.

מאמר

הסולם

עמי אתה בשותא

הנקראת חטאה, שהיא מתגברת שם לעוף ולהרוג בני אדם. ועל כן, כי רבים חללים הפילה. מי הפילה. היא אותה החטאה ההודגת בני אדם. ומי גרם לזה. היינו תלמיד חכם שלא הגיע להוראה, ומורה. הרחמן יצילנו.

פירוש. במ"ש לעיל, שהזכר אינו כל כך דע כמו הנוקבא. כי הוא מדמה עצמו לקדושה. בסו"ה אכול ושתה יאמר לך ולבו בל עמד (משלי כ"ג). וע"כ הוא נקרא שוא. אמנם משום זה, כמו גדול ביותר ללכוד בני אדם לרשתו. ואחד שנפל לרשתו בא ומזדווג בנוקביה, ואז כעבות העגלה חטאה שמשכתו לתהומא רבא. וזה שיעור הכתוב הוּי מושכי עון בחבלי השוא. כי השוא, דק קושר אותו בחבלים ולכוד אותו. ואח"כ הוא מפילו לפני הנוקבא שלו. ואז כעבות העגלה חטאה אשר החטאה מפילתו לתהומא רבא והורגתו. ח"ש. דא ההיא חטאה דקטלית ב"נ.

(עא) אמר ר' שמעון וכו' : אר"ש אל החברים. בבקשה מכם. שלא תוציאו מפיהם דבר תורה. שלא ידעתם ולא שמעתם מאילן גדול כראוי. בשביל שלא תהיו גודמים לאותה חטאה, להרוג המוני בני אדם חנם. פתחו כולם ואמרו, הרחמן יצילנו. הרחמן יצילנו.

פירוש מלה דאורייתא וכו', כלומר, אם אתם יודעים מעצמכם. מוטב, ואם לא.

צדיקים

מעופפת ברקיע, ואז נקרא רקיע דתהו כנ"ל. ח"ש. ומתמן, נפקת, וקטלת וכו' בגין דכד קיימת בההוא רקיעא אית לה רשו ויכלתא למהוי טס כל עלמא ברגעא חדא: כי בהיותה משותפת בההוא רקיעא היא מתחוקת ומתגדלת עוד יותר מקומת הזכר, כי הזכר גדל דק ו"ק דחכמה. שהם שיתא אלפי פרסאות כנ"ל, והנוקבא גדלה על ידו בעשר ספירות שלמות. דהיינו עולם שלם, ח"ש אית לה רשו ויכלתא למהוי טס כל עלמא דהיינו עולם שלם בע"ס. ברגעא חדא ה"ס וכמה זעמו דגע. (ברכות ז' ע"א). וע"כ כחה גדול לקטלא לבני נשא לאלפים ורבבות. בסו"ה כי רבים חללים הפילה (משלי ז). וביאר לנו ר"ש, כי זה לעומת זה עשה אלהים, וכמו שע"י המ"ן דצדיקים נבנים תמיד שמים וארץ חדשים לקדושה, כן ע"י המ"ן של אלו דלא ידעון איך למפלח לקב"ה על בורייהו, הולכים ונבנים שמים וארץ לקליפות.

(ע) ועל דא כתיב וכו' : ועל זה כתוב, הוּי מושכי העון בחבלי השוא. העון, זהו זכר. וכעבות העגלה חטאה. מהו חטאה. היא הנקבה, דהיינו אשת זנונים הנ"ל, הנקראת חטאה. הוא, החוטא, מושך, אותו הנקרא עון, דהיינו את הזכר, בחבלי שוא האלו. ולאחר זה, כעבות העגלה חטאה, שהוא מושך, לאותה הנקבה (דס"י דף ה' ע"א)

(עב) תא חזי, (ה) באורייתא ברא קב"ה עלמא, והא אוקמוה, דכתיב, (ו) ואהיה אצלו אמון, ואהיה שעשועים יום יום. ואיהו אסתכל בה זמנא, ותרין ותלתא וארבע זמנין, ולבתר אמר לון, ולבתר עביד בה עבידתא. לאולפא לבני נשא דלא ייתון למטעי בה. כד"א (ז) אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם. (עג) ולקביל ארבע זמנין אינון, דכתיב, אז ראה, ויספרה, הכינה, וגם חקרה, ברא קב"ה מה דברא. ועד לא אפיק עבידתיה, אעיל ארבע תבין בקדמיתא, דכתיב, בראשית ברא אלהים את, הא ארבע. ולבתר השמים. אינון לקביל ארבע זמנין דאסתכל קב"ה באורייתא עד לא יפיק עבידתיה לאומנותיה.

מאמר דטעין חמרי

(עד) רבי אלעזר הוה אזיל למחמי לרבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא חמוי, (*) ורבי אבא בהדיה, והוה טעין (ז) חד גברא אבתרייהו. אמר רבי אבא נפתח פתחין דאורייתא, דהא שעתא ועדנא הוא לאתקנא בארחהן.

מסורת הזהר

(ח) ב"ב קעז לך שי תולדות א מקץ דמ ויגש ב תרומה תרלה פקודי יג שמיני א ז"ח ד' סה. תק"ח ד' קכא : (ט) (משלי ח) ב"א קס ב"ב קעז תולדות א תרומה תרלה ויקהל תלח שמיני א אחרי מות קסת רו קרח לה וילך לט ז"ח ד' ה ט"ד פא : תק"ח ד' קטו ט"ב י' (איוב כח) מקץ קלד ויקהל דכח בהר עג ת"ז תנ"ה ד' סה : ז"ח ד' מה. סה. צא. תק"ח ד' קכא : (י) עיין בת"ז תכ"ג ד' סט.

עמי אתה בשותפא

הסולם

מאמר

הרי ארבע. ואח"כ כתוב השמים, שהם כנגד ארבע הפעמים שנסתכל הקב"ה בתורה מטרם שהוציא מעשהו למלאכתו.

צריכים אתם לשמוע איך לעבוד את ה' מאילנא רברבא כדקא יאות, דהיינו מאדם גדול שאפשר לסמוך עליו. בגין דלא תהוון גרמין וכר.

פירוש. ולקביל ארבע זמנין אינון וכר : אלו ארבעה זמנין ה"ס חו"ב תר"מ : אז ראה הוא חכמה, ויספרה הוא בינה, הכינה הוא ז"א, וגם חקרה הוא מלכות. ואחר ד' ההתלבשויות האלו, ברא קב"ה מה דברא. וכן רומזות ד' התיבות הראשונות שבתורה, בראשית היא חכמה, ברא היא בינה, אלהים היא ז"א, את היא מלכות. ואחר ד' ההתלבשויות אלו, נבראו השמים.

(עב) תא חזי באורייתא וכר : בוא וראה, בתורה ברא הקב"ה את העולם. והעמידוהו, שכתוב, ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום. שסובב על התורה שהיה הקב"ה משתעשע בה אלפים שנה מטרם שנברא העולם. (כנ"ל אות כ"ב) והוא הסתכל בה פעם ושתים ושלש וארבע פעמים, ואח"כ אמר להם. ולבסוף עשה בה מעשה. ללמד בני אדם שלא יבואו לטעות בה. כמו שאתה אומר, אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם. אשר ראה, הוא פעם א', ויספרה, פעם ב', הכינה, פעם ג', וגם חקרה, פעם ד'. ואח"כ אמר להם, דהיינו, ויאמר לאדם.

מאמר דטעין חמרי

(עד) רבי אלעזר הוה וכר : ר' אלעזר הלך לראות את ר' יוסי ברבי שמעון בן לקוניא חותנו, ורבי אבא עמו. ואיש אחד היה מחמר אחריהם, דהיינו שהיה מוליך חמוריהם. אמר ר' אבא, נפתח פתחי התורה, שעתה השעה והזמן להתקן בדרכנו. טעין פירוש

(עג) ולקביל ארבע זמנין וכר : ונגד ארבע פעמים אלו שכתוב, אז ראה, ויספרה, הכינה, וגם חקרה, ברא הקב"ה מה שברא. ועד שלא עשה מעשהו, הביא בתחילה ארבע מלים, שכתוב, בראשית, ברא, אלקים, את.

(ע) פתח רבי אלעזר ואמר, (ז) את שבתותי תשמורו. תא חזי, בשית יומין ברא קב"ה עלמא. וכל יומא ויומא גלי עבידתיה, ויהב חיליה בההוא יומא. אימתי גלי עבידתיה ויהב חיליה. ביומא רביעאה, בגין דאינון תלת יומין קדמאין כולהו הוו סתימין ולא אתגלו, כיון דאתא יומא רביעאה, אפיק עבידתא וחילא דכלהו.

(עו) דהא אשא ומיא ורוחא, אע"ג דאינון (ח) תלת יסודין עלאין, כלהו

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ז) (ויקרא יט) בהשמטות ח"א רסה. ד"י קדושים ל לב מג עט בהשמטות ח"ג ד' שי : ד"י ר"ז בהקדמה ד' יב. תס"א ד' נו. תכ"ג ד' סט. תל"י ד' עז : (ח) תולדות קיד וארא לג יתרו רצב פנחס תתס ואתחנן כו ר"ז תכ"ב ד' סח :

כ נ"א לא גלי עבידתיה (אה"ל).

(ח) תולדות קיד וארא לג יתרו רצב פנחס

תתס ואתחנן כו ר"ז תכ"ב ד' סח :

הסולם

מאמר

דטעין חמרי

החיים, הרי שהמלכות הנקראת ארץ היא בחינת יום שבת, והיא שביעי לבנין. וענין זה, של רביעי ושביעי, הוא שמתבאר כאן. וזה אמרו בגין דאינון תלת יומין קדמאין כולהו הוו סתימין ולא אתגלו, כי כל זמן שהמדרגה היא בחסרון המלכות, נבחנת לסתומה ובלתי נודעת ובהשגתה את המלכות משגת את שלמותה וזה סוד ששת ימי המעשה ושבת, כי לכאורה צדיכים ששת ימי המעשה להיות יותר חשובים מיום השבת, שהרי חג"ת נה"י שהם ששת ימי המעשה חשובים יותר מהמלכות שהיא יום השבת. אלא הפי' הוא, שכל שבוע הוא מדרגה בפ"ע שבימות החול היא חסרה המלכות, וע"כ המדרגה סתומה ואין בה קדושה, כי בחסר המלכות חסר ג"ד דאורות כנ"ל, ורק בהתגלות המלכות במדרגה ההיא, דהיינו בביאת יום השבת, אז מתגלה הקדושה בכל המדרגה דהיינו גם בששת ימי המעשה, והקדושה שורה בכל השבוע ההוא ועד"ז גם בששת ימי בדאשית, כאשר נאצלו ג' יומין קדמאין שהם חג"ת מטרם שנגלתה המלכות הדי היו סתימין בלי גילוי הקדושה שבהם, וכשנאצלה המלכות, שהיא ביום דביעי או נתגלתה קדושתם של כל ארבעת הימים. וז"ש כיון דאתא יומא רביעאה אפיק עבידתא וחילא דכלהו דהיינו שנתגלתה הקדושה במלאכה ובכח דכל ארבעת הימים, כי המלכות משלמת המדרגה.

פירושו דוקר, כי על מדוקרים מתרגם מטענין. (ירמיה ל"ז) והוא שם מושאל למוליך חמורים, מפני שדרכו לדקור את החמורים במחט, כדי שימהרו ללכת.

(ע) פתח ר' אלעזר וכו' : פתח ר"א ואמר, את שבתותי תשמורו. בוא וראה, בששת ימים ברא הקב"ה את העולם. וכל יום ויום גילה מעשהו ונתן באותו יום את כחו. מתי גילה מעשהו ונתן כחו. הוא, ביום הרביעי. בשביל שאותם שלשת ימים הראשונים, היו סתומים כולם ולא נגלו, כיון שבא יום הרביעי הוציא המעשה והכח של כולם.

פירושו. בההוא יומא, היינו ביום השבת. שית יומין הם חג"ת נה"י והם מגלים שלמות מלאכתם וכחם ביום השבת. שהוא מלכות.

ומ"ש, אימתי גלי עבידתיה ויהב חיליה ביומא רביעאה וכו' : הנה מקודם לכן אמר, דכל יומא ויומא יהב חיליה ביום השבת. וכאן אומר אימתי היה זה רק ביום רביעי. ויש להבין זאת. והענין הוא כי המלכות נקדאת דביעי ושביעי, רביעי לאבות שהם חג"ת, ושביעי לבנין שהם נה"י, וכן אומר ד"ש (לעיל אות ד'). כי הנצנים שהם חג"ת נראו בארץ ביום השלישי ועת הזמיר חגיג דא יום רביעי. שאו נתמעטה המלכות ועלתה לעיבור ב' ע"ש. הדי שהמלכות נאצלה מחג"ת ביום ג', ונתקנה ביום ד', ע"י נצח דו"א שהוא יום ד', וע"כ מבחינה זו היא נקדאת רביעי לאבות. ואח"כ אומר שם בארצנו דא יום שבת דאיהו דוגמת ארץ (דס"י דף ה' ע"א)

(עו) דהא אשא ומיא ורוחא, אע"פ שהם חג"ת, וה"ס שלשת הימים הראשונים, אע"פ שהם, שלשה יסודות עליונים, דהיינו ג' ספירות חג"ת, כולם היו תלויים ולא נגלה

תליין ולא אתגלי עבידתא דלהון עד דארעא גלי לון, כדין אתידע אומנותא דכל חד מנייהו.

(ז) ואי תימא הא ביומא תליתאה הוה, דכתיב (ו) תדשא הארץ דשא, וכתוב (ז) ותוצא הארץ. אלא האי אע"ג דכתיב ביומא (ח) תליתאה, רביעאה הוה, ואתכליל ביומא תליתאה למהוי חד בלא פרודא. ולבתר יומא רביעאה אתגלי עבידתיה לאפקא אומנא לאומנותיה דכל חד וחד. בגין דיומא רביעאה איהו רגלא רביעאה דכרסייא עלאה.

(ח) וכל (ט) עבידתייהו דכלהו, בין יומין קדמאין ובין יומין בתראין, הו

חלוסי גרסאות

מסורת הזהר

(א) (בראשית א) להלן רא ב"א עה שפא ב"ב קנח (ב) ג"א ותוצא הארץ דשא (אה"ל). מ עבידתא כצ"ל בהשמטות ח"א ד' רנו. ד"י בא סו תרומה תתכט ספרא דצניעותא יט ויקרא קמג פנחס קכב תרלג ת"ז בהקדמה ד' ה. ת"ו ד' רא : תכ"א ד' מו : תמ"ג ד' סב. : תמ"ו ד' פג. תס"ו ד' צו : ת"ע ד' קלו. ז"ל ד' א :: יג. עד. תק"ח ד' צה :: צח :: קיב. : ט) (בראשית א) לעיל ד ב"ב קס ספרא דצניעותא לו פנחס קכב ז"ח ד' א : ט) בהשמטות ח"א ד' רנו. ד"י

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

הנה או יצא הו"א שהוא האומן. לאומנותיה, ונאצלו בנין, הנק' נצח הוד יסוד, דהיינו ג' הימים האחרונים דששת ימי בראשית. והוא בנין דיומא רביעאה איהו רגלא רביעאה דכרסייא עלאה הו"א נבחן לכסא אל הבינה, וכמו שאין הכסא נשלם מטרם שנגמרת בו הרגל הרביעית, כן הו"א אינו נשלם מטרם שנתגלתה בו המלכות ביום הרביעי, ולא היה יכול להאציל את ג' הימים נה"י זולת אחר השלמתה.

נגלה המעשה שלם עד שהארץ, שה"ס מלכות, גילתה אותם. או נודעה מלאכתם של כל אחד ואחד מהם.

(עז) ואי תימא הא וכו' : ואם תאמר, הרי ביום השלישי הוא, שכתוב, תדשא הארץ דשא, וכתוב, ותוצא הארץ. הרי שגילוי מעשה של הארץ, שהוא המלכות, היה ביום השלישי, ומשיב, אלא אע"פ שזה בתוב ביום השלישי, שה"ס ת"ת, יום הרביעי היה, שה"ס מלכות, ונכלל ביום השלישי, להיות, ת"ת ומלכות, אחד בלי פרוד, ואחר כך, גילה יום הרביעי מעשהו, להוציא את האומן למלאכתו של כל אחד ואחד, מחג"ת, משום שיום הרביעי הוא הרגל הרביעית של כסא העליון, שהוא בינה, שד' רגלים שלו הם חג"ת ומלכות.

פירוש. כי בהיות המלכות מגלית קדושת ג' הימים, ע"כ עלתה ונכללה ביום השלישי, כדי לגלות עליהם היחוד דהיינו למהוי חד בלא פרודא.

ווי"ש, ולבתר יומא רביעאה וכו', כי ביום רביעי השלימה המלכות על ג' הימים הראשונים בלבד, ולאחר כך יצאו עוד ג' ימים, שהם נצח הוד יסוד, ווי"ש ולבתר יומא רביעאה, אתגלי עבידתיה לאפקא אומנא לאומנותיה דכל חד וחד, כי אחר שנתגלתה הקדושה על ג' הימים הראשונים, שהם חג"ת, הנק' אבות, שהם עיקרו של הו"א.

(עח) וכל עבידתייהו דכלהו וכו' : וכל מעשיהם של כולם, בין ג' ימים הראשונים, שהם חג"ת, ובין של ג' ימים האחרונים, שהם נה"י, היו תלויים ביום השבת, שהוא המלכות בבחינת הג"ר וכל שלמותה. זהו שכתוב, ויכל אלקים ביום השביעי, זו היא שבת, וזו היא הרגל הרביעית של הכסא. כלומר שאשבת ויום הרביעי שניהם בחי' מלכות, אלא יום הרביעי הוא מלכות הנכללת בז"א בת"ת שלו מחזה ולמעלה, ויום השבת הי"ס מלכות בזווג ז"א פנים בפנים.

פירוש. וכל עבידתייהו דכלהו וכו', כלומר אעפ"י שג' הימים הראשונים נשלמו ביום הרביעי, מכל מקום לא נשלמו בו לגמרי, והו תליין עד יום השבת, ונמצא כי ביום השבת נשלמו בין יומין קדמאין שהם חג"ת, ובין יומין בתראין שהם נה"י, ווי"ש, ויכל אלקים

- (ג) תליין ביומא דשבתא. הדא הוא דכתיב, (ז) ויכל אלהים ביום השביעי, דא שבת ודא הוא (ק) רגלא רביעאה (ז) דכרסייא.
 (ט) ואי תימא אי הכי, מהו את (ט) שבתותי תשמורו, תרין. אלא שבת (ח) דמעלי שבתא (ק) ושבתא דיומא ממש (ב) לית לון פרודא.
 (פ) אמר ההוא (ז) טייעא דהוה (ג) טעין בתרייהו, ומהו (ד) ומקדשי תיראו.

מסורת הזהר

(ג) נח שסד (ואתון מתמן) בהשמטות ח"א ד' רסה. דיי (שמחו כולם) בשלח תסו (ומגיה מתברכאן) יתרו תמה (ביומא שביעאה תליין) סקודי מה (יומא שביעאה אישתלימו כל עבידן). (ז) (בראשית ב) ביב קס יתרו תנב משטטים שס ויקהל דנב סקודי מה ר"ת תכ"ב ד' סז : תמ"ז ד' פז. תסי"ט ד' ק. ז"ח ד' לב :: לג. תק"ח ד' קיב. : ק) ביא קיו בהשמטות ח"א ד' רנט. דיי (סמכא) בלק תסט פנחס תרסט ואתחנן גא ר"ת ד' ת. (ז) לך רנה בהשמטות ח"א ד' רנט. רס : (כסא הכבוד) שמות קי קכב ויקהל רסא תוריע צו אחרי מות רי קדושים לח נשא קעט פנחס רב תריט ואתחנן כו קה עקב עא כי תצא קס קכו קלט האוינו יז קצב בהשמטות ח"א ד' ש. : שו : דיי ר"ת"ז הקומה ד' ה. תייח ד' לא : תכ"א ד' נא : ס : תכ"ב ד' סה. : סו. סז. ז"ח רות ד' עו. : (ש) קדושים מג ר"ת"ז ת"ע ד' קכו : (ח) להלן דמו רנב ביב קפה קצב קצו ר וישב נו בהשמטות ח"א ד' רנו. דיי בשלח תסו יתרו תמו תנה תעב תקלא תקמו תרומה קסד קעו קפג רו רטו תנב ויקהל קפח קצט רנב בהשמטות ח"א ד' רעו : דיי קדושים יס כי תצא קסו האוינו קצב ר"ת"ז תייח ד' לה. תכ"א ד' מה : מו. תכ"ד ד' סט : ע. בהשמטות ת"ו ד' קמג : ז"ח ד' מח : א) להלן רמו רנב ביב קפג בח"ג צ"ו קצא ר נח שסה יתרו תמו תנו תקל משטטים ה תרומה קעה קסד רה רטו ויקהל קפח רד רח רנח סקודי תרכב בהשמטות ח"א ד' רעו : דיי ויקרא קפג צו סב סד אחרי מות תח אמור קסו קכו עקב מז ר"ת"ז בהקומה ד' ב. ת"ו ד' כב. תיי"ט ד' לח : תכ"א ד' מו. נא. נו. תיל ד' עג. ז"ח ד' יז. לג. מח : ג) יתרו תכטס בח"ג צ"ת (דא ודא בלא פירודא). (ג) תרומה תקלט בלק לו. (ז) (ויקרא יט) בהשמטות ח"א ד' רסה. דיי קדושים ל/ב ואתחנן סז בהשמטות ח"א ד' ש : דיי ר"ת"ז תכ"ג ד' סט. תכ"ד ד' סט. תק"ח ד' קכ.

דרך אמת (ז) פ"י סוזר שהיה נוטע אחריהם.

הסולם

טעין חמדי

מאמר

מלכות. אין להם פרוה, כי מיוחדים פב"פ, והם נקראים שתי שבתות.

אלהים ביום השביעי את כל מלאכתו אשר עשה. דהיינו כל ששת הימים, לרבות ג' הימים הראשונים.

פירוש, שאג כי לפי ההוה אמינא, שב' המלכיות, רביעי ושביעי, שלמות כל אחת בפני עצמה, מובן היטב הכתוב את שבתותי שהם תריין, רביעי ושביעי. אבל אחר שתאמר שברביעי לא נשלם אלא רק אחד שנכלל בשביעי, א"כ הם רק שבת אחת. ולמה אומר הכתוב את שבתותי, תריין. ומשיב, שהכוונה היא על בחינת ז"א ונוקבא המאירים בקדושת השבת, כי יום השבת הוא הזכר ומעלי שבתא היא הנוקבא. והם ב' שבתות הנכללים בשבתותי, להיותם ממש חד בלא פרודא, וע"כ נק' גם הז"א בשם שבת. והבן.

וז"ש דא שבת ודא הוא רגלא רביעאה דכרסייא, כלומר, שיום השביעי הוא שבת, דהיינו שביעי לבנין, וכן הוא רגלא רביעאה דכרסייא, דהיינו שמשלים גם על האבות, והשבת הוא רביעי להם. והטעם שג' הימים חגיגת לא נגמרו לכל תיקונם ביומא רביעאה, אלא שצריכים ליום השבת שישלים אותם, הוא מפני שהיה ביום רביעי מיעוט במלכות, הנק' מיעוט הירח, שמשום זה חזרה לעיבור ב', ונתגלתה שלמותה ביום השבת. ונמצא שיום השבת השלים גם על ג' הימים הראשונים.

(פ) ואי תימא אי וכי : ואם תאמר, אם כן, עשבת היא מלכות, מהו שכתוב, את שבתותי תשמורו, שהן שתיים. ומשיב, אלא שבת של ליל שבת שהיא מלכות, ושבת של יום ממש, שהוא ז"א, המאיר בשבת שהיא

(ט) ואי תימא אי וכי : ואם תאמר, אם כן, עשבת היא מלכות, מהו שכתוב, את שבתותי תשמורו, שהן שתיים. ומשיב, אלא שבת של ליל שבת שהיא מלכות, ושבת של יום ממש, שהוא ז"א, המאיר בשבת שהיא

(דפריי דף ה' ע"א)

אמר ליה דא (ה) קדושא דשבת. אמר ליה ומהו קדושא דשבת. א"ל דא קדושא דאתמשכא מלעילא. אמר ליה אי הכי עבידת לשבת דלאו איהו קדש, אלא קדושא דשריא עלוי מלעילא. אמר רבי אבא, והכי הוא, (ו) וקראת לשבת (ז) עונג לקדוש ה' (ח) מכובד. אדכר שבת לחוד וקדוש ה' לחוד. אמר ליה אי הכי מאן קדוש ה'. אמר ליה קדושא דנחתא מלעילא ושריא עליה. (י) אמר ליה אי קדושא דאתמשכא מלעילא אקרי מכובד, אתחזי דשבת לאו איהו מכובד, וכתביב וכבדתו. (יא) אמר רבי אלעזר לרבי אבא: אנח להאי גברא (יב) דמלה דחכמתא אית ביה, דאנן לא ידענא בה. אמרו ליה: אימא אנת. (יג) פתח ואמר, את שבתותי. את, לאסגאה (יד) תחום שבת, דאיהו (טו) תרין

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ה) ויקהל רנב אמור קי קטו קכו ז"ח ד' יז. (ו) (ישעיה נח) בשלח עא יתרו תסו אמור קיו ז"ח ד' יז. מת. (ז) בשלח עא עג יתרו תמו תנד תרומה רפ ויקהל קטו קצ רמה רמט פקודי תרכז תתצג בהשמטות ח"ב ד' רעו: ד"י צו סב אמור קיו נשא שסד עקב לג מח בהשמטות ח"ג ד' שב: (עדונין) ת"ז ת"ו ד' כב. תכ"א ד' נו. נח. גט: תכ"ד ד' סט: תמ"ח ד' סה. תיע ד' קלא. ז"ח ד' מת. (ח) בשלח עא ז"ח ד' יז. (ט) להלן קמח פנחס תתל ת"ז בהקדמה ד' ב. יא. יב. תס"ט ד' קח. (י) בשלח תיח ויקהל רמב פנחס תתל ת"ז בהקדמה ד' יא. (תמניא אלפי) תכ"א ד' נד: תכ"ג ד' סט.

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

שני אלפים אמה לכל צד, ומשום זה הוסיף הכתוב, את המלה, א"ת. שבתותי, שהוא לשון רבים, זו היא שבת עליונה ושבת תחתונה, שהן שתים כלולות ביחד וסתומים ביחד. פירושו. את לאסגאה וכו'. כי אעפ"י דכתיב, אל יצא איש ממקומו ביום השביעי (שמות ט"ז), הרבה הכתוב במלת את ב' אלפים לכל רוח מחוץ למקומו. ואת הי"ס המלכות שמזווגה יוצאים המוחין של או"א המאירים בשבת בתוספת על הארת הזו"ן. כי או"א הי"ס ב' אלפים. וי"ש כגין כך אסגי את שע"ז בא את לרבות.

כן עשית את השבת שהיא עצמה אינה קדש, אלא הקדושה שורה עליה מלמעלה, מאו"א. אמר ר' אבא, וכך הוא, שכתוב, וקראת לשבת ענג לקדוש ה' מכובד, הרי שנזכר שבת לבד, וקדוש ה' לבד. אמר לו, א"כ, מי הוא קדוש ה'. אמר לו, הוא הקדושה היודרת מלמעלה, מאו"א, ושורה עליה, על השבת. אמר לו אם הקדושה הנמשכת מלמעלה אינה מלמעלה, נראה, שהשבת עצמה אינה מכובדת, וכתוב, וכבדתו. הרי שהשבת עצמה היא מכובדת. אמר ר' אלעזר לרבי אבא, עזוב אותו האדם, כי יש בו דבר חכמה, שאנו אין יודעים אותה. אמרו לו, אמור אתה.

ו"ש. שבתותי, דא שבת עלאה ושבת תתאה, שבת עלאה הוא תבונה ושבת תתאה הוא מלכות. נוקבא דז"א, שהם נקי (לעיל אות ח). מ"י ומ"ה, או עלמא עלאה ועלמא תתאה, ע"ש. כלילין כחדא כי בשבת עולים זו"ן ומלבישים לאו"א. נמצאות תבונה ומלכות כלילין זו בזו כחדא, כי התחתון העולה לעליון נעשה כמוהו. פתימין כחדא בי עכ"ז אין המלכות נעשית תבונה ממש בלי הכר ביניהן. משום שאלו המוחין דתבונה אינם מקובלים למלכות רק למעלה במקום התבונה. אבל במקומה עצמה של המלכות למטה אין לה מוחין אלו. ובשיעור הזה נחשבת עוד המלכות לסתימא. ואומר שגם התבונה סובלת מהסתמא של

פירושו. שאל אותו ומהו ומקדשי תיראו, כיון שאתה אומר שסוד השבת הוא בחינת זו"ן, א"כ למה קורא אותם הכתוב בשם מקדשי, כי רק או"א בלבדם נק' קדש. וי"ש. אדכר שבת לחוד וקדוש ה' לחוד. הוכיח לו מכאן, כי השבת עצמה היא בחינת זו"ן דלאו איהו קדש מעצמה. אלא משום שנמשכת לה קדושא מלעילא. דהיינו מאו"א עלאין הנק' קדש. ובחי' המשכה מאו"א נק' קדוש ה', שעליו נאמר ולקדוש ה' מכובד.

(פא) פתח ואמר את וכו': פו"א. את שבתותי. את בא לרבות תחום שבת. שהוא (דטרי דף ה' ע"א) 217

אלפין אמין לכל סטרא, ובג"כ אסגי את שבתותי, פ דא ו שבת עלאה ושבת תתאה, דאינון תרין כלילן כחדא, וסתמימן כחדא.

(פב) אשתאר (ז שבת ה) אחרא דלא אדכר והוה בכסופא. אמרה קמיה: מארי דעלמא, מיומא דעבדת לי, שבת אתקרינא, ויומא לאו איהו בלא ליליא. אמר לה: ברת, (ט) שבת את ושבת קרינא לך, אבל הא אנא מעטר לך (ו) בעטרא עלאה יתיר. אעבר כרוזא ואמר, מקדשי תיראו, ודא שבת דמעלי שבתא, (ט) דאיהי

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ו) יתרו תקל תקלב תרומה רה רטו שיט ויקהל קפב בהשמטות ח"ב ד' רעו: ד"י קדושים לב ת"ז תמ"ח ד' פה. (ז) ב"ב קפא (תלת שבת) יתרו תקל (תלת דרגין) ויקהל רו גשא שסד (תלת עדונין) פנחס תשצט ת"ז תמ"ז ד' פד. (ג) שביעי ז"ח ד' מח: (תלת שבת). (ח) לעיל ד' לד להלן רמו רג רנב ב"ב קפה קצא קצו ר רכח שמה שעז נח ד' סו שסא וירא שכח וישב נו קעא ויחי תקט תקפה בהשמטות ח"א ד' רנט: רסה. ד"י שמות קו בשלח ע' ער תטו תיט יתרו תמד תנה תסז תעה תצד תכזו תקמה משפטים ו תרומה ע' קנו קסד קסט קעה קפג רו ריג רטו רפ רפה רצג שיט שכה תג תנב תקמו תקנח ויקהל קנו קעג קפ קפו קצט רו רבט רלט רמג רנב רנח רעה תנו סקודי מה תקמה תרכז תרעה תרצא תתצ בהשמטות ח"ב ד' רעו: ד"י ויקרא קפג צו נו סד אחרי מות רטג שסו תח קדושים יט ל/א לב עט אמור קי קטו קיט ככג בחקותי נד גשא לו אורא רבא שנה שסג שלח לך יא נד פנחס תצה תקעב תקפג תריח תרכט תרע תשצט תתל תתנד ואתחנן קי עקב כב לא מה כי תצא כ' לו ע קיד כקב וילך כו האזינו מה קטו בהשמטות ח"ג ד' ש: שא. שב: שו: ר"ז הקדמה ד' ב. ה: יא. יב. יג. ת"ב ד' ית. ת"ה ד' כ. ת"ו ד' כב. כג. כד. ת"ט ד' כד: תס"ז ד' לא: תי"ח ד' לד. תי"ט ד' לח: תכ"א ד' מה: מו. נא. נד: נה: נו: נז. נח. נט. סב: תכ"ב ד' סה: סו: סז: תכ"ג ד' סט. תכ"ד ד' סט: ע. תכ"ה ד' עב: ת"ל ד' עג. תל"ו ד' עז: עה. תמ"ז ד' פג: סד: תמ"ח ד' פה: תנ"ו ד' צ: תס"ג ד' צה: תס"ט ד' קת. קט. ת"ע ד' קכו: קלא. ת"ו בהשמטות ד' קמג: ז"ח ד' א: ג. ט. יא: טו: יו. יח. כט: לב: לג. מד: מת: ס. סד: צ: תק"ח ד' קט. קכ. קכא: (ג) בשלח תיט (עטרא דשבת) תרומה קפב רטו בח"ג צ"ר אמור קטו אורא רבא שסג ז"ח ד' יז. (כתר שבת). (ט) ר"ז בהקדמה ד' ה: (ירא שבת) ת"ט ד' כד: תכ"ד ד' סט. תכ"ה ד' עב: ת"ל ד' עג: תל"ו ד' עז:

דרך אמת (ה) פ"י שכינה.

הסולם

מאמר

דטעין חמרי

מעטר אותך בעטרה עליונה ביותר. העביר כרוז ואמר, מקדשי תיראו, וזו היא שבת של ליל שבת, שהיא יראה, ושורה בה יראה, ומי היא. ומשיב היינו שהקב"ה כלל ביחד ואמר, אני ה'. אשר אני, הי"ט המלכות, שהי"ט ליל שבת. ה' הי"ט ז"א. ובמלות אני ה', נכללו יחד. ואני שמעתי מאבי שאמר כך, ודייק, שהמלה את הוא לרבות תחום שבת. שבתותי, שהוא לשון רבים, היינו העגול, והרבע שבתוכו, שהם שנים, דהיינו ב' שבתות, וכנגד שנים אלו, יש שתי קדושות, שיש לנו להזכיר, אחת היא ויכולו, ואחת היא קידוש. ויכולו, יש בו שלשים וחמש מלים. ובקידוש שאנו מקדשים יש בו שלשים וחמש מלים, תעולים הכל

של המלכות, כי משום שמוחותיהן כלילין כחדא הן ג"כ סתימימן כחדא, ונמצא שאף על פי שהתבונה לפי עצמה בהיותה עתה בשבת פרצוף אחד עם אמא עלאה, אין לה שום סתימא, מ"מ כיון שמוחותיה מאירים בכללות אחת עם המוחין של המלכות, ע"כ מורגשת הסתימא של המלכות גם במוחין דתבונה.

(פב) אשתאר שבת אחרא וכו': נשארה שבת אחרת שלא נזכרה, והיתה בושה. אמרה לפנינו: רבון העולם, מיום שעשית אותי אני נקראת, שבת. ואין יום בלא לילה. אמר לה: בתי, שבת את ושבת קראתיך, אבל הנה אני (דפ"י דף ה' ע"א) 218

יראה, ושריא ז בה יראה. ימאן איהו. דקב"ה אכליל ואמר, אני ה'. ואנא שמענא מאבא דאמר הכי ודייק, (ו) את לאסגאה (ז) תחום שבת. שבתותי, (ח) דא (ט) עגולא ורבוץ דלגו, ואינון תרין. ולקביל אינון תרין, אית תרי קדושת דאית לנו לאדכרא, חד (ט) ויכלו, וחד (ז) קדוש. (י) ויכלו אית ביה (ק) תלתין וחמש (יא) תיבין ובקדושא דאנן מקדשין תלתין וחמש (יב) תיבין, וסליק כלא (יג) לשבעין שמהן דקב"ה וכנסת ישראל אתעטר בהו.
 (פג) ובגין דעגולא ורבושא דא, אינון שבתותי, ק כלילן תרוייהו בשמור,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ע) ויחי תט תצוה ט ויקהל קעז שכ ת"ז ת"ע ד' ז ביה כצ"ל (אה"ל). ק כלילין כצ"ל (אה"ל). קלד : ז"ח אחרי ד מת. תק"ח ד קד : (פ) (בראשית ב) ב"ב קעז קעט ויקהל רנב סקודי מה פנחס תרכט עקב לו מט ת"ז ת"ו ד' כב : תכ"ב ד' סו : סו : תכ"ד ד' סט. תליו ד' עת. תמ"ז ד' פד. ז"ח ד' טו : תק"ח ד' קיט. קכא. ז) יתרו תקמה ויקהל רנב רנת אמוד קצו פנחס תרכט ת"ז תכ"ד ד' סט. תמ"ז ד' פד. ק) ויקהל רנב. ר) משפטים תקלא תרומה תרכד ויקהל רנד (ע תיבין) תכ פנחס תרכט (ע"ב) תשיג האוינו יד בהשמטות ח"ג ד' שו : (ד"ה) ת"ז ת"ו ד' כב : תכ"ב ד' סו : (ע"ב) תכ"ד ד' סט. (עב) תליו ד' עז : עת. (ע"ב) תמ"ז ד' פד. ז"ח ד' סד : סח : תק"ח ד' קכא. (עב).

דרך אמת (ו) ויקהל רד ע"ב. ז) שם רז. ובמנחת יהודה דף כד מביא ג"כ בשם התיקונים תקון כ"ג וכ"ה ע"ש ותמצא פירוש מאמר זה. ח) ח"ב רד. ט) תקונים תקי' כד. י) ח"א סז. יא) ובקדושא ג"כ ליה תיבין וכו' בנוסח הקידוש שלנו כי בנו בחרת סעות. יב) תקי' כ"ד סח ותקי' מ"ז פו וגם בח"ב רז : ובר"מ ח"ג רעה : ותמצא ר"ת איכלו (אשמים) הארץ ר"ת אה"ל.

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

אחרת רק נקודה אמצעית והיא לא נתמעטה רק בעת צמצום ב', לעולם האצילות. ועוד טענה ויומא לאו איהו בלא ליליא. וה"ס נפלא מאד כי טענה. הרי אפילו ביום הראשון כתוב, ויהי ערב ויהי בקר יום אחד, שהיחוד מתגלה על יום ולילה יחד. וא"כ למה לא נזכר לילה בשבת בראשית, כי ביום השביעי דמעשה בראשית לא כתוב לילה. אמר לה וכו', הכוונה היא שהקב"ה אמר לה. שבת אנת לעתיד באלף השביעי, ביום שכלו שבת ושבת קרינא לך, היינו מיומא דעבדית לך, בעולם א"ק כנ"ל. אבל הא אנא מעטר וכו', היינו שהקב"ה העלה אותה. שתשמש בג"ר של הפרצופין, (כמ"ש לעיל אות מ"א), כי היא נתקנה למלכות דא"א עלאין, בסוד אורא דלא אתידע, ע"ש. ואו"א עי' נק' קדש קדשין, ונמצאת גם היא בסוד קדש עלאה. וז"ש אעבר כרוזא ואמר מקדשי תיראו כי בכח תיקונה באו"א עלאין נעשית בסוד מקדש שה"ס מקדשי תיראו. ונמצא עתה שהרויחה המלכות עטרא עלאה, יותר משהיתה לה בעולם א"ק, כי שם היתה משמשת בסיום הספירות במקומה, ועתה עלתה לשמש במקום ג"ר, באו"א

הכל ביחד לשבעים שמות, שהקב"ה וכנסת ישראל מתעטרים בהם.
 (פג) ובגין דעגולא ורבושא וכו' : ומשום שהעגול והרבוץ הזה הם שבתותי, שתיהן כלולות בשמור, שכתוב שבתותי תשמורו. אבל שבת העליון לא נכלל בשמור, אלא בזכור, כי מלך העליון, שהוא בינה, הושלם בזכור. וע"כ נקראת הבינה מלך שהשלום שלו, כי השלום שלו, הוא זכור. ועל כן אין מחלוקת למעלה.
 פירוש. אשתאר שבת אחרא וכו', ה"ס המלכות דמלכות, הנק' נקודה אמצעית, שאינה מקבלת מוחין גם ביום השבת, בהיותה סוד המנועולא עצמה, וכל המוחין באים רק בסוד המפתחא, שהיא היסוד דמלכות, (כנ"ל אות מ"ב), וכיון שלא קבלה מוחין הוית בכסופא. וז"ש אשתאר שבת אחרא דלא אדכר דהיינו הנקודה האמצעית שלא נזכרה, שלא קבלה מוחין והוה בכסופא והיתה בבושה. אמרה קמיה וכו', היא טענה, הרי מיומא דעבדית לי, דהיינו בתחילת אצילותי בעולם אדם קדמון, שבת אתקרינא, היו כל המוחין מושפעין על ידי, כי בא"ק לא היתה מלכות (דפרי דף ה' ע"א)

דכתיב תשמורו. דהא שבת עלאה הכא לא אתכליל בשמור אלא (ש) בזכור, דהא מלכא עלאה בזכור אסתיים. ועל דא אקרי (ת) מלכא דשלמא דיליה, ושלמא דיליה זכור איהו. ועל דא לית מחלוקת לעילא.

מסורת הזהר

(ש) ב"ב קפה י בהשמטות ח"א ד' רנט : רסה. ד"י יתרו תקח תקכט תקמו תרומה רטו בהשמטות ח"ב ד' רעו. ד"י ויקרא קסג צו סד קדושים עט אמור פד קכו בחקותי נג פנחס רט תרכט תתכג ואתחנן פג בהשמטות ח"ג ד' ש : ד"י ת"ז ת"ו ד' כב : כג. תכ"א ד' נו. גט. תכ"ד ד' סט : תמ"ז ד' פג : סד. תנ"ה ד' פח : תסי"ט ד' קז : ז"ח ד' מד. תק"ח ד' קכ. ת) ב"א רצג בהשמטות ח"א ד' רס : ד"י משפטים ככד תרומה רא ר"ד שטו שכה שמא שגד תתסב וילך כו ז"ח ד' סז.

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

תריין דע"כ אומר הכתוב שבתותי, לכלול ב' שבתות: שבת עליון שהוא עגולא, ורבוועא שבתוכו. שהוא שבת תחתון שעלה ונכלל בו. והנה המוחין דחכמה נק' ע' שמהן או ע' עטריין. כי עין רומזת לחכמה. ומתוך שאין המוחין הללו מתגלים אלא ע"י עלית השבת התחתון להעליון. נמצאים המוחין מתחלקים על שניהם: חציים לשבת העליון, וחציים לשבת התחתון. ולכן יש בויכלו ל"ה תיבין שהן חצי המוחין שבשבת העליון, ובקדוש עצמו יש ג"כ ל"ה תיבין הרומזות לחצי המוחין שבשבת התחתון. ואלו הם המוחין שכנסת ישראל שהיא המלכות הנק' שבת. מתעטרא בהו.

באו"א עלאין הנק' קדש קדשין, וז"ש הא אנא מעטרא לך בעטרא עלאה יתיר.

וז"ש, ודא שבת דמעלי שבתא, דאיהי יראה וכו', המלכות נק' יראה, כי עליה היה הצמצום שלא תקבל למדתה, ואינה משמשת באו"י מלמעלה למטה לבחינת עצמה אלא רק באו"ח בלבד, בהיותה מתוקנת במסך ברתת וזיע שלא יעבור האור מהמסך ולמטה. (כנ"ל אות נ"ו ד"ה וכלהו ע"ש). ועתה בעליתה לקדש עלאה דאו"א, שריא בה יראה עלאה, כי הוי"ה עלאה דאו"א שורה בה, וה"ס הלילה של יום השבת שנתקנה עתה כטענתה: ויומא לאו איהו בלא ליליא. וז"ש ודא שבת דמעלי שבתא. ונכללה מדת לילה גם ביום השבת. וז"ש ומאן איהו, מאן איהו היראה דשריא בה, דקב"ה אכליל ואמר אני ה', כי הוי"ה עלאה דאו"א נכלל בה ואמר אני הוי"ה. ובכדי לפרש זה. מביא המאמר ששמע מאביו. וביאור הדברים הוא כי תמונת העגול מורה, שהאור מאיר שם באפן שוה בכל מקום ואין שם בחינת דין כלל שיארע משום זה איזה שינוי במדת ההארה. ותמונת המרובע מורה, שיש שם בחינת דינים, שבסבתם יש להבחין בין ימין לשמאל, ובין מזרח למערב. וע"כ נבחן הראש שהוא בצורת עיגול כלפי הגוף שהוא ברבוע. כי בג"ר שהוא הראש אין דינין ובגוף יש דינין, שבסבתם יש בגוף ימין ושמאל פנים ואחור. וכבר ידעת סוד השבת, שהזו"ן עולים ומלבישים לאו"א, שהם בחי' שבת עלאה ושבת תתאה כלילין כחדא, כנ"ל. ושבת עלאה שהוא בחינת או"א, נבחן לבחינת עגולא. ושבת תתאה שהיא בחינת זו"ן שהם בחינת גוף, נבחן לבחינת רבוועא. וע"כ בשבת, הזו"ן שברבוועא עולים ונכללים באו"א שהם בחי' עגולא. וז"ש שבתותי, דא עגולא ורבוועא דלגאון, ואינן

וזהו שאומר, ובגין דעגולא ורבוועא דא, וכו', כלומר, ביון שהעגולא והרבוועא כלילין יחד בשבתותי, נמצאים גם המוחין דעגולא בבחי' שמור כמו הרבוועא. ואע"פ ששמור מורה על בחינת דין וגבול, שצריכין להשמר ממנו. ובשבת עלאה, שה"ס עגולא אין בו דין, כמ"ש להלן, מ"מ מתוך התכללותו כחדא בשבת דרבוועא, נוהגת גם בעגולא בחינת שמור.

דהא שבת עלאה, הכא לא אתכליל בשמור: כי שבת עלאה עצמו נכלל בזכור ולא בשמור, כי מלכא עלאה בזכור אסתיים, ואין בו בחינת דין כלל שיהיה דאוי לומר עליו שמור, כי אין שמור נוהג רק בנוקבא. אמנם מבחינת מה ששבת עלאה נכלל בשבת התחתון נוהג שמור בתרווייהו יחד, אבל לא בשבת העליון בפני עצמו.

ושלמא דיליה זכור איהו ועל דא לית מחלוקת לעילא: כי מלכא עלאה ה"ס הבינה דאסתיים ב', שה"ס מאני דכורא. (כנ"ל אות י"ז ע"ש). שזה מורה שאין שם בחינת מחלוקת כלל, דהיינו בלי משהו דין, כי ע"כ נק' בשם

(פד) בגין דתרין שלומות לתתא, חד יעקב, וחד יוסף, ובגין כך כתיב תרי זמני א) שלום שלום לרחוק ולקרוב, לרחוק דא יעקב * ולקרוב דא יוסף. לרחוק כז"א ב) מרחוק ה' נראה לי ג) ותתצב אחותו מרחוק. ולקרוב, כד"א ד) חדשים מקרוב באו.

(פה) מרחוק, דא ג) ה) נקודה ו) עלאה דקיימא ז) בהיכליה, ועל דא כתיב

מסורת הזהר

א) (ישעיה גז) יתרו קסט ויקרא שנו מצורע כו אחרי מות שנו בהר כו ת"ז בהקומה ד' טז : תכ"א ד' מג : תק"ח ד' קכב : ב) (ירמיה לא) וירא מה תצו ויחי כב שמות קצט משפטים תקעג ויקרא שנא צו קצב אחרי מות מ קמד שלח לך שי שיו פנחס תרצ ת"ז תכא ד' מג : ז"ח ד' עג. ג) (שמות ב) ויחי קסא שמות קצט משפטים תקעג אחרי מות סג אמור רסא שלח לך שיו ז"ח דף לה. ד) (דברים לב). ה) ב"א קו ויצא רט תרומה תקפג תצוה ח יט ויקהל קסד קפו שכה שלח שסז סקודי לח תטז אמור קסה פנחס תשטז ת"ז תכ"א ד' מה : סא : סב. ת"ל ד' עג. עד. תל"ו ד' עת. תל"ז ד' עת. ז"ח ד' א : ו : מט. : סד : סט : ע. ו) ב"ב קסד ויצא רט בהשמטות ח"א ד' רס : ד"י תרומה תרנז ויקהל קא קסב קסט קצו שיב שיט תא תכב פנחס תרעא תרפז ואתחנן פז פט ת"ז בהקומה ד' טז : תכ"ב ד' סג : תל"ז ד' עת. ז"ח ד' א : ו : ז : מט : סד : סח : עא. עב. עג : ז) ת"ז ת"ה ד' יט. ת"י"ח ד' לו : תכ"ה ד' עב : תכ"ט ד' עב : ז"ח ד' מט.

דרך אמת יג) תצוה ק"פ ע"א תמצא פ"י נקודה דקיימא גז היכליה ע"ש.

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

של יעקב, בבחינת רחוק, והזווג התחתון שהוא שלום של יוסף, נק' קרוב, כי הוא מקובל לו בלי לבוש, ולא עוד, אלא שע"י הקומה שלו דחסדים יוכל לקבל גם חכמה. (כנ"ל אות י"ד) וז"ס הכתוב, שלום שלום לרחוק ולקרוב, שהם ב' שלומות : דיעקב ויוסף, הנוהגים תמיד בזווג דגדלות של הזו"ן. ואלו תרין שלומות, שהם בזו"ן הנבחנים לסוד רבועא, הרי יש בהם מחלוקת, והם מסתיימים בה' שה"ס נוקבא. משא"כ מלכא עלאה שה"ס בינה המסתיימים ב' שה"ס דכורא. ואין בהם מחלוקת, ואפילו ענין רחוק וקרוב אינו נוהג בבניה עצמה, בהיותה בחינת ג"ר, וג"ר יכולות לקבל חכמה בקרוב, כלומר, שאינן צריכות ללוש חסדים כלל. והן מקבלות חכמה בלי חסדים. וזה שרומז לעיל, דמלכא עלאה הוא מלך שהשלום שלו, ואין בו ב' שלומות כמו בזו"ן.

בשם עגולא. (כנ"ל ד"ה ובגין). אבל שבת תחתון ה"ס מ"ה, דאסתיים בה' וע"כ אית בה מחלוקת. דהיינו ימין ושמאל, וע"כ נק' רבועא.

(פד) בגין דתרין שלומות וכו' : כי שני שלומים יש למטה. אחד הוא יעקב. שהוא ת"ת. ואחד הוא יוסף, שהוא יסוד. ומשום זה כתוב, שתי פעמים שלום : שלום שלום לרחוק ולקרוב. לרחוק זהו יעקב. ולקרוב, זהו יוסף. לרחוק הוא כמו שאתה אומר, מרחוק ה' נראה לי. וכן ותתצב אחותו מרחוק. ולקרוב, הוא כמו שאתה אומר, חדשים מקרוב באו.

פירוש. בגין דתרין שלומות לתתא וכו', לתתא היינו בזו"ן, שיש בו בחי' יעקב, שהוא ת"ת, ויש בו בחינת יוסף שהוא יסוד. וזה רומז על ב' בחי' זווג שיש בזו"ן, כי שלום ה"ס זווג. כי יש בו זווג עליון להמשכת קומת חכמה, ויש בו זווג תחתון להמשכת חסדים, והעליון ה"ס יעקב והתחתון ה"ס יוסף.

ונתבאר לעיל (אות י"ד ד"ה קיימא), שאין ז"ת יכולות לקבל קומת החכמה בלי חסדים, וע"כ נבחינת קומת החכמה בזו"ן שהיא רחוקה מהם, שהרי לא יוכלו לקבל אותה רק ע"י התלבשות בחסדים וז"ס מרחוק ח' נראה לי, כי קומת החכמה רחוקה ממנו והוא צדיך ללוש בכדי לקבלה. וע"כ נקראת בחי' חשלום (דט"י דף ה' ע"ב * דף ר' ע"א)

(פה) מרחוק דא נקודה וכו' : מרחוק, זו היא הנקודה העליונה העומדת בהיכלו. ועל זו כתוב, תשמור, שנכללת בשמור. ומקדשי תיראון, זו היא הנקודה העומדת באמצע, שיש לפחד מפניה יותר מכל, כי עונשה מיתה. והיינו שכתוב, מחלליה מות יומת. מי הם מחלליה, הוא מי שנכנס לתוך החלל של העגול והרבווע, למקום שאותה הנקודה שורה, ופוגם

תשמורו אתכליל בשמור (ח) ומקדשי תיראו, דא (ט) נקודה ר דקיימא באמצעיתא, דאית לדחלא ש מנה יתיר מכלא, דענשיה מיתה, והיינו דכתיב (י) מחלליה מות יומת. ה מאן מחלליה, מאן (כ) דעאל לגו (יז) חלל דעגולא ורבושא, לאתר דההוא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ח) ת"ז תכ"ד ד' סט. לעיל אות פ. (ט) ויחי תט ר נ"א דקיימא ל"ג. ש נ"א מנה ל"ג. ת נ"א מאי. תמה בהשמטות ח"א ד' דט : ד"י תרומה תקסו ויקהל קב קסו שקורי לח מא פנחס תשו ר"ז בהקדמה ד' טו : ז"ח ד' ב. ה. ז. מט. : י (שמות לא) ת"ז בהקדמה ד' יב. ת"ט ד' כד : תי"ח ד' לו : תכ"א ד' נז. ת"ל ד' עג. תל"ו ד' עז : תל"ז ד' עח. תג"ו ד' צ : (כ) ת"ז תי"ח ד' לו : תכ"א ד' מה : ת"ל ד' עג : תל"ו ד' עז :

דרך אמת (יז) תקונים תקון כ"ג כ"ד וכ"ה ובתקון ל' תמצא פ"י יותר מבואר.

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

ומקדשי תיראו, דא נקודה ר דקיימא באמצעיתא : הוא בחינת עצם המנועולא שנתקנה באו"א עלאין בסוד אוירא דלא אתידע, שה"ס הנקודה האמצעית. המשמשת רק בא"ק, ולא בעולם האצילות וע"כ לית השגה תפיסא באו"א עלאין שהם ג"ר דבינה, וכל החכמה המושפעת בעולם האצילות היא רק מו"ת דבינה הנקראות ישו"ת, ששם משמש המפתחא הנק' נקודה בחיכליה (כנ"ל בדיבור הסמוך). ומתוך שנתקנה באו"א עלאין היא נקראת ומקדשי, (כנ"ל אות מ"א ד"ה וטעם), וע"כ שריא בה יראה ע"ש. וז"ש ומקדשי תיראו

ופגום אותה, מות יומת. ועל זה כתוב, תיראו. והנקודה היא נקראת, אני. ועליה שורה אותו הסתום העליון שלא נגלה, והיינו הו"ח. ואני והו"ח, הכל אחד. ירדו ר' אלעזר ור' אבא מחמוריהם, ונשקוהו. אמרו : ומה כל החכמה הזו שישנה תחת ירד, ואתה מחמר אחרינו. אמרו לו, מי אתה. אמר להם, אל תשאלו מי אני, אלא אני ואתם נלך ונעסוק בתורה. וכל אחד יאמר דברי חכמה, להאיר את הדרך.

דא נקודה ר דקיימא באמצעיתא. וז"ש, מאן מחלליה, וכו' : כבר ידעת, שעגולא הוא או"א, ורבושא הוא זו"ן המלבישים לאו"א ונכללים גו עגולא, והמלכות דאו"א ה"ס הנקודה שבתוכם, ויש במלכות הזו ב' בחינות. שהן מנועולא ומפתחא, שהמפתחא נק' נקודה בחיכליה, והיא רק בחינת יסוד שבמלכות, והיא משמשת רק בישו"ת. והמנועולא היא מלכות שבמלכות, שהיא נקודה אמצעית ממש, והיא משמשת רק באו"א עלאין, (כנ"ל בדיבור הסמוך). וז"ש מאן דעאל לגו חלל דעגולא ורבושא כלומר, לבחינת מלכות דאו"א שהיא חלל, דאורא דילה לא אתידע, לאתר דההוא נקודה שריא, כלומר, למקום הנקודה דאמצעיתא, ופגום ביה. דהיינו שרוצה להמשיך אור לתוך החלל שלה מות יומת כי אסור להמשיך בה שום אור. ועל דא כתיב תיראו דהיינו ומקדשי תיראו דכתיב, דקאי על נקודה דאמצעיתא.

פירוש. מרחוק דא נקודה וכו', ה"ס המפתחא שממנו מושפעת החכמה דל"ב גתיבות. (כנ"ל מ"ב ע"ש). וה"ס הב, דבראשית המכונה נקודה בחיכליה, שמשם קומת החכמה לזו"ן בעת שהזו"ן עולים ומלבישים לאו"א עלאין, כי אז נכללים ב' השבתות שבת עליון, ושבת תחתון ביחד, ועליהם נאמר מרחוק ה' נראה לו, כי אין הזו"ן יכולים לקבלה זולת בלבוש החסדים (כנ"ל בדבור הסמוך). וז"ש מרחוק, דא נקודה עלאה דקיימא בחיכליה שאלו החו"ב הנק' נקודה בחיכליה, מכונים שהם מרחוק אל הזו"ן, וצריך ללבוש החסדים מעלמא תתאה שה"ס מ"ח המסתיימים בנוקבא. (כנ"ל אות ט"ז ד"ה בגיו) ועל דא כתיב תשמורו אתכליל בשמור כיון שנצרך לזווג התחתון דמ"ה דאסתיים בנוקבא הנק' שמור, הרי גם קומת החכמה נכללה בשמור, ולפיכך כתוב עליהם את שבתותי תשמורו, וגם השבת העליון הנכלל בזו"ן, נכלל במדת השמור, ולא בזכור כי הם בהכרח בנוקבא מסתיימים, כדי לקבל קומת החסדים, כמבואר, ורק מלכא עלאה, שהוא חו"ב בפני עצמו, המקבלים חכמה מקרוב, דהיינו בלי לבוש החסדים, הם נבחנו שבזכור מסתיימים, ונק' זכור ולא שמור.

א (ז) נקודה ב שריא ופגים ביה מות יומת, ועל דא כתיב (ח) תיראו. וההיא נקודה אקרי (ט) אני, ועלה שריא ההוא דסתים עלאה דלא אתגליא, והיינו הוי"ה וכלא חד. נחתו ר"א ור' אבא ונשקוהו. אמרו, ומה כל חכמתא דא אית תחות ידך,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ז) (בחלל וילה), ת"ז סוף תי"ח ד' לו : תכ"א ד' א נ"א ונקודה. ב שריא ביה וסגים ביה כצ"ל (אה"ל). מה : תל"ו ד' עז. (ט) לעיל אות ט. (י) יתרו תקט.

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

אצלו, ודואה את רוממותה, וזה נקרא גילוי נשמת צדיקים. והנה נשמה זו שבאה לסייע לר"א ור"א. היתה נשמת ר' חמונא סבא, שהיא נשמה מאד נעלה ואין קץ לרוממותה. והיא בחינת אור יחידה. אמנם בתחילה באה אליהם בדרך עיבוד ולא הכירו בה יותר דק במדתו של טעין חמרי, שפירושו הפשוט הוא, בעל חמודים. שאומנותו היא להעביר נוסעים על חמודיו ממקום למקום, והוא עצמו הולך ברגל לפני חמודיו ומליכסם. וע"כ נק' טעין חמרי, שמוליך חמודים. ובלשון חז"ל נק' חמדין, שדוכן רשעים, והיא הצודה הנמוכה ביותר. וז"ש רבי אבא נפתח פתחין דאורייתא, דהא שעתא ועדנא הוא לאתקנא בארחה, דהיינו לפתוח את צנורות הנשמה ע"י פתיחת שערי סודות התורה. בכדי שיתקנו בדרך ה' שהולכים בו. וביאר רבי אלעזר הפסוק של שבתותי תשמורו. מבחינת המדרגה. שהיה עומד בה. דהיינו ממוחין דישסות, שה"ס למחמי לחמוי, כנ"ל. וע"כ ביאר, ששבת עצמה היא בחינת זו"ן שאינם עוד בבחינת קדש, אלא שהם ממשיכים מקדש, דהיינו מוחין דישסות, שהזו"ן ממשיכים ביום השבת. ועל המוחין האלו דרשו את הכתוב ומקדשי תיראו. כי החכמה הבאה מבחינת מוחין תתאין דישסות לזו"ן, עוד נוהגת בהם יראה. (כנ"ל במאמר מי ברא אלה אות ז' ד"ה וזה אמרו), כי הם עוד עומדים לשאלה, וע"כ יש בקודש ההוא בחינת יראה.

וכאן סייע אותם ההוא דטעין חמרי אבתרייהו, וגילה בהן סוד מוחין דחיה. כי את שבתותי תשמורו ביאר על שבת עליונה ושבת תחתונה הבאים ביחד ע"י עלית זו"ן למקום או"א ונעשים הזו"ן עצמם קודש בסוד רבוטא בגו עגולא. ועליהם לא נאמר יראה, כי אם תשמורו לבד. כי המוחין דחיה דוחין בל החיצונים, וכל דינין מתעבדין מינה ביום השבת, ומבחינה זו אין שם יראה, והכתוב ומקדשי

וזה אני הוי"ה. וכלא חד שהם נחשבים לאחר, כי ע"כ נק' גם הנקודה בשם או"א. דהיינו ומקדשי תיראו, שעצם הנקודה נבחנת לקדש, כמו או"א, כי הם אחד. ה"ש, נחתו רבי אלעזר ורבי אבא ונשקוהו : בכדי להמשיך ביאור המאמר שלפנינו, מוכרח אני לגלות יותר הענין הזה של ההוא דטעין חמדי. ותרע שהאי אורחא דאזלי ר' אלעזר ור' אבא, אינו כפשוטו, אלא ה"ס אורח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום (משלי ד'). ואומרו, שהלך לדאות את ר"י בר"ש בן לקוניא חמוי, יש בזה דמיון לשיעור המדרגה שהיו עומדים בה אז. כי הז"א יש לו או"א של עצמו, שהם או"א עלאין. גם יש לו או"א של אשתו, שהם ישסות. ותחילה משיג הז"א לאו"א של הנוקבא שלו שהם ישסות, דהיינו הנק' מוחין דנשמה. ואח"כ עולה למדרגה יותר גבוהה ומשיג לאו"א של עצמו, שהם או"א עלאין הנק' מוחין דחיה. והנה הצדיקים ההולכים במדרגות הם מדכבה לז"א. וכיון שההוא אורחא דאזלי ביה ר' אלעזר ור' אבא היה במוחין דנשמה, ע"כ בא הרמז, שר"א הלך לדאות לחמוי, דהיינו לאו"א של הנוקבא שלו שהיא מוחין דנשמה. והענין ההוא דטעין חמרי אבתרייהו ה"ס הסיוע לנשמות הצדיקים, הנשלח להן ממרומים בכדי להעלותן ממדרגה למדרגה. כי לולא הסיוע הזה שהקב"ה שולח לצדיקים, לא היו יכולים לצאת ממדרגתם ולהתעלות יותר למעלה. ולכן שולח הקב"ה לכל צדיק וצדיק נשמה גבוהה ממדומים, לכל אחד לפי מעלתו ומדרגתו, המסייעת לו בדרך. והנה בתחילה אין הצדיק מכיר את הנשמה ההיא כלל, ונדמה לו שהיא נשמה נמוכה ביותר שנתלחה עמו בדרך, והוא נק' עיבוד נשמת הצדיק, כלומר, שהנשמה של מעלה עוד לא גמרה הסיוע שלה, וע"כ אינה ניכרת כלל מי היא. אלא אחד שגמרה כל הסיוע שלה. והביאה את הצדיק למדרגה הרצויה, הנה אז ניכרת

ואת טעין אבתרין. אמרו ליה מאן את, אמר לון, לא תשאלון מאן אנא, אלא
 אנא ואתון. ניזל ונתעסק באורייתא, וכל חד יימא מלין דחכמתא לאנהרא אורחא.
 (פו) אמרו ליה, מאן יהב לך למיזל הכא, למהוי טעון בחמרי, אמר לון,
 (טו) יו"ד עבד קרבא בתרין אתוון, בכ"ף וסמ"ך, לאתקשרא, בהדאי. (טז) כ"ף, לא
 בעא לאסתלקא ולאקשרא, בתר דלא, יכלא למהוי רגעא חדא אלא, ביה.
 (טז) סמ"ך, לא בעא, לאסתלקא, בגין, לסעודא לאינון דנפלין, דהא בלי סמ"ך
 לא יכלין למהוי.

(פז) יו"ד אתא לגבאי יחידאה, נשיק לי, (טז) וגפיף לי, בכה עמי ואמר לי,
 ברי מה אעביד לך, אבל הא אנא אסתלק ואנא אתמלי מכמה טבין ואתון

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ג נ"א לא תשאלו. ד נ"א ניזל. ה נ"א ולמהוי. ו נ"א
 מן, אמר לון, עד בהדאי ליג. ז נ"א בהדאי כחודא.
 ח נ"א לבתר, נ"א באתר, ונ"א בכתר (אה"ל). ט נ"א
 יכיל (אה"ל). י נ"א בה (אה"ל). כ לאסתלקא בגין
 ליג (אה"ל).

(ט) ואתחנן כמו קנד עקב ככ כי תצא זה אדרא זוטא
 נג עח ת"ז תס"ס ד' קה : קו. ת"ע ד' קכ. לעיל לב.
 (ט) ויגש ה פנחס תתיח כי תצא ז לעיל לא. (ט) פנחס
 תשכ בח"ג צ"ד לעיל כח. (צ) לעיל כח.

דרך אמת (טו) והיה מחבק אותי.

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

כי הרגישו בעצמם שעדיין אינם מכירים
 אותו לגמרי, (כנ"ל בדיבור הסמוך), כי עוד
 לא נגמד תפקיד סיועה של הנשמה. וע"כ
 הפצירו בו שיגלה את שמו. אמנם השיב להם,
 שלא ישאלו לשמו, כי עוד צדיכים לגילויים
 של דזין דאורייתא, כלומר, שהאורח עוד לא
 מתוקן לגמרי, וז"ש להם **אלא אנא ואתון ניזל**
ונתעסק באורייתא, כי אתם עוד צדיכים
 לי לסייע אתכם בעסק התורה וכל חד יימא
 מלין דחכמתא לאנהרא אורחא, כי צדיכים
 עוד להאיר את הדרך, כי עדיין לא באנו
 למחוז חפצנו.

(פו) אמרו ליה מאן וכו' : אמרו לו,
 מי נתנך ללכת כאן, להיות מוליך חמורים.
 אמר להם, ה' עשתה מלחמה בשתי אותיות
 בכ' ובפ', כדי שיבואו להתקשר עמי. הפ'
 לא דצתה להסתלק ממקומה ולהתקשר עמי,
 מאחד שאינה יכולה להיות רגע אחד אלא בו,
 בכסא (כנ"ל אות ל"א). הפ' לא דצתה להסתלק
 ממקומה, משום שצדיכה לסמוך את אלו
 הגופלים (כנ"ל אות כ"ח) כי בלי סמך אינם
 יכולים להיות.

(פז) יוד אתא לגבאי וכו' : היוד באה
 אלי יחידה. נשקה אותי, וחבקה אותי, ובכתה
 עמי

ומקדשי תיראון, ביאר להם על נקודה
דאמצעיתא המשמשת בג"ד דאוי"א דהיינו
 ג"ד של מוחין דחיה, שבה לית השגה תפיסא
 כלל, ובה אית יראה.

ובזה גמדה הנשמה את תפקידה כי הביאה
 אותם להשגת מוחין דחיה, ואז זכו לגילוי
 נשמת הצדיק, כי עתה הכירו את ערכה
 של אותה הנשמה. וע"כ נחתו רבי אלעזר
 ורבי אבא ונשקוהו כי השגת המעלה
 מתבארת בפעולת נשיקה. אמנם באמת עוד לא
 נגמד תפקידה של הנשמה ההיא, כי עוד
 היה לה לסייע אותם בהשגת אור היחידה,
 כמ"ש לפנינו, אלא כיון שהשגת חיה בלבדה
 היא מדרגה שלמה בפני עצמה, לפיכך נבחן
 שהנשמה נתגלתה להם בשיעור זה. וז"ס
 שחשבו אותו עתה שהוא כריה דרב המנונא
סבא ולא רב המנונא סבא עצמו. והוא כי
 רב המנונא סבא הוא בחינת יחידה ובנו הוא
 בחינת חיה. וע"כ לפי שלא השיגו עתה דק
 בחי' חיה, ע"כ עוד טעו בו וחשבו שהוא בנו
 של רב המנונא. אמנם להלן אחד שהודיע להם
 סוד הכתוב של בניהו בן יהוידע, שהוא גילוי
 מדרגת יחידה, אז נגלה אליהם בשלמותו,
 וראו כי הוא רב המנונא סבא עצמו.

וז"ש, אמר לון לא תשאלון מאן אנא :

(דטו"י דף ו' ע"א)

טמירין עלאין יקירין, בתר כן איתי לגבך, ואנא אהוי סעיד לך, ואתן לך
 (ק) אחסנתא דתרין אתוון עלאין, יתיר מאלין דאסתלקו, דאינון (י) יש, יו"ד עלאה,

מסורת הזהר

(ק) אדרא זוטא סט. (י) לך דסא ויצא רט רלב ויחי תרפח תרומה תשלט פנחס תקה תתסה ר"ז תס"ה
 ד' צו : בהשמטות ת"ד ד' קא :

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

יכולה לירד ממקומה דהיינו ממדרגת ישו"ת
 שהיא קומת נשמה, אפילו רגעא חדא, כי אי
 אפשר לעשות הפסקה במדרגות. והס' לא בעא
 לאסתלקא כגין לסעידא לאינון דנפלין דהא
 בלי סמך לא יכלין למהוי, כי סוד הס'
 הוא עצם המוחין שהנשמה מקבלת מחב"ד חג"ת
 דאו"א, שהם מושפעין לזו"ן בעת קטנותו,
 וסומכין אותם שלא יפלו מאצילות לחוץ.
 (כנ"ל אות כ"ח ד"ה דאית ג"ש). וע"כ צריכס
 להיות בקבע במקומה בלי שינוי. והענין הוא,
 כי המדרגות קבועות הן, ורק הנשמות מקבלות
 שינוים בעת הליכתן ממדרגה למדרגה, ולפיכך
 לא רצו המוחין של הנשמה להתחבר עם הי'
 שהיא קומת החכמה ולהתקשר בנשמת רב
 המנונא סכא בעת ירידתה לסייע לר"א ור"א.
 כי היו צריכים לבנין והמשכת מוחין על
 הסדר מחדש, החל בעיבור וכו' עד קומת חיה.
 וז"ש באות פ"ו יוד אתא לגבאי יחידאה
 וכו', כלומר, שבאה אלי בלי המוחין דחב"ד
 חג"ת דאו"א, הנק' ס' (כנ"ל בדיבור הסמוך).
 ונדע שקומת חכמה אינה יכולה להתלבש
 בלי קומת חסדים הנמשכת מהס' כנ"ל. וז"ש
 כיון שהי' באה יחידאה בלי קומת חסדים
 ע"כ נשיק לי, וגפיף לי, ובכה עמי, ואמר
 לי, ברי מה אעביד לך, כלומר, שנשיק
 לו וגפיף לו כי רצתה להתלבש בלי חסדים,
 וע"כ בכתה עמו ואמרה ברי מה אעביד לך,
 הרי אין לי שום תחבולה להתלבש בך.

וז"ש, אנא אסתלק ואנא אתמלי מכמה
 טבין ואתוון טמירין וכו' : כלומר, ע"כ אני
 מוכדתה להסתלק עכשיו, ואתה תבא בסוד
 העיבור, כדי שתבנה מעצמך בכל הבחינות
 של עיבור יניקה מוחין מחדש, ואז אחזור
 אליך במוחין שלמים ומלאים מכל. ותדע
 שמטעם זה המובא כאן, נהוג כך בכל מדרגה
 חדשה, כי כל אימת שהאדם צריך לקבל
 מדרגה חדשה, הוא מחויב לבא להסתלקות
 המוחין הקודמים ולהתחיל מחדש לקנות בחינת
 נפש הנק' עיבור ואח"כ יניקה שהוא סוד
 אור הרוח וכו', כמו שלא היתה לו שום מדרגה
 מעולם

עמי, ואמרה לי : בני, מה אעשה לך, אבל
 הנה אני מסתלקת, ומתמלאת מכמה דברים
 טובים, ואותיות נסתרות עליונות ויקרות,
 ואח"כ אבוא אליך, ואני אהיה עוזרת לך. ואתן
 לך נחלת שתי אותיות, שהן יותר עליונות
 מאלו שנסתלקו, שהן י"ש, י' עליונה, וש'
 עליונה, שהן יהיו לך אוצרות מלאים מכל.
 ומשום זה, בני, לך והיה מחמר אחר חמורים.
 ועל כן אני הולך בכך.

פירוש בבר ידעת, שסוד טעין חמרי ה"ס
 עיבור נשמת הצדיק, הבאה לסיוע להולך
 בדרכי ה', לצאת ממדרגתו ולבא למדרגה
 יותר חשובה, כדוגמת החמרים המסיעים אנשים
 ממקום למקום על חמוריהם. והנה בעת ההיא
 גם הצדיק נופל ממדרגתו הקודמת ובא לבחינת
 עיבור של מדרגה חדשה כמו בחינת הנשמה
 שבאה לסייע לו. ובחינת עיבור פירושו
 הסתלקות מוחין, וזה שרצו לדעת ממנו, איך
 סיבב הקב"ה שאתה באת בעיבור אלינו,
 שעיי"ז באנו להסתלקות המוחין, וז"ש מאן
 יהב לך למיזל הכא, למהווי טעין בחמרי.

וז"ש, אמר לון, יו"ד עבד קרבא בתרין
 אתוון בכ"ף וסמ"ך לאתקשרא בהדאי, י'
 ה"ס חכמה, כנודע, ומדרגת המוחין דנשמה נק'
 כס, מלשון כסא הכבוד, והוא משום שהמוחין
 דחכמה באים בה בלבוש וכיסוי ואינם מגולים.
 ובעת הגיע הזמן להשגת המוחין דחיה שהיא י'
 דהוי"ה, שהיא המדרגה שבאתי לזכותכם בה,
 הנה באמת רצתה החכמה לקשר בי גם המוחין
 דכ"ס, שהם המוחין דנשמה שהיתה בכם מקודם
 לכן, והי' עבד קרבא עמהם, אמנם כ"ף לא
 בעא לאסתלקא ולאיתקשרא בתר דלא
 יכלא למהוי רגעא חדא אלא ביה, פירוש
 כי המלכות דעליון המתלבשת בתחתון ה"ס
 כ', (כנ"ל במאמר רב המנונא סבא ד"ה ולפיכך
 ע"ש), ונתבאר שם שבעת שרצתה הב' לירד
 מעל הכסא אזדעזעא וכלהו עלמין
 אזדעזעו למנפל, כי כל התקשרות המדרגות
 זו בזו מראש האצילות עד סוף העשייה היא ע"י
 מלכות דעליון המתלבשת בתחתון, וע"כ אינה

(דטו"י דף ו' ע"א)

(ט) ושי"ן עלאה, למהוי לך (ח) אוצרין ל מלייא מכל, ובג"כ ברי, זיל והוי טעין חמרי. ועל דא אנא אזיל בכך.

(פח) חדו ר' אלעזר ור' אבא ובכו, ואמרו: זיל רכיב, ואנן נטעין אבתרך. אמר לון, ולא אמרית לכון דפקודא דמלכא איהו, עד דייתי מ ההוא דטען חמרי. אמרו ליה, הא שמך לא אמרת לן, אתר בית מותבך מאי הוא. אמר לון, אתר בית מותבי איהו טב נ ועיילא לגבאי, ואיהו (א) מגדל חד ס (ב) דפרח באוירא, רב ויקירא. ואינון דדיירין ביה בהאי מגדלא, קב"ה וחד מסכנא. ודא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ט) פנחס תקפג תשצה תתעד ואתחנן נד בהשמטות ח"ג ד' שו: ד"י לעיל כה. (ח) לך דפא. (א) להלן קמג ב"א תעא לך תסו יתרו דיג שלח לך קלו-קנא ת"ז תיג ד' כט: (ב) יתרו תקיג משפטים קנ שלח לך קמה ת"ז תכ"א ד' מג. ז"ח שה"ש ד' סו. ע.

דרך אמת (טז) ר"ל קלים וחמורים.

הסולם

מאמר

דטעין חמרי

עיילא הוא מלשון דפליג בעלויא, שפירושו ערך (קדושין מב:).

פירוש. עתה שהכירו גודל מעלתו, לא יכלו לסבול בחינת העיבור שלו לצרכם, וע"כ אמרו לו, כי עתה שכבר השיגו המוחין, א"כ די לו, והוא יכול לצאת מבחינת העיבור, ואם אולי יש להם עוד מה להשלים, יוכלו בעצמם להיות בעיבור, ולמה לו לסבול בשבילם. ח"ש זיל רכיב ואנן נטעין אבתרך.

ולא אמרית לכון וכו' עד דייתי ההוא דטען חמרי: הכוונה היא במה שאמר להם מקודם לכן, שלא ישאלו לשמו משום שצריכים עוד לגילויים של רזין דאורייתא, ורמו להם באן עוד, כי הכוונה היא על בחינת יחידה שחסר להם, שה"ס קבלת פנים של המלך המשיח (כנ"ל אות פ"ה ד"ה ובוה) וזה הרמו עד דייתי ההוא דטען חמרי, שמלך המשיח ה"ס עני ורוכב על החמור. (זכריה ט').

ח"ש דפקודא דמלכא איהו עד דייתי ההוא דטען חמרי, כי מצוות המלך היא עליו, לסייע להם עד שיזכו לאור היחידה.

ח"ש, הא שמך וכו': כיון שלא אמרת לנו את שמך, שהוא משום שעוד לא השגנו ממך מה שצריך לנו להשיג כנ"ל, א"כ עכ"פ תוכל לומר לנו אתר בית מותבך, דהיינו מקום מדרגתך, שבוה נדע עכ"פ מה שחסר לנו מלהשיג ממך. אמר לון אתר בית מותבי איהו טב ועיילא לגבאי, כלומר, מקום מדרגתי הוא טוב ונשא לגבי המדרגה שאני

מעולם. ח"ש ובגין כך ברי, זיל והוי טעין חמרי כי בשביל שאי אפשר להמשיך כלום מהמדרגה הקודמת, ע"כ אתה צריך לבחי' עיבור מחדש, הנק' טעין חמרי.

ח"ש, אחסנתא דתרין וכו', ה"ס המוחין דחיה, הנקרא אחסנתא דא"א, וכן נקראים ח"ש, כי י' היא חכמה והש' היא בינה. שהן דאי חשובות יותר מאינון המוחין דנשמה שנסתלקו. וה"ס הכתוב להנחיל אוהבי ח"ש ואוצרותיהם אמלא (חשלי ח'). ח"ש למהוי לך אוצרין מלייא מכל. דהיינו בשיעור הכתוב ואוצרותיהם אמלא.

(פח) חדו ר' אלעזר וכו': שמחו ר"א ור' אבא, ובכו, ואמרו: לך רכב על החמור ואנחנו נהיה מחמרים אחרך. דהיינו שהוא ירכב, והם יוליכו החמור. אמר להם: ולא אמרתי לכם שהיא פקודת המלך עד שיבוא אותו המוליך חמורים. רומז על המשיח, שנאמר עליו עני ורוכב על החמור. אמרו לו, הנה את שמך לא הגדת לנו, מקום מושבך איפא הוא. אמר להם, מקום מושבי הוא טוב ורב ערך אצלי, והוא מגדל אחד הפורח באויר, הרב והיקר, ואותם הגרים במגדל הזה, הם הקב"ה ועני אחד. וזה הוא מקום מושבי, והגליתי משם. ואני מחמר אחר חמורים. הסתכלו בו רבי אבא ור' אלעזר, והיו מוטעמים להם דבריו, שהיו מתוקים כמן וכדבש. אמרו לו, אם תאמר לנו שם אביר, ננשק את עפר רגליך. אמר להם ולמה זה, אין דרכי בכך להתגאות בתורה.

(דפו"י דף ו' ע"א)

הוא אתר בית מותבי, וגלינא מתמן, ואנא טעין חמרי. אשגחו רבי אבא ור' אלעזר ביה, ואטעים לון מלוי דהוו מתיקין כמנא ודובשא. אמרו ליה שמא דאבוך אי תימא, ננשיק עפרא דרגלך, אמר לון, ואמאי, לאו אורח דילי בכך לאתגאה באורייתא.

(פט) אבל אבא דילי הוה דיוריה (ג) בימא רבא, ואיהו הוה (ד) חד נונא דהוה אסחר ימא רבא מסטרא דא לסטרא דא, והוה רב ויקירא ועתיק יומין,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ע נ"א ועלינא.

(ג) וארא קסט בשלח קסר אחרי מות שצח כי תצא סו (ימא דאורייתא) ת"ז תכ"א ד' מג. נט: (ימא דאורייתא) זהר חדש ד' לב: תק"ח ד' קד: לעיל מ. ד' כי תצא (נונא רבא) תקוני זהר תכ"א ד' מג.

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

מאמר

גם כן, שהוא יתגלה רק בגמר התיקון. ורב המנונא יצא מהווג הנעלם ההוא שבעתיק יומין, וע"כ קורא אותו בשם אבא דילי, וז"ש אבא דילי הוה דיוריה בימא רבא כלומר, שנודווג עם המלכות הנקראת ימא רבא. ושמא תאמר, הרי כל הפרצופין מזדווגין על המלכות. לזה אומר ואיהו הוה חד נונא דהוה אסחר ימא רבא מסטרא דא לסטרא דא כלומר, שהוא בחינת זווג של שער הנון, שהוא מזדווג עם ימא רבא מכל הבחינות שבה. מכתר עד מלכות, דהיינו מסטרא דא לסטרא דא, לרבות גם על המלכות דמלכות. וז"ש והוה רב ויקירא ועתיק יומין כי הוא נק' בשם עתיק יומין. וממנו ולמטה אין הזווג הגדול הוה במציאות.

עומד בה עכשיו. כי עתה גם ממני עצמי הוא נפלא מהשגתי.

זו"ש, מגדל חד וכו': מגדל זה, ה"ס היכל המשיח, וז"ש דדירין ביה קב"ה וחד מסכנא. כי המשיח ה"ס עני ורוכב על החמור. ומה שמכנהו רב ויקירא, הוא, כי סתם מגדל הפורח באויר, הוא בינה. אבל כאן דקאי על היכלו של המשיח, ע"כ מציין אותו בשם מגדל חד דפרח באוירא רב ויקירא. וז"ש, ודא הוא אתר בית מותבי וגלינא מתמן ואנא טעין חמרי: מקום מושבי הוא במגדל, אבל עכשיו הוא נפלא ממני, כמו שאמר מקודם לכן, שהוא טב ועיילא לגבאי. כי גלינא מתמן ואנא טעין חמרי.

זו"ש עוד דהוה בלע כל שאר נונין דימא: כי הזווג הגדול הזה בולע בתוכו כל הזווגים והנשמות שבכל העולמות כולם, כי כולם נכללים ומתבטלים בו כנר בפני האבוקה. ומבחינת התכללות זו, נק' אז כולם בשם נונין.

(פט) אבל אבא דילי וכו': אבל מקים מגורי אבי, היה בים הגדול. והוא היה דג אחד, שהיה מסבב את הים הגדול מעבר לעבר. והיה גדול ויקר, וזקן ושבע ימים, עד שהיה בולע כל שאר דגי הים, והוציאם אחר כך חיים וקיימים ומלאים מכל טוב העולם. ובתקפו היה שט כל הים ברגע אחד. והוציאני, כחץ ביד אדם גבור, והחביאני באותו המקום שאמרתי לכם, דהיינו במגדל הפורח באויר, והוא שב למקומו, ונגנו בים ההוא.

זו"ש ולבתר אפיק לון חייך וקיימין מליין מכל טבין דעלמא: היינו אחר תיקונים גדולים הבאים לאחר הזווג הזה, חוזר ומוליד כל אלו המאורות והנשמות שבלע אותם בעת הזווג, והם חיים וקיימים לנצח, כי כבד נתמלאו מכל טבין דעלמא מכח שבלע אותם ע"י הזווג הגדול שלו.

ביאור הדברים, הזווג הנעלם, מכונה חד נונא, הרומו לשער הנון. וימא רבא הוא המלכות. והנה כל הזווגים שמעתיק דאצילות ולמטה אינם כוללים כל ימא רבא, דהיינו לכל ספירותיה של המלכות, אלא רק לט"ד של המלכות בלבד, והמלכות דמלכות אינה בכלל הזווג. (כנ"ל אות מ"ג ד"ה אגליפו עש"ה). כי היא נשארת בסוד נתיב דלא ידעו עיט, אמנם בעתיק יומין יש זווג על המלכות הזו

זו"ש, וישאט ימא וכו' כי כל הזווגים שמעתיק יומין ולמטה באים בבחינות התלבשות הספירות זו בזו, שהתלבשיות אלו נבחנו כמו הפסקות בדרך הזווג עד שהטפה באה ליסודות דו"ג, משא"כ בזווג הגדול הזה דעתיק

עד דהוה (ה) בלע כל שאר (ו) נונין דימא, ולבתר (ז) אפיק לון חיינ וקיימין מליין מכל טבין דעלמא. ושאט ימא ברגעא חדא בתוקפיה, ואפיק לי כגירא בידא דגבר תקיף. וטמיר לי בהווא אתר (ח) דאמרית לכו. והוא תב לאתריה, ואגניז בהווא ימא.

(צ) אשגח ר' אלעזר במלוי. אמר ליה אתה בריה (י) דבוצינא קדישא, אתה הוא (י) בריה (י) דרב המנונא סבא, (י) אתה הוא בריה דנהירו דאורייתא, ואנת טעין אבתרון. בכו כחדא ונשקוהו ואזלו (ק) אמרו ליה אי ניחא קמי ר מארנא לאודעא לן שמייה.

(צא) פתח ואמר, (ט) ובניהו בן יהוידע, האי קרא אוקמוה, ושפיר איהו. אבל

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ה) ת"ז תכ"א ד' מג. (ו) בשלח סג אחרי מות שטו כי תצא נח ז"ח ד' לב: (ז) ת"ז תכ"א ד' מג. (ח) ת"ז תכ"א ד' מג. תכ"ג ד' סט. (ט) (ש"ב כג) וירא רט חיי שרה רכב תולדות יא ויצא שסב ויגש נב חקת נד.

דרך אמת (ז) ניצוץ קדוש. (ח) בתקון כ"ג ס"ז ב' (ט) ובתקון כ"א נ"ב א' (מג) ובפרי' בלק קפ"ו ב' שחיה נמצא עם החסידים.

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

פירוש. כי עוד לא השיגו דבריו הנ"ל בשלמום, והשגתם היתה עוד רק במוחין דחיה לבר, וע"כ חשבוהו לבריה דרב המנונא סבא, כי רב המנונא עצמו הוא מבחינת המוחין דיחידה. לאודעא לן שמייה: היינו לקבל מדרגתו, כי השגת שמו, פירושה השגת מדרגתו. כנ"ל.

(צא) פתח ואמר ובניהו וכו': פו"א. ובניהו בן יהוידע (שחזאל ב' כ"ג) מקרא זה העמידהו, ויפה הוא. אבל מקרא זה, להראות סודות העליונים של התורה הוא בא. והשם בניהו בן יהוידע, לרמז על סוד החכמה הוא בא. דבר סתום הוא מרמז, והשם גרם. בן איש חי, זה הוא צדיק חי העולמים. רב פעלים, היינו שהוא אדון כל המעשים, וכל צבאות העליונים, כי כולם יוצאים ממנו. הוא נקרא ה' צבאות. להיותו אות בכל הצבאות שלו, מצויק הוא ורב מכל.

פירוש. שהכתוב מראה ומגלה כאן רזין עליונים דאורייתא. ובניהו בן יהוידע על רזא דחכמתא קא אתא כי השם הקדוש יהו-ידע, ידיעה זו באה על רזא דחכמתא. מלה סתימא איהו, הוא רז סתום מאד נעלה. ושמא גרים השם יהו-ידע גורם שיהיה סתום.

דעתיק יומין. הוא בלי שום התלבשות וע"כ נבחן שהזווג הוא ברגעא חדא. וז"ש ושאט ימא ברגעא חדא בלי שום התלבשות. והוא בתוקפיה כי זה הוא מחמת רוב הגבורות הנכללות בזווג זה. וז"ש ואפיק לי כגירא בידא דגבר תקיף. הוליד אותי כחץ ביד איש גבור. אמנם גבורות אלו אין להן שום דמיון לגבורות הנהוגות בזווגים שלמטה מעתיק יומין. אלא שהן סוד עין לא ראתה אלהים וזולתך. כמ"ש להלן. אמנם ודאי הוא. שאין לידה בלי גבורות. כי זרע שאינו יורה כחץ אינו מוליד (חגיגה ט"ז). וז"ש ואפיק לי כגירא בידא דגבר תקיף. וז"ש וטמיר לי בהווא אתר דאמרית לכו היינו במגדל רב ויקירא, דדיירין ביה קב"ה וחד מסכנא כנ"ל. והוא תב לאתריה ואגניז בהווא ימא כלומר, לאחר שהוליד איתי וגניז אותי במגדל רב ויקירא, חזר לזווג שלו בגניזו במקומו כלפנים.

(צ) אשגח ר' אלעזר וכו': הסתכל ר' אלעזר בדבריו. אמר לו: אתה הוא בנו של המאור הקדוש. אתה הוא בנו של רב המנונא הזקן. אתה הוא בנו של מאור התורה. ואתה מחמר אחרינו. בכו יחד, ונשקוהו, והלכו. חזרו ואמרו לו, אולי טוב לפני אדוננו להודיענו את שמו.

האי קרא לאחזאה רזין עלאין דאורייתא הוא דאתא. ובניהו בן יהוידע, על רזא דחכמתא קא אתא, מלה סתימא איהו, ושמא גרים. בן איש חי, דא צדיק חיי

מסורת הזהר

י לעיל סב ב"א רלה ויצא שסב בהשמטות ח"א ד' רנב: (ד"י) משפטים שצה בהשמטות ח"ב ד' רעו: (ד"י) ויקרא רפג פנחס רצד שכח תקפה תרכח תרנד תרסד עקב כג שופטים ד כי תצא קכו בהשמטות ח"ג ד' שו: (ד"י) ח"ז בהקדמה ד' א. ב: טו: תי"א ד' כו: תי"ג ד' כט: תי"ט ד' מא. תכ"א ד' מה: נ. נד. נט: תכ"ב סד: סה: תמ"ז ד' סד: תס"ט ד' קי. כ) לעיל סב להלן קו ב"א קטז רלה רמד ויצא שסב ויגש נב קלא בהשמטות ח"א ד' רנב: (ד"י) משפטים שצה בהשמטות ח"ב ד' רעו: ד"י ויקרא רפג פנחס רצג שכח תקסב תרי תרכח תונד תרסד תשיט תתנה ואתחנן קה עקב כג שופטים ד כי תצא מה קכו בהשמטות ח"ג ד' שו (ד"י) ח"ז בהקדמה א. ב: ג: ד: ו: יג: טו: טז. תי"א כו: תי"ג ד' כט: תי"ח ד' לא: לג. לו. תכ"א ד' מה: מו: מת. נ. נד. נה: נו: נט: תכ"ב ד' סד: סה: סח: תמ"ז ד' סד: תס"ט ד' קי. ז"ח ד' סד. תק"ח ד' קא: קז: קטו. קיז:

הסולם

דטעין חמרי

מאמר

וסו"ה והוא ידע את מקומה, קאי על א"א. כי השם הוא מורה על נסתר וסתום מתחתונים. שהוא א"א הנק' עתיקא קדישא. ועליו אומד שידע את מקומה של החכמה דל"ב נתיבות. להיותו עצם החכמה המשפיע אל הבינה. וז"ש הזהר, מקומה ממש וב"ש דרכה כי בהיותו מקומה של השפעת החכמה הזו מכ"ש שידע את דרכה של החכמה כשהיא מלובשת בבינה. ואומד עוד וב"ש ההיא חכמה דסתימא ביה בעתיקא קדישא כלומר, מכ"ש שהוא ידע בחינת חכמה סתימא של עצמו. אלא ג"כ בסוד והוא ידע את מקומה, כי דק בו במקומו ממש. מגולה הזווג הוה, אבל ממנו ולמטה אינו מושפע כלום. הדי שמוחא דא"א הוא בבחינת ידע במקומו עצמו. אבל הוא בבחינת לא אתידע ממנו ולמטה. ודק מוחין דא"א שהם המוחין דל"ב נתיבות החכמה. הם בבחינת אתידע. בסו"ה אלהים הבין דרכה. אבל הראש העליון שהוא למעלה מא"א, דהיינו הראש דעתיק יומין, הוא בבחינת לא ידע ולא אתידע, שאין זווג אפילו במקומו עצמו. ואין ממנו שום התפשטות מוחין לתחתונים. והנה כל זה אמוד דק בכללות הנשמות והעולמות. אמנם מבחינת פרטיות הנשמות, יש נשמות גבוהות שזכו להיות מ"ן לזווג הגדול דההוא רישא דע"י לאחד פטירתם, ולקבל שם בעולם העליון קומת היחידה הבאה מזווג זה, שהם הנשמות דבניהו בן יהוידע, ודרך המנונא פבא ועוד. ואלו הנשמות הגבוהות מתגלות לצדיקים שבעוה"ז, וגם הצדיקים זוכים ליאות לאור היחידה המאיר בנשמות הגבוהות הנה.

וזה אמרו ובניהו בן יהוידע על רזא דחכמתא קא אתא, שהנשמה הזו הנק' בשם בניהו בן יהוידע באה מפנימיות החכמה, דהיינו

וביאור הדברים. כי הכתר דאצילות הנק' רד"ל ועתיק יומין הוא בבחינת מקיף על ה"פ אצילות א"א ואו"א וזו"ן. והוא נק' רישא דלא ידע ולא אתידע, לא ידע, פירושו שאין שם זווג אפילו במקומו עצמו, ולא אתידע, פירושו, שאין ממנו המשכת מוחין למדרגות שממנו ולמטה. וגם א"א דאצילות נעלם מהתחתונים. כי ע"כ הוא נקדא בשם חכמה סתימא. אמנם אינו נבחן ללא ידע כמו רד"ל, כי יש בו זווג במקומו עצמו. אלא שהוא דק לא אתידע בלבד, שאין ממנו המשכת מוחין למטה. וכל המוחין דאתידע בעולמות בשתא אלפי שני הם דק מבחינת או"א וישו"ת, הנק' חכמה דל"ב נתיבות, או ל"ב אלהים דמעשה בראשית. וז"ס הכתוב (איוב כ"ח, כ'), והחכמה מאין תבא ואי זה מקום בינה ונעלמה מעיני כל חי וכו' אלהים הבין דרכה והוא ידע את מקומה. וביאר (באדרת האזינו אות ע"ב) אלהים הבין דרכה ממש. אבל והוא ידע את מקומה מקומה ממש, וב"ש דרכה, וב"ש ההיא חכמה דסתימא ביה בעתיקא קדישא. ע"ש. כוונתם היא, כי הבין דרכה היינו דק החכמה דל"ב נתיבות, שה"ס ל"ב אלהים דמעשה בראשית, וע"כ אומד אלהים הבין דרכה, ומדגיש הכתוב את החכמה בלשון בינה, כי אומד הבין דרכה, משום כי חכמה זו מבחינת עצמותה היא דק בינה, אלא נעשית לחכמה ע"י עלייתה לראש א"א, שמקבלת מח"ס ומשפעת למטה. ונמצאת שהחכמה הזו נגלית דק בדרכה של הבינה בעת עלייתה לחכמה סתימא דא"א, וזה שיעור הכתוב, אלהים, שהוא הבינה, הבין דרכה לשפע החכמה, וז"ש, דרכה ממש דק בחינת דרך אל שפע החכמה, אבל היא עצמה היא בינה ולא חכמה. (דסו"י דף ו' ע"א)

עלמין. רב פעלים, מארי דכל עובדין וכל חילין עלאין, בגין דכלהו נפקין מניה.
 ה' צבאות י' איהו, ² אות ש הוא בכל חילין דידיה, רשים הוא ורב מכלא.
 (צב) רב פעלים ת איהו מקבצאל, האי אילנא רב ויקירא, רב מכלא מאן
 אתר נפק מאן דרגא אתא, אהדר קרא ואמר מקבצאל, דרגא עלאה סתימאה

חלופי גרסאות

מסודת הזהר

2) פקודי רכא אדרא זוסא קסט ר"ז תי"ח ד' לו. ש ג"א הוא ל"ג ת ג"א אקרי מקבצאל (אה"ל).
 תנ"א ד' סו :

דרך אמת י'ס) האזינו רצו א' ופקודי רלב ולהנן י"ז א' וי"ח ב' ושמות י"ג א'.

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

כולל עתה בהמ"ד שלו כל המעשים הטובים, וכל המדרגות העליונות שנתגלו בזה אחר זה במשך הזמן דשתא אלפי שני. כי הם כולם נתקבצו בו עתה בבת אחת, ומתחדשים באור העליון ויוצאים ממנו בבת אחת אל הנוקבא. ולכן הוא נקרא בשם רב פעלים. וז"ש בגין דכלהו נפקי מניה שיוצאים כולם בבת אחת אל הנוקבא. הרי"ה צבאות איהו, אות הוא בכל חילין דידיה, רשים הוא ורב מכלא, כלומר. כי עתה נגלה בו השם הקדוש ה' צבאות בשלמותו הנעלה, שהרי הוא עתה אות בכלהו צבאות שלו להיותו דשום מכל עובדין וחילין והוא רב מכלא והוא מתגדל ועולה בהארותו על כל אל.

דהיינו חכמה דע"י הנ"ל. מלה סתימא איהו הארת הנשמה היא ענין סתום. ושמא גרים כי השם יהודיע גרם להארת הנשמה היא שתהיה סתומה, כי משמעותו היא, כי יה"ו ידע, אבל לא אתידע לאחרים, וא"כ הרי נשאר סתום במקומו עצמו. והנה תחילה הוא מבאר איכות הזווג ומעלת קומת האור הגדול היוצא מזווג זה דרישא דע"י, שזה מתבאר בסו"ה בן איש חי רב פעלים מקבצאל. ואח"כ מבאר ענין מלה סתימא שבהארת הנשמה ההיא. וזה המתבאר בכתוב והוא הכה שני אריאל מואב עד סוף הפסוק.

וז"ש בן איש חי וכו': פי' כי ידעת שענין הזווג הזה הוא בחינת הזווג של גמדר התיקון, וסודו הוא הזווג הכולל לכל הזווגים והקומות שיצאו בו אחד זה במשך שתא אלפי שני, אשר כל האורות הללו כולם מתקבצים בו בבת אחת, ועד"ז גם בחינת מ"ן העולים לזווג הזה כוללת בתוכה כל בחינת היסורים והעונשים שנתגלו בשתא אלפי שני בזה אחד זה. ולפיכך אין קץ לגבהה של הקומה היוצאת מזווג זה, והיא משביתה הקליפות והס"א לנצח. והיסוד שהוא משפיע המיין דוכרין הכוללים כל האורות שיצאו בשתא אלפי שני, הוא נק' איש חי רב פעלים, ובחי' המלכות הכוללת בתוכה כל המ"ן והיסודין שנגלו בשתא אלפי שני, היא נק' מקבצאל.

וזה אמרו, בן איש חי דא צדיק חי עלמין כי השם הזה מורה תמיד על היסוד המשפיע לנוקבא, אשר אין לו מקום בית קבול לצורך עצמו. וע"כ נבחן שאינו חי רק בעלמא דהיינו בנוקבא בהיותו משפיע אליה. וע"כ נקרא צדיק חי עלמין, אבל בזווג זה הוא מצוין בשם רב פעלים, שפירושו הוא מארי דכל עובדין וכל חילין עלאין, שהוא

10) דעין לא ראתה וגו', דרגא דכולא ביה, וכניש בגויה מגו נהורא עלאה, ומניה נפיק כלא.

צג) ואיהו היכלא קדישא סתימא, דכל דרגין כנישין וסתימין בגויה. ובגופא דהאי * היכלא קיימין כל עלמין, וכל חיילין קדישין מניה אתזנו וקיימי על קיומיהון.

צד) הוא הכה את שני אריאל מואב, תרין מקדשין קיימין בגיניה,

חלוסי גרסאות

א נ"א אילנא.

מסורת הזהר

10) (ישעיה סד) ת"ז ריש תנ"ה ד פס. ו"ח ד' יח. לעיל סג ו) ב"א רמו אדרא זוטא קפט (מזון לכולא ביה).

דעין חמר

הסולם

מאמר

האי היכלא קדישא סתימא הנקרא רישא דעתיק יומין הוא נבחן בכל משך שתא אלפי שני, בבחינת לא ידע ולא אתידע, כנ"ל. וע"כ הגם שהוא הולך ומקבץ לתוכו כלהו נהורין המתגלים בעולמות, לא נגלה משהו מהם עד גמר התיקון, ונמצאת כל מדרגה ומדרגה אחר העלמתה בסבת פגם התחתונים, כי עלתה לרישא דעתיק ונעלמה שם, כנ"ל. דכל דרגין כנישין וסתימין בגויה. אמנם גופא דעתיק יומין, דהיינו מפה דראש שלו ולמטה, הוא מלוכש בכל ה' פרצופי אצילות, ומאיר על ידיהם לכל העולמות, ואין לך הארה קטנה או גדולה זולת הבאה מגופא דעתיק יומין. וז"ש ובגופא דהאי היכלא קיימין כל עלמין וכל חיילין קדישין, כי הגוף דע"י מתלבש בכל הפרצופין שבאבי"ע, ונמצאים כל העולמות כולם מלבישים עליו והם קיימין עליו, שכל מציאותם והארתם ממנו באים. מניה אתזנו וקיימי על קיומיהון. הן האורות הבאים להחיות העולמות הנק' מזונות, והן האורות הבאים למוחין דגדלות, כולם הם נמשכין מגופא דעתיק יומין. וכנגד השפע להחיות העולמות, אומר ומניה אתזנו דהיינו מזונות. וכנגד המוחין דגדלות, אומר וקיימי על קיומיהון, כי המוחין מעמידים לכל פרצוף בשיעור הגובה המיוחס לו.

צד) הוא הכה את וגו': הוא הכה את שני אריאל מואב. שני מקדשים היו קיימים ונזונים בשבילו, מקדש ראשון ומקדש שני. כיון שהוא נסתלק, נמנעה ההמשכה שהיתה נמשכת למעלה. ונחשב, שכביכול הוא הכה אותם, והחריב אותם, וכלה אותם.

פירוש. אחר שהארת גוף דעתיק יומין נסתלקה, השפע שנמשך ממנו למעלה נפסק, וע"כ

נמצא כל התקון בזמן השלמות האחרונה, וע"כ הוא נבחן לדרגא דכולא ביה, והוא מכח וכניש בגויה מגו נהורא עלאה כי קבץ בתוכה מכח נהורא עלאה, לכל טבין ונהורין עלאין, מכל שתא אלפי שני בבת אחת, וחידש אותם באור העליון. ולפיכך ומניה נפיק כלא, כי ע"כ יוצאת ונגלית עתה כל השלמות המקווה.

צג) ואיהו היכלא קדישא וכו': והוא ההיכל הקדוש הסתום, שכל המדרגות נאספות וסתומות בו, ובגוף אותו ההיכל נמצאים כל העולמות, וכל הצבאות הקדושים נזונים ממנו, ונמצאים בקיומם.

פירוש. קאי על רישא דעתיק יומין עצמו, ואומר, שהוא היכל קדוש וסתום, שכל המדרגות שבכל העולמות מקובצות ונעלמות בתוכו. ומבאר בזה איך נתהווה ונתאפשר הזווג הגדול הזה של גמר התיקון, שיהיה בולל בתוכו כל המדרגות והקומות שיצאו בזו אחר זו בשתא אלפי שני, ולחדשו ולהוציאו בבת אחת כנ"ל. וז"ש, כי האי רישא דעתיק יומין איהו היכלא קדישא סתימא, דכל דרגין כנישין וסתימין בגויה כלומר, שבמשך ימי העולם, שהמדרגות הן בעליה וירידה, כי אחר שנתגלתה המדרגה, חוזרת ומסתלקת בסבת חטא התחתונים, הנה בעת הסתלקות המדרגה, אינה נאבדת ח"ו, אלא עולה למעלה לרישא דעתיק, ונעלמת שם. ובדרך זה הוא הולך ומקבץ בתוכו כל קומה ומדרגה המתגלה בעולמות, והן באות שם בזו אחר זו, ומתקבצות ונעלמות בתוכו, עד הגיע העת של גמר התיקון, ואז מחדש אותן ומוציא אותן בבת אחת.

וז"ש, ובגופא דהאי היכלא וכו': כי

(דפו"י דף ו' ע"ב)

ואתזנו מניה, מקדש ראשון ומקדש שני, כיון דאיהו אסתלק ב נגידו דהוה נגיד מלעילא אתמנע, כביכול הוא הכה לון וחריב לון, ושצי לון.

חלופי גרסאות

ב נ"א ונגיד מלעילא אתמנע. (אה"ל).

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

כי ז"א שהוא החמה ישוב להיות ע"ב. שבתוכה האור דגופא דעתיק.

וטעם הסתלקותו של גופא דעתיק מטרם אלו התיקונים, הוא, כי אין יותר בע"ס אלא ב' נוקבין, שהן בינה ומלכות, הנק' ס"ג וב"ן. ונמצא אחד הזווג הגדול דע"י שנתבטלה בחי' הב"ן, הנה נתבטלה עמה גם בחינת מסך דס"ג. והיה זה מטעם התיקון הנעשה בגופא דעתיק לשתף הבינה והמלכות זו בזו, בסוד שיתוף מדת הדין במדת הרחמים. (כנ"ל אות ד' ד"ה אדס ע"ש). שמכח השיתוף הזה האציל לפרצוף א"א דאצילות, וכלהו פרצופי אבי"ע יצאו ונתקיימו רק במלכות הזו המשותפת והממותקת במדת הרחמים שהיא בינה. ולפיכך כיון שנתבטלה בחינת המסך דב"ן, נתבטל עמה יחד המסך דבחי"ב שהוא ס"ג, בהיותם כרוכים יחד כאחד, וכיון שנתבטלו בחינת הנוקבא והמסך, א"כ נפסק הזווג עם האור העליון, וע"כ כל הארת הגוף דעתיק, שהיתה על המסך המשותף במדת הרחמים, נסתלקה לגמרי, וממילא נחרבו כל המאורות שממנו ולמטה, הנמשכים מגופא דעתיק.

וזה אמרו הוא הכה את שני אריאל מואב, תרין מקדשין הוו קיימין בניניה וכי כיון דאיהו אסתלק, נגידו דהוה נגיד מלעילא אתמנע, דהיינו כמבואר, כי מתוך שנתבטל הב"ן מכח הזווג הגדול דע"י, נתבטל עמו גם הס"ג, דהיינו גם המסך דבחי"ב עצמו, וכיון שאין המסך מוכשר לזווג, נפסק ע"כ האור העליון, שהוא נגידו דהוה נגיד מלעילא אתמנע, נגידו, פירושו המשכה והתפשטות האור העליון מעילא לתתא, והוא נפסק מטעם ביטול המסך, כמבואר. הרי, שמסבת הזווג הגדול שנעשה בדישא דע"י, נפסקה ונתבטלה השפעת האור מגופא דעתיק יומין, כי הזווג של הראש ביטל המסך דב"ן, וכיון שעד עתה היה המסך דב"ן מחובר עם המסך דס"ג בגופא דעתיק יומין כאחד, לכן נתבטל גם המסך דס"ג, וכיון שאין מסך לזווג דהכאה אין מקום לאור העליון להשפיע שם. כנודע. וכרסיא

וע"כ נחרבו תרין בתי מקדשין ונמצא כביכול הוא הכה לון וחריב לון ושצי לון, הנה הדברים האלו עמוקים מאד, כי משמע שבסבת גילוי קומת הזווג הגדול דדישא דעתיק יומין נסתלקה הארת הגוף דע"י מכל העולמות, כי ע"כ נחרבו המקדשין, וכל נהורין דהוו נהירין לישראל, כלם אתחשכו, כמ"ש לפנינו. והדברים נפלאים ביותר.

והענין הוא, כי כל התיקונים טובבים רק על בחי'ד, הנקראת מלכות ונוקבא דז"א, או פרצוף ב"ן, כי מכה היתה שבירת הכלים, וכן חטא דעצה"ד, שכל עבודת הצדיקים בשתא אלפי שני, הוא לחזור ולתקנה כמו שהיתה מטרם שביה"כ ומטרם החטא של אדה"ר, שאח"ז יתגלה הזווג הגדול הנ"ל, דדישא דע"י, המבער את הקליפות והס"א לנצח, בסוד בלע המות לנצח, וכו' (ישעיה כ"ה). וכיון שהב"ן כבר נתתקן לנצח, ואינו צריך עוד לשום תיקונים, הנה אז ישוב הב"ן להיות ס"ג, ובוה נגמר כל התיקון.

אמנם בינתים, דהיינו אחר הזווג הגדול דעתיק יומין, ומטרם שיבת הב"ן להיות ס"ג, יש ענין הסתלקות הארת גופא דעתיק, שבסבת הסתלקותו חרבו ב' בתי מקדשים, דהיינו ב' בחינות המוחין המאירות בב' מקדשין, שהן מוחין דא"א עלאין שמאירים בבית ראשון, והמוחין דישסו"ת שהם מאירים בבית שני, וכלהו נהורין דישאל נחרבו ונסתלקו, כמ"ש לפנינו, אשר כל אלו החורבנות הם התיקונים האחרונים המשיבים את הב"ן להיות ס"ג, שהוא כל הנדצה, ואז יחזרו ויבנו ב' המקדשין בידי שמים, מבחינת המסך דבחי"ב שהיא בינה דהיינו ע"ד המסך דס"ג דא"ק שמלפני צמצום ב', הנבחן שהוא נקי מכל צמצום, אלא רק מידי שמים, בסוד כי חפץ חסד הוא (סוף מ"כה), ואז ב' המקדשין יתקיימו לנצח ויהיה אור הלבנה כאור החמה (ישעיה ל'). דהיינו בינה עלאה, שהיא עתה האור של ז"א הנק' חמה, ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים, דהיינו כז"ת דעתיק יומין, שמהן נמשך האור לאר"א שהאצילו ו' ימי בראשית.

(דפו"י דף ו' ע"ב)

צה) וכרטייא קדישא נפלת, הה"ד ט) ואני בתוך הגולה. ההוא דרגא דאקרי ט) אני, הוא בתוך הגולה. אמאי, על ט) נהר כבר, על נהר דנגיד ונפיק דפסיק מימיו ומבוועי, ולא אנגיד ט) כד בקדמיתא. הה"ד ז) ונהר יחרב ויבש, ק) יחרב בבית ראשון, ויבש בבית שני. ובג"כ הוא הכה את ג שני אריאל מואב.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ט) (יחזקאל א) פנחס תרנד ת"ז בהקדמה ד' ד : ט) מקץ רנ ויחי שם בשלח שנג פקודי שט פנחס תרנד ת"ז בהקדמה ד' ד : ד' תכ"ו ד' עא. ט) ויצא מו יתרו שכו. ז) (איוב יד) ב"א רמו רסט נח קעג וישב קסא בח"ג צ"ט בהשמטות ח"א ד' רנג : (ד"י) בא רכו תרומה תשמב בהעלותך לא ת"ז בהקדמה ד' יד. ת"א ד' כו : תמ"ב ד' סב. ז"ח ד' סא. : תק"ח ד' קח. ק) ב"א רמו רסט ב"ב טו נח מז וישב מד סה ויגש קל ויחי קסא שפ שמות קטו קכא קמב בשלח רצו תרומה תקסח תצוה ו ויקרא רנג קדושים נ פנחס תע תשנב ואתחנן קסח עקב לו ת"ז בהקדמה ד' א. ד : ה : טו. תכ"ב ד' סו. תכ"ו ד' עא. תס"ג ד' צה. ז"ח ד' ט. לב : נ : עא. צ. צא : קח.

דרך אמת ט) כבר פ"י כבר היה ועתה נפסק וכו' בפר' לך לך דף פ"ה א'.

מאמר

הסולם

רעיון המרי

פרצופין. וזה אמרו אמאי, על נהר כבר, על נהר דנגיד ונפיק, דפסיק מימיו ומבוועי, כי בהיותה מתוקנת במסך, היא נק' נהר דנגיד ונפיק, כלומר, שהאור העליון נמשך על ידה לתחתון, כמו מימי נהר הנמשכים והולכים בלי הפסק. אבל עתה כשנתבטל המסך, נבחנת בחינת הנהר הזה בשם נהר כבר, שמכבר היה נהר ולא עתה, כי עתה פסיק מימיו ומבוועי, מימיו, היינו האור העליון שהיה נמשך בו, ומבוועי, היינו המסך, שבהיותו מתוקן בה היה נבחן למבוע, כי השפע היה קשור בו ונובע ממנו בלי הפסק. ועתה נפסק כל זה ולא אנגיד כד בקדמיתא, שאינו נמשך ממנו האור העליון כמו מקודם. הה"ד ונהר יחרב ויבש, יחרב בבית ראשון, ויבש בבית שני, אמא נק' בית ראשון והתבונה נק' בית שני. ועל בית ראשון יאמר יחרב, כי בו נפסק הזווג, משום שהמבוע שהוא המסך נחרב. וכיון שאין זווג באמא עלאה, נמצאת התבונה יבשה לגמרי, וע"כ על התבונה אומר, ויבש.

צה) וכרטייא קדישא נפלת וכו' : והכסא הקדוש, שהוא המלכות, נפל. ז"ש ואני בתוך הגולה, היינו אותה מדרגה הנקראת אני, שהיא מלכות, היא בתוך הגולה. למה. על נהר כבר, שפירושו, על הנהר הנמשך ויוצא שמכבר, ועתה כלו מימיו ומבוועי, ואינו נמשך כבתחילה. ז"ש, ונהר יחרב ויבש, יחרב בבית ראשון, ויבש בבית שני. ומשום זה כתוב, הוא הכה את שני אריאל מואב. מואב פירושו, שהם מהאב שבשמים, ונחרבו וכלו בשבילו, וכל האורות שהיו מאירים לישראל, כולם נחשכו.

פירושו. כרטייא מודה על מיתוק המלכות בבינה, שה"ס כסא הרחמים, שעל ידו מושפעין כל המוחין בשתא אלפי שני, לבלהו פרצופי אבי"ע. וז"ש כרטייא קדישא נפלת שמתוך ביטול המסך דב"ן, נתבטל ונפל גם המסך דס"ג שה"ס כרטייא, הה"ד ואני בתוך הגולה, ההוא דרגא דאקרי אני, הוא בתוך הגולה. אני ה"ס מלכות דעליון הנעשה כתר לתחתון, כי אותיות אני, הן אותיות אי"ן שהוא שם הכתר. ונדוע שמלכות דעליון זו היא כל הקשר שבין הפרצופין, שכל עליון עושה הזווג על המלכות שלו המוציאה אר"ח המלביש האו"י דעליון, ואח"ז יורדת המלכות דעליון, בסוד ע"ס דאו"ח שלה, שבתוכם קומת האו"י, ומתלבשת בתחתון. ונמצא עתה אשר ההוא דרגא דאקרי אני, הוא בתוך הגולה, כי נתבטל ממנה הזווג עם האור העליון, ונפסק האור העליון מכלהו

זו"ש. מואב, דהוו מאב דבשמיא וכו' : כי שורש המוחין דב' המקדשין הוא מאבא שהוא האב שבשמים, כלומר המאיר לז"א הנק' שמים, שאורותיו העלו זר"ן לישסו"ת במקדש שני, ולאור"א עלאין במקדש ראשון. שהם נחרבו עתה ונחשכה בגיניה היינו בגין הפסקת השפע דגופא דעתיק יומין, וכל נהורין דהוו נהירין לישראל כלהו אתחשכו, כלומר, לא דק המוחין הגדולים דב' מקדשין נחשכו. אלא

מואב : דהוּ מאב דבשמיא, ואתחרבו ואשתציאו בגיניה, וכל נהורין דהוּ נהירין לישראל כלהו (א) אתחשכו.

צו) ותו הוא ירד והכה את הארי. בזמנין קדמאין, כד האי נהר הוה משיך מימוי לתתא, הוּ קיימין ישראל בשלימו, (ב) דדבחין דבחין, וקרבינן לכפרא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(א) ב"א קמא וישב מד סה.

ד ג"א דהוא, ג"א דהא בקדמיתא מאב וכו'.

דרך אמת (ג) שזובחים זבחים וקרבתו לכפר על נפשותיהם.

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

אלא כלהו נהורין שהיו מאידים לישראל נחרבו, דהיינו אפילו האורות רוק ואורות דבי"ע.

צו) ותו, הוא ירד וכו' : ועוד. הוא ירד והכה את הארי. בזמנים הראשונים, כשהנהר הזה היה מושך מימיו למטה, היו ישראל נמצאים בשלימות, כי היו זובחים זבחים וקרבתו לכפר על נפשותיהם, ואז היתה יורדת מלמעלה דמות של אריה אחד, והיו רואים אותו על המזבח רובץ על טרפו, אוכל הקרבנות כאיש גבור, וכל הכלבים, דהיינו המקטריגים, היו נחבאים מלפניו, ולא יצאו לחוץ. לקטרג.

ביאור הדברים, האש של גבוה שהיה רובץ על המזבח בבית המקדש, אמרו ז"ל (יומא כא :) שהיה רובץ כאריה, שהיה שורף את הקרבנות שב"י מקדיבים עליו, וז"ש בזמנין קדמאין, כד האי נהר הוה משיך מימוי לתתא, הוּ קיימין ישראל בשלימו, כי מטרם שנתבטלה הארת עתיק, והאורות העליונים, היו נמשכים לישראל, כנהר שמימיו נמשכים ממעלה למטה בלי הפסק, הנה אז היו ישראל בכל שלימותם, דדבחין דבחין וקרבינן לכפרא על נפשיהו, שעם הקרבנות שהיו זובחים, היו מעלים מ"ן לזווג העליון שעל המסך, ונמשכו מין דוכרין שהם המוחין, שעייז נתקרבו בדבקות גדולה לאביהם שבשמים, וכל הקלי' ברחו ונתרחקו מהם, שה"ס לכפרא על נפשיהו, כי התרחקות הקליפות מעל הנפשות נבחנת לכפריה, ברמיון בגר מוכתם ומלוכלך בכתמים, שע"י רחיצה מעבירים ומכפרים כל הכתמים מהבגד, וע"כ נק' קרבנות, שמקריבין את ישראל לאביהם שבשמים, וכיון שהיו על שלימותם והיו מעלים מ"ן רק לעשות ני"ר ליוצרים, היה המ"ן עולה עד הבינה, ששם אור החסדים והשפעה בסוד אריה, שהוא שם החסד, ונבחן שהאריה של (דטרי דף ו' ע"ב)

הבינה קבל המע"ט והמ"ן שהעלו בני ישראל, וראו איך המ"ן שלהם הוא בחינת טרף לבינה עלאה, ואור החסדים של בינה נמשך בסוד או"י על המ"ן, והיה או"י רבוצ על הטרף, דהיינו המ"ן, ואוכל אותו, וענין אכילת האריה את הקרבן, הוא, כי עקרו של הקרבן, הוא המ"ן העולה לחיזוק המסך ולהעלאת או"ח כנ"ל, ומכיון ששיעור גודל או"י נמדד במדת האו"ח שעולה מעל המסך, הרי נבחן, שהאו"י נוזן מהמ"ן ומתגדל ומתקיים על ידו, בדוגמת בעל החיים שמתקיים וגדל ע"י המזונות שאוכל, וכן כל חיותו של החי הגשמי תלויה במזונות שאוכל, שבהפסקתם הוא מת, כן האור העליון תלוי באו"ח העולה מהמסך, ובהפסק האו"ח הוא מתבטל מתחתון, וז"ש נחית מלעילא דיוקנא דחד אריה דהיינו, איר הבינה הנמשך ממעלה למטה בסוד או"י, הוא בדיוקנא דאריה, דהיינו בצורת השפעה כטבע הבינה, וזוהו חמאן ליה ע"ג מדבחא רבין על טרפיה שראו את האו"י שהוא מתלבש ורובץ תוך האו"ח העולה מהקרבן, שהוא טרפו ומזונותיו כנ"ל, אכיל קרבנין כגבר תקיף, שהוא אוכל וגדל ע"י הקרבנות כאיש גבור, בי לפי שהיו ישראל בשלימות, היתה מרת ההשפעה, שהיא העלאת מ"ן ואו"ח, בגבורה גדולה ממטה למעלה, כי קומת האו"ח נמדדת במדת גדלה של הכאת המסך ברתת וזיע הרוחה האור העליון המכאת למעלה, וכמדת גדלות קומתו של עליית האו"ח, כן קומת האו"י הנמשכת בו, וע"כ אם קומת האו"ח עולה בגבורה גדולה, נבחן, שהאריה אכיל קרבנין כגבר תקיף בקומה זקופה בגבורה, כי ע"י הגבורה מתגדלת ועולה קומתו, (ע"י כל זה בספרי פתיחה לחכמת הקבלה דף ד' אות י"ד).

וזהו אמרו וכל כלבין הוּ מתטמרין מקמיה ולא נפקי' לבר, כי הקליפה של הקבלה

על נפשיהו, וכדין, הוה נחית ה מלעילא דיוקנא דחד ט אריה, והוו חמאן ליה ע"ג מדבחא, ו רביץ על טרפיה, ה אכיל קרבנין כגבר תקיף. וכל כלבין הוו מתטמרין ז מקמיה, ולא נפקי לבר.
 (ז) כיון דגרמו חובין, איהו נחית לגו דרגין דלתתא, וקטיל לההוא אריה, דלא בעא למיהב ליה ט טרפיה כדבקדמיתא, כביכול קטיל ליה. הוא הכה את הארי ודאי, לתוך הבור, לעינהא דסטרא אחרא בישא. כיון דחמאת

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ש) ג"א קצא כ"ב סו ז"ח ד לב : תק"ח ד קו :
 ח) בהשמטות ח"ב ד רעה. ד"י ויקרא רעט צו קסט קלח בלק תעה פנחס דיה ת"ז תכ"א ד סב : סג.

דרך אמת ט) לתת לו טרף שלו מהקרבות.

הסולם

מאמר

דטעין חמרי

היינו לעיניו של צד האחר הרע. כיון שראה זאת אותו צד האחר, התגבר ושלח כלב אחד לאכול את הקרבנות, מעל המזבח, במקום האריה. ואותו האריה מה שמו. אוריאל שמו, שפניו פני אריה. ומה שמו של אותו הכלב, בלאדן שמו. כי בלאדן הוא אותיות בלאדס, שהם' מתחלפת בן'. כי אין הוא בכלל אדם, אלא כלב, ופני כלב.

הקבלה לעצמה, מכונה בשם כלב. כמ"ש בווהר על הכתוב, ולעלוקה שתי בנות הב הב (משלי ל). דצווחין ככלבא ואמרין הב לן עותרא דעלמא הדין, הב לן עותרא דעלמא דאתי. והיא הקליפה החזקה ביותר, ואחיותה מתחזקת ביותר כנגד אור היהידה. בסו"ה הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי (תהלים כ"ב), והיא הלעומת של האריה דאכיל קרבנין הנזכר. כי כמו שהאריה, שה"ס החסד, הוא כולו להשפיע ולא לקבל כלום, כמ"ש חז"ל במדת החסיד, שלי שלך ושלך שלך (אבות פ"ה), כן קליפת הכלב היא כולה לקבל ולא להשפיע כלום. כמ"ש בחסידי אומות העולם, שכל חסד דעבדין, לגרמיהו הוא דעבדין (ב"ב י"א). כי הם קשודין בקליפת כלב. וז"ש, כי בזמן שהיו ישראל שלמים, וזכו לבחינת אריה, אכיל קרבנין, הנה אז כל כלבין הוו מתטמרין מקמיה ולא נפקי לבר, כי העלו מ"ן בגבורה גדולה, שבוה נתנו כח למסך שבמלכות לדחות האור העליון ממנו ולמעלה בגבורה גדולה, שמתוך כך נמצאה מדת האור שהיתה בקומה גבוהה מאד, בסוד אכיל קרבנין כגבר תקיף, ולפיכך, גם אלו הקליפות הקשות שהן הכלבים, כולן ברחו ונסתתרו מפחד גבורתו של האריה ההוא, ולא יצאו ממחבואן לחוץ.

פירושו. כי מתוך שנתבטלה בחינת המסכים מבי"ן ומס"ג כנ"ל, גם ישראל לתת לא יכלו להעלות עוד מ"ן, שהיא מזונותיו של אריה (כנ"ל בדיבור הסמוך). ונפסק הזוג, והאור העליון שהוא, בחי' האריה נסתלק, ונבחן כביכול כאלו קטיל לההוא אריה. כי הוא נתעלה למעלה לשורשו ונעלם מהתחתונים.

וז"ש, לתוך הבור, לעינהא דסטרא אחרא בישא : כי שורש הקבלה לעצמו הוא בעינים, בסוד העין רואה והלב חומד (רש"י סוף פ' שלח). ובחי' הקבלה הזו נק' בור, כי הוא בור ריק ואין בו מים (בראשית ל"ז). שאין האור העליון נמשך לשם, בסוד אין אני והוא יכולים לדור במדרג אחד (סוטה ה'). וז"ש הכה את הארי לתוך הבור לעינהא דס"א בישא כי הכאת הארי גמא לעיניהם הרעות דס"א הנק' בור, שהן בורות נשברות אשר לא יכילו המים. והם יצאו עתה ונגלו ממחבואיהם בשליטה גדולה. ושדרת אחד כלבא למיכל קרבנין : כי הלעומת דאריה אכיל קרבנין, הוא הכלב הצועק תמיד הב, כנ"ל.

(ז) כיון דגרמו חובין וכו' : כיון שגרמו העונות, הוא ירד לתוך המדרגות שלמטה והרג אותו האריה. כי משום שלא רצה לתת לו טרפו כבתחילה, נחשב, כביכול, שהרג אותו, ע"כ ודאי, הוא הכה את הארי. לתוך הבור,

(דפו"י דף י' ע"ב)

הכי, ההוא סטרא אחרא אתתקפת ושדרת לחד (א) כלבא (ב) למיכל (ג) קרבנין.
 (ד) ומה שמיה דההוא אריה, (א) אוריאל, דאנפוי (ד) אנפי אריה. ומה שמיה דההוא
 כלבא. (ט) בלאדן שמיה, (ה) דלאו איהו בכלל (ט) אדם, אלא כלבא ואנפי כלבא.
 צח) (ו) ביום השלג, ביומא דגרמו חובין, ודינא אתדן לעילא מעם בי דינא
 עלאה. ועל דא כתיב (ז) לא תירא לביתה משלג, דא דינא עלאה, אמאי, בגין
 דכל ביתה (ח) לבוש שנים, ויכיל למיסבל אשא תקיפא. ע"כ רזא דקרא.
 צט) מה כתיב בתריה, (ט) והוא הכה את איש מצרי, איש מראה. הכא רזא
 דקרא אתא לאודעא, די בכל זמנא דישראל חבו, איהו אסתלק ומנע מנייהו

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(א) בהשמטות ח"ב ד' רעה. (ד"י) צו קלג בהר מג
 ט ג"א עלאה ל"ג. י ג"א ועל דא כתיב בתריה והוא
 בלק תעט פנחס ריח תקכה תרס ר"ל תכ"א ד' סב :
 ז"ח ד' סו. תק"ח ד' קינ. (ב) צו קלב בהר מב
 בלק תעט פנחס ריח תקכה ר"ל תכ"א ד' סב : (ג) ב"ב נ קסו יתרו רלח צו קכט קלד בלק תעט. (ד) צו קכט
 בלק תעט. (ה) ויקהל שפג אודא רבא שמ. (ו) (שמואל ב כג.) (ז) (משלי לא) ויחי תרא חקת סד. (ח) (שם)
 ויחי תכד תרומה רלג. (ט) (ש"ב כג) להלן קמו.

דרך אמת (ג) צו ג"ב פ' בלק ר"א א' וזהלן ר"ג ב' עלה ב' דף ב' ונשא קמ"ג ב' ויקהל ר"ד ב'.
 (ט) בל אדם שאינו אדם ולא בצורת אדם והמ"ס והנו"ן פתחלפין באותיות א"ב ג"ד וכו'.
 (ט) בל אדם.

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

ודינין אלו קשים מאד ברישא אלא שנייחים
 בסיפא. כי אינם נמתקים רק בסיפא שהוא
 הנוקבא. וכנגד הדינין הללו אמרה הנוקבא,
 סמכוני באשיות (שה"ש ב'). הרומז לבי'
 אשיות. אש של מעלה שהיא הבינה, ואש שלה
 עצמה. ואז אחר שיש לה ב' אשיות אלו, היא
 ממתקת את הדינין הקרים דשלג, כי האש
 שלה מוציאה צינתם. וז"ש לא תירא לביתה
 משלג דא דינא עלאה, דהיינו הדינין הקשים
 דדכורא הנק' דינא עלאה, אמאי, בגין דכל
 ביתה לבוש שנים, שנים, ה"ס ב' אשיות
 הנ"ל, ומשום שביתה לבוש בב' אשיות, ע"כ
 לא תירא לביתה משלג, ואדרבה, השלג
 מתמתק תוך האשיות שלה, וזה אמרו ויכיל
 למיסבל אשא תקיפא, שהשלג הזה עוזר
 לה לסבול את האשיות שלה. ומשמיענו שעתה
 אחר שנתבטלו המסכים והזווגים דב"ן ודס"ג,
 ונתבטלו ב' האשיות הללו, חזרו הדינין דשלג
 לתוקפם. ע"כ רזא דקרא, מה כתיב בתריה
 וכו' : רומזים בזה, כי המובא עד כאן, נגלה
 תיכף ומיד אחר הזווג דע"י, אבל המובא
 בכתוב אח"ז, הוא מסובב ובה לאחר מכאן.
 צט) מה כתיב בתריה וכו' : מה כתוב
 אחריו. והוא הכה את איש מצרי איש מראה.
 כאן בא סוד הכתוב להודיע, שבכל פעם שחטאו
 ישראל

וז"ש, שמיה דההוא אריה אוריאל,
 דאנפוי אנפי אריה : סוד שם א"ל הוא
 החסד, שה"ס ימין, והאריה ההוא, שהוא אור
 החסד כנ"ל, נק' אוריאל, כלומר האור
 הנמשך מהשם א"ל. ופניו אל הימין, שה"ס
 השפעה, בסו"ה לפני אריה אל הימין לארבעתם
 (יחזקאל א').

וז"ש, שמיה דההוא כלבא, בלאדן
 שמיה דלאו איהו בכלל אדם, אלא כלבא :
 כי הז"א נק' אדם בעת שיש בו מוחין מהבינה,
 שה"ס אד"ם בגי' מ"ה. וסוד הבינה הוא
 השפעה כנ"ל, שע"כ אמרו ז"ל אתם קרואים
 אדם (יבמות ס"א). ולא אומות העולם קרואים
 אדם, משום דכל חסד דעבדין, לגרמיהו הוא
 דעבדין (ב"ב י'). וע"כ נקרא בלאדן שהם
 נוטריקון בלי אדם כי מ' מתחלפת בנ'.

צח) ביום השלג ביומא וכו' : ביום
 השלג, היינו, ביום שגרמו העונות, שהדין נדון
 למעלה מן בית הדין העליון. וע"כ כתוב,
 לא תירא לביתה משלג, שזה דין העליון,
 המכונה שלג, למה אינה מתיראת. משום שכל
 ביתה לבוש שנים, ע"כ יכלה לסבול אש חזקה.
 עד כאן הוא סוד הכתוב.

פירוש, הדינין שכנגד הזכר נק' שלג
 וע"כ נבחנים שנמשכים מבי דינא עלאה.
 (דסו"י דף ו' ע"ב)

כל טבין, וכל נהורין דהו נהירין לון. הוא הכה את איש מצרי, דא נהורא,
 ז דההוא נהורא מ דהוה נהיר לון לישראל. ומאן איהו. משה. דכתיב (1) ותאמרנה
 איש מצרי הצילנו וגו', ותמן אתיליד, ותמן אתרבי, ותמן אסתליק לנהורא עלאה.
 (ק) איש מראה: כד"א (2) ומראה ולא בחידות. איש, כד"א (3) איש האלהים,
 כביכול, (4) בעלה דההוא (5) מראה, (6) כבוד ה'. דזכה לאנהגא דרגא דא בכל
 רעותיה בארעא, מה דלא זכי בר נש אחרא.
 (קא) (7) וביד המצרי חנית. דא (8) מטה האלהים דהוא אתמסר בידיה,
 כד"א (9) ומטה (9) האלהים בידי. ודא איהו מטה דאתברי ערב שבת בין השמשות

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(1) (שמות ב) שמות רלב. (2) (במדבר יב) וישלח קה יתרו שיג שכט צו לו אחרי מות פח שצו שלח שי רת"ז תייה ד' לא: (2) (דברים לג) וישב רסב ויחי תקנט תרומה תקפו ואתחנן לא. (3) (מארי דביתיה) בי"א קמה ויחי תקנו סקודי רפו (כלת משה) שמות סא בח"ג צ"ג משפטים תכג תרומה רסג ויקרא מו נשא קצב סנחס רנב תשצב כי תצא טו. (4) בא רטו יתרו שיג שכת משפטים תכג סקודי תשכט סנחס קעז כי תצא צ רת"ז תייה ד' לא. (5) בהשמות ח"א ד' רנא: (6) ר"י ע) (ש"ב כג) להלן קמט. (7) שמות קצי בשלה צ תכו משפטים שעו שפג בהשמות ח"ב ד' רעא. רעב. (ד"י) שלח שטו רת"ז ת"ס ד' צג: ז"ח ד' ל: (צ) בי"א רסב משפטים שפו בהשמות ח"ב ד' רעב. (ד"י) ז"ח ד' ל:

דרך אמת (9) בראשית מ"ז ע"א.

הסולם

דטעין חמרי

מאמד

פירוש. כי ההפרש בין משה לשאר הנביאים, כי משה היה מרכבה לז"א, והיה בונה ומשפיע מהז"א אל הנוקבא, משא"כ שאר הנביאים היו מרכבה לנוקבא, והם מושפעים מן הנוקבא. וז"ש איש האלהים, כביכול, בעלה דההוא מראה, שהוא הנוקבא, שהיא נק' כבוד ה', ולמה נבחן לבעלה דשכינתא. הוא משום דזכה לאנהגא דרגא דא, כי הוא היה מרכבה לז"א, והיה בונה ומשפיע ומנהיג את דרגא דא, שהיא הנוקבא, מה דלא זכי בר נש אחרא, כי יתר כל הנביאים היו מרכבה לנוקבא, והנוקבא היתה משפעת אליהם, ונמצאים הם תחתונים ממנה, ומונהגים על ידיה. הרי ששום איש בעולם לא זכה למדתו של משה.

ישראל, הוא נסתלק, ומנע מהם כל הטוב וכל האורות שהיו מאירים להם. הוא הכה את איש מצרי, זהו אור, דהיינו אותו האור שהיה מאיר להם לישראל, ומי הוא. הוא משה. שכתוב עליו ותאמרנה איש מצרי הצילנו וגו'. כי שם במצרים נולד, ושם גדל, ושם נתעלה לאור העליון.

פירוש. אין כוונת הכתוב על איש ממש, אלא על נהורא, כי ביטל והעלים את האור, ונבחן כאלו קטיל יתיה. וז"ש, דההוא נהורא דהוה נהיר לון לישראל ומאן איהו, משה: כלומר, שהוא ביטל את האור הגדול ההוא של הארת משה אל ישראל. ומכנהו איש מצרי, משום כי במצרים נולד, ושם נגדל, דכתיב ויגדל משה ויצא אל אחיו, וכו' (שמות ב') ושם זכה לאור העליון, לגאולת ישראל ממצרים.

(קא) וביד המצרי חנית: זו היא מטה האלקים, שהוא נמסר בידו, כמו שאתה אומר, ומטה האלקים בידי, וזה המטה שנברא ערב שבת בין השמשות, וחקוקה בו חקיקה קדושה, השם הקדוש, ובמטה הזה חטא בסלע. כש"א ויך את הסלע במטהו פעמים, אמר לו הקב"ה, משה, לא לזה נתתי לך את המטה שלי, חייך, לא יהיה עוד בידך מכאן ולהלאה.

(ק) איש מראה כד"א וכו': איש מראה. היינו כמו שאתה אומר, ומראה ולא בחידות. איש הוא כמו שאתה אומר, איש האלקים כביכול, בעלה של אותו מראה כבוד ה'. שאז"א מלכות. כי זכה להנהיג מדרגה זו בארץ בכל חפצו, מה שלא זכה לזה איש אחר.

ו) וחקוק ביה שמא קדישא גליפא קדישא, ובהאי חב (ו) בסלע. כד"א (ט) ויך את הסלע במטהו פעמים. א"ל קב"ה: משה לא יהבית לך מטה דילי להאי, חייך לא יהא בידך מכאן ולהלאה.

קב) מיד (ח) וירד אליו בשבט, בדינא קשיא. (ט) ויגזול את החנית מיד המצרי. דמהיאי שעתא אתמנע מניה, ולא הוה בידיה לעלמין. ויהרגהו בחניתו.

מסורת הזוהר

ק) בשלח ז תכד בהשמטות ח"ב ד' רע"א: (ד"י, ו) בשלח תלא משפטים שפג בהשמטות ח"ב ד' רע"ב: ד"י, פנחס תצח כי תצא ס ז"ח ד' ל: (צור) בשלח תלא בהשמטות ח"ב ד' רע"א: רע"ב. ד"י ז"ח ל: (במדבר כ) בהשמטות ח"ב ד' רע"ב. (ד"י) פנחס תרצט ז"ח בשלח יח. (ח) (ש"ב כג) ב"א רסג כי תצא. ע"ו. (א) (שם) משפטים שפג.

דטעין חמרי

מכונה הזווג בשם דיבור. וז"ס חטאו של משה, כי שמש במטה שלו פעמיים, כי מלבר שהכה בו בצור, הכה גם בסלע. והיינו פעמיים. ונמצא חב בסלע כי בו אינה נוהגת הכאה אלא דיבור. (כח"ט) בזהר תצא אות ע"ו. וז"ש ובהאי חב בסלע, כי מתוך שמטה האלהים לא היה בו היכר אם הוא שייך למלכות או לבינה כנ"ל. ע"כ יצא לו לשמש עמו גם בסלע. כד"א ויך את הסלע במטהו פעמים דהיינו בצור ובסלע. כנ"ל. אמר לו קב"ה, משה לא יהבית לך מטה דילי להאי: לא נתתי לך המטה שלי שתשמש עמו גם בבחינת הסלע.

קב) מיד וירד אליו וגו': מיד וירד אליו בשבט. היינו בדין קשה. ויגזול את החנית מיד המצרי. היינו כי מאותה שעה נמנע ממנו החטה, שהוא החנית, ולא היה עוד בידו לעולם. ויהרגהו בחניתו. היינו, שמשום אותו החטא שהכה את הסלע במטה הוא, הוא מת, ולא נכנס לארץ הקדושה. ואור זה נמנע מישראל. להבין הדברים, יש לזכור באן כל המתבאר לעיל (אות צ"ד ד"ה וטעם הסתלקותו), כי מכח הזווג הגדול דעתיק יומין לא היה צריך להתבטל רק הבין לבדו, ולא כלל הס"ג, ואז היה תיכף הבין עולה ונעשה ס"ג לנצחיות, אלא מתוך שהס"ג והבין היו דבוקים יחדיו נתבטל גם הס"ג עם הבין, שע"כ נחרבו בינתיים המקדשין וכו' ע"ש. ומאותו הטעם נתבטלה גם הארת משה לבני ישראל, כי הוא עוד חטא ביותר בדבר החיבור של בחינת הבין עם הס"ג ע"י הכאת הסלע, כנ"ל. ולכן וירד אליו בשבט בדינא קשיא כי ביטול הס"ג נעשה בדינא קשיא, כי באמת אין לו שום חיבור עם הבין, וביטול הבין אינו נוגע אליו כלל. כי ז"ס הכתוב יודע כמביא

מאמר

ביאור הדברים, בין השמשות, ה"ס מיתוקה הגדול של המלכות בבינה, עד שאין להבחין בה, אם היא מלכות, או בינה. כי בשבת עולה המלכות לאו"א. ונעשית בינה, ובע"ש בין השמשות, אינה עוד בינה ממש, אבל גם אינה ניכרת לבחינת מלכות. וז"ס עשרת הדברים שנבראו בין השמשות, שאז אין היכר בהם מאין מוצאם, אם מבינה אם ממלכות. כי גם בנוקבא עצמה אין או היכר. וז"ס המטה שנברא ע"ש בין השמשות, ומטעם זה וחקוק ביה שמא קדישא גליפא קדישא, חקיקה דשמא קדישא, מורה על בחינת בינה, שממנה נמשכה הקדושה. וגליפא קדישא, מורה על המלכות שהיא דק גליפא לקבל את שמא קדישא. וב' החקיקות הללו היו כלולות במטה כמו בחינה אחת בלי היכר כנ"ל. מטעם שהוא נברא ע"ש בין השמשות. וע"כ היה כחו יפה להמשיך להם לישראל כלהו נהודין וכל הנסים והנפלאות, שהם סוד המשכת אורות הבינה במלכות. ועל ידו זכה משה לבינה עלאה, ולבחי' איש האלהים בסוד כלת משה. והוא הנקרא מטה האלהים על שם הבינה. והיא הנקראת חנית בסוד ו' דהוי"ה המזדווג עם ה"ת.

והנה המלכות נקראת צור, ובסוד הבינה נקראת סלע. והזווג הפנימי של זו"ן, דהיינו בעת שעולה לאו"א, והנוקבא משמשת במאנין דאמא. (כנ"ל אחת י"ז). מכונה הזווג דהכאה בשם דיבור. והזווג החיצון של זו"ן דהיינו במקומם עצמם מכונה בשם זווג דהכאה. וז"ס שבפרשת בשלח (שמות י"ז) נאמר לו למשה והכית בצור ויצאו ממנו מים וכו'. כי הצור ה"ס מלכות שבה נוהגת הכאה. אבל בפרשת חוקת (במדבר כ') נאמר ודברתם אל הסלע וכו', כי צלע שהוא במקום בינה, (דפרי דף ו' ע"ב)

על ההוא חובא דמחא בההוא מטה, מת, ולא עאל לארעא נ קדישא, ואתמנע נהורא דא מישראל.

(קג) מן השלשים ס הכי נכבד : אלין שלשים שנה עלאין, דאיהו נטיל מנהון, ואנגיד לתתא, ומנייהו איהו הוה נטיל ט ואתקרב, א ואל השלשה לא בא, אינון הוו אתיאן לגביה, ויהבי ליה ברעותא דלבא, ואיהו לא הוי אתי לגביהון. (קד) ואע"ג דלא עאל במניינא ט וחושבנא דלהון. ד וישימהו דוד אל

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

א (שם) וירא רט. ג (שם) וירא רי. ד (שם).
 ב (שם) וירא רט. ג (שם) וירא רי. ד (שם).
 ג (שם) וירא רט. ג (שם) וירא רי. ד (שם).
 ד (שם) וירא רט. ג (שם) וירא רי. ד (שם).
 ה (שם) וירא רט. ג (שם) וירא רי. ד (שם).
 ו (שם) וירא רט. ג (שם) וירא רי. ד (שם).
 ז (שם) וירא רט. ג (שם) וירא רי. ד (שם).
 ח (שם) וירא רט. ג (שם) וירא רי. ד (שם).
 ט (שם) וירא רט. ג (שם) וירא רי. ד (שם).
 י (שם) וירא רט. ג (שם) וירא רי. ד (שם).

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

ונשמת בניהו הבאה מהווג הגדול דעתיק יומין, המקבץ מכל אלו הזווגים דשתא אלפי שני בסוד, רב פעלים ומקבצאל בקומה אחת, שהיא בניהו בן יהודע כנ"ל. נמצא שהוא מקבל ומתכבד מכל אלו שלשים השנה העלאין. וז"ש דאיהו נטיל מנהון ואנגיד לתתא, שהוא נוטל מהמוחין דשלשים שנה, ונמשכים אל הנשמה שלו לתתא, בסוף כולם. ומנייהו איהו הוה נטיל ואתקרב, כי כל הקומה שלו היא רק ממה שלקח וקיבץ מהזווגים שלהם שבאו בזה אחר זה, כנ"ל. ועכ"ז ואל השלשה לא בא אינון הוו אתיאן לגביה, ויהבי ליה ברעותא דלבא, ואיהו לא הוי אתי לגביהון, כי אע"פ שהם נתנו לו כל מעלתו הנשגבה ברעותא דלבא, עכ"ז הוא לא יכול לבא אצלם אח"ז ולקבל עוד מהם. והוא מהטעם הנ"ל, כי מתוך ביטול המסך דב"ן נתבטל לו ג"כ מסך דס"ג, ונשאר לבלי מסך, וע"כ לא היה יכול לבא אצלם להעלות מ"ן ולקבל מהם עוד.

(קד) ואע"ג דלא עאל וכו' : ואע"פ שלא נכנס במנין וחשבון שלהם, עם כל זה, וישימהו דוד אל משמעתו, שלא נפרד מלוח לבו לעולם, כי אין להם פירוד לעולם. דוד שם לבו אליו, והוא לא שם לבו לדוד. משום שהתשבות והשירים והחסד, שהלבנה עישה לשמש, היא מושכת בזה אליה, שיהיה מגורו עמו. וזה הוא, וישימהו דוד אל משמעתו.

פירוש. דוד הוא בחינת המלכות, שהיא הרגל הרביעית של ג"ר. ואומר, דאע"ג שלא יכול לבא אל שלשים השנה העלאין שהן ג"ר, מ"מ וישימהו דוד אל משמעתו, שנתדבק בו ולא זו מלוח לבו לעלמין. והוא מטעם שכל בחינת השלמות שבמלכות מגולה בו, להיותו

כמביא למעלה בסבך עץ קרדומות, ועתה פתוחיה יחד בכשיל וכילפות יהלומון (תהלים ע"ד), כי מחמת העלאת והמתקת המלכות ועלייתה אל הבינה, נעשה עתה כמו מביא למעלה בסבך עץ קרדומות, כי גם הס"ג נתבטל בגלל עליה זו. דהיינו בכשיל וכילפות יהלומון. וז"ש ויגזול את החנית מיד המצרי דמההיא שעתא אתמנע מניה ולא הוה בידיה לעלמין, כי החנית היה שייך באמת לב"ן כנ"ל. וע"כ נתבטלה הארתו לעלמין, כי הב"ן עצמו נתחדש אח"כ ונעשה ס"ג לנצחיות, וע"כ אין עוד ענין לשימוש המטה בבחי' הכאה. וז"ש ויהרגהו בחניתו, על ההוא חובא דמחא בההוא מטה מת. כי לולא נהר לשמש עמו רק בצור ולא בסלע, לא היתה בחינת הס"ג מתבטלת עם הב"ן, ולא היה מת אלא עולה תכף לבחינת הס"ג. וז"ש ולא עאל לארעא קדישא, כי ארץ ישראל ה"ס עלית הב"ן אל הס"ג, וע"כ נק' ארעא קדישא, כי המוחין דבינה המאירים אז בה נקראים קדש, ובטרם גמר התיקון, שיש עליות וירידות, ע"כ יש חורבנות וגלויות, אבל בגמר התיקון ישאר הב"ן בס"ג לנצחיות שה"ס ארץ ישראל, כמבואר. ולא תהיה יותר שום גלות.

(קג) מן השלשים הכי וגו' : מן השלשים הכי נכבד, אלו הם שלשים שנה עליונות, שהוא היה לוקח מהן והמשיך למטה, ומהם, הוא היה לוקח והתקרב. ואל השלשה לא בא, הם היו באים אליו ונותנים לו בחפץ לב, והוא לא בא אליהם. פירוש. ג"ר שהן חב"ד, נקראות שלשים, דהיינו ג' ספירות שכל אחת נכללת מעשר, שהן כלל המוחין המאירים בשתא אלפי שני, (דט"ז דף ו' ע"ב)

משמעתו. ז) דלא אתפרש מלוחא דלביה * לעלמין, לית פרודא להון ז) לעלמין. דוד שם ליה לביה ואיהו לאו לדוד. בגין דתושבחן, ושירין ורחמין דסיהרא עביד לשמשא, איהי משיכת ליה לגבה למהוי דיוריה בהדה. ודא איהו וישימהו דוד אל משמעתו.

קה) נפלו רבי אלעזר ורבי אבא קמיה. אדהכי והכי לא חמו ליה, קמו ואסתכלו לכל סטרין ולא חמו ליה. יתבו ובכו ולא יכילו למללא דא לדא. לבתר שעתא, אמר רבי אבא, ודאי הא דתנינן דבכל ארחא דצדיקיא אזלין, ומילי דאורייתא בינייהו, דאינון ה) זכאין דההוא עלמא אתיאן לגביהון. ודאי

מסורת הזהר

ה) מצורע מו.

דרך אמת ז) הנה גם כ"י ובעלה אומר לפעמים שאינו מתפרשין לעולם גם בוף שאחר זה ובדף ל"ז א' דהא קול מדיבור לא מתפרש לעלמין. ובפר' וישב קפ"ב ב' דלא מתפרשין לעלמין צדיק וצדק ובפר' תרומה קל"א א' קל"ד ב' פקודי ר"ל ב' אחרי מות ע"ז ב' וירא קייב ב' ק"כ ב' חיי שרה קכ"ג א' נראה דמאי דאמר דלא מתפרשין היינו בזמנא דלאו איהי בגלותא ע"ש וכן בפר' שמות ט' א' וכן בפרשת תרומה קס"ט ב'.

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

ההוא, גלות לנו הדברים האלו. וטרם שהספקנו להכיר אותו, הלך לו ונעלם ממנו. קמו, והיו רוצים להנהיג את החמורים, ולא הלכו, ושוב דצו להנהיגם, ולא הלכו. פחדו, ועזבו את החמורים. ועד היום קוראים למקום ההוא, מקום החמורים.

פירושו. כי לא יכלו לסבול את האור הגדול הזה, שנגלה להם בעת גילוי הסודות הללו, ונפלו קמיה. וז"ש, נפלו רבי אלעזר וכו'.

וז"ש, אדהכי והכי לא חמו ליה כי אחר שזכו לקבל ממנו את מדרגתו הגדולה והנשאה, נעלם מהם תיכף ולא יכלו למצוא ולהשיגו עוד. ולפיכך יתבו ובכו ולא יכלו למללא דא לדא שהיה צערם גדול וישבו ובכו עד ולא יכלו לדבר זה עם זה.

וז"ש, דא הוא רב המנונא וכו', כי עתה הכירו דרגתו, שהוא רב המנונא סבא בעצמו, ולא כמו שחשבו לפני זה שהוא רק בריה דרב המנונא סבא. (עיין לעיל אות צ'). קמו והיו בעו למטען לחמרי וכו' ואנחו לון לחמרי: כי החמרי הם סוד הכחות שנתנה להם נשמת רב המנונא סבא שיוכלו להעלות מ"ן להשיג את המדרגות הללו, חיה יחידה, שהשיגו על ידו. שז"ס שהרכיבם על החמורים

להיותו מהווג הגדול דעתיק יומין המשבית כל הקליפות מהשם ב"ן, בסו"ה בלע המות לנצח. (כנ"ל אות צ"ד ד"ה והענין הוא, ע"ש).

וז"ש, דוד שם ליה לביה כנ"ל, דלא אתפרש מלוחא דלביה לעלמין כי שלמותו בו. אבל בניהו בן יהוידע, לא שם לבו לדוד כי דוד הוא רגל רביעית לג"ר, וע"כ כמו שלא יכול לקבל מן ג"ר, כנ"ל. כן לא היה יכול לקבל מדוד. וע"כ לא שם אליו לבו. דתושבחן ושירין וכו': ע"י המ"ן שהמלכות, הנקראת סיהרא, מעלה אל ז"א, הנק' שמשא, ע"י תשבחות ושירים ורחמים היא נמצאת ממשיכה אליה את הארת נשמת בניהו בן יהוידע, שהיא שלמותה האחרונה כנ"ל, למהוי דיוריה בהדה, שיתדבק בה לנצח.

קה) נפלו ר' אלעזר וכו': נפלו ר' אלעזר ור' אבא לפניו, על פניהם. בתיך כך לא ראו אותו. קמו והסתכלו לכל הצדדים, ולא ראו אותו. ישבו ובכו ולא יכלו לדבר זה עם זה. לאחר כך, אמר ר' אבא, ודאי זהו שלמדנו, שתמיד בכל דרך שהצדיקים הולכים ודברי תורה ביניהם, באים אליהם הצדיקים מעולם ההוא. לגלות להם דברי תורה. ודאי זה הוא מה שרב המנונא סבא בא אלינו מהעולם

דא הוא רב המנונא סבא דאתי לגבן מההוא עלמא, לגלאה לן מלין אלין, ועד לא נשתמודע ביה, אזל ליה ואתכסי מינן. כמו והוּוּ ז בעו למטען לחמרי ולא אזלו, בעו למטען ולא אזלו, דחילו ואנחו לון לחמרי. ועד יומא, הוּו קראן לההוא אתר, דוך דחמרי.

(קו) פתח רבי אלעזר ואמר. ה מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. כמה הוא טבא עלאה ויקירא דזמין קב"ה למעבד גבי בני נשא, לאינון זכאין עלאין דחלי חטאה דמשתדלי באורייתא, כד עלאין לההוא עלמא. טובך לא כתיב אלא רב טובך, ומאן איהו ה זכר רב טובך יביעו. ודא איהו ענוגא דחיין דנגדין מעלמא דאתי לגבי ה חי עלמין, דאיהו זכר רב טובך. ודאי איהו, ורב טוב לבית ישראל וגו'.

(קז) תו מה רב טובך, הכא אגליף רזא דחכמתא, וכל רזין אתכלילו

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ו) (תהלים לא) לעיל לב. ז (תהלים קמה). ח (לעיל צא. ט) (ישעיה טג) תרומה יז.

ז בעאן כצ"ל (אה"ל). ק נ"א ודא הוא (אה"ל).

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

החמורים והלך לפניהם להאיר להם את אורח הצדיקים. (כנ"ל אות פ"ה ד"ה נחתו. ע"ש). ועתה אחר שגמר תפקידו ונעלם מהם. היו דוצים שוב לעלות ולרכב על החמורים שלו. כלומר שרצו להעלות מ"ן מחדש. בכדי לחזור ולהשיגו שנית. אמנם בעו למטען ולא אזלו כי עתה לא היו יכולים לקבל מהם שוב כוח להעלאת מ"ן. וע"כ יראו והניחו את החמורים במקום ההוא שרב המנונא סבא פרח מהם. וסימנו את המקום ההוא בשם דוך דחמרי מקום החמורים. דהיינו על המאורע. שלא יכלו עוד לשמש עמהם.

של הפרצוף והחיים שלו הוא מוחין דו"ק. המקובל מזווג דא"א כדי להחיות העולמות. אמנם יש גם מוחין דתוספת המענגים את החיים. שהם מוחין דג"ר. והם הנק' רב טובך ועינוגא דחיין. וז"ש. דנגדין מעלמא דאתי לגבי חי עלמין: כי מוחין דג"ר שהם חכמה נמשכין מהבינה הנקראת עלמא דאתי, ומתלבשים בלבוש יקר דחסדים הבא מזווג היסודות. הנק' חי עלמין, ומשם מגיעים המוחין אל הצדיקים דחלי חטאה.

(קז) תו מה רב וכו': עור. יש לפרש. מה רב טובך. שכאן נחקק סוד החכמה. וכל הסודות נכללו כאן. כי מה פירושו כמו שלמדנו. (לעיל אות י"ט). רב זהו. אילן רב וחזק. שהוא ז"א. משום שיש אילן אחר הקטן ממנו. דהיינו המלכות. וזה ז"א. הוא רב. ומביאו ברום הרקיעים.

פירוש. שנוסף על זה שביאר את הכתוב על השגת המוחין דג"ר. יש עוד להבין הכתוב. כי בו נרשמה פנימיות החכמה. וכל הסודות נכללו בפסוק הזה: רזא דחכמתא, מורה על זווג עתיק. וכל רזין, מורה על גמר כלל התיקון.

(קו) פתח ר' אלעזר וכו': פתח ר' אלעזר ואמר. מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו' (תהלים ל"א). כמה הוא הטוב העליון והיקר. שעתידי הקב"ה לעשות לבני אדם. לאותם הצדיקים העליונים יראי חטא העוסקים בתורה. כשהם באים לעולם ההוא. טובך. לא כתוב אלא רב טובך, ומי הוא. היינו. זכר רב טובך יביעו וזהו חי עונג הנמשכים מעולם הבא אל חי העולמים. שהוא נקרא זכר רב טובך. והוא ודאי ורב טוב לבית ישראל וגו'.

פירוש. המלה רב, מורה תמיד על בחינת גדלות. וכיון שהכתוב מדגיש לומר באן רב טובך ולא טובך סתם. ע"כ הוא מורה על עינוגא דחיין, דהיינו מוחין דג"ר. כי עיקרו (דסו"י דף ו' ע"א)

מ"ה כמא דאתמר, רב דא אילנא רב ותקיף, מ"ה היינו עלמא תתאה. כמה דאתמר לעיל

הכא, מ"ה : כמה דאתמר. ר רב : דא אילנא ר"ב ותקיף. בגין דאית אילנא אחרא
 זוטא מניה, ודא ש הוא רב, ואעיל ליה ברום רקיעין.
 (קח) טובך : דא אור דאתברי ביומא קדמאה. אשר צפנת ליראיך : בגין
 דגניז ליה לצדיקייא בההוא עלמא. פעלת : דא א גן עדן א עלאה. ת דכתיב א מכון
 לשבתך פעלת ה' ודא הוא א פעלת לחוסים בך.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

א משפטים שצ פנחס תרמו תשנד בהשמטות ח"ג ד' ר נ"א רב ל"ג. ש נ"א איהי (אה"ל). ת דכתיב מכון
 שו : (ד"י) חק"ח ד' קיב : קיג. לעיל ת. כ) חיי שרה
 רט מקץ רלג פקודי קפא צו קסו אמור ג פנחס רלב
 לעיל ב. ז) ב"ב ג ח קעה נח לה קמ לך צד קד וירא רמב רמח חיי שרה נה מקץ רלח ויחי רלג שד שמח
 תנה תרצג בהשמטות ח"א ד' רסג : ד"י, שמות קעז ריח משפטים כו נד סו פח תרומה קעה רצא תלג
 תקנו תתעז כי תשא נה ויקהל קפד רעב רצב שב שח שכט פקודי קסט ריב בהשמטות ח"ב ד' רעא. (ד"י)
 מצורע יא אחרי מות רס רסד קדושים עה שלח קצא רלא בלק ריד שע וילך מג בהשמטות ח"ג ד' שג. (ד"י)
 ח"ד ד' ז. יב : ז"ח בראשית תקמג ד' לג. מו : נא. נג : עט : פב : מ) ב"ב קעה לך צד וירא רמג רמח
 ויקהל שיג פקודי ריב קדושים עו ז"ח ד' מו : מז. א) (שמות טו) וישב ק בשלח שלב שלח לך פו פנחס
 קמו. א) (תהלים לא) ב"ב קנ קעז בהשמטות ח"א ד' רסד. רסה. (ד"י) תרומה יד פקודי ג אמור ג.

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

מתקבל האור הזה אל הצדיקים. פעלת, דא
 גן עדן עלאה : כי מקודם לכן כתוב אשר
 צפנת, שפירושו שהמוחין באים בלבוש יקר
 דצדיק וצדק בגניזו מכוסים באלו הלבושים.
 וכאן כתוב פעלת, שהמשמעות היא פעולה
 גלויה בלי הכיסוי האמור, ומביא ראיה מהכתוב
 מכון לשבתך פעלת ה' דהיינו פעולה שלמה
 וגלויה. ודרש כי פעלת נאמר על גן עדן
 העליון, שהוא נפעל ויצא מכלל אלו המוחין
 הקודמים בכתוב, הנוהגים בכל שתא אלפי
 שני. ויהיה שיעור הכתוב מה רב טובך
 אשר צפנת ליראיך, שהם המוחין דכלל
 שתא אלפי שני, אשר כל אלו פעלת ע"י
 הזווג הגדול דעתיק יומין, לחוסים בך,
 שממוחין אלו נפעל ויצא ג"ע העליון, ששם
 שרויים צדיקים גמורים החוסים בו ית',
 והיינו אותן הנשמות דבניהו בן יהוידע
 וכדומה, שזוכות לקבל מהזווג הגדול דעתיק,
 המקובץ מכל אלו המוחין דשתא אלפי שני.
 כנ"ל. ודע, שמקום מנוחתן של הנשמות נקרא
 גן עדן, ויש גן עדן הארץ, הנק' ג"כ גן העדן
 התחתון, והוא בחי' ו"ק, ויש גן עדן עליון
 שהוא בחינת ג"ר של ג"ע, וכל הנשמות
 שדויות רק בג"ע התחתון, אלא ברישי ירחי
 ושבתי עולות לג"ע העליון ואח"כ חוזרות
 למקומן, אלא שיש יחידי סגולה שמקומם
 הוא בג"ע העליון, ועליו אמר ר"ש, דאיתי
 בני עליה שהם מועטים.

לעיל (אות ח). רב מורה על אילנא רב
 ותקיף, היינו ז"א בעת הלבשתו לפרצוף ע"ב,
 ונקרא אז אילנא רב, על שם החכמה, ונק'
 תקיף, מבחינת עצמו, אמנם בעת שז"א
 במקומו עצמו, נק' אילנא סתם, וז"ש בגין
 דאית אילנא אחרא זוטא מניה, שהוא
 המלכות, הנקראת ג"כ אילן, ודא הוא רב,
 וכשמלביש לקומת ע"ב נק' רב, ואעיל ליה
 ברום רקיעין הע"ב מביא את הז"א לרום
 רקיעין, כי רומיה דע"ב מטי עד הכתר הנק'
 רום רקיעין כי הע"ב מלביש על פרצוף
 הכתר, וע"כ הע"ב מעלה את הז"א לרום
 רקיעין.

(קח) טובך, דא אור וכו' : טובך, הוא
 האור שנברא ביום הראשון, של מעשה בראשית.
 אשר צפנת ליראיך, היינו, בשביל שגניזו
 לצדיקים לעולם ההוא, פעלת, זהו גן עדן
 העליון, שכתוב, מכון לשבתך פעלת ה', וזהו
 פעלת לחוסים בך.

פירושו, האור שנברא ביום ראשון, הוא
 האור, שהיה אדם הראשון צופה בו מסוף
 העולם ועד סופו, וה"ס ה' פעמים אור הנאמרים
 ביום ראשון דמעשה בראשית, לצדיקייא
 בההוא עלמא, היינו בעלמא דאתי כי
 האור הזה נגניז ביסודות שהם צדיק וצדק
 של או"א הנק' עלמא דאתי, ואלו צדיק וצדק
 נק' יראיך, ע"ש כח הגניזו שבהם, ומהם

(קט) (ו) נגד בני אדם, דא (פ) גן עדן דלתתא, דכל צדיקייא תמן קיימי ברוחא דאתלבש בלבוש יקר, כגוונא (צ) ודיוקנא דהאי עלמא, ודא איהו נגד בני אדם * בההוא דיוקנא דבני אדם דהאי עלמא. וקיימי תמן, ופרחי באוירא וסלקו לגו מתיבתא דרקיעא בההוא ג"ע דלעילא, ופרחי ואסתחין בטלי (ר) נהרי אפרסמונא דכיא ונחתי ושראן לתתא.

(קי) ולזמנין אתחזון נגד בני אדם למעבד לון נסין, ב כמלאכין עלאין, כגוונא דחזינא השתא נהירו דבוצינא עלאה. ולא זכינא לאסתכלא ולמנדע רזין דחכמתא יתיר.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(שם) ב"ב קעח בהשמטות ח"א ר' רסד. ד"י, (ט) ב"ב ח לך צד וירא דמב רמח תד. ויחי פקודי ג. (פ) ב"ב ח לך צד וירא דמב רמח תד. ויחי קסט. שמות ב. קעח משפטים סז תרומה קעח תלד תקנו תרמא. ויקהל דעא דצב שו שכה שלב פקודי ריב מצורע יא אחרי מות רס ז"ח ד' י : מו : מו : סה : סב : צ. צ. (ז) ב"ב ט נח קמג (בלבושא דהאי עלמא) לך צה קה שמד ויחי שסח שמות קעז תרומה תלד תרמא ויקהל שא. (ר) לעיל נת.

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

לג"ע העליון לקבל חכמה ופרחי ואסתחין בטלי נהרי אפרסמונא דכיא, כי אור החכמה שהן מקבלות שם בג"ע מכוונה בשם י"ג נהרי דאפרסמונא דכיא, כי החכמה נקראת שמן והמספר י"ג מורה על חכמה דל"ב נתיבות. (כנ"ל במראות הסולם ד"ה ועט) ואח"כ ונחתי ושראן לתתא דהיינו. שאינן יכולות לשהות שם, ותיכף אחר קבלתן החכמה תוך לבוש היקר שלהן, יורדות מג"ע העליון למקומן. לג"ע התחתון. ולפי שהן צריכות לקבל החכמה תוך לבוש החסדים, דוגמת נשמות בני אדם שבעוה"ז. ע"כ הכתוב מונה גם אותן. נגד בני אדם בההוא דיוקנא דבני אדם דהאי עלמא, כי הן באותה הצורה כמו בני אדם שבעוה"ז. כי גם הן צריכות ללבוש החסדים כמותם.

(קט) נגד בני אדם : זהו גן עדן שלמטה. שכל הצדיקים עומדים שם. ברוח המתלבש בלבוש יקר, כאותו האפן והצורה שהיו בעולם הזה. וזה הוא. נגד בני אדם, דהיינו. באותה צורה של בני אדם שבעולם הזה. ועומדים שם, ופורחים באויר משם, ועולים לישבת הרקיע באותו גן העדן של מעלה. ופורחים שמה ומתרחצים בטל נהרות אפרסמון טהור, ויורדים ושורים למטה. בג"ע התחתון.

ביאור הדברים. כי ההבדל העיקרי שיש בין ג"ר ובין ז"ת. הן בפרצופין והן בנשמות. היא. כי ג"ר יכולות לקבל אור החכמה כמות שהוא. ואינן צריכות שתתלבש להן החכמה בלבוש של אור חסדים. משא"כ פרצופי ו"ק. וכן הנשמות הנולדות מזו"ן שציקרון ו"ק. הן אינן יכולות לקבל אור החכמה זולת בדרך התלבשותו באור החסדים. וז"ש דא ג"ע דלתתא, דכל צדיקייא תמן קיימי ברוחא דאתלבש בלבוש יקר, כגוונא ודיוקנא דהאי עלמא, כי כל הצדיקים שבג"ע התחתון. הרוחות שלהם מלובשות בלבוש יקר של אור החסדים. כמו נשמות בני אדם שבעוה"ז. שעי" לבוש יקר זה הנק' אוירא, הן יכולות לעלות לג"ע העליון ולקבל משם אור החכמה. ואח"כ חזרות למקומן לג"ע התחתון. וז"ש וקיימי תמן, שציקר מקומן הקבוע הוא בג"ע התחתון ופרחי באוירא וסלקו לגו מתיבתא דרקיעא בההוא ג"ע דלעילא, שבכה האי אוירא שהוא אור החסדים הן פורחות ועולות (דפו"י דף ו' ע"א)

(קי) ולזמנין אתחזון נגד וכו' : ולפעמים. הצדיקים האלו. נראים נגד בני אדם, לעשות להם נסים. כמלאכים עליונים. כעין שראינו עתה אור המאור העליון. ולא זכינא להסתכל ולדעת סודות החכמה יותר.

פירוש. הכוונה על נשמות יחידי הסגולה. שבג"ע העליון. שאע"פ שמעלתן גבוהה כל כך. עד שאפילו הנשמות שבג"ע התחתון העולות אליהן ברישי ירחי ושבת. אינן יכולות לשהות שם אלא יורדות תיכף למקומן. עכ"ז ולזמנין אתחזון נגד בני אדם שהן יורדות מג"ע העליון לעוה"ז ומתראות לבני

קיא) פתח רבי אבא ואמר. (ו) ויאמר מנוח אל אשתו מות נמות כי אלהים ראינו. אע"ג דמנוח לא הוה ידע מאי עבידתיה, אמר, הואיל וכתיב (ז) כי לא יראני האדם וחי, ודאי אנן חזינן, ובג"כ מות נמות. ואנן חמינן וזכינן לנהורא דא דהוה אזיל בהדן, ג ונתקיים בעלמא. דהא קב"ה שדריה לגבן, לאודעא לן רזין דחכמתא דגלי, זכאה חולקנא.

קיב) אזלו מטו לחד טורא, והוה נטי שמשא. שרו ענפין ד דאילנא דטורא ה לאקשא דא בדא, ואמרי שירתא. עד דהוי אזלי, שמעו חד קלא תקיפא דהוה

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ד) (שופטים יג.) (ו) (שמות לג) וירא ל ויחי ב קסו
שמג בשלח תעו נשא קעא ת"ז תס"ט ד קסו. : ת"ע
ד קלג : ז"ח ד מת.

ג ואתקיימנא כצ"ל (אה"ל). ד נ"א דאילני (אה"ל).
ה נ"א לאתקשרא (אה"ל).

מאמר

הסולם

דסעין חמרי

לשמי והוא פלאי (שופטים י"ג). ועכ"ז פחד מהכתוב לא יראני האדם וחי. (שמות ל"ג) ואנן זכינן להשגה השלמה, כי ידענו את שמו, שהוא רב המנונא סבא, ואנו חיים וקיימים בעוה"ז. ומכאן תבין שענין קבלת פניו של מדרגת רב המנונא הוא בחינת הראני נא את כבודך, שבקש משה מהשי"ת, שעל זה אמר לו השי"ת, לא תוכל לראות את פני כי לא יראני אדם וחי (שמות ל"ג). ונמצא שהשגתם גדלה מהשגת משה. ועל זה אמרו חז"ל נביא הוא דלא קם כמשה אבל חכם קם (סוף ילקוט ראובני). וכן חכם עדיף מנביא (ב"ב י"ב). ובוה שבחו את עצמם ואנן חמינן וזכינן לנהורא דא דהוה אזיל בהדן, ונתקיים בעלמא כי אנחנו זכינן לנהורא דא שעליו נאמר לא יראני האדם וחי, ואנחנו חיים בעוה"ז. (ועי' בתק"ז תק' ס"ט דף קט"ו ג"ב).

לבני אדם, כמו מלאכי עליון היורדים לפעמים לעוה"ז. והיינו כגוונא דחזינא השתא נהירו דבוצינא עלאה. כמו שראה עתה האור של המאור העליון, דהיינו לרב המנונא סבא. שירד אליהם מרום מעלתו מג"ע העליון ונגלה לעיניהם בעוה"ז.

דורש המקרא נגד בני אדם, על ב' משמעויות: א) על הנשמות שבג"ע התחתון, שיש להן דיוקנא דבני אדם, ופעל להן האורות הנשגבים שבג"ע העליון, שיכלו לקבל משם בדרך עליה בר"ח ובשבתות. שאז הן זוכות לקבל פניהן של הנשמות שבג"ע העליון ולירד שוב למקומן. ב) דורש נגד בני אדם, ממש שבעוה"ז, שהנשמות האלו שבג"ע העליון יורדות לפעמים לעוה"ז, כמו מלאכי מרום, ונראות לעיני הצדיקים.

וז"ש, ולא זכינא לאסתכלא ולמנדע רזין דחכמתא יתיר: מתאונן על שתיכף נעלם מהם, ומהעת ההיא לא זכה להשיג עוד רזין דאורייתא עד הנה.

קיא) פתח ר' אבא וכו': ויאמר מנוח אל אשתו מות נמות כי אלקים ראינו. אף על פי שמנוח לא ידע מה מעשיו, שכתוב, כי לא ידע מנוח כי מלאך ה' הוא. בכל זאת, אמר כיון שכתוב, כי לא יראנו האדם וחי, ואנו ראינו ודאי, ועל כן מות נמות. ואנחנו ראינו וזכינן לאור הזה שהיה הולך אתנו, ובכל זאת נתקיים בעולם, כי הקב"ה שלחו אלינו, להודיע לנו סודות החכמה שגילה. אשרי חלקנו.

פירוש. כי כשנראה מלאך ה' אל מנוח לא היתה השגתו בו שלמה, שהרי לא רצה לגלות לו את שמו, כמ"ש למה זה תשאל (דסו"י דף ז' ע"א)

קיב) אזלו מטו לחד וכו': הלכו הגיעו להר אחד, כנטות השמש. התחילו דופקים ענפי האילן שבהר זה בזה, ואומרים שירה. בעוד שהיו הולכים שמעו קול אחד חזק שהיה אומר, בני אלקים קדושים, אותם הפזורים בין החיים בעולם הזה, אותם מאורות בני הישיבה, האספו למקומכם להשתעשע עם אדונכם בתורה. הם פחדו, ונשארו עומדים במקומם, וישבו. פירוש. הלכו ובאו להר אחד, ה"ס ההר, שעליו אמר דוד המלך, מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו (תהלים כ"ד). וכשעלו על ההר העריב השמש, רומז שנסתלקו הארתם. והענפים של האילנות קשקשו זה בזה, ובסוד שיחת האילנות, שמעו מהם שירה, בסוד הכתוב אז ירננו כל עצי יעד (תהלים צ"ו). וז"ש

אמר, בני אלהין קדישין אינון דאתבדרו ביני חייא דהאי עלמא, אינון בוציני בני מתבתא, אתכנשו לדוכתיכו לאשתעשעא במאריכון באורייתא. דחילו אלין וקאימו בדוכתייהו ויתבי.

קיג) אדהכי נפיק קלא כמלקדמין, ואמר (ק) טנרין תקיפין פטישין (ר) רמאין, הא מארי דגוונין מרקמא בצירין קאים על (ש) אצטוונא, עולו ואתכנשו. בההיא שעתא שמעו קל ענפי דאילנין ז רב ותקיף, והו אמרי (ח) קול ה' שובר ארוזים.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ח) (תהלים כט) בהשמטות ח"ב ד' רעא. (ד"י) צו קיב. ו נ"א מתיבתי (אה"ל). ז רב ושלט יתקיף כצ"ל (אה"ל).

דרך אמת (ק) סלעים חזקים. (ר) פ"י רמים וכן משפטים ק"ט ב' ורמו אל הת"ח גדולי הדור שמתו ומשתעשעים בין החיים לשמוע ד"ת מפייהם. (ש) כסא והוא מושב גבוה לישוב עליו השלטון.

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

ולמנרע רזין דחכמתא יתיר. ויש אמנם להבין הטעם מה ענין השגת המוחין לביטול הכח לעלית מ"ן. והענין הוא, כי אחר שהשיגו קומת היחידה: שהיא גילוי נשמת בניהו בן יהודע ע"י רב המנונא סבא. הנה קרה להם כמו שנתבאר כנשמת בניהו בן יהודע, כי אחר שנתבטל להם המסך דב"ן נתבטל עמו יחד גם המסך דס"ג. וע"כ לא יכלו עוד להעלות מ"ן, ואנחי להו לחמרי. (כנ"ל אות ק"ה ד"ה קמו ע"ש). ונתבאר שם, שכל ההפסק של הארת הגוף דעתיק היה, כדי להקנות להם כח לברר להם מחדש את מסך דס"ג. ואז ישוב הב"ן להיות ס"ג, ואז יחזרו להעלות מ"ן מחדש, וילכו שוב מחיל אל חיל ע"ש.

והנה גם בר' אלעזר ור' אבא. מזמן שהניחו החמורים ואולי להם עד הנה, הספיקו כל ההדרפתקאות הנ"ל עד הנה, שיתברר להם כת, לעלית מ"ן מחדש, ולהחזיר הב"ן להיות ס"ג. וז"ש, נפק קלא כמלקדמין ואמר, טנרין תקיפין פטישין רמאין כי הקול רמו להם שהם סלעים חזקים ופטישים רמים, כי עמדו בכל הנסיונות הגדולים עד עתה, והם עצרו כח לעמוד בפניהם בסלעים חזקים, גם גברו על כל המכשולים, עד שפיצצו אותם כפטיש גדול היורד מרום גבוה למטה. וגרמו בזה, הא מארי דגוונין מרקמא בצירין קאים על אצטוונא, כי הבינה, הנקראת מארי דגוונין בהיותה עצמה בלי גוון כלל אלא כולה רחמים, אמנם כל בחינת הגוונין מתערין ויוצאין הימנה, וע"י עמידתם כסלע איתן מול כל אלו הנסיונות, נתרקמה עתה הבינה בצירין מחדש, ולפיכך מכנה את הבינה בשם מארי דגוונין מרקמא בצירין, כי קבלה

וז"ש, שמעו חד קלא וכו', פירוש. שמעו קול חזק אומר להם, שישובו למקומם לאשתעשעא בהשיית ותורתו, דהיינו שירדו מן ההר. וקורא אותם בני אלהין קדישין, על שם מדרגתם הנשגבה, אבל רמו להם, שאין בני אדם שבעוה"ז בדאים לדור עמהם יחד. וזה שרמו להם אצטוונא, שאין בני העוה"ז חיי דהאי עלמא כלומר, שאין בני העוה"ז הולמים אותם, כי לא יוכלו לסבול זה את זה. וז"ש, דחילו אלין וכו', נפלה יראה עליהם, ומ"מ לא ירדו מההר, אלא קמו ישבו ולא הזיזו עצמם ממקומם.

קיג) אדהכי נפיק קלא וכו': בתוך זה, יצא קול כבתחילה, ואמר, סלעים חזקים, פטישים רמים, הנה בעל הצבעים, המרוקם בצירינים, עומד על העמוד, הכנסו והאספו. באותה שעה, שמעו קול ענפי האילנות גדול וחזק, והיו אומרים, קול ה' שובר ארוזים. נפלו על פניהם רבי אלעזר ורבי אבא. ופחד גדול נפל עליהם, קמו בחפזון והלכו, ולא שמעו מאומה. יצאו מן ההר, והלכו, אצטוונא פירושו עמוד. כי תרגום של העמוד, הוא, על אסטוונא. (מ"ב י"א י"ד).

פירוש. כי לעיל (אות ק"ה ד"ה קמו) נתבאר, כי ע"כ לא יכלו למטען חמרי, שפירושו, שלא יכלו להעלות עוד מ"ן, משום שכבר גמר רב המנונא סבא את תפקידו שהיה לו לסייע אותם, וע"כ נתבטל כח החמרין שלו, ולא יכלו לשמש עמהם עוד בכדי להעלות מ"ן ולזכות לדרגין עלאין יותר. ולפיכך אמר ר' אלעזר לעיל, ולא זכינא לאסתכלא (דס"ו דף ד' ע"א)

נפלו על אנפייהו רבי אלעזר ורבי אבא, ודחילו ^ח סגיא נפל עליהו, ^ס קאמו
בבהילו ואזלו ולא שמעו מידי. נפקו מן טורא ואזלי.

קיד) כד מטו לבי רבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא, חמו לרבי שמעון בן
יוחאי תמן, חדו. *) חדי רבי שמעון, אמר לון, ודאי ארחא דנסיין ואתין עלאין
קא עברתון, דאנא דמיכנא השתא, וחמינא לכו, ולבניהו בן יהוידע דקא משדר
לכו תרין עטרין, על ידא . דחד סבא, לאעטרא לכו. ודאי, בארחא דא קב"ה
הוה. תו, דחמינא אנפיכו משניין. א"ר יוסי יאות אמרתון, ^א דחכם עדיף
מנביא. אתא רבי אלעזר ושווי רישי בין ברכוי דאבוי ^ב וסח עובדא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

א) וישב צד שמות סד משפטים תכג צו קסה פנחס ^ח זי נ"א סגי. ^ט זי נ"א קמו. ^י זי נ"א חדא. ^כ ושח ליה
קסה ת"ו ת"ל ד' עה. עובדא כצ"ל (אה"ל).

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

הס"ג עם הע"ב יחד בזווג דלא פסיק. כי
אביו של רבי אלעזר שהוא רבי שמעון רומז
על מוחין דע"ב. וז"ש, כד מטו לבי ר' יוסי
ברשב"ל חמו לרבי שמעון בן יוחאי תמן,
כי עתה זכו לבחינה הגדולה שהבין שלהם שב
להיות ס"ג ממש לנצחיות, גם בזווג דלא פסיק
עם הע"ב.

וז"ש, דקא משדר לכו תרין עטרין
על ידא דחד סבא: רמז להם, כי בניהו
בן יהוידע שלח להם ע"י רב המנונא סבא,
תרין עטרין, א) הם מוחין דיחידה, דהיינו
בחינת בניהו בן יהוידע עצמו, ב) בחינת
מוחין של ע"ב ס"ג החדשים שהשיגו עתה,
אשר גם הם נמשכו בכוחו של בניהו בן
יהוידע, כלומר, רמז ואמר להם: זה ההמשך
של הנסיונות וההרפתקאות שהיו לכם, שעל
ידיהם זכיתם למדרגה של עתה, הלא גם הוא
המשכה ישרה מהאור הגדול של נשמתו,
ונמצא ע"כ שתריין עטרין שלח להם בניהו
בן יהוידע ע"י רב המנונא סבא, וזה אמרו
ודאי בארחא דא קב"ה הוה כלומר, אמר
להם, שכל אלו הנפילות שארעו לכם אינם
ח"ו פגמים, אלא קב"ה עצמו הוביל אתכם
אל מעלתכם הגבוהה של עתה, וז"ש, תו
דחמינא אנפיכו משניין, נוסף על זה
שהשגתם, אני רואה את פניכם מזהירות ביותר
מכח האורחא דא שהלכתם, ואם היה בו
איזה פגם ח"ו, ודאי שלא הייתם זוכים לפנים
מאידות כמו שאני רואה אתכם.

א"ר יוסי יאות אמריתון דחכם עדיף
מנביא: כי הם חשבו שע"כ קדו להם כל
הני הרפתקאות משום שהזיחו דעתם על משה
רבינו, שחשבו על עצמם, חכם עדיף מנביא,
כי

קבלה כח להתתקן במסך, שעליו יוצאות קומות
ומדרגות חדשות הנקראות ציורין והיא קאים
על אצטוונא, אצטוונא פירושו כסא, בי
עתה נתקנה הבינה בסוד הכסא כמקודם.
ולפיכך: עולו ואתכנשו הגיעה העת שתכנסו
למקומכם בקדש כמלפנים.

בההיא שעתא שמעו קל ענפי דאילנין
רב ותקיף והווי אמרי קול ה' שובר
ארזים: כלומר, יחד עם הקול, שבישר
להם שכבר נתקן המסך של הבינה ובחינת
הכסא, שמעו גם קול מענפי האילנות שאמרו
קול ה' שובר ארזים (תהלים כ"ט) רמזו
להם, כי כבר נשברו כל הארזים שהיו להם
למעצורים בדרכם לקודש, וז"ש, נפקי מן
טורא, כי עצרו עתה כח לצאת מההר ולעשות
הילוכם בקודש כמלפנים.

קיד) כד מטו לבי וכו': כשהגיעו לבית
ר' יוסי ברבי שמעון בן לקוניא, דאו שם
את ר' שמעון בן יוחאי, ושמתו, שמח ר'
שמעון, אמר להם, ודאי עברתם דרך של נסים
ואותות עליונים, כי עתה אני ישנתי, ודאיתי
אתכם ואת בניהו בן יהוידע, שמשלח לכם
שתי עטרות, על ידי זקן אחד, לעטר אתכם.
ודאי בדרך זה היה הקב"ה, עוד, כי אני רואה
את פניכם משונים, א"ר יוסי, יפה אמרתם,
שחכם עדיף מנביא, בא ר' אלעזר, ושם ראשו
בין ברכוי אביו ר' שמעון, וספר לו את המעשה.

פירושו, זה רמזו לבי ענינים: א) שזכו
מחדש והשיגו המוחין דס"ג, שהם בחינת
חמוי דרבי אלעזר (כנ"ל אות פ"ה ד"ה נחתו),
הנקי ר"י ברשב"ל, ב) כי עתה נתחבר להם
(דפ"י דף ז' ע"א * ע"ב)

(קטו) דחיל רבי שמעון ובכה. אמר, ה' שמעתי שמעך יראתי. ז האי קרא חבוקק אמר, בשעתא דחמא מיתתיה, ואתקיים על ידא דאלישע. אמאי אקרי חבוקק. בגין דכתיב ז למועד הזה כעת חיה את חובקת בן. מ ודא בריה דשונמית הוה. ז ותרין חבוקין הוו, חד דאימיה, וחד דאלישע. דכתיב ה וישם פיו על פיו. קטז) אשכחנא בספרא דשלמה מלכא, שמא גליפא ז דשבעין ותרין שמהן, אגליף עלוי בתבין. נ בגין דאתון דאלפא ביתא דאגליף ביה אבוי בקדמיתא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ב) (חבוקק ג) בשלח כב בהר מב אורא רבא ז רמג שנחס שכט ר"ז ת"ע ד' קכב. קל. ג (מ"ב ד) בשלח יב. ד) בשלח כ. ה) (מ"ב ד) בשלח יח בהר לא. ו) בי"א מג (ע"ב גהורין) בשלח קס משפטים שפח תרומה קח תתקיב תצוה כא סקודי רסח אחרי מות שג שפח בהעלותך לו שלח לך רסח שנחס תרכט תשיא ואתחנן סג כי תצא יז ת"ז בהקומה ד' ח. י. : ת"ו ד' כב : ת"ז ד' כה : תכ"א ד' ג : תכ"ב ד' סד. סו : סז : תכ"ד ד' סט. תנ"א ד' סו. תנ"ה ד' צב : ת"ו בהשמטות ד' קמה : ז"ח ד' מת. סא : סח : עו. תק"ח צד : צה. : צו : צח : קב : קג : קיא : קיג. קכא.

דטעין חמרי

הסולם

מאמר

על דעתו שיתכן שתארע בו מיתה מתמת התקשרותו בב"ן לבדו. ולפיכך היה צריך לחזור ולהחיותו ולקשרו בעלמא עלאה בסוד תחית המתים כמו שיתבאר לפנינו.

כי אמרו אנן חמינן וזכינן לנחורא דא דהוה אזיל בהדן ונתקיים בעלמא. (ע"י לעיל אות ק"א) וע"ז נחם אותם ר"י, יאות אמרתון דחכם עדיף מנביא בנים דבריכם.

וסוד החיבוק הוא, כי עצם הולד הוא הלובן שבו, שמאבא (נדח לא). שה"ס חכמה, כי החכמה נקראת בשם לובן, כנודע, וה"ס כולם בחכמה עשית (תהלים ק"ד). אמנם ללבוש חסדים צריך, כי אין מציאות לחכמה בלי לבוש חסדים. וע"כ צריכים לבחינת האודם דאמא, שה"ס המסך הממשיך חסדים להלביש החכמה. ונבחן שע"י החיבוק של החסדים לחכמה נמשך ומתקיים הולד. ח"ש ודא בריה דשונמית הוה כלומר, החיבוק הוה דחסדים בחכמה, שנעשה על הולד, היה גולו מאמו השונמית, דהיינו מסטרא דב"ן בלבד.

(קטו) דחיל רבי שמעון וכו' : פחד ד' שמעון ובכה. אמר, ה' שמעתי שמעך יראתי. מקרא זה אמד חבוקק, בשעה שראה מיתתו, ואת התחיה שלו על ידי אלישע. למה נקרא חבוקק. הוא בשביל שכתוב, למועד הזה כעת חיה את חובקת בן. כי זה, חבוקק, היה בנו של השונמית. ושני חבוקים היו, אחד של אמו, ואחד של אלישע, שכתוב, וישם פיו על פיו. ביאור הדברים, דלכאורה יש לשאול, איך יתכן שאלישע הנביא ימשיך לשונמית בבדכתו זרע שאינו של קיימא. והענין הוא, כי אלישע הנביא היה גדול מכל הנביאים לבר ממשה. (כח"ש הזהר בשלח אות ב'). והוא זכה לבחינת הנשמות מג"ע העליון, שהב"ן שלהן היה כבד בתכלית הטהרה והשלמות כמו לע"ל. ולפיכך בעת שהמשיך לה הבן לא נזהר לקשרו בעלמא דדכורא. כי אמר לה את חובקת בן, וקשר את החבוק בסטרא דנוקבא לבדה, ומתוך שהנוקבא שהיא הב"ן קדובה לקליפות זס"א, ע"כ נאחו בו הס"א ומת. ונמצא שסבת המיתה אינה אלא מטעם רוממותו הנשגבה של הנביא, להיות הב"ן שלו עצמו כבר נקי מכל אחיות הס"א והמיתה, זה שהתפלא הנביא (מלכים ב' ד' כ"ז) וה' העלים ממני ולא הגיד לי. כלומר שלא היה לו מקום אפילו להעלות

ח"ש, ותרין חבוקין הוו, חד דאימיה וחד דאלישע : כי בעת שהחיה אותו, היה ממשך לו בחינת לובן ואודם מחדש, ונמצא שאלישע עשה לו חיבוק שני, הרי שתרין חיבוקין היו לו, חד דאימיה וחד דאלישע.

קטז) אשכחנא בספרא דשלמה וכו' : מצאתי בספרו של שלמה המלך, שהשם החקוק של שבעים ושנים שמות, חקק אלישע עליו, על חבוקק, במלים, שכל מלה מצורפת משלש אותיות, (כח"ש בזהר פרשת בשלח אות קע"ג בציוור האחרון ע"ש) משום שאותיות האלף בית שחקק בו אביו בתחילה, פרחו ממנו כשמת, ועתה

כד מית, פרחו מניה. והשתא דאלישע ^ו חבק ליה, אגליף ביה כל אינון אתוון
 דשבעין ותרין שמהן. ואתוון דאילין שבעין ותרין שמהן גליפין, אינון ^ז מאתן
 ושיתסר אתוון.

ק"ז) וכלהו אתוון אגליף ^ט ברוחיה אלישע, בגין לקיימא ליה באתוון
 דשבעין ותרין שמהן, וקרא ליה ^י חבקוק. ^י שמא דאשלים לכל סטרין, אשלים

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ז) ת"ז ת"י ד כה. תכ"ב ד' סז: בהשמטות ת"ו ^ס חבק כצ"ל (אה"ל). ^ע ג"א בדיבורא. ^פ שמא
 ד' קמה: תק"ח ד' צח: ק"ג:
 דא שלים כצ"ל (אה"ל).

דרך אמת ^ח גימטריא ר"י.

הסולם

מאמר

דטעין חמרי

היה צריך להמשיך לו רי"ו אתוון וע"ב
 שמהן מחדש, וז"ש וכלהו אתוון אגליף
 ברוחיה אלישע, בגין לקיימא ליה באתוון
 דע"ב שמהן, כי היה צריך לחקוק בו רי"ו
 אתוון מחדש, בכדי לצרף רי"ו אתוון לע"ב
 תבין, ע"י החסדים העליונים, שאו געשים
 לע"ב שמהן.

ק"ז) וכלהו אתוון אגליף וכו': וכל
 האותיות האלו חקק אלישע, ברוחו של חבקוק,
 בשביל להחיות אותו באותיות של ע"ב שמות.
 וקרא אותו חבקוק. שהוא שם המשלים ומרמז
 לכל הצדדים, כי משלים ומרמז על שני
 חבוקים, כמו שאמרתי, ומשלים ומרמז לסוד
 מאתים ושש עשרה אותיות, של השם הקדוש,
 כי חבקוק בגי' מאתים ושש עשרה, שמחה
 נצטרפו ע"ב שמות כנ"ל. בע"ב תיבות החיה
 והשיב רוחו, וברי"ו אותיות החיה כל גופו
 על קיומו, וע"כ נקרא חבקוק.

פירושו. כי חבקוק מורה על ב' חבוקין,
 והיינו דאשלים לחבוקין, גם חבקוק בגי' רי"ו,
 והיינו אשלים לרזא דרי"ו אתוון, והביאור
 הוא, כי החכמה נקראת רזא דרי"ו אתוון,
 אמנם צדיכים לחבוק, דהיינו להתלבשות
 חסדים כנ"ל, ובחבוק הראשון שהיה מסטרא
 דאמיה, עוד לא היתה החכמה יכולה להתגלות
 ברי"ו אתוון, כי הס"א היתה לה אחיזה
 באודם דאמיה, אלא עתה שאלישע המשיך
 לו חבוק מחסדים דעלמא עלאה, דא"א,
 נצטרפו האתוון לתבין, ומוחין דחכמה נתלבשו
 בתבין בקביעות, כי בחסדים דעלמא עלאה
 אין אחיזה עוד לס"א. והשם חבקוק, מורה
 על ב' חבוקין שהוא על חבוק דאמיה, ועל
 חבוק הגוסף בו מאלישע, והוא נשלם מכל
 סטרין

ועתה שאלישע חיבק אותו, חקק בו כל אלו
 האותיות שבע"ב שמות. והאותיות החקוקות של
 אלו ע"ב שמות, הם מאתים ושש עשרה
 אותיות. דהיינו ג' אותיות בכל שם.

פירושו. כי האותיות שמהן נבנה הולד,
 הן רי"ו אותיות, והם בחינת הארת החכמה
 הנמשכת מיסודות. ואז נבחן הולד שיש בו
 רי"ו אותיות שהן בגי' רא"ה דהיינו אור
 העינים שהוא חכמה, ובעת הגדלות שמקבל
 לבוש דחסדים מעלמא עלאה מאו"א ורי"ו
 מתלבשות בהם, אז נקרא בשם ע"ב תבין,
 שכל ג' אותיות מהן מתחברות בתיבה אחת,
 והן ע"ב תבין, ובעת שאין לו חסדים
 להתלבשות רק מעלמא תתאה, הוא נבחן
 לרי"ו אתוון, וכשמשיג הע"ב דכורא, כלומר
 את החסדים מעלמא עלאה, מתחברות אז כל
 ג' אותיות לתיבה אחת, וה"ס שם ע"ב, וזה
 אמרו שמא גלימא דע"ב שמהן אגליף
 עלוי בתבין כי אלישע בעת שהחיה את בן
 השונמית, שהוא חבקוק, חקק בו ע"ב תבין
 מרי"ו אתוון, כי המשיך בו החסדים דעלמא
 עלאה, הנקרא ע"ב דכורא, המסדרין את
 רי"ו אתוון בתיקון קוין של שלש שלש
 אותיות בכל תיבה, וכשהאותיות מתלבשות
 בהן ה"ס שם ע"ב, שהוא מוחין דחכמה
 בשלמות. אבל מקודם לכן בעת שלא היה לו
 אלא החסדים דנוקבא, עדיין הם חסדי הצידוף
 של ע"ב תבין, כלומר, שאין בהם תבין
 דהיינו כלים להתלבשות חכמה, ונקרא רק
 בשם רי"ו אותיות לבד, כי עדיין יש בהם
 אחיזה לס"א, וע"כ לא יכלו המוחין דחכמה
 להתלבש שם.

וז"ש בגין דאתוון דא"ב וכו', כי אלו
 רי"ו אתוון שהיו לו לחבקוק מעת לידתו
 פרחו ונסתלקו מניה בשעת המיתה ולפיכך
 248
 (דמרי דף ד' ע"ב)

לחבוקין, ^ז כדאתמר, ואשלים לרזא ^ק דמתאן ושיתסר אתוון דשמא קדישא. בתבין אתקיים לאהדרא רוחיה, ובאתוון אתקיים כל גופיה על קיומיה, ועל דא אקרי חבוק.

ק"ח) ואיהו אמר ה' שמעתי שמעך יראתי, שמענא מה דהוה לי דאטעימנא מההוא עלמא, ודחילנא. שרא למתבע רחמין על נפשיה ואמר ^ח ה' פעלך דעבדת לי בקרב שנים ^ו יהון חייהו, כמו, חייו. וכל מאן דאתקשר באינון ^ט שנים

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ח) (חבוק ג) בשלח כג אורא רבא רמו. (ט) אורא רבא רמו. ^ז כמה דאתמר (אה"ל). ^ק נ"א דמתאן ושיתסר ג' אתוון וכי. ^ו יהון חייו יחיהו כמו חייו כצ"ל (אה"ל).

הסולם

מאמר

שהיה לי, שטעמתי מעולם ההוא, דהיינו, בעת מיתתו, ומקודם שהחיה אותו אלישע, ויראתי. התחיל לבקש רחמים על נפשו, ואמר, ה' פעלך שעשית לי בקרב שנים יהיו חייו, כי חייהו, פירושו כמו חייו. וכל מי שמתקשר באלו שנים קדמוניות שהן ספירות דעתיק, מתקשרים בו החיים. בקרב שנים תודיע, היינו להשפיע חיים לאותה מדרגה שאין בה חיים, שהיא מלכות דמלכות כי תודיע פירושו תשפיע.

פטרין, הן מחכמה בכל השלמות, והן מחסדים בכל השלמות, וז"ש אשלים לחבוקין, ואשלים לרזא דרי"ו אתוון, חבוקין הם החסדים דא"א, ורזא דרי"ו הוא החכמה. וז"ש, בתבין אתקיימא לאהדרא רוחיה, ובאתוון אתקיים כל גופיה על קיומיה: כי התבין שנצטרפו מרי"ו אתוון נעשו ע"י החבוק הב' של אלישע, שע"י החבוק הזה חזר לתחיה, שהם המשכת החסדים מעלמא עלאה, שאין שם אחיזה לס"א שהוא המיתה. וברזא דרי"ו אתוון נתקיימה בו החכמה, שהיא קיום כל גופו על קיומו, כי מוחין דחכמה משלימים את הגוף בכל השלמות הרצויה.

פירוש. שהיראה שלו היא מהזמן שעבר, כי כבר נעשה שלם מכל סטרין ולא שייכת בו עתה יראה, אלא שהיראה שלו היא מהזמן שעבר, דהיינו ממה דהוה לו בעת שנפטר מהעולם. וז"ש שמענא מה דהוה לי דאטעימנא מההוא עלמא, דהיינו לאחר פטירתו, ומקודם שהחיה אותו אלישע. ומשם ממשיך גם עתה יראה שתהיה לו לבחינת מסך להעלות מ"ן. וז"ש שרא למתבע רחמין על נפשיה, דהיינו בכח היראה מהזמן שעבר, התחיל להעלות מ"ן, שה"ס בקשת רחמים על עצמו.

ויש לשאול, הרי רי"ו אתוון שהיו לו מלידתו פרחו מניה בעת המיתה, וא"כ למה נקרא חבוק על שם ב' חבוקין הרי החבוק דאמיה פרח מניה בעת המיתה, ואין בו אלא החבוק של אלישע, והענין הוא, כי באמת לא המשיך בו אלישע בעת תחיתו שום דבר חדש מלבד בחינת החבוק שהמשיך לו מאמא עלאה ס"ג, שבה סוד תחית המתים, אבל רי"ו אתוון גם בחינת החבוק דאמיה מב"ן, הנה הן רק חזרו לתחיה, והן אותן רי"ו ובחינת הב"ן, מבעת שנולד, דאל"כ היה כולו נשמה חדשה ולא יתכן לומר בו ענין תחיה. ונמצא שיש לו עתה ב' חבוקין ממש, כי גם חבוק ראשון דאמיה חזר לתחיה, אלא ה"ס, שהב"ן עלה והלביש הס"ג, וכיון שהב"ן הוא במקום הס"ג, ע"כ נבחנים החסדים שהם מעלמא עלאה, ואין בהם אחיזה לס"א שהוא המיתה. וע"כ נקרא חבוק על שם ב' חבוקין.

וכן הוא סוד המסך שלעתידי, בסוד אחר שהב"ן ישוב להיות ס"ג, כי אז יהיה כבר בלע המות לנצח (ישעיה כ"ד), ולא יהיה שום כח שיתכן ליראה ולהחזיק עצמו בטרהרה ולהשמר מאיזו אחיזה, וכל בחינת היראה, תהיה אז מכח הזמן שעבר. שרשימותיו ישארו בב"ן גם אחר שנעשה לס"ג, והענין הזה הכרח הוא, כי אין תיקון המסך בלי יראה. ועל הסוד הזה אמר להם ר"ש את הדרוש הזה דחבוק, ללמדם שגם הם יקבלו יראה מהאי אורחא דנסיין ואתין עלאין דעברו ביה, דהיינו

ק"ח) ואיהו אמר ה' וכי: והוא אמר ה' שמעתי שמעך יראתי. שפירושו, שמעתי מה (דפרי דף ז' ע"ב) 249

קדמוניות, חיינ אתקשרו ביה. בקרב שנים תודיע, ^ש לההוא דרגא דלית ^ת בה חיינ כלל.

(קיט) בכה רבי שמעון ואמר, אוף אנא ממה דשמענא דחילנא לקב"ה. זקיף ידוי על רישיה, ואמר, ומה רב המנונא סבא נהירו דאורייתא, זכיתון אתון למחמי אפינ באפינ, ולא זכינא ביה. נפל על אנפוי, וחמא ליה מעקר טורין, מנהיר שרגין בהיכלא דמלכא משיחא. אמר ליה: רבי, בההוא עלמא, ^ק תהון

חלופי גרסאות

^ש נ"א ההוא (אה"ל). ^ת נ"א בה ל"ג

דרך אמת א) תהיו שכנים וחברים בעוה"ב.

מאמר

הסולם

דטעין חמרי

דלית בה חיינ כלל, כי ע"י הטרה שזכה בסבת מיתתו קבל הב"ן את תיקונו השלם. שעלה ונעשה ס"ג בעת מיתתו כנ"ל, ואז נמצא לההיא דרגא דלית בה חיינ כלל. שהוא המלכות דמלכות. שאין בשבילה שום זווג קודם גמד התיקון (כנ"ל אות מ"ג ד"ה חז), הנה עתה מקבל גם הדרגא ההיא החיים שלה.

(קיט) בכה רבי שמעון וכו': בכה ר"ש ואמר. אף אני יראתי מהקב"ה ממה ששמעתי. נשא ידיו על ראשו, ואמר, והרי ד' המנונא סבא אוד התורה, אתם זכיתם לדאותו פנים בפנים, ואני לא זכיתי בו. נפל על פניו. וראה אותו עוקר הרים, ומדליק גרות בהיכל מלך המשיח. אמר לו, רבי, בעולם ההוא תהיו שכנים לראשי הישיבות לפני הקב"ה. מיום ההוא והלאה, היה קורא לרבי אלעזר בנו ולר' אבא, פניאל. כמו שכתוב, כי דאיתי אלקים פנים אל פנים.

פירוש. שיבח את עצמו, שגם הוא משמש באותה היראה של חבקוק הנביא, דהיינו מבחינת ממה דשמענא, מהזמן שעבר, בסויה שמעתי שמעך יראתי (כמ"ש לעיל בסמוך בד"ה שמענא מה דהוה לי ע"ש).

והנה בהיכל המלך המשיח, כבר מוכנים ומזומנים כל התיקונים הצריכים להתגלות בגמר התיקון עם ביאת המלך המשיח, אף פרט קטן לא יחסר. ואלו הנשמות שבהיכל המלך המשיח, הן כל אלה שכבר זכו לגמד התיקון מבחינת שורש נשמתם עצמם. וז"ש וחמא ליה מעקר טורין מנהיר שרגין בהיכלא דמלכא משיחא, כי רב המנונא סבא הוא מארי דתקונים הללו שבהיכל המשיח. דהיינו לעקר טורין דס"א בסוד שנדמה

דהיינו כמו חבקוק לפי מדרגתו, שהשתמש ביראה הזו.

ו"ש. פעלך דעבדת לי בקרב שנים יהון חייהו: כי היו לו ב' בחינות שנים, שנים מקודם מיתתו, ושנים לאחר ששב לתחיה, שביניהם היה נפטר בעולם האמת, ועל הזמן ההוא שהיה בההוא עלמא, שהם בקרב ב' בחי' השנים, אומר, פעלך שעשית לי בהם יהון חייהו, כלומר ע"י שאני זוכר זמן מיתתי שבקרב השנים אני מתקשר בחיים של עלמא עלאה, שבהם החיה אותי אלישע, (כמ"ש לעיל בסמוך). שמענא מה דהוה לי דאטעימנא מההוא עלמא דחילנא ע"ש.

והנה הו"ת דעתיק נקראות שנים קדמוניות, והוא מבחינת מה שהמלכות דאדם קדמון מתלבשת בהן, והן קדמוניות מצמצום א', כמו אדם קדמון. והן אינן מאירות בשתא אלפי שני, אלא בגמד התיקון, כי בשתא אלפי שני, מאירות ז"ת דעתיק מבחינת התיקון דצמצום ב', בסוד ה' זעידא דהבראם, כנודע. אמנם חבקוק, מיתתו טהרה אותו לגמרי כמו בגמר התיקון, וע"כ זכה לאתקשר באינון שנים קדמוניות דעתיק בכח החבוק ותחית המתים שזכה על ידי אלישע. וז"ש פעלך דעבדת לי בקרב שנים, דהיינו הטרה והיראה שזכה בקרב שנים בעת מיתתו, יהון חייהו, שמכח היראה הזו, יזכה להתקשר באינון שנים קדמוניות דעתיק, שהחיים האלו הם חיים נצחיים. וז"ש ובל מאן דאתקשר באינון שנים קדמוניות חיינ אתקשרו ביה כי נקשרו בו החיים לנצח. וז"ש בקרב שנים תודיע, לההוא דרגא

שבבין מארי אולפנין, קמי קב"ה. מההוא יומא, הוה ^א קרי לר' אלעזר בריה ולרבי אבא ^ב פניאל, כד"א ^ג כי ראיתי אלהים פנים אל פנים.

מאמר ב' נקודין

קכ) בראשית, רבי חייא פתח, ^א ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד. ראשית חכמה, האי קרא הכי מבעי ליה סוף חכמה יראת ה', ^א בגין דיראת ה' סוף חכמה איהי. ^ב אלא איהי ראשית לעאלא לגו דרגא דחכמתא עלאה, הה"ד ^ג פתחו לי שערי צדק. ^ד זה השער לה'. ודאי דאי לא ^ה ייעול בהאי תרעא, לא ^ו ייעול לעלמין. למלכא עלאה. ^ז דאיהי עלאה וטמיר וגניז, ועביד ליה תרעין אלין על אלין.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

י' להלן קמו. ^א ויהי יב פנחס תפב. ^ב (בראשית לב).
^א ניא אלא ראשית בגין דיראת ה' וכו' (אה"ל).
^ב ניא אלא איהי ראשית ל"ג. ^ג יעול כצ"ל (אה"ל).
^ד יעול כצ"ל (אה"ל). ^ה דאיהו (אה"ל). ^ו טמיר כצ"ל (אה"ל).
 י' להלן קמו. ^א ויהי יב פנחס תפב. ^ב (בראשית לב).
^א (תהלים קיא) להלן קפט משפטים תקנ בהשמטות
 ח"ב ד' רעא. (ד"י) אחרי מות ד קדושים יב בהר י
 ר"ז תל"ג ד' עו : תס"ט ד' קיג : ^א (תהלים קיח)
 ביא תס ב"ב שמ לך שפא תסח וירא קנו ויצא עד
 ויקרא דכה אחרי מות דפ אמור קפט נשא מו שלח מו שמג בהשמטות ח"ג ד' שב : (ד"י) ר"ז בהקדמה
 ד' ת. טו : ת"ד ד' יח : תי"ח ד' לב. לד : תס"ט ד' קו : בהשמטות ת"ו ד' קמה : ^א (שם) לך שפא
 ויצא עד בהשמטות ח"א ד' רנה. (ד"י) בשלח קנ תרומה תקפב ויקרא דכה אמור קפט שלח מו פנחס
 תתלס ואתחנן עז קיח ר"ז בהקדמה ד' ת. יא : תיא ד' יז : תיא ד' כו : תכ"א ד' מד. תכ"ב ד' סה. תס"ט דף קו.

ב' נקודין

הסולם

מאמר

יראת ה', כי יראת ה', ה"ס מלכות, שהיא סוף חכמה. ומשיב, אלא היא המלכות ראשית להכנס לתוך מדרגת החכמה העליונה. ז"ש, פתחו לי שערי צדק דהיינו שערי המלכות שנקראת צדק, זה השער לה'. ודאי אם לא יכנס בשער הזה, לא יכנס אל המלך העליון לעולם, כי הוא עליון ונסתר וגנוז. ועשה לו שערים, אלו על אלו.
 ביאור הדברים. כי מקשה, הרי יראת ה' היא ספירת המלכות שהיא בסיום ע"ס. וע"כ היה לומר סוף חכמה יראת ה'. ואומר, למלכא עלאה דאיהי עלאה וטמיר וגניז וכו' : אין זה משל אלא הוא הנמשל עצמו. פירוש כי בהיותו מלכא עלאה וטמיר וגניז ולית מחשבה תפיסה ביה כלל, לפיכך עביד שערים רבים אלין על אלין, אשר בסגולתם עשה האפשרות להתקרב לפניו ית'. וה"ס הכתוב פתחו לי שערי צדק (תהלים קי"ח). שהמה השערים שעשה ה' ונתן אפשרות לצדיקים שיבואו לפניו דרך אותם השערים. ואמר, ולפוף כל תרעין עבד תרעא חד בכמה מנעולין וכו', והיינו השער הנק' מלכות דמלכות, שהוא נקודה דסיומא דכלהו שערים עלאין, והשער הזה האחרון הוא השער הראשון לחכמה

שנדרמה לצדיקים כהר גבוה (טוכה נה). והוא מנחיר שרגין דהיינו מתקן את המסך החדש מבחינת הס"ג להעלאת מ"ן בגמר התיקון. כי סוד המ"ן נק' מאורי האש, וה"ס נר ה' נשמת אדם (משלי כ'). כי אור השמש מורה על ירדת המ"ד, דוגמת אור השמש היורד אלינו ממעלה למטה. ומאורי אש ה"ס אריה העולה ממטה למעלה, כמו שלהבת העולה מן הנר. וז"ש שב' התיקונים הללו, להעביר הס"א ולהעלות ולאנהיר הנרות בהיכלא דמלכא משיחא, הם בידיו של רב המנונא סבא, ואלו צדיקים גמורים הצריכים לאלו ב' התיקונים, אינם זוכים בהם כי אם ע"י גילוי נשמת רב המנונא סבא. ובישר לו כי גם הוא ותלמידיו ר"א ורבי אבא יוכו לאחר פטירתם לשמש שם בהיכל המלך המשיח, ויהיו שכנים לו שם, ויהיו שם מארי אולפנין, דהיינו רישי מתיבתא קמי קב"ה.

מאמר ב' נקודין

קכ) בראשית. ר' חייא וכו' : בראשית. ר"ח פתח ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד. ראשית חכמה. שואל, מקרא זה היה צריך לומר סוף חכמה (דפ"י דף ז' ע"ב) 251

קכא) ולסוף כל תרעין עבד תרעא חד בכמה (ו) מנעולין, בכמה פתחין, בכמה היכלין, אלין על אלין. אמר כל מאן דבעי למיעל ז לגבאי, תרעא דא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ו) תרומה נח ת"ז תכ"א ד' ס : ד' סא. לעיל מד.

ז לגבי כצ"ל (אה"ל).

מאמר

הסולם

ב' נקודין

מפרידות אותנו מהש"י, הנה בהיותנו מתאמצים לקיים התורה והמצוות באהבה בכל נפשנו ומאדנו כמצוה עלינו, דהיינו ע"מ להשפיע נ"ר ליוצרנו, וכל אלו כוחות הפירוד אינם משפיעים עלינו לגרוע משהו מאהבת ה' בכל נפשנו ומאדנו או כל סתירה וסתירה שהתגברנו עליה, נעשית שעד להשגת חכמתו ית', כי כל סתירה יש בה סגולה מיוחדת לגלות מדרגה מיוחדת בהשגתו ית'. ואלו הזכאים שזכו לזה נמצאים מהפכים חשוכא לנהורא, ומרירא למתקא, כי כחות הפירוד כולם, הן מבחינת חשכת השכל, והן מבחינת מרירות הגוף, נעשו להם שערים להשגות מדרגות נשגבות, ונעשה החושך לאור גדול, והמר נעשה מתוק. באופן, שבשיעור הזה שהיה להם מקודם לכן כל הנהגות השגחתו ית' לבחינת כחות דפרודא, נתהפכו להם עתה כולם לבחינת כחות דיחודא, ונמצאים מכריעים את כל העולם כולו לכף זכות, כי כל כח וכח משמש להם עתה לשיערי צדק, שדרכם יבואו לקבל מהש"י, כל מה שחשב עליהם להנותם במחשבת הבריאה, וזה השעור לה' צדיקים יבואו בו (תהלים קי"ח).

אמנם, מטרם שזוכים להפך בחינת הרצון לקבל שבנו, ע"י תורה ומצוות, לקבלה ע"מ להשפיע, נמצאים מנעולין חזקים על אותם השערים לה', כי אז יש להם תפקיד הפוך, דהיינו להרחיק אותנו מהש"י, ע"כ נקראים אלו הכחות דפרודא בשם מנעולים, כי סותמים את שערי ההתקדבות ומרחיקים אותנו מהש"י. אבל אם אנו מתגברים עליהם, שלא ישפיעו עלינו לצנן אהבתו ית' מלבנו, הנה אז נהפכים המנעולים ונעשים פתחין, והחושך נהפך לאור, והמר למתוק כנ"ל. והוא, משום שעל כל מנעול ומנעול מקבלים אנו מדרגה מיוחדת בהשגחתו ית' ונעשים לפתחים, למדרגות של השגה בו ית', ואלו המדרגות שאנו מקבלים על הפתחים נעשו להיכלות החכמה. הרי איך שהמנעולים הפתחין, וההיכלין הם ג' צורות העובדות על חומר אחד שלנו, דהיינו על הרצון לקבל שבנו, שמטרם שאנו הופכים אותו לקבלה ע"מ להשפיע נ"ר ליוצרנו

לחכמה עלאה. כלומר, שאי אפשר לזכות לחכמה העליונה זולת אחר השגת השער הזה האחרון דוקא. כי להשגת חכמה עלאה הוא השער הראשון, ועל סוד זה, כתוב ראשית חכמה יראת ה' (תהלים קי"א), כי יראת ה' מכונה דוקא השער האחרון, שהוא הראשון לחכמת ה'.

קכא) ולסוף כל תרעין וכ' : ולסוף כל השערים, עשה שער אחד בכמה מנעולים, בכמה פתחים, בכמה היכלות, אלו על אלו. אמר, כל מי שרוצה להכנס אלי, השער הזה יהיה הראשון. אלי. מי שנכנס דרך השער הזה יכנס. אף כאן, השער הראשון לחכמה העליונה הוא, יראת ה'. שיהא מלכות. וזה הוא שנקרא ראשית.

פירוש. יש להבין היטב מהו מנעולין, ומהו פתחין, ומהו היכלין, ותדע, שהם ג' צורות הבאות בזו אחר זו על חומר אחד. והוא ענין עמוק ביותר, ואתאמץ לבארו לפי היכולת שתספיק להבין באפס מה מדברי הזהר שלפנינו, ויש לדעת, שהגם שזה ברור דלית מחשבה תפיסא ביה כלל וכלל, הנה האמת היא, כי מחשבת הבריאה היא להנות לנבראיו, ואין שום הנאה מובנת לנברא אם היותו מחויב ח"ו להיות בפרודא מהבורא ית'. ולא עוד אלא שאמרו חז"ל נתאוה הקב"ה לדוד בתחתונים. והצד השווה להבין ב' ענינים אלו המכחישים זה את זה, הוא, כי העולם נברא בהפך גמור מהשי"ת מהקצה אל הקצה בכל מאת הנקודות, כי העוה"ז נברא בבחינת הרצון לקבל, שהוא צורה הפוכה כלפי השי"ת, שאין בו מרצון זה אפילו משהו. וז"ס עייד פרא אדם יולד (איוב י"א), ומבחינה זו, נמצאים לנו כל עניני ההנהגה מחשבתו ית' בעוה"ז בסתירה גמורה לקוטב מחשבה הבריאה, שהיא רק להנות לנבראיו, כי כן הוא לפי הרצון לקבל שבנו שהוא הטעימה, ואמת המידה שלנו. וז"ס המנעולין שעל השערים. כי באמת כל דיבוי הסתירות נגד יחודו ית' שאנו טועמים בעוה"ז, אף על פי שמתחילתן הן

יהא קדמאה ^ח לגבאי, מאן די עול ^ט בהאי תרעא יעול. אוף הכי, תרעא קדמאה לחכמה עלאה, יראת ה' איהי, ודא איהי ראשית. (קכב) ב', תרין אינון דמתחברין כחדא, ואינון תרין . נקודין, חד גניזא וטמירא, וחד קיימא באתגליא. ובגין דלית ^כ להו פרודא, אקרן ראשית, חד ולא תרין, מאן דנטיל האי נטיל האי, וכלא חד, ^ג דהא הוא ושמיה חד, דכתיב ^ד וידעו כי אתה שמך ה' לבדך.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ח לגביה כצ"ל (אה"ל). ט ג"א להאי (אה"ל). י ג"א נהורין (אה"ל). כ בהו כצ"ל (אה"ל). ל ג"א דהא הוא שמיה ושמיה חד.

(9) (תהלים פג) ב"א רצו אחרי מות טו.

דרך אמת ב) בראשית י"ח ע"ב ותרומה קט"א ע"ב.

ב' נקודין

הסולם

מאמר

ביאור הדברים, תרין נקודין הללו, ה"ס המיתוק דמדת הדין במדת הרחמים, שמלכות עלתה ונמתקה בבינה, שהיא מדת הרחמים, בסו"ה ותלכנה שתיהן (רות א'). שה"ס בינה ומלכות יחדיו, (כמ"ש בזהר פנחס אות נ"ח ובכ"ח). ונמצא המסך שנתקן במלכות כלול משתיהן, וע"כ יש שם ב' נקודות מחוברין כחדא. וז"ש חד גניזא וטמירא, וחד קיימא באתגליא כי בחינת הדין שבנקודת המלכות גניזא וטמירא, ורק בחינת הרחמים שהיא מנקודת הבינה היא דקיימא באתגלייא. כי לולא זה לא היה העולם יכול להתקיים, כמ"ש חז"ל בתחילה נברא העולם במדת הדין ראה שאין העולם מתקיים שיתף עמו מדת הרחמים (ב"ר פ"א).

וז"ש, ובגין דלית להו פרודא אקרן ראשית חד ולא תרין, מאן דנטיל האי נטיל האי: כלומר, אע"פ שמדת הדין היא בגניזא, אין הפירוש שאין הזווג נעשה עליה, כי אלו ב' הנקודות נעשו אחת ממש, וגם נקודת המלכות מקבלת הזווג עם נקודת הבינה, אלא בחשאי ולא באתגליא ועל זה מורה השם ראשית, שהוא לשון יחיד, ששתיהן הן אחת.

וכלא חד דהא הוא ושמיה חד: הוא מורה על הבינה, ושמיה מורה על המלכות. ואומר שבסוד הוא ושמו אחד מחויבות שתיהן להיות אחת, כי בהיותן אחת, מקבלת גם המלכות את הזווג העליון יחד עם הבינה, שע"י נמתקת לבסוף גם מדת הדין בפני עצמה בגמר התיקון, אשר ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

ליוצרנו, הופך החומר הזה לפי הטעם שלנו, את האור לחושך, ואת המתוק למר. כי כל הנהגות השגחתו ית' מרחיקות אותנו ממנו, ובעת ההיא נעשה מהרצון לקבל שבנו בחינת מנעולים. ואחר תשובתנו שזוכים אנו לקבלה ע"מ להשפיע, נעשו כל המנעולים לפתחין, ואח"כ נעשו הפתחין להיכלין כמבואר. וזכור זאת היטב לכל ההמשך כי לא אכפיל הדברים. ומ"ש אמר כל מאן דבעי למיעל לגבאי, תרעא דא יהא קרמאה לגבאי: כבר ידעת היטב ענין התרעין כמ"ש בסמוך. וענין סוף כל תרעין, פירושו בחינה אחרונה שבהם, שאין עוד שפלה הימנה, ואפשר לכנותה מלכות דמלכות. ואומר שבדי לזכות בחכמה עלאה נעשה זה השער האחרון מכולם, אל השער הראשון להיכל החכמה עלאה. כי באמת כל השערים כולם משמשים לפתחין והיכלין של חכמת ה', אמנם חכמה עלאה, אי אפשר להשיג זולת בהשגת השער האחרון דוקא, כי להחכמה עלאה הוא הראשון. וז"ש ודא איהי ראשית: היינו בראשית שבו פתח התורה, כי בראשית מורה על יראת ה' מבחינת השער האחרון, שהוא ראשית להשגת חכמה עלאה.

קכב) ב', תרין אינון וכו': ב' מבראשית, מורה, ששנים הם המתחברים יחד, במלכות, והם שתי נקודות, אחת גנוזה ונסתרת, ואחת נמצאת בגלוי, ומשום שאין להן פירוד, נקראות ראשית, דהיינו רק אחת ולא שתיים, כי מי שלוקח את זה, לוקח גם את זה, והכל אחת, כי הוא ושמו אחד, שכתוב, וידעו כי אתה שמך ה' לבדך.

כנג) אמאי אקרי יראת ה', בגין דאיהו (ז) אילנא דטוב ורע, זכי בר נש,
 מ הא טוב, ואי לא זכי נ הא רע. (* ועל דא שרי בהאי אתר יראה, ודא תרעא
 לעאלא לכל טובא דעלמא. (ק) שכל טוב, אלין תרין תרעין דאינון כחדא. ר' יוסי
 אמר שכל טוב, דא אילנא דחיי, דאיהו שכל טוב בלא רע כלל. ועל דלא שריא
 ביה רע, איהו שכל טוב בלא רע.
 קכד) לכל עושיהם, אלין. (ר) חסדי דוד הנאמנים, (ש) תמכין אורייתא, ואינון

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

מ ג"א הוא (אה"ל). נ ג"א הוא (אה"ל).

(עץ הדעת טו"ר) ב"א רמה רנד רנו תכה תמא וירא קיד ויחי רמב בהשמטות ח"א ד' רסג : (ד"י)

קדושים קיח אמור שלח בהר סה בהעלותך פו פנחס סב תרכה תשס כי תצא כ ת"ז תכ"א ד' נו : תכ"ד ד' סט. תנ"ג ד' סז : תנ"ו ד' סט : תנ"ט ד' צג : תס"א ד' צד. תס"א ד' צה : תס"ו ד' צו. : תס"ז ד' צה. תס"ט ד' צט. קא : קב. קט : קיז : ת"ע ד' קלג. (ק) (תהלים קיא). (ר) (ישעיה נה) ויחי קעו תרומה תשפה ויקרא שס שמיני סט פנחס יד ואתחנן נב. (ש) ויחי תרסג מצורע כא אמור קנח.

ב' נקודין

הסולם

מאמר

שיראת ה' היא השער הראשון לחכמה עלאה, נמצא שהוא השער לכל טובא דעלמא. וז"ש שכל טוב אלין תרין תרעין דאינון כחדא : היינו ב' הנקודות יחדיו כמות שהן בלולות בב' דבראשית. ומה שאינו אומר ב' נקודות, אלא ב' תרעין, הוא כי הכוונה היא לאחר תיקון הבין, שאז נק' אלו ב' נקודות בשם ב' תרעין, כי אז שתיהן טוב בלא רע כלל. וע"כ יתכן הכתוב שכל טוב. משא"כ מטרם גמד התיקון, הרי הן נק' עצה"ד טוב ורע. כנ"ל.

ועל שם מרת הדין הזו הכלולה בב' דבראשית, היא נקראת ראשית אל החכמה, שתיקונה יהיה בגמד התיקון ואז תתגלה חכמה עלאה, ומלאה הארץ רעה את ה' (ישעיה י"א). כי היא השער האחרון שהוא השער הראשון אל החכמה. וזהו שמביא הכתוב וידעו כי אתה שמך ה' (תהלים פ"ג). כי אז תתגלה הרעת בכל הארץ.

ר' יוסי אמר וכו'. רבי יוסי אינו חולק על דבי חייא, אלא משמעות דורשין איכא בינייהו. כי רבי חייא מבאר המקרא על אחד תיקון הבין, שאז נעשו ב' הנקודות ב' תרעין. כנ"ל ואין בהם רע, והם שכל טוב בלא רע כלל. ורבי יוסי מבאר המקרא מטרם גמד התיקון, שאז הן בחינת עצה"ד טוב ורע, וע"כ אומר שכל טוב דא אילנא דחיי, שהוא ז"א במחזין דאמא הנק' עץ החיים שהוא כולו טוב בלא רע כלל גם מטרם גמד התיקון. משא"כ ב' הנקודות הם בבחינת טוב ורע, מטרם גמד התיקון, שבסיבתם נק' המלכות אילנא דטוב ורע. כנ"ל.

כנג) אמאי אקרי יראת וכו' : למה נקראת המלכות, יראת ה'. ומשיב, משום שאהמלכות היא אילן של טוב ורע, זכה האדם, הנה טוב. ואם לא זכה, הנה רע, ועל כן שורה באותו מקום יראה. והיא השער, לבא לכל טוב שבעולם. שכל טוב, הוא אלו ב' שעדים דהיינו ב' הנקודות, שהם כאחד. ר' יוסי אמר, שכל טוב, זהו עץ החיים, שהוא שכל טוב בלא רע כלל, ובשביל שאין רע שורה בו, הוא שכל טוב. בלי רע.

פירוש. מבאר למה נק' השער האחרון בשם יראת ה', שכתוב עליה ראשית חכמה יראת ה'. הוא, כי הי"ס עצה"ד שחטא בו אדם הראשון, כי על נקודה דא עונשיה במיתה, והיראה הגדולה היא שלא לפגמה. ובגמד התיקון כשהנקודה הזו תתוקן כולה בכל השלמות, יתקיים בלע המות לנצח. וע"כ נק' יראת. וז"ש ועל דא שרי בהאי אתר יראה.

קכד) לכל עושיהם. אלין וכו' : לכל עושיהם, אלו הם חסדי דוד הנאמנים, מחזיקי התורה. ואלו המחזיקים את התורה, הם כביכול העושים אותה. כל אלו העוסקים בתורה, אין בהם עשיה בעד שהם עוסקים בה, אבל אלו שמחזיקים אותה, יש בהם עשיה, ובכח זה מתקיים

וז"ש, דא תרעא לעאלא לכל טובא דעלמא : כי גילוי החכמה עלאה הוא כל טוב העולם, הנכלל במחשבת הבריאה. וכיון (דפו"י דף ד' ע"ב *) דף ה' ע"א

דתמכין אורייתא כביכול אינון עבדין. כל אינון דלעאן באורייתא לית בהו עשיה בעוד דלעאן בה. אינון דתמכין לון אית בהו עשיה, ובחילא דא כתיב תהלתו עומדת לעד, וקיימא כורסייא על קיומיה כדקא יאות.

מאמר בליליא דכלה

קכה) רבי שמעון הוה יתיב ולעי באורייתא, (ת) בליליא (א) דכלה אתחברת בבעלה, דתנינן כל אינון חבריא דבני היכלא דכלה, אצטריכו בההיא ליליא,

מסורת הזהר

(ת) אמור קסה קסט קעב. (א) חיי שרה קמג שמות יד סא משפטים שעג תרומה קמ תשפח אחרי מות שעח אמור קנב קסט רעה בלק רעא פנחס רלח רמא כי תצא סו מג האוינו רה ר"ל? בהקומה ד יב. תכיד ד סס. בהשמטות ת"ו ד' קמד : קמה : קמו. ז"ח ד' סב. סו : מה : תק"ח ד' קי :

דרך אמת (ג) שייך לקרות ליל התקדש חג השבועות.

ב נקודין

הסולם

מאמר

לעושיה, המגלים אותה. ומה שאומד כביכול, הוא כי התורה קדמה לעולם (פסחים טז). ודאי הוא, שהקב"ה עשה אותה, אלא מתוך שלולא המע"ט של התמכין דאורייתא לא היתה באה לעולם לכלל גילוי, ע"כ נחשבים המה לעובדים ועושים את התורה.

מתקיים הכתוב, תהלתו עומדת לעד. והכסא עומד על קיומו כדאוי.

ביאור הדברים, כי ביאר לעיל, ששער זה דיראת ה', שהוא אחרון השערים, הוא השער הא' לחכמה עלאה, ונמצא אינון דלעאן באורייתא, שהם כבד תיקנו השער האחרון, ונעשו להם ב' הנקודות לב' תרעין, שהם שכל טוב בלא רע, הרי נבחן שבאינון דלעאן באורייתא לית בהו עשיה, שהיא בחינת עצה"ד פו"ר. אבל אינון שעוד לא זכו לגמד התיקון, שהם נק' תמכין אורייתא, בהם אית עשיה, שהיא פו"ר, כי עוד לא תיקנו החטא דעצה"ד.

וז"ש, ובחילא דא כתיב תהלתו עומדת לעד : כלומר, בחילא של התמכין דאורייתא, נמצאת תהלתו שהיא כל החכמה וכל התורה עומדת לעד, לנצח, דהיינו לרבות גם לאחר גמד התיקון, כי גם אז יהיו צדיכים ליראת ה', ולאחר תיקון עצה"ד לא יהיה להם מאין ליקח יראת ה' זולת מהזמן שעבר. דהיינו מבחינת התמכין דאורייתא (עין לעיל אות ק"ח) ונמצא שהם מעמידים תהלת ה' לעד ולנצח נצחים. וז"ש וקיימא כורסייא על קיומיה כדקא יאות שבוה מתקיים כסא ה' כדקא יאות לנצח.

וזה אמרו, ואינון דתמכין אורייתא כביכול אינון עבדין, כי נתבאר לעיל באורך, איך כל אלו הכחות דפרודא מתהפכין ונעשין לשערים, וכל מנעול נעשה לפתח, וכל פתח להיכל החכמה, שעל ידיהם מתגלות ובאות כל המדרגות הנשגבות הנכללות במחשבת הבריאה להנות לנבראיו ע"ש. נמצא כי כל החכמה וכל התורה אינה באה לכלל גילוי, זולת ע"י התמכין דאורייתא, דאית בהו עשיה, דהיינו שנוהג בהם ענין טוב ורע, ומשום זה נק' תמכין דאורייתא, כי רק על ידיהם היא נגלית, והכתוב קודא אותם עושיהם, כי המה כביכול, כמו עושיהם של התורה, כי לולא ההסתרות שלהם, שע"י התגבדותם עליהם נהפכו לשערים, לא היתה באה התורה לכלל גילוי, וז"ש ואינון דתמכין אורייתא כביכול, אינון דעבדין כלומר, שנחשבים כביכול

מאמר בליליא דכלה

קכה) רבי שמעון הוה וכו' : ר"ש היה יושב ועוסק בתורה, בלילה שבו הכלה, שהיא מלכות, מתחברת בבעלה, שלמדנו, כל החברים שהם בני היכל הכלה, צדיכים באותו הלילה, שלמחרתו ביום השבועות, הכלה נועדת להיות תחת החופה עם בעלה, להיות עמה כל אותו הלילה, ולשמוח עמה בתקונייה שהיא מתתקנת בהם, דהיינו, לעסוק בתורה, ומתורה לנביאים, ומנביאים לכתובים, ובדרשות המקראות, ובסודי החכמה

דכלה אזדמנת למהוי ליומא אחרא גו א חופה בבעלה, למהוי עמה כל ההוא ליליא. ולמחדי עמה בתקונהא דאיהי אתתקנת, למלעי באורייתא. מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים, ובמדרשות דקראי, וברזי דחכמתא. בגין דאלין

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ב) תרומה קלו חשפה נשא קצנ פנחס תתעט.

ט ובדרשות.

מאמר

הסולם

בליליא וכלה

אזדמנת למהוי ביומא אחרא גו חופה בבעלה, דהיינו ביום השבועות. שהוא יום קבלת התורה. אמנם הוא ענין אחד ממש עם הביאור הא' הנ"ל. כי ביום קבלת התורה היה כבוד בחינת גמר התיקון, בסוד בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים (ישעיה כ"ה) כמו שדרשו חז"ל על הפסוק חרות על הלוחות (שמות ל"ב), אל תקדי חרות אלא חירות. כי באה חירות ממלאך המות (שמו"ר פמ"א). אלא מחמת חטא העגל חזרו וקלקלו את התיקון. הרי שענין יום קבלת התורה הוא ענין אחד עם גמר התיקון. ונמצא שבלילה קודם קבלת התורה, נגמדו בה כל הזווגים שבימי הסתרה, וע"כ נבחן הלילה ההוא לליליא דכלה אתחברת בבעלה, ואזדמנת למהוי ליומא אחרא גו חופה בבעלה, שהוא חג השבועות שבו נגמד התיקון בחירות ממלאך המות. שהוא הזמן שהצדיקים ע"י מעשיהם הטובים עושים חופה חדשה לכלה. והנה נוח לי יותר להמשיך הביאור בדרך הפירוש הא', והמעיק מדעתו יוכל להעתיק הדברים על יום השבועות. כי ענין אחד הוא.

וז"ש. כל אינון חבריא וכו' אלו התמכין דאורייתא הנק' בני היכלא דכלה (כנ"ל בדיבור הסמוך) הם צריכים להיות רבוקים בשכינה הקדושה הנק' בלה בכל ההוא ליליא של הגלות, כי אז בימי הגלות היא מתתקנת ע"י התמכין דאורייתא בכל אלו המע"ט והתורה ומצוות שהם עושים. עד לטהר אותה מבחינת טו"ר, ותהיה מזומנת לאינון דמלעי באורייתא שאין בהם מבחינת עשייה כלל. אלא היא כולה טוב בלא רע. (כנ"ל אות קכ"ג ד"ה שכל עשייה). ולפיכך צריכים התמכין דאורייתא, שהם בני היכלא דכלה לשמוח עמה על התיקון הגדול הזה שנעשה בכלה על ידיהם. וז"ש ולמחדי עמה בתקונהא דאיהי אתתקנת למלעי באורייתא, דהיינו בתיקונים הבאים לפנינו מתורה לנביאים וכו'. שצריכים לעשותם בשמחה.

החכמה. משום שאלו הם התקונים שלה ותכשיטיה. והיא, הכלה, ועלמותיה, באה ועומדת על ראשיהם, ומתתקנת בהם, ושמחה בהם כל אותו הלילה. ולמחרת, ביום השבועות, אינה באה לחופה אלא עמהם, ואלו החברים העוסקים כל הלילה בתורה, נקראים בני החופה. וכיון שבאה לחופה הקב"ה שואל עליהם, ומברך אותם, ומעטר אותם בעטרותיה של הכלה. אשרי חלקם.

ביאור הדברים, יש בזה ב' פירושים ושניהם עולים בקנה אחד: א) כי ימי הגלות נק' לילה, כי הוא הזמן של הסתרת פניו מבני ישראל, ואז שולטים כל כוחות דפרודא על עובדי ה', ועם כל זה, דוקא בעת ההיא מתחברת הכלה בבעלה, ע"י התורה והמצות של הצדיקים הנקראים בעת ההיא בשם תמכין דאורייתא, וכל המדרגות הנשגבות הנקראות רזין דאורייתא מתגלות על ידיהם, כי ע"כ הם נק' עושייהם, שהם כביכול העושים של התורה. (כנ"ל אות קכ"ד). ונמצא שימי הגלות נקראים ליליא דכלה אתחברת בבעלה. וכל אינון חבריא דבני היכלא דכלת, הם התמכין דאורייתא.

ולאחר גמר התיקון והגאולה השלימה, שה"ס הכתוב, והיה יום אחד הוא יודע לה' לא יום ולא לילה והיה לעת ערב יהיה אור (זכריה י"ד). הוא שאומד דכלה אזדמנת למהוי ליומא אחרא גו חופה בבעלה. כי אז ישוב הבין להיות ס"ג והמ"ה יהיה ע"ב. וע"כ נבחן ליומא אחרא, ולחופה חדשה. והצדיקים בעת ההיא נקראים בני חופתא, שה"ס הלעאן באורייתא שאין בהם עשייה, כי אז נאמד ומלאה הארץ דעה את ה' (ישעיה י"א) ולהיות הצדיקים הללו ע"י מעשיהם הטובים יעלו הבין להיות ס"ג. מכח המשכתם היראה מזמן שעבר. נבחנים שהם עושים את החופה החדשה הזו, וע"כ נקראים בני חופתא.

הפירוש הב' הוא, אשר ליל שבועות נק' ליליא דכלה אתחברת בבעלה. כי אז הוא

(דסויי דף ח' ע"א)

אינון תיקונין דילה (א) ותכשיטהא. ואיהי (ז) ועולמתהא עאלת וקיימת על רישיהון, ואתתקנת בהו וחדת בהו כל ההוא ליליא. וליומא אחרא, לא עאלת לחופה אלא בהדייהו, ואלין אקרון בני חופתא. וכיון דעאלת לחופתא, קב"ה שאיל עלייהו ומברך לון, ומעטר לון בעטרהא דכלה, זכאה חולקהון.
 (קכו) והוה רבי שמעון ע וכלהו חברייא מרננין ברנה דאורייתא, ומחדשן מלין דאורייתא כל חד וחד מנייהו, והוה חדי רבי שמעון וכל שאר חברייא. אמר

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ג) אחרי מות רפג אמור קנב קסט קעב רעה ת"ז
 ת"ו בהשמטות ד' קמה : (ז) וישב רב תרומה קלח
 אמור קעב כי תצא מג ת"ז ת"ו בהשמטות ד' קמו.

ע וכלהו חברייא בהריה מרננין וכו' (אה"ל).

מאמר

הסולם

בליליא זכלה

והנה נתבאר שכל המדרגות וגילוי רזין דאורייתא. שהם בנין השכינה לגמר תיקונה. כל אלו נעשים רק ע"י התמכין דאורייתא בימי הגלות. ולפיכך כל אלו המדרגות והקומות היוצאות בזמן הגלות, נקראות תקונהא דכלה ותכשיטהא דילה ואלו הם שהולך ומפרט, מתורה לנביאים וכו': כי חג"ת ה"ס תורה, ונ"ה ה"ס נביאים, והמלכות עצמה ה"ס כתובים, והמוחין דו"ק שממשיכין לה ה"ס מדרשות דקראי. והמוחין דג"ר שממשיכין לה ה"ס רזי דחכמתא. כי כל אלו התיקונים, צריכים להמשיכם לכלה בהויא ליליא, שבהם נגמרת הכלה לגמר התיקון, שה"ס יומא דחופה.

שיצאו בשתא אלפי שני בזה אחר זה לזווג אחד ולקומה אחת רב ויקירא, ועי"ז יתקן הכל. (כנ"ל אות צ"א ד"ה ב) ואז תכנס הכלה לחופה. וז"ש קב"ה שאיל עלייהו, דהיינו על כל אחד ואחד, שהעלה פעם מ"ן לזווג עליון, כי כביכול יושב ומחכה עד שיתקבצו כולם, ונמצא שואל ומחכה על כל אחד ואחד. ואחר שמתקבצים, נעשה אז הזווג דרכ פעלים ומקבצאל כנ"ל, ומברך לון ומעטר לון, שמתברכים ומתעטרים כולם בבת אחת, ואז נגמר התיקון הנק' עטרהא דכלה.

וז"ש, ואיהי ועולמתהא וכו', המלאכים שבהם מלוכשים הכלים דאחורים דמלכות דמצב הא', הן נקראות עלמות המשמשות לשכינה, ואומר, שהשכינה קיימת על רישיהון, דאינון תמכין דאורייתא, בסוד ועל ראשי שכינת אל. ועמה יחד העלמות המשמשות אותה, והיא שמחה עמהם בהיותה מתקנת והולכת על ידיהן. וז"ש וחדת בהו כל ההוא ליליא, דהיינו בכל משך זמן התיקונים הנק' ליליא. (ועי' ב"ח טה"ש אות קנ"ט). וז"ש, וליומא אחרא וכו', שביום גמר התיקון שהוא יום החופה, לא תוכל להכנס לחופה אלא באלין התמכין דאורייתא שבנו ותיקנו אותה בכל הצורך מתורה לנביאים וכו' כנ"ל, ולכן נק' בני חופתא.

(קכו) והוה ר' שמעון וכו': והיה ר"ש וכל החברים מרננים ברננת התורה, וכל אחד ואחד מהם היה מחדש דברי תורה, ורבי שמעון היה שמח. וכן כל שאר החברים. אמר להם רבי שמעון: בני, אשרי חלקכם, כי למחר לא תבא הכלה אל החופה, אלא עמכם, משום שכל אלו המתקנים תקוני הכלה בלילה הזה, ושמחים בה, כולם יהיו רשומים וכתובים בספר הזכרון, והקב"ה מברך אותם בשבעים ברכות ועטרות מהעולם העליון.

ביאור הדברים, ספר הזכרון (המובא במלאכי ג' ט"ז). דכתיב אמרתם שוא עבוד אלהים וגו' נבנו עושי רשעה גם בחנו אלהים ומלטו אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו. והיו לי אמר ה' צבאות ליום אשר אני עשה סגולה וגו'. ויש להבין הדברים, בעת שאמרו איש אל רעהו ונדברו ביניהם דברים בוויים כאלו, שוא עבוד אלהים ומה בצע כי שמרנו משמרתו וגו' יאמר עליהם הנביא או נדברו יראי ה' איש

וז"ש וכיון דעאלת וכו', כבר ידעת, שגמר התיקון לא יביא עמו שום דבר חדש, אלא ע"י האור העליון דעתיק יומין יתקבצו כל המ"ן ומ"ד וכל הזווגין וכל המדרגות (דפו"י דף ח' ע"א)

לון רבי שמעון: בני, זכאה חולקכון, בגין דלמחר לא תעול כלה לחופה אלא בהדייכו, בגין דכלהו דמתקנין תקונהא בהאי ליליא וחדאן בה, כלהו יהון רשימין וכתבינן ^(ה) בספרא דדכרניא, וקב"ה מברך לון בשבעין ברכאן ועטרין דעלמא עלאה.

קכז) פתח רבי שמעון ואמר ^(ו) השמים מספרים כבוד אל וגוי קרא דא הא אוקימנא ליה. אבל בזמנא דא, דכלה אתערא למיעל לחופה ביומא דמחר, ^(ג) אתתקנת ואתנהירת בקישוטהא, בהדי חברייא דחדאן עמה כל ההיא ליליא, ואיהי חדאת עמהון.

קכח) וביומא דמחר ^(ז) כמה אוכלוסין ^(ח) חיילין ומשריין מתכנשין בהדה, ואיהי וכלהו, מחכאן לכל חד וחד דתקינן לה בהאי ליליא, כיון דמתחברן כחדא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ה) (ספר זכרון) נח סה ויחי תרצג ויקהל ק תלו סקודי תקג ואתחנן צ.ט.ו (תהלים יט) משפטים רט תרומה קפד.
 פ אתתקנת ואתערת כצ"ל (אה"ל). צ כמה אוכלוסין כמה חיילין וכו' כצ"ל (אה"ל). ק ג"א חיילין ל"ג.

מאמר

הסולם

בליליא דכלה

וזהו אמרו. כלהו יהון רשימין וכתבינן בספרא דדכרניא, הוא בא לרבות שאפילו הזרונות שעשו יהיו אז רשימין וכתבינן בספר הזכרון. ויכתוב אותם הקב"ה כאילו היו זכויות, וכאילו היו עובדים אותו בהם. דהיינו כמו שאמר הנביא.

והנה המספר שבעים מורה על מוחין דחכמה וג"ר, שהמה נק' עטרין. וסוד ברכה, הוא על אור החסדים, (כנ"ל אות ל"ז), שהעולם נברא בב' שה"ס ברכה, דהיינו עולם חסד יבנה (תהלים פ"ט). עשי"ה, והוא בחינת ר"ק. ואומר שבגמר התיקון גם אור החסדים יהיה בבחינת ע' עטרין כמו החכמה, כי המ"ה וב"ן יעלו לע"ב ס"ג, וז"ש וקב"ה מברך לון בשבעין ברכאן ועטרין דעלמא עלאה, דע"ב ס"ג. וע"כ נבחנום אז גם ברכאן במספר שבעין.

קכז) פתח ר' שמעון וכו': פתח ד"ש, ואמר, השמים מספרים כבוד אל וגוי. מקרא זה כבר העמדתי אותו. אבל בזמן הזה, שהכלה מתעוררת להכנס לחופה, למחר, היא מתתקנת, ומאירה בקישוטיה עם החברים ששמחו עמה כל אותו הלילה, והיא שמחה עמהם.

קכח) וביומא דמחר כמה וכו': ולמחר, כמה המונים, צבאות, ומחנות, מתאספים אליה, והיא וכולם, כל אלו הצבאות והמחנות, מחכים לכל אחד ואחד מאלו שתקנו אותה בעסק התורה, בלילה הזה. כיון שנתחברו יחד, ז"א ומלכות

איש אל רעהו, ולא עוד אלא שנכתבים בספר הזכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו.

והענין הוא, כי לעת קץ, כאשר יתגלה הזווג הגדול דעתיק יומין בסוד רב פעלים ומקבצאל, יתגלה אור גדול בכל העולמות, שע"ז ישוב כל בשר בתשובה שלמה מאהבה, ונדע מ"ש חז"ל (יומא 19): שהזוכה לתשובה מאהבה זרונות נעשים לו זכויות, וזה שאמר הנביא, על אלו הדשעים נעשמו, ונדברו ביניהם חירוף וגירוף, לומר, שוא עבוד אלהים ומה בצע כי שמרנו משמרתו: אשר ביום הגדול, דגמר התיקון, שיתגלה האור של תשובה מאהבה, הנה גם הזרונות האלו, שאין עוד גרוע מהם, יתהפכו ג"כ לזכויות, ויחשבו אלו המדברים, ליראי ה'. והיינו בגמר התיקון, כמו שמסיק הנביא, והיו לי אמר ה' צבאות ליום אשר אני עושה סגולה וגוי, דהיינו ביום גמר התיקון, ולפיכך יש בהכרח ספר זכרון בפניו על הזרונות והפשעים הנעשים בעולם, שהרי הוא צריך להם ליום שהוא עושה סגולה, כי אז יהפכו להיות זכויות ויצטרפו וישלימו קומת האור של גמר התיקון. וזה שכתוב, ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו, והיו לי, אמר ה' צבאות, ליום אשר אני עושה סגולה, כי אז אני צריך להם, כדי להשלים הקומה, וזה שהנביא מסיים, וחמלתי עליהם באשר יחמול איש על בנו העובד אותו, כי אז יהיו יקרים לי וחביבים לי כמו שהיו מהעובדים אותי.

(דפרי יד ה' ע"א)

ואיהי חמאת לבעלה, מה כתיב, השמים מספרים - כבוד אל. השמים, דא (א) חתן דעאל לחופה. מספרים, ש מנהרין בזוהרא (ב) דספיר, דנהיר וזהיר מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא.
(קכט) כבוד אל, (א) דא כבוד כלה דאקרי אל, דכתיב (ב) אל זועם בכל יום.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(א) תרומה קצט בהעלותך ג כי תצא ע ת"ז ת"ו
בהשמטות ד' קמד. קמה. קמו. (ח) תרומה קצ פנחס
תקוט. (ט) (תהלים ז) לך שלז וישלח רל ויחי תתיא תרומה שפח פקודי תקצה צו צ צה במדבר מח קרח יד טז
בלק תסד בהשמטות ח"ג ד' שג. (ד"י) ת"ז ת"ע ד' קכט :
דרך אמת (ז) במדבר ק"יט ב' קורא לכה אל ובכ' קרח קעו ב' ובלק לז צ"א א'.

כלילא דכלה

הסולם

מאמר

מלשון ויהי ביום בלית משה להקים את המשכן (במדבר ז'). דהיינו שגמר כל מלאכת המשכן והקמתו. והמלה חתן מורה ג"כ על ירידה, כי על רד מתרגמינן חות וכמ"ש חז"ל נחית דרגא ונסיב איתתא (יבמות ס"ג). אמנם ירידה זו גדולה היא מכל העליות הקודמות. בהיותה לקראת הכלה, שהיא השכינה בעת גמר התיקון הנקראת אז בלה.
וחופה, היא כינוס וקירוב של כל האו"ח שיצא ע"י המ"ן שהעלו הצדיקים בכל אלו הזווגין דקב"ה ושכינתיה. שנתגלו בזה אחר זה בכל הימים והזמנים דשתא אלפי שני, כי כולם נעשו עתה לאור גדול אחד של או"ח העולה וחופף על קב"ה ושכינתיה. הנקראים עתה חתן וכלה, שהאו"ח חופף ממעל להם כמו חופה. ולפיכך נק' אז הצדיקים בני חופתא, כי כל אחד ואחד יש לו חלק בחופה זו. בשיעור המ"ן שהעלה למסך שבמלכות לעלית או"ח. וז"ש השמים דא חתן דעאל לחופה. היינו לומר, שהכונה היא על העת של גמר התיקון, שאז נקרא קב"ה חתן, והוא נכנס אז לחופתו.

ומלכות, והיא המלכות, רואה את בעלה, ז"א, מה כתוב, השמים מספרים כבוד אל. השמים, זהו החתן הנכנס לחופה. שאז ז"א הנקרא שמים. מספרים, היינו שמאירים כוזהר הספיר, המאיר ומזהיר מסוף העולם ועד סוף העולם.

ביאור הדברים, יום גמר התיקון נק' יומא דמחר, כמ"ש חז"ל היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם (עירובין כב.). אוכלוסין הם עמא דארעא בלתי עובדי ה' חיילין הם עובדי ה' ומשריין מורה על המחנות העליונים שהם מלאכים המלוים את הנשמות. בסו"ה כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכך וכו' (תהלים צ"א). ואומרו ואיהי וכלהו מחכאן לכל חד וחד, כבר נתבאר (לעיל אות קכ"ה ד"ה והנה ע"ש). כי כמו דקב"ה שאיל על כל חד וחד, כן השכינה מחכאת על כל חד וחד. וז"ש כיון דמתחברין כחדא ואיהי חמאת לבעלה וכו': כי לא תוכל לראות בעלה מטרם שיתקבצו כולם כנ"ל. ותלויים זה בזה.

השמים דא חתן דעאל לחופה : הוא דורש זאת על גמר התיקון, שעליו נאמר והיה אור הלבנה כאור החמה וגו' (ישעיה ל'). ואומר השמים דא חתן דעאל לחופה. כי קב"ה נק' שמים, ולעת גמר התיקון נק' חתן, בסוד הכתוב וכמשוש חתן על כלה ישיש עליך אלהיך. (ישעיה ס"ב). פי' כי בכל מקום דכתיב וירד ה', הוא ענין של דין או גבורה כי מורה על ירידה ממעלתו ומרומותו ית' באשר עוז וחדוה במקומו. אמנם בגמר התיקון שכל הפגמים והזדונות יתהפכו לזכויות כי אז יתברר שכל הירידות לא היו אלא עליות. נקרא הקב"ה בשם חתן. והשכינה הקדושה נק' בשם כלה, כלה היא מלשון גמר התיקון. (דס"י דף ה' ע"א)

וז"ש, מספרים מנהרין וכו'. מספרים, ה"ס הזווג הגדול שיהיה לעתיד, שהוא מלשון אשה מספרת עם בעלה (ברכות ג). וספיר הוא שם השכינה הק', מלשון ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר (שמות כ"ד). וזהרא דספיר היינו האו"ח שהיא מעלה מתתא לעילא, ונהיר, פירושו אור ישר, וזהיר, פירושו אור חזר. ואומר, שע"י הזווג הגדול הזה הנעשה בגמר התיקון, שהוא קבוץ מכל הזווגין, הנה האו"ח והאו"ח שבזווג הזה נהיר וזהיר מסוף העולם עד סופו, שז"ס השמים מספרים.
(קכט) כבוד אל, דא וכו': כבוד אל, זה

בכל יומי שתא אקרי אל, והשתא, דהא עאלת לחופה, אקרי כבוד, ואקרי אל, יקר ה על יקר. נהירו על נהירו, ושלטנו על א שלטנו.
(קל) כדן בההיא שעתא, דשמים עאל לחופה ואתי ונהיר לה, כל אינון

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(') צו קלד אמור צב שז בהעלותך צח פנחס תשיא תשנד.

ת נ"א על יקר ל"ג א נ"א שלטנוא.

מאמר

הסולם

בליליא זכלה

ו"ש, והשתא דהא וכו' כי בזווג הגדול דגמר התיקון, יהיה אור הלבנה כאור החמה, בסו"ה והיה לעת ערב יהיה אור (זכריה י"ד). ונמצאות המדרגות שלה נכפלות, כי גם בשתא אלפי שני, בבחינת אור הלבנה היתה בסוד ויהי ערב ויהי בוקר, והשתא שהיא עצמה גדלה כמו החמה, שהיא ז"א הנקרא כבוד, הרי יש לה כבוד על כבוד, כי נעשית עכשיו לעצם הכבוד כי גדלה כז"א, וכבוד מתרגמינן יקר. וז"ש יקר על יקר, וכן נהירו על נהירו, כי גם בשתא אלפי שני, היתה נכללת באור בוקר, בסוד ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, אבל עתה כשהיא גדלה כחמה, נעשית לעצם האור, ונמצא שיש לה נהירו עצמית על נהירו בהתכללות שהיתה לה מקודם לכן, וכן שלטנו על שלטנו, כי בשתא אלפי שני היתה לה שלטנו, שהיא ממשלה, רק בבחינת המאור הקטן לממשלת הלילה, ועתה נתוסף לה גם שלטנו דיום, כי גדלה כאור החמה שהיא לממשלת היום, ומשמיענו בזה, שלא תטעה לומר, שבעת שגדלה להיות כאור החמה מתבטלות ח"ו המדרגות שלה עצמה, שהיו לה מעת שתא אלפי שני, שאינו כן, אלא רק תוספת יש כאן על מדרגותיה עצמה, באופן שיש לה יקר על יקר וכו'.

(קל) כדן בההיא שעתא וכו' : או, באותה שעה שהשמים, שהם ז"א, נכנס לחופה, ובא ומאיר לה, כל אלו החברים שהתקינו אותה, בעסק התורה בלילה, כולם נודעים שם בשמותיהם, זהו שכתוב, ומעשה ידיו מגיד הרקיע. מעשה ידיו, אלו הם בעלי אות ברית, שנקראים מעשה ידיו, כמו שאתה אומר, ומעשה ידיו כוננהו, שהוא אות ברית החתום בבשרו של אדם.

פירוש, חברייה התמכין דאורייתא, דאית בה עשיה שהיא טו"ר, ואומר כי אפילו אותם החלקים שהיו עדיין בחינת הרע שלהם בלי תיקון, הנה גם הם אתפרישי בשמהן דקדושה. וז"ש

זה הוא כבוד הכלה, דהיינו המלכות, שנקראת אל. שכתוב, אל זועם בכל יום. בכל ימי השנה היא נקראת אל, ועתה, בחג השבועות, שכבר נכנסה לחופה, היא נקראת כבוד, ונקראת אל. שזה מורה, יקר על יקר, אורה על אורה, וממשלה על ממשלה.

פירוש, כי השם אל הוא שם החסד הגדול, והנה הכתוב אומר, אל זועם בכל יום, ונמצא לכאורה, שהוא להיפך מהחסד, והענין הוא, כי ה"ס ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד (בראשית א') כי השכינה הקדושה ה"ס המאור הקטן לממשלת הלילה (שס), והיא נקראת יראת שמים, כי הצדיקים צריכים להעלות מ"ן ע"י אתערותא דלתתא שלהם, ולתקן אותה בסוד המסך המעלה או"ה, ואז נמשך השפע מעילא לתתא, ולא זולת, כנודע, וז"ס והאלהים עשה שיראו מלפניו (קהלת ג'). כי לא יתכן אתערותא דלתתא ולהעלות מ"ן בלי יראה, וז"ס שהיא שולטת בלילה, כי ע"י חסרון האור שהוא בחינת לילה, הכוללת כל הדינין והיסורים, שהם ההיפך ממדת יום שהוא חסד, יש יראה מלפניו, ולולא היראה לא היתה נגלית מדת היום והבוקר, וז"ס ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, כי גם הלילה נכנס בבוקר, כי לולא הלילה לא היה בוקר, ואי אפשר בלאו הכי, וז"ס ואל זועם בכל יום, כי מדת החסד הנקרא אל אינה מתגלית זולת ע"י הלילה שהוא בחינת זועם, וע"כ נבחן הזעם ג"כ לחסד, כי אי אפשר שיתגלה החסד בדרך אחר, ומבחינה זו נקראת גם השכינה הקדושה בשם אל. זה אמרו כבוד אל, כבוד דא כלה דאקרי אל, דהיינו מבחינת מה דכתיב ואל זועם בכל יום, שפירושו, שאי אפשר להיות יום בלי הזעם דלילה, בכל יומא שתא אקרי אל, כי כן הוא בששת ימי המעשה, שנאמר בכל אחד מהם ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד או יום שני וכו'. ונמצא שהלילה נכנס תחת השם של היום, וע"כ נק' או בששת ימי המעשה וכן בשתא אלפי שני, בשם אל, שהוא שם החסד.

(דפו"י ר"ח ע"א)

חברייא דאתקיננו לה, כלהו (ז) אתפרשי בשמהן תמן, הה"ד (ז) ומעשה ידיו מגיד הרקיע. מעשה ידיו, ב אלין אינון מארי קיימא דברית, אקרונ מעשה ידיו, כד"א (ט) ומעשה ידיו כוננהו, דא (י) ברית קיימא דחתים בבשרא דבר נש (ה).
 קלא) רב המנונא סבא אמר הכי, (ט) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך,
 (ט) דלא יהיב ב"ג פומיה, למיתי להרהורא בישא, ויהא גרים למחטי ג לההיא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ז) שלח לך ד. (ז) (תהלים יט). תרומה קסד. (ח) (תהלים ז) ב"א נו יתרו תקסג. (ז) להלן ריט ב"א ריז שנט שסג שפג ב"ב קסד שעה נח ב קנג לך רעז שמב ששח תה תלא תנו ויצא שכה וישב ריב רטו מקץ קסב קע ויגש קלא ויחי תשנג בהשמטות ח"א ד' רטו. (ד"י) שמות כט וארא כ עז בשלח רצא שמש יתרו תלב משפטים תו תקמו כי תשא מו ויקהל שסה פקודי תחס ויקרא רטו רכג אחרי מות רצה ש שו קדושים עז אמור נו סנחס ה לד לה/ד קכט ואתחנן קכ ז"ח ד' פט. (ט) (קהלת ה) יתרו תכח תצוה קכא אחרי מות שצט אמור שח שכג אורא רבא ח שלח לך מג. (ע) בחקותי כה.

דרך אמת ה) ע"כ לליג שבועות.

בליליא דכלה

הסולם

מאמר

הרקיע, ומביא דאיה על תיקון הברית שנקראת עתה מעשה ידיו מהכתוב מעשה ידיו כוננהו.

וז"ש הה"ד ומעשה ידיו מגיד הרקיע. כי הרקיע ה"ס ספר הזכרון, כמ"ש להלן. שה"ס אור הזווג הגדול המביאים לתשובה מאהבה. שזדונות נעשו להם כזכויות (ינמא 19): ואפילו אלו שנתנו פה לדבר סרה, יאמר עליהם, או נדברו יראי ה' איש אל רעהו וכו' (כנ"ל אות קכ"ו ע"ש). ונמצא שהעשייה הזו שהיא התמכין דאורייתא. שבה טו"ד, אשר לזוכה הוי טוב, ולבלתי זוכה הוי רע, הנה עתה עלתה העשייה כולה להיות קודש, ונעשתה לבחינת מעשה ידיו של הקב"ה. שהרי גם על אלין דלא זכו מגיד הרקיע עליהם, אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו כנ"ל. ונמצא דכלהו חברייא לא עשו רק עבודת הקדש, כי אתקיננו לה לחופה, וכלהו אתפרשי בשמהן.

קלא) רב המנונא סבא וכו': רב המנונא הזקן, אמר כך. אל תתן את פיך לחטיא את בשרך. היינו שלא יתן האדם את פיו, לגרום, לבוא להרהור רע, ויהיה גורם להחטיא את בשד הקדש ההוא שחתום בו ברית קדוש. שאם הוא עושה כן, מושכים אותו לגיהנם. ואותו הממונה שעל הגיהנם, דומה שמו, וכמה רבבות מלאכי חבלה הם עמו, ועומד על פתח הגיהנם, וכל אלו ששמרו ברית הקדוש בעולם הזה, אין לו רשות לקרב אליהם.

ומ"ש למיתי להרהורא בישא. פירושו, אזהרה היא שכל אדם ישמור את הפה שלו. שהוא ענין העלאת מ"ן ע"י תורה ותפלה, שיהיה בתכלית הטהרה. כי אם תהיה בו איזו אחיזה לס"א, אז יקבל הס"א המ"ן שלו, ובכח זה יביאהו להרהורים על הש"י, דהיינו מחשבות זרות ח"ו, ואז ויהא גרים למחטי לההיא בשר קדש דהתים ביה ברית קדישא, כי ע"י הרהורים נמצא מושך ערלה על ברית קודש, והנשמה הקדושה נופלת בשבי לידי הס"א, ואז הס"א מושך הנשמה שלו לגיהנם. והוא בדרך שאמר רבי אלעזר (לעיל אות ס"ח), דמהא מלה אתעבידת דקיעא דשוא דאקרי תהו, ונופל ליד לילית ע"ש. אמנם כאן מדבר מפגם ברית קדש ביחוד.

וז"ש, כד"א ומעשה ידיו כוננהו: ולכאורה הדאיה היא לסתור, שהכתוב אומר מעשה ידיו ולא מעשה ידיו. אמנם אינו מביא ראיה מהכתוב רק שברית קיימא נקרא מעשה ידיו, כי כוננהו הוא בחינת היסוד המכוון ומיסד לכל הבנין, ותיקון היסוד הוא ברית מילה, ומכאן שברית קיימא נקראת מעשה ידיו. כי אנחנו מסירים הערלה מעל היסוד, והוא מעשה ידיו. וזה הוא רק מקודם גמר התיקון, אבל בגמר התיקון, יתגלה הכל למעשה ידיו של הקב"ה, והוא עצמו יהיה מעביר הערלה. וז"ש אינון מארי קיימא דברית אקרונ מעשה ידיו, כי אז הקב"ה עצמו יעביר הערלה, שז"ס מעשה ידיו מגיד (דט"י דף ה' ע"א)

בשר קדש דחתיים ביה ברית קדישא. דאלו עביד כן משכין ליה (9) לגיהנם, וההוא דממונה על גיהנם (x) דומ"ה שמייה, וכמה רבוא דמלאכי חבלה בהדיה, וקאים על פתחא דגיהנם, וכל אינון דנטרו ברית קדישא, בהאי עלמא, לית ליה רשו למקרב בהו.

קלב) דוד מלכא בשעתא דאירע ליה (1) ההוא עובדא, (1) דחיל, בההיא שעתא סליק דומ"ה קמי קב"ה. ואמר ליה, מארי דעלמא * (2) כתיב בתורה, ואיש

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(9) להלן רנז ב"א נב סה ב"ב לו קנו נח סו קמ קנ רב לך רפ שפה תו וירא פו רמב רמח רנח חיי שרה נט קכו קלד וישלח קפו רעז וישב קכו ויחי קסט שמו תקפג תרא יתרו תלא משפטים תכט תרומה תכו תלט תמג תנב ויקהל רמד שכט שלו סקודי תתלח ויקרא רעד תוריע מזו מצורע יא אחרי מות קמו דנג אמור קטו רצח נשא פד קכב בהעליחך קה קרח לא בלק כד פנחס כד קלו כי תצא לה קיב קיח וילך מה אורא ווטא כט בהשמטות ח"ג ד' שג : שח. (ד"י) ת"ז תס"ו ד' צו : ז"ח ד' מו : מח. מט : נג : עט. : סב : פט. (צ) נח סו לך תו וירא קלו חיי שרה נו צה קלו תולדות לח ויחי קע תקפד שמות שיח תרומה תמו ויקהל רמד בהשמטות ח"ב ד' רעג. (ד"י) מצורע יא נשא קיד בלק כו שו בהשמטות ח"ג ד' שג. ד"י, ז"ח ד' עט : (2) (ויקרא כ).

דרך אמת (1) מעשה דבת שבע.

מאמר

הסולם

כליליא וכלה

מחשבותיו מחשבותינו ולא דרכיו דרכינו. דהיינו דלית מחשבה תפיסא ביה כלל לא במחשבותיו ולא בהנהגתו. הרי לא יצויר כלל אצלו שיעלה על הדעת ח"ו איזה הרהור אחריו ית', אלא בסבת חטא נמצא מלאך דומה מזדקק אליו, ומביא בו רוח שטות, לומר שילוד אשה דומה להשי"ת בדעת ובשכל, ואז כבר מוכשר לכל מיני הרהורים ומושכו לגיהנם. הרי שכל כחו הוא בשם דומה, וז"ס מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה. שבהכשל בדומה לך ח"ו נמצאת המיתה, ובהבנה שאין דומה לו נמצאים החיים. וז"ש וכמה רבוא מלאכי חבלה בהדיה, וקאים על פתחא דגיהנם, כי ההרהורים שהוא מביא לאדם הם כמה רבוא לאין קץ, וכל אלו הם על פתחא של גיהנם, כלומר, הוא הפתח שדרך בו מושכין את האדם לגיהנם, אך אינו הגיהנם עצמו.

וז"ש וכל אינון דנטרו ברית קדישא בהאי עלמא לית ליה רשו למקרב בהו : כלומר, אע"פ שאינם נקיים לגמרי ועוד יש בהם בחינת עשיה טור, מ"מ אם הם שומרי ברית הקדש, באופן שלא יבא פעם לידי הרהור, אין למלאך דומ"ה רשות למשכו לגיהנם.

קלב) דוד מלכא בשעתא וכו' : דוד המלך, בשעה שקרה לו אותו מעשה, פחד באותה

ואמרו למחטוי לההיא בשר קדש דחתיים ביה ברית קדישא, הכוונה על הנשמה הקדושה, שהיא נקשרת ונשמרת ע"י ברית קדש כמ"ש בזהר (לך לך אות ת"י). ומבשרי אחזה אלוה, מאי ומבשרי, ומעצמי מבעי ליה. אלא מבשרי ממש וכו', דתניא בכל זמנא דאתרשים בר נש בהאי רשימא קדישא דהאי את, מניה חמי לקב"ה, מניה ממש, ונשמטא קדישא אתאחידת ביה, ואי לא זכי דלא נטיר להאי את, מה כתיב, מנשמת אלוה יאבדו, ע"ש. וז"ש כאן ויהא גריים למחטוי לההיא בשר קדש, דהיינו שמכח ההרהורים חוזרת הערלה שהיא הס"א לנגוע בברית הקודש, שע"ז מסתלקת תיכף נשמת אלוה ממנו. וז"ס שצעק העץ רשע אל תגע בי, (כמ"ש בזהר בראשית דף רסג : בהשמטות, ובאבות דר"י פ"א). כי העץ הוא היסוד, ועטרת היסוד ה"ס עץ הדעת טוב ורע, (כמ"ש בעה"ח שער מ"ג פ"ג, ובספרי בית שער הכוונות דף מ"ה ד"ה ובחטא).

וז"ש, וההוא דממונה על גיהנם דומה שמייה : ונק' דומה מלשון דממה, כי נוטל ממנו נשמת החיים ומשאירו בדממה שהיא מיתה, ועוד אפשר לפרש, משום שהוא המלאך המביא את ההרהורים אל החוטא, ועושה מחשבותיו של הקב"ה דומה למחשבות של ילוד אשה, כי כל זמן שהאדם מבין שלא (דפו"י דף ח' ע"א י' ע"ב)

אשר ינאף את אשת איש, ה וכתוב ואל אשת עמיתך וגו', דוד דקלקל ברית בערוה מהו. אמר ליה קב"ה, דוד זכאה הוא, (ו) וברית קדישא על תקוניה קיימא, דהא גלי קדמי דאזדמנת ליה (ט) בת שבע מיומא דאתברי עלמא.
 (קלג) אמר ליה אי קמך גלי קמיה לא גלי. אמר ליה, ותו בהיתרא הוה מה דהוה, דהא כל אינון דעאלו לקרבא, לא עאל חד מנייהו עד (n) דאפטור

מסורת הזהר

(ו) לך תט תי. (ט) נח שטו משפטים רמ (עיין ויקרא תח—תח) שמיני נו אחרי מות רעט שצה תק"ח ד פירוש. אע"פ שלא חטא. כמ"ש חז"ל כל

חלופי גרסאות
 ה ג"א וכתוב ל"ג.

הסולם

מאמר

בליליא דכלה

ג"ר, ושמו מוכיח עליו, אורייה, כי לא היה בו מבחינת ו"ק שהוא ו"ה כלום. ולפיכך בכדי להמתיק את בת שבע במדת הרחמים. לקחה אוריה שהוא בחינת ג"ר, ונמתקה על ידו, ואח"כ היתה ראויה למלכות ישראל. וז"ש דנטל לה אוריה ברחמי, דהיינו בכדי להמתיקה ברחמים. שהוא בשם י"ה שבאוריה. וע"כ נטל לה אע"ג דלא הוית דיליה. ועוד יתבאר להלן.

באותה שעה עלה דומה לפני הקב"ה, ואמר לו, רבונו של העולם, כתוב בתורה, ואיש אשר ינאף את אשת איש, וכתוב, ואל אשת עמיתך וגו'. דוד, שחלל בריתו בערוה, מהו. אמר לו הקב"ה, דוד צדיק הוא, וברית הקדוש על תקונו עומד, כי גלוי לפני, שבת שבע מוכנת לו מיום שנברא העולם.
 פירוש. אע"פ שלא חטא. כמ"ש חז"ל כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה (שבת נז). מ"מ נפלה עליו יראה כמו שהיה חטא ממש. ומפרש, שהיה זה מטעם קטרוגו של דומה. כמ"ש לפנינו. כתיב בתורה ואיש אשר ינאף וגו', וכתוב וכו', מביא ב' כתובים אחד לעונש ואחד לאזהרה.

(קלג) אמר ליה אי וכו': אמר לו דומה, אם לפניך גלוי, לפניו לא גלוי. אמר לו הקב"ה, ועוד, כל מה שהיה בהתר היה. לפי שכל היוצאים למלחמה, אף אחד מהם אינו יוצא עד שיתן גט לאשתו. אמר לו, אם כן, היה לו לחכות שלשה חדשים, ולא המתין, אמר לו, במה הדבר אמור, רק במקום שאנו יראים אולי היא מעוברת, וגלוי לפני, שאוריה. מעולם לא קרב אליה, כי שמי חתום בו לעדות, שכתוב אוריה, שהוא אותיות אור י"ה. וכתוב אוריהו, שהוא אותיות אור י"ה. שחתום בו שמי, לעדות, שלא שמש בה מעולם.
 ביאור הדברים, יש להבין מה ענין השם י"ה שבאוריה להעיד עליו שלא נגע בבת שבע לעלמין. והנה זה מבואר בכתוב (שמואל ב' י"ב) במשל של נתן הנביא, כי מדמה את דוד לעשיר ואוריה לרש, ובת שבע לכבשת הרש, ואת הס"א להלך. ואומר, שלרש אין כל כי אם כבשה אחת קטנה וכו'. וסודם של הדברים, כי אוריה היה מבחינת ג"ר בחסרון ו"ק, כדיוק של הזהר כתיב אוריה וכתוב אוריהו, כי (בירמיה כ"ו) כתיב השם הזה אוריהו ביה"ו שו"ה הם ג"ר והו' הוא ו"ק, אבל כאן כתוב רק אוריה בלי ו', והוא להורות שלא היה בו מבחינת ו"ק כלום, אלא חכמה בחוסר חסדים. ולפיכך נבחן לרש בלי כל, כי האור דחסדים מרומז בכל, וז"ש כי

ווי"ש, וברית קדישא וכו', כי השיב לו, שלא היה לו לדוד הרהור עבירה, כי בת שבע בת זוגיה היא מעת בריאת העולם (סנהדרין קז), וכיון שכן לא קלקל בריתו ח"ו, וברית קדישא על תקוניה קיימא. וכד תאב לדידיה תאב, והטעם דנטיל לה אוריה מקודם לדוד, מפרש בזהר (אחרי אות שצ"ה), דנטל לה אוריה ברחמי, אע"פ דלא הוית דיליה ע"ש, ויש להבין זה, שהרי דכר ונוקבא הם תרי פלגי גופא, וא"כ אם הוא בחינת פלג גופא של דוד המלך, איך לקחה אוריה שאין לו שום שייכות עמה.

והענין הוא, כי בת שבע היא באמת נוקביה דדוד מיום בריאת העולם. כי דוד הוא הדכר שבמלכות, ובת שבע היא הנוקבא שבמלכות. אלא, כמו שבעת תיקון המלכות לאצילת העולמות, היה שם בחינת עלית המלכות לבונה, בכדי להמתיקה במדת הרחמים, כן היתה בת שבע צריכה למיתוק הוה בג"ר, שבלי מיתוק זה לא היתה ראויה כלל להוליד נשמת שלמה המלך. ואוריה החתי היה נשמה גבוהה מאד, כי היה כולו מבחינת

בגט לאנתתיה. אמר ליה אי הכי, הוה ליה לאורכא תלת ירחי ולא אוריך, אמר ליה, במאי אוקים מלה, באתר דחיישינן דהיא מעוברת, וגלי קדמי דאוריה לא (ז) קריב בה לעלמין, דהא שמי חתים ו בגויה לסהדותא, כתיב (א) אוריה, וכתיב (ב) אוריהו, ז שמי חתום בהדיה, דלא שמש בה לעלמין.

קלד) אמר ליה מארי דעלמא, הא מה דאמרית. אי קמך גלי דלא שכיב בהדה אוריה, קמיה מי גלי, הוה ליה לאורכא לה תלת ירחי, ה ותו אי ידע דלא שכיב בהדה לעלמין, אמאי שדר לה דוד ופקיד עליה לשמשא באנתתיה, דכתיב (ג) רד לביתך ורחץ רגליך.

קלה) אמר ליה, ודאי לא ידע. אבל (ד) יתיר מתלת ירחי (ה) אוריך, דהא ארבע ירחי הוו, דהכי תנינן בחמשה ועשרים דניסן, אעבר דוד כ כרווא ל בכל ישראל, והוו עם יואב בשבעה יומין דסיון, ואזלו וחבלו ארעא דבני עמון: סיון, ותמוז ואב ואלול, אשתהו שם. ובארבעה ועשרים באלול, הוה מה דהוה מבת שבע וביומא דכפורי מחל ליה קב"ה ההוא חובא. ואית דאמרי בז' באדר אעבר כרווא, ואתכנשו בחמיסר (ו) דאייר, ובחמיסר באלול הוה מה דהוה מבת שבע, וביומא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(א) (שמואל ב.) (ב) (ירמיה כו.) (ג) (ש"ב יא.) ו ג"א ביה (אה"ל). ז שמי חתים בהויה יה"ו ולא שמש בה לעלמין (אה"ל). ח ג"א ותו אי לא שכיב בהדה לעלמין אמאי שדר ליה דוד וכו' (אה"ל). (ד) משסטים רלט (דעבר זמן).

ט ג"א הו (אה"ל). י ג"א דוד ל"ג. כ ג"א כרווא דדוד. ל ג"א על כל ישראל (אה"ל). מ באייר כצ"ל (אה"ל).

דרך אמת (ז) יש לזה סמך מן הכתוב ותהי לו כבת מה בתו לא נגע בה אף זו לא נגע בה.

מאמר

הסולם

בלילא דכלה

לפניך גלוי שאוריה לא שכב עמה, לפניו מי גלוי, היה לו לחכות שלשה חדשים. ועוד, אם תאמר, שדוד ידע שלא שכב עמה מעולם, למה שלח אותו דוד וצוה אותו לשמש באשתו, שכתוב, רד לביתך ורחץ רגליך.

קלה) אמר ליה ודאי וכו': אמר לו, ודאי לא ידע, אבל חיכה יותר משלשה חדשים, כי ארבעה חדשים היו. שלמדנו, בחמשה ועשרים בניסן העביר דוד כדוד בכל ישראל ללכת למלחמה. והיו עם יואב בז' בסיון, והלכו והשחיתו ארץ בני עמון. וסיון תמוז אב ואלול נתעכבו שם. ובכ"ד באלול היה מה שהיה מבת שבע. וביום הכפורים מחל לו הקב"ה אותו העון. ויש אומרים, בז' באדר העביר הכרו, ונתאספו בטי"ו באייר, ובחמשה עשר באלול היה מה שהיה מבת שבע. וביום הכפורים נתבשר, גם ה' העביר חטאתך לא תמות. מהו לא תמות. היינו לא תמות ביד דומה.

ביאור הדברים, כי דומה הוא הממונה על גילוי עריות, וחטא זה נתכפר לו ביה"כ ונמצא שלא ימות בידא דדומה. אמנם מיתתו היתה

אם כבשה אחת קטנה אשר קנה ויחיה, שהיא בת שבע שקנה אותה, ומורה בזה שאינו מבחינת חלק נשמתו אלא רק קנה אותה, בכדי להחיות אותה ולתקנה ברחמים, שזהו אשר קנה ויחיה, ואומר עוד ותגדל עמו ועם בניו יחדיו. זה מורה שהשפיע לה הגדלות שלו כמו לבניו. דהיינו בדרך שמפתו תאכל ומכוסו תשתה ובחיקו תשכב, אמנם כל נטעה ונחשוב כי גם קרב אליה, ע"כ מסיים ותהי לו לבת, ולא לאשה, הרי שהכתוב מעיד שאוריה לא קרב אליה. אלא שהזהר מפרש הטעם למה לא קרב אליה, וע"כ אומר כתיב אוריה וכתיב אוריהו, שמי חתום בהדיה דלא שמש בה לעלמין, דהיינו השם י"ה בלי ו', שזה מורה שהוא חסר בחינת חסדים, שהיא ו', וע"כ לא יכול לקרב אליה, כי אין זווג בלי אור דחסדים. ונמצא שם י"ה דחתים בשמיה מעיד עליו שלא היה ראוי כלל להזדווג עמה.

קלד) אמר ליה מארי וכו': אמר לו, רבינו של עולם, הנה זה מה שאמרתי, אם (דצ"י דף ח' ע"ב)

הקדמת ספר הזהר

קלה

נ דכפורא אתבשר (ה) גם יי העביר חטאתך לא תמות. מאי לא תמות, לא תמות בידא דדומה.

קלו) אמר דומה: מארי דעלמא, הא מלה חדא אית לי גביה, דאיהו אפתח פומיה ואמר (ו) ח' ה' כי בן מות (ז) האיש העושה זאת, ואיהו דן לנפשיה. (ח) טרוניא אית לי עליה. אמר ליה, לית לך רשו, דהא (ח) אודי לגבאי ואמר

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ה) (ש"ב יב) נח שיד לך תו בהשמטות ח"א ד' נ ג"א דכפורי. ס ג"א חי ה' כי בן מית הוא ואיהו רסו. (ד"ה) קדושים סו נשא נח בהשמטות ח"ג ד' שו. (ד"ה) (ו) (ש"ב יב) (ז) ואתחנן קנב. (ח) נח שח פקודי תתל בהשמטות ח"ג ד' שו. ד"ה. דרך אמת (ח) ענילה וי"ט לשון שררה או ממשלה שכן תרגם יונתן סרני פלשתיים טרוני פלשתיאי וכאן וכאן פ"י ממשלה יש לי עליו ע"י טענה זו ליסרו ולענשו.

מאמר

הסולם

בליליא דכלה

כמ"ש לעיל וכל אינון דנמרו ברית קדישא כהאי עלמא לית ליה רשו למקרב כהו. אבל המקלקל הברית, נמצא מגלה בחינת הדין שבמלכות, דהיינו בח' דאלוה, ותיכף מתקרבין לה כל החיצונים לינק ממנה, כי היא חלקם וכל חיותם, וע"כ תיכף מסתלקת הנשמה הק' שהיא השם אלוה, בסו"ה מנשמת אלוה יאבדו (א"יב ד').

והנה דוד עצמו היה מבחינת מלכות זו הממותקת במדת הרחמים, וע"כ היה צריך לשמירה יתירה, שלא יתגלה בו מבחינת הדין שבמלכות, וע"כ בזה שאמר, חי ה' כי בן מות האיש העושה זאת. שדן דינא שהמקלקל ברית ליתן כבשת הרש לפני ההלך. שהוא הס"א, דינו במיתה, נתגלה בו עצמו בחי' הדין לפני הפ"א, שהוא המלאך דומה, ורצה ע"כ להאחו בנשמת דוד, כי ע"י דיבורים אלו נתגלה כח הדין הגנוז וטמיר בו. וז"ש המלאך דומה הא מלה חדא אית לי גביה, דאיהו אפתח פומיה ואמר, חי ה' כי בן מות האיש העושה זאת. ואיהו דן לנפשיה, דהיינו ע"י הדיבורים, שדן המקלקל ברית למיתה, נמצא דן לנפשיה, כי נגלה בזה הדין הטמיר והגנוז שבנפשיה, וע"כ טרוניא אית לי עליה, יש לי שליטה עליו לינק מנשמתו.

וז"ש, אמר ליה לית לך רשו, דהא אודי לגבאי ואמר חטאתי לה' ואע"ג דלא חב: ככר. נתבאר שע"י הדיבורים שאמר ודן דינא אנפשיה, גילה בחינת הדין לפני הס"א, כמו הפוגם בריתו, ורצה המלאך דומה להאחו בנשמתו ולמשכה לגיהנם. כנ"ל בסמוך

היתה מחמת החטא של אוריה, שהרגו בחרב בני עמון. כמו שהעיד עליו הכתוב (מלכים א' ט"ו) אשר עשה דוד את הישד בעיני ה' ולא סר מכל אשר צוהו כל ימי חייו רק בדבר אוריה החתי. וז"ש לא תמות בידא דדומה, שהוא הממונה על גילוי עריות. רק בדבר אוריה החתי.

קלו) אמר דומה מארי וכו': אמר דומה: רבונו של עולם, דבר אחד יש לי אצלו. כי הוא פתח פיו ואמר, חי ה' כי בן מות האיש העושה זאת. והוא דן את עצמו למות, ע"כ כח יש לי עליו להמיתו. אמר לו אין לך רשות להמיתו. כי הודה לפני ואמר, חטאתי לה', ואע"פ שלא חטא. אבל במה שחטא בהריגת אוריה, כתבתי עליו עונש, וקבלו. מיד שב דומה למקומו במפח נפש. טרוניא הוא מלשון, אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו (פסיקתא רבתי, כי תשא) שפירושו בורוש, בכח.

ביאור הדברים, כי הנה נתבאר לעיל, בסוד מצות המילה שקשורה באות ברית השם אלוה (כנ"ל אות קל"א עש"ה) והנה בח' זו דשם אלוה, שהיא המלכות כלולות ב' נקודות דין ורחמים, (כנ"ל במאמר ב' נקודין) וכל תיקון הברית הוא שכן הדין יהיה גניזא וטמירא והרחמים באתגליא, ואז שורה עליו השם אלוה, כי אע"פ שישנה שם גם המלכות, שעליה היה הצמצום הא', שהוא בחינת הדין, שממנה יונקים כל החיצונים, עכ"ז כיון שהיא טמירא ונעלמה, ורק מדת הרחמים שמבינה היא באתגליא, אין כח לחיצונים להאחו בה.

ט חטאתי לה, ואע"ג דלא חב. אבל במה דחטא באוריה, עונשא כתבית עליה, וקבל. מיד אהדר דומ"ה לאתריה בפחי נפש.

קלז) ועל דא אמר דוד, לולי יי' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי. לולי ה' עזרתה לי, דהוה אפוטרופא דילי. כמעט שכנה וגו', מהו כמעט, כחוטא דיקי. כשיעורא דאית ביני ובין סטרא אחרא, כההוא שיעורא הות דלא שכנה דומה נפשי.

קלח) ובג"כ בעי לאסתמרא בר נש דלא יימא מלה כדוד, בגין דלא

מסורת הזהר

ט (ש"כ יב). י' (תהלים צד) לך תד חיי שרה נט. כ סקודי תתלו. ז יתרו שלו תצוה קכא סקודי תקב בחקותי כה נשא ז לעיל סח.

בליליא דכלה

הסולם

מאמר

בלבד, שהוא דק בחינת שורש מספיק לקיום הקליפות, אבל אין להם שום כח של התפשטות. ושורש זה נק' ג"כ בשם חוטא דיקי, שפירושו שורש דק לחטאים. ע"ד שאמרו חז"ל בתחילה דומה לחוט של עכביש, ואח"כ נעשה כעבותות העגלה (סוכה נ"ב). ומכונה בשם דיקי, על היות הדין טמיר וגניז בנקודת הרחמים כנ"ל. אבל הפוגם בריתו גורם שתתגלה נקודת הדין שבמלכות, ואז מתקרבות הקליפות אליה ויונקות ממנה שפע מרובה, ומקבלות כח להתפשטות גדולה, והאיש העושה זאת מאבד בידים את נשמתו, בסו"ה מנשמת אלוה יאבדו (איוב ד'). וכשזוכה ועושה תשובה, חוזר ומתקן את המלכות בתיקון דמדת הרחמים, שע"כ נק' בשם תשובה שהיא אותיות תשוב ה' דהיינו שמשיבה למקומה למדת הרחמים, וכח הדין חוזר ונגנז בה בפנימיותה, בסוד נהירו דיקי בלבד.

וזה אמרו לולי ה' עזרתה לי דהוה אפוטרופא דילי. דהיינו, שקבל תשובתי, ודחה למלאך דומה לאתריה, כנ"ל, כי חזר והשיב המלכות למקומה למדת הרחמים ולא השאיר ממת הדין דק נהירו דיקי, כמעט, כחוטא דיקי, כשיעורא דאית ביני ובין חס"א. דהיינו, רק כאותו השיעור המועט המוכרח להשאר בין המלכות לס"א, כדי ליתן לה בחינת קיום בהארה מועטת. הנק' חוטא דיקי, כההוא שיעורא הות דלא שכנה דומה נפשי, הנה זה השיעור הציל אותי שלא נפלתי ביד המלאך דומה, בלומר, כי לולא חזר כח הדין שבמלכות להיות כשיעור חוטא דיקי, כבר שכנתי בידו של דומה.

קלח) ובג"כ בעי לאסתמרא וכו': ומשום זה צריך האדם להשמר שלא יאמר דבר

בסמוך. ואמר קב"ה דכבר התוודה ועשה תשובה על גילוי עריות אע"ג דלא חב כלל בזה כנ"ל, וע"כ מועילה לו תשובה זו על מה שדן לנפשיה, וע"כ לית לך רשו למקרב לגביה.

ח"ש, אבל מה דחטא באוריה עונשא כתבית עליה וקבל: כלומר, אבל בחטא שהרג את אוריה בחרב בני עמון, הנה כבר קבל עונשיה ממני, ואין לך עסק בזה, כי אתה ממונה רק על גילוי עריות בלבד. מיד אהדר דומה לאתריה בפחי נפש. דהיינו, לפתחא דגיהנם, שהוא אתריה כנ"ל.

קלז) ועל דא אמר וכו': ועל זה אמר דוד, לולי ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי. לולי ה' עזרתה לי, היינו, שנעשה שומר ומשגיח עלי, כלפי המלאך דומה, כמעט שכנה וגו', מהו כמעט, היינו כשיעור חוט דק שיש ביני ובין הצד האחר, כשיעור ההוא היה, שלא שכנה דומה נפשי. היינו עם המלאך דומה בגיהנם, אפוטרופוס, היינו שומר ומשגיח, כי תרגום ויפקד פקידים, הוא, וימני אפוטרופוס (בראשית מ"א ל"ד).

ביאור הדברים, דוד ה"ס מלכות, שעליה כתוב דגליה יורדות מות (משלי ה'). כי היא בחינת הסיום דקדושה, שממנה מתקיימים חס"א והקליפות, בסו"ה ומלכותו בכל משלה (תהלים ק"ג). אמנם כשהמלכות בתיקונה במדת הרחמים, על דרך שאמר רבי חייא לעיל (אות קכ"ב) כי אז נבחנת לבי נקודתי, שהם נקודת הדין מעצמה, ונקודת הרחמים שקבלה מבינה, והדין שבה גניזא וטמירא, ורק הרחמים שבה קיימא באתגליא ע"ש. וע"י התיקון הזה אין לל"ס"א מהארת המלכות אלא נהירו דיקי

יכיל למימר לדומה, (n) כי שגגה היא, כמה דהוה לדוד, ונצח ליה קב"ה בדינא.
 o למה יקצוף האלהים על קולך, על ההוא קול דאיהו אמר. (o) וחבל את מעשה

מסורת הזהר

(n) (קהלת ה) שלח לך שכא. (o) (שם) יתרו תכט. (o) (שם).

מאמר

הסולם

בליליא וכלה

דבר כדוד, משום שאינו יכול לומר למלאך דומה, כי שגגה הוא (קהלת ה') כמו שהיה לדוד, שנצחו הקב"ה בדין. למה יקצוף אלקים על קולך (שם) היינו על אותו הקול שאמר. וחבל את מעשה ידיך, היינו בשד קדש, שהוא ברית קדש שפגם, ונמשך לגיהנם על ידי דומה.

ביאור הדברים, יש ב' בחינות של תשובה: (א) תשובה מיראה, שזדונות נעשים לו כשגגות. (ב) תשובה מאהבה, שזדונות נעשים לו כזכויות (יומא 19:). והביאור הוא, כי מטרם גמר התיקון, כל עוד שצריכים כח הדין בעולם, בסו"ה והאלהים עשה שיראו מלפניו (קהלת ג'), נמצאת המלכות מחוייבת לקיים את הס"א עכ"פ בשיעור דנהירו דיק, כדי שלא יתבטלו הקליפות והס"א. וע"כ כל תיקונה של המלכות הוא בסוד ב' נקודין, רחמים ודין, אלא שהדין גניז וטמיר והרחמים באתגליא, כי ע"כ אית בה יראה, בסוד אילנא דטוב ורע, זכי בר נש הא טוב, לא זכי הא רע. (כנ"ל במאמר ב' נקודין) ונמצאת התשובה שאנו עושין במשך שתא אלפי שני, אינה אלא תשובה מיראה, שזדונות נעשים לו כשגגות, כי ע"י התשובה אנו מחזירים המלכות למדת הרחמים, והדין שבה נגנז לשיעור נהירו דיק, וחוטא דיק, כי המלכות עדיין מוכרחה להשאר במדת היראה, וע"כ נקראת תשובה מיראה. והאי חוטא דיק המוכרחה להשאר, נק' בשם שגגות, כי השוגג לפי עצמו אינו חטא, אלא השגגות מביאות את האדם לעבירות במזיד, כי אין אדם חוטא במזיד מטרם שנכשל מקודם באיזו שגגה, והנה כן הוא האי חוטא דיק הנשאר במלכות, כי אע"פ שנשאר כן אינו חטא, אמנם בסבת הדין הנעלם הוה אנו באים לידי זדונות, וז"ס שאמדו חז"ל מתחילה הוא כחוט השערה, דהיינו כהאי חוטא דיק, ואח"כ אם אין משמרים הברית כראוי נעשה כעבותות העגלה, כי מתגלה מדת הדין שבמלכות, וז"ס דדומה יתיב אפתחא דגיהנם, שהוא כח חוטא דיק, שהוא רק פתח, בסוד שמתחילה הוא כחוט השערה, ולפיכך נק' תשובתנו זו רק כמו שנתכפרו עונותינו ונעשו לשגגות, כי נשאר החוטא דיק, שיש בידו

להביאנו לידי מזיד. וענין בחינה ב' של תשובה שהיא מאהבה, שזדונות נעשים לזכויות (עין לעיל אות קכ"ו). וזה אמרו ובגין כך בעי לאסתמרא בר נש דלא יימא מלה, כדוד. דהיינו, שלא יאמר מלה, הגורמת לגלות מדת הדין שבמלכות כמו שעשה דוד, בגין דלא יכיל למימר לדומה, כי שגגה היא, כי אינו בטוח לשגגה תיכף לחזור בתשובה שיתכפר לו העון לשגגה כמה דהוה לדוד, ונצח ליה קב"ה בדינא. כי דוד שעשה הישר בעיני ה' כל ימי חייו, ולא היה לו שום חטא מימיו זולת בדבר אוריה, ועזרו תיכף לחזור בתשובה, ונעשה לו העון כשגגה, כמ"ש לולי ה' עזרתה לי כמעט שכנח דומה נפשי, אבל שאר בני אדם צריכים לפחד, שלא יוכלו לומר לפני המלאך כי שגגה היא, ויפלו בידי דומה לגיהנם.

וחבל את מעשה ידיך דא בשר קדש, ברית קדישא דפגום, ואתמשך בגיהנם על ידא דדומה: כי תיקון הברית קדש נק' מעשה ידינו, כמ"ש ומעשה ידינו כוננחנו, וסוד הנשמה הקדושה נקראת בשר קדש, בסו"ה ומבשרי אחזה אלוה (איוב י"ט, כנ"ל אות קל"א). שע"י גילוי הדין שבמלכות מתקלקל תיקון הברית, והנשמה נמשכת לגיהנם ביד דומה כנ"ל.

ובגין כך ומעשה ידיו מגיד הרקיע: המלים בגין כך, סובבות על כל המאמר דרב המנונא סבא שהביא לפנינו, שאחר שמתבאר בו היטב ענין תיקון הברית, הן בשכרו והן בענשו, ואשר משום זה נקרא תיקון הברית מעשה ידינו, הוא חוזר כאן לענינו, בביאור ענין גמר התיקון להאי יומא, שהשמים הוא החתך שנכנס לחופתו עם הכלה, (כנ"ל בביאור הכתוב השמים מספרים כבוד אלה), ואומר, ובגין כך, אומר הכתוב בגמר התיקון ומעשה ידיו מגיד הרקיע, כי אז יתגלה שכל אלו התקונים אינם מעשה ידינו, אלא מעשה ידיו, וזה מגיד הרקיע, שעליו נעשה הזוג הגדול בסוד רב פעלים ומקבצאל, (כנ"ל אות

ז"ך, דא בשר קדש ברית קדישא דפגים ואתמשך (1) בגיהנם על ידא (2) דדומה. קלט) ובג"כ (3) ומעשה ידיו מגיד הרקיע, אלין אינון חבריאי דאתחברו

מסורת הזהר

(1) לעיל קלא. (2) לעיל קלא. (3) לעיל קל.

בלילא זמלה

ית', שהוא העונש היותר גדול שבעולם. הרי שהרגשת טוב ורע בהשגחתו מסבבת עמה הרגשת שכר ועונש, כי המתאמץ שלא להתפרד מאמונתו ית' אע"פ שטועם רע בהשגחה, יש לו שכר, ואם ח"ו לא יעלה לו להתאמץ, יש לו עונש, כי נפרד מאמונתו ית'. ונמצא, שאע"פ שהוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים כולם, מ"מ נשאר זה נסתר ממרגישי טו"ר, כי בשעת הרע ניתן כח לס"א להעלים השגחתו ואמונתו, ובאים לידי העונש הגדול דפרודא, ונעשים מלאים הרהורים של כפירה, וכשחוזרים בתשובה, נמצאים כנגד זה שהם מקבלים שכר, ויכולים שוב להדבק בו ית'. אמנם מכח הנהגת שכר ועונש עצמה, הכין ה' שסוף כל סוף אנו זוכים על ידה לגמר התיקון, דהיינו שכל בני אדם ישיגו הכלים של הקבלה המתוקנים על מנת להשפיע נ"ר ליוצרים, בשיעור הכתוב כל פעל ה' למענהו (משלי ט"ו), כמו שנבראו מתחילתם כנ"ל. ואז יתגלה הזווג הגדול דעתיק יומין, ואנו באים לידי תשובה מאהבה, וכל הזדונות יהפכו לזכויות, וכל הרעות לטובות גדולות, ואז תתגלה השגחתו הפרטית בעולם כולו, דהיינו שכולם יראו, כי הוא לבדו עשה ועושה ויעשה כל אלו המעשים והפעולות שמקודם לכן, כי עתה אחר שכבר נהפכו הרע והעונש לטובות ולזכויות, תנתן האפשרות להשיג פועלים, כי כבר מתאימים הם למעשה ידיו ית', כי עתה ישבחו ויברכו אותו על אלו הרעות והעונשים המדומים בשעתם.

וזהו עיקר הקוטב של המאמר, כי עד עתה היו גם התיקונים נחשבים למעשה ידינו, כי ע"כ קבלנו עליהם שכר ועונש, אמנם בזווג הגדול של גמר התיקון יתגלה שהן התיקונים והן העונשים כולם הם רק מעשה ידיו כנ"ל. וזה אמרו ומעשה ידיו מגיד הרקיע כי הזווג הגדול שעל הרקיע יגיד, שהכל הוא מעשה ידיו, והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים כולם.

הסולם

מאמר

צ"ב). ומגיד, הוא ענין גילוי המשכת השפע, ודע, שזה כל ההפרש שיש בין עוה"ז ששלפני התיקון אל גמר התיקון, כי מטרם גמר התיקון נקראת המלכות בשם אילנא טוב ורע כנ"ל, שפירושו, כי המלכות היא סוד הנהגתו ית' שבעוה"ז, וכל עוד שהמקבלים לא באו לידי השלמה, שיוכלו לקבל שלמות הטבתו, שחשב עלינו במחשבת הבריאה, מוכרחה ההנהגה להיות בדרך טוב ורע, ושכר ועונש, כי כלי קבלה שלנו מלוכלכים עוד בקבלה עצמית המצומצמת מאוד במדתה, וגם מפרידה אותנו מהבורא ית', והטבה שלימה, בשיעור הגדול שחשב עלינו, איננה, אלא בבחינת השפעה, שהיא תענוג בלי שום גבול וצמצום, משא"כ הקבלה לעצמו, הוא מוגבל ומצומצם מאד, כי השביעה מבבה תיכף התענוג, וז"ס הכתוב כל פעל ה' למענהו (משלי ט"ז), דהיינו שכל הפעולות הנוהגות בעולם לא נבראו מתחילתן אלא להשפיע נ"ר אליו, ולפיכך נמצאים בני אדם משמשים בעסקי העולם בהיפך גמור ממה שנבראו מתחילתם, שהרי הקב"ה אומר כל העולם בשבילי נברא, דהיינו כל פעל ה' למענהו (משלי ט"ז), וכן כל הנקרא בשמי לכבודי בראתיו (ישעיה מ"ג), ואנו אומרים ההיפך ממש מקצה אל הקצה, כי אנו אומרים כל העולם אך בשבילנו נברא, ואנו רוצים לבלוע כל טוב העולם לבטננו להנאותינו, ולכבודינו, ולפיכך אין פלא מה שאין אנו ראוים עוד לקבל הטבתו השלמה, וע"כ מוטעמת לנו השגחתו ית' בבחינת טוב ורע, דהיינו בבחינת הנהגת שכר ועונש, כי זה תלוי בזה, ששכר ועונש מסובב מטוב ורע, כי כיון שאנו משתמשים בכלי הקבלה בהיפך ממה שנבראו, הרי אנו מרגישים בהכרח בפעולות שבהנהגה, שהם בחינת רע בעדנו.

כי חיק הוא זה, שלא יוכל הנברא לקבל רע מאתו ית' בגלוי, כי הוא פגם ח"ו בכבודו ית' שהנברא ישיגו כפועל רעות, כי אין זה מתאים לפועל השלם, וע"כ בעת שהאדם מרגיש רע, הנה באותו שיעור שורה עליו כפירה על השגחתו ח"ו, ונעלם ממנו הפועל

קלט) ובג"כ ומעשה ידיו וגו': ומשום זה, ומעשה ידיו מגיד הרקיע, אלו הם החברים

(ק) בכלה דא. ומארי קיימא דילה. מגיד (ר) ורשים כל חד וחד. מאן הרקיע. דא איהו (ט) הרקיע דביה חמה ולבנה וככביא ומזלי, ודא איהו (ת) ספר זכרון, איהו מגיד ורשים להו (כ) וכתוב להו, למהוי בני היכלא ולמעבד רעותהון תדיר.

מסורת הזהר

(ק) ת"ז תניו ד' צא. קכה. (ר) פקודי תתכו (ט) ב"א שצו חיי שרה עא ויצא שלב וישב קצח בהשמטות ה"א ד' רב. ד"י, שמות א וארא קל בשלח רסו יתרו קמו תרומה תשיו תתכו תתלו תתמו תתנד כי תשא י ויקהל כד רפו פקודי רכב תקג בהשמטות ה"ב ד' רעה. ד"י, ויקרא קלה פנחס סה שפה ואתחנן קס כי תצא סד קטו קיט ככד האוינו יד ת"ז תסיו. (ת) ויחי תרצג יתרו סג ויקהל ק תלו פקודי תקג. (א) שלח לך ד.

בליליא דכלה

הסולם

מאמר

מהשמש שהוא ז"א הנקרא הוי"ה. וענין קטנותה הוא. שהמלכות מתוקנת בסוד עשיה דאית בה טוב ורע שכר ועונש. (כמ"ט) לעיל באורן בדיבור הסמוך (ע"ה). ויש הבדל גדול בין: הוא, אל שמו. כי בשמו. שהוא המלכות באים הזווגים בזה אחר זה זמנין בחבורא וזמנין בפרודא ע"ש. אבל בגמר התיקון. דהיינו. בזמנא דכתיב בלע המות לנצח, הנה אז יהיה הוי"ה אחד ושמו אחד, כי שמו שהוא הנוקבא תשוב כאור הז"א ממש. דהיינו כולו טוב בלי רע כלל. ותתגלה בה השגחה פרטית כנ"ל. שז"ס והיה אור הלבנה כאור החמה.

החברים שנתחברו בכלה זו. נהיא המלכות. ע"י עסק התורה בליל שבועות (כנ"ל אות ק"ל) ובעלי אות ברית שלה הנקראים מעשה ידיו (כמ"ט ט). מגיד ורושם כל אחד ואחד (כמ"ט ט). מי הוא הרקיע. זה הוא הרקיע. שבו החמה והלבנה והכוכבים והמזלות. והוא נקרא ספר הזכרון. הוא המגיד. והרושם אותם. והכותב אותם. שיהיו בני היכל שלו. ושיעשה רצונם תמיד.

וע"כ בעת ההיא תקרא הנוקבא בשם ספר זכרון. כי המלכות נקראת ספר, בהיות כל מעשי בני העולם נרשמים בה. ויסוד דז"א נקרא זכרון, כי הוא זוכר מעשי עולם וחוקר כל יצורי קדם. שממנו מושפעים כולם. כנ"ל בסו"ה להאיר אל הארץ. ובשתא אלפי שני מטרים גמר התיקון. הרי ספר לבד וזכרון לבד דהיינו לזמנין בחבורא ולזמנין בפרודא. אבל בגמר התיקון. אינון תרין דרגין נעשות אחת. בסוד הוי"ה אחד ושמו אחד. ואז נקראת המלכות עצמה ספר זכרון, כי הם אחד ממש. שהרי אור הלבנה נעשה כאור החמה. (ועי' בזוהר ויקהל אות ק).

ביאור הדברים. יסוד דז"א. שבו נעשה הווג לגילוי כל הקומות ודרגין עלאין. שהן חמה ולבנה וככביא ומזלי, הוא נקרא רקיע. כמ"ש (בזוהר בראשית אות ת"ב). ויתן אותם ברקיע השמים, וכד כלהון קיימין ביה, כדון חדוותא דא עם דא, כדון סיהרא אזעירת נהורא מקמי שמשא, כל מה דנטיל בנין לאנהרא לה הה"ד להאיר על הארץ. פירוש. כל המאורות העלאין ניתנו ברקיע השמים, שהוא יסוד דז"א. וכלהון קיימין ביה, והוא מזדווג בחדוותא עם הנוקבא הנקראת ארץ ונותן לה כל אלו המאורות. שז"ס להאיר על הארץ. ואז נבחן שהמלכות קטנה מן השמש שהיא ז"א. אבל בגמר התיקון. רב יצחק אמר כתיב, והיה אור הלבנה כאור החמה, ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים וכו'. דהיינו שאז לא תהיה המלכות קטנה מז"א. אלא תגדל כמו הז"א בששת ימי בראשית. והז"א עצמו יעלה שבעתים כששת ימי בראשית. ושואל שם רבי יהודה ואימתי יהא דא, בזמנא דכתיב בלע המות לנצח, וכדון כתיב כיום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד ע"ש. פי' כי הרקיע. שהוא ז"א. הוא הוי"ה, הנקרא שמש, ושמו הוא הנוקבא המקבלת ממנו. הנקראת לבנה, ובשתא אלפי שני המקבלים מששת ימי בראשית לא נגלה להם כי הוא ושמו אחד. כי הלבנה קטנה

והוא אמרו מאן הרקיע, דא איהו הרקיע דביה חמה ולבנה וככביא ומזלי. דהיינו. יסוד הז"א שבו יוצאים כל המאורות שבעולם. וביה קיימין. והוא המשפיע אותם אל המלכות. בעת שהיא קטנה ממנו ואינה עוד בבחינת ה' אחד ושמו אחד. ודא איהו ספר זכרון, והוא עצמו יהיה ג"כ בחינת המלכות של גמר התיקון. שתהיה נקראת משום זה. ספר זכרון. כי אז תקבל המלכות כל בחינת הז"א. וזה הרקיע הנקרא זכרון, יקרא או ספר זכרון, דהיינו בחינת מלכות עצמה. הנקראת ספר, והזכרון

קמ) ב) יום ליום יביע אומר, יומא קדישא מאינון יומין עלאין דמלכא
משבחין לון לחברייא, ואמרינן, ההיא מלה דאמר כל חד לחבריה. יומא ליומא

מסורת הזהר

(ב) (תהלים יט) תרומה קצ קצה.

בליליא זכלה

הסולם

מאמר

מהמלכות, שהנהגה זו מכשירה אותנו סוף כל
סוף לתקן כלי הקבלה שלנו ע"מ להשפיע,
ולזכות לעונג ולטוב שחשב בעדנו. וכבר
הארכנו בזה בסמוך (בד"ה ובגין כך מעטנה
ידיו עש"ה). ונתבאר שם כי הרגשתנו הטורר
מסבבת ג"כ ענין שכר ועונש, כי הרגשת הרע
גורמת פרודא מאונתו ית' ע"ש. ונמצא שאם
האדם מתאמץ בעת הרגשתו הרעה שלא
לפגום אמונתו מחמת זה, ויוכל לשמור התורה
והמצוות בשלמות, הרי הוא מקבל שכר. ואם
חלילה אינו עומד בנסיון ומקבל פרודא, הוא
מתמלא בהרהורים רעים כמ"ש שם. ונודע
כי על הרהורים אלו אמרו חז"ל (עיין קידושין
מ.א), שהקב"ה מעניש עליהם כמו על מעשה.
שע"ז כתוב למען תפוש את בית ישראל בלבם.
גם נודע שצדקת הצדיק לא תצילנו ביום
פשעו, אכן זה רק בתוהה על הראשונות.
אמנם לפעמים מתגברים ההרהורים על האדם,
עד שתוהה ח"ו על ריבוי המעשים הטובים
שעשה, ואומד מה בצע כי שמרנו משמרתו
וכי הלכנו קדורנית מפני ה' צבאות, כי אז
נעשה רשע גמור, שהרי הוא תוהה על
הראשונות, והוא מאבד כל המע"ט שעשה
בהרהור רע זה. כמ"ש צדקת הצדיק לא
תצילנו ביום פשעו. ועכ"ז מועילה תשובה.
אבל אז נחשב כמתחיל לעבוד ה' מחדש,
וכקטן שנולד דמי, שהרי כל צדקתו מימים
שעברו חלפה ואינה.

והנה הנהגת טוב ורע גורמת לנו הרבה
פעמים עליות וירידות כנ"ל, כל אחד לפי מה
שהוא. ותדע שכל עליה נחשבת משום זה
ליום בפני עצמו, כי מסבת הירידה הגדולה,
שהיתה לו בינתים, בהיותו תוהה על
הראשונות, נמצא בעת עליה, שהוא כקטן
שנולד כנ"ל. הרי שבכל עליה הוא כמתחיל
מחדש לעבוד את ה', וע"כ נחשבת כל עליה
ליום מיוחד. ועד"ז כל ירידה נחשבת ללילה
מיוחד.

וזה אמרו יום ליום יביע אומר, יומא
קדישא מאינון יומין עלאין דמלכא. דהיינו,
בכל עליה שהיתה לו לאדם שנתדבק אז
ביומין עלאין של הקב"ה משבחין לון
לחברייא

והזכרון שהוא הרקיע, יהיה עמה אחד ממש,
בסו"ה ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

קמ) יום ליום יביע אומר : פירושו,
יום קדוש מאלו ימים העליונים של המלך,
דהיינו הספירות של ז"א הנקראות ימים,
משבחים את החברים, שעסקו בתורה בליל
שבועות, ואומרים כל אחד לחבירו, אותו הדבר
שאמר, וז"ש, יום ליום יביע אותו אומר,
ומשבח אותו. ולילה ללילה, היינו כל מדרגה
השולטת בלילה, היינו הספירות של המלכות
השולטת בלילה, משבחים זה לזה, אותה
הדעת שכל אחד מקבל מחבירו, וברוב שלמות
הם נעשו להם חברים ואוהבים.

ביאור הדברים, אחד שביאר, שמעשה
ידיו מגיד הרקיע, הוא ספר הזכרון הכתוב
במלאכי, הולך ומבאר הכתובים שלאחריו על
דרך שפרט הנביא שם את הכתוב בספר
הזכרון. כי אומר שם (מלאכי ג' י"ד) אמרתם
שוא עבוד אלהים, ומה בצע כי שמרנו משמרתו
וכי הלכנו קדורנית מפני ה' צבאות וכו' אז
נדברו ידאי ה' איש אל דעהו, ויקשב ה'
וישמע, ויכתב ספר זכרון לפניו, ליראי ה'
ולחושבי שמו, והיו לי אומר ה' צבאות ליום
אשר אני עושה סגולה, וחמלתי עליהם כאשר
יחמול איש על בנו העובד אותו, והנך מוצא
דחייא מלה דאמר כל חד לחבריה, שוא
עבוד אלהים ומה בצע כי שמרנו משמרתו
וכו', נכתבים בספר הזכרון ליראי ה' ולחושבי
שמו, כי ה' יחמול עליהם כאשר יחמול איש
על בנו העובד אותו, דהיינו רק ליום אשר
אני עושה סגולה, שהוא יום גמר התיקון.

וביאור הדברים, כי מטרם גמר התיקון,
דהיינו מטרם שהכשרנו את כלי הקבלה שלנו,
לקבל רק ע"מ להשפיע ג"ר ליוצרנו ולא
לטובת עצמנו, נקראת המלכות בשם אילנא
דטוב ורע, כי המלכות היא הנהגת העולם
לפי מעשה בני אדם, וכיון שאין אנו מוכשרים
לקבל כל העונג והטוב שחשב השי"ת בעדנו
במחשבת הבריאה, מטעם האמור לעיל בדיבור
הסמוך, ע"כ מוכרחים לקבל הנהגת טוב ורע
(דפו"י דף ח' ע"ב)

יביע ההוא אומר ומשבח ליה. (א) ולילה ללילה, כל דרגא ו דאשלים בליליא, משבח דא לדא, ההוא דעת פ דכל חד מחבריה, צ ובשלימו סגי אתעבידו לון חברין ורחימין. (קמא) (ז) אין אומר ואין דברים ו בשאר מילין דעלמא. דלא אשתמעו קמי

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ג) (תהלים יט) תרומה קצה. (ז) (שם) תרומה קצו. ו נ"א דשלים (אה"ל), ונ"א דשליט, ונ"א דאשלים ושלטי. פ נ"א דכל חד מחבריה ובחיימו סגי אתעביד לון חברין ורחימין (אה"ל). צ נ"א ובשלימו ורחימו. ר נ"א כשאר (אה"ל).

בליליא דכלה

הסולם

מאמר

בזה אחר זה, וגילו עליות ומדרגות נפרדות כל אחת מחברתה כנ"ל, נתקבצו עתה לקומת וווג אחד דם ונשא המאיר מסוף העולם עד סופו. וז"ס יומא ליומא יביע אומר, כי המלה ההיא הנ"ל שהפסיקה בין יומא ליומא נעשית עתה לשבח גדול, ומשבח ליה כי נעשה לזכות. וע"כ נעשו כולם יום אחד לה'.

לחברייא ואמרין ההיא מלח דאמר כל חד לחבריה. כי ע"י הזווג הגדול שבגמר התיקון יזכו לתשובה מאהבה, כי יגמרו תיקון כלי הקבלה, שיהיו רק ע"מ להשפיע נ"ד להשייט, ויתגלה לנו בווג הזה כל הטוב והעונג הגדול של מחשבת הבריאה, ואז נראה בעליל, כי כל אלו העונשים שהיו בימי הירידה עד שבאנו להרהורים לתהות על הראשונות, הם היו המטהרים אותנו, וגורמים ישדים לכל האושר והטוב, שהגיע לנו בעת גמר התיקון, כי לולא אותם העונשים הנוראים לא באנו לעולם לעונג ולטוב הזה, ואז הזדונות האלו נמצאים נהפכים לזכויות ממש. וז"ש יום ליום יביע אומר, שכל עליה ועליה שמטרם גמר התיקון, היא יום אחד מאינן יומין עלאין דמלכא, משבחין לון לחברייא. ונמצא עתה שהוא חוזר ומתגלה בכל הדרת שלמותו השייכת לאותו יום ומשבח לחברייא התמכין דאורייתא, עם ההיא מלה דאמר כל חד לחבריה, שהוא שוא עבוד אלהים ומה בצע כי שמרנו משמדתו, שהביאם אז לעונשים גדולים, כי עתה נהפכו לזכויות, שהרי כל שלמותו ואשרו של אותו יום לא היו יכולים להתגלות עתה באותו פאד והדר לולא העונשים ההם. וע"כ נחשבו דוברי המלות ההן, ליראי ה' ולחושבי שמו, כמו המע"ט האמיתים. וע"כ נאמר גם עליהם, וחמלתי עליהם כאשר יחמול איש על בנו העובד אותו. וז"ש יומא ליומא יביע ההוא אומר ומשבח ליה. כי כל הלילות האלו, שהם הירידות, היסורים והעונשים, שהפסיקו את דבקות ה', עד שנעשו ימים מרובים בזה אחד זה, הנה עתה אחר שגם הלילות והחושך שבינתים נעשו גם הם לזכויות ולמעשים טובים, ולילה כיום יאיר וחשכה כאורה, שוב אין הפסקות בינתים, ונמצאים מתחברים כל השתא אלפי שני ליום אחד גדול בלבר, ונמצאים כל הזווגים שיצאו (דסויי דף ה' ע"ב)

וז"ש ולילה ללילה כל דרגא דאשלים בליליא, משבח דא לדא, חהוא דעת דכל חד מחבריה: בי כל אלו המלים והיסורים, הנק' לילות, שבסבתם נעשו המדרגות פסקי פסקי בזה אחד זה, הנה עתה אחר שגם הם כיום יאירו, משום שנתקבצו כולם ונעשו לבית קבול אחד לדעת הגדולה הממלאת כל הארץ דעה את ה', נמצא שכל לילה בפני עצמו היה נשאר בחשכה אם לא היה בא עתה בקיבוץ אחד עם כל הלילות. כי כל לילה מקבל חלקו בדעת רק מתוך החיבור עם שאר הלילות. וע"כ כל לילה נבחן כי יחוח דעת לחברו כי לא היה מוכשר להדעת אלא בצירוף עם חברו, וז"ש כל דרגא דאשלים בליליא, דהיינו כל לילה שנשלם עתה להיות בית קבול לדעת ה', משבח דא לדא, נמצא שכל אחד משבח לחברו משום חהוא דעת דכל חד, שחלק הדעת שקבל כל אחד, הוא מחבריה, על ידי החיבור עם חברו הלילה, כי לא היה מקבלו אם לא בצירוף עם חברו, כי רק כולם יחד בקיבוץ נעשו ראויים לקבל הדעת הגדולה הזו. וזה אמרו ובשלימו סגי, אתעבידו לון חברין ורחימין, שבשלמות הגדולה שקבלו יחד, נעשו כל הלילות לרעים אהובים זה לזה.

קמא) אין אומר ואין דברים: היינו אומר ודברים משאר דברי העולם, שאינם נשמעים לפני המלך הקדוש, ואינו רוצה לשמוע

מלכא קדישא ולא ה) בעי למשמע לון. אבל הני מילי, (י) בכל הארץ יצא (ט) קום. עבדי * (ז) (ח) משיחא אינון מלין, (ט) מדורי עלאי ומדורי תתאי. מאלין (ז) (ח) אתעבידו

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ה) (אצית למליהו) אחרי מות סה בלק ולד. (ו) (תהלים (ט) תרימה קצו. (ז) תצוה קלה (משחתא). (ח) (לעיל אות סא סד.

דרך אמת (ט) פ"י דורש קום מלשון קו המדה. (י) פ"י מדה וקו. (כ) פ"י ממילי דחכמה.

מאמר

הסולם

בליליא וכלה

הגדול מכל הנשמות ומכל המעשים הטובים והרעים יחדיו שבגמד התיקון, נבחנת כמו קו ועמוד אור, המאיר מסוף העולם ועד סופו, שה"ס היחוד הגדול בסו"ה יחיה ה' אחד ושמו אחד (זכריה י"ד). וזה אמרו הני מילי היינו מילין דעלמא הנ"ל בדיבור הסמוך. בכל הארץ יצא קום כי הקומה היוצאת על הני מילי, שהם כל מיני יסודים ועונשים, מאירה מסוף העולם ועד סופו. דהיינו בכל הארץ.

לשמע אותם. אבל אלו הדברים בכל הארץ יצא קום. היינו שאלו הדברים עושים קו מדרי מעלה ודרי מטה. מאלו הדברים נעשים דקיעים, ומאלו הדברים מאותה התשבחה נעשה ארץ. ואם תאמר שאותם הדברים משוטטים בעולם במקום אחד. אומר הכתוב, ובקצה תבל מליהם.

ביאור הדברים, כי עד כאן דברנו מהעונשים והיסודים הנוראים ביותר, דהיינו הפירודא מאמונתו יתברך, ואומר כי גם העונשים והיסודים משאר מילין דעלמא, דהיינו מעבירות פרטיות ומיסודי גיהנם והיסודין הגופניים, וכדומה הממלאים כל העולם הזה, הנה גם הם מתקבצים ונכללים בזווג הגדול הזה, בסו"ה והיה כאשר שש ה' עליכם להיטיב אתכם ולהרבות אתכם כן ישיש ה' עליכם להאביד אתכם ולהשמיד אתכם וגו' (דברים כ"ח) כי כולם מתקבצים ונעשים לאור גדול ונהפכים לששון ולחדוה רבה. וז"ש אין אומר ואין דברים בשאר מילין דעלמא, שהם כל יסודי העולם הזה, ולא אשתמעו קמי מלכא, בהפכם לששון ולחדוה ולא בעי למשמע לון, שלא יתאוה לשמוע אותם. כי מתוך ההפכם לששון ולחדוה, הרי מלכא קדישא יחזור אחריהם ויתאוה לשמוע אותם. כלומר שזכר כל צער וכאב מהימים שעברו יגרום עתה בגמד התיקון חדוה ועונג רב. בסו"ה בימים ההם ובעת ההיא יבוקש את עון ישראל ואיננו (ירמיה נ'). כי בעת שיהפכו לזכויות, יעלו כל כך יתיארו דרוחא עד שיבוקשו העונות מימים שעברו, בכדי להתבדה עליהם, ולא ימצאו. כלומר, שידמה לנו כי אינם נמצאים עוד בצורתם האמיתית, כמו שהיו בימים שעברו, וז"ש ולא בעי למשמע לון דהיינו שאין אומר ואין דיבור שלא יחזור עליהם ברצון וחשק גדול לשמוע אותם, מפאת היותם עתה כולם לאורות קדושים ונאמנים.

ואמרו מדורי עלאי ומדורי תתאי. הוא ענין מאד נשגב ואתאמץ לבארו לפי האפשרות. כי יש לדעת, שאין סדר הזמנים בנצח כמו בעוה"ז, ונמצא, שבעת שחשב הש"י לברוא העולם, הרי כבר נבראו אצלו ית' כל הנשמות עם כל התנהגותן עד הגמרן בכל השלמות הנרצה מהן, כדי לקבל כל העונג והטוב שחשב עליהן להנהותן, כי אצלו ית' היהיה משמש לו כמו ההוה, ואין עתיד ועבר נוהגים בו. ובוה תבין מ"ש חז"ל (סנהדרין ל"ח): הראה לו הקב"ה לאדה"ד דוד דוד ודודשיו וכו' וכן למשה (כמ"ש) בזוהר פ' לך אות של"א, ויחי אות שש"ט. שלכאורה תמוה, כיון שעוד לא נבראו איך הראה אותם. אלא כמ"ש, שכל הנשמות וכל התנהגותן עד לגמר התיקון, כבר הן יצאו לפניו במציאות. והן נמצאות כולן בסוד גן העדן העליון. ומשם הן יורדות ובאות בהתלבשות הגופים בעוה"ז, כל אחת ואחת בשעתה, ומשם הראה הקב"ה אותן לאדה"ר ולמשה ולכל הכדאים לזה. והוא ענין ארוך לאו כל מוחא סביל דא, (וכבר הרחבתי בזה בספרי פנים מסבירות ענף א'). וז"ש מ"ש בזוהר (תרומה אות קס"ג) כגזונא דאינון מתיחדין לעילא ברזא דאחד אוף הכי איהי אתיחדת לתתא ברזא דאחד כי קומת הזווג הגדול שבגמר התיקון, בסו"ה יהיה ה' אחד ושמו אחד, הנה כבר יצאה לעילא קומה זו, מכל הנשמות ומכל המעשים שבעולם, שיבראו עד גמר התיקון, דהיינו

רקיעין, (ז) ומאלין ארץ ת מההיא תושבחתא. ואי תימא, דאינון מלין באתר חד. משטטא בעלמא, (ט) בקצה תבל מליהם.
 קמב) וכיון א דאתעבידא רקיעין מנהון, מאן שריא בהון, הדר ואמר
 י. לשמש שם אהל בהם, ההוא שמשא קדישא שוי מדוריה ב ומשכניה בהו,
 ואתעטר בהו.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ט (תהלים יט) תרומה קצו. י (שם) שם קצה. ת נ"א בההיא ו יא מההוא. א נ"א דאתעביד. ב נ"א ומשכניה ואתעטר בהו כצ"ל (אה"ל).

דרך אמת ל) ומאלין ארץ פ"י משאר מילי דאורייתא דמחשין.

כלילא דכלה

הסולם

מאמר

שמים חדשים לדרי מעלה. ורק הזהר הנמשך מהרקיע ולמטה. הוא המקובל למדורי תתאי. ונקרא ארץ חדשה (כנ"ל אות ס"ד ד"ה שאר ע"ש). וזה שמסיים מההיא תושבחתא, כלומר, שדרי מטה משיגין רק בחינת תושבחתא והזהר הנמשך משמים לארץ. וז"ש, ואי תימא דאינון מלין באתר חד, מאחר שנתבאר שהווג נעשה כדרך כל הווגים, שמהרקיע ולמעלה נמשך אל מהרקיע ולמטה, א"כ אפשר לטעות ולומר שהוא רק בחינת קו דק העולה בסוד מקום אחד, כמו שנזכר במעשה בראשית, יקוו המים אל מקום אחד דהיינו רק לפנימיות העולמות. המגיע רק לישראל בלבד, ולא לחיצוניות העולמות. (ע"י בווהר בראשית א' אות ר"ח): ואומר שאינו כן, אלא משטטא בעלמא, שהוא משוטט וממלא את העולם, מסוף העולם עד סופו, דהיינו בקצה תבל מליהם, כלומר, אפילו לחיצוניות העולמות, שמגיע גם לאומות העולם, בסו"ה ומלאה הארץ דעה את ה' (ישעיה י"א).

דהיינו מבחינת נצחיותו ית', שכל העתיד משמש לו כהוה, ונמצא עמוד האיר הזה המאיר מסוף העולם ועד סופו שיאיר בגמר התיקון. כבר הוא עומד כן בגן העדן העליון ומאיר לפניו, כמו שיתגלה לנו בגמר התיקון. וזה שאומר שם, חד לקבל חד קודשא בריך הוא אחד, כי לעת גמר התיקון יאירו ב' הקומות חד לקבל חד, ואז יהיה ה' אחד ושמו אחד. וזה אמרו, עברי משיחא אינון מילין, מדורי עלאי ומדורי תתאי, משיחא פ"י קו. המאיר מדורי עלאי ומדורי תתאי, דהיינו חד לקבל חד, כי אותה הקומה מאירה מדורי עלאי, שהם הנשמות כולן. הנמצאות בגן העדן העליון. ומאירה מדורי תתאי, שהם כל הנשמות אחר עברן בפועל בהתלבשות הגוף בעוה"ז ובאו לגמר התיקון. כלומר שאותם ב' הקומות מאירות בגמר התיקון יחד, ואז מתגלה יחודו ית' בסוד ה' אחד ושמו אחד.

הנה משמיענו לבל נטעה לחשוב, שעמוד אור זה המאיר בג"ע העליון, נמשך ומאיר בגמר התיקון בעוה"ז. לזה אומר שאינו כן. אלא מאלין אתעבידו רקיעין, כי קומה זו יוצאת על היסוד דו"א הנקרא רקיע, (כנ"ל אות קל"ח), ולפיכך יש עדיין ההבחן הזה שבכל הווגים, אשר הקומה יוצאת תחילה מהרקיע ולמעלה, ואח"כ היא מאירה אל המקבלים מרקיע ולמטה, אשר הקומה היוצאת מרקיע ולמעלה נקראת שמים, והקומה המקובלת מרקיע ולמטה נקראת ארץ. וזה אמרו שבעת שקו האור מתיחד מדורי עלאי ומדורי תתאי, נשאר עוד ההבחן מג"ע העליון אל דרי העולם הזה, כי קומת הווג היוצאת מהרקיע ולמעלה מקבלים דרי ג"ע העליון, כי מאלין אתעבידו רקיעין, דהיינו

קמב) וכיון דאתעבידא וכו': וכיון שנעשו מהם רקיעים מי שורה בהם. חזר ואמר, לשמש שם אהל בהם. איתו השמש הקדוש, שהוא ז"א, שם מדורו ומשכנו בהם, ונתעטר בהם.

פירוש. שואל מאחר שאומר שהעמוד דנהורא יוצא מהרקיע ולמעלה, ומהרקיע ולמטה לא נמשך רק תושבחתא מנהון, א"כ יש לשאול, מאן משמש בהאי עמודא דנהורא. וז"ש מאן שריא בהון. ומשיב כי הו"א הנקרא שמשא הוא המתעטר ושם משכניה בעמודא דנהורא הזה. כי הוא מתעטר בהאי עמודא כמו תחת חופה

קמג) כיון דשרי באינן רקייעין ואתעטר בהו, כדין, ו) והוא כחתן יוצא מחיפתו, חדי ורהיט באינן רקייעין, נפק מנייהו, ועאל ורהיט גו, מגדלא חדא אחרא, באתר אחרא. (ט) מקצה השמים מוצאו, ודאי מעלמא עלאה, ג נפיק ואתיא, דאיהו א קצה השמים לעילא. ותקופתו, מאן תקופתו, דא קצה השמים לתתא דאיהי תקופת השנה דאסחרא לכל ד סיפין. ואתקשרת מן השמים עד רקייעא דא. קמד) ו) ואין נסתר מחמתו דההיא תקופה דא, ותקופה דשמשא דאסחר בכל סטרא. ואין נסתר, לית דאתכסי מניה מכל דרגין עלאין, דהוו כלהו מסחרן

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(כ) (תהלים יט) תרומה קצט בהעלותך ד כי תצא ע ג נ"א נפק. צ"ל נפק ואתא (אה"ל). ד נ"א שייפין. ת"ז בהשמטות ת"ו ד' קמד : ז) שלח לך קנא לעיל פח. ט) (תהלים יט) תרומה רא בהעלותך ג. ו) תרומה רנח לעיל ז. ס) (תהלים יט) תרומה רב.

מאמר

הסולם

בליליא דכלה

השנה דקצה השמים דלתתא. וז"ש דאסחרא לכל סיפין, סיפין פירושו סופין. דהיינו סיומין. כי תיקון זה גומר לתקן כל בחינות הסיומין שיש במלכות. ובוה אתקשרת מן השמים עד רקייעא דא, כלומר, שהמלכות מקבלת הארת קצה השמים מעילא עד רקייעא דא של הז"א.

חופה, כי אהל פירושו חופה ממעל לו. והו לשמש שם אהל בהם.

קמג) כיון דשרי באינן וכו' : כיון. שז"א, שורה באותם הרקייעים, ומתעטר בהם. אז, והוא כחתן יוצא מחופתו, הוא שמח ורץ ברקייעים אלו, ויוצא מהם, ונכנס ורץ לתוך מגדל אחר אחר, במקום אחר. מקצה השמים מוצאו. ודאי מעולם העליון יוצא ובא, שהוא קצה השמים למעלה. דהיינו בינה. ותקופתו, מי הוא תקופתו. הוא קצה השמים למטה, דהיינו מלכות. שהיא תקופת השנה הסובבת לכל הסיומין, ונקשרה מן השמים עד הרקייע הזה.

קמד) ואין נסתר מחמתו : היינו, שאין נסתר מחמתו מאותה תקופה. שהיא תקופת השנה הנ"ל, ומתקופת השמש הסובב בכל צד. ואין נסתר, פירושו, שאין מי מכל המדרגות העליונות שתסתר ממנו, שהיו כולן סובבות ובאות אליו, וכל אחת ואחת אין מי שתסתר ממנו. מחמתו, פירושו, שמתחמם ושב אליהם אל החברים בשעה שהם בתשובה שלמה. כל השבח הזה, וכל הערך הזה, הוא בשביל התורה שעסקו. שכתב, תורת ה' תמימה. עלויא פירושו ערך, מלשון, דפליג בעלויא (קדושין מ"ב).

פירוש. רומז כאן לסוד גדול ונורא. והוא יציאת החמה מנרתיקה, דהיינו מחופתה, כי אחר שנעשה הזווג הגדול באינן רקייעין, בסוד החופה, הוא יוצא מאינן הרקייעין למגדלא חדא אחרא באתר אחרא דהיינו, במקום המלכות, הנקראת מגדול עוז שם ה'. כי אז עולה המלכות למעלה ומתיחדת עמו ברזא דאחר.

פירוש. כי לאחר הזווג הגדול הזה נעשה כיוסיו והעלם לכלהו נהורין עלאין (כנ"ל אות צ"ד עש"ה). וע"כ צריכין לזווג החדש הזה בהאי מגדלא חדא בסוד ותקופתו על קצותם, שהוא חזור ומגלה כל נהורין עלאין דאתכסי בסבת ביטול הב"ן מטרם עלייתו לס"ג כנ"ל ע"ש. וז"ש ואין נסתר מחמתו דההיא תקופה דא ותקופה דשמשא דאסחר בכל סטרא, כי הזווג הזה תקופת השמש עם תקופת השנה הנ"ל, מתקן את הסיפין דמלכות מכל סטרא. דהיינו מכל הבחינות. עד שהוא מספיק לתיקון השלם, שיעלה הב"ן וישוב להיות ס"ג. שהוא תיקון שלם

והנה סיום המלכות נק' תקופת השנה, שמטרם התיקון היו נאחזות שם הקליפות הנקראות קץ הימים. (כמ"ש בזהר בא אות ז"א). ועתה אחר גמר התיקון צריכים עוד לתקן הבחינה הזאת במיוחד, וזה נעשה ע"י יציאת החמה מנרתיקה, בסו"ה והוא כחתן יוצא מחופתו, ומאיר ובא כמגדלא חדא שהוא המלכות כנ"ל, ואז ישיש כגבור לרוץ אורח. כי הוא רץ בהאי מגדלא ותקופתו על קצותם, כי הוא מאיר מקצה השמים לעילא עד כל הסיומין שבמלכות, כדי לתקן האי תקופת (דפו"י דף ט' ע"א)

ואתיין לגביה, וכל חד וחד לית מאן דיתכסי מיניה. מחמתו, בשעתא דאתחמם, ותב לגבייהו בתיובתא שלים. כל שבחא דא וכל עלויא דא, בגין אורייתא הוא, דכתיב (ו) תורת ה' תמימה.

קמה) שית זמנין כתיב הכא ה', ושית קראי מן (ג) השמים מספרים עד תורת יי' תמימה, ועל רזא דא כתיב בראשית, הא שית אתוון. ברא אלהים

מסורת הזוהר

(ט) (שם) לך שנו וישב קכ יתרו שעה משפטים תנו תרומה רג בהשמשות ח"כ ד' רעז : (ד"ק) צו לא קדושים מא בהעלותך טז ת"ז בהקדמה ד' ד : תנ"ה ד' סט. ת"ע ד' קה : (ג) (שם) לעיל אות ככו.

מאמר

הסולם

בליליא זכלה

בראשית שהן כבר כוללות כל מציאות שמים וארץ בסוד שית אתוון שבהם, אלא עוד לא נודעו, כי ע"כ מרומזין רק באתוון בלי שום צירופי מילים. ואח"כ יש שית תבין שהם: ברא, אלהים, את, השמים, ואת, הארץ. וכאן באה לכלל גילוי מה שכלול במלת בראשית, כי הם השמים והארץ ומלואם. ועד"ז יש להבין את השית קראי שיש מן השמים מספרים עד תורת ה' תמימה, שהוא עדין תחילת הגילוי של גמר התיקון דהיינו עוד בבחינת אותיות, ע"ד השית אתוון שבמלה בראשית. והגילוי הגמור של גמר התיקון מתחיל מתורת ה' תמימה ולהלן, שיש שם שית שמהן, שכל שם מורה על השגה, להורות שרק אחר התיובתא שלימתא. בסו"ה ואין נסתר מחמתו, אז מתגלים כל צירופי התבין שהיו בזווג הגדול בגמר התיקון. דהיינו השית שמהן.

וזה אמרו ועל רזא דא כתיב בראשית, הא שית אתוון. ברא אלהים את השמים ואת הארץ, הא שית תבין. על סוד השית קראי ושית שמהן הנ"ל. כתוב בתורה שית אתוון בבראשית, ששם שמים וארץ נעלמים. ובהשית תבין באו לידי גילוי, דהיינו ברא, אלהים, את, השמים, ואת, הארץ. כן השית קראי שמהשמים מספרים עד תורת ה' תמימה עוד לא נגלה הזווג הגדול דגמר התיקון על בוריו, אלא אח"כ, אחר הכתוב אין נסתר מחמתו, נגלו שית שמהן, אשר בשית שמהן אלו בא כל הגילוי הגדול של גמר התיקון על בוריו ושלימותו. וז"ש קראי אחרנין לקבל שית זמנין ה', דהיינו שית שמהן הוי"ה, כי הפסוקים הכתובים אחרי ואין נסתר מחמתו עד סוף המזמור רומזים כנגד השית שמהן שכתוב בהם. ונמצא אשר שית קראי בגין שית אתוון דהכא, שית שמהן בגין שית תבין דהכא, דהיינו כמבואר, ששית

שלם מכל הבחינות, אשר אחר זה ואין נסתר, לית דאתכסי מניה מכל דרגין עלאין כי כלהו דרגין ונהורין עלאין חוזרים להתגלות בתכלית הגילוי דהוון כלהו מספרין. ואתיין לגביה וכל חד וחד לית מאן דיתכסי מניה כי כלהו דרגין ונהורין חוזרים ובאים לו לאט לאט עד שאין דבר נעלם ממנו.

וז"ש, מחמתו, בשעתא דאתחמם ותב לגבייהו בתיובתא שלים: כלומר, שאין גילוי האמור נעשה ברגע אחד, כי תקופת השמש הולכת ומאירה עד שיתחמם בשיעור מספיק לתיובתא שלים, ע"ד שאמרו חז"ל שהרשעים נידונים בו וצדיקים מתרפאים הימנו. ואז זוכים לגילוי הגדול האמור.

קמה) שית זמנין כתיב וכו' : שש פעמים כתוב כאן הוי"ה, וששה פסוקים הם מן השמים מספרים עד תורת ה' תמימה (תהלים י"ט) ועל סוד זה כתוב, בראשית, שבו שש אותיות. ברא אלקים את השמים ואת הארץ, הן שש מלים. המקראות האחרים, שמן תורת ה' תמימה עד הנחמדים מזהב הם רק כנגד שש פעמים הוי"ה שכתוב בהם, אבל ששה הכתובים שמן השמים מספרים עד תורת ה' המקראות שמן השמים מספרים עד תורת ה' תמימה, הם בשביל שש אותיות שבכאן, שבמלה בראשית. וששת השמות, הם בשביל שש המלים שבכאן, שהם ברא אלקים את השמים ואת הארץ.

ביאור הדברים, נודע שכל דרגא הנגלית בעולמות, הנה תחילה באה בבחינת אותיות, שאז עדיין לא נודעה, ואח"כ באה בצירופי תיבות, ואז נודעת המדרגה מה שיש בה. ע"ד שנתבאר לעיל בסוד רי"ו אותיות, וע"ב תיבין. (אות קט"ז) וז"ס שית אתוון שבמלת

את השמים ואת הארץ, ה הא שית תיבין. קראי אחרנין לקבל שית זמנין ה',
שית קראי בגין שית אתוון דהכא, שית שמהן בגין שית תבין דהכא.
קמו) עד דהוו יתבי, עאלו רבי אלעזר בריה ור' אבא, ו אמר לון : ודאי
(אנפי שכינתא אתיין, ועל דא ר) פניאל קרינא לכו, דהא חמיתון אנפי שכינתא
אפין באפין, והשתא דקא ידעתון וגלי לכו קרא דובניהו בן יהודע, ודאי דמלה
דעתיקא קדישא איהו, וקרא דאבתריה, וההוא דסתים מכלא אמרו.
קמו) והאי קרא איהו באתר אחרא כגוונא דא. פתח ואמר והוא הכה

מסורת הזהר

(א תרומה תרס. ר) פנחס תפכ.

חלופי גרסאות

ה הא שית תבין אחרנין לקבל שית זמנין ה' שית
קראי בגין אינון אתוון דהכא וכו' כצ"ל (אה"ל). ו אמרו
ודאי אנפי שכינתא קא אתיין כצ"ל (אה"ל).

מאמר

הסולם

בליליא הכלה

בן יהודע, כי רמו להם שהם כבר זכו לשית
קראי דהשמים מספדים, והם כבר בשית
שמהן דבקראי אחרנין. כי כבר נודע להם
בגלוי נשמת בניהו בן יהודע. כי בזמן
שהשיגו נשמת בניהו בן יהודע ע"י ההוא
פייטא, עוד לא היתה השגתם נודעת. כי
היו אז בסוד שית קראי, כי ע"כ עבר עליהם
האי אודחא דנסין ואתוון. אבל עתה נודעת
להם נשמת בניהו בגלוי. וזה אמרו והשתא
דקא ידעתון וגלי לכו קרא דובניהו בן
יהודע. וזה אמרו ודאי דמלה דעתיקא
קדישא איהו וקרא דאבתריה, כי נשמת
בניהו בן יהודע ה"ס מלה דעתיקא, דהיינו
הווג הגדול דעתיק יומין, שזה ידעתין גם
אז, אבל עתה נודע לכם כי גם קרא
דאבתריה, שהוא הכה את שני אריאל
מואב וגו' והוא הכה את האיש המצרי
וגו', שכל אלו קראי הם ג"כ מלה דעתיקא.
וההוא דסתים מכלא אמרו, דהיינו עתיק
יומין שהוא סתים מכלא.

ששית קראי מן השמים מספרים עד תורת
ה' תמימה, הם כמו שית אתוון דבראשית
שאינו מגולות בשלמות. ושית שמהן
שבכתובים מתורת ה' תמימה עד הסוף הם
כמו שית תבין, ברא אלהים את השמים
ואת הארץ, שכאן באו על שלמותם. ובא
להשמיענו, שבשית קראי עוד לא נודעה
מדגתם, והם כמו שית אתוון דבראשית,
אלא אחר השית קראי, בקראי אחרנין
שבהם שית שמהן, אז באו לגילוי הנרצה.

קמו) עד דהוו יתבי וכו' : בעוד שהיו
יושבים, נכנסו רבי אלעזר בנו ור' אבא. אמר
להם, ודאי פני השכינה באו, ועל כן קראתי
אתכם פניאל (כנ"ל. אות קי"ט) שהוא
אותיות פני אל. כי ראיתם פני השכינה פנים
בפנים, ועתה, שאתם יודעים, וגילה לכם
המקרא של בניהו בן יהודע, ודאי שהוא דבר
של עתיקא קדישא, שה"ס הכתר, וכן המקרא
שלאחריו, והוא הכה את האיש המצרי, ואותו
הסתום מכל, אמרו. שהוא עתיקא קדישא.

פירוש. סובב על הענין ההוא דטעין חמדי
שגילה להם לרבי אלעזר ור"א את נשמת
בניהו בן יהודע, שקרא ד"ש להם משום
זה בשם פניאל, (לעיל אות קי"ט). שנשמת
בניהו בן יהודע, היא ממש קומה זו העתידה
להגלות בגמד התיקון, כמ"ש שם. וע"כ קרה
גם להם ענין הכיסוי והעלם לכלהו נהורין
עלאין (כנ"ל אות קי"ג) כמ"ש כאן בזווג
דתקופת השמש בתקופת השנה, עד דמטי לר"ש
בן לקוניא וחמי לר"ש תמן, שאז זכו שוב
לכלהו נהורין כמ"ש שם. וז"ש להם ד"ש כאן
והשתא דקא ידעתון וגלי לכו קרא דובניהו
(דט"י דף ס' ע"א)

קמו) והאי קרא איהו וכו' : והמקרא
הזה, והוא הכה את האיש המצרי, הוא מתבאר
במקום אחר, דהיינו במדרגה אחרת, כאפן הזה.
פתח ואמר, והוא הכה את האיש המצרי איש
מדה חמש באמה. והכל הוא סוד אחד. המצרי
הזה, הוא אותו הנודע, שעליו כתוב, גדול מאד
בארץ מצרים בעיני עבדי וגו'. כי הוא גדול
ויקר, כמו שגילה הזקן ההוא (לעיל אות צ"ט).

פירוש. האי קרא שביארו דב המנונא
סבא, דהיינו והוא הכה את איש מצרי
איש מראה וכו', הוא מתבאר במדרגה אחרת
באופן

את האיש המצרי איש מדה חמש באמה, וכלא רזא חדא איהו, (ט) האי מצרי
ההוא דאשתמודע, גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי וגו', רב ויקירא, כמה
דגלי ההוא סבא.

קמח) והאי קרא (ז) במתיבתא עלאה אתמר, איש מדה כלא חד, איש
(ט) מראה ואיש מדה כלא חד, בגין דאיהו (ח) שבת ותחומא. דכתיב (ט) ומדותם
מחוץ לעיר, וכתיב (י) לא תעשו עול במשפט במדה, ועל דא איש מדה איהו.
ואיהו ממש איש מדה, איהו ארכיה (יא) מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא. אדם
הראשון הכי הוה. ואי תימא, הא כתיב חמש באמה. אינון (יב) חמש באמה מסייפי
עלמא עד סייפי עלמא הוה.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ז) בהשמות ח"ב ד' רעד. (ד"י) בהר עד שלח לך
קיא קמב רד בלק יט כה שמג סנחס תשעג כי תצא
סו ר"ז? בהקדמה יא. ז"ח בראשית אות תשסט יתרו לו תק"ח ד' צו: לעיל נה נג. (ט) לעיל אות ק.
(ת) לעיל אות פא. א) (במדבר לה) ויקהל רמב. ב) (ויקרא יט) ספרא דצניעותא ע קדושים צו ת"ז ת"ע
ד' קכת: ג) במדבר א.

דרך אמת (ט) אותו הידוע ולכן נאמר המצרי בה' הידיעה והוא משה רבינו ע"ה. נ) גליון ה' באמה
מסייפי עלמא וגו' אפשר שדורש אמה בהפוך מאה וכן כתבו ז"ל והפוכא דמאה אמה וכו'
וכן בפר' קרח קעט א' אמה באותיות מאה אינון וכו'.

מאמר

הסולם

בליליא דכלה

באופן אחר, דהיינו ע"פ הלשון שבדברי הימים,
כמ"ש והולך.
והוא חכה את האיש המצרי וכו'

וכלא רזא חדא איהו: ב' הכתובים הם סוד
אחד. כי (בשמואל ב' כ"ג) כתוב והוא חכה
את איש מצרי איש מראה, וכאן בדברי
הימים כתיב, והוא חכה את האיש המצרי
איש מדה חמש באמה, הנה שניהם סוד
אחד, וקאי על משה, וענין שינוי הלשון,
מבאר לפנינו.

והנה איש מראה הוא המדרגה דמשה.
שעליו נאמר, ולא קם עוד נביא בישראל כמשה
(דברים ל"ד). שה"ס ומראה ולא בחידות
(במדבר י"ב). ואיש מדה, קאי ג"כ על סוד
המראה, אלא בסוד המדה דהאי מראה. כי
סוד המדה דהאי מראה הוא מסוף העולם עד
סופו. ומראה ומדה דומים לשבת ותחום שבת.
שתחום שבת הוא קצה המדה דשבת. אלא
בשתא אלפי שני, מדת התחום שבת מצומצמת
רק על אלפים אמה. ואחר גמר התיקון יהיה
תחום שבת מסוף העולם עד סופו. שהוא
סוד והיה ה' למלך על כל הארץ (זכריה י"ד).
ו"ש, איש מראה ואיש מדה כלא חד
בגין דאיהו שבת ותחומא. דכתיב ומדותם
מחוץ לעיר, וכתיב לא תעשו עול במשפט
במדה. הרי שענין מדה הוא קצה הגבול של
הדבר, כן איש מדה מורה על קצה הגבול
של שבת לאחר גמר התיקון. שהוא מסוף
העולם ועד סופו.

קמח) והאי קרא במתיבתא וכו':
והמקרא הזה, נשנה בישיבה העליונה. איש
מדה, הכל אחד. איש מראה ואיש מדה, הכל
אחד. משום שהוא שבת ותחום שבת. שכתוב,
ומדותם מחוץ לעיר. וכתוב לא תעשו עול
במשפט במדה. ועל כן איש מדה הוא. והוא
ממש איש מדה, ארכו הוא מסוף העולם ועד
סוף העולם. כן היה אדם הראשון. ואם תאמר,
הרי כתוב, חמש באמה. חמש באמה אלו, מסוף
העולם עד סוף העולם היו.

ח"ש, ואיהו ממש איש מדה: איש
מדה פירושו בעלה דהאי מדה ממש. כלומר,
שאין המדה שולטת עליו, אלא הוא השולט
על המדה ועושה אותה ע"פ חשקו וחפצו.
ח"ש

פירוש. הוא מתיבתא דקב"ה, שעל בני
מתיבתא זו אמר ר"ש ראיתי בני עליה והם
מועטים (סוכה מ"ה:). ויש מתיבתא תתאה,
והוא מתיבתא דמט"ט. ואומר, שהאי קרא
(דפו"י דף ט' ע"א)

(קמט) וביד המצרי חנית, כד"א כמנור אורגים, דא (n) מטה האלהים דהוה בידיה, חקיק בשמא גליפא מפרש, בנהירו דצרופי אתון, דהוה גליף בצלאל ומתיבתא דיליה, דאקרי אורג, דכתיב (ז) מלא אותם וגו', חרש וחשב ורוקם וגו'. וההוא מטה הוה נהיר (n) שמא גליפא בכל סטרין בנהירו דחכימין דהוּו מגלפין שמא מפרש (o) בארבעין ותרין גווני. n וקרא מכאן ולהלאה, כמה דאמר, זכאה חולקיה.

(קנ) תיבו יקרין תיבו, ונחדש תקון (c) דכלה בהאי ליליא. דכל מאן דאשתתף בהדה בהאי ליליא. יהא נטיר עילא ותתא כל ההיא שתא, ויפיק שתא

חלופי גרסאות

ח נ"א דקרא.

מסורת הזהר

(ד) (דה"א יא) לעיל קא. (ה) לעיל אות פו. (ו) סקודי סט פג לעיל כ. (ז) (שמות לה). (ח) סקודי תשעט. (ט) צו קס אחרי מות שפן בהר יז סנחס תתמ ואתחנן סג ר"ז תלוי ד' עח. ז"ח ד' מה. סח : (י) לעיל קכה.

בליליא דכלה

הסולם

מאמר

האלהים בשם מנור אורגים, על שם בצלאל הנקרא אורג, ומנור כמו מאור, ואורג הוא בצלאל. לרמוז שהמאור של צדופי יתיון דשם המפורש היה בבחינת המאור של השם המפורש דחקיק בצלאל. וז"ש, בנהירו דצרופי אתון דהוה גליף בצלאל, וכו'.

והנה מטרים גמר התיקון לא היה המטה מאיר מכל סטרין, שהדי היה בו הפרש בין מטה אלהים למטה משה, ובמטה משה כתוב, שלח ירך ואחוז בזנבו, ויהי למטה בכפו. הדי שלא היה מאיר מכל סטרין. אמנם לאחר גמר התיקון, הוא מאיר מכל סטרין. וז"ש וההוא מטה הוה נהיר שמא גליפא בכל סטרין, בנהירו דחכימין דהוּו מגלפין שמא מפרש כמ"ב גווני. כי השם המפורש, שהיה חקוק במטה היה מאיר בכל סטרין, דהיינו בבחינת בלע המות לנצח (ישעיה כ"ה) כנ"ל. וע"כ היה מאיר מכל הצדדים בשוה, והאוד של השם שהיה חקוק במטה, היה בסוד נהירו דחוכמתא דשם מ"ב.

(קנ) תיבו יקרין תיבו וכו': שבו יקדים, שבו ונחדש תקון הכלה בלילה זה, שכל מי שמתחבר עמה בלילה הזה, יהיה נשמר, כל אותה השנה, למעלה ולמטה, ויוציא שנתו בשלום. עליהם כתוב, חזנה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם טעמו ודאו כי טוב ה'.

יש בזה ב' פירושים ששניהם יחד אמיתיים. (עיי' לעיל אות קכ"ה) וכן הוא בפירוש של ויפיק שתא בשלום. ולפי הפירוש הא' המובא שם הוא כפשוטו, שמתוך שיום מתן

וז"ש אדם הראשון חכי הוה : היינו מקודם שחטא בעצה"ד, שהיה ארכו מסוף העולם עד סופו (חגיגה י"ב). ומאיר מסוף העולם עד סופו, כמדת תחום השבת שלאחר גמר התיקון.

אינון חמש באמה מפיסי עלמא עד פייסי עלמא הוה : כי אלו חמש באמה הי"ס ע"ס, אשר עיקרון הן רק כח"ב תו"מ (כנ"ל במראות הסולס אות א' ד"ה אמנס) שלאחר גמר התיקון הן יתפשטו מסוף העולם עד סופו.

(קמט) וביד המצרי חנית : הוא כמו שאתה אומר כמנור אורגים, שזהו מטה האלקים שהיה בידו, המפותח בשם החקוק והמפורש בהארת צירופי האותיות, שחקק בצלאל והישיבה שלו, שנקראת אורג, שכתוב, מלא אותם וגו'. חרש וחושב וגו' ובשש וארג. והמטה ההוא היה מאיר בו השם החקוק בכל הצדדים, בהארת החכמים שהיו חוקקים את השם המפורש בארבעים ושנים בחינות. והמקרא שמכאן ולהלאה הוא כמו שביאר הזקן לעיל, אשרי חלקו.

פירושו, סוד הצירופים של האותיות לשמות הקדושים נקראים מעשי אורג, בדומה לאורג האורג החוטים לבגד, כן מצטרפות ומתחברות האותיות לתבות של שמות הקדושים, שפירושו השגות קדושות, ואומד שבמטה האלהים שהיה ביד משה, חקיק, אותם צירופי האותיות של השם המפורש, דחקיק בצלאל ומתיבתא דיליה במלאכת המשכן, ולזה נקרא מטה

בשלם. עלייהו כתיב (ז) חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם (ח) טעמו וראו כי טוב יי'.

מאמר שמיא וארקא

קנא) פתח ר"ש ואמר, (ט) בראשית ברא אלהים. האי קרא אית לאסתכלא ביה, דכל מאן דאמר אית אלהא אחרא. אשתצי מעלמין, כמה דאתמר (י) כדנה תאמרן להום אלהיא די שמיא וארקא לא עבדו, (יא) יאבדו מארעא ומן תחות שמיא אלה. בגין דלית אלהא אחרא בר קב"ה בלחודוי.
קנב) והאי (* קרא איהו תרגום, בר ממלה דסוף קרא. אי תימא בגין

חלופי גרסאות

ט ג"א ביה ל"ג. י ג"א אשתא דעלמא יוקיד ליה (ד"ק).
וג"א אשתצי מעלמא כמה דאת אמר (אה"ל).

מסורת הזוהר

(כ) (תהלים לד) וישלח ו בשלח תכ. (ל) (תהלים לד) שמות שלט משפטים תקל האזינו קפב. (מ) לעיל אות טז. (נ) (ירמיה ז). (ס) ב"ב שמג ז"ח רות ד' פט.

שמיא וארקא

הסולם

מאמר

השורש לכל תיקוני הכלה במשך שתא אלפי שני, וסמך על מה שפירש לעיל (אות י"ד) דאלקים הוא אלהים עלאה, שהוא בינה. ונקרא אלהים בסוד מ"י ברא אל"ה, וכמה דאשתתף מ"י באל"ה הכי הוא שמא דאשתתף תדיר, וברזא דא אתקיים עלמא עש"ה. ועם זה ביאר כאן, אלהא די שמיא וכו', כי הקב"ה הוא הבינה דאקרי אלהים בסוד שיתוף מ"י באל"ה על ידי התלבשות אור החכמה בלבוש יקר דנהיר מחסדים כנ"ל. דברזא דא אתקיים עלמא. וע"כ אלהיא די שמיא וארקא לא עבדו, אשר לא יכלו ליתן קיום לעולם, דהיינו אלהים אחרים, המפרידים אל"ה מכו"ה, הם מוכרחים בהחלט להאבד מן תחות שמיא דא דאתתקן בחיבור אלה במ"י. כי מכחם לא יכול להיות קיום לעולם, אלא חורבן. וע"כ מדגיש הכתוב ומן תחות שמיא אל"ה. וז"ש והאי קרא איהו תרגום בר ממלה דפוף קרא, דהיינו אל"ה, שהוא להורות על ענין חיבור מ"י אל"ה הנ"ל. כמ"ש והולך.

קנב) והאי קרא איהו וכו' : ומקרא זה הוא תרגום חוץ מהמלה אלה, שבסוף המקרא. אם תאמר, שהוא משום שהמלאכים הקדושים אינם מקשיבים לתרגום, דהיינו ללשון ארמי, ואינם מכירים אותו. א"כ להיפך, היה צריך לומר דבר זה בלשון הקדש, בשביל שישמעו מלאכים הקדושים, ויהיו מקשיבים, כדי להודות על זה. ומשיב, אלא ודאי, משום זה כתוב תרגום, בשביל שהמלאכים הקדושים אינם מקשיבים לו, ולא יקנאו את האדם להרע לו. כי במקרא הזה גם המלאכים הקדושים בכלל,

כי

מתן תורה הוא בחינת הארה של גמר התיקון. דבלע המות לנצה וחירות ממלאך המות. ע"כ ראוי להתאמץ להמשיך האור הזה בשעתו ביום השבועות, כי בטבע המאורות שחוזרים ומתחדשים במועדם, ויהיה מובטח גם עתה דיפיק שתא בשלם, ותהיה לו חירות ממלאך המות. ולפי הפירוש הב' אשר שם, דקאי על הזמן של גמר התיקון ממש, יהיה כאן הפי' של ויפיק שתא בשלם, כי המלכות נקראת שנה, ומתוך התחדשות המאורות של התמכין דאורייתא, לאחר גמר התיקון, הנה יהיה מובטח לתקן השנה שהיא המלכות בכל השלימות. כי בחינת התחדשות המאורות של התמכין דאורייתא נקראת תיקון ליליא דכלה, שהיא המלכות הנקראת שנה. כמ"ש שם. ועי"ז יפיק שתא בשלם, יוציא השנה בשלום, בכל השלמות, כמבואר.

מאמר שמיא וארקא

קנא) פתח ר"ש ואמר וכו' : פתח ר' שמעון ואמר, בראשית ברא אלקים. מקרא זה יש להסתכל בו. כי כל מי שאומר שיש אל אחר, נאבד מן העולם. כמו שנאמר, כדנה תאמרן להום, אלהא די שמיא וארקא לא עבדו, יאבדו מארעא ומן תחות שמיא אלה, משום שאין אל אחר חוץ מהקב"ה בלבדו.

ביאור הדברים, טובב על מה שאמר תיבו ונחדש תיקון דכלה, וע"כ פתח לבאר היטב קרא דבראשית ברא אלקים, שהוא

(דפו"י דף ט' ע"א)

דמלאכין קדישין (ט) לא נזקקין לתרגום ולא אשתמודעין ביה, מלה דא יאות
היא למימר בלישנא קדישא, בגין דישמעון מלאכין קדישין, ויהון נזקקין
לאודאה על דא. אלא ודאי בגין כך כתיב תרגום, דלא נזקקין ביה מלאכין
קדישין, ולא יקנאון בב"נ לאבאשא ליה, בגין דבהאי קרא, בכללא אינון מלאכין

מסורת הזהר

(ט) נח שמו לך רצא תרומה נו.

שמיא וארקא

הסולם

מאמר

כי מ"י ה"ס גלגלתא ועינים, ואל"ה ה"ס
אח"פ (כח"ש) לעיל עש"ה).

הרי שכל התיקון תלוי בחיבורא דאתוון
אל"ה במ"י ע"י מ"ן, וע"כ נקרא תקון זה
לשון הקודש, שה"ס לשון המאזנים המכריעה
באמצע, שעל ידו נמשכים המוחין הנקראים
קודש. כי ממשיך שמא קדישא דאלהים לזו"ן,
ומכריע אתוון אל"ה לכף זכות דקדושה. ונק'
מאזנים מלשון און, כי אורות אח"פ נקראים
על שם בחינה עליונה שבהם שהיא און.
ולעומתו יש לשון תרגום, כי בעת שאין
התחתונים מעלים מ"ן בטהרה, נבחן שהם
רוצים להאחו רק באתוון אל"ה לבדו, ולא
לחברן בשם מ"י שהוא הבינה, ואז נגלין
האחורים דזו"ן שה"ס מ"ה כנ"ל, וחוזרים
שמים וארץ שהם זו"ן לבחינת ו"ק. והוא
לשון תרגום, ובוה תבין אשר תרדמ"ה בגי'
תרגום, והוא אותיות תרד מ"ה, כי ע"י
לשון זה, שאינה בטהרה על דרך אדכרנא
בפומאי וכו', הנה אז מתגלים האחורים שה"ס
מ"ה, וז"ס תרד מ"ה. ונמצא יורדים המאזנים
ובאים לכף חובה.

וכ"ז הוא בנוגע לזו"ן שהם שמים וארץ
דבמ"ה אתבריאון. כי הם יצאו מבחי' הזווג
דיסודות הנקרא מ"ה כנ"ל. אבל המלאכים
הקדושים, הם יצאו מזווג דנשיקין דאור"א, ואין
בהם מבחינת מ"ה ולא כלום, אלא דק בחינת
מ"י לברה, שהיא עלמא עלאה בינה. אשר
מצד אחד הם נמצאים משום זה תמיד רק
בו"ק בלא ג"ר, אמנם מצד הב' גם ו"ק שלהם
הם אור חסדים דבינה עלאה מ"י, החשובים
כג"ר ממש, ואינם צריכים לתכמה, כמו אמא
עלאה, וע"כ הם קדושים כי ג"ר נקראות
קודש כנודע. ולפיכך, אין המלאכים מתפעלים
כלל מלשון התדגום המגלה בחינת מ"ה
בוז"ן ומחזירתם בו"ק, מב' טעמים: א) שאפי'
בעת שיש להם לזו"ן ג"ר מלשון הקודש,
אינם מקבלים ממנו הג"ר בהיותם חפצים
רק באור חסדים כמו אמא עלאה. ב) כי
גילוי

כי גם הם נקראים אלהים, והם בכלל אלהים,
הם לא עשו השמים והארץ.

ביאור הדברים, בי יש להבין זאת, הרי
לשון התרגום קרובה ללשון הקודש, ומ"מ אין
המלאכים נזקקים לה ואינם יודעים אותה,
ולשאר לשונות אומות העולם המה נזקקים
ויודעים. והענין הוא, כי לשון התרגום ה"ס
אחורים דלשון הקודש, דהיינו בחי' ו"ק של
לשון הקודש, כי ו"ק נקראים אחורים ותרדמה,
בלי מוחין שהם ג"ר, וע"כ התרגום הוא באמת
קרוב מאד ללשון הקודש, אלא שיש כאן ענין
אחר שבסבתו אין המלאכים נזקקים לה, והוא,
כי סוד לשון הקודש הוא הלשון המכריעה
באמצע דהיינו לשון המאזנים המכריעה את
כף הזכויות על החובות ומחזיר הכל לקדושה.
וע"כ נקראת לשון הקודש.

וסוד המאזנים תבין עם מ"ש לעיל (אות
ט"ז). שמיא וחיליהון במ"ה אתבריאון וכו',
ובראשית ברא אלהים, דא אלהים עלאה,
דהא מ"ה לא הוי הכי ולא אתבני, אלא
בשעתא דאתמשכן אתוון אלין אל"ה
מלעילא לתתא, ואמא אוזיפת לברתא
מאנהא וכו', אלה אזכרה אדכרנא בפומאי,
ושפיכנא דמעאי ברעות נפשי, בגין
לאמשכא אתוון אלין אל"ה, וכדין אדרם
מעילא עד בית אלהים, למחוי אלהים וכו',
עש"ה בפירוש הסולם. הרי אשר בשמים וארץ
שנבראו במ"ה, אין שמא דאלהים מתגלה
בהם, וזלת בהמשכת אתוון אל"ה מאמא עלאה
ע"י מ"ן ומע"ט, כמ"ש אל"ה אזכרה אדכרנא
בפומאי ושפיכנא דמעאי וכו', וז"ס שהמוחין
דג"ר הנקראים אלקים אינם בקביעות בשמים
ובארץ שהם זו"ן, כי בעת שמעלים מ"ן
מלתתא נעשה מ"ה למ"י, ואתוון אל"ה
מתחברות במ"י, ואתעביד שמא אלהים, שהם
המוחין בשמים וארץ, ואם התחתונים מקלקלים
מעשיהם מסתלקים המוחין מזו"ן, ונשארים
בכתר וחכמה דכלים וברוח נפש דאורות, הנק'
מ"י או מ"ה, ואתוון אל"ה נופלות לקליפות.

קדישין, כ דהא אינון אלהים אקרונ, ובכללא דאלהים הוו, ואינון לא עבדו שמיא וארקא.

(נג) וארקא, וארעא מבעי ליה, אלא בגין (9) דארקא ? איהי חדא מאינון (10) שבע (11) ארעין דלתתא, ובההוא אתר אית בני (12) בנוי דקין, לבתר דאתתרך

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(9) ב"ב לו לח שמג ויצא רכב בהשמטות ח"א ד' רג : רג : רג (ד"י) ז"ח בראשית תמו ד' סט. צ) ב"א רז ב"ב לו בהשמטות ח"א ד' רג (ד"י) ויקרא קלד קלו ת"ז תל"ב ד' עו. ז"ח ד' ט. יב. עו. פט. ק) ב"א תסה ז"ח בראשית ט.

דרך אמת (10) בראשית כ"ד ע"ב.

שמיא וארקא

הסולם

מאמר

ואור. **אשתבש** פירושו מבולבל, כי על שריגים מתרגם שבשין (בראשית מ' י"ב) ובשביל ששריגי הגפן מבולבלים ומסוכסכים זה בזה ע"כ הושאל ללשון בלבול וסכסוך.

פירושו. ז"ת נבללות זו מזו, ויש בכל אחת ז"ס חג"ת נהי"מ, ונמצאות גם במלכות ז"ס, וכן בארץ התחונה יש ז' ארצות. שהן : **ארץ, ארמה, ארקא, גיא, גשיה, ציה, תבל.** והארץ שלנו היא **תבל**, שהיא העליונה מזו הארצות. וארקא היא הג' מזו הארצות. והנה הנשמות דקין והבל נמשכו מהשם **אלהים**, אלא מסבת הזוהמא דאטיל נחש בחוה, יצאה תחילה נשמת קין מאתון דאל"ה, ואחר כך יצא הבל מאתון מ"י. והיו צריכים להתכלל זה בזה ברחימותא. ואז היה שורה השם **אלהים** על שניהם יחד, כמו דאשתתף מ"י באל"ה תדיר בסוד השם **אלהים** כנ"ל. אמנם כח הזוהמא דחויא שיצא עם נשמת קין, גרם לו לקטרג על אחיו הבל שה"ס מ"י דאלהים. עד ויקם עליו ויהרגהו. כי גרם להסתלקות אתון מ"י מן אלה. שז"ס הריגת הבל. ואל"ה, שהוא בחינת עצמו נפל לקליפות. וז"ש דאתתרך מעל אפי ארעא, כי נפל מארץ דקדושה. נחית לתמן לארקא שהיא מקום הקליפות. ועביד תולדות ואשתבש תמן דלא ידע כלום, כי עביד תולדות בשליטת הקליפות. וע"כ **אשתבש** לשון הקדש בפיו אל לשון תרגום. דלא ידע כלום, כי אבד בחינת הדעת. כי הקליפות מחוסרי דעת. כי אין להן אלא מוחין דחו"ב בלי דעת.

וענין הריגתו את הבל. הוא כמ"ש (לעיל אות קנ"ב). שרק בכח מ"ן בטהרה ממשיכים מ"י אל זו"ן, ואח"כ ממשיכים אתון אל"ה ואשתלים

גילוי האחורים דמ"ה אינו נוגע להם, כי אין בהם מבחינת מ"ה ולא כלום. וז"ס **דמלאכין קדישין לא נזקקין לתרגום ולא אשתמודען ביה**, אינם נזקקים. משום שאינם מפסידים כלום מחמתו. ואינם מרויחים מהסתלקותו. כי הם רק בבחי' ו"ק בלאו הכי. ולא **אשתמודען ביה**, כי אין בהם מבחינת מ"ה הזה ולא כלום. (ועי"ז תבין מ"ש בזה להלן בזהר לך לך מן אות רפ"ט עד אות רצ"ה).

ולא יקנאון בכר נש לאבאשא ליה וכו' כי עיקר הפסוק הזה הוא מקלל אלהים אחרים המפריעים לגילוי מוחין דג"ר מחכמה. שע"כ הם צריכים להאבד מארעא ומתחות שמיא אל"ה. ולפי שגם המלאכים אין להם בחינת ג"ר דחכמה. אלא ג"ר דחסדים לבד. הרי ירגישו מחמת זה ביון לדרגתם. ויקנאו אותנו על היותנו מחשיבים את עצמנו כל כך. וז"ש דהא אינון אלהים אקרונ, ובכללא דאלקים הוו, ואינון לא עבדו שמיא וארקא כי נק' אלהים בהיותם נמשכים מאמא הנקראת אלהים. וע"כ המה בכללא דאלהים. ואינון לא עבדו שמיא וארקא, כי גם הם אינם יכולים לקיים שמים וארץ בג"ר דחכמה. ואין קיום לשמים וארץ לישובא דבני אדם בורע וקציר רק על ידי המוחין דג"ר דחכמה. הרי שגם המה לא עבדו שמיא וארקא.

קנא) וארקא, וארעא מבעי וכו' : שואל, הכתוב אומר וארקא. וארעא היה צריך לומר. ומש"ב, משום שארקא הוא אחת משבע הארצות שלמטה. ובמקום זה יש בני בניו של קין, כי לאחר שנגרש מעל פני הארץ, ירד שמה ועשה תולדות, ודעתו נתבלבלה שם. שלא ידע מאומה. והיא ארץ מכופלת. שנכפלה מחשך (דסו"י דף ט' ע"ב)

מעל אפי ארעא (1) נחית לתמן ועביד תולדות, ואשתבש תמן, דלא ידע כלום.
 נ ואיהו ארעא כפילא, דאתכפל מחשוכא ונהורא.
 קנד) ואית תמן תרין ממנן שליטין די שליטין, דא בחשוכא ודא בנהורא,

מסורת הזהר

(1) בהשטות ח"א ד' רגו. (ד"י).

חלופי גרסאות

נ ג"א נחתא לתמן ועבדי. ונ"א ועבדי. נ ג"א ואיהו ארעא כפולא.

מאמר

הסולם

שמה וארקא

הכל שהם תולדות קין. ועל כן, שני ראשים להם כשני נחשים. חוץ מבעת שאיתו הממונה שעל האור שולט. הוא מנצח על שלו. דהיינו על האור, ומנצח על האחר. דהיינו על הממונה שעל החשך. ולפיכך, נכללו אותם שבחשך באותם שבאור, והיו אחד.

ביאור הדברים, ובכדי להבין זה, צריכים להעמיק יותר בענין קין והבל. וכבר נתבאר (לעיל אות י"ד) ביציאת שמה קדישא אלהים, אשר תחילה עולות אתון אל"ה ומתחברות במ"י בבחינת סתים בשמה, מטעם היותן מחוסרי חסדים, והקדש שהוא חכמה, אינו יכול להתלבש בהם בלי לבוש של חסדים, והם ע"כ סתומין בשמה דאלהים. ואח"כ נעשה זווג ב' במ"י להמשיך חסדים, אשר עתה מתלבשת החכמה בחסדים ואשתלים שמה דאלהים. וכמ"ש שם. שה"ס מ"י ברא אל"ה, כי ברא נהורא לנהוריה דהיינו לבוש יקר דחסדים ואתלבש בהו ואתחברו אל"ה במ"י ואשתלים אלהים, והפירוש הוא כי במ"י שהוא בינה, יש ג"ר הנקראות או"א עלאין והן נתקנו בסוד אירא דכיא, בסוד חפץ חסד הוא, ואינן מקבלות חכמה. ורק ז"ת דמ"י הנקראות ישו"ת הן המקבלות חכמה. ולכן בתחילת עלית אתון דאלה למ"י הן עולות לז"ת דמ"י המקבלות חכמה, ואז הן סתומות בשמה דאלהים כנ"ל. אלא אח"ז נעשה זווג הב' דג"ר דמ"י שהן אירא דכיא, הן משפיעות הלבוש היקר דנהיר לאל"ה, ואז נשלמו בשמה קדישא אלהים.

ונשמת קין היתה מבחינת אל"ה בעוד שהן סתים בשמה. וע"כ הקדושה שהיא החכמה היתה סתומה עליו מטעם חסרון לבוש דחסדים. והנה לא די שלא העלה מ"ן להמשיך המ"י דחסדים, אלא עוד שרצה להמשיך חכמה מבחינת או"א עלאין, ובזה הרג את הבל, כי גילה האחרים דנוקבא דז"א כנ"ל. והוא עצמו הפיל נשמתו לקליפות שהן אל"ה. שמקום קליפות אלו הוא בארקא. וענין ב' ממונים

אשר

ואשתלים שמה דאלהים גם בזו"ן כמו באו"א. ואז גם הנוקבא מסתיימת במאנין דדכורא כמו אמא. בסוד נפקת ה' ועאלת י', (כנ"ל אות י"ז). ואין הפירוש כי ה' של מ"ה דנוקבא מסתלקת לגמרי, אלא שה' נכנסה בפנימיות הנוקבא בטמירו, והי' דמ"י נתגלתה כלפי חוץ. ובאופן זה שורה שמה קדישא דאלהים גם בזו"ן שהם בחינת שמים וארץ. אמנם קין העלה מ"ן שלא בטהרה, ורצה להגביר אותיות. אל"ה של בחינת עצמו להנאת עצמו. וה"ס ויקם קין על הבל אחיו, כי הקים עצמו למעלה בשליטה על המ"י שהוא הבל אחיו, ואז נתגלו תיכף האחרים של הנוקבא, שהיא ה' דמ"ה שהיתה בגניזו, והשם מ"י נסתלק מהנוקבא, ונמצא משום זה שגם נשמת הבל שהיתה נמשכת מהמ"י של הנוקבא, שגם היא נסתלקה למעלה, וע"כ זיהרגהו. ז"ס שאומר הזהר (בראשית ב' אית שמ"א), בשעתא דקטיל קין להבל וכו' והוה נשיך ליה בשיניה כחויא ע"ש. והיינו כנ"ל, כי הוזהמא דנחש היתה בו, שמשום זה היה רוצה להגביר אתון דאל"ה ולבטל את המ"י ולהכניעו תחתיו, וע"כ גילה האחרים שהם מ"ה בנוקבא ונסתלק המ"י ממנה וע"כ פרחה נשמת הבל הנמשכת ממנה, זיהרגהו. וקין עצמו שהוא אל"ה נפל לרשות הקליפות, שהם ארקא. הנקראת בכתוב ארץ נוד, כמ"ש וישב בארץ נוד (בראשית ד').

וז"ש, ארעא כפילא דאתכפל מחשוכא ונהורא. ואית תמן תרין ממנן: כי אור וחושך משמשים שם בערבוביא בלי תחומין ביניהם, מטעם שיש שם שני ממונים השולטים בשוה על הארץ הזו, האחד ממונה על החושך והוא משרה שם את החושך, והשני ממונה על האור והוא משרה שם האור.

קנד) ואית תמן תרין וכו': ויש שם שני ממונים שליטים, השולטים, זה בחשך וזה באור, והיו עוינים זה את זה, ובשעה שירד שמה קין, נתחברו זה בזה, ונשלמו יחד. וראו

(דפו"י דף ט' ע"ב)

ותמן ^ו קטרוגא דא בדא ושעתא ^ט דנחית לתמן קין, אשתתפו דא בדא ואשתלימו כחדא. וכלא חזי דאינון ^ח תולדות דקין. ועל דא אינון ^א בתרין

מסורת הזהר

(ו) בהשמטות פ"א ד' רנד. (ד"י). ת) ב"א תסה ב"ב שלג וישלח רסב בהשמטות פ"א ד' רנד. ד"י. ז"ח ט. א) בהשמטות פ"א ד' רנד. (ר"י).

חלופי גרסאות

ט ג"א קטרגי דא כדא ובשעתא (אה"ל).

מאמר

הסולם

שמיא וארקא

באור, והם מקטרגין ושונאים זה את זה. ומתוך שהם נפרדים זה מזה, אינם יכולים להתפשט כלל ואין בהם כח להזיק. אלא אחר שחטא קין והפיל אתון אל"ה דקדושה שבנשמתו אל הקליפות הן שבארקא, נתלבשו אז אתון אל"ה שלו, הסתומות ג"כ מחסדים. בתוך הנהורא דנוקבא דאל"ה דקליפה, שבזה החיה ניצוצין קטנים שנשארו בכלים דאל"ה דקין מבחינת החכמה, כי האור דקליפה בישא החיה אותם בדוגמת אור חסדים דקדושה, שמתוך כך גם הזכר דאל"ה דקליפה נודווג עם הנוקבא הזו שהלבישה אל"ה דקין, כי גם לו אותם הכלים דקין. וע"י זוג זה הוליד קין תולדות, שהם מניצוצי חכמה שנשארו באתון אל"ה שלו המעורבים בכלים דאל"ה דזכר דקליפה, שהן נתלבשו באור של הנוקבא בישא דקליפה.

וזה אמרו ושעתא דנחית לתמן קין אשתתפו דא כדא ואשתלימו כחדא, כי ניצוצי חכמה שנשארו באל"ה דקין נתלבשו באור הנקבה דקליפה, שע"י חשק בה גם הזכר דקליפה כדי לקבל ולהנות מניצוצי החכמה דאל"ה דקין, ונודווגו זה בזה, דהיינו שנשתתפו כחדא, ונשלמו זה מזה כחדא, וז"ש וכלא חזי דאינון תולדות דקין, שע"י הזווג הזה יצאו תולדות, שהם בחינת התלבשות ניצוצין דאל"ה דקין בנהורא דקליפה, ונמצאו שנגלו ע"י ניצוצי חכמה דנשמת קין וכולם ראו שהם תולדות דקין שנולדו ע"י הזווג הרע הזה.

ועל דא אינון בתרין ראשין כתרין חיוון: כי מתוך שיצאו מחיבור הזכר והנקבה דאל"ה דקליפה, שהם משורשם הפוכים זה מזה כנ"ל, ע"כ התולדות שהוליד קין בעזרתו, יש להם אותם ב' הראשים של אלו ב' הקליפות, שהאחד נוטה לחושך דכלים דחכמה, והשני נוטה לנהורא שבכלים דטומאה של הנוקבא דקליפה. ואמרה, כתרין חיוון, הם הלעומת דב' חיות שבמרכבה שהם שור ונשר, כמ"ש להלן.

אשר שם הם מבחי' האל"ה דקליפות, כי זה לעומת זה עשה אלהים. כי נתבאר לעיל שבנוקבא יש אחורים דמ"ה בגניזו, ובחינת מ"י באתגליא, ואז יכולה להאיר אל הנשמות בשמא קדישא דאלהים, בתכלית השלמות. כי אז החכמה דאתון אל"ה שקבלו מז"ת דמ"י, מתלבשות בחסדים דג"ר דמ"י, ונגלה שמא קדישא. אמנם בסטרא אחרא, שכל יניקתן הוא מאחורים דקדושה, שהוא מ"ה, נמצאות בהן אתון אל"ה ב' ליקויים: א) שהן מחוסרי חסדים לגמרי. ב) כי אפילו שהחכמה שבאל"ה אינה יכולה להתלבש שם מחמת חסרון החסדים דמ"י, וע"כ הן שרויות בחושך ולא באור. והוא הזכר דאל"ה דקליפה, כי הכלים שלו הם כלים דחכמה שהם אל"ה, אבל ריקנים מחכמה מטעם חוסר חסדים דמ"י, באופן שכולו חושך, הן מתכמה הן מחסדים. אבל מעלתו גדולה בכח הכלים שלו, שהם היו ראויים לחכמה אם היה אפשר לו לקבל לבוש חסדים. והנוקבא של אל"ה דקליפה, היא מאחורים של המ"ה דנוקבא דקדושה, שהיא כלי של חסדים, אבל בקליפה היא פגומה מאד, שהיא שורש דפרודא המזויפת בשמא דמלכא, ויש לה הרבה שמות הטומאה לפי הקלוקלים שלה, אמנם יש לה נהורא דקין מכח הכלים שלה שהם מאחורים דמ"ה, שהם בשורשם כלים דחסדים. ותדע, שאלו הזכר והנקבה דאל"ה דקליפה, הם ב' הממונים שבארץ ארקא: הזכר הוא הממונה על החושך והנקבה היא הממונה על האור אשר שם. וע"כ הם מקטרגים זה לזה להיותם הפוכים זה מזה, כי הזכר, להיות בו הכלים הריקים דחכמה מאתון דאל"ה, הוא שונא לכח חיוון הפרודא שיש בכלים דנוקבא שלו, והוא בוחר יותר בחושך שבו. והנקבה שיש לה נהירו דקין מחסדים, אינה חושקת כלל באור חכמה, ומכ"ש לחושך דזכר, וע"כ מקטרגת בו ובורחת ממנו. וז"ש תרין ממנן שליטין די שלטין דא כחשוכא ודא בנהורא ותמן קטרוגא דא כדא כי הזכר שולט בחושך, והנוקבא

ראשין, כתרין ע חיוון פ בר דכד ההוא נהורא שליט, נצח ז דיליה ונצח על
אחרא. ועל דא אתכלילו די ק בחשוכא בנהורא והוּו חד.
קנה) אינון תרין ממנו, עפרירא וקסטימון, ודיוקנא ר דלהון
כדיוקנא דמלאכין קדישין א בשית גדפין. חד דיוקנא א כתור"א, וחד דיוקנא
ד) כנשרא. וכד מתחברן, אתעבידו ה) דיוקנא דאדם.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ע נ"א חיון. פ נ"א בר דההוא נהורא. ונ"א ונהורא.
ז נ"א דילה. ק נ"א בחשוכא. ר נ"א דילה.

ב) ב"א תי בשלח קמו ת"ן בהשמטות ד' קמ. ג) כי
תשא סו שלח לך רעה בלק תד. ד) תוריע קטו. ה) כי
תשא נז תוריע קטו אורא רבא של.

מאמר

הסולם

שמיא וארקא

מספיק לזריעה וקצירה ליוון בו בני אדם.
ואומר שצורתם הוא כצורת המלאכים בעלי
שש כנפים. והוא להיותם הלעומת של המלאכים
העליונים שיש להם שש כנפים כנגד ה'ו'
דהוי"ה. ולאפוקי מחיות הקודש, שאין להן
אלא ד' כנפים, כנגד אותיות דשם אדנ"י.
ובא להורות על הגובה של הקליפות. הללו,
שהן הלעומת דמלאכי קודש העליונים.

והנה מה שאומר שיש להם ב' ראשים.
היינו דק בעת שליטת הזכר, שהיא שליטת
החושך, כי ע"י התלבשותו בנהורא דנוקבא
כדי להנות מניצוצי חכמה דקין כנ"ל, נמצא
שהוא מקיים גם שליטת הנוקבא שלו בעל
כרחו, בי צדיק לנהורא דילה, וע"כ יש אז
להתולדות ב' ראשים, זה מושך לכאן וזה מושך
לכאן. מה שאין כן הנוקבא דקליפה, שהיא
אינה צדיכה כלל לזכר שלה, שהרי אינו נותן
לה מאומה, כי כולו חושך כנ"ל. ולפיכך
בעת שהנוקבא שולטת ורוצה לנצח בטומאה
שלה הרי יש לה שליטה שלמה, ואינה
משאירה מבחינת הזכר כלום, ואז גם התולדות
דקין ב' הראשים שלהם חוזרים להיות אחד.
וזהו אמרו בר דכד ההוא נהורא שליט
נצח דיליה ונצח על אחרא, היינו בעת
שהנוקבא דקליפות שולטת, שהיא בעלת האור,
ומתחזקת לנצח על הזכר, שהוא הממונה אחרא,
ונצח דליה, ונצח הכח שלו, וגם נצח על
אחרא, ונצח ג"כ על הממונה האחר, שהוא
הזכר. כי היא מנצחת את הזכר תחת שליטתה
לגמדי, ועל דא אתכלילו די בחשוכא
בנהורא והוּו חד, ומשום זה נכללה שליטת
הזכר שהוא החושך תוך שליטת הנקבה שהיא
האור, ונעשו ב' הראשים אחד.

קנה) אינון תרין ממנו וכי: אלו ב'
ממונים, נקראים, עפרירא וקסטימון, והצורה
שלהם, הוא כצורותיהם של מלאכים הקדושים,
בשש כנפים. אחד הוא בצורת שור, ואחד
בצורת נשר, וכשמתחברים נעשו לצורת אדם.

פירוש. הזכר נקרא קסטימון, והוא נגוד
מלשון קוסטי שפירושו חורבן, ונקרא כן
להיותו חושך ואינו ראוי לישובא דבני אדם.
הנקבה נקראת עפרירא, והוא מלשון עפר,
שפירושו שאינו ראוי לזדיעה, ונקראת כן,
להורות שהגם שיש בה אור- כנ"ל, עכ"ו אינו
(דטרי דף ט' ע"ב)

והנה הזכר קסטימון, דיוקנא כתורא
שהוא לבושא קדמאה דאתלבש בה ס"א. כמ"ש
בוהרד (פרי' תשא אות נ"ז), שאומר שם
שנשמדי היין נפק חד ערעורא מקסרגא,
מזיקא קדמאה, ואיהו ברזא דיוקנא דאדם,
כד קריב לגו קדשא. כיון דאתעבר מתמן,
ובעי לנחתא לתתא, בעי לאתלבשא
בלבושא, לנזקא עלמא, ונחית היא
ורתיכו. ולבושא קדמאה דקא נקיט,
תבנית שור דיוקנא דשור. וקדמאה לנזקין
מאינון ארבע, שור איהו. פירוש, כי המוחין
העליונים נקראים יין המשמח אלהים ואנשים,
ויש בסופן בחינת סיגים, המכונים שמרי
היין, ומפסולת זו יוצא המזיק הראשון לעולם,
שבעודו דבוק בקדושה דהיינו בשמרים, יש לו
דיוקנא דאדם, אלא כשהוא יורד להזיק לבני
אדם הוא מתלבש בדיוקנא דשור. וע"כ השור
הוא הראשון מארבעה אבות נזיקין. וזה שאומר
כאן שקסטימון זה הוא בחינת המזיק שיש לו
דיוקנא דשור, להורות שהוא שורש כל
המזיקין הנקראים שור דקליפה, והוא בחינת
הסיגים של המוחין העליונים דשמא קדישא
אלהים, דהיינו כנ"ל, שהוא בחינת אל"ח
דקליפה שהוא כנגד אל"ה של שמא דאלהים,
להיותו סיגים ושמרים. העומדים מתחתיהם,
וע"כ בהיותו עוד מחובר בקדושה היה לו
דיוקנא דאדם, כי מוחין אלו דאלהים ה"ס
צל"ם אדם, שעליו אמר הכתוב בצל"ם
אלקים

קנו) כד אינון בחשוכא, מתהפכין לדיוקנא דנחש בתרין ראשין, ואזלין

מאמר

הסולם

שמיא וארקא

הממונים הללו: פעם עולים בים הגדול ופעם יורדים תהומות.

והנה ביאור מלאכים אלו עזא ועזאל הוא ענין ארוך מאד, וכבר ביארתי קצתו בספרי בית שער לכונות (דף ס"ג ד"ה ז"ו ובהמשך שם). וכאן אתאמץ לבאר לפי הצורך. ותדע, כי עזא ועזאל הם מהמלאכים הגבוהים ביותר, כי תמצא שגם אחר נפילתם מהשמים לעוה"ז, להרי החושך, ונקשרו בשלשלאות של ברזל, היה בלעם משיג על ידם כל מדרגת נבואתו, שעליהם נאמר אשר מחזה שדי יחוה, דהיינו בכח השגתו לאלו המלאכים. הנקרא נופל וגלוי עינים. כי עזא נקרא נופל ע"ש נפילתו משמים לארץ. ועזאל נקרא וגלוי עינים, בערך עזא דקב"ה זריק חושך באנפותי, (כמ"ש כל זה בזהר בלק אות תט"ז). ושמה תאמר שמדרגת נבואתו של בלעם היא דבר קטן, הנה אמרו חז"ל ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, בישראל הוא דלא קם אבל באומות העולם קם ומנו בלעם (במדבר רבה פרק י"ד). והנה סבת נפילתם משמים לארץ, ביארו בזהר בכמה מקומות שהוא מכח שקטרגו על האדם בעת הבריאה. אמנם יש להבין הלא הרבה מלאכים קטרגו או כמ"ש במדרשות חז"ל, ולמה הפיל הקב"ה רק לעזא ועזאל בלבד. ואמנם בזהר בלק (מן אות תט"ז עד אות תכ"ה) נמצא שם ביאור מלא על ענין זה.

וז"ל שם. בשעתא דפליק ברעותיה דקב"ה למברי אנשא, קרא לכתות כתות דמלאכי עלאה ואותיב לון קמיה, אמר לון בעינא למברי אדם. וכו'. אמרו קמיה מה אנוש כי תזכרנו (תהלים ח'). מה טיבו דבר נש דא. אמר לון בר נש דיהא בצלמא דידן, דיהא חכמתא דיליה, עלאה מחכמתכון. פירוש הדברים, כי בעת שעלה ברצון הקב"ה לברוא האדם, קרא כתות כתות מלאכי עליון, והושיבם לפניו ואמר להם רוצה אני לברוא אדם, אמרו המלאכים לפניו, מה אנוש כי תזכרנו, מה טיבו של האדם הזה שאתה רוצה לברוא. אמר להם, האדם יהיה בצלמנו, ותהיה חכמתו למעלה מחכמתכם. בי נשמת האדם היא כלולה מכלהו מלאכים ומדרגות העליונים, כמו שגופו כולל כל בריות העולם הזה, ולפיכך בעת בריאת נשמתו של האדם קרא לכלהו מלאכי עלאה שיכללו את עצמם בנשמת האדם. שז"ס נעשה אדם בצלמנו

אלהי"ם עשה את האדם, אמנם בהפרדו מהקדושה וירד למקומו לארקא הנ"ל, נתלבש בלבושא דשור. והנקבה שלו שבארקא, יש לה דיוקנא דנשר, והוא על שם תפקידה לנשר נשמות דבני אדם הנופלות תחת שליטתה, כי נשר הוא מלשון נשירת עליון מהאילן, כי מתפקידה לשוטט בעולם ולהביא בני אדם למקרה לילה, דהיינו לפגום ברית קדש שבסבת הפגם הזה נושרות הנשמות מבני אדם. (כנ"ל אות קל"א) ואומר וכד מתחברין אתעבידו דיוקנא דאדם כלומר, אם חוזרים ומתחברים בקדושה להיות שמה בבחינת שמרים תחת היין, הם חוזרים להיות בדיוקנא דאדם, כמו שהיו מטרם שירדו לארקא, ונעשו למזיקים, (כמו שאומר בזהר תשא הנ"ל. ועיין בזהר נשא אות של"ו).

קנו) כד אינון בחשוכא וכו': כשהם בחשך הם מתהפכים לצורת נחש בשני ראשים. והולכים כנחש. ומעופפים בתוך התהום, ורוחצים בים הגדול. כשמגיעים לשלשלת של עזא ועזאל, הם מרגיזים אותם, ומעוררים אותם, והם מדלגים תוך הרי חושך, וחושבים שהקב"ה רוצה לקרוא אותם לדין.

פירוש. טובב על הדברים דלעיל שאומר דכד ההוא נהורא שליט ונצח דיליה ונצח על אחרא, ועל דא אתכלילו די בחשוכא, בנהורא, והו חדר, שבעת שליטת הנוקבא שהיא נהורא, חוזרים השני ראשין להיות ראש אחד כנ"ל. ואומר כאן אבל כד אינון בחשוכא, דהיינו בעת שליטת הזכר הנקרא קסטימון, מתהפכין לדיוקנא דנחש בתרין ראשין, כי הזכר אינו יכול לבטל שליטת הנוקבא, בהיותו צריך להתלבש באור שלה. (כמ"ש לע"ל). וע"כ הם כנחש בבי ראשין. ואזלין בחויא כלומר, שהולכין להזיק בדרך הנחש, דהיינו באותו דרך שהנחש פיתה את חוה לאכול מעצה"ד.

והנה מכח הראש של הנוקבא דקליפה, נמצאים טאסין גו תהומא, ששם שורש הקליפות הנקרא תהום, שהוא ירידה שאין למטה הימנה, בסוה"כ יעלו שמים ירדו תהומות (תהלים ק"ז). ומכח הראש של הזכר דקליפה נמצאים אסתחיון בימא רבא, שהוא החכמה דקליפה, כי ים הוא שם החכמה. ותדע, שמשום זה נקראת ארקא בשם ארץ נוד, להיותם מתנדנדים תמיד מחמת בי הראשים של

ס כחויא, וטאסין גו תהומא, (ט) ואסתחיין (י) בימא רבא. כד מטאן (ז) ת לשלשלאה

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ו) לעיל אות מ. ז) ב"א רכו חיי שרה סא בלק תכא
פנחס שצ ז"ח ד' סא ט"א.

ש ג"א כחויא ת ג"א לשלשלא.

דרך אמת (ע) ומתכבטי

מאמר

הסולם

שמיא וארקא

שלא יוכל להמנות. והענין הוא, כי שבירת הכלים וחטאו של אדם הראשון הם ענין אחד, אלא שמבחינת מציאות העולמות נקרא שבירת הכלים, ומבחינת הנשמות הוא הנעשה בחטאו של אדם. ונודע ששבירת הכלים שלטה בשמונה מלכים, שהם מלך הדעת וז"ת חג"ת נהי"ם, אשר בכל מלך מהם מ' בחינות, שהן ע"ס שבכל ספירה ד' בחינות חריב תו"מ. ונמצא שמונה פעמים מ' הם ש"כ בחינות. ונק' ש"כ ניצוצין דאודריקו לכל עבר בעת שבירת הכלים. וענין התשובה הוא שע"י עלית מ"ן אנו מעלים ניצוצין אלו מן הקליפות בחזרה למקומם לאצילות. כמו שהיו מטרם החטא של אדם הראשון. אמנם אין כח בירינו לברר את המלכויות שבח' המלכים האלו כי פגמם למעלה מכחנו לגמרי, וע"כ אין אנו רשאים לברר רק רפ"ח ניצוצין עם תשובתנו. שהם רק ט' פעמים ל"ב, אבל ל"ב הבחינות של המלכויות שבהם, אסור אפילו לנגוע בהם, והוא הנקרא ל"ב האבן. ומכח זה נגזרו ג"ר דאו"א הנקראות או"א הפנימיים. כי אלו ל"ב הניצוצין שייכים להם להשלמת עה"ס שלהם, וכל עוד שהם חסרים מהם אין להם זוג. אמנם אחר שיגמר הברור של כל רפ"ח הניצוצין, ימצא ל"ב האבן הנ"ל מתברר מאליו, ואינו צריך למעשה ידינו, ואז נאמר והסירותי את ל"ב האבן מבשרכם (יחזקאל ל"ו). ואז ישיגו או"א הפנימיים את המוחין שלהם. שזה יהיה בגמר התיקון. אבל לפני גמר התיקון, לא יוכלו אלו אחורים דאו"א לקבל שום תיקון ע"י תשובתנו.

ותדע שאלו המלאכים עזא ועזאל הם מבחינת אחורים דאו"א הנ"ל שנתבטלו בעת שביה"כ, והנה קודם החטא של אדה"ר חזרו ונתקנו במרה מרובה, ואחר חטאו של אדה"ר חזרו לביטולם, ואין להם עוד תקנה קודם גמר התיקון. ולפיכך התלוננו עזא ועזאל קמי קב"ה על המוחין שלהם שהפסירו מחמת חטאו של אדם, כי ראו שאין להם שום תקנה שיוכל

האדם

בצלמנו כדמותנו (בראשית א'). ששיתף כל המלאכים שיכללו בצל"ם ודמות האדם. ושאלו הם, לקב"ה מה טיבו של בר נש זה, כלומר, מה גרויח ממנו ע"י התכללותו בו, והשיב להם בר נש דיהא בצלמא דידן דיהא חכמתא דיליה עלאה מחכמתכון. שהבטיח להם, שזה האדם שיתכלל מהצלם שלנו תהיה חכמתו גדולה מחכמתכם. ונמצא שתרויחו גם אתם ההשגה גדולה ההיא שחסרה לכם עתה. והיינו כמ"ש חז"ל, על הפסוק, כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל (במדבר כ"ג), אשר לע"ל ישאלו המלאכים מישראל מה שלא ידעו עצמם, כי מעלת ישראל תהיה אז גדולה מהמלאכים וע"כ נשתתפו כולם ונכללו בצלמו של האדם.

ואומר עוד שם כיון דברא אדם וחטא, ונפק בדימוס קמיה, אתו עזא ועזאל אמרו קמיה, פתחן פה אית לן גבך, הא בר נש דעבדת חטי קמוך. אמר להו אלמלי תהוון שכיחי גביהו וכו' (יתיר הויתון חבין מנייה וכו') מה עבד קב"ה אפיל לון מדרגא קדישא דלהון מן שמיא וכו', בתר דאפיל לון קב"ה מאתר קדישא דלהון, טעו בתר נשי עלמא, ואטעו עלמא. ביאור הדברים כמו שנברא האדם וחטא, ויצא חייב לפניו, באו עזא ועזאל אמרו לפניו פתחן פה יש לנו אצלך, הרי האדם שעשית חטא לפניך וכו' מה עשה הקב"ה, הפילם מהמדרגה הקדושה שלהם, מן השמים וכו'. אחר שהפילם הקב"ה מהמקום הקדוש שלהם, טעו אחר נשי העולם, והטעו בני העולם, כי תראה שלא כל המלאכים באו להתלונן קמי קב"ה אחר חטאו של אדם, רק עזא ועזאל לברם. והו מטעם שידעו שיעשה תשובה. אך עזא ועזאל ידעו כי זה הפגם שהשיגו מחמת חטאו של אדם, לא יתוקן כלל מחמת תשובתו. ולא עוד אלא שמוטב היה להם שלא יעשה תשובה כל עיקר, ולפיכך רק הם שהתלוננו על חטאו של אדם, כי כלפיהם הוא מעוות שלא יוכל להתקן וחסרון

(דפו"י דף ט' ע"ב)

(ח) א ד ע ז א ו ע ז א ל מרגיזין לון ומתערי לון, ואינן מדלגין גו (ט) טורי
 ב חשוכן, וחשבי דקב"ה בעי למתבע לון דינא.

מסורת הזהר

(ח) ב"א קב קעז רכח תסד ב"ב שנג תכג חיי שרה מא
 בהשמטות ח"א ד' רנה. (ד"י) אדרא שמה בלק תכא
 פנחס שצ ת"ז תס"ט ד' קח : ז"ח ד' מא. (ט) חיי שרה פא בלק תכא פנחס שפט תרצו תתפו ז"ח ד'
 מא ט"א.

חלופי גרסאות
 א נ"א עז"א. ב נ"א חשוכאן.

דרך אמת (פ) בראשית י"ט ע"ב וכ"ה ע"ב ול"ז ע"א. ונ"ח ע"א וח"י שרה קכ"ו ע"א.

מאמר

הסולם

שמיא וארקא

לילית הרשעה, ורצו להטעות העולם במעשיהם
 הרעים האלו, כי לא רצו שהאדם יחזור
 בתשובה, שזהו בנגוד לשורשם כנ"ל.
מה עביר קב"ה חמא דאמעיין עלמא,
קשר לון בשלשלאי דפרזלא כטורא
דחשוכא, כי ראה הקב"ה שאם יהיה להם בח
 לחזור לשמים אחר חטאם זה, יכשלו כל בני
 האדם אחריהם ולא יוכלו לעשות תשובה,
 כי שליטתם תהיה רבה מאד. וע"כ אע"פ
 ששורשם גבוה, נתן רשות לשורש הקליפות
 הנקרא ברזל, בסוה"כ כל כלי ברזל לא נשמע
 בבית בהבנותו (מלכים ו'). וכיון שקליפה זו
 נדבקה בהם נקשרו בה כמו בשלשלאות של
 ברזל, בתוך הרי חושך, ולא יוכלו לעלות
 משם טרם גמר התיקון, ודי בזה כי כבר
 הארכתי כאן יותר מדאי ולהלן אבאר עוד.

וזהו אמרו כאן כד **מטאן לשלשלאה**
דעזא ועזאל, כי אחר דאסתחיון בימא רבא
 שהוא חכמה דקליפות קבלו כח להתחבר עם
עזא ועזאל שבהרי חושך למילף מנייהו
 חכמתא, ועוררו אותם שישפיעו להם מהחכמה
 שלהם. **מרגיזין להון ומתערי לון,** ההתעוררות
 דבחי"ד שהוא גדלות הקבלה, מכונה בשם
 כעס והתרגנות, ע"ד שאמרו ז"ל כל גרגרן
 כועס, **ואינן מדלגין גו טורי חשוכן וחשבי**
דקב"ה בעי למתבע לון דינא כי לא יכלו
 לעלות לשורשם לקבל בעדם חכמה מחמת
 שלשלאות הברזל שעליהם, ולפיכך נבחן שהיו
 קופצים כלפי מעלה ונופלים חזרה, שמחמת
 זה העמיקו להם מקומם תוך הרי חושך, וחשבי
 דקב"ה רוצה לחדש עליהם בח הדין מחמת
 הקפיצות שלהם לקבל משורשם, וע"כ פסקו
 מדלג עוד, ועם כל זה **ואלין תרין מומנן**
שאטין בימא רבא, כלומר, אע"פ שלמעשה
 לא יכלו להשפיע להם כלום, כי רק דלגו
 ונפלו כנ"ל, עכ"ז היה מספיק בעד ב' הממונים
 לקבל מהם חכמה, עד **דשאטין בימא רבא**
 כי

האדם לתקן אותם ע"י תשובתו. ולא עוד
 כי ראו שאדה"ר ע"י תשובתו יפיל אותם
 עוד יותר מדרגתם. כי כל התשובה צריכה
 להיות רק על רפ"ח ניצוצין, ולא לנגוע בל"ב
 האב"ן השייכים לתיקון או"א הפנימים, שאליהם
 מתיחסים המוחין של המלאכים ההם כנ"ל.
 וכל ענין התשובה והעלאת מ"ן, הוא
 להסיר הפסולת הזו, דהיינו הל"ב ניצוצין, מן
 האוכל שהם הרפ"ח, ונמצא שמורידים עוד
 יותר בחינת **עזא ועזאל** בהסרת הפסולת,
 שהיא ל"ב האב"ן, מן הקדושה לגמרי, ולפיכך
 קטרגו ומנעו את האדם מעשות תשובה, כי
 התשובה מורידתם עוד יותר, כי ל"ב הניצוצין
 הללו שייכים לבנינם.

וכיון שראה הקב"ה שקטרוגם זה יחליש
 את האדם מלעשות תשובה, לפיכך אמר להם
אלמלי תהוון שכיחי נבייהו יתיר הויתון
חבין מיניה, אמר להם, כי אדם הראשון לא
 קלקל אותם כלל בחטאו, כי הגם שיש להם
 מעלה וקדושה בהיותם בשמים, ששם אין
 אחיזה לקליפות, הנה אין זה שלימות גמורה
 בעוד שאינם יכולים להמצא בעוה"ז שלנו
 במקום הקליפות, וע"כ אמר להם הקב"ה, הרי
 לא הפסדתם כלום בחטאו של אדם, כי בלאו
 הכי אינכם טובים ממנו, שהרי כל מעלתכם
 היא רק מחמת שהמקום גורם, והנה דיבורו
 של הקב"ה הוא מעשה, ותיכף נפלו משמים
 לארץ שלנו, והנה **בתר דאפיל לון קב"ה**
מאתר קדישא דלהון טעו בתר נשי
עלמא, ואטעו עלמא כלומר, שכיון שבאו
 להאי עלמא התחילו לברר מל"ב האב"ן הכלול
 בבנות האדם, שז"ס ויראו בני האלהים את
 בנות האדם כי טובות הנה ויקחו להם לנשים
 מכל אשר בחרו (בראשית ו'), כי לא רצו
 להפריד הפסולת דל"ב האב"ן ולבחור רק
 ברפ"ח, אלא שלקחו מכל אשר בחרו, דהיינו
 גם את ל"ב האב"ן, ואז נכשלו גם הם בנוקבא
 (דפו"י דף ט' ע"ב)

קנז) ואלין תרין ממנן שאטין בימא רבא, ופרחין מתמן, ואזלין בליליא לגבי י. נעמה אמהון (דשדן, ז) דטעו אבתרהא ג דחלין קדמאין, וחשבין

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(י) ביא קב ביב שנג משטטים שעו אחרי מות שס ז"ח
 ד' פא ט"א. (ז) ביא קב ביב קסו שלג שמו שגא וישלח

ג ביא דחלן

עה שמות ש תרומה תקמג תזריע יז קינו קעג אחרי מות שנט בהר מג אורא רבא שלו קרח לז פנחס חיו תרסא תשסד ואתחנן עד עז עקב מה כי תצא ל קלו ר"ז תכ"א ד' גח ע"א.

דרך אמת ז). שטעו אחריה המלאכים הראשונים שעליהם נאמר ויראו בני האלהים את בנות האדם וגו'.

מאמר

הסולם

שמיא וארקא

כי עתה היה להם כח לשוט שם בים החכמה דקליפה, מה שמקודם, לא היה להם כח אלא להתרחץ שם בלבד, והטעם הוא כי כל ענין הקליפות הללו הגבוהות אין בהן מעשה, וכל הפעולות שלהן נגמרו דק במחשבה ורצון בלבד, שהוא מחמת היותן הכחות דפרודא, ובטרם יספיקו לבא לכלל מעשה נמצאת הקדושה מסתלקת משם, וע"כ לא יצויד זה לעולם שיבואו לכלל מעשה. וז"ס כאן שהיא בחינת ע"ז, הקב"ה מעניש ג"כ על המחשבה והרצון בלבד, בסוה"כ למען תפוש את בית ישראל בלבם (יחזקאל י"ד). שאמרו חז"ל, שהאדם נענש על הרהור ע"ז שבלב כמו על מעשה, ולפיכך הספיקו הקפיצות דעזא ועזאל לקבלת החכמה שלהם, אע"פ שלמעשה לא נתנו להם כלום.

ורוחין ולא אנשים. והענין הוא בקיצור, כי ידעת שעלמא עלאה שהוא או"א נברא בי, שהיא בחינת דכודא, ואין בהם מבחי"ד ולא כלום. אבל הזו"ן שהם עלמא תתאה, נבראו בה, הכלולה גם מבחי"ד (כנ"ל אות מ"ח). גם ידעת שאו"א שה"ס בינה עומדים תמיד בחשק אחד אור חסדים, כי כן יצאה הבינה מתחילתה בד' הבחינות דאו"י. אבל הזו"ן צדיכים לאור חכמה דוקא, כי כך נאצל הזו"א דאו"י בהארת חכמה בחסדים אלו. (עיי' בספרי תלמוד ג"ס דף ו' ד"ה וטעם). והנה מזווג או"א יצאו המלאכים, הנמצאים גם בסיומא ד' כמוהם, וחושקים דק אחד חסדים ולא אחד חכמה כמוהם. ונשמות בני אדם יצאו מעלמא תתאה זו"ן, ונמצאות הנשמות בסיום הד', שעליה היה הצמצום שלא לקבל חכמה מחמת הבחי"ד הכלולה בה, וכן יש להן צורך וחשק אחד חכמה כמו הזו"ן להיותן נמשכות מהם.

קנז) ואלין תרין ממנן וכו' : ואלו שני הממונים, שוחים בים הגדול, ופורחים משם, והולכים בלילה אל נעמה אם השדים, שטעו אחריה בני אלהים הראשונים (בראשית ו'). וחושבים לקרב אליה, והיא מדלגת ששים אלף פרסאות, והיא נעשית ומתהפכת לכמה צורות לבני אדם, בשביל שיטעו אחריה בני אדם.

פירוש. כי אחד שקבלו כח מעזא ועזאל, יכלו גם להזדווג עם נעמה, שגם המלאכים הראשונים, עזא ועזאל טעו אבתרה. ומגו זווגא דא, ילדה נעמה כל הרוחין בישינ ושדין דעלמא. (כמ"ש בזוהר בראשית א' אות ק"ב). ח"ש דטעו אבתרהא דחלין קדמאין, שהם עזא ועזאל הנקראים דחלין, שפירושן בני אלהים הכתוב במקרא (בראשית ו').

ויש להבין הדבר, כיון שמלאכי מעלה היו, איך באו לכלל טעות לזנות עם נעמה, וכן למה הולידה נעמה ע"י זה דק שדין (דסו"י דף ט' ע"ב)

למקרב לגבה. ואיהי דליגת שתין אלפין פרסין, ואתעבידת בכמה ציורין לגבי בני נשא, בגין דיטעון בני נשא ד אבתרה. קנח) ואלין תרין ממנן פרחין ומשטטן בכל עלמא, ואהדרן לאתרייהו,

חלופי גרסאות

ד נ"א אבתרהא.

שמיא וארקא

הסולם

מאמר

שבעולם, וע"כ מוליכים עמהם וזהמתם להזיק בכל אשר ימצאו. וז"ש ואזלין בליליא לגבי נעמה אמהון דשדיו, דטעו אבתרהא דחלין קדמאין, כי אחר שקבלו בה מאלו המלאכים שזנו תחילה עם נעמה זו, יכלו גם הם לילך לזנות עמה כמוהם. ומ"ש דאזלין בליליא הוא כי כח החכמה דקליפות אינו שולט אלא בחושך ובלילה, שהוא בעת שליטת הדינים, וכן מחמת שרשם שהם עזא ועזאל שנקשרו בהרי חושך.

וחשבין למקרב לגבה, ואיהי דליגת שתין אלפין פרסין וכו': כי אחר שזנו עמה, קפצה ששים אלף פרסאות, שפירושו, שהעלתה צחנה עד שרצתה לבטל הפרסא שעל גבי ו"ק דא"א, אשר כל ספירה שלו נבחנת ברבוא, ונמצאים ו"ק שלו שש אלף פרסאות. אמנם אינו אומד שקרבו לגבה. אלא רק וחשבין למקרב לגבה, וכן אינו אומר, ששטית שתין אלפין פרסין, אלא רק ודליגת שתין אלפין פרסין, שהפירוש הוא, כי רק דלגה, אבל נפלה תיכף בחזרה למטה ולא נגעה בהם. והוא מטעם הנ"ל, אשר בקליפות הגבוהות הללו אין שום מעשה נוהג ח"ו בהם, וכל פגמן הוא רק במחשבה ורצון בלבד (כנ"ל בדיבור הסמוך). אמנם עכ"ז כבר יש לה די כח דיטעון בני נשא אבתרה, כי הגם שאינה גורמת לאדם מעשה בפועל, אלא רק מחשבה ורצון כמותה, אבל הקב"ה מעניש כאן על המחשבה כמו על מעשה, בסוה"כ למען תפוש את בית ישראל בלבם (יחזקאל י"ד) כנ"ל. ומ"ש ואתעבידת בכמה ציורין לגבי בני נשא היינו הן מבחינת גילוי עריות והן מבחינת שפיכת דמים (כמ"ש להלן בזוהר בראשית אות שג"ד), והיא אתמנת על ליליא באסכרה דרביי וכו', דהיא אתמנת לחייכא עם בני נשא. ע"ש.

קנח) ואלין תרין ממנן וכו': ואלו שני הממונים, פורחים ומשוטטים בכל העולם, וחוזרים למקומם. והם מעוררים את בני בניו של קין, ברוח של יצרים הרעים, לעשות תולדות.

פירוש

שלו לבח"ד זו הגנוזה שנשמת הבל. ובוזה הרגו להבל, כי אחר שנתגלתה ה"ת נגלה עמה גם הצמצום שעליה, שאסורה לקבל מאור העליון, וע"כ נסתלק שמא דאלהים משניהם. אלא הפ"י שהוא הג"ר נסתלק למעלה, ונבחן בזה שהרגו להבל. ואל"ה דקין, להיותו בחינת ז"ת, הוא נפל למקום הקליפות, שהוא ארקא כנ"ל. וכבר נתבאר שאע"פ שנפל לקליפות מ"מ נשארו בכלים מבחינת ניצוצין מועטין של החכמה, ומכ"ש הבנות שלו שלא נפגמו כל כך, היו בהן עוד יותר ניצוצין מהבינה.

ובזה תבין שנעמה זו שהיא מבנות קין היתה יפה מאד מכל בנות האדם, כי עיקר החטא היה בזכרים דקין ולא בנקבות, שהן קרקע עולם (סנהדרין ע"ד). ולפיכך אחר שהפיל הקב"ה לעזא ועזאל לעוה"ז שנברא בה, וראו את נעמה נתעורר בהם חשק גדול חדש, שלא היה מעולם, דהיינו החשק אחר אור החכמה, כי הם משורשם אין להם חשק אלא אחר חסדים בלבד כנ"ל, רק הראיה דנעמה הולידה בהם חשק חדש זה להמשיך חכמה. ומתוך שמבנינם עצמם אין להם כלל בחינת ה"ת המצומצמת, וגם בבנין נעמה לא היתה הה"ת מגולה להיותה נמשכת מאל"ה דקין, לכן טעו בה שהיא ראויה לקבלת חכמה ונודווגו. עמה. והיתה הטעות שלהם בבי דברים, א) אע"פ שאין בהם בחינת ה"ת מבנינם עצמם, מ"מ המקום גורם, כיון שהם בעוה"ז כבר ה"ת שולטת עליהם, והיו אסורים להמשיך אור החכמה, ב) מה שחשבו שגם בבנין נעמה אין ה"ת, כי באמת היתה בה ה"ת בגניזו. ולפיכך יצאו מזווגם זה כל השדין ורוחין מזיקי העולם.

ובזה תבין מ"ש חו"ל, שהשדין חציים כמלאכי השרת וחציים כבני אדם (חגיגה ט"ז). כי מצד אביהם עזא ועזאל הם כמלאכים, ומצד אמם נעמה הם כבני אדם. אמנם לא יכלה להוליד אנשים, מחמת שלא היה בה זרע אנשים אלא ממלאכים. ומה שהם מזיקים, הוא להיותם נולדים מזנות דפרודא היותר גדול (דפו"י דף ט"ז ע"ב)

ואינן מתערין לאינן בני בני דקין ברוחא דיצרין בישין, למעבד תולדות. קנט) שמיא דשלטין תמן לאו כהני. ה ולא אולידת ארעא בחילא דלהון (ז) זרועא ז וחצדא כהני, ולא אהדרן אלא בכמה שנין וזמנין. ואינן אלהא די שמיא וארקא לא עבדו, (ט) יאבדו מארעא עלאה דתבל, דלא ישלטון בה, ולא ישטטון בה, ולא יהון גרמין לבני נשא ה לאסתאבא ט ממקרה ליליא. ועל דא יאבדו מארעא ומן תחות שמיא דאתעבידו (י) בשמא דאל"ה, כמה דאתמר. קס) ועל דא האי קרא תרגום, דלא יחשבון מלאכי כ עלאי דעלייהו

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ה נ"א ולא אולידת ארעא בחיליהון זרועא וכו'. ו נ"א זרעא. ז נ"א וחצדי. ח נ"א לאסתכלא מקרה לילה. (ד"ק). ט ממקרה דליליא, כצ"ל (אה"ל). י נ"א דאלהא. ונ"א אלהי. כ נ"א עלאה.

ז ב"א תפא ויצא רכב בהשמטות ח"א ד' רנד. (ד"י) ז"ח בראשית אות ריט. ח לעיל אות קנא. ט לעיל אות ז.

דרך אמת ק) זרע וקציר.

מאמר

הסולם

שמיא וארקא

כהני, שאין כח בארץ לקבל זרע להוציא תבואות וקציר כנהוג בארצנו ולא אהדרן אלא בכמה שנין וזמנין כי לא יצמח הזרע שמזריעין שם אלא רק בכמה שנים וזמנים. ומ"ש. ואינן אלהא די שמיא וארקא לא עבדו וכו': קאי על אותם ב' הממונים עפרירין וקסטימון, שהם אלהא די שמיא וארקא לא עבדו, כלומר, שלא יכלו לתקן השמיא וארקא שתהא ראויה להוציא פירות. ע"כ אין להם דשות לשוטט ולהחטיא אנשים בארץ שלנו שהיא תבל. כי בהמצאם כאן, הם מחבלים גם את ארצנו להיות כמו שמים וארקא שלהם. וז"ש יאבדו מארעא עלאה דתבל, שיאבדו מהארץ שלנו הנקראת תבל, שלא ישלטו בה, ולא ישוטטו בה, ולא יגרמו לאנשים שיטמאו במקרה לילה. כי על ידי השוטטות שלהם בתבל שלנו גורמים למחטי בני נשא במקרה ליליא, שהוא הקללה הדובצת על ארקא מחמת שליטתם שם.

ומתחת השמים שלנו שנעשו בשם אל"ה, כי השמים שלנו מקבלים מזון המתוקנים בשמא דאל"ה כמא דאתמר, דהיינו בסוד בראשית כרא אלהים, שמ"י אשתתף באל"ה, וע"כ הארץ שלנו מתוקנת ג"כ בקדושה עלאה. כי ברזא דא אתקיים עלמא. (כנ"ל אות ט"ו). וע"כ אין רשות לאלו ב' הממונים לשוטט כאן.

קס) ועל דא האי וכו': ועל כן מקרא זה תרגום, שלא יחשבו מלאכים העליונים שעליהם

פירוש. ומשטטון בכל עלמא: היינו להזיק בני אדם, כי גרמין לבני נשא לאסתאבא במקרה לילה כמ"ש להלן.

זו"ש. ואהדרן לאתרייהו ואינן מתערין לאינן בני בני וכו' למעבד תולדות: כי אחר שמחטיאים בני העולם הזה, חוזרים למקום הקבוע שלהם שהוא ארקא, ומעוררים שם בני בניהם דקין למעבד תולדות בזוהמתם בניל, ומשמיענו כי מלבד שהם מחטיאין בני קין בארקא, הם גם משוטטין בארץ שלנו שהיא תבל, והם מחטיאים גם יושבי הארץ הזאת.

קנט) שמיא דשלטין תמן וכו': השמים השולטים שם אינם כאלו השמים שלנו, ואין הארץ מולידה בכחם. זרע וקציר כאלו שלנו, ואין הזרעים חוזרים לצמח, אלא בכמה שנים וזמנים. והם שנאמר עליהם, אלהיא די שמיא וארקא לא עבדו מארעא, העליונה הנקראת תבל, שלא ישלטו בה, ולא ישוטטו בה, ולא יהיו גורמים לבני אדם להטמא ממקרה לילה. ועל כן יאבדו מארעא ומן תחות שמיא שנעשו בהשם אל"ה, (עי' לעיל אות י"ד) כמו שלמדנו.

פירוש. כי השמים שלנו מקבלים מז"א. שיש לו מוחין דהולדה, וע"כ הארץ שלנו המקבלת בנוקבא שלו, היא מקבלת זרע וקציר. אבל שמים דארקא אין להם מוחין דהולדה בסבת שליטת הקליפות אשר שם, וע"כ ולא אולידת ארעא בחילא דלהון זרועא וחצדא (דמו"י דף ט' ע"ב)

ז אמרין, ולא מ יקטרגו נ לן. ועל דא רזא ט דאל"ה, כמה דאתמר, איהו מלה קדישא דלא אתחלף בתרגום.

מאמר כי בכל חכמי הגוים — מאין כמוך

קסא) אמר ליה רבי אלעזר, האי קרא ט דכתיב ט מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאתה, מאי שבחא איהו. פ אמר ליה: אלעזר ברי, האי קרא ז בכמה זוכתי אתמר, אבל ודאי לאו איהו ט הכי, ט דכתיב ט כי בכל חכמי הגוים ט ובכל מלכותם, דהא אתא למפתח פומא דחייבין, ט דחשבין דקב"ה לא ידע הרהורין ומחשבין דלהון, ובגין כך אית לאודעא שטותא דלהון. דזמנא חדא אתא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ט (ירמיה י) ויחי קסד שמות מז בא קב משפטים לב
לט ז"ח בראשית אות יד. ט (שם) בא קב משפטים
לד מ.
ז נוסח אחר בכמה גונו. ק ניא הכי לא גרסינן. ט נוסח אחר מלכותם וגו'. ט נוסח אחר דחשיבין.

דרך אמת ט בפרשת בא אל פרעה ל"ז ע"א.

כי בכל חכמי הגוים — מאין כמוך

הסולם

מאמר

אלי פילוסוף אחד של אומות העולם. אמר לי, אתם אומרים שאליקים מושל בכל רום השמים, וכל הצבאות והמחנות אינם משיגים ואינם יודעים המקום שלו. הנה המקרא הזה, אינו מרבה כבודו כל כך. שכתוב, כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך, מהי ההשואה הזו, לבני אדם שאין להם כיום.

פירוש. והוא ע"ד הכתוב, ואמרו איכה ידע אל ויש דעה בעליון. הנה אלה רשעים ושלוו עולם השגו חיל (תהלים ע"ג). כמו שמביא לפנינו דברי הפילוסופא. האי פילוסופא היה אחד גדול מחכמי הגוים, ובא לפני ר"ש לבנות את חכמת ישראל ועבודתנו באמונה שלימה, שהיא בתמימות גדולה בגין דלית מחשבה תפיסא ביה כלל. וחכם זה היה מהפילוסופים האומרים שעיקר עבודת ה' היא להשיג אותו, כי לדעתם הם משיגים אותו, ובא להתלוצץ עלינו. ור"ש, דאלהכון שליט בכל רומי שמיא, כלומר, שהוא מרומם מכל שכל אנושי, והוא שליט ברוממותו זו, וצוה לכם לעבוד לפניו באמונה ותמימות, ולא להרהר בו כלל. משום דכלהון חיילין ומשריין לא אדבקן, שלא לבד ששכל אנושי אינו משיגו אלא אפילו החיילות והמלאכים העליונים לא ישיגוהו כלל ולא ידעו אתר דיליה, שאפילו מקומו אינם משיגים, דהיינו כמו"ש, שאומרים

שעליהם אומרים זה, ולא יהיו עוינים לנו. ועל כן סוד המלה אלה, הוא כמו שאמרנו, שהיא מלה קדושה שאינה מחולפת בתרגום. פירוש. כי כל המקרא כתוב בלשון תרגום לבד מהמלה אל"ה, דאומר יאבדו מארעא זמן תחות שמיא אל"ה. ואמר הטעם כי מלה דא אין לה תרגום. והוא כי חיבור אל"ה במ"י ממשך מוחין עלאין דחכמה כנ"ל, ואם ח"ו פוגמין באתון דאל"ח כמו קין, הרי אלו נופלין בקליפות, ואפילו קדושת התרגום לא נשארת בהם. באופן שלא תצויר בהם בחינת תרגום, שהיא בחינת ו"ק דקדושה. (ע"י לעיל אות קנ"ב).

מאמר כי בכל חכמי הגוים — מאין כמוך

קסא) אמר ליה רבי אלעזר וכו': א"ל ר"א, מקרא הזה שכתוב, מי לא ייראך מלך הגוים כי לך יאתה. איזה שבח הוא זה. אמר לו ר"ש: אלעזר בני, מקרא זה נאמר בכמה מקומות. אבל ודאי אין הוא כך כמשמעותו הפשוטה, שכתוב, כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך. שזה בא לתת פתחון פה לרשעים, לאותם, שחושבים שהקב"ה אינו יודע את הרהוריהם והמחשבות שלהם. ובשביל זה יש להודיע השטות שלהם. כי פעם אחת בא

פילוסופא חדא ה דאומות העולם לגבאי. אמר לי, אתון אמרון דאלהכון שליט בכל רומי שמיא, א כולהון ב חיילין ומשריין ג לא אדבקן ולא ידעי אתר דיליה. האי קרא לא אסגי יקריה כל כך, דכתיב כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך. ד מאי שקולא דא לבני נשא די לית * לון קיומא.

קסב) ותו, דאתון אמרין, (ג) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. (ד) בישראל לא קם, אבל ה באומות העולם קם. אוף הכי, אנא אימא, ו בכל חכמי הגוים אין כמוהו, אבל בחכמי ישראל ז אית. אי הכי, אלהא דאית בחכמי ישראל ח כוותיה לאו איהו ט עלאה שליטא. (ו) אסתכל בקרא, ותשכח . דדייקנא כדקא יאות. (קסג) אמינא ליה, ודאי שפיר קא אמרת. מאן (ק) מחיה מתים, אלא (ר) קב"ה

חלופי גרסאות

ת נ"א דעכו"ם. א ג"א וכולהו (אה"ל). ב ג"א חילין. ג ג"א אדבקאן ולא ידעין וכו'. ד ג"א מאי ל"ג. ה ג"א בעכו"ם. ו ג"א בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוהו (ד"ק). ז ג"א אין (ד"מ) וג"א יש. ח ג"א כחתייה ל"ג (ד"ק). ט ג"א אלהא (ד"מ). י ג"א דיוקנא (ד"ק) וג"א דדיוקנא (ד"ז).

מסורת הזהר (דברים לד) וישלח קה שמות צב תרומה תקצא בלק קסב האוניו ג צ) שמות שצב בלק קסב. ק) ב"א תפב נח רח וירא קלו רמט רסב שצ שצו תא תו תיג תכא חיי שדה צט קנב קעג רג רח רע תולדות לט מט סה קז וישלח רי ריב וישב גט ס קכב ויחי תסה וארא קכו בשלח רטו רצ יתרו נג משפטים קיד ריג רעא תרומה תסג ויקהל צד תצד פקודי תתקלט אמור גא אדרא רבא קפו שלח לך קלו ריד רכז סנחס קסא ואתתנן קצח כי תצא סא אורא וטא קיז ת"ז ת"מ ד' סא. (ו) וירא קלט תיג.

דרך אמת (ט) עיין בפסוק ותמצא.

הסולם

כי בכל חכמי הגוים — מאין כמוך

יאות. והוא, כי הבין שיתרצו לו קושיתו בנקל, שהפירוש הוא כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם אין מי שישגיג אותך, כי מאין כמוך הוא על דרך אלמלא ידעתיו הייתיו, ולפי שחכמי הגויים מתפאדים שמשגיגים אותו הם נבחנים משום זה כמוהו, ולכן אומר הכתוב ששקר דברו ואינם כמוהו, כי אינם משיגים אותו אלא הם מטעים את עצמם. ולפיכך החכים קושיתו לשאול, שלפי"ז משמע, שרק בחכמי הגוים אין כמוהו, אבל בחכמי ישראל אית כמוהו, דהיינו שמשגיגים אותו, א"כ אלהא דאית בבני ישראל כוותיה לאו איהו עלאה שליטא. אלהים שיש בבני ישראל כמוהו אינו אלהים שליט ומרומם. כלומר, שלפי"ז איך אתם אומרים שאלהי ישראל לית מחשבה תפיסא ביה כלל ושלית על עבדיו בכח האמונה ברוממותו ית' כנ"ל בתחילת דברו שאמר אתון אמרין דאלהכון שליט בכל רומי שמיא, והרי הכתוב אומר שבחכמי ישראל אית כמוהו, שהפירוש הוא שיש חכמי ישראל שמשגיגין אותו. הרי שהכתוב סותר אתכם.

קסג) אמינא ליה ודאי וכו' : אמרתי לו, ודאי יפה אמדת, שיש בישראל כמוהו כי מי מחיה

מאמר

שאומרים, ברוך כבוד ה' ממקומו, משום שאינם יודעים היכן מקומו. וע"ז בא להקשות כדלהלן, האי קרא לא אסגי יקריה כל כך פסוק זה אינו מרבה כבודו כל כך. דכתיב כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך, אם הנבואה באה לשבח אלהי ישראל, שהוא יותר חשוב מהאלהים שמשגיגים חכמי הגוים ע"פ כחם האנושי עצמם וחכמתם לא אסגי יקריה כל כך, הרי שבח זה אינו מרבה לו כבוד כל כך, כי מאי שקולא דא לבני נשא די לית לון קיומא, איהו משקל והשואה היא מהבורא ית' לבני תמותה, ונמצא כאן זלזול גדול לאלהיכם, להעריכו בערך חכמי הגוים בני התמותה.

קסב) ותו דאתון אמרין וכו' : ועוד, שאתם אומרים על הכתוב, ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, בישראל לא קם אבל באומות העולם קם. אף אני אומר כך: בכל חכמי הגוים אין כמוהו, אבל בחכמי ישראל יש כמוהו. וא"כ, אלקים שיש כמוהו בחכמי ישראל, אין הוא אלקים עליון שליט. הסתכל במקרא ותמצא שדייקתי כראוי.

פירוש. כאן דיבר בלשון חכמה. כמ"ש אסתכל בקרא ותשכח דדייקנא כדקא (דפו"י דף ט' ע"ב י' דף ז' ע"א)

בלחודוי, אתא אליהו ואלישע, (ט) ואחיו (ז) מתייא. מאן (ח) מוריד גשמים אלא קב"ה בלחודוי, אתא אליהו, ומנע לון ונחית לון בצלותיה. מאן עבד שמיא וארעא, אלא קב"ה בלחודוי, אתא אברהם, ואתקיימו בקיומוהי בגיניה. (קסד) מאן (ח) מנהיג שמשא אלא קב"ה, אתא יהושע, ושכיך ליה ופקיד ליה דיקום על קיומיה ואשתכך, (ז) דכתיב (ח) וידום השמש וירח עמד. קב"ה גוזר גזר דין, אוף הכי משה (ט) גזיר גזר דין, ואתקיימו. ותו, (א) דקב"ה גוזר (ע) גזרין, וצדיקיא דישראל מבטלין לון, דכתיב (א) צדיק מושל יראת אלהים. ותו דאיהו פקיד לון למהך באורחוי ממש, (פ) לאתדמא ליה בכלא. אול ההוא פילוסופא ואתגייר בכפר שחלים, וקרן ליה, (צ) יוסי קטינאה. ואוליף אורייתא סגיא, ואיהו בין חכימין וזכאין דההוא אתר. (קסה) השתא אית לאסתכלא בקרא, (ק) והא כתיב (ד) כל הגוים כאין נגדו. מאי רבויא הכא. אלא מי לא יראך מלך הגוים, (ה) וכי מלך הגוים איהו ולאו

חלופי גרסאות

כ נ"א מתייא. ח נ"א אנהיג. ז נ"א וכתוב. ט נ"א גוזר. ע גזירין. פ נ"א לאדמאה, ונ"א לארמא, ונ"א לארמאה. צ נ"א יוסף. ק נ"א דהא.

מסורת הזהר

(ט) וירא שצח תו תולדות לט. (ח) וירא קלט תיג. (א) (יהושע י) ויקהל עת. (ב) ב"ב קמ שמות רנב ויקרא רמ. (ג) (ש"ב כג) שמות רנב ויקהל ככ פנחס תקנה תרעד ת"ז ת"ס ד' צג : ד) (ישעיה מ) בא קג משפטים לד. (ה) משפטים לג.

כי בכל חכמי הגוים — מאין כמוד

הסולם

מאמר

מנהיג השמש, הלא רק הקב"ה, בא יהושע והשתיק אותו וצוהו שיעמוד על עמדו, ונשתתק. שכתוב, וידום השמש וירח עמד. הקב"ה גוזר דין, אף משה כך, גזר דין ונתקיים. ועוד, שהקב"ה גוזר גזרות וצדיקי ישראל מבטלים אותם, שכתוב, צדיק מושל יראת אלקים. ועוד, שהקב"ה צוה אותם ללכת בדרכיו ממש להדמות לו בכל. הלך אותו הפילוסוף ונתגייר בכפר שחליים, וקראוהו, יוסי הקטן, ולמד הרבה תורה, והוא בין החכמים והצדיקים שבאותו המקום.

פירוש. שמא תאמר סוף סוף הם ממעטים כח אמונתם התמימה משום זה, בהיותם זוכים להיות כמוהו ממש, אמנם המה עושים זאת משום שצוה אותם לעשות כן ולהשיגו זכא מעשיו דאיהו פקיד לון למהך באורחוי ממש שה"ס הכתוב והלכת בדרכיו (דברים כ"א), ומצוות המלך המה עושים, כדי לאתדמא ליה בכלא, והנה הפלוסוף נתפעל מאמת זו עד שהלך ונתגייר וקבל עליו עול תורה ומצוות.

קסה) השתא אית לאסתכלא וכו': עתה יש להסתכל במקרא. והרי כתוב, כל הגוים כאין נגדו, איהו יתרון יש כאן. ומשיב, אלא, מי

מחיה מתים, הלא הקב"ה לבדו, באו אליהו ואלישע והחיו מתים. מי מוריד גשמים, הלא הקב"ה לבדו, בא אליהו ומנע אותם והוריד אותם בתפלתו. מי עשה שמים וארץ, הלא הקב"ה לבדו, בא אברהם, ונתקיימו שמים וארץ בקיומם, בשבילו.

פירוש. ר"ש תירץ לו, כי זהו ודאי אמת כמו שאמרת, שבישראל אית כמוהו, ודאי שפיר קא אמרת, ועם זה אינו סותר כלל את אמונתנו התמימה דלית מחשבה תפיסא בו כלל וכלל, ואיהו שליט בכל רומי שמיא, דהיינו שגם המלאכים העליונים אינם משיגים אותו ולא ידעי אתר דיליה, אמנם כלפי זה נתן לנו תורה ומצוות שע"י העסק בתורה ומצוות לשמה, זוכים ישראל להדבק בו ממש, ושכינתו יתברך מתלבשת בהם עד שהם עושים אותם המעשים שהבורא ית' עושה, שהם מחיים מתים ומורידים גשמים, ומקיימים שמים וארץ, וכו' ומבחינה זו הרי הם כמוהו ממש, שה"ס ממעשיך הכרנוך, אבל כל זה משיגים רק מבחינת אמונה שלמה ותמימה שאינם מעלים הרהור כלל וכלל כדי להשיג אותו בחכמתם. כדרך חכמי הגוים.

מלך ישראל. ה אלא בכל אתר, קב"ה ט בעא לאשתבחא בישראל, ולא אתקרי
אלא על ישראל בלחודוי, דכתיב (י) אלהי ישראל, (ז) אלהי העברים. וכתוב (ח) כה
אמר יי' מלך ישראל, ת מלך ישראל ודאי. אמרו א אומות העולם, ב פטרון אחרן
אית לן בשמיא, דהא מלכיכון לא שליט אלא עליכון בלחודיכון, ועלנא לא שליט.
קסו) אתא קרא ואמר, מי לא יראך מלך הגוים, ג מלכא עלאה, ד לרדאה
לון ולאלקאה לון ולמעבד בהון רעותיה. כי לך יאתה, ה דחלא מנך לעילא

מסורת הזהר

(ו) משפטים תקעו. (ז) (שמות ה) יתרו יג ית. (ח) (ישעיה מד) ויחי טו שמות רסב.

חלופי גרסאות

ר נ"א אבל בכל אתר דקב"ה בעא. ט נ"א בעא ל"ג.
ת ומלך. א נ"א עכו"ם. ב פטרא (אה"ל). ג נ"א מן תיבת
"מלכא עלאה" עד "כי בכל חכמי הגוים" ל"ג. ד לרדאה
ולאלקאה לון כצ"ל (אה"ל). ה נ"א דחלא ונ"א לדחלא.

מאמר

הסולם

כי בכל חכמי הגוים — מאין כמור

חכמי הגוים, הם הממונים והשרים שלמעלה,
שחכמת הנונין מהם הוא. בכל מלכותם, היינו
מלכות השולטת עליהם כאמור. וזהו פשוטו
של המקרא.

ביאור הדברים, כי המקרא הזה מבאד
איך הכלה מזדמנת בימי הגלות למיעל לחופה
בגמר התיקון. והוא כי כל כחם של הגוים
לכבוש אותנו בגלות תחת שליטתם. הוא ע"י
החכמה והמלכות שלהם. שהם הממנין העלאין
שבשמים דקליפות. המשפיעים להם חכמה
ושררה. שע"י חכמתם מביאים אותנו לירי
הרהורים רעים. לרצות להבינו ית' מכל
הבחינות: אותו ודרכיו ומחשבותיו בלי שום
יראה ושום התחשבות ברוממות מלכותו ית'.
שע"י הרהורים רעים אלה, אנו מתרוקנים מכל
שפע קדושה והשפע עובר למלכות שלהם.
בסוד לא נתמלאה צוד אלא מחרבנה של
ירושלים. שבזה משיגים כה לרדות בנו
ולהקות אותנו. ולהכריחנו לעשות רצונם.
שז"ס ד' המלכויות המשעבדות אותנו בד'
גלויות. המרומזות בד' בחינות חו"ב תו"מ
שלהם. המרומזות בצלם של נבוכדנצר. ראשח
די דהב טב, חדוהי ודרעוהי די כסף,
מעוהי וירכתה די נחש, שקוהי די פרזל,
רגלוהי מנהון די פרזל, ומנהון די חסף,
(דניאל ב). ובעת שליטת הצלם הזה הם
מתלוצצים עלינו. שיש להם פטרון אחרן
בשמיא וכו'. אמנם כל זה ה"ס ואלהים עשה
שיראו מלפניו (קהלת ד'). כי השכינה נקראת
יראת שמים, זה רומז שאין לנו שום
מציאות להדבק בו ית' לנצחיות זולת ע"י
יראה גדולה מרוממותו ית', לקבל עלינו עול
תודה

מי לא ייראך מלך הגוים, וכי מלך הגוים הוא
ולא מלך ישראל. אלא בכל מקום רוצה הקב"ה
להשתבח בישראל, ואינו נקרא אלא על ישראל
לבד, שכתוב, אלקי ישראל. אלקי העברים.
וכתוב, כה אמר ה' מלך ישראל. מלך ישראל
ודאי. אמרו אומות העולם מגין אחר יש לנו
בשמים. כי מלככם אינו שולט אלא עליכם
לבד, ועלינו אינו שולט.

פירושו. השהא, היינו בהאי ליליא דכלה
אזדמנת למיעל לחופה, דהוה ביה ר"ש, ובעי
לקשט עתה קשוטא לכלה כנ"ל, יש להסתכל
מחדש בהאי קרא, דמי לא ייראך מלך הגוים,
ולפדשהו בדרך קישוטא דכלה. וחזור על
תחילת הכתוב, שנאמר מי לא ייראך מלך
הגוים מאי רבויה הכא איזה רבותא יש כאן.
והא כתיב כל הגוים כאין נגדו ומה
משמיענו כאן. וז"ש פטרון אחרן אית לן
בשמיא: כי האומות מונין את ישראל לומר,
שיש להם מגין ומנהיג טוב בשמים הנותן להם
חכמה ושררה. ומלך ישראל אינו שולט עליהם.

קסו) אתא קרא ואמר וכו': בא הכתוב
ואמר, מי לא ייראך מלך הגוים. היינו מלך
עליון עליהם, לרדות בהם, ולהכות בהם,
ולעשות בהם כרצוננו. כי לך יאתה, לירא
ממד למעלה ולמטה. כי בכל חכמי הגוים,
אלו הם השליטים והשרים שלמעלה, הממונים
עליהם. ובכל מלכותם, היינו באותה מלכות
שלמעלה. כי ארבע מלכויות שליטות יש למעלה,
ושולטים ברצוננו של הקב"ה, על כל שאר
העמים. ועם כל זה אין בהם מי שיעשה
אפילו דבר קטן, אלא כמו שצוה אותם. שכתוב,
וכמצביה עביר בחיל שמיא ודיירי ארעא.

ותתא. כי בכל חכמי הגוים, ו אליו, שליטין רברבן די ממנן עלייהו. ובכל מלכותם, ה בהוא מלכו דלעילא, דהא ארבע מלכוון שליטין אית לעילא, ו שליטין ברעותיה על כל שאר עמין. ועם כל דא, לית בהו דיעבד, אפילו מלה זעירא, אלא כמה דפקיד לון, דכתיב (ט) וכמצביה עביד בחיל שמיא ודיירי

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ט) (דניאל ד) מקץ מא שמות פט פנתס רכו תתסו. ו אליו אינון שליטין דברבין כצ"ל (אה"ל). ז ג"א ושליטין. ח ג"א כההוא. ט ג"א ושליטין. י ג"א ועל. כ אפילו מלה חזא זעירא כצ"ל (אה"ל).

מאמר

הסולם

כי בכל חכמי הגוים — מאין כמוך

מה שנדמה מקודם לכן שהם רודים בנו, נגלה עתה ההפך, שהם היו רק משמשים ועבדים שלנו. בכדי להביאנו לאמונה שלמה. ומה שנדמה מקודם שהם מלקים אותנו, נגלה עתה ההיפך כי לקו בעצמם, כי ע"ז מהרו אותנו לבוא לידי השלמות, ומהרו לעצמם את סופם המר כנ"ל. ובמקום שנדמה שהם מרדו בו ית' ועושים חפצם ורצונם לדכא אותנו למילוי תאותם הרעה ואין דין ואין דין ח"ו, נגלה עתה כי עשו רק רצונו ית'. להביאנו אל השלמות. ובזה נתברר כי מלך הגוים אתה מתחילה ועד סוף, שהרי משלת עליהם והכרחת אותם לעשות רצונך תמיד כמלך על עבדיו. ועתה נגלית יראת רוממותך בכל הגוים, וזה שאומר, מי לא יראך מלך הגוים.

תורה ומצוות באמונה שלמה וטהורה, מבלי להרהר ח"ו אחר מדותיו ית', בכל פנים שבעולם שלא יסתר ממנו, כי אז אנו נדבקים בו ית' לנצחיות בקשר בל ימוט, ואז גם ה' יתן הטוב בכל אשר חשב להנות אותנו במחשבת הבריאה, ואנו זוכים לגאולה השלימה ולגמר התיקון. אבל מטרם זה כל המשתכר הוא משתכר אל צרור נקוב (חגי א' ו') כי הסי"א יש לו תמיד כח לעשוק השפע שאנו מקבלים בכח ההרהורים הרעים שמביא בנו, בסוד לא נתמלאה צור אלא מחרבנה של ירושלים. אמנם גם עונשים אלו אינם לדעתנו, אלא להכשיר אותנו ליראתו ית', ע"י ריבוי הנסיגות שהגלות מביאה עלינו, עד שאנו זוכים לקבל אמונתו בשלמות וביראת הרוממות, ואז נאמר, זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו (תהלים צ"ח), כי לעת הקץ יזכור ה' לנו כל חסדיו עם שלמות אמונתו בבת אחת. כי אחר שקבלנו כח לקבל אמונתו בשלמות, תבנה ירושלים מחורבנה של צור, כי כל החסדים והשפע שהמלכויות דס"א גזלו מאתנו בימי הגלות כנ"ל, ישובו לנו, אחר שלימות אמונתנו, בכל מילואן, אף משהו לא יחסר. ואז, דאו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו. כי יראו כל האומות שגם עד עתה היו רק שומרי חנם על השפע שלנו, בכדי להחזירם לנו בעת הרצויה, ונמצא ששלט אדם באדם, הוא לרע לו. (קהלת ח' ט') כי קושי השעבוד ששלטו בנו בעת ששלט אדם בליעל באדם דקדושה, לא היה אלא להרע לאדם בליעל, כי מחמת זה מהדנו לבא לאמונתו ית', ולגבות ממנו כל הגזל שעשק מאתנו. ועל העת ההיא אמר הנביא, מי לא יראך מלך הגוים, כי עתה אחר שנתגלה כי מלך הגוים אתה לרדאה לון ולא לקאה לון ולמעבד בהון רעותיה, לרדותם ולהלקותם ולעשות בהם כרצונו, כי

בכל חכמי הגוים שכתוב, הכוונה היא, על השליטים והשרים הממונים עליהם. והם הממונים עפרירון וקסטימוון שבארקא, וכן עזא ועזאל וכו' שמהם שואבים חכמי הגוים את חכמתם ומצייקים להם לישראל. ובכל מלכותם וכו' ארבע מלכוון שליטין אית לעילא ושליטין ברעותיה על כל שאר עמין: ד' מלכויות אלו מרומזות בצלם דחזי נבוכדנצר א) ראשה די דהב טב ב) חדוהי ודרעוהי די כסף, ג) מעוהי וירכתה די נחש, ד) שקוהי די פרזל, רגלוהי מנהון די פרזל ומנהון די חסף. וד' הללו הן חו"ב תו"מ דקליפות, והן שולטות על כל ע' האומות שבעולם.

ועם כל זה, אין בהם מי שיעשה אפילו דבר קטן מעצמם, אלא רק כמו שצוית להם. והיינו כמ"ש לעיל באורך, כי לעת קץ יתגלה, שכל הרידוים והמכות שבכחם הרחיקו את ישדאל מאביהם שבשמים. לא היו בזה אלא משמשים נאמנים לקרבם לאביהם שבשמים. באופן

ארעא. חכמי הגוים, אינון י ממנן ורברבן דלעילא, ז דחכמתא י דלהון י מנייהו הוה. י בכל מלכותם, מלכותא דשליט, כמה דאתמר. ודא י הוא קרא י כפשטיה. קסו) אבל בכל חכמי הגוים, ובכל מלכותם. י האי אשכחנא בספרי קדמאי, דאינון י משריין וחיילין, אע"ג י דאתפקדן על מלין דעלמא, י ופקיד לכל י חד למעבד עבידתא, י מאן הוא דיעביד שום חד מנייהו כמוך, י בגין דאנת רשים בעילויא, י ואת רשים י בעובדך י מכלהו. ודא הוא מאין כמוך י, י מאן הוא סתימאה קדישא דיעביד ולהוי כמוך, עילא ותתא, ויהא דמי לך י בכל י עובדא דמלכא קדישא, שמים וארץ. אבל אינון י תהו וחמודיהם בל יועילו. בקב"ה כתיב, י בראשית ברא אלהים וגו', במלכותם כתיב י והארץ היתה תהו ובהו. קסח) א"ר שמעון לחברייא בני הלולא דא, כל חד מגכון י יקשט טו קשוטא חד לכלה. אמר לר' אלעזר בריה. אלעזר: הוה נבזבזא חד לכלה

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ל ג"א דחכמתא דילהון לאו מפומייהו הוה (אה"ל). מ ג"א די להון. נ ג"א מפומי. ס ג"א ובכל. ע ג"א הוה ל"ג. פ ג"א בפשטיה. צ ג"א הכא. ק ג"א דאתפקדו. ר ופקיד לכל חד וחד למעבד עבידתא מאן הוה סתימא קדישא ולא כרעותיה דיעביד שום חד וכו' כצ"ל (אה"ל). ש ג"א עדי. ת ג"א מאין. ו ג"א מאן הוא סתימא קדישא אתעביד כרעותיה. א ג"א ותרשים בעובדך. ב ג"א בעובדך ובמלוך. ג ג"א מכלהו ל"ג. ד ג"א מאין הוא סתימא. ה ג"א בכלא. ו ג"א כעובדא. ז ג"א יקשוט.

זג. תס"ג ד' צה. תע"ד קלו. ז"ח בראשית אות שיד
 עא. : ת"ל ד' עג : תל"ז ד' עח. תג"ד ד' פו. ת"ס ד' צג. ת"ס"ג ד' צה. ת"ע ד' קלו. ז"ח בראשית אות שיד
 ד נה. תק"ח ד' קו ט"ב קי ט"ג קיט ט"א. ט) לעיל אות קכה.

י לך תמה שמות פו שיב בשלח קיב ויקהל קכה פקודי רכא ויקרא קה בלק יד בהשמטות ח"ג ד' שה : (ד"י). כ) וירא צט שמו תפה ויהי תשטו שמות קנו וזרא קצו בשלח צח קי קמו ויקהל קלב קלח פקודי רכ תנט חסו ויקרא קלו אמור שכג שכו. ז) (ישעיה מד). ח) לעיל אות טו. ט) (בראשית א) להלן קצה ב"א יו ריד רלא שיח ב"ב לה לח בהשמטות ח"א ד' רנב : רסב : רסג. ד"י בא נ ספרא דצניעותא ז שלח קנג בח"ג צ"ר פנחס צצו בהשמטות ח"ג ד' שה : (ד"י) ת"ז בהקדמה ד' ו. יא. יב. טז. ת"ו ד' כג. תכ"ו ד' עא. : ת"ל ד' עג : תל"ז ד' עח. תג"ד ד' פו. ת"ס ד' צג. ת"ס"ג ד' צה. ת"ע ד' קלו. ז"ח בראשית אות שיד
 ד נה. תק"ח ד' קו ט"ב קי ט"ג קיט ט"א. ט) לעיל אות קכה.

דרך אמת ט) שי"ד לליל החקדש חג השבועות.

כי בכל חכמי הגוים — מאין כמוך

הסולם

מאמר

הארץ דעה את ה', כמים לים מכסים (ישעיה י"א).
 קסז) אבל בכל חכמי הגוים: אבל בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם, מצאתי זה בספרי הראשונים. אשר הם, המחנות והצבאות שלמעלה, ואע"פ שהפקדו על עיני העולם, וצוה לכל אחד לעשות עבודתו, מי הוא שיעשה, אף אחד מהם, כמוך. משום שאתה רשום בערכך, ואתה רשום במעשיך מכולם. וזה הוא מאין כמוך ה'. מי הוא הסתום הקדוש למעלה ולמטה שיעשה ויהיה כמוך, ויהיה דומה לך, בכל מעשה המלך הקדוש שבשמים ובארץ. אבל הם תהו, וחמודיהם בל יועילו. בהקב"ה כתוב, בראשית ברא אלקים וגו'. במלכותם כתוב, והארץ היתה תהו ובהו.
 קסח) א"ר שמעון וכו': א"ר שמעון לחבריים, בני החתונה הזאת, כל אחד מכם יקשט קשוט אחד לכלה. אמר לר' אלעזר בנו, אלעזר

באופן שלא עשו משהו אלא כמו שפקדת עליהם לעשות עשי"ה. והיינו כמ"ש וזממציביה עביד בחיל שמיא ודיירי ארעא, דהיינו כדי להביאנו לאמונה שלמה לזכות לקבל כל חסדיו בסו"ה זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו, ואז נשבר הצלם, צ"מ"ש חזה הוית עד די אתגזרת אבן די לא בידין ומחת לצלמא על רגלוהי די פרולא וחספא וכו' ונשא המון רוחא וכל אתר לא השתכח להון, ואבנא די מחת לצלמא הות לטור רב ומלאת כל ארעא (דניאל ב'). כי האמונה הקדושה נקראת אבן דלא בידין, ואחר שזכר חסדו ואמונתו, הנה או נגזרה האי אבן דלא בידין, ומחת לצלמא על רגלוהי, וכו' ונעשה כעור מן עדרי קיט ונשאם הרוח ואינם, ולא נודע מקומם אים. וראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו, והאי אבנא נעשתה לטור רב ומלאת כל ארעא ומלאה (דסו"י דף י' ע"א)

ה דהא למחר ט אסתכל, כד יעול לחופה באינון שירין . ושבחין, דיהבו כ לה בני היכלא לקיימא קמיה.

מאמר מי זאת

קסט) פתח רבי אלעזר ואמר (ט) מי זאת עולה מן המדבר וגו'. מי זאת, כללא דתרין קדושין, דתרין עלמין בחבורא חדא וקשורא חדא. עולה, ממש למהוי קדש 2 קדשין, (ט) דהא קדש קדישין מ"י, (ט) ואתחברא (ז) בזאת, (ט) בגין למהוי עולה דאיהי קדש קדשין, מן המדבר דהא מן המדבר ירתא למהוי כלה ולמיעל לחופה.

קע) תו, מן המדבר (ט) איהי עולה, כד"א (ט) ומדברך נאווה. בההוא מדבר

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ח נ"א דהא למחר כד יעול (אה"ל). ט נ"א אסתכל בה כד יעול וכו'. י נ"א ותושבחין. כ נ"א לה ל"ג, ונ"א להון. ל נוסח אחר קדישין. מ נ"א ואתחבראת, ונ"א ואתחברת. נ בגין למהוי זאת עולה דאיהי וכו' (אה"ל). ט נ"א קדושין. ע נ"א איהו.

(שיר ח) חיי שרה קנ וישלח רכנ יתרו מסג משפטים תכז פנחס תלה ר"ת ט"ס ד' קח. בהשמטות ת"ו ד' קמה: (ט) לעיל אות ז. ז) בא קה קיב מצורע טז נשא קמג. (ק) (שה"ש ד) ר"ת ת"ו בהשמטות דף קמה:

מי זאת

הסולם

מאמר

של המלכות והמסך המעלה או"ח ומקשר כל הספירות כאחת, שהיא תסתיים או בבחינת ר' בשוה עם הבינה לנצחיות, שזהו נק' קשורא חדא. וחבורא חדא היינו כי קומת האור של המלכות תהיה מחוברת בקומת הבינה כאחת ממש. כי אז עולה ממש למהוי קדש קדשין, שהמלכות עצמה עולה להיות קדש קדשים ממש כמו הבינה, ואומרו עולה ממש, היינו כמו קרבן עולה, שהוא קדשי קדשים. בי מ"י שה"ס או"א הוא קדשי קדשים, והוא נתחבר בזאת שהיא המלכות, כדי שתהיה המלכות בבחינת עולה שהיא קדשי קדשים. כי אז נעשה חיבור המ"י בזאת כדי לעשות הזאת עצמה לקדש קדשין. וכיון שכן, הרי אי אפשר עוד שיהיה איזה מיעוט במלכות, אחר שקדושתה עצמה היא קדש קדשין כמו הבינה, וע"כ בלע המות לנצח.

ומ"ש דהא מן המדבר ירתא למהוי כלה ולמיעל לחופה: מדבר היינו מקום נחש שרף ועקרב וכו' וכבר נתבאר לעיל (אות קכ"ד), אשר בחינת התמכין דאורייתא הם נבחנים בעיקר לעושי התורה ע"ה, ונמצא שהזווג הגדול הזה דגמר התיקון נעשה מן המדבר דוקא.

קע) תו, מן המדבר וגו': עוד, מן המדבר היא עולה, כמ"ש ומדברך נאווה. דהיינו במדבר ההוא של לחש השפתים, היא עולה. כי מדבר, פירושו דבור, ולמדנו, מהו שכתוב, האלקים האדירים האלה אלה הם האלקים המכים

אלעזר, תן מתנה אחת לכהן, כי למחר יסתכל, ו"א, כשיכנס לחופה, באלו שירים ושבחות שנתנו לה בני ההיכל, שתעמוד לפניו.

מאמר מי זאת

קסט) פתח ר' אלעזר וכו': פתח ר"א ואמר, מי זאת עולה מן המדבר וגו'. מי זאת, הוא כלל של שתי קדושות, של שני עולמות, שהם בינה ומלכות, בחבור אחד וקשר אחד. עולה, שעולה ממש להיות קדש קדשים, כי מי, שהיא בינה, היא קדש קדשים, ונתחברה בזאת, שהיא מלכות, בשביל שהמלכות תהיה עולה, שהוא קדש קדשים. מן המדבר, היינו כי מן המדבר ירשה זאת, להיות כלה ולהכנס לחופה.

פירושו. הכתוב מי זאת עולה מן המדבר מתרפקת על דודה (שיר השירים ח' ה') המדובר הוא בגמר התיקון בשעתא דכלה עאלת לחופה, כמ"ש להלן. ומפרש מי זאת על הבינה שנקראת מי, ועל המלכות שנקראת זאת, ואומר שאז יהיה מי זאת בכללא חדא. כללא דתרין קדושין, כי מטדם גמר התיקון נקראת רק הבינה קדש, והמלכות העולה אל הבינה מקודשת רק בקדושת הבינה, אבל אז תהיה גם המלכות עצמה קדושה כמו הבינה, ותהיה מי זאת עולה כללא דתרין קדושין. משום דתרין עלמין בחבורא חדא וקשורא חדא. קשורא היינו הצרורא דחיי, שהוא הסיום

(א) דלחישו בשפון, אייה עולה. ותנינן. מאי דכתיב (ו) האלהים האדירים האלה, אלה הם האלהים המכים את מצרים, בכל מכה במדבר וכי כל דעבד לון קב"ה במדבר הוה, והא בישובא הוה, אלא במדבר, (ח) בדבורא, כד"א (א) ומדברך נאוה וכתביב (א) ממדבר הרים, אוף הכי עולה מן המדבר, מן המדבר ודאי, (ב) בהיה (ג) מלה (ד) דפומא אייה סלקא, ועאלת בין גדפי דאמא, ולבתר בדבורא, נחתא ושריא על רישייהו דעמא קדישא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

פ נ"א בהוא. צ נ"א דפימא.

(ד) ב"א ריא ב"ב רלט ויגש עז ק תרומה קלג ויקהל קלט שמיני סה ע בהעלותך ככר פנחס שלח תשס ת"ז ת"י ד' כח. תל"ח ד' עז : תס"ט ד' קה. רתק"ח ד' צו : קד : קי : קי : (ש) (ש"א ד. ח) (ח) ב"ב רמ תולדות קפד ויחי תשסו חקת סא פנחס רלד שיג שכה. (א) (שה"ש ד. ב) (תהלים עה. ג) ויחי קכ במדבר סט לעיל סב סח.

מאמר

הסולם

מי זאת

ו"ש מן המדבר אייה עולה, כד"א ומדברך נאוה, כי הכלה אודמנת עתה לזווג הגדול למיעל לחופה ע"י עלית מ"ן של הצדיקים, בסוד מדברך נאוה, שהמשיכו בדיבור, שהיא המלכות, את הקול מאמא, ועי"ז נעשית מדברת של המלכות נאוה ויפה כבינה. כי כל אלו הזוגים שנעשו מקודם בזה אחר זה, נתקבצו עתה לזווג הגדול לעאלא לה לחופה, ונמצא בהוא מדבר דלחישו בשפון אייה עולה שעל ידי המ"ן שהעלו מקודם לכן בלחישו בשפון דהיינו, בדיבור בלי קול, כי הקול שלה היה עדין בבחינת טו"ר כנ"ל, והמשיכו בה הקול דאמא, הנה מכל אלו המע"ט נעשה עתה הזווג הגדול לעאלא לה גו חופה, כי עתה נעשה גם קולה עצמה טוב בלי דע כלל, ונעשית קדש קדשין כמו אמא.

המכים את מצרים בכל מכה במדבר וכי כל מה שעשה להם הקב"ה היה במדבר, הלא בישוב היה. אלא במדבר, פירוש, בדבור. כש"א ומדברך נאוה, וכתוב ממדבר הרים. אף עולה מן המדבר כך, מן המדבר ודאי, דהיינו באותו הדבר של הפה, היא, המלכות, עולה, ונכנסת בין כנפים של האם, שאיך בינה. ולאחר כך, ע"י דבור היא המלכות יורדת ושורה על ראשי העם הקדוש.

ביאור הדברים, כי מטדם גמר התיקון, בעוד שהמלכות נקראת אילנא רטוב ורע, הנה כל תיקונה נעשה ע"י המ"ן, שהצדיקים מעלים על ידיהן את המלכות לבינה, וע"י עליה זו נעשית המלכות לשעתה קדושה כבינה. ומ"ן אלו ה"ס תפלה בלחש, כי המלכות ה"ס דבור, ואי אפשר שתהיה בבחינת דיבור טוב בלי דע כלל, רק בעת שהקול שבדיבור הוא מבחינת הבינה, שז"ס יחוד קול ודיבור, שהם זווג וז"ן בגדלות. כי הז"א מקבל קול דאמא ומשפיע בדיבור של המלכות, ואז הדיבור כולו טוב בלי דע כלל, ומקבלת המוחין דקודש. אכן בלי המיתוק הזה מהקול דבינה, הנה הקול של המלכות בבחינת טו"ר כנ"ל, ויש בה אחיזה לקליפות, ואינה יכולה לקבל מהקודש. ולפיכך נבחנו עלית המ"ן, שהצדיקים מעלים, בתפלה, שהם בלחישו בשפון, כלומר, דיבור בלי קול. בסוה"כ, דק שפתיה נעות וקולה לא ישמע (שמואל א' ב') כי אז אין שום אחיזה במ"ן שמעלים, ויכולים להעלות גם את המלכות עד הבינה, כדי שתקבל הקול מהבינה, ואז נעשית בנין קדוש ומקבלת מוחין בזווג קול ודיבור, וקדושת הדיבור שלה שריא על רישייהו של הצדיקים שתיקנו אותם כן.

והנה הדיבור בלחש נבחן למלה דפומא, כלומר, בלי הצידוף של חין וגרון ולשון ושנים, אלא רק ע"י מוצא השפתים ופומא. שיהיה בבחינת קולה לא ישמע כנ"ל, ו"ש בהיה מלה דפומא אייה סלקא, שכן דרך העלאת מ"ן, ואז ועאלת בין גדפי דאמא, והיא עולה בין כנפי הבינה. כלומר שמקבלת קול כנפים דאמא לתוך הדיבורים שלה ולבתר בדבורא נחתא ושריא על רישייהו דעמא קדישא, ואח"כ בדיבור שמקבלת, היא יורדת ושורה על ראשי העם קדוש. כי אחר שקבלה הקול דמדת הרחמים דאמא, נעשה קדש כמותה, וקדושתה חזרת לאלו שתיקנו אותה, ונקראים גם הם עם קדוש כמותה. כי הדיבור שלה הוא עתה קדוש כמו אמא. וז"ש בדבורא נחתא וכו'.

קעא) ר היך סלקא בדבורא, דהא בשירותא, כד ב"נ קאים בצפרא, אית ליה לברכא למאריה, בשעתא דפקח עינוי, ר היך מברך, הכי הוו עבדי. חסידי קדמאי, ר (ר) נטלא דמייא ש הוו יהבי קמיייהו, ובזמנא דאתערו (ד) בליליא, (ה) ת אסחן ידייהו, וקיימי ולעאן באורייתא, א ומברכי על ב קריאתה. (ו) תרנגולא קרי, ג וכדין

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ק נ"א איך. ר נ"א מנא. ש נ"א הוה יתיב. ונ"א הוה קמיייהו וכו'. ת נ"א אסתחאן. א נ"א ומברכין על קריאת תרנגולא דהא בשעתא דתרנגולא קרי כדין הוה סלגות ליליא וכו' כצ"ל (אה"ל). ב נ"א קריאת. ג נ"א כדין.

ד) ב"ב שכא וישלח ס ויחי תרפג תרומה סה תתעו ויקהל יד ויקרא ססד אחרי מות קמה בהר ב בחקותי יא כה במדבר מא שלח ג וילך יו (חצי הלילה הראשונה) בשלח מה תרומה עג ויקרא שסט (דאתפליג לילה) ויגש לח ויחי קלו תס תרפג אחרי מות קמה קדושים יח שלח רא. ה) ב"ב שכב וישב קטו מקץ קיז ויקהל שע בלק לא. ו) לך ט שסח ויחי קסג ויקהל כא ויקרא שעט שצו מצורע ז בהר ג שלח רסז ז"ח ד' יג ט"ב ד' מז ט"ב ד' נג ט"א (תרנגולא אוכמא) ויחי קסג.

דרך אמת א) כלי של מים וע"ש שנוטל ידיו ממנו נקרא הכלי נטלא.

מאמר

הסולם

מי זאת

אצבעות הידים שלו, והוא מטעם, כי כל הקדוש ביותר נדבק בו הס"א ביותר, ואצבעות ידים הן קדושות ביותר משאר הגוף, כי שם מקום השראת החכמה, בסו"ה וכל אשה חכמת לב בידיה טוו וכו' (שמות ל"ה). וע"כ אין הס"א דבחינת המיתה פורשת משם גם לאחר הקיצה. והוא צריך לעובדא, והוא נטילת ידים, ויש להכין ב' כלים: עליון הנקרא נטלא, וכלי תחתון לקבל הזוהמא. והכלי העליון הנקרא נטלא, רומז על כלי הבינה, שהס"א בורח מפני אור הבינה, ונמצא שרחיצת האצבעות ממימי הבינה מברחיץ הס"א משם, ונטהרת המלכות מבחינת הרע שבה, ונשארת טוב, ואז אפשר לעסוק בתורה ולברך על התורה. באופן שזה העובדא של רחיצת הידים דומה להעלאת מ"ן בלחישו בשפון, לגרפי דאמא. ומיושבת בזה הקושיא שהקשה. והנה בעת שהתרנגול קורא, אז הוא חצות לילה ממש. והוא סו"ה"כ, את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה וגו' (בראשית א'). כי השכינה הקדושה נתמעטה בסוד המאור הקטן והתלבשה בקליפות, בסו"ה ורגליה יורדות מות (משלי ה) דהיינו אילנא דטוב ורע זכי בר נש הא טוב ואי לא זכי הא רע, (כנ"ל אחת קכ"ג ע"ש). הרי שיש בה ב' פלגין: טוב, ורע, דהיינו פלגא לזכי בה, ופלגא ללא זכי בה. ולפיכך גם ממשלתה שהיא הלילה, נחלקה אחריה ג"כ לב' פלגין, שפלגא דלילה הראשון הוא מבחינת לא זכי ורע, בסו"ה תשת חושך ויהי לילה בו תרמוש כל חיתו יער (תהלים ק"ה). ופלגא

קעא) איך סלקא בדבורא וכו' : שואל, איך עולה המלכות בדבור. ומשיב, כי בתחילה, כשאדם קם בבקר, יש לו לברך לאדונו, בשעה שהוא פוקח את עינוי. איך הוא מברך. כך היו עושים החסידים הראשונים, כלי עם מים היו נותנים לפניהם, ובשעה שהיו מתעוררים בלילה, היו רוחצים את ידיהם, ועומדים ועוסקים בתורה, ומברכים על קריאתה. בשעה שתרנגול קורא, ואז חצות לילה ממש, נמצא אז הקב"ה עם הצדיקים בגן עדן. ואסור לברך בבקר עם ידים טמאות ומוזהמות. וכן בכל שעה.

ביאור הדברים, מקשה, כיון דאמרת דתחילת תיקונה של המלכות צריך להיות בלחישו בשפון, אי"כ איך תיכף בשעת היקיצה מהשנה אנו מברכים בקול, והיה צריך לברך בלחש כדי להמשיך תחילה הקול מאמא שהוא להעלות המלכות בדבורא בקול דאמא.

ומשיב שחסידי קדמאי תקנו אותו התיקון הנ"ל בדרך עובדא, כי עינין עלית המ"ן הוא או בעובדא או במלולא כמ"ש בזהר (בחוקותי אות ה'). וע"כ כיון שבעת שנתו של אדם מסתלק רוחא דקודשא ורוחא דמסאבא דנחש הקדמוני שורה עליו כי השינה היא א' מששים למיתה. כנודע (ברכות נ"ז): והמיתה היא מטומאת הנחש הקדמוני, לכן בעת הקיצו משנתו, עוד לא נתפרש האי רוחא בישא ממנו לגמרי והוא נמצא עוד שורה על ראשי

(ז) פלגות ליליא ממש וכדין (ח) קב"ה אשתכח עם צדיקייא בגנתא (ב) דעדן, ד ואסיר לברכא בידין מסואבות ומזוהמות (ט) וכן ה כל שעתא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ז) בי"א תיא בי"ב מט נח דעג לך ה סגש שעג וירא סג חיי שרה רמב וישלח רנו רסח ויגש לה לח ויחי קסו תס תסו תרפג בהשמטות פ"א ד' רס : (ד"י) וארא ק קנט בא צט בשלח מה רעד תרומה עג קפא שייב תשכה תתעו ויקהל טו כא רפב שלח פקודי תקב ויקרא ד שסו שצט מצורע ז אחרי מות קמט קנה רו רי קדושים יח אמור לא בהר ג בחקותי לז-גשא ד בהעלותך ז שלח ה קפב רסו בלק קנה פנחס ד סד ואתחנן ח צח קנה וילך יי בהשמטות פ"ג ד' שג. (ד"י) ת"ז בהקדמה ד' ב. ז"פ בראשית אות שא תקמא תשנו ויצא אות מר ד' מז. גב. גג. סו. סו. סח. ח) נח רעז לך ה חיי שרה רמב וישלח רסח ויחי תרצג בא צח בשלח מה תרומה עג קעה תרומה תתעס ויקהל כב שלח בהשמטות פ"ב ד' רפד. (ד"י) אחרי מות רו רי שלח קפב בהשמטות פ"ג ד' שג. (ד"י) ז"פ בראשית אות תקמג תשנו תשסא. ט)

דרך אמת (ב) בראשית כ"ג ע"ב וישלח קס"ט ע"ב וישב קפ"ד ע"ב.

מאמר

הסולם

מי זאת

כבר אינה שולטת במחצית הלילה השניה, ומקומה לקח הקול דבינה, שע"ז מורה קריאת התרגולים דעוה"ז. וז"ש כאן תרגולא קרי וכדין פלגות ליליא ממש כי קול התרגול רומז שכבר נתקבל קול הבינה אל המלכות כנ"ל, ונמצא שאז היא ממש נקודת החצות, שממנה מתחיל פלגא דליליא שהוא טוב בלי רע כלל כנ"ל.

ואחר שהמלכות מקבלת קול הבינה, הצדיקים מעלים מ"ן ע"י התורה שעוסקים אחר חצות לילה, והם מעלים אותה עד הגבורות המשמחות דאמא עלאה, ואז נאמר ותקם בעוד לילה (משלי ל"א), כי היא מתגלית או בכל הדרה ותפארתה, כי בן דרך המלכות הקדושה להתגלות רק בלילה כמ"ש בזוהר (פנחס דף רס"ו, וכן בסבא דמשפטים דף ד' אות ט"ו), ואיהי אזלת ביממא ואתגליא בליליא ופלגא בצפרא, וענין התגלותה הוא רק בגן עדן, דהיינו לאלו הצדיקים המתקנים אותה כן, עם עסק תורתם שלומדים אחר חצות לילה. (כמ"ש בזוהר לך לך דף קכ"ג): וזה אמרו כאן קב"ה אשתכח עם צדיקייא בגנתא דעדן. כי השכינה הקדושה נתקנת אז בסוד ג"ע, בהיותה משתקייא מנחל עדנים שה"ס חכמה, ומשתעשעת עם הצדיקים שנכללו בה בסוד המ"ן.

וז"ש, ואסיר לברכא בידין מסואבות ומזוהמות וכן כל שעתא: כבר נתבאר זה (לעיל ד"ה ומשיב), כי האי רוח מסאבא דנחש הקדמוני נשאר שורה על אצבעותיו של האדם

ופלגא דלילה השני הוא מבחינת זכי וטוב, והנה התיקון הראשון לפלגא דטוב, נעשה בנקודת חצות לילה ממש, כי אז מקבלת המלכות את הקול דבינה, דהיינו שהמלכות עולה ונמתקת תוך המלכות דאמא, והדין שבתוך המלכות נעשה דין קדוש מסטרא דטוב בלי רע כלל, והפירוש הוא, שהדין הזה נופל ישורה על הס"א והוא נעשה דחמים על ישראל.

ובזה תבין מ"ש בזוהר (שלח דף ק"ג אות רס"ז) מכתר פלגא ליליא, שלהובא דעמודא דיצחק נסיק ובטש בהאי תרגולא דאקרי גבר כגוונא דגבר אחרא עילאה עליה, יצחק ה"ס בינה, ושלהובא דעמודא דיצחק, ה"ס דין של הבינה, והמלאך גבריאל נקרא תרגולא דהיינו גבר, שרומז על מדת גבורה, שהוא המשמש לגבר עלאה מניה, שהוא המלכות דאצילות, סוד המאור הקטן, ואמר, שהדין דבינה בטש תחות כנפים דגבריאל, ונמצאת המלכות מקבלת אז על ידו את הקול דבינה, וז"ש עו"ש, (אות רס"ח) ובשעתא דאיהו קרי כל תרגולין דהאי עלמא קראן, ונסיק מניה שלהובא אחרא ומטי לון תחות גרפייהו וקראן, שבשעה שגבריאל משמיע קול הבינה לגבר עלאה דהיינו למלכות, הנה אז יוצאת השלהבת מגבריאל ומטי לכל התרגולים של העוה"ז, שהם בחינת הדינים שבחלל העוה"ז, וכולם קוראים רק בהאי קול הנמתק במדת הרחמים מבינה, באופן שבחינת הקול היא הדין של המלכות (דפ"י דף י' ע"ב)

קעב) בגין ג' א' ו' דבשעתא דבר נש נאים, רוחיה פרחא מיניה. ובשעתא דרוחיה פרחא מיניה, רוחא מסאבא זמין, ושריא על ידוי, ומסאב לון, ז ואסיר לברכא בהו בלא נטילה. ואי תימא אי הכי, הא ביממא דלא נאים ולא פרח רוחיה מניה, ולא שריא עליה רוחא מסאבא, ח וכד עאל לבית הכסא, לא יברך ולא יקרא בתורה אפילו מלה חדא, עד ז דיסחי ידוי. ואי תימא, בגין ט דמלוכלכים אינון, לאו הכי הוא, ב במה אתלכלכו.

קעג) אלא ווי לבני עלמא, כ דלא משגיחין ולא ידעין ביקרא דמאריהון, ולא ידעין על מה קיימא עלמא. מ רוחא חדא אית בכל בית הכסא נ דעלמא, דשריא תמן, ואתהני מההוא לכלוכא וטנופא, ומיד שרי על אינון נ אצבען דידי דבר נש.

מאמר חדי במועדיא ולא יהיב למסכני

קעד) פתח רבי שמעון ואמר, כל מאן ו דחדי באינון ז מועדיא, ולא יהיב

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

י ויחי תרפג ויקהל טז ויקרא שצו מצורע ו אחרי מות רג בהר ג בחקותי כה במדבר מא שלח ג ואתחנן ג ז"ח בראשית תקמא. כ ב"ב שכב חיי שרה עה פב קלא וישלח עח וישב קיד פקודי ש תזריע סג קמו קעד במדבר מו אורא רבא שלה פנחס תקכג. ל ב"ב שכב וישב קטו. מ אחרי מות שנה. נ יתרו תנט. ח ג"א וכד ל"ג ט ג"א דמלוכלכין. י ג"א במאי יתלכלכו. כ ג"א ביקרא דמלכא עלאה ולא ידעי ולא קיימי בעלמא וכו' (אה"ל). ל ג"א בעלמא. מ ג"א אצבעאן.

דרך אמת נ נראה מכאן שאסור לברך בלי נ"י והפוסקים כתבו שמותר וצ"ע ז מועדיא דייקא מה שאין כן בשבת ע"י ביתור פ"ח ע"ב

הסולם

מי זאת

מאמר

קעג) אלא ווי לבני וכו': אלא אי להם לבני העולם, שאינם משגיחים ואינם יודעים את כבוד רבונם, ואינם יודעים על מה העולם עומד. הנה רוח אחד יש בכל בית כסא שבעולם, השורה שם ונהנה מאותו הגועל והצואה, ומיד הוא שורה על אותן אצבעות ידיו של האדם.

גם אחר שנעור משנתו, ואין זוהמא זו עוברת רק ע"י רחיצה מכלי ע"ש. ואומר דכן הוא בכל שעתא, דלאו דוקא אחר השינה, אלא כל זוהמא ולכלוכא הוא מקום אחיזה לס"א ואסור לברכא רק אחר רחיצה במים.

מאמר חדי במועדיא ולא יהיב למסכני

קעד) פתח ר' שמעון וכו': פתח ר"ש, ואמר, מי ששמח במועדים ואינו נתן חלקו להקב"ה, אותו רע עין, השטן, שונא אותו ומשטין עליו, ומעבירו מן העולם. וכמה צרות על צרות מסבב לו. ביאור הדברים, כבר נתבאר לעיל (אות ט"ח ד"ה איש תהפוכות), כי יש בקליפות ביאור

קעב) בגין דבשעתא וכו': משום שבשעה שהאדם ישן, רוחו פורח ממנו. ובשעה שהרוח פורח ממנו רוח הטומאה מוכן לו, ושורה על ידיו, ומטמא אותם. ואסור לברך בהן בלא נטילת ידים, ואם תאמר, אם כן, הנה ביום שאינו ישן, ואין הרוח פורח ממנו, ורוח הטומאה אינו שורה עליו, ובכל זאת, כשנכנס לבית הכסא, לא יברך ולא יקרא בתורה אפילו מלה אחת, עד שרוחץ ידיו. ואם תאמר משום שהן מלוכלכות, אין הוא כן, כי במה נתלכלכו.

(דפרי דף י ע"ב)

חולקיה לקב"ה, ההוא (ט) רע עין שטן שונא אותו וקא מקטרג ליה, וסליק ליה מעלמא, וכמה נ עקו על עקו מסבב ליה.
קעה) חולקיה דקב"ה, (ט) למחדי למסכני (ט) כפום מה דיכיל למעבד. בגין

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ט) משפטים קפד. (ט) להלן רלב ב"א קסט וירא קסז
רסג מקן קסט ויגש סו שלח שכו שסח תמו-יתרו תיו
ויקהל סב צ סקודי תקטו תרעו ויקרא קכא קדושים פד אמור רעח בהר טו נח סב ט) אמור רסא.

מאמר

הסולם

חדי במועדיא ולא יהיב למסכני

אע"פ שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה (פסחים נ:) כי האדם מתוך שפלותו אי אפשר לו לעסוק תיכף בהתחלה במצותיו ית' כדי להשפיע נ"ר ליוצרו, כי ועייר פרא אדם יולד (איוב י"א) ואי אפשר לו מטבעו לעשות איזו תנועה אם לא לשובת עצמו, לכן הוא מוכרח מתחילה לעסוק במצות שלא לשמה, דהיינו מתוך תועלת עצמו, אבל עכ"ז ממשיך שפע קדושה תוך מעשי המצות, אשר ע"י השפע שממשיך, סופו לבא לעסוק במצות לשמה, דהיינו בכדי לעשות נ"ר ליוצרו. וזה שקטרג האמת על בריאת האדם, שאמר שכולו שקרים. כי נתרעם, איך אפשר לברוא אדם כזה מלכתחילה שיעסוק בתורה ומצות בשקר גמור, דהיינו שלא לשמה. אבל חסד אמר יברא, מפני שהוא גומל חסד, כי מצות גמילות חסדים שעושה, שהוא בהכרח מעשה מבוררת להשפיע, הנה על ידיה נמצא מתתקן לאט לאט, עד שיוכל לעסוק בכל המצות ע"מ להשפיע. וא"כ, הוא בטוח בסופו להגיע למטרתו לעסוק לשמה, וע"כ טען החסד, שיש לברוא.

דבר ונוקבא, והזכר אינו כל כך רע כמו הנוקבא, והוא אינו מכשיל בני אדם לשקר בשמא דקב"ה, אלא אדרבה מעוררו לעשות מצוות, אלא שלא בטהרה על מנת להשפיע נ"ר ליוצרו, רק בעירוב להנאת עצמו, שז"ס אל תלחם את לחם רע עין וגו', אכול ושתה יאמר לך ולכו בל עמו (משלי כ"ג). כי על ידי כך שאין כוונתו להשפיע, נמצאת המצוה בלי טעם ובלי אהבה ויראה, דהיינו בלא לב. אמנם כיון שכבר משך את האדם לרשתו, יש לו כח אח"ז להודווג עם הנוקבא שלו דתהומא רבא, שהיא קליפה רעה ומרה, המזייפת בשמא דקב"ה, ואז נוטלת נשמתו הימנו עש"ה. וזה אמרו חז"ל רע עין שטן שונא אותו וקא מקטרג ליה וסליק ליה מעלמא כי אחר שהכשילו במצות שמחת יו"ט שלא יהיה להשפיע נ"ר ליוצרו, כי זה נראה מתוך שאוכל לבדו ואינו מהנה לעניים, הנה אח"כ מזדווג עם הנוקבא שלו ונוטל נשמתו.

קעה) חולקיה דקב"ה למחרי וכו' :

חלקו של הקב"ה הוא, לשמח את העניים, כפי מה שיכול לעשות. כי בימים האלו, במועדים, הקב"ה בא לראות את אלו כלים השבורים שלו. ונכנס אליהם, ורואה, שאין להם במה לשמחה, ובוכה עליהם, ועולה למעלה להחריב העולם.

הנה כדי להבין מאמר זה, וענין הקטרוג דמלאכי עלאי, צריכים להבין מקורם מדרש חז"ל (מ"ד פ"ג) שבעת בריאת העולם, כשאמר למלאכים נעשה אדם בצלמנו, הנה חסד אמר יברא, מפני שהוא גומל חסדים. אמת אמר אל יברא מפני שכולו שקרים, צדק אמר יברא, מפני שעושה צדקות, ושלוש אמר אל יברא, מפני שכולו קטטה, מה עשה הקב"ה נטל האמת והשליכו לארץ, הה"ד ותשלך אמת ארצה (דניאל ח') ע"ש פירוש, כי נודעו דברי חז"ל, שלעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות (דסו"י דף י" ע"ב)

וכן השלום קטרג שכולו קטטה, כיון שאי אפשר לו לעסוק במצות ע"מ להשפיע, אלא עם עירוב של הנאת עצמו, הנה ע"י זה נמצא תמיד בקטטה עם השי"ת, כי נדמה לו שהוא צדיק גמור, ואינו מרגיש כלל בחסרונותיו, דהיינו שאינו מרגיש שכל עסקו בתורה ומצות הוא שלא לשמה, והולך ומתרעם ח"ו על השי"ת, שאין מטייב עמו כמו שצריכין להטיב עם צדיק גמור, ונמצא פוסח על ב' הסעיפים, פעם היא בשלום עמו ית' ופעם הוא במחלוקת ח"ו, ולכן טען השלום שאינו כדאי להבראות, אבל צדק אמר יברא, שהוא עושה צדקות, כי מחמת מצות צדקה לעניים שעושה, נמצא לאט לאט מתקרב אל מדת השפעה עד שבא לעסוק לשמה, ויזכה לשלום תמידי עם השי"ת, וע"כ יברא ואחר שנשמעו

דקב"ה ביומייא אלין, אתי למחמי לאינון ^ט מאנין תבירין דיליה, ועאל עלייהו, וחמי ^ס דלא אית להון למחדי, ובכי עלייהו. סליק לעילא ^ע לחרבא עלמא. קעו) אתאן בני מתיבתא קמיה, ואמרי רבון עלמא רחום וחנון אתקריאת. יתגלגלון רחמך על בנך. אמר לון: ^פ וכי עלמא לא עבידת ליה אלא על חס"ד, דכתיב ^ק אמרתי עולם חסד יבנה, ^צ ועלמא על דא קיימא. אמרי קמיה מלאכי עלאי, רבון עלמא, הא פלניא דאכיל ורוי, ויכיל למעבד טיבו עם מסכני ^ר ולא יהיב לון מידי. אתי ההוא מקטרגא ותבע רשו, ורדף אבתריה דההוא ב"נ.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ס נ"א דלית לון, ונ"א דלית להון. ^ע ובעי לחרבא עלמא אתאן כמה בני מתיבתא וכו' כצ"ל (אה"ל). ^פ וכי בני עלמא לא ידעין דלא עבדיית וכו' כצ"ל (אה"ל). ^צ נ"א ועלמא על דא קיימא "ועוד כתיב ושמת בחגיך אתה ובנך ובתך וגו' ארבעה דיליה לקביל ארבעה דילי" אמרי קמיה וכו' (אה"ל). ^ק נ"א ולא יהיב לון, מיד אתי.

צ יתרו תסו. ק) (תהלים טט) ויחי תלה בהשמטות ח"א ד' רנב: (ד"י) יתרו רנב אחרי מות שסט אדרא רבא קלט נשא קמא פנחס תתנד מסות ו ר"ת? בהקדמה ד' ז. טו. תכ"ב ד' טו.

הסולם

חדי במועדא ולא יהיב למסכני

מאמד

במצות שלא לשמה כנ"ל, והולך לדאות כמה גמרו את תפקידם להביא את האדם לידי לשמה. וחמי דלא אית להון למחדי ובכי עלייהו. ורואה שאין להם, למאנין תבירין, כמה לשמות, והוא בוכה עליהם. כי רואה שלא נברד עוד מהם כלום, דהיינו שלא הביאו את האדם כלל לידי לשמה, אלא שעוסק בשמחת יו"ט דק להנאת עצמו לבדו, הנה או בכי עלייהו, כלומר, שכביכול מתחדט עליהם על מה ששיבר אותם, כי לא שיבר אותם, וכן לא השליך האמת ארצה, אלא לטובת האדם שיוכל להתחיל לעבוד שלא לשמה, ואח"כ יבוא לשמה, וכשהוא רואה שהאדם עוד לא זז משהו מתאווה עצמו, א"כ שבר אותם בחנם, ובוכה עלייהו. סליק לעילא לחרבא עלמא, כביכול עולה או לסלק השפע מהעולם ולהחריב העולם, כי בעת שאין השלא לשמה ראוי להביא האדם לשמה, נמצא שהשפע עצמו הוא לדע לו, כי הוא נטבע על ידו יותר תוך קליפת הקבלה. וא"כ מוטב בשביל האדם להפסיק לו השפע ולהחריבה לגמרי.

קעו) אתאן בני מתיבתא וכו': באים לפניו בני הישיבה, ואומרים, רבון העולם, רחום וחנון אתה נקרא, יתגלגלו רחמך על בניך. אמר להם: וכי לא עשיתי את העולם אלא על חסד, שכתוב, אמרתי עולם חסד יבנה. והעולם עומד על זה, ואם אינם עושים חסד עם העניים אחריב את העולם. אומרים המלאכים העליונים לפניו: רבון העולם, הנה פלוני, שאכל ושתה לרויה, ויכול לעשות חסד עם

שנשמעו טענותיהם של אלו ואלו, הסכים הקב"ה עם מלאכי חסד וצדק, והשליך אמת ארצה, בלומר שהתיר לעסוק במצות מלכתחילה שלא לשמה אע"פ שהוא שקר, ונמצא השליך אמת לארץ, והוא מטעם שקבל טענת חסד וצדק. שע"י מצות גמילות חסדים ומצות צדקה למסכני, סופו לבא לאמת, דהיינו לעבוד את הש"י רק בכדי לעשות נ"ד אליו. כי סופו לבא לשמה, ואז תעלה האמת מן הארץ.

והנה גם ז"ס שבירת הכלים, שהיתה קודם בריאת העולם, כי ע"י שבירת הכלים דקדושה ונפילתם לבי"ע דפרודא, נפלו עמהם ניצוצין דקדושה לקליפות, שמהם באו עניני תענוגות ואהבות מכל המינים לרשותם של הקליפות שהם מעבירים אותן לקבלת האדם ולהנאתו. והם גורמים בזה לכל מיני עברות כמו גנבה גזלה ורציחה. אמנם יחד עם זה נתן לנו תורה ומצות אשר אפילו אם מתחיל לעסוק בהם עוד מתוך שלא לשמה, דהיינו להנאתו עצמו למלאות תאוותיו השפלות, כפי כחות שבירת הכלים, הנה סופו יבא על ידם לשמה, ויזכה למטרת הבריאה, דהיינו לקבל כל הנועם והטוב שבמחשבת הבריאה בכדי להשפיע לו נ"ד כנ"ל.

וזה אמרו קב"ה ביומייא אלין אתי למחמי לאינון מאנין תבירין דיליה, כי בימים טובים, שהאדם מקיים מצות שמחת יו"ט מרוב השפע שנתן לו הש"י, הנה אז הולך הקב"ה לדאות את הכלים הנשברים שלו, שעל ידיהם ניתנת לאדם הזדמנות לעסוק

קעז) מאן לן בעלמא גדול מאברהם, דעבד טיבו ר לכל בריין. ביומא דעבד משתייא, מה כתיב, ויגדל הילד ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק. עבד אברהם משתייא, וקרא לכל רברבי דרא לההיא סעודתא. ותנינן, בכל סעודתא דחדוה, ההוא ו) מקטרגא אזיל וחמי, ו אי ההוא ב"נ אקדים טיבו למסכני, ומסכני בביתא, ההוא מקטרגא אתפרש מההוא ביתא ולא עאל תמן, ואי לאו, עאל תמן, וחמי ערבוביא דחדוה בלא מסכני, ובלא טיבו דאקדים למסכני, סליק לעילא ומקטרגא עליה.

קעח) אברהם, כיון דזמין לרברבי דרא, נחת מקטרגא ה וקם על פתחא כגוונא * דמסכנא, ולא הוה מאן דאשגח ביה. אברהם הוה משמש לאינון מלכין ורברבין. שרה אוניקת בנין ב לכולהו דלא הוה מהמנין ג כד איהי אולידת. אלא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ה) (בראשית כא) ת"ז ת"ע ד' קכ : ו) וישלח קטא קצו בא א ח כ אמור דו.
 ו) נ"א עם כל בריין. ו אי ההוא ב"נ אקדים טיבו למסכני או מסכני בביתא. ההוא מקטרגא אתפרש וקם על פתחא כגוונא דמסכנא ולא הוה מאן דאשגח ביה כצ"ל, ומן חיבת "מההוא ביתא" עד "נחת מקטרגא" ל"ג (אה"ל). ת נ"א וקאם. א נ"א דמסכני. ב נ"א לכולהו שרות. ג דאיהי אולידת כצ"ל (אה"ל).

מאמר

הסולם

חדי במועדיא ולא יהיב למסכני

ותבע רשו ורדף אבתריה דההוא בר נש, כי אחר שנתברר שאין האדם ראוי לבוא עוד לשמה עם המצות שלו, או ניתנת רשות למקטרג לעשות את שלו.

קעז) מאן לן בעלמא וכו': מי לנו בעולם גדול מאברהם, שעשה חסד לכל הבריות. ביום שעשה משתה מה כתוב, ויגדל הילד ויגמל ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק. עשה אברהם משתה וקרא לכל גדולי הדור לאותה הסעודה. ולמדנו בכל סעודה של שמחה, הולך ורואה אותו המשטין: אם האדם הוא הקדים לעשות חסד עם העניים, ואם יש עניים בבית, המשטין נפרד מאותו הבית, ואינו נכנס שמה. ואם לא, המשטין נכנס שמה, והוא רואה הערוב של השמחה בלא עניים, ובלי שהקדים חסד לעניים, עולה למעלה ומשטין עליו.

קעח) אברהם, כיון דזמין וכו': אברהם כיון שהועיד לגדולי הדור, ירד המשטין וקם על הפתח כעין עני, ולא היה מי שיביט עליו, אברהם היה משמש את המלכים והשרים. שרה הניקה הבנים מכולם, משום שלא היו מאמינים כאשר ילדה, אלא אמרו שיצחק הוא אסופי, שמן השוק הביאו אותו. משום זה הביאו את בניהם עמהם, ושרה לקחה אותם, והניקה אותם לפניהם. ז"ש מי מלל לאברהם הניקה בנים שרה. והיה צריך לומר הניקה בן, שרה

עם העניים, ולא נתן להם כלום. בא המשטין, ולוקח רשות, ורודף אחרי האדם ההוא.

פירושו. הנשמות העליונות הנקראות בני מתיבתא, מתחילות או להתפלל על התחתונים שלא יפסיק השפע מהם ויש לו לרחם על בניו, כי מלמדים זכות לפניו ית', ואומרים כיון שעושים מצותיו באמונה, הם נקראים בנים למקום, וע"כ ראויים לרחמים כרחם אב על בנים. והשיב להם הקב"ה, הלא לא בניתי העולם אלא על החסד, דכתיב וכו', והעולם רק על חסד עומד. כלומר כי לא יגיע להם שום תיקון ע"י השפע בעת שאין מהנים למסכנא, כי בריאת העולם היתה על מה שהסכמתי למלאכי חסד, שע"י עשית חסד איש לרעהו יתקיים עלמא, ויבואו לידי לשמה, זעתה שאינם עושים חסד, לא יצמח מזה שום תיקון. ואז אמרו לפניו מלאכי עליון: רבונו של עולם, הרי פלוני שאכל ושבע, והוא יכול לעשות חסד עם עניים, ואינו נותן להם כלום. פירושו, כי אז גם המלאכים העליונים התחילו עתה לקטרג על הבריאה דהיינו מלאכי חסד וצדקה וכל אלו שהסכימו לבריאה, כי לא הסכימו לבריאה בדרך זה של שלא לשמה אלא כדי שיעשה חסד וצדקה ויבואו על ידם לידי לשמה, זעתה שאינם עושים זאת, ואינם ראויים לביא לשמה, הם מתחרטים על הסכמתם ומקטרגים על האדם. ואז אתי ההוא מקטרגא (דפ"י דף י' ע"ב)

אמרו אסופי הוא ד ומן שוקא ה איתאו ליה ו בגין כך אתיין בנייהו בהדייהו, ונטלת לין שרה ואוניקת לון קמיייהו. הה"ד (ח) מי מלל * לאברהם הניקה בנים

חלופי גרסאות

ד נ"א דמן. ה נ"א איתאו. ו נ"א ובגין.

מסורת הזהר

(בראשית כא) סקודי תשטו.

הסולם

מאמר

פרה ארומה. עש"ה. ועוד תמצא ענין זה בזהר (אמור דף פ"ט).

ו"ש כאן נחת מקטרגא וקם על פתחא כגוונא דמסכנא ולא חוה מאן דאשגח ביה. כי לכל העניים ודאי שהאכיל אותם מסעודתו כדרכו בהכנסת אורחים תמיד. רק האי מקטרגא הג"ל, שאינו מועיל שום טהרה להעבירו זולת להנות אותו מעט מהקדושה כנ"ל, שהיה כאן בבחינת המסכנא, כי רצה לקבל חלקו מהקדושה. אבל אברהם לא רצה להנות לס"א אף משהו מהקדושה, אלא שרצה להכניעו בכחו ולדחותו לגמרי, ולפיכך עלה וקטרג כמ"ש להלן. ו"ש הזהר נחת מקטרגא כגוונא דמסכנא, שלא היה עני ממש אלא המדובר הוא במקטרג שהתחפש כמו עני, ותבע להנות אותו מסעודתו של אברהם כמבואר. אבל אברהם הרגיש בו, שהוא מבחינת הס"א, וע"כ לא רצה ליתן לו כלום.

ו"ש, אפילו יונה חד כי יש בזה רמו נכבר, כי בסדר הקרבנות באים רק שני בני יונה, בנגד ב' נקודות הכלולות יחד במלכות הממותקת במדת הרחמים, שיש בה דין ורחמים יחד, והדין שבה גניזא וטמירא, והרחמים שבה קיימא באתגליא, (כנ"ל אות קכ"ב) כי לולא המיתוק הזה לא היה העולם יכול להתקיים כנ"ל. וע"כ אין להקריב רק ב' בני יונה, ותדע, שסוד יונה חד ה"ס היונה ששלח נח מן התיבה ולא יספה שוב אליו עוד (בראשית ח) כי יונה חד רומזת למדת הדין שבמלכות בלי מיתוק במדת הרחמים, וכיון שנת לא יכול לתקן בה שום תיקון ע"כ לא יספה לשוב אליו עוד. (ע"י בזהר שלח דף נ"ב).

וכבר נתבאר ענין המקטרג שתבע חלקו מסעודתיה דאברהם ביום הגמל את בנו, שהוא ענין תיקון חסרון, אשר אי אפשר לתקנו מטרם גמר התיקון בדרך אחר, (כנ"ל בדיבור הסמוך) ותדע, שה"ס מדת הדין שבמלכות, שאין העולם יכול להתקיים בה, והיא צריכה להיות גניזא וטמירא, שהיא ג"כ סוד היונה, אשר לא יספה לשוב אל נח כנ"ל. אמנם אברהם

שרה, אלא בנים ודאי, דהיינו בניהם של כל האורחים, ואותו המשטין עמד בפתח. אמרה שרה צחוק עשה לי אלקים. מיד. עלה המשטין לפני הקב"ה, ואמר לו: רבון העולם, אתה אמרת אברהם אוהבי, הנה עשה סעודה ולא נתן לך מאומה, ולא לעניים, ולא הקריב לפניך אפילו יונה אחת. ועוד, הנה שרה אומרת, שצחקת בה.

יש להבין זה, הרי הוא שנצטיין בעיקר בהכנסת אורחים ובחסד, וכל יומיו היה קאים בפרשת אורחין, לומן אושפיזין (כמ"ש בזהר אמור דף קע"א אות רע"ט). ואיך אפשר שיהיה נכשל בדבר זה, שלא ליתן צדקה למסכנא, ועוד למה הטריח עצמו המקטרג להתחפש כמו מסכנא, שאין דרכו בזה לגבי אחרים, אמנם כאן אינו כפשוטו, ויש בזה סוד גדול, שאינו נוהג אלא בקדישין עליונין, ועיקר בזהר (פקודי דף ק"ו אות שכ"ט). וז"ל, אמר ר"ש אע"ג וכו' ורוח מסאבא בעי לאכפייא ליה בכל סטרין. תא ואימא לך רזא חדא ולא אתייהיב לגלאה בר לאינון קדישי עליונין וכו' דבעינן גו רזא דתפילין לאצנעא חד שערא דעגלא דיפוק לבר ויתחזי, וכו' וזהוהא שערא בעי לעאלא ליה בנו קדושה עלאה דילן וכו' כדון לא יקטרג ליה ולא יכיל לאבאשא ליה לעילא ותתא. דהא דוכתא יהיב ליה, ואי ההוא חולקא לא יהבין ליה בהאי קדושה, יכיל לאבאשא ליה לתתא וסליק מקטרגא ליה לעילא. וכו'. פירוש, כי מטרם גמר התיקון אי אפשר להעביר הס"א לגמרי, ואפילו הצדיקים והקדושים העליונים, וכמה שהצדיק נוהר לעשות המצוה בטהרה, הנה נשאר עוד כח לס"א לקטרג עליו, ולהראות מקום חסרון במצוה, ולפיכך הכין השי"ת שבביל הצדיקים אופן אחר להכניע ולסתום פה המקטרג, והוא, ליתן חלק מועט מהקדושה אל המקטרג הזה שנשאר, שבשביל זה נסתם פיו של המקטרג, ואינו רוצה לקטרג עליו כדי שלא יאבד חלקו מהקדושה שיש לו מאותה מצוה. שה"ס השערה שאנו נותנים בתפילין, וה"ס שעיר המשתלח, וה"ס (דטויי דף י' ע"ב *) דף י"א ע"א)

שרה, בנים ודאי. והוא מקטרגא על פתחא. ז אמרה (ר) צחוק עשה לי אלהים. מיד סליק ההוא מקטרגא קמי קב"ה, ואמר ליה רבון עלמא, π את אמרת אברהם אוהבי, ρ עבד סעודתא ולא יהב לך מידי, ולא למסכני, ולא קריב קדמך אפילו יונה חד. ותו, אמרת שרה. דחייכת בה.

קעט) אמר ליה קב"ה, מאן ϰ בעלמא כאברהם. ולא זו מתמן עד דבלבל Ϭ כל ההיא חדוה, ופקיד קב"ה למקרב ליצחק קרבנא, ואתגזר על שרה דתמות על צערא ϭ דברה Ϯ כל ההוא צערא גרים ϯ דלא יהיב מידי למסכני.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ז אמרה שרה וגו' כצ"ל (אה"ל). ח את אמרת אברהם אוהבי הא אברהם עבד סעודתא וכו' כצ"ל (אה"ל). ט ג"א יהב סעודתא ולא יהיב לי (מיד) ולא למסכני. י ג"א דחייכת בה דכתיב צחוק עשה לי אלקים א"ל קב"ה מאן בעלמא כותייהו (אה"ל). כ ג"א בעלמא וגו' ולא זו וכו'. ל ג"א כל ההוא סעודתא. מ ג"א דברה. נ ג"א כל ההוא צערא גרים מאן ולא יהיב מידי למסכני ומה אברהם כך שאר בני עלמא על אחת כמה וכמה, ווי לבני עלמא דלא ידעין ולא משגיחין דעלמא לא מתקיים אלא במילי דאורייתא. פתח ר"ש ואמר וכו' (אה"ל). ס ג"א בגין דלא יהיב וכו'.

(א) (שם) וירא שצד שצט.

חדי במועדיא ולא יהיב למסכני

הסולם

מאמר

שרה ה"ס בינה ומדת הרחמים המאירה במלכות, ובאמירתה, צחוק עשה לי אלהים כל השומע יצחק לי המשיכה בזה אור שלם ומיתוק גדול מאד, עד שלא נראתה עוד כל בחינת חסרון בעצם מדת המלכות, ונעשה חשש גדול שמא לא תשאר מחמת זה שום תשומת לב לתקן את עצם המלכות, והוא דומה לסוה"כ פן ישלח וגו' מעץ החיים ואכל וחי לעולם (בראשית ג'), דהיינו שלא ירגיש עוד בעצמו שום חסרון ולא יהיה מוכרח לתקן את הפגם שבעץ הדעת.

קעט) אמר ליה קב"ה וכו': א"ל הקב"ה, מי בעולם כאברהם. והמשטין לא מש משם עד שבלל כל אותה השמחה. והקב"ה צוה להקריב את יצחק לקרבן. ונגזר על שרה שתמות על צער בנה. כל הצער ההוא, גרם, מה שלא נתן משהו לעניים.

פירושו. כי עקדת יצחק היתה לתקן עצם המלכות, מה שלא תיקן עם המשתה הגדול ביום הגמל את יצחק. ומיתת שרה היתה מסבת האורות הגדולים שהמשיכה בסוה"כ צחוק עשה לי אלהים וגו' (בראשית כ"א), שהם הפריעו לתיקון המלכות כנ"ל.

אברהם היה יכול לתקנה, והיה מוטל עליו לתקנה, דהיינו בדרך למיהב מידי למקטרג למסתם פומיה, (כנ"ל בדיבור הסמוך). וכיון שלא נתן לו למקטרג כלום, לכן עלה וקטרג.

וז"ש ולא יהיב לך מידי, ולא למסכני, כי קטרג שבכל סעודתו זו לא תיקן כלום למדת הדין שבמלכות, שהיא נקראת מסכנא, דלית לה מגרמה ולא מידי, והוא אמנם חולקא דקב"ה, כי היא עצם המלכות נוקבא דז"א שהוא קב"ה. שהרי לא המתיק אותה במדת הרחמים אלא לצורך קיום העולם, וע"כ המוחין הנמשכים ע"י מדת הרחמים, נבהנים כמו חלק של בני העולם, שעל ידי זה יתקנו גם עצם המלכות שהיא חולקא דקב"ה לבדו. וכיון שע"י הנס הגדול דהניקה בנים שרה המשיך אברהם כל המוחין שבמדת הרחמים, כבר היה סיפק בידו לתקן גם בחינת המסכנא שבמלכות, שהיא חולקא דקב"ה, לכן קטרג ולא יהיב לך מידי היינו חולקיה דקב"ה. ולא למסכנא היינו חלקה של עצם המלכות שהיא במסכנותא, שאין בני העולם יכולים לתקן בה, ולא קריב קדמך אפילו יונה חד היינו היונה, שנח לא היה יכול לתקן אותה כנ"ל. ותו אמרת שרה דחייכת בה, כי (דסו"י דף י"א ע"א)

מאמר אורייתא וצלוחא

קפ) פתח רבי שמעון ^ע ואמר, מאי דכתיב, ^א ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ^פ ויתפלל אל ה', ת"ח ^א כמה הוא ^י חילא ^ז תקיפא דאורייתא, וכמה הוא עלאה על כלא, דכל מאן דאשתדל באורייתא לא דחיל מעלאי ^ק ומתתאי, ולא דחיל ממרעין בישין דעלמא, בגין דאיהו אחיד באילנא ^ר דחיי ^ש ויליף מיניה בכל יומא.

קפא) דהא אורייתא ^ת תוליף לבר נש למיזל באורח קשוט, ^ה תוליף ליה עיטא ^א היך יתוב קמיה מאריה, לבטלא ההיא גזרה, דאפילו אתגזר עליה דלא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ב) (ישעיה לח) חיי שרה רכט ויחי שפו בשלח ז תרומה קכ תתצט ואתחנן א שופטים יא. ג) (עד סוף המאמר) מובא) ואתחנן א. ז) (שבת וסגולת התורה) ב"ב קסט קעז נח רכה רעז לך ד קלב קעט רעז רפו שנו וירא קיז רל תמ חיי שרה קלו ריט רכב תולדות א ג יד קכד קסט ויצא מה קט קיט רלב שמא וישלח מו קב קח קטו קעט רו דיג רסו וישב קכ קכט קפה ריט רכא רנב רפד מקץ לג ריא רמט ויגש לה ויחי תנה תסו תקכו תרמב תרסב תרעה תרפד תרצג בהשמטות ח"א ד' רנט : רס : רסג. (ד"י) שמות ס סד רנו וארא קא קסג קצח בשלח מג רנא רעד רצה שה שז שכט שמה שעד שמב שצב יתרו עז סו קעה רנו רצט שיב שלא שנב שעח שצב תו תיא תל תלו תסה תעט תקז תקכו תקנט תקסו תקעד משמטים טז צג ק קיב קמג שג שכג שסא שעד שפד תנד תנו תצו תקט תקיז תקכ תקמב תקנג תרומה כ לה נג נח עח קמו רד רמו שיט שלד שנב שסח תקה תרלב תרמ תשכו תשלו תשסו תתקכו כי תשא קיב ויקהל צט רח רכח רפכ שסא פקודי תקב תקכה תרצח תתפ ויקרא סז צ ככד קעז קצו רט רצב שכד שנו שע שעט שפח שצח תלו צו נא קפב קפו שמיני ד סב מצורע ב יח אחרי מות לא מה צג ק קמד קנה רו רכח רעז רצו שמו תי קדושים ב יא יג מד צד קל אמור לא מג נו בהר עה פא בחקותי טז במדבר ז כב נשא יז כ מה צט קלד אודא רבא קמט קע בהעלותך א ה יד סב עט צ שלח ד יד מא נה סא סז קמב קסג קפח קצד רטו רנו רצד שה שיו קרח ב לה חקת א בלק כ קסד רכא רלד שיג שסא שסה שעז פנחס ב יג כג מ סו צד קג קלב קמו קנט קעב רלד רמד רסה רפו רצג שכ שלב שמב שנג שעט תמו תצח תקו תקטו תקעא תריב תרכח תרמ תרמח תרסג תשט תשס תשסד תשעז תתג תתלח תתמו ואתחנן א כא לב סח פא צה צח קה קנג קנט קעא עקב יח שופטים י כי תצא ג יד נד סו עב קה קיז קכב קלב קמ וילך טז האזינו א ג יד רי רלה רמג רנה בהשמטות ח"ג ד' ש ע"ב שב. : שג. שז. שט. (ד"י) ת"ז בהקדמה דף א : ב. : ד. ה. ו. יא : יב : טו. ת"ז ד' כא : ת"ז ד' כה : ת"יא ד' כו : ת"יג ד' כט : ת"יח ד' לב : לה : לו. תכ"א ד' מג. מו. נו. נט. ס. סג. תכ"ב ד' סד. סח. תכ"ח ד' עב : ת"ל ד' מג : תנ"ה ד' פח : תס"ו ד' צו : תס"ט ד' קו : קלא. קלד. קלו. בהשמטות ת"ז ד' קמה. ת"ז ד' קמו : ת"יא ד' קמח. ת"ק"ח ד' צו :

דרך אמת ה) מלמדו עצה טובה.

מאמר אורייתא וצלוחא
מאמר אורייתא וצלוחא
קפ) פתח רבי שמעון וכו' : פתח ד"ש ואמר, מה שכתוב, ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל ה'. בוא וראה, כמה חזק כח התורה, וכמה היא עליונה, על הכל. כי כל מי שעוסק בתורה, אינו ירא מעליונים ומתחתונים, ואינו (דט"י דף י"א ע"א)

יתבטל האי גזרה, מיד אתבטל ואסתלק מיניה, ולא שריא עליה דבר נש בהאי עלמא. ובגין כך, בעי ליה לבר נש לאשתדלא באורייתא יממא ב ולילי, ולא יתעדי מינה, הה"ד ה) והגית בו יומם ולילה, ואי אתעדי מינה דאורייתא או אתפרש ג מינה כאלו אתפרש מאילנא דחיי.

קפב) ת"ח עיטא לבר נש כד איהו ה) סליק בליליא על ערסיה בעי לקבלא עליה מלכותא דלעילא בלבא שלים, ולאקדמא ז) לממסר קמיה פקדונא דנפשיה, ומיד אשתזיב מכל ח) ד מרעין בישין ומכל רוחין בישין ולא שלטין עליה.

מסורת הזהר

חלוסי גרסאות

ה) (יהושע א) בהשמות ח"א ד' רנט. (ד"י) בשלח
 מו יתרו רלט כי תשא קכ צו נא פנחס רפה תתג תתמו
 ואתחנן ב ת"ז תכ"א ד' ס. תכ"ה ד' ע. בהשמות ת"ו ד' קמה. ז"ח ד' מו. ו) וישב סו קרח לג ואתחנן
 ג. ז) ב"א תנ במדבר מב סו ואתחנן ג. ח) ב"א קב.

אורייתא וצלותא

הסולם

מאמר

שהוא ממשלת הס"א. ומתוך ב' הממשלות האלו אין אנו יכולים להדבק בו ית' לנצח. כי אנו מפסיקין דבקותו ית' מכח ממשלת הלילה החוזרת ובאה עלינו תמיד והמפסקת אותנו מעבודתו ית'.

ולתקן זה, נותן לנו ר"ש עצה, שבכל לילה טרם שהולך לישון, בעי לקבלא עליה מלכותא דלעילא בלבא שלים, כי בעת שהלילה מתוקן כמו במעשה בראשית, דכתיב, ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, שפירושו, שלילה ויום מיוחדים שניהם לגוף אחד ויום אחד. הנה אז נקראת הלילה ממשלת המלכות, ושום קלי' לא תתערבה עמה. וע"כ גם האדם צריך לקבל עליו מלכות עליונה זו בלב שלם. בלי שום חציצה בינו ובין המלכות. כלומר, שיקבל עליו מלכות שמים בין לחיי ובין למותא, ושום דבר שבעולם לא יזיזוהו להרחיקו ח"ו במשהו מהמלכות העליונה, דהיינו בסו"ה ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך (דברים ו'). ואם קבל זה עליו בלב שלם, נמצא בטוח בעצמו שכבר לא יצוייר יותר שום דבר חוצץ בינו למקום ית'. וע"כ נבחן בזה שנתקדם לממסר פקדונא דנפשיה, כי הקדים למסור נפשו בידו של הקב"ה, דהיינו לקיים מצותיו בכל השלמות עד למסירות נפש. וע"כ כשישן ורוחו מסתלק, אינו טועם עוד בזה א' מששים ממיתה, שהוא כח הס"ם, אלא רק בחינת מסירת נפש בדרך מצוה, כי כבר אין כח מיתה שולט עליו. באשר שהכניסו לכת מס"ג של מצוה. וכשעושה כן. שוב אין ממשלת הלילה יכולה לפגום אותה, ולהפסיקו מנועם עבודתו ית', כי אצלו כבר הערב והבוקר יום אחד, ואין הלילה אלא

שורה על האדם בעולם הזה. ומשום זה, צריך האדם לעסוק בתורה יום ולילה, ולא יסור ממנה. ז"ש, והגית בו יומם ולילה. ואם הוא סר מן התורה, או נפרד ממנה, הוא כאלו נפרד מעץ החיים.

ביאור הדברים, הנה פתח בתפילה, בפסוק ויסב חזקיהו פניו אל הקיר, ומפרשו רק באורייתא. והענין הוא כמ"ש במקום אחר (זוהר ואתחנן דף ד' אות י"א) שע"כ נתקבלה תפילתו משום שלא היה דבר חוצץ בינו ובין הקיר, שה"ס השכינה הקדושה. וע"ז אומר כאן, שעצה זו עלתה לו רק בכח התורה, שהשיג על ידה לבא לתשובה שלמה, עד שלא היה דבר חוצץ בינו ובין השכינה הקדושה, וע"כ נתבטלה הגזירה שנגזרה עליו מיתה. וע"כ מסיים ובגין כך כיון שאנו רואים שכח התורה גדול כל כך עד לבטל גזירת מות, בעי ליה לב"נ לאשתדלא באורייתא יממא ולילי, ולא יתעדי מינה.

קפב) ת"ח עיטא לבר וכו': בוא וראה, עצה לאדם: כשהיא עולה בלילה על מטתו צריך לקבל עליו מלכות שלמעלה, בלב שלם, ולהקדים למסור אליו פקדון נפשו, ומיד הוא ניצל מכל חליים רעים ומכל הרוחות הרעות, שאינן שולטות עליו.

ביאור הדברים, כי קרא ה' לאור יום, דהיינו אור הדביקות והקדושה, שאנו משיגים מהש"י. וזהו ממשלת היום, ולחושך קרא לילה, דהיינו הכחות דפרודא המפרידות אותנו מאורו ית', הוא ממשלת הלילה, ולפיכך אנו יושנים בלילה, שהוא חלק א' מששים במיתה.

(דס"י דף י"א ע"א)

קפג) ובצפרא, ה קם מערסיה, בעי לברכא למאריה, ו ולמיעל לביתיה ולמסגד קמי היכליה בדחילו סגיא, ובתר כן יצלי צלותיה, ויסב עיטא מאינון אבהן קדישין, דכתיב ט) ואני ברוב חסדך אבא ביתך אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך.

קפד) הכי אוקמוה, לא לבעי ליה לבר נש לעאלא, ז לבי כנישתא, אלא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ה כד קם כצ"ל (אה"ל). ו ג"א ולמיעאל. ז ג"א כי ונ"א בבי.

ט) (תהלים ה) ויקרא קטו ואחתנן ק.

אורייתא וצלותא

הסולם

מאמר

להשלים עליהם, דהיינו לתקן מה שנשאר חסד בה אחר תיקונם. והנה האבות הקדושים הם הכולל של כלל ישראל, כי הם ג' השרשים של כל ששים רבוא נשמות ישראל מכל דור ודור עד לגמר התיקון, וכל ההמשכות והשפעות. שכלל ישראל ממשיכים ומקבלים בכל הדורות, מקובלים תחילה אל האבות הקדושים, ומהם מגיע השפע אל כלל ישראל שבאותו הדור שהמשיכו השפע. כי כן הסדר הרוחני, ששום ענף אינו יכול לקבל כלום דק דרך שדשו, ועיקר התארה נשאר בשורש ורק חלק ממנו נמשך לענף. ולפיכך נמצא, שכל התיקונים שכבר נתקנו בשכינה הקדושה, הם עומדים וקיימים בנשמות אבותינו הקדושים.

וזה אמרו לא לבעי ליה לבר נש לעאלא לבי כנישתא אלא אי אמליך בקדמיתא באברהם יצחק ויעקב, כמבואר, שכל ענין תפילתנו היא דק להשלים מה שחסר עוד בשכינה אחר התיקונים שכבר נעשו בה עד עתה. לכן צדיכים מקודם לדעת ולהמשיך בשכינה הקדושה את כל התיקונים שכבר תיקנו בה, ואז נדע מה שצריך עוד להוסיף עליהם. וז"ש שאין לאדם ליכנס לבית הכנסת מטרם שאילת עצה באבות הקדושים, כי צדיכים להמלך בהם לידע מה שצריך עוד לתקן, וזה יתכן, דק אחז המשכתנו בשכינה הקדושה כל מה שהאבות הקדושים כבר תיקנו בה, ואז נראה מה שעוד חסר בה, וז"ש בגין דאינון תקינו צלותא, כי הם תיקנו הצלותא, שהיא השכינה הקדושה, שתיקון אברהם, נקרא שחרית, דיצחק מנחה, ודיעקב, ערבית, וכיון שכן, אנו צדיכים מקודם להמשיך כל שיעור התיקון, שכבר תיקנו הם בצלותא, ואז נדע מה שיש עוד להתפלל ולתקן מה שחסר בה.

קפד) הכי אוקמוה וכו': והעמידוהו כך

חלק מהיום ממש. וע"כ ומיד אשתזיב מכל מרעין בישין ומכל רוחין בישין, ולא שלטין עליה, כי הלילה שלו כבר יצא מדרשות הס"א, שהרי לא יצויד לו עוד, שום דבר חוצץ בינו ובין השכינה הקדושה, ואין עוד כחות הס"א והדין שולטים עליו.

קפג) ובצפרא, קם מערסיה וכו': ובבוקר כשהוא קם ממתנו, הוא צריך לברך לאדונו ולהכנס לביתו, ולהשתחוות לפני היכלו ביראה גדולה, ואחר כך יתפלל תפלתו, ויקח עצה מן האבות הקדושים שכתוב, ואני ברוב חסדך אבא ביתך אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך.

פירוש. הוא תרגום של הפסוק ואני ברוב חסדך אבא ביתך אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך. ואני ברוב חסדך הוא לברכא למאריה, על החסד שעשה עמו. אבא ביתך, הוא ולמיעל לביתיה. אשתחוה אל היכל קדשך, הוא ולמסגד קמי היכליה. ביראתך, הוא בדחילו סגיא. ובתר כן יצלי צלותיה. וטעם הדבר הולך ומבאר לפנינו.

וז"ש, ויסב עיטא וכו', כי התפלה שאנו מתפללין, היא תיקון השכינה הקדושה, להמשיך לה שפע למלאותה מכל חסדוניתה. כי ע"כ כל הבקשות הן בלשון רבים, כמו וחננו דעה וכו' השיבנו אבינו וכו'. כי התפילה היא בעד כלל ישראל, שכל שיש בשכינה הקדושה, יש בכלל ישראל. והחסד בה, חסר בכלל ישראל, ונמצא כשאנו מתפללין בעד כלל ישראל, אנו מתפללין לצורך השכינה הקדושה, כי היינו הך. ונמצא שקודם התפילה אנו צדיכים להסתכל בחסדונית שבה, כדי שנדע מה שצריך לתקן בה ולמלאותה, אמנם כל הדורות של כלל ישראל כלולין בשכינה הקדושה, ואלו התיקונים שקבלה מהדורות שקדמו לנו אין אנו צדיכים עוד לתקן בה, אלא שאנו צדיכים

(דפרי דף י"א ע"א)

אי (א) אמליך בקדמיתא (ב) באברהם יצחק (ג) ויעקב, בגין דאינון (ד) תקינו (ה) צלותא לקמי (ו) קב"ה. הה"ד, ואני ברוב חסדך אבוא ביתך, דא (ז) אברהם, אשתחוה אל

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(י) ויקרא קטו. (כ) לך רנג רנד וירא תפז חיי שרה רס תולדות לב ויצא קנג וישלח נד שמות רמט משפטים רצה תרומה שנג כי תשא נד אחר מות קסד במדבר ה שלח קלג כי תצא קמ בהשמטות ח"ג ד' שא : (ד"י).
 (ז) חיי שרה רלח תרומה עב כנג ויקרא קיג נשא ב פנחס רז תקסב ת"ז ת"ה ד' כ. ת"ע ד' קב :
 (ח) ב"א קפה ב"ב סב רכד נח קפה וירא ר רז חיי שרה לו רכט רלב רמה תולדות כ כב ויצא קסט רפג וישלח מד מט ס סו וישב לב מקץ קמב ריא ויגש ט עז צו קא ויחי רעא שפו שצ תטו תנא תקיד תרמו תשיג תשב תתמד בהשמטות ח"ג ד' רסו : רסו. (ד"י) שמות קלד רג רנד רעט שנו שסט בא צג קנה בשלח רעו שלב שפה חט תסו יתרו ב תיד משפטים תכו תרומה מג סג עז קיד קסו קסד תקמה תרנא תשיד ספרא דצניעותא לט כי תשא טו ויקהל קט קכח קלח קמח קצח רו שסה תג פקודי שמד תפה תקעז תרכ תשסח תשעה תתטו תתכה תתל ויקרא קיג שב שלט אחר מות רנח אמור רנא בהר סב במדבר עג בלק קיא קפו קצח רו שזא פנחס קפ רו רלה רמא שטו שלח תקמו תקסב תקעז תרלו תרע תשנח ואתחנן ז ט לב פד עקב טו כי תצא מה אדרא ויטא קנה ת"ז בהקדמה ד' ג. ד. יא. יב : ת"ג יח : ת"ה כ. ת"ו כא : כב. ת"י כה. כו. ת"א כז : ת"ח לב : לג. : לד. תי"ט מ. מא : תכ"א מב : מד : מה : מו. נ : נו : נט. : ס. סב : סג. תכ"ה סה : סו. תמ"ז פד. תס"ט קה. ת"ע קל. ת"ו בהשמטות קמו. ת"ק ח"ד ד' קח. קי : קיא. :
 (ז) ב"ב שסה לך כו קמ וירא קב קסא ריח תקו חיי שרה קפה קצח תולדות כב ויצא קנג תרומה ססד פקודי תשיד תזריע קפא אדרא רבא רלא כי תצא פח קיב קמ האינוני רכה. רמד.

מאמר

הסולם

אורייתא וצלותא

או אפשר לו לדעת כל השיעור שכבר נתקן בשכינה הקדושה, ואז ייעול לבי כנישתא ויצלי צלותיה, לתקן בשכינה מה שעוד חסר בה.

וביאור הדברים, כי אברהם הוא שורש החסד שבנשמות ישראל, כי הוא תיקן השכינה הקדושה לבחינת בית קבול לאור החסד, וקבלה החסדים בעד כל נשמות ישראל בכל מלואן, ואם היה נשאר כן, היו כל ישראל דבקים בהשי"ת דבקות תמידית, והשכינה הקדושה היתה בית מלכות המלא כל טוב ועונג, ולא היה שום איש רוצה להפרד ממנה אפילו לרגע. אמנם כל תיקונו של אברהם היה, בסוד שעשה בית קבול שלם, לכלי שום אפשרות של פגם, לאור החסדים, דהיינו שהעלה אותה לבחינת השפעה ונ"ד ליוצרו ית', ולא לקבל להנאת עצמנו כלום, כי זהו המדה ובית הקבול של אור החסד. במ"ש חז"ל על מדת האומר שלי שלך ושליך שלך חסיד (אבות פ"ה), שאינו דורש להנאת עצמו אף משהו, וכיון שכל הצמצומים וכל אחיזת הס"א הוא רק בבחינת הקבלה לעצמו, נמצא שהסיר בזה כל חלאת הקליפות והס"א לגמרי, ונתקנה השכינה בתכלית הטהרה. אמנם עוד לא היתה נגמרת בזה מחשבת הבריאה כי מחשבת

כך, שאדם אינו צריך להכנס לבית הכנסת, אלא אם נמלך מתחילה, דהיינו שמקבל רשות, באברהם יצחק ויעקב, משום שהם תקנו התפילה לפני הקב"ה. ז"ש, ואני ברוב חסדך אבא ביתך, זהו אברהם, שהוא חסד, אשתחוה אל היכל קדשך, זהו יצחק, שמצדו נקראת המלכות היכל, ביראתיך, זהו יעקב, שהי"ט ת"ת הנקרא נורא, וצריך להכלל בהם תחילה, ואח"כ יכנס לבית הכנסת ויתפלל תפלתו, אז כתוב, ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר כך אתפאר.

הנה הולך ומבאר כאן ג' תיקונים כוללים שנעשו בשכינה הקדושה ע"י האבות: אשר אברהם תיקן אותה בבחינת בית, שפירושו דירת קבע, באופן שהאדם יוכל להדבק בה בתמידות כמו שהוא בביתו בתמידות, ויצחק הוסיף תיקון, ותיקן אותה בבחינת היכל הקדש, שפירושו, שהמלך שוכן בה בקביעות כי המלך נמצא תמיד בהיכלו, ויעקב הוסיף תיקון, ותיקן אותה בבחינת יראה, שהוא ענין תרעא לדרתא, דהיינו בחינת פתח, הן לבחינת בית שבה והן לבחינת היכל הקודש שבה, בסוה"כ מה נורא המקום הזה וזה שער השמים (בראשית י"א). ואחר שהאדם נכלל כבר בג' התיקונים ההם של האבות בשלימות, (דמו"י רף י"א ע"א)

היכל קדשך, דא (ט) יצחק. ביראתך, דא (ז) יעקב. כ ובעי לאכללא לון ברישא,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ט) נח יג וירא קט תצג תולדות נח ויחי תלג תרומה
 ככד שח שסד מקודי תשטו כי תצא קלו קמ אורא
 זוטא קכא בהשמטות ח"ג ד' שב. : שג. שה. שח : ד"י. (ט) ב"א קמב תלג וירא כב תצג תולדות כח ס
 קכא קצה ויצא מח קנב קפה רצה וישלח מח קנח קצא ויחי רסב שמות נו בא קמח יתרו רלו משפטים שכד
 תרומה סט קכג קמא רמג רסג שיח שנב שנג שסד שפ מצורע נב אחרי מות קפד אורא רבא רלב שלח לך קיז
 כי תצא קיא קמ אורא זוטא צג קכב האזינו רכג רלח בהשמטות ח"ג ד' שב. : שה. : שו. : שז. (ד"י).

כ ג"א ובא עד לאכללא.

מחשבת הבריאה היתה בעיקר, להנות לנבראיו
 אשר מדת ההנאה תלויה ושקולה רק בשעור
 החשק לקבל, שלפי גדלות החשק לקבל, כן
 מדת התענוג מהקבלה. וע"כ אחר שכבר
 נתקנה השכינה רק בכלי של השפעה בלי
 קבלה לעצמו כלום, שהוא ענין הסתלקות
 מלקבל ממנו ית', ורק להשפיע אליו לבד,
 וא"כ לא הגיע עוד מזה שום תיקון למחשבת
 הבריאה השורשית שאינה באה רק בגדלות
 החשק לקבל.

מאמר

הסולם

אורייתא וצלותא

שיצחק תיקן כל הגבורות שבנשמות ישראל,
 שפירושו, מיתוק כל הדינים שבהנהגתו ית':
 כי כל הצמצומים והיסורים והעונשים הבאים
 בעולם אינם אלא כדי לתקן את כלי הקבלה
 של הנשמות. שיהיו ראויים לקבל כל הטוב
 הכלול במחשבת הבריאה, ומתוך שיצחק כבר
 תיקן בשעתו את השכינה בשלימות הזו, הרי
 נתקנו בזה כל הגבורות, כי באו כבר למטרה
 הרצויה להם.

אמנם גם תיקונו לא נשאר כן, והוא כי
 העולם עוד לא היה מוכשר לגמר התיקון,
 וע"כ יצא ממנו עשו הרשע, שהוא קלקל את
 תקונו, ולא עמד בו להיות מקבל רק ע"מ
 להשפיע, כמו שתיקן יצחק, אלא שנכשל
 בקבלה לעצמו, כלומר שגם בעת שנגלה לו
 שאין המשפיע רוצה שיקבל, רצה ג"כ לקבל
 מטעם הנאת עצמו, וע"כ נאחזו בו הס"א
 והקליפות בסוד אדמוני זאישי שעיר. וע"כ
 הוריד שוב רגלי המלכות לקליפות, בסוד
 ורגליה יורדות מות.

וכיון שראה יעקב את הקלקול של עשו
 הרשע, הלך ותיקן את השכינה הקדושה במדת
 היראה. שה"ס וידו אוחות בעקב עשו (בראשית
 כ"ה), שאמרו בזהר דהאי י' דשדי עשו
 לעקבוי, ארמה יעקב לרישיה. כלומר כיון
 שראה יעקב את הקלקול של עשו בהאי י'
 שה"ס השכינה, תיקן את עצמו ביראה גדולה
 עד שהעלה את השכינה לבחינת עטרה על
 רישיה. ועי"ז נאחזו בבי' התיקונים של אברהם
 ויצחק בבת אחת, ולא יצא ממנו שום פסול.
 אמנם תיקון זה אינו עוד גמר תיקון, כי
 היראה דומה לבחינת יראת חטא שהדי עקבו
 של עשו גרם לו היראה ההיא, מבלי לחטוא
 כמותו, אבל בגמד התיקון, הוא אחר שיתבטל
 עקבו של עשו, בסויה בלע המות לנצח,
 שהיראה תהיה אז, רק בגין דאייהו רב
 ושלטי. והנה יעקב לעצמו ודאי השיג גם
 היראה

וז"ס אברהם הוליד את יצחק, כי אחר
 שיצחק מצא השכינה בתכלית השלימות
 והמילוי מאור החסד ע"י התיקונים של אברהם
 הרגיש את החסרון שיש בשכינה, שעוד אינה
 ראויה לקבל כל הכלול במחשבת הבריאה
 כנ"ל, ע"כ הלך ותיקן אותה לבית קבול, באופן
 שתהיה ראויה לקבל כל השלימות הנרצה
 והכלולה במחשבת הבריאה, דהיינו שעורר
 גם את החשק לקבל ממנו ית', אלא רק
 בבחינת קבלה ע"מ להשפיע, שפירושו,
 שחושק מאד לקבל ורק מטעם שהמשפיע
 רוצה כן, ולולא שהמשפיע היה רוצה כן, לא
 היה בו שום רצון של משהו לקבל ממנו.
 ונודע שקבלה ע"מ להשפיע נחשבת להשפעה
 ממש, ונמצא שאין עוד לס"א שום אחיזה
 ברצון לקבלה הזו, וע"כ נתקנה על ידו
 השכינה הקדושה בכל השלימות הגדולה
 האחרונה, כי עתה היא ראויה לקבל כל הנועם
 והרוך מכל מה שחשב הש"י להנות לנבראיו,
 בעת שעלו במחשבה לבראם. ולפיכך נקראת
 עתה השכינה הקדושה בבחינת היכל קדשו
 ית', כי עתה שוכן בה המלך בכל הדרו
 ותפארתו כמו מלך בהיכלו. אמנם מבחינת
 תיקונו של אברהם היא נקראת רק בית,
 כלומר בית המלכות, כי עוד לא היה ניכר
 שם כל כבודו והדרו, כי אין כבודו של מלך
 ניכר אלא בהיכלו המיוחד לו, ונבחן בזה,
 (דפו"י דף י"א ע"א)

ו ובתר כן ייעול לבי כנישתא. ויצלי צלותיה, כדין כתיב, (9) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

מאמר יציאת רשב"י מהמערה

קפה) רבי פינחס הוה שכיח קמי דרבי חומאי (1) בכיף ימא דגנוסר. וב"נ רב (2) וקשישא דיומין הוה, ועיניו אסתלקו (3) מלמחמי. אמר לרבי פינחס, ודאי שמענא דיוחאי חברנא (4) אית ליה (5) מרגלית אבן טבא, ואסתכלית בנהורא (6) דההיא (7) מרגלית, נפקא (8) כנהירו דשמשא (9) מנרתקה, ונהרא כל עלמא.

מסודת הזהר

חלופי גרסאות

(9) (ישעיה מט) ב"ב קלו נח שו לך תנט וישלח עד ויחי קעז בהשמטות ו"א ד' רנו: (ד"י) בא רלא בשלח צו שפח יתרו רנה שס תלו תק תרומה תפד תרל תתקכג ויקהל קכא קנו רעה ויקרא מו קטו שעד שמיני קי מצורע א/מב אחרי מות צג קדושים קו אמור רפט בהר מה במדבר סה אורא רבא נט בהעלותך נא קכו בלק רג ואתחנן צח ז"ח ד' מח ט"ד פו ט"ד.

דרך אמת (1) בשפת ים כנרת (2) זקן ושבע ימים

אורייתא וצלותא

הסולם

מאמר

ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

היראה האמיתית הזו, אלא מבחינת כלל ישראל נשאר תיקון זה לכל הדורות אחרינו עד גמר התיקון.

יציאת רשב"י מהמערה

קפה) רבי פינחס הוה וכו': ר"פ היה רגיל לפני רבי רחומאי בשפת הים של כנרת. ואדם גדול ושבע ימים היה, ועיניו כהו מראות. אמר לרבי פינחס, שמעתי בודאי שיוחאי חברנו יש לו מרגלית, אבן טובה, דהיינו בן, והסתכלתי באור המרגלית ההיא, שהוא יוצא כהארת השמש מגדנה, ומאיר את כל העולם. ביאור הדברים, המלכות בכל תיקוניה, נקראת אבן טובה ונקראת מרגלית, ואומר דיוחאי חברנא אית ליה מרגלית אבן טבא. שכבר זכה במלכות בכל תיקוניה וקישוטיה, והסתכל ברוח הקודש באור של המרגלית, שהיא מאירה כאור השמש ביציאתה מנרתיקה, שה"ס תיקון העתיד של המלכות, שתהיה אוד הלבנה כאור החמה, שאז היא מאירה כל העולם כולו. והנה אחר שאור המלכות נעשה לאור החמה, ועלה עד השמים שיאה, הנה האירה מהשמים עד לארץ בעמודא חדא דנהורא לכל העולם כולו, והיה מאיר והולך עד שהספיק רשב"י לתקן כרסייא דעתיק

וזהו אמרו ואני כרוכב הסדך אבא ביתך, דא אברהם, כי אברהם תיקן אותה בבחינת בית המלכות המלא מכל טוב, באור החסד כנ"ל. אשתחוה אל היכל קדשך, דא יצחק, כי יצחק תיקן אותה בבחינת היכל הקדש להדר כבוד המלך. כראוי לו ית' כנ"ל, ביראתך, דא יעקב, כי יעקב תיקן אותה במדת היראה, ועי"ז תיקן אותה לבית קבול לכל התיקונים של אברהם ויצחק יחד, כנ"ל. ובעי לאפלא לון ברישא, כי איך ידע מה שנשאר לתקן עוד בשכינה, אם לא יכלל את עצמו בכל אלו ג' התיקונים, שכבר תיקנו בה האבות הקדושים, דהיינו שיקבל על עצמו להתנהג על פי תיקוניהם הנ"ל. וזה נבחן שנכלל במדתם כנ"ל. ורק אחר שנכלל בכל אלו ג' תיקונים של אבותינו הקדושים, יתחיל לתקן אותה ממקום שהניח לנו יעקב אבינו, דהיינו להעלות היראה למדת הדוממות בגין דאיהו רב ושליט. ובתר כן ייעול לבי כנישתא ויצלי צלותיה, דהיינו שיתפלל וימשיך בה האורות העליונים עם יראת הרוממות להביאה לגמר התיקון. כדין כתיב (דס"י דף י"א ע"א)

קפו) וההוא נהורא קאים משמיא לארעא, ונהיר כל עלמא, עד ן דיתיב עתיק יומין, ויתיב על כרסייא כדקא יאות. וההוא נהורא כליל כלא בביתך, ומנהורא ן דאתכליל בביתך, נפיק נהירו דקיק וזעיר, ונפיק לבר ונהיר כל עלמא, זכאה חולקך. פוק ברי פוק, זיל אבתריה ן דההיא ב מרגלית דנהיר עלמא, דהא שעתא קיימא ג לך.

קפז) ד נפק מקמיה וקאים למיעל ן בההיא ן ארבא, ותרין גוברין ן בהדיה ז חמא תרין צפרין דהוו אתיין וטסין על ימא, רמא לון קלא ואמר, צפרין צפרין דאתון טאסין על ימא חמיתון דוך דבר יוחאי תמן, אשתהי פורתא ן אמר צפרין צפרין זילו ואתיבו ן לי. פרחו וזילו, עאלו בימא ואזלי ן להון. קפח) עד דנפק, הא ג אינון צפרין אתיין, ובפומא דחדא מנייהו פתקא חדא, וכתיב בגווה, דהא ז) בר יוחאי נפק מן מערתא, ן ן ורבי אלעזר בריה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ז"ח ד נט ט"ב. ט) בלק רצה פנחס תקלב. ש נ"א דייתי (אה"ל). ת נ"א דכליל. א נ"א דההוא. ב נ"א מרגליות. ג נ"א לן. ד נ"א נפק קמיה קם למיעל (אה"ל). ה נ"א בההוא. ו נ"א בהרה. ז נ"א חמא תרין צפרין דהו אתיאן וטאסין על ימא אמר חמתון דוך דבר יוחאי תמן וכו' (ד"ק). ח נ"א אמרי. ט נ"א ליה. י נ"א ואולו. כ נ"א ליה. ל נ"א אילין (אה"ל). מ הוא וריא בריה כצ"ל (אה"ל).

דרך אמת ן באותה ספינה.

יציאת רשב"י מהמערה

הסולם

מאמר

קפו) נפק מקמיה וקאים וכו': יצא מלפניו ועמד להכנס באניה. והיו עמו שני אנשים. ראה שתי צפרים, שהיו באות ועפות על הים. הרים קולו ואמר, צפרים צפרים, הרי אתן מעופפות על הים, הראיתם את המקום שבו יוחאי שמה. חיכה מעט, אמר, צפרים צפרים, לכנה והשבנה לי. עפו והלכו. נכנסו בים והלכו להן.

פירוש. כי ר"ש ברח מפני המלכות שצותה להורגו, ונסתתר הוא ובנו במערתא חדא (כדאיתא שבת ל"ג): ולא ידעו איפה הוא. וע"כ יצא רשב"י לבקשו באיי הים.

קפח) עד דנפק הא וכו': מטרם שיצא לאניה, והנה באו הצפרים, ובפיה של אחת מהן מכתב אחד, וכתוב בתוכו, אשר ר' שמעון בן יוחאי יצא מן המערה עם ר' אלעזר בנו. הלך ר' פנחס אליו. ומצא אותו שנשתנה, וגופו מלא נקבים ופצעים, מרוב הישיבה במערה. בכה עמו, ואמר אוי שראיתך בכך. אמר לו ר"ש, אשרי חלקי, שראית אותי בכך, כי אם לא ראית אותי בכך, לא הייתי כך. חלודין, הוא מלשון שמחולדין את הקרקע (ב"ב י"ט): שפירושו שגושים נקבים בקרקע. פתח ר' שמעון במצות התורה ואמר, מצות

דעתיק יומין כדקא יאות. והרמו הוא. שכבר זכה לבי הגלויים שבגמר התקון שהם שית קראי ושית שמהן (הנ"ל אות קמ"ה) כי נהורא קאים משמיא לארעא וכו' ה"ס שית קראי, ועד דיתיב עתיק יומין ויתיב על כרסייא כדקא יאות, ה"ס שית שמהן עש"ה.

קפו) וזהו נהורא נהורא וכו': ואותו האור עומד מן השמים עד הארץ, ומאיר כל העולם, עד שיבא עתיק יומין, שהוא הכתר, וישב על הכסא כראוי, דהיינו עד גמר התקון. ואותו האור כלול כולו בביתך, דהיינו בביתו, כי בתו של ר' פנחס היתה אשת ר"ש בן יוחאי, ומן האור שנכלל בביתך יוצא אור דק וקטן, שהוא בן בתו, ר' אלעזר, ויוצא לחוץ ומאיר את כל העולם. אשרי חלקך. צא בני, צא. לך אחרי אותה המרגלית המאירה את העולם. כי השעה עומדת לך.

פירוש. כי ברתיה דרבי פנחס בן יאיר היתה אשתו של ר"ש ונמצא רבי שמעון כליל בביתו של רשב"י. הכוונה היא על רבי אלעזר שיצא מהנהורא דאתכליל בבית רשב"י, שהוא ר"ש ואשתו, אשר הוא יצא והאיר כל העולם כולו.

ט) אזל לגביה, ואשכח ליה משניא, וגופיה מליא חלודין. בכה * בהדיה, ואמר, ווי דחמיתך בכך. אמר, זכאה חולקי דחמית לי בכך, דאלמלא נ לא חמיתא לי בכך לא הוינא בכך. פתח ר"ש בפקודי אורייתא ואמר, פקודי אורייתא דיהב קב"ה לישראל כלזה באורייתא בארז כלל כתיבי.

מאמר פקודי אורייתא פקודא קדמאה

קפט) (ד) בראשית ברא אלהים. (ע) הדא היא (ט) פקודא קדמאה דכלא פ ואקרי פקודא דא יראת ה', דאקרי ראשית, דכתיב (ת) ראשית (ק) חכמה יראת ה'. (ב) יראת ה' ראשית דעת. בגין דמלה דא ראשית אקרי, ודא אייהי תרעא לעאלא גו מהימנותא, ועל פקודא דא ז אתקיים פ כל עלמא.

חלופי גרסאות

מסודת הזהר

נ נ"א לא חמיתנא בכך. ונ"א לא חמית לי (אה"ל).
 ס (עין בסוף ספר בראשית סימן כ"ג מה שחסר כאן).
 ע נ"א חדא הוא. פ נ"א אקרי. צ נ"א יתקיים, ול"ג כל עלמא. ק נ"א כל עלמא ל"ג.

(ד) (בראשית א) לעיל אות טז. (ט) ת"ז תב"ח ד' עב :
 ת"ל ד' עג. (ת) (תהלים קיא) לעיל אות קכ. (א) (הוי"ה)
 הוא סוד : יראה אהבה, תורה ומצוה) בהשמטות
 ח"א ד' רסב ד"י נשא לו נ ת"ז תכ"ט ד' עג.
 (ב) (משלי א) וארא נט אחרי מות ד ת"ז תכ"ח ד'
 עב : ת"ל ד' עג. תס"ג ד' צט.

דרך אמת ט) במסכת שבת פרק במה מדליקין דף ל"ג שס אמר דר' פנחס חתניה דרבי שמעון ובפרשת במד
 דף ב' דאימה דר' אלעזר ברתיא דר' פנחס ובנשא קמ"ד ב' ובפנחס ר"מ ע"ב.

פקודי אורייתא פקודא קדמאה

הסולם

מאמר

יראת ה'. יראת ה' ראשית דעת משום שדבר זה, יראה, נקרא ראשית. וזה הוא שער להכנס אל האמונה. ועל מצוה זו מתקיים כל העולם.

התורה שנתן הקב"ה לישראל, כתובות כולן בתורה בדרך כלל.

פירוש. הוקשה לו, כי כאן חושב המקרא את היראה שהיא ראשית אל החכמה, וכאן שהיא ראשית אל הדעת. ואומר, מפני שהיראה היא ראשית לכל ספירה וספירה שאי אפשר להשיג שום ספירה זולת ע"י השגת היראה תחילה.

פירוש. כי מרוב שנים שישב במערה היה מוכרח לישוב שם תוך החול, כדי לבסות ערומו ולעסוק בתורה, ונחלד בשרו מחמת זה בכה עליו, ואמר, אוי לי שראיתך בכך. ענה לו ר"ש, אשרי חלקי אשר ראיתני בכך, שאלמלא לא ראיתני בכך, לא הייתי בכך, כלומר, שלא הייתי זוכה לגילוי רזין דאורייתא, כי כל רוממות חכמתו הגדולה זכה באותם י"ג שנים שהיה מוסתר במערה.

וז"ש, תרעא לעאלא גו מהימנותא : כי אי אפשר להשיג אמונה שלימה זולת מתוך יראתו ית', וכפי שיעור היראה כן שיעור השראת האמונה. וע"כ ועל פקודא דא אתקיים כל עלמא. כי אין העולם מתקיים אלא על תורה ומצות, כמ"ש אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי (ירמיה ג'). וכיון שהיראה היא ראשית ושער לכל מצוה להיותה השער לאמונה, נמצא שעל היראה מתקיים כל העולם, וז"ש הכתוב בראשית ברא אלהים את השמים ואת

פתח ר"ש וכו' : כל המצות שבתורה שנתן הקב"ה לישראל הן כתובות כולן בדרך כלל בפסוק בראשית ברא אלהים עד המאמר ויהי אור. כמ"ש והולך, שהוא מצות היראה ועונשה, ובה כלולות כל המצות שבתורה.

מאמר פקודי אורייתא פקודא קדמאה

קפט) בראשית ברא אלקים : זו היא המצוה הראשונה לכולן, ומצוה זו נקראת יראת ה', הנקראת ראשית. שכתוב, ראשית חכמה (דפו"י דף י"א ע"א י) דף י"א ע"ב)

קצ) א יראה אתפרש לתלת סטרין, תרין מנייהו לית בהו עקרא כדקא יאות, וחד עקרא ר דיראה : אית ב"נ דדחיל ש מקב"ה ד בגין י דייחון בנוהי ולא ימותון או דחיל מעונשא דגופיה או דמוניה, וע"ד דחיל ליה תדיר. אשתכח יראה, דאיהו ת דחיל לקב"ה, ה) א לא שוי לעקרא. ואית בר נש דדחיל מן קב"ה בגין דדחיל מעונשא דההוא עלמא, ועונשא דגיהנמ. תרין אלין לאו עיקרא דיראה אינון ושרשא דיליה.

קצא) ירא"ה דאיהי עקרא, למדחל ב"נ למאריה, בגין דאיהו רב ושליט עקרא ושרשא דכל עלמין, וכלא קמיה ב כלא ג חשיבין. ד כמה דאתמר, ו) וכל דיירי ארעא כלא חשיבין. ולשוואה רעותיה בההוא אתר דאקרי יראה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ג) ב"ב תמג רכא בא כד תרומה קלט שו ויקהל קנא תיב אחרי ב ד בהר י במדבר כה נשא לה מח מס נ קלה שלח לך קנה פנחס תתמג ואתחנן סו ר"ז בהקדמה ד' ה : ו. י : ת"ג ד' יח. תכ"א ד' נו. תכ"ט ד' עג. ת"ל ד' עג : עד : תל"ג ד' עו : תל"ו ד' עח. ת"ע ד' קלא. בהשמטות ת"ד ד' קמא. ד) בא כה ר"ז בהשמטות ד' קמא. ה) ואתחנן סו ר"ז ת"ל ד' עג : תל"ג ד' עו. בהשמטות ת"ד ד' קמא. ו) (דניאל ד) שמות סט בא קג פנחס רכו תתסו.

דרך אמת י תקונים ע"ט

פקודי אורייתא פקודא קדמאה

הסולם

מאמר

ביראת ה' שרק אחד מהם נחשב ליראה אמיתית. א) שמתירא מהקב"ה ושומר מצותיו כדי שיחיו בניו ויהיה נשמר מעונש גופו או ממונו, דהיינו יראה מעונשים שבעוה"ז. ב) שמתירא גם מעונשים של גיהנמ. ואלו השתיים אינן יראה אמיתית, כי אינו מקיים היראה מטעם מצות ה', אלא מטעם תועלת עצמו. ונמצא שתועלת עצמו הוא השורש, והיראה היא ענף ומסובכת מתועלת עצמו. אלא יראה דאיהי עקרא, למדחל בר נש למאריה בגין דאיהו רב ושליט, עקרא ושרשא דכל עלמין, וכלא קמיה כלא חשיבין, דהיינו שירא מהשי"ת משום שהוא גדול ומושל בכל. הוא גדול משום שהוא השורש, שממנו מתפשטים כל העולמות, וגדלותו מתראה על מעשיו, והוא מושל בכל משום שכל העולמות שברא הן העליונים והן התחתונים, נחשבים לפניו כלא כלום. שאינם מוסיפים משהו על מהותו יתברך.

הארץ. שעם היראה הנקראת ראשית שכל המצות כלולות בה ברא אלהים את השמים ואת הארץ. ולולא היראה לא היה בורא אלהים כלום.

קצ) יראה אתפרש לתלת וכו' : היראה מפורשת לשלש בחינות. שתיים מהן, אין בהן שורש כראוי, ואחת היא שורש היראה. יש אדם שירא מהקב"ה בשביל שיחיו בניו ולא ימותו, או ירא מעונש גופו או מעונש כספו, ועל כן הוא ירא אותו תמיד. נמצא שהיראה שהוא ירא מהקב"ה, לא שם אותה לשורש כי תועלת עצמו היא השורש, והיראה היא תולדה ממנה. ויש אדם הירא מפני הקב"ה, משום שירא מעונש העולם והוא ומעונש של הגיהנמ. שתי מיני יראות האלו, דהיינו היראה מעונש עוה"ז, והיראה מעונש עוה"ב, אינן עיקר היראה ושורשה.

קצא) יראה דאיהי עיקרא וכו' : היראה שהיא עיקר הוא שאדם יירא מפני אדונו, משום שהוא רב ושליט, העיקר והשורש של כל העולמות, והכל נחשב כאין לפניו. כמו שכתוב, וכל דיירי ארעא כלא חשיבין. וישים חפצו באותו המקום שנקרא יראה.

ביאור הדברים, מלמדנו שיש ג' אופנים

(דפו"י דף י"א ע"ב)

ו"ש. ולשוואה רעותיה בההוא אתר דאקרי יראה : שישים לבו ומאיו באותו מקום הנקרא יראה, שיהיה דבוק ביראתו יתברך ברצון ובחשק המותאם והראוי למצות המלך.

קצב) בכה רבי שמעון ואמר, ווי אי אימא ווי אי לא אימא. אי אימא ינדעון חייבין היך יפלחון למאריהון ה אי לא אימא יאבדון חברייא מלה דא. באתר דיראה קדישא שרי, ט מלרע אית יראה רעה דלקי ומחי ומקטרג, ואיהי רצועה לאלקאה חייביא.

קצג) ומאן דדחיל בגין ו עונש דמלקיותא וקטרוגא, כמה דאתמר, לא שריא עליה ההיא יראת ה' ז דאקרי ח יראת ה' לחיים. אלא מאן שריא עליה, ההיא יראה רעה, ואשתכח דשריא עליה ההיא רצועה יראה רעה, ולא יראת ה'. קצד) ובג"כ, אתר דאקרי יראת ה' ראשית ח דעת ט אקרי, וע"ד אתכליל הכא פקודא דא, ודא עקרא ויסודא לכל שאר פקודין דאורייתא. מאן דנטיר

מסורת הזהר

חלוסי גרסאות

(ז) ת"ז תל"ג ד' עז. ח) (משלי יט) כ"ב שצח אמור ה ג"א אי לא ייבדון (ויבדון) חבריא הא מלה באתר דיראה קדישא וכו', וג"א ואי לא אימא יאבדון חבריא מלה דא ל"ג, וג"א ואי לא אימא ייבדון חבריא מלה באתר דיראה קדישא וכו' כצ"ל (אה"ל). ו ג"א עונשא. ז ג"א אקרי. ח ג"א דעת ל"ג. ט ג"א אקרי דמאן דנטיר ל"ג (אה"ל).

דרך אמת ט) למטה בקליפות יש יראה רעה והוא מבואר בתקונים ריש תיקון ל"ג.

מאמר

הסולם

פקודי אורייתא פקודא קדמא

בכדי שלא יאבד מהצדיקים הזכאים לידע דבר זה, גילה הדבר בדרך רמו.

קצג) ומאן דדחיל בגין וכו': ומי שירא מפני עונש הכאה ושיטנה, כאמור, אינה שורה עליו אותה יראת ה', הנקראת יראת ה' לחיים. אלא מי שורה עליו, היא אותה יראה רעה. ונמצא ששורה עליו אותה הרצועה, היראה הרעה, ולא יראת ה'.

קצד) ובג"כ אתר דאקרי וכו': ומשום זה, המקום שנקרא יראת ה' נקרא ראשית דעת. וע"כ נכללה כאן מצוה זו. וזו היא השורש והיסוד לכל שאר מצות התורה. מי ששומר את היראה הוא שומר הכל. ומי שאינו שומר את היראה, אינו שומר מצות התורה, כי זו, היראה, השער לכל.

פירושו. טובב על מה שהביא לעיל שפעם אומר הכתוב ראשית חכמה יראת ה', ופעם יראת ה' ראשית דעת. וביאר באתר דיראה קדישא שרי, מלרע אית יראה רעה דלקי ומחי ומקטרג וכו', כלומר, שבסיום היראה הקדושה הנקראת יראת ה' לחיים, יש שם יראה רעה דלקי ומחי ומקטרג ואיחי רצועה לאלקאה, וה"ס ורגליה יורדות מות. אשר המקיים מצות היראה מטעם דאיהו רב ושלום, נמצא מתדבק ביראת

קצב) בכה רבי שמעון וכו': בכה ר"ש ואמר, אוי אם אומר אוי אם לא אומר. אם אומר, ידעו הרשעים איך לעבוד לאדונם. ואם לא אומר יאבדו החברים את הדבר הזה. כי במקום שהיראה הקדושה שורה יש כנגדה למטה יראה רעה, שמכה והולמת ומשטינה, והיא רצועה להכות את הרשעים. דהיינו להענישם על עונותיהם. וע"כ ירא מלגלות, כדי שלא ידעו הרשעים איך להפטר מן העונש. כי עונשם הוא טהרתם.

ביאור הדברים, רומז בזה, שאינו יכול לגלות במקום הזה את דבריו במילואם, מפני שמתירא שלא להזיק את הרשעים. והוא כי בא לגלות כאן איך להתדבק בעץ החיים, ולא לנגוע לעולם באילנא דמותא, שזה יכשר רק לאותם שכבר תיקנו בחינת עץ הדעת טורי. אבל הרשעים שעוד לא תיקנו את החטא של עצה"ד טורי, אסור להם לידע זה, כי הם צריכים לעמול מקודם בכל העבודות, עד שיתקנו את החטא דעצה"ד. ותמצא כזה גם בכתוב פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם (בראשית ג'). שאחר שחטא אדם בעצה"ד גורש מג"ע, מחשש שמא יתדבק בעץ החיים ויחיה לעולם, ונמצא הפגם שעשה בעצה"ד ישאר לעולם בלי תיקון, ולפיכך,

· יראה נטיר כלא. לא נטיר יראה לא נטיר פקודי אורייתא, דהא דא (ט) תרעא דכלא.

קצה) ובג"כ כתיב בראשית דאיהי יראה, ברא אלהים את השמים ואת הארץ. כ דמאן דעבר על דא עבר על פקודי דאורייתא. ועונשא דמאן דעבר על דא, האי רצועה רעה ז אלקי ליה. והיינו (י) והארץ היתה תהו ובהו, וחשך על פני תהום, ורוח אלהים. הא אלין (ז) ד' עונשין לאענשא (ח) בהון (ט) חייביא. קצו) תהו דא חנק, דכתיב (ז) קו תהו (ח) חבל (ט) מדה. בהו (ט) דא סקילה, אבנין דמשוקעין גו תהומא רבא (פ) לעונשא (צ) דחייביא. וחשך דא שריפה, דכתיב (ט) ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך וההר בוער באש עד לב השמים חשך כו. ודא אשא תקיפא דעל רישיהון (צ) דחייביא שרי לאוקדא לון.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ט) לעיל אות קכ. (י) (בראשית א) לעיל אות קסו. (כ) (חנק, סקילה, שריפה, הרג) תק"ח ד' ק' ט"א עשיה. (ז) (ישעיה לד) כהשמטות ח"ג ד' שה. ד"י ת"ו ת"ע ד' קכ. (ח) (זכריה ב). (ג) (דברים ה) יתרו רדו.
· יראה דא כצ"ל (אה"ל). כ ג"א מאן וכו' — ונ"א מאן דעבר על דא עבר על פקודא דא דאורייתא ועונשא וכו' האי רצועה רעה והיינו הארץ היתה וכו'. — מאן דעבר וכו' ועונשו דמאן דעבר וכו' כצ"ל (אה"ל) — ונ"א עונשא דמאן דעבר על דא עבר על פקודי (נ"א פקודא, [דס"ט]) דאורייתא ועונשא דמאן דעבר על דא האי רצועה רעה אלקי ליה (נ"א אלקי ליה ל"ג [דס"ט]) והיינו והארץ היתה וכו' (ד"ש) ונ"א מאן (נ"א דמאן) דעבר על דא האי רצועה רעה אלקי ליה (נ"א אלקי ליה ל"ג [ד"מ]) והיינו והארץ היתה וכו' (ד"ק) ונ"א ל"ג מן תיבת "דמאן" עד "דאורייתא" ומתחיל מן "עונשא דמאן" וכו' (אה"ל). ז ג"א אלקי ל"ג ח בהו (אה"ל). נ ג"א חייבא. ט ג"א המדה. ע ג"א דא סקילה ל"ג (ד"ל). פ ג"א לעונשיהו דחייביא (אה"ל). צ ג"א דחייבא, ונ"א לחייבא.

פקודי אורייתא פקודא קדמא

הסולם

מאמר

קצו) תהו דא חנק וכו': תהו, זה חנק, שכתוב קו תהו (ישעיה ל"ד) חבל מדה (זכריה ב'). בהו, זו סקילה. היינו אבנים המשוקעות בתוך תהום הגדול, בשביל עונש הרשעים. והשך, זו שרפה, שכתוב, ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך וההר בוער באש עד לב השמים חשך וגו'. וזו היא אש חזקה, שעל ראש רשעים יחול (ירמיה כ"ג) לשרוף אותם. ביאור הדברים, כי אותם שאינם מקיימים יראת ה' מטעם מצות המלך, אלא מטעם יראת עונש, נלכדים בקליפות תהו, שתמהים למה אינם מבינים מחשבותיו ודבריו ית', וקליפה זו נבחת לחבל מחנק על צוארו של האדם המפסיק לו אויר דקדושה לנשימת חייו. וז"ש דכתיב קו תהו, חבל מדה, מקרא א' כתוב קו תהו, ומקרא ב' חבל מדה, ובא זה ולמד על זה, אשר פירושו של קו תהו הוא חבל מדה, כי לפי הקו והשיעור של תמיהתו כן מדת החבל שהס"א משליך על צוארו וחונק אותו. והסתי"כ מושכי העון כחבלי השוא (ישעיה ה').

ביראת ה' לחיים. ואתם המתיראים מטעם עונש דמלקיותא ולא מטעם מצוה, עליהם נאמר, מגורת רשע היא תבואנה (חשגי ח'): כי היראה דסיומא שולטת עליו ומלקי ליה. ומבחינה זו, שהסיום של היראה שוכנת ברצועה רעה לאלקי לחייבא, נקראת גם היראה העליונה הקדושה בשם ראשית דעת יראת ה', להורות שיש להרבה רק בבחינת הראשית שלה שהיא יראת ה' לחיים. ולהשמר מהיראה דמלרע, שהיא הרצועה בישא. ועיי' נתקן החטא דעצה"ד.

קצה) ובג"כ כתיב בראשית וכו': ומשום זה כתוב, בראשית, שהוא יראה, ברא אלקים את השמים ואת הארץ. כי מי שעובר על זו, עובר על כל מצות התורה. וענשו של מי שעובר על זו, הוא, שרצועה הרעה הזו דהיינו, היראה הרעה, מכה אותו. והיינו, והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלקים. הרי אלו ארבעה עונשים להעניש בהם את הרשעים.

קצו) ורוח, דא הרג בסיף, רוח סערה חרבא משננא היא מלהטא ביה. כד"א (ו) ואת להט החרב המתהפכת, ואקרי רוח. האי עונשא, למאן דיעבר על פקודי אורייתא, וכתבי לבתר יראה, ראשית, דאיהי כללא דכלא, מכאן ק והלאה, שאר פקודין דאורייתא.

מאמר פקודא תניינא

קצח) פקודא תניינא, דא ר איהי פקודא, דפקודא דיראה אתאחדת בה, ו לא נפקא מינה לעלמין, ואיהי (ט) אהביה, למרחם בר נש למאריה רחמיו

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ס) (בראשית ג) ב"א ק ב"ב קיח שיר לך קדויהי
 רמב תסט תקעב תשח בהשמטות ח"א ד' רנג :
 רסג. ד"י וארא קיד בשלה קמו תרומה תשמד פקודי
 תרמב בהשמטות ח"ב ד' רעא, ד"י ויקרא קצו שכו אמור שלה ת"ז ת"ט ד' צג : תס"ח ד' צח : תס"ט
 ד' קח : ז"ח בראשית אות ריו ת"ק"ח ד' קי ט"ד. (ט) ב"ב קכג וארא צח בשלה רמה רגב תרומה תקמ
 תרט תרסב תרעא ויקהל קנג תיו פקודי תרמו תרנג תשצג צו קנא אחרי מות ריג במדבל יב נשא מו
 מט פנחס תחמד ואתחנן מו סט קלה קמו ת"ז בהקדמה ד' ה. : י : תס"ז ד' לא. תי"ח ד' לו : תכ"א
 ד' גו. תכ"ו ד' עא : תכ"ט ד' עג ת"ל ד' עג : עד : תל"ג ד' עז. תל"ו ד' עח. ת"ע ד' קלא : בהשמטות
 ת"ד ד' קמא.

מאמר

הסולם

פקודי אורייתא פקודא קדמאה

הנוכר שהוא ד' מיתות המדומות בתהו, כהו,
 חשך, ורוח, הן כתובות אחר יראה ראשית
 המדמו בכתוב בראשית ברא אלהים,
 ונמצא שהפסוק הא' הוא יראה ראשית,
 דהיינו עיקר היראה שהיא לחיים, והפסוק
 הב' הוא העונש למי שאינו דבוק ביראה
 ראשית, והם כללא דכלא, להיותם השעד
 לאמונתו יתברך כנ"ל. ונמצא שכל המצות
 שבתורה כלולות בה. מכאן והלאה שאר
 פקודין דאורייתא מהפסוק ויאמר אלהים
 יהי אור ואילך, דהיינו כל המצות שבתורה,
 הן פרטים כולן של מצות היראה.

מאמר פקודא תניינא

קצח) פקודא תניינא וכו' : המצות
 השניה, זו היא מצוה שמצות היראה מתאחות
 בה ואינה יוצאת ממנה לעולם, והיא אהבה,
 שיאהב אדם את אדונו אהבה שלמה. ומה היא
 אהבה שלמה. זו היא אהבה רבה, שכתוב,
 התהלך לפני והיה תמים, תמים, פירושו שלם
 באהבה. וזהו שכתוב, ויאמר אלקים יהי אור,
 זו היא אהבה שלמה הנקראת אהבה רבה.
 וכאן היא מצוה, שיאהב אדם את אדונו כראוי.
 ביאור הדברים, כי יש אהבה התלויה
 בדבר, דהיינו שבאה מדוב טובה שהשפיע לו
 השי"ת

וז"ש, כהו דא פקילה, אחרי שכבר ניצוד
 ע"י הס"א כחבל על צוארו, כבר יש להן כח
 לעשות בו כחפצן, או לסקלו או לשרפו או להרגו
 בסיף, כמ"ש והולך, ופקילה פירושו שמדוצצין
 את גלגלתו ע"י תאוות דעות ומחשבות דעות
 ומושכים אותו לתהומא דבא להענישו וחסך
 דא שריפה וכו' שרי לאוקרא לון : שס"א
 מסבב אותו באש חזק ההולך ושורף החיות
 דקדושה מהם.

קצו) ורוח דא הרג וכו' : ורוח זהו
 הרג בחרב. כי רוח סערה היא חרב שנונה,
 הלוהטת בו. כמו שאתה אומר, ואת להט החרב
 המתהפכת, ונקראת רוח. זה הוא עונש למי
 שעובר על מצות התורה, שכתוב אחד יראה,
 הנקראת ראשית, שהיא כלל הכל. כי אחר
 בראשית שהיא יראה, נאמר תהו ובהו וחשך
 ורוח, שהם עונש ד' מיתות, מכאן והלאה,
 שאר מצות התורה.

פירושו, כי הס"א שולח בו רוח סערה,
 שהוא כמו חרב שנונה המפרידה ראשו מגופו
 ופסקיה לחיותיה.

וז"ש, האי עונשא וכו' וכתבי לבתר
 יראה ראשית, דאיהי כללא דכלא : סובב
 על הנ"ל, שכל המצות שבתורה כלולות בב'
 הפסוקים הראשונים, מבראשית עד ויאמר
 אלהים יהי אור. ואומר, דהאי עונשא
 (דפריי דף י"א ע"ב) 318

שלים. ומאן איהו רחימו שלים, דא (g) אהבה רבה, דכתיב (v) התהלך לפני והיה תמים, שלים ברחימותא. ודא הוא דכתיב (p) ויאמר אלהים יהי אור, דא רחימו שלימותא דאקרי אהבה רבה, והכא איהו פקודא, למרחם בר נש למאריה כדקא יאות.

קצט) אמר ר' אלעזר, אבא, רחימתא בשלימו אנא שמענא ביה. אמר ליה, אימא ברי קמי דרבי פינחס, דהא איהו בהאי דרגא קאים. א"ר אלעזר, אהבה רבה היינו אהבה שלימתא בשלימו (ח) דתרין סטרין, ואי לא אתכליל בתרין סטרין, לאו (*) איהו אהבה כדקא יאות בשלימו.

(ר) ועל דא תנינן, בתרין סטרין אתפרש אהבה רחימו דקב"ה: אית מאן דרחים ליה מגו דאית ליה עותרא, ב אורכא דיומין, בנין סחרניה, ג שליט על שנאו, ארחוי מתתקנן ליה, ומגו כך רחים ליה. ואי ד להאי יהא בהפוכא ויהדר

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(p) סקודי תרסו יאתחנן ע בהשמטות ח"ג ד' שו. ד"י. (בראשית יז) לך תמג מקץ קע ויחי שצג תשס בשלח תלב אורא רבא שיב שלה לך קיו קעא חקת כו פנחס תקצ ז"ח ד' מו. (p) (בראשית א) ב"א כח קסא קסה שכב שמח ב"ב קמו קנג תולדות ע קסב ויצא שלט בהשמטות ח"א ד' רנב : רנו : רסג. רסד. ד"י בא נה משפטים קפג תרומה כו תיד תריט תרלט תשמו ספרא דצניעותא י ויקרא קעס שלח לך קנג פנחס קכב תרכו ת"ז ת"ה ד' יט. ת"ח ד' לו : תכ"ו ד' עא. תל"ג ד' עז. תל"ו ד' עז : תל"ח ד' עח : תל"ט ד' עט : תמ"ב ד' סא : תס"ט ד' קח : ת"ע ד' קלז. ז"ח בראשית אות א שלב שמה שנט יתדו נא קסו שה"ש ד' עג ט"ב תק"ח ד' קט ט"ג קיב ט"ג קסו ט"ב קסז ט"ב.

פקודי אורייתא פקודא תניינא

הסולם

מאמר

היינו אהבה שלמה שהיא בשלמות משני הצדדים, ואם לא נתכללה בשני הצדדים, אין היא אהבה בשלמות כראוי. פירוש. שאמר לו לפרש בחינת אהבה רבה קמיה דרבי פנחס משום שהוא כבר השיג מדת אהבה רבה כהלכתה, ויבין היטב מה שיאמר.

וה"ש, אהבה שלימתא בשלימו דתריין סטרין: כמ"ש להלן, בין כדינא ובין במיבו, ואפילו הוא נוטל את נשמתך תהיה אהבתך בו ית' בשלמות הגמורה, כמו בעת שנותן לך כל טוב שבעולם.

(ר) ועל דא תנינן וכו': וע"כ למדנו, בשני צדדים מפורשת האהבה להקב"ה, יש מי שאוהב אותו בשביל שיש לו עושר, אריכות ימים, בנים סביב לו, מושל על שונאיו, דרכיו יכוננו לו, ומתוך כך אוהב אותו, ואם יהיה לזה ההפך, והקב"ה יחזור עליו הגלגל בדין קשה, יהיה שונא אותו, ולא יאהב אותו כלל, ומשום זה אהבה זו אינה אהבה שיש לה יסוד. פירוש

השי"ת, שעי"ז נתרבק בו ית' בלב ונפש. והנה אע"פ שדבוק בו ית' בתכלית השלימות מ"מ נחשבת לאהבה בלתי שלימה, וזה שדרשו רז"ל (ב"ר פ"ג) על הפסוק את האלהים התהלך נח, אשר נח היה צריך סעד לתמכו, כי היה נסעד ברוב טובה שהשפיע לו השי"ת. אמנם אברהם לא היה צריך סעד לתמכו, כמ"ש התהלך לפני והיה תמים. כי התהלך לפני, פירושו בלי סעד, אלא לפני, ואע"פ שלא תדע אם אבא אחריו לסעודך. וה"ש רחימו שלים, דא אהבה רבה, דכתיב התהלך לפני והיה תמים, דהיינו שלא יהיה נצרך שום סעד לתמכו, כמו שנאמר אצל אברהם התהלך לפני, והיה תמים שלים ברחימותא, שאע"פ שאיני נותן לך כלום, מ"מ תהיה אהבתך שלימה להדבק בי בכל לב ונפש.

קצט) אמר רבי אלעזר וכו': אר"א: אבי, אהבה בשלמות אני שמעתי פירושה. אמר לו: אמור בני לפני רבי פנחס, כי הוא נמצא באותה המדרגה. אמר רבי אלעזר, אהבה רבה,

עליה קב"ה גלגולא דדינא קשיא, יהא ה שניא ליה, ולא ירחם ליה כלל. ו ובג"כ רחימא דא, לאו ז איהו אהבה דאית ליה עקרא.

רא) רחימו דאקרי שלים, ההוא דהוי בתרין סטרין, בין בדינא בין בטיבו ותקונא ה דארחוי. ט דרחים ליה למאריה כמה דתנינן, אפילו הוא ד) נטיל נשמתך מינך, דא איהו רחימו שלים, דהוי בתרין סטרין. וע"ד ט) אור דמעשה בראשית, נפק ולבתר כ אגניז, כד אגניז, נפק דינא קשיא, ואתכלילו תרין סטרין כחדא, למהוי שלימו ל דא אהבה כדקא יאות.

רב) ה נטליה נ רבי שמעון ונשקיה. אתא רבי פנחס ט ונשקיה וברכיה, ואמר, בודאי קב"ה שדרני הכא, דא ע הוא ה) נהירו דקיק, דאמרו פ לי דאתכליל צ בביתאי ולבתר נהיר כל עלמא. א"ר אלעזר, ק ודאי לא אצטריך ד לאתנשי ירא"ה בכל פקודין, כ"ש בפקודא דא, אצטריך יראה לאתדבקה בהאי ט היך ת אתדבקה אהבה, א איהי ב בסטרא חד טב, כמה דאתמר, דיהב עותרא וטב, אורכא דחיי, בני, מזוני, כדין אצטריך לאתערא יראה, ולמדחל דלא יגרום חובא. וע"ד כתיב א) אשרי אדם מפחד תמיד, בגין דהא כליל ירא"ה באהב"ה.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ד) תרומה תקצא תרס ויקהל קנד ואתחנן סט קלט ת"ז בהשמטות ת"ד ד' קמא. ט) לעיל אות ב. ת) לעיל אות קפו. א) (משלי כח) וישלח מו מט. ו-ג) ונטליה ר"ש (ד"ק ל). נ ר"ש אבוי (אה"ל). ט) ונשקיה ברישיה (ד"ק ל). ע) ונ"א היא. פ) ונ"א לי ל"ג. צ) ונ"א בביתאי. ק) ונ"א וראי ל"ג. ר) ונ"א לאיתנשי (אה"ל). ש) ונ"א איך. ת) ונ"א אתדבקה. א) ונ"א איהו. ב) ונ"א בסטרא חד טב וחד ביש (ד"ש).

מאמר

הסולם

סקודי אורייתא פקודא תניינא

לעוה"ב. ולמה נגנז. והוא כד אנגז נפק דינא קשיא, שעם גניזת האור יצא דין קשה בעוה"ז. שעייז ואתכלילו תרין סטרין כחדא, למהוי שלימו, שניתן מקום להתכללות ב' הקצוות באחת, כי עתה תצויר האפשרות לגלות שלימות אהבתו גם בשעה שנוטל את נפשו ממנו, וניתן מקום להשלמת האהבה. באופן שאם לא היה נגנז, והדין הקשה לא היה נגלה, היתה אהבה רבה זו חסרה מהצדיקים, ולא היתה לה שום אפשרות לבוא פעם לכלל גילוי.

רב) נטליה ר' שמעון וכו': לקחו ר' שמעון ונשקו. בא רבי פנחס ונשקו וברכו. ואמר, בודאי הקב"ה שלחני כאן, זה הוא אור הדק שאמרו לי שנכלל בביתי, ולאחר כך יאיר כל העולם. (לעיל אות קפ"ו) א"ר אלעזר, ודאי, היראה אינה צריכה להשכח בכל המצות, כל שכן במצוה זו, האהבה. צריכה היראה להתדבק בה

פירוש. שמתוך ששורש אהבתו מיוסד על דבר משהו, נמצא, אם בטל הדבר, בטלה האהבה.

רא) רחימו דאקרי שלים וכו': האהבה שנקראת שלמה, היא אותה האהבה שהיא בשני צדדים, בין בדין, בין בחסד והצלחת דרכיו. שיאהב את הקב"ה, כמו שלמדנו, אפילו היא לוקח ממך את נשמתך, זו היא אהבה שלמה שהיא בשני צדדים, בחסד ובדין. ועל כן, האור של מעשה בראשית יצא, ואחר כך נגנז, וכשנגנז יצא דין הקשה, ונכללו ב' הצדדים, חסד ודין, יחד, שיהיו שלמות. זו היא אהבה כראוי.

פירוש. כי האור שנברא בששת ימי בראשית, דהיינו במאמר יהי אור, חזר ונגנז, כמ"ש (בראשית א' דף רפ"א אות שג"ב). יהי אור לעוה"ז ויהי אור לעוה"ב כי נגנז האור מעוה"ז והוא מתגלה רק לצדיקים (דטרי דף י"ב ע"א)

(ג) והכי אצטריך בסטרא אחרא דדינא קשיא, לאתערא ביה יראה. כד חמי דדינא קשיא שריא עלוי, כדין יתער יראה, וידחל למאריה כדקא יאות

הסולם

מאמר

מפניו ית' שמא יגרום החטא ויתקרר מאהבתו ית', ונמצא בזה שכולל היראה באהבה. וכן בסטרא הב' של האהבה בעת דינא קשיא יעורר יראה ממנו ית', ולא יקשה לבו ויסיח דעתו מן הדין, ונמצא בזה. שגם כאן כולל היראה באהבה, ואם נוהג כן נמצא תמיד באהבה שלימה כראוי להיות. ועל התכללות היראה באהבה בסטרא דטיבו מביא הפסוק אשרי אדם מפחד תמיד, ודורש את המלה תמיד, שמשמע אפילו בעת שהשי"ת עושה טובות עמו צריך ג"כ לפחד ממנו. והיינו שמא יגרום החטא. ועל התכללות היראה באהבה בסטרא דדינא, מביא הכתוב מקשה לבו יפול ברעה, שהמשמעות היא שאין להקשות לבו בעת הדין משום טעם שבעולם. כי אז יפול לפ"א דאקרי רעה. אלא שצריכים אז לעורר ביותר את היראה לירא מפניו, ולכלול היראה באהבה שלים שלו שבעת ההיא. אמנם הן היראה הראשונה והן הידאה השניה אינן ח"ו לתועלת עצמו. אלא דק מפחד שמא ימעט בעשית נ"ר ליוצרו והבן היטב.

והנה נתבארו היטב ב' הפקודין הראשונות שפקודא קדמאה היא היראה והיא כלאא של כל התורה ומצות. והיא בראשית ומתבארת בפסוק הראשון. והיא בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. כלומר, שהיראה שהיא ראשית, ממנה יצאו חשמים והארץ שהם זוי"ן וענפיהם שהם בי"ע. והפסוק הב' הוא פירוש ענשה. שהם ד' מיתות: תהו הוא חנק, בהו פקילה, חושך שריפה ורוח הרג. ופקודא תנינא, היא אהבה, והיא מתבארת בכתוב ויאמר אלהים יהי אור וכו'. ויש בה ב' סטריין: סטרא א' היא בעותרא, ובארכא דיומין וכו'. סטרא ב' היא בכל נפשך ובכל מאריך. דהיינו בעת שנוטל הנפש והמאד שלך תהיה האהבה שלימה, כמו בעת שנותן לך עותרא ואורכא דיומין וכו', אשר בכדי לגלות אהבה זו. נגנו האור דמעשה בראשית וכד אנניז נפק דינא קשיא כנ"ל. גם צריכין לאכללא היראה באהבה בב' הסטריין שלה: בסטרא א' צריכין לירא שלא יגרום החטא ותתמעט אהבתו. ובסטרא ב' צריכין לירא מפני הגניזו. שהוא הדין שהשי"ת דן אותו. וזהו לפי פשוטן של דברי הזוהר. אמנם כדי להמשיך הביאור בשאר

בה. ואיך היא מתדבקת. היינו. כי האהבה היא טוב מצד אחד, כאמור, בשעה שנותן לו עושר וטוב, אריכות ימים בנים ומזון, ואז צריכים לעורר היראה, ולירא שלא יגרום החטא. ויתחפץ עליו הגלגל. ועל זה כתוב, אשרי אדם מפחד תמיד, כי היראה כלולה באהבה.

(ג) והכי אצטריך בסטרא וכו': וכך צריך לעורר היראה בצד האחר של דין קשה. כי כשרואה שדין קשה שורה עליו, יעורר אז היראה וירא מפני אורו כראוי ולא יקשה לבו. ועל זה כתוב ומקשה לבו יפול ברעה. דהיינו שיפול בצד האחר ההוא שנקרא רעה. נמצאת היראה שנתאחזה בשני הצדדים, בצד הטוב והאהבה, ובצד דין הקשה, ונכללת מהם. ואם היראה נכללת בצד הטוב והאהבה, היא אהבה השלמה כראוי.

ביאור הדברים, כי היראה היא מצוה הכוללת כל המצות שבתורה להיותה השער לאמונתו ית', שלפי התעוררות יראתו כן שורה בו האמונה בהשגחתו ית' כנ"ל, וע"כ לא אצטריך לאתנשו יראה בכל פקודין, אין לשכוח היראה בכל מצוה ומצוה כל שכך בפקודא דא, וכ"ש במצות האהבה שצריכים לעורר עמה היראה, כי במצות האהבה, היראה מתיחדת בה ממש כנ"ל. וע"כ צריכין לעורר היראה בב' הסטריין של האהבה, הן באהבה בעת טיבו ותקונא דארחוי, והן באהבה בעת דינא קשיא, במ"ש והולך.

ח"ש, אצטריך יראה לאתדבקא בהאי היך אתדבקת אהבה: מורה שלא נטעה בדבריו כמה שאמר שאהבה שלים הוא בעת שנוטל נפשו. דהיינו בעת דינא קשיא, ונחשוב שהכוונה היא שלא לפחד כלום מפני הדין הקשה, רק להתדבק באהבתו במסירות נפש בלי שום יראה. וזהו שמסיים דאצטריך יראה לאתדבקא בהאי היך אתדבקת אהבה, שגם את יראה צריך לעורר בעת ההיא כמו שמעורר את רחימו שלים. והנה חוזר על ב' הסטריין של האהבה שמביא לעיל, דהיינו בין בדינא ובין בטיבו ותקונא דארחוי, ואומר שצריכים לעורר היראה בב' הסטריין של האהבה, שבעת הטיבו ותקונא דארחוי, צריך לעורר יראה (דמו"י דף י"ב ע"א)

ולא יקשה לביה. וע"ד כתיב, ^א ומקשה לבו יפול ברעה, בההוא סטרא אחרא

מסורת הזהר

(ב משלי כה) לעיל אות רב.

סקודי אורייתא פקודא תניינא

הסולם

מאמר

נקראת אהבה, כי ה' דהוי"ה ה"ס עצם הבינה, דהיינו ג"ר שבה. והן או"א עלאין, והן בחינת אוירא דכיא. ואור החכמה סתים בהן, כנ"ל אות ז' ד"ה וז"ש דהאי' ומקום גילוי אור החכמה הוא מו"ת דבינה. הנקראות ישו"ת. שהם ה' ראשונה דהוי"ה, וע"כ הם נקראים אהבה, והוא פקודא תניינא בתר היראה, משום שחכמה זו אינה מקובלת מחכמה רא"א עצמה אלא מהבינה שהיא יראה כנ"ל. ואומר דיראה אתאחדת בה ולא נפקא מינה לעלמין, שהבינה מיוחדת תמיד בחכמה ואינה נפרדת ממנה לעולם. ובכל מקום שיש בינה נמצאת עמה בהכרח גם חכמה. כי חכמה ובינה דבוקות תמיד זו בזו, ולא תמצא לעולם חכמה בלי בינה או בינה בלי חכמה. ומשמיענו בזה, שאע"פ שאמר כי פקודא קדמאה היא יראה, דהיינו בינה, אל תטעה שהיא בינה בלי חכמה, וכן בפקודא תניינא שהיא אהבה, דהיינו חכמה, אל תטעה שהיא חכמה בלי בינה, אלא שיש חכמה גם בפקודא קדמאה, ויש בינה גם בפקודא תניינא, כי חו"ב כלולות ובאות יחד ואינן נפרדות לעולם אלא אנו מכנים אותן לפי השליטה, כי בפקודא קדמאה שהיא או"א עלאין, וג"ר דבינה, שהן עצם הבינה, הנה עיקר השליטה היא בינה, וע"כ קוראים לה יראה, וכאן בפקודא תניינא עיקר השליטה היא חכמה, ע"כ אנו קוראים לה אהבה. וזכור זה ואל תשכח.

זו"ש ומאן איהו רחימו שלים דא אהבה רבה וכו', ודא הוא דכתיב ויאמר אלהים יהי אור, פירוש, כי בראשית מאמר סתים איהו, ועיקר גילוי של בראשית מתחיל במאמר יהי אור, שה"ס עלית הבינה, שהוא ראשית, אל הראש דא"א. שחוזרת שם לבחינת חכמה כנ"ל. ואז נקראת חכמה בינה יחד בשם אהבה רבה, וז"ס המאמר יהי אור, כי הבינה עלתה לא"א ומשפעת אור אל כל העולמות. בסוד אהבה רבה, שהיא חכמה ובינה.

זו"ש בתרין פטרין אתפרש אהבה רחימו דקב"ה, אית מאן דרחים ליה מגו דאית ליה עותרא, אורכא דיומין וכו'

בשאר הפקודין. צריכין לבאר הדברים בעמקות יתירה. בדרגין עלאין דאצילות. ודע, כי ד' האותיות דשם הוי"ה שהן חו"ב תו"מ, נקראות בדברי הזהר בשם יראה, אהבה, תורה, ומצוה. ה' שהיא חכמה נקראת יראה, ה' ראשונה שהיא בינה נקראת אהבה. ה' נקראת תורה. ה' תתאה נקראת מצוה. (כמ"ש בזוהר בראשית בהשמטות דפו"י דף רס"ה ע"א ובזוהר נשא י' אות ל"ז).

זו"ש בראשית וכו' פקודא קדמאה וכו' פקודא דא יראת ה' דאקרי ראשית. פי' כי פרצוף א"א הוא הכלל דכל עולם האצילות המאיר לכל העולמות דרך הלבושין שלו. הנקראים או"א וישו"ת וזו"ן. והוא נקרא ג"כ בשם חכמה סתימאה, משום שהחכמה שלו נסתמה בראשו עצמו. ואינו משפיע ממנה כלום לעולמות. ורק הבינה דא"א מאירה לעולמות, ולפיכך בינה זו נקראת ראשית, להיותה הראשית והשורש לכל העולמות. ונקראת יראת ה', דהיינו יראת הרוממות, בגין דאיהו רב ושלים עקרא ושרשא וכו' וכלא קמיה כלא חשיבין. וממנה יצאו הזו"ן הנקראים שמים וארק, וזה שעור הכתוב. בראשית, עם יראה, ברא אלהים שמים וארק, שהם זו"ן.

זו"ש דכתיב ראשית חכמה יראת ה', יראת ה' ראשית דעת, בגין דמלה דא ראשית אקרי, כי המוחין הם חב"ד. אמנם החכמה של המוחין, אינה חכמה ממש דא"א. אלא רק בינה דא"א כנ"ל. כי הבינה דא"א כשעולה לראש דא"א, היא חוזרת שם להיות חכמה, ומשפעת חכמה לפרצופין. ונמצא שהבינה שהיא יראה היא ראשית אל החכמה. וז"ש, ראשית חכמה יראת ה'. וכן היא ראשית אל הרעת, כי הדעת ה"ס שורשי הזו"ן, שהם מעלים אותה לראש דא"א לקבל חכמה, וע"כ גם הזו"ן מקבלים חכמה ממנה. וז"ש יראת ה' ראשית דעת. ודברי הזוהר שמכאן ואילך, הם כמ"ש לעיל.

זו"ש פקודא תניינא דא איהי פקודא, דפקודא דיראה אתאחדת בה, ולא נפקא מינה לעלמין, ואיהי אהבה, כי החכמה (דפו"י דף י"ב ע"א)

דאקרי רעה. אשתכח יראה דאתאחדת בתרין סטרין. ואתכלילת מנייהו, ודא
ג איהו אהבה שלימתא כדקא יאות.

מאמר פקודא תליתאה

(רד) פקודא תליתאה, למנדע דאית אלהא רברבא ד ושלטיטאה בעלמא,
ולייחדא ליה בכל יומא ה יחודא כדקא יאות, באינן שית סטרין עלאין ולמעבד

חלופי גרסאות

ג נ"א איהי. ד נ"א ושלטיטא. ה נ"א יחודא ל"ג.

פקודי אורייתא פקודא תנינא

הסולם

מאמר

עלאין אצמריך לאתערא יראה ולמדחל,
דלא יגרום חובא. ועד"ו בסטרא דאהבה
דישסו"ת יתער יראה וידחל למודיה
כדקא יאות ולא יקשה לביה, דהיינו כי
חכמה ובינה שהן אהבה ויראה, דבוקות
תריר זו בון. ולפיכך יש להכליל בחינת
הבינה. שהיא יראה, הן בג"ר דבינה שהן
או"א. והן בז"ת דבינה שהן ישסו"ת. ואז
אשתכח יראה דאתאחדת בתרין סטרין
ואתכלילת מנייהו, ודא איהו אהבה
שלימתא כדקא יאות. ויש כאן שתים שהם
ארבע. כי אין אהבה אלא בב' סטרין, שהם
ג"ר וז"ת דבינה. ואין אהבה שלים בכל אחד
מב' סטרין אלא אם יש בכל אחד מהם יראה.
כי לא תצויר כלל חכמה בלי בינה. שהיא
אהבה בלי יראה.

מאמר פקודא תליתאה

(רד) פקודא תליתאה וכו': המצוה
השלישית. היא. לדעת שיש אלקים גדול ושלטיט
בעולם. וליחרו בכל יום יחוד כראוי. בששה
קצוות העליונים. חג"ת נה"י דז"א. ולעשותם
יחוד אחד בשש מלים של שמע ישראל. ולכוין
הרצון עמהם למעלה. ועל כן צריכים להאריך
במלה אחד כשיעור שש מלים.

ביאור הדברים. אומר ב' דברים. (א)
שצריכים למנדע וכו'. (ב) וליחדא ליה וכו'.
כי תחילה צריכים למנדע לדעת אותם ב'
סטרין שיש באהבה שהם או"א עלאין.
וישסו"ת כנ"ל. דאית אלהא רברבא היינו
או"א עלאין שהוא רב וגדול בחסדים.
ושליטאה בעלמא, היינו ישסו"ת. דאקרי
שליט, שמורה על הדינין שמתערים מהם.
שהאור נגזו מהם ונפק דינא קשיא (כנ"ל
בדבור

וכו' דרחים ליה למאריה, כמה דתנינן,
אפילו הוא נפיל נשמתך וכו' וע"ד אור
דמעשה בראשית נפק ולבתר אנני, כד
אנניו נפק דינא קשיא, פירוש. כי אומר
להלן (בראשית א' דף רפ"א אות שג"ב).
יהי אור לעולם הזה ויהי אור לעולם
הבא, פירוש. כי ראה שאין העולם הזה כדאי
להשתמש בו עמד וגנוז בעוה"ב. שהוא למעלה
מפרסא מגו מעוהי דא"א. ששם הוא בחינת
עולם הבא. דהיינו במקום עמידת או"א עלאין
ג"ר דבינה. המסתיימות בחוה דא"א. ששם
הפרסא המבדלת בין מים עליונים. שהם או"א
עלאין. ובין מים תחתונים. שהם ישסו"ת
וזו"ן. כי מחוה ולמטה דא"א נחשך האור
ואינו מאיר עוד. וישסו"ת העומדים מחוה עד
הטבור דא"א. שהם ז"ת דבינה כנ"ל. הנה
האור נגזו שם ואינו מאיר בהם.

ונמצא שהבינה נחלקה לב' סטרין, כי
ג"ר שבה, שהן או"א עלאין העומדים למעלה
מחוה דא"א בסוד מים עליונים. הרי האור
מגולה בהם. והזוכה למדרגת או"א עלאין
נמצא שיש לו עושר ואריכות ימים. ובנים
כשתילי זיתים מסבבים לשולחנו. ושולט על
שונאיו. ואורחו מתקנן ליה. וכל אשר יעשה
יצליח. אמנם ז"ת דבינה העומדות למטה מחוה
דא"א בסוד מים תחתונים. כבר האור נגזו
מהן. ואתם המקבלים מהן. צריכים לאהוב את
השי"ת בבחינת. אפילו הוא נוטל את נפשך.
וז"ס ב' סטרין דאהבה, שהן ג"ר וז"ת
דבינה מבחינת הימין שבה דהיינו אהבה.
וזה נעשה ע"י גניזת האור דמעשה בראשית.
והזוכה להיות שלם באהבתו ית' הן בבחינת
אהבה דאו"א עלאין והן בבחינת אהבה
שבישסו"ת. דא אהבה כדקא יאות.
ואומר שצריך להכליל את היראה בב'
סטרין הללו של אהבה, כי בסטרא דאו"א
(דפו"י דף י"ב ע"א)

לון יחודא חדא בשית תבין א דשמע ישראל, ולכוונא רעותא לעילא בהדייהו וע"ד א אחד אצטריך לארכא ליה ב בשית תבין. (רה) ודא הוא דכתיב ה יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד. יתכנשון

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

א (דברים ו) (ק"ש) ב"א קצו ויצא שג ויחי תקיח בא רמ משטטים תכח תרומה קצו קלד רמב תרכב סקודי תשצג בלק כט קצט פנחס שלו שצג תנג תקמח תקפא תשנד תשטח תתג תתלה תתמה תתע ואתחנן מו נח עח צד קעג עקב כו ת"ז בהקדמה ד' ב: ג. ז: ח: יא. ת"ו ד' כא: ת"י ד' כה: כו. ת"יג ד' כז: כט. ת"יח ד' לד: תכ"א ד' מב: מח. גה: נו: ס. סא: סב. סה: סח. תכ"ה ד' עא. תכ"ו ד' עב: תמ"ב ד' פא: תמ"ג ד' סב. תמ"ד ד' סג: תמ"ט סה: תנ"ה ד' טט. תס"ט ד' צט. ק. ז"ח ואתחנן אות ב תק"ח ד' קיא ט"ב קיט ט"ד (ד' אלקינו ד' אחד) להלן אות רמא ב"א עב ויצא לג ויחי תקיח בהשמטות ח"א ד' רנו: רסג: בא רמ משטטים תעא תרומה קצו קלד רמב תרכב תרמה כי תשא יא ויקהל קנג תיט ויקרא קא אחרי מות טו שלח לך צו פנחס שצו תנג תקמח תקצו תרנג תשנד תתע ואתחנן מו סא עח צב קעג עקב כו כי תצא קמב בהשמטות ח"ג ד' שו: ד"י ת"ז בהקדמה ד' ז: ט: יג. ת"י ד' כה: ת"יג ד' כט. ת"יט ד' לט. מא: תכ"א ד' נה: נו: נז: נט. סח. תכ"ה ד' עא. תמ"ב ד' פא: תנ"ה ד' פט. תס"ו ד' פז: ת"ע ד' קל. קלה: ז"ח ואתחנן ב ס תק"ח ד' פז: ז) משטטים תז תרומה קלו קסג תרמה ויקרא קא אמור צה בהר לב לו שלח צו פנחס קסג שצו תנג תשי תשנד תתמו תתע ואתחנן סא עקב גב כי תצא צו בהשמטות ח"ג ד' שו. ד"י ת"ז ת"י ד' פז. תכ"א ד' מב: מד. נה. נו: נח. תכ"ה ד' עא. תל"ד ד' עז: תמ"ב ד' סב: סג. תס"ט ד' צט. תק"ח ד' קא. קג. ה) (בראשית א) ב"א סו ריח שעו בהשמטות ח"א ד' רנו. ד"י תמ"ב ד' פא: וארא קל תרומה תרכב בהשמטות ח"ב ד' רע. ד"י ויקרא קסב צו מט ת"ז תכ"א ד' מד. תמ"ב ד' פא: תמ"ז ד' פג: תס"א ד' צד. ת"ע ד' קלו. ז"ח בראשית תעט שה"ש תעא תרכא.

הסולם

מאמר

סקודי אורייתא פקודא תליתאה

לעילא בהדייהו, דהיינו לכוון רצונו והנר"ן שלו שיתכללו עמהם בבחינת מ"ן. ולפיכך, דהיינו, כדי למעבד יחודא ביי"ק דז"א, שהם שית תבין דשמע, צריכין להאריך באחד, שצדיכין להמשיך החכמה במלת אחד, כי אור החכמה הנמשך מא"ס ב"ה אל ו"ק עלאין, שהם או"א וישו"ת, מיוחד את ר"ק דז"א באור א"ס ב"ה, כי אחד בגימטריא י"ג הדומז על המשכת אור החכמה (כנ"ל במראות הסולם ד"ה ועתה נבאר ע"ש). וע"כ צריכין לכוון באחד, המשכת החכמה אל ו"ק דז"א. אמנם ביחוד הזה אין הכוונה להמשיך ג"ד לז"א, אלא רק להגדיל את ו"ק דז"א לבד ע"י התכללותם בו"ק עלאין. וז"ש אחד אית לארכא ליה בשית תבין, לארכא פירושו המשכת חכמה. בשית תבין, היינו תוך ו"ק דז"א, שבוה נעשים ו"ק שלו ו"ק דגדלות, כי שית תבין דשמע, הן נגד ו"ק דז"א. וע"י היחוד הזה המגדילו בו"ק דגדלות, אפשר לאח"ז להמשיך גם בחינת ג"ד אל ז"א.

בדבור הסמוך). כי השם שליט ומושל מורה על דינין. והפירוש הוא שיש לדעת ב' סטריין אלו דאחבה, ולכלול בכל אחת מהם יראה כנ"ל, ויקבל אהבתו ית' הן בטיבו ותיקונו דארחוין, והן בדינא, כי אז נחשב לאחבה שלימא ולא זולת. ואח"כ צדיכים ליחדא ליה בכל יומא יהודא כדקא יאות באינן שית סטריין עלאין, דהיינו להעלות מ"ן לזו"ן, וזו"ן לישו"ת, ואז עולים ישו"ת וזו"ן ומתיחדים כאחד עם שית סטריין עלאין שהם או"א. הנקראים שית סטריין עליונים, להיותם מלבישים ו"ק דא"א. ע"י היחוד הזה מתעלים ישו"ת במקום או"א למעלה מפרסא דא"א, ששם סוד מים עליונים, ואין האור נגזו מהם, וכשישו"ת מתמלאים באור אז הם משפיעים לזו"ן, וזו"ן לכל העולמות ומתגלים החסדים בעולמות. וזהו סוד קריאת שמע, קמ"ש לפנינו.

והנה שית תבין דשמע ישראל הן שית סטריין דזו"ן, ואומר שצריכין ליחד את שית סטריין דזו"ן, שיתחברו כאחד עם השית סטריין עלאין שהם או"א וישו"ת (כנ"ל בדבור הסמוך). וצדיכים לכוונא רעותא (דט"י דף י"ב ע"א)

(רה) ודא הוא דכתיב וכו': וזה הוא שכתוב, יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד

דרגין דתחות שמיא, ז לאתאחדא ביה, למהוי בשלימו ן לשית סטרין כדקא יאות. ועם כל דא. בההוא יחודא, אצטריך לקשרא ביה יראה, דאצטריך לארכא ן בדל"ת דאחד, דדל"ת דאחד גדולה, והיינו דכתיב ותראה היבשה. ן דתתחזי ותתקשר דל"ת. דאיהו יבשה, בההוא יחודאה.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(1) משפטים תה תרומה תרכס תרמה פנחס קסג תנג תשט תתמו תתע עקב נב תצא צו קד ת"ז תכ"א ד' זב : גה : גז : נח. תמיב ד' פב. פג : חסיט ד' צט. תק"ח ד' קא.

ז ג"א לאתאחדא ביה יראה (אה"ל). ן ג"א דשית. ט ג"א דתחזי (ד"ל) ונ"א ותתחזי (ד"ש). י ג"א דאיהו.

מאמר

הסולם

סקודי אורייתא סקודא תליתאה

נקראות אר"א עלאין. ואהבה ויראה תתאין נקראות ישסו"ת. ואין השלימות מקובלת אלא ע"י ב' הבחינות יחד, ולפיכך נעשית גניזת האור בישסו"ת. כדי לגלות אהבה תתאה, שהיא אפילו בעת שנוטל את נפשך, גם צריכה היראה לאתדבקה בהאי אהבה תתאה וידחל למאריה כדקא יאות ולא יקשה לביה, ואז יש לו אהבה ויראה בשלימות. והוא מתדבק באר"א עלאין ובישסו"ת, ומקבל כל הנועם והטוב שבהם.

וזה שאומר כאן ביחוד דק"ש. כי אחר שהעלה את הו"ן ובלל אותם בשית סטרין עלאין להמשיך את האהבה רבה בוו"ן במלת אחד, שה"ס האור שנברא ביום א' במאמר דויאמר אלהים יהי אור, (כנ"ל אות קצ"ח). הנה ועם כל דא, בההוא יחודא אצטריך לקשרא ביה יראה, כי צריך ג"כ לגלות ולהמשיך בחינת גניזת האור הזה שנעשה בישסו"ת כדי להשתלם גם באהבה ויראה תתאין. כי בלאו הכי לא נקרא שלימות כנ"ל. וז"ש כאן דאצטריך לארכא בד' דאחד, דד' דאחד גדולה, כי אתון רברבן הן בתבונה. וע"כ הד' דאחד גדולה שהיא רומזת על מקום הגניזו של האור שנעשה בנה"י דתבונה. וע"כ צריכים להאריך בה, ולכוון בגניזו אשר בה, והיינו כדי לאתדבקה גם באהבה ויראה תתאין, כמ"ש והולך.

וז"ש ותראה היבשה, דתתחזי ותתקשר דל"ת דאיהו יבשה בההוא יחודא : כי אין שלימות באהבה ויראה עלאין שנמשכו בשית תבין דק"ש ע"י מלת אחד, שה"ס יהי אור, זולת ע"י אהבה ויראה תתאין המתגלות ע"י גניזת האור בנה"י דתבונה. הנק' ד' כנ"ל. וע"כ. אחר יקוץ המים אל מקום אחד, שה"ס המשכת אור החכמה אל השית דרגין דז"א. שהם תחות שמיא, כתוב ותראה

אחד. שפירושו, תתכנסנה המדרגות שמתחת השמים אל מקום אחד. להיות בשלמות לשה קצוות כראוי. ועם כל זה, ביחוד הזה, דשמע ישראל, צריך לקשר בו היראה, שצריך להאריך בד' דאחד. כי ע"כ הד' דאחד גדולה. והיינו שכתוב, ותראה היבשה, שתראה ותתקשר הד', שהיא יבשה, באותו היחוד.

כבר נתבאר בדיבור הסמוך שיחוד דשמע הוא להמשיך ו"ק גדלות וז"ש, ודא הוא דכתיב יקוץ המים מתחת השמים אל מקום אחד. יתכנשוך דרגין דתחות שמיא לאתאחדא ביה למהוי בשלימו לשית סטרין כדקא יאות, כי מקום אחד הוא ו"ק עלאין, ששם מאיר אור א"ס ב"ה באור החכמה, ואומר שיתכללו דרגין דתחות שמיא, שהן שית סטרין דז"א, שהם תחות הבינה הנקראים שמים בערכו של הו"א, אל מקום אחד, שהם שית סטרין עלאין כדי לאתאחדא ביה למהוי בשלימו לשית סטרין כדקא יאות, שיקבלו גם הם אור החכמה, ויתיחדו ו"ק דז"א כראוי. אבל רק בשלימו לשית סטרין, דהיינו לגדלות ו"ק בלבד כנ"ל.

וז"ש, ועם כל דא בכהוא יחודא אצטריך לקשרא ביה יראה דאצטריך לארכא בדל"ת דאחד : היינו היראה תתאה, כי אמר לעיל (אות ר"א). רחימו דאקרי שלים, החוא דהוה בתרין סטרין, בין כדינא ובין כטיבו וכו'. וע"ד אור דמעשה בראשית נפק ולבתר אנניו כד אנניו נפק דינא קשרא ואתכלילו תרין סטרין כחדא למהוי שלימו, דא אהבה, כדקא יאות. לאחזי (באות ר"ב) אומר שגם באהבה זו צריכים לעורר בה יראה (ע"ן בסולס אות ר"ב ע"ש כל ההמשך). ונתבאר שם שיש ב' בחינות אהבה ויראה, שאהבה ויראה עלאין.

(ו) ולבתר כ דאתקשר תמן לעילא, אצטריך לקשרא לה לתתא באכלוסהא בשית סטרין אחרנין דלתתא, (ז) בשכמל"ו, (ח) דאית ביה שית תבין אחרנין דיחודא. כד"ן, (ט) מה דהות יבשה, אתעבידת ארץ למעבד פירין ואיבין ולנטעא אילנין.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ז) ב"א עב ויחי תקיח תרומה קלד רמה רמס תרמה
 צו קלט קמב קרח מח פנחס תקצו תשיא תשנג
 ואתחנן עז צד ר"ז בהקדמה ד' ז : יא. יד. תי"ג ד' כט. תי"ט ד' לט. מא : תכ"א ד' מז. נו. תמ"ז ד' פג.
 (ח) ב"ב קנח ר"ז תכ"א ד' נד. תמ"ג ד' פב. ז"ח שה"ש תעד תרכה.

דרך אמת (ל) במנחת יהודה דף י"ג וזהר תרומה קליט ע"ב ובראשית י"ח ע"ב.

מאמר

הסולם

פקודי אורייתא סקודא תליתאה

דז"א. וז"ש בשכמל"ו, דאית ביה שית תבין אחרנין דיחודא.

וז"ש. כד"ן מה דהות יבשה אתעבידת ארץ למעבד פירין ואיבין : פידוש כי אמר לעיל (באות ר"א) שבכדי לגלות רחימו שלים בתרין סטרין, ע"כ נפק האור ולבתר אנניז, וכד אנניז נפק דינא קשיא, ואתכלילו תרין סטרין כחדא. הרי שבגניזו לבדה עוד לא נשלמה האהבה בתרין סטרין, אלא רק ע"י דינא קשיא דנפק אחד הגניזו. ולפיכך מטרם דנפק דינא קשיא, היתה ה' דאחד בכחינת יבשה בלבד, בלי שום תועלת ולא כלום. כי יצאה מכלל האור ע"י הגניזו וגם כחינת היראה לא נשלמה בה, כדי שתתקן באהבה ויראה תתאין המשלימות לאהבה וליראה עלאין. כי עוד לא נגלה הדינא קשיא, שהיא העיקר המגלה את האהבה והיראה תתאין. כנ"ל. והנה אותו הדינא קשיא. מקום מצאיתו הוא. בעקבים דלאה שבמקום הראש רחל. כי ב' נוקבין יש לו לז"א. א) מחזה ולמעלה, ונקראת לאה. ב) מחזה ולמטה ונקראת רחל. ונמצאות עקבים דלאה המסתיימות בחזה דז"א הן נוגעות בראש רחל העומדת מחזה ולמטה דז"א. ומציאות הדינא קשיא הוא בסיום עקבים דלאה הנוגעות בתוך הראש דרחל, ולפיכך, אין פעולת הדינא קשיא רק ברחל, כי אין שום מסך ודין יכולים לגלות שליטתו רק ממקום מצאיתו ולמטה. ונמצא שאין כחינת הגניזו נשלמת לבחינת מדדגת אהבה ויראה תתאין רק אחד שנמשכת למקום רחל, ששם פועל הדינא קשיא. וז"ש כד"ן, מה דהות יבשה אתעבידת ארץ למעבד פירין ואיבין ולנטעא אילנין, כי אותה ה'

ותראה היבשה, שסובב על ה' דאחד שצריכין לארכא ליה ולכוון שהיא נעשית יבשה על ידי גניזת האור, והוא כדי דתתחזי ותתקשר ד' דאיהו יבשה בההוא יחודא שתתראה ותתקשר האי ד', שה"ס התבונה, בההוא יחודא דאור שבאוי"א עלאין. שנמשכו בו"ק דזו"ן, כדי להשלים האהבה בתרין סטרין כמבואר.

(ו) ולבתר דאתקשר תמן וכו' : ואחר שנתקשרה שם המלכות למעלה, בו"ק דז"א, צדיך לקשר אותה למטה בהמוניה, דהיינו בששה קצוות אחרים שלמטה במלכות. והיינו בדרך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שיש בו שש מלים אחרות של היחוד, ואז, מה שהיתה יבשה נעשה ארץ, לעשות פירות ואבים, ולנטוע אילנות.

ביאור הדברים, אחר היחוד העליון שבק"ש, שנקשרה ה' דאחד למעלה באוי"א, צריכים לקשר לה ל' דאחד בו"ק אחרים שלמטה, דהיינו בשית סטרין של הנוקבא דז"א, שהיא רחל העומדת מחזה ולמטה דז"א, שבה כלולין כל הששים רבוא גשמות ישראל הנקראות אכלוסהא של הנוקבא, דהיינו ההמונים שלה. ואמר, שאחר שנכלל ז"א בבחינת האור של או"א עלאין, וגם נתגלה בו בחינת הגניזו של התבונה שה"ס ותראה היבשה של ה', צדיכין להמשיך את ב' הבחינות האלו אל הנוקבא דז"א שמחזה ולמטה שלו. שה"ס שית תבין של ברוך, שם, כבוד, מלכותו, לעולם, ועד. כי שית תבין אלו הם נגד שית סטרין, חג"ת נה"י, של הנוקבא

(ז) והיינו דכתיב, (ט) ויקרא אלהים ליבשה ארץ. בהוא יחודא דלתתא, ארעא רעוא שלים כדקא יאות. וע"ד כי טוב כי טוב תרי זמני, חד (י) יחודא עלאה, וחד יחודא תתאה. כיון דאתאחיד בתרין סטרין, מכאן ולהלאה (כ) תדשא הארץ דשא. אתתקנת למעבד פירין ואיבין כדקא יאות.

מסורת הזהר

(ט) ב"א שעזי וראא קל ת"ז תמ"ג ד' פב. ז"ח בראשית תפה תקכט שה"ש תיד תק"ח ד' קיב ט"ג. (י) ב"א עב תרומה קלר קמה רמט תרכג תרמה ויקהל תיט ואתחנן סא עח צד. (כ) (בראשית א) לעיל עז ז"ח בראשית תקלא שה"ש תרכה.

פקודי אורייתא פקודא תליתאה

הסולם

מאמר

דו"א ובו"ק שלה. הנה מכאן ולהלאה, תדשא הארץ דשא. כי נתתקנה לעשות פירות ואבים כראוי.

פירושו. יחודא עלאה, היינו יחוד דשית תבין דק"ש שהוא בשית סטרין רברבין עלאין דאו"א. המתבאר בכתוב, יקו המים מתחת השמים אל מקום אח"ד, אשר יחוד זה ממשיך האור שנברא ביום א' משית סטרין דאו"א עלאין אל ו"ק דו"א כנ"ל. וזהו כי טוב הא' הנאמר ביום ג' דמעשה בראשית. ויחודא תתאה, היינו יחוד דשית תבין, דברוך, שם, כבוד, מלכותו, לעולם, ועד. שהוא השלמת הד' דאחד, שאין לה שלימות של כלום זולת בשית סטרין של הנוקבא דו"א כנ"ל. שזה מתבאר בכתוב ויקרא אלהים ליבשה ארץ, ובכתוב תדשא הארץ דשא וגו', כי בו"ק דנוקבא נעשתה היבשה, לבחינת ארץ שמוציאה פירות. ועל היחוד הזה של ו"ק דנוקבא נאמר פעם שניה כי טוב. ונמצא כי טוב הא' הוא ליחוד העליון. וכי טוב הב' הוא ליחוד התחתון. וז"ש כיון דאתאחד בתרין סטרין, דהיינו, תרין סטרין של אחכה, ע"י יחודא עלאה ויחודא תתאה. מכאן ולהלאה תדשא הארץ דשא, אתתקנת למעבד פירין ואיבין כדקא יאות כי היחודא תתאה השלים האהבה לתרין סטרין, ונמשכים האורות דאו"א עלאין אל ו"ק דנוקבא, ומשפעת פירין ואיבין לאכלוסהא דילה. שהם ששים רבוא נשמות ישראל, כראוי להיות.

פקודא

הד' דאחד, שבמקומה מטרם שנגלה הדינא קשיא, היתה יבשה ומקום חורבא שאינה ראויה לישוב. הנה עתה אחר שנמשכה לו"ק דרחל שמחזה ולמטה דו"א. נעשתה לארץ מוציאה פירות הראויה לנטיעת אילנות. דהיינו למקום ישוב כלומר. כי נגלה בה בחינת אהבה ויראה תתאין בשלימות. המשלמת לאהבה וליראה עלאין, שתהיה הרחימו בתרין סטרין, אשר דק בדרך זה מתגלה כל הנועם והטוב שבאו"א עלאין כנ"ל.

ו"ש, והיינו דכתיב ויקרא אלהים ליבשה ארץ, בהוא יחודא דלתתא, ארעא רעוא שלים כדקא יאות. ארץ. היא מלשון רצון. וז"ש הכתוב ויקרא אלהים ליבשה ארץ, שהמשיך את בחינת הד' דאחד אל הנוקבא דו"א לשית סטרין שלה, ששם כבר מגולה פעולת הדינא קשיא, ואז הד' שהיתה היבשה וחורבא. נעשתה בנוקבא דו"א דו"א ע"י זווגה עמו, לבחינת ארץ מוציאה פירות ומקום ישוב. ובוה קרא אלהים ליבשה ארץ רעוא שלים כדקא יאות, כי נגלה בה הרצון השלם כראוי. דהיינו רחימו שלים.

(ז) והיינו דכתיב ויקרא וגו': והיינו שכתוב, ויקרא אלקים ליבשה ארץ. שהוא באותו היחוד שלמטה, בבשכחל"ו. שנעשית ארץ. שהוא רצון שלם כראוי. כי ארץ היא לשון רצון. וע"כ כתוב, כי טוב כי טוב שתי פעמים. אחד ליחוד עליון ואחד ליחוד תחתון. כיון שנתאחדה המלכות בשני הצדדים, בו"ק (דפו"י דף י"ב ע"א)

מאמר פקודא רביעאה

(רח) פקודא רביעאה, למנדע (2) דה' הוא (3) האלהים כד"א (4) וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי"ה הוא האלהים. ולא תכללא שמא דאלהים בשמא דהוי"ה, למנדע דאינון חד, ולית בהו פרודא.

(רט) והיינו רזא דכתיב, (5) יהי מארת ברקיע השמים להאיר על הארץ, למהוי תרין שמיהן חד, בלא פרודא כלל, לאתכללא (6) (7) מארת חסר בשמא

מסורת הזהר

(2) וארא צו תרומה תרלא אורא רבא שכת בהשמטות ח"ג ד' שה. ד"י. מ) (וברים ד) לך שלו וארא נח סט צו תרומה תרלד תוריע צ אחרי מות קנח אורא רבא שכת ז"ח שה"ש תעט. (3) (בראשית א) ב"א צח קלה שצ שצו ב"ב קסא תולדות קצו וישלח יב בהשמטות ח"א ד' רנא : רנו. ד"י. בא סט ספרא דצניעותא יג ויקהל ר' ויקרא קפר צו מח פנחס ככג שעה תט ר"ז תמיד ד' פב : ת"ע ד' קלה : ז"ח בראשית קמב קנח תקסט תקצח תרכח תרלח תרנא תרעא תרצו כי תשא לא עב שה"ש תיג תרכו תק"ח ד' קיב קטו ט"ב. (5) לעיל ד' ת"ז תמיד ד' פב.

דרך אמת (8) בנימי צ"א וזהו רמז בראשית ר"ל ו' אותיות שיש בתיבת האלהים שמולה צ"א (9) בראשית י"ט ע"ב

הסולם

סקודי אורייתא סקודא רביעאה

בשם השמים שהוא ז"א הנקרא הוי"ה, כי הם אחד ואין בהם פרוד. אור שחור, שהוא מלכות, באור לבן, שהוא ז"א, אין בהם פרוד, והכל אחד. וזה הוא ענן הלבן של היום, וענן האש של הלילה, דהיינו מדת יום ז"א, ומדת לילה, מלכות, שיתתקנו זה בזה ביחוד אחד, להאיר. כמו שנאמר, להאיר על הארץ.

ביאור הדברים, הנוקבא נקראת מארת חסר ו', המורה על מיעוט הירח, כמ"ש חז"ל תחילה היו ב' המאורות גדולים בקומה שוה, וקטרג הירח, אין ב' מלכים משתמשים בכתר אחד. ואמר לה הקב"ה לכו ומעטי את עצמך (חולין ט). ואז ירדו ט"ס תחתוניות שלה לעולם הבריאה, והיא נתמעטה לנקודה תחת היסוד דז"א, ואומר שצדיכים להכליל את המלכות אחר שנתמעטה, בשמא דשמים, שהיא ז"א, דהיינו להגדילה בחזרה, שתהיה בקומה שוה עם הו"א פב"פ, שצדיכים להעלות בחזרה את הנוקבא מעולם הבריאה אל האצילות, ולתקן את הפירוד, שנעשה בין הו"א ובין הנוקבא בעת מיעוט הירח.

והנה ענין מיעוט הירח הוא, כי שלט עליה הדינא קשיא שבעקבים דלאה, ועיזי נתמעטה עד לבחינת נקודה, וט"ס תחתונות שלה נפלו לבריאה, והנה על ידי היחוד דק"ש (הנ"ל בפקודא תליתאה) נבנתה הנוקבא, בו"ק, בסוד יחודא תתאה דבשכמל"ו, והוא משום שעי

מאמר

מאמר פקודא רביעאה

(רח) פקודא רביעאה וכו' : המצוה הרביעית היא, לדעת כי ה' הוא האלקים. כמו שאתה אומר, וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי"ה הוא האלקים. דהיינו שהשם אלקים יהיה נכלל בשם הוי"ה, לדעת שהם אחד, ואין בהם פירוד.

פירוש. הוי"ה הוא ז"א, ואלהים הוא הנוקבא דז"א. ואומר שצדיכים ליחד הו"א והנוקבא שיהיו אחד בלי שום פרודא ביניהם. כלומר שיתכלל שמא דאלהים שהוא הנוקבא בשמא דהוי"ה שהוא הז"א, וגם הנוקבא תהיה בחינת הוי"ה. כמו שמבאר לפנינו. והיחוד הזה ה"ס המשכת ג"ר אל זו"ן, כי היחוד של ק"ש המבואר בפקודא תליתאה, היה להמשכת ו"ק מאו"א אל זו"ן, ויחוד המתבאר כאן, הוא להמשכת ג"ר מאו"א אל זו"ן. וזה הכלל, שהמשכת כל מדרגה שתהיה, אי אפשר להמשיכה כולה בבת אחת, אלא תחילה צדיכים להמשיך ו"ק של אותה מדרגה, ואח"כ ג"ר.

(רט) והיינו רזא דכתיב וכו' : והיינו סוד הכתוב, יהי מארת ברקיע השמים להאיר על הארץ. שפירושו שיהיו שני השמות, הוי"ה אלקים, אחד בלא פרוד כלל, שיהיה נכלל מארת חסר ו' שהיא המלכות הנקראת אלקים.

(דפרי דף י"ב ע"א)

מ דשמים, דאינון חד, ולית בהו פרודא. (ט) נהורא (פ) אוכמא נ בנהורא חיורא
לית בהו פרודא וכלא חד, * ודא הוא עננא חיורא (ס) דיממא, ועננא (ע) דאשתא
בליליא (ז) מדת יום ומדת לילה, (ח) ולאתתקן דא בדא לאנהרא, כמה דאתמר
להאיר, על הארץ.
(י) ודא חובא דההוא (ק) נחש קדמאה, חבר לתתא (ר) ואתפרש לעילא, ובג"כ

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ט) ב"ב רסג רסד יתרו שסא ויקהל שסח סקודי תשט
ז"ח שה"ש שסח (שלהובא אוכמא). (פ) ב"ב קטו
תרומה רנט שלא שלו ת תזריע קה בהעלותך קכא
ת"ז תכ"א ד' מט : נ. תנ"י ד' צ : ז"ח יתרו לו
סו קלו שה"ש שסח תיח. (ז) ב"א קכה חיי שרה ה
ויחי תשס תרומה תרנא קרח כח ואתחנן עד ת"ז
ת"ע ד' קכ. (ק) ב"א רסח תלו תמ תנג ב"ב ריט רסח
שלא וירא שעז חיי שרה עב סו ויצא כא וישלח עו קט תרומה שלב שלד ויקהל תצא סקודי שח תנד
תקנא תתקמ תזריע סג צג אחרי מות שנט תא תו פנחס תסח תקסב תקעג כי תצא צו ת"ז בהקדמה
ד' ט. יד : ת"ד ד' יח : ת"ח דף כד. ת"יג ד' כט : ת"יח ד' לו. תכ"א ד' מט : נב : גט. תכ"ב ד' סו.
סח. תליב ד' עו : תל"ז ד' עח : תנ"ט ד' צג. תס"א ד' צד. תס"ה ד' צה : תס"ו ד' צו :

מאמר

הסולם

סקודי אורייתא פקודא רביעאה

שע"י כח הדין שבה תיקנה את הד' דאחד,
שהיתה יבשה וחורבה, לבחינת ארץ מוציאה
פירון ואיבין (כנ"ל עש"ה). ונבחן עתה,
אשר בחינה אוכמא שבנוקבא, שהיא כח הדין
שבה, שהפיל אותה עד לנקודה, נתעלה עתה
לבחינת אור ממש, שהדי בכח הדין דוקא
נבנתה הד' דאחד, להיות בחינת ישובא וארץ
מוציאה פירות, ולולא כח הדין שבנוקבא היתה
הד' דאחד שהיא התבונה, נשארת בבחינה
יבשה וחורבא. הרי שכח הדין שבה נעשה אור
ממש. ונקרא נהורא אוכמא, משום שהאוכמא
היה הגורם אל האור הזה. וגם נבחנת לאור
ו"ק, שהוא אור דחסדים.

ולפיכך אפשר עתה להמשיך גם נהורא
חיזורא אל ו"ק דנוקבא, שפירושו אור חכמה
שהוא ג"ד, כי לבן פירושו חכמה. והוא על
ידי שמעלים את הור"ן להיכל או"א עלאין. כי
עתה יכולה גם הנוקבא דז"א להתכלל באו"א
כמו הז"א. שהרי כח הדין שבה נתהפך להיות
אור ממש. ואע"פ שהיא נהורא אוכמא, אין
זה חוצץ כלל שלא תוכל להכלל באו"א עלאין.
משום דנהורא אוכמא בנהורא חיורא לית
בהו פרודא וכלא חד, כי בהיותה בחינת
נהורא יכולה להכלל בנהורא דאו"א. כי אור
באור הוא מין במינו ונחשבים לאחד, וענין
האוכמא, שהוא הגורם לאור שלה אינו חוצץ
ואינו משפיל אותה עתה כלום, שהדי הוא
(דפריי דף י"ב ע"א *) דף י"ב ע"ב

(י) ודא חובא דההוא וכו'. וזהו חטא
הנחש הקדמוני, שמחבר למטה ונפרד למעלה,
ומשום זה גרם מה שגרם אל העולם. כי צריכים
להפריד למטה ולחבר למעלה, ואור השחור,
שהוא המלכות, צריך ליחדו למעלה, ב"א,
בחבור אחד, שתתאחד אחר כך בצבאיה ביחודה.
ולהפרידה מצד הרע.
פירוש. כי היחד של המשכת ג"ר לזו"ן,
הוא רק על ידי שמעלים אותו למקום או"א
שלמעלה מחזה דא"א. שהו"א נכלל באבא
והנוקבא באמא, ואז מתיחדים שניהם, והז"א
משפיע

גרים מה דגרים לעלמא. בגין דאצטריך לאפרשא לתתא ולחברא לעילא, ונהורא אוכמא אצטריך לאתאחדא לעילא בחבורא חדא, ולאתאחדא לבתר באכלוסהא ביחודה, ולאפרשא לה מסטרא בישא.

ריא) ועם כל דא, אצטריך למנדע דאלהים הוי"ה כלא חד בלא פרודא, הוי"ה הוא האלהים. וכד ינדע בר נש דכלא חד, ולא ישוי פרודא, אפילו ההיא סטרא אחרא יסתלק מעל עלמא, ולא אתמשך לתתא.

ריב) והיינו רזא דכתיב, והיו למאורות. הא ש ה) קליפה בתר מוחא סלקא,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ר) ב"א צח יתרו נג משפטים רסו תרומה רסח ויקהל קסב ת"ז תס"ט ר' קח : קט. (קליטא קדמא לפירי). ר) נ"א דיהוראה. ונ"א דיהודא (אה"ל). ש קלפה (ר"מ).

מאמר

הסולם

פקודי אורייתא פקודא רביעא

באכלוסהא ביחודה, והיא מתיחדת עם נשמות בני ישראל, הנקראות אכלוסהא של הנוקבא. ביחוד אחד, ומשפעת להם משפע שקבלה למעלה במקום אור"א. ולאפרשא לה מסטרא בישא, כי ע"י זה שנמנעים לחבר את הזו"ן במקומם לתתא, מפרישים לנוקבא מסטרא בישא, שאין הס"א יכול להנות מהשפע. אמנם אם מחברים לזו"ן לתתא, אז יכול הס"א לקבל את השפע, וע"כ מתפרשן אור"א לעילא ומפסיקין את הזווג שלהם. כנ"ל.

משפיע ג"ר מאבא אל הנוקבא המלבשת לאמא. אבל למטה מחזה דא"א, ששם עמידתם של הזו"ן בקביעות, אסור לעשות היחוד דהמשכת ג"ר לנוקבא. והטעם הוא ענין אדון, ואומר, שזה הוא החטא של עצה"ר, אשר הנחש הקדמוני הביא על ידו מיתה לעולם. כי הסית את אדם וחוה לעשות יחוד זה לתתא במקום זו"ן, שלמטה מחזה דא"א שע"ז פגם גם לעילא, שמחמת זה נפסק הזווג גם באור"א עליון, וז"ש ודא חובא דנחש קדמאה, חבר לתתא ואתפרש לעילא, ובגין כך גרים מה דגרים לעלמא, כי חבר את הזו"ן להשפעת ג"ר בנוקבא לתתא במקומן, שעם זה גרים מה דגרים לבני העולם, דהיינו שהביא עליהם מיתה, והוא משום דאתפרש לעילא, שזה גרם להפסק הזווג באור"א, שמשם נמשכים החיים לבני העולם, כי בעת שהס"א מתקרב לינק מהזווג שלמטה מחזה דזו"ן, ששם מקום אחיותן, נפסק תיכף הזווג העליון דאור"א, כי הם מתפרשים תיכף מלהשפיע זה בזה כדי שלא ירד השפע לס"א. וכל זה היה דאצטריך לאפרשא לתתא ולחברא לעילא, כי צדיכין להשמר לאפרשא לזו"ן לתתא במקומם, שלא ידווגו שם למטה בהמשכת ג"ר, ולחברא אותם רק לעילא, דהיינו במקום אור"א עצמם.

דיא) ועם כל דא אצטריך וכו' : ועם כל זה צריך לדעת אשר אלוקים חויה, הכל אחד בלא פרוד. הויה הוא האלקים. וכשהאדם ידע שהכל אחד, ולא ישים פרוד אז אפילו הצד האחד יסתלק מן העולם, ולא יהיה נמשך למטה. פירושו. עם כל זה, שיש פחד כל כך, שלא יעורר הזווג דזו"ן במקומם, אין להמנע מחמת זה מעשות היחוד כהלכתו, דהיינו במקום אור"א, אלא למנדע דאלהים הוי"ה כלא חד בלא פרודא, אלא שצריכים להמשיך יחוד הזו"ן במקום אור"א, כדי ליחד הוי"א עם הנוקבא כאחד בלי פרודא, וכד ינדע בר נש דכלא חד ולא ישוי פרודא אפילו חריא פטרא אחרא יסתלק מעל עלמא ולא אתמשך לתתא, כי אם יתעצם האדם להעלות מ"ן ולהעלות הזו"ן ליחדם במקום אור"א כהלכתו, הנה לא לבד שלא יאחו הס"א בשפע, אלא עוד גודם זה להעביר את הס"א שלא תוכל לשלוט בעולם.

וז"ש, ונהורא אוכמא אצטריך לאתאחדא לעילא בחבורא חדא : כי נהורא אוכמא, שהיא הנוקבא דז"א, צדיכין להעלותה עם הוי"א לעילא לנהורא חזרא, דהיינו לאור"א, ולחבר הזו"ן שם בחבורא חדא, ח"א משפיע שפע ג"ר מאבא אל הנוקבא. ואחר זה חזרת הנוקבא עם השפע שקבלה אל מקומה למטה, ששם נמצאות נר"ן דנשמות ישראל בבחינת מ"ן, ולאתאחדא לבתר (דפרי זף ר"ב ע"ב)

דיב) והיינו רזא דכתיב וכו' : והיינו סוד הכתוב, והיו למאורות, שהוא אותיות אור חות, כי הקליפה הולכת אחר המוח המוח אור

מוחא אור, סטרא אחרא מות. (ו) אור בחבור ת דאתון, (ז) מות בפרודא. וכד האי אור אסתלק מתמן, א מתחברא אתון ב דפרודא מות.
 (ריג) מאלין אתון שריאת חוה, וגרמת בישא ג על עלמא. כמה דכתיב, ותרא האשה כי טוב. אהדרת אתון למפרע, (ח) אשתאר ד מ"ו, ואינון אזלו ונטלו ה אות תי"ו בהדיהו, וגרמת מותא על עלמא, כמה דכתיב ותרא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ו) פנחס תסו תעא תסב ר"ז תס"ט ד' צט : ז"ח
 (ז) פנחס תס ז"ח איכה כט.
 ת נ"א אתון. א נ"א מתחברת אתון דפרודא. מות
 (ד"ש) וניא מתחברן אתון דפרודא (אה"ל). וניא
 באתון מות דפרודא. ב נ"א בפרודא. ג לכל (אה"ל).
 ד נ"א אור. ה נ"א את.

דרך אמת (ס) (זה הפי' אינו מהרב) פי' אור אותיותיו הם על סדר אב"ג מות בפרודא שנכנסה הוא"ו המוקדמת והפרידה בין המ"ם והתי"ו א"נ שבמאורות איכא אור מות אור על הסדר ומות בפרודא ואפי"ג דמאורות דקרא חסר הוא מ"מ יש אם למסורת והיינו דקאמר לקמיה כד"א ותרא וכי' אשתאר מות כו' דהיינו מאורות שלט בתרין וי"ן ואם תסיר אותיות ותרא ממאורות ישאר מ"ו

פקודי אורייתא פקודא רביעא

הסולם

מאמר

הקליפה נתבטל, ונמצא אור בהבירא דאתון מות בפרודא שע"י החבור דזו"ן, שכח הדין נעשה לאור, נפרדו אתון דמות שהן הס"א. כלומר שנתבטלו תוך האור ונעשה הצירוף מאורות אור באמצע בחבור, ומות בפרודא. המ' בתחילת התיבה, וזת' בסוף התיבה. אבל וכד האי אור אסתלק מתמן מתחברא באתון מות דפרודא, כלומר בעת שאינו עושה את היחוד במקום אור"א, אלא במקום זו"ן לתתא. הנה האי אור אסתלק מתמן, כי תיכף נפרשים אור"א לעילא מזווגם ונפסק האור, ויוצאת המלה אור מן מאורות, ונמצאת מתחברא באתון מות, כי אחר יציאת אור מהמלה מאורות נשאר שם המלה מות, כי האותיות אור כבר יצאו מהתיבה, ואינן מפסיקות עוד להפריד את האותיות מות. וזהו רומז על חובא דההוא נחש קדמאה שחבר לתתא במקום זו"ן, וע"כ אתפרש לעילא לאור"א. כי נפסק זווגם מחמת זה והביא המות לעולם.

אור, הצד האחר מות. אור הוא בחבור. האותיות במאורות, מות הוא באותיות נפרדות במאורות, וכשאור זה מסתלק משם, מתחברות אותיות הפרוד מות. כלומר, כשאתקח אותיות אור מתוך המלה מאורות מצטרפות האותיות מות.

פירוש. זסו"ה והיו למאורות. אשר הקליפה עולה ובאה אחרי המוח. מוח הוא "אור" הסטרא אחרא היא "מות" אור הוא בחיבור האותיות. מות הוא בפירוד האותיות. פירוש: כח הדין שבמלכות הוא שורש למציאות הס"א והקליפות. בסו"ה ומלכותו בכל משלה. והנה ע"י היחוד של הזו"ן באור"א להמשכת ו"ק וג"ר, נמצא כח הדין שבמלכות מתהפך להיות לבחינת נהורא אוכמא ע"י המשכת ו"ק ביחודא תתאה דק"ש כנ"ל, ואח"כ מעלים אותה שנית אל אור"א. ונהורא אוכמא של המלכות מתיחד בנהורא חורא דאור"א עלאין כנ"ל. ולפיכך נרמז היחוד הזה בכתוב, והיו למאורות. שהוא אותיות אור"מות, אור בחבור דאתון, שע"י המשכת ו"ק וג"ר לנוקבא בחבורא חדא עם הז"א במקום אור"א. הנה כמו שנתהפך כח הדין שבנוקבא להיות אור ממש. כן נתבטלו כל הכחות של הס"א והקליפות הנמשכות מכח הדין הזה, ונמצא קליפה בתר מוחא סלקא, שהקליפה מתבטלת מכח המוחין דנוקבא. כיון ששורשו של ס"א. שהיא כח הדין שבנוקבא. נתבטל במוחא דנוקבא ונעשה לאור, הנה בהכרח שגם כח (דטו"י דף י"ב ע"ב)

(ריג) מאלין אתון שריאת וכי' : מאלו האותיות התחילה חוה, וגרמה רעה לעולם. כמו שכתוב, ותרא האשה כי טוב החזירה האותיות של מאורות לאחור, שלקחה משם אותיות ותרא, ונשאר במלה מאורות מ"ו. והן הלכו ולקחו האות ת' עמהן, ונעשה הצירוף מות. וגרמה מות לעולם. כמו שכתוב. פירוש. מהיחוד המתבאר באתון דיהי מאורות

ריד) א"ר אלעזר, אבא הא אוליפנא (ר) מ"ם אשתארת יחידאה, (ב) וא"ו דאיהו חיינ תדיר, אתהפכת ואזלת ונטלת (ג) תי"ו, דכתיב ותקח ותתן, ואשתלים תיבה דא ואתחברו אתוון. אמר ליה בריך את ברי, והא אוקימנא מלה דא.

מאמר פקודא חמישאה

רטו) פקודא חמישאה, כתיב, (ד) ישרצו המים שרץ נפש חיה. כהאי קרא

מסורת הזהר

(א) לעיל אות ל. (ב) לעיל אות לה. (ג) לעיל אות כג. (ד) ב"א תה ב"ב קסה בהשמטות ח"א ד' רנז. ד"י. ספרא דצניעותא לח בהשמטות ח"ב ד' רעז: ד"י, ויקרא קסה סנחס קכג ר"ז תמ"ה ד' סב: סג. תמ"ז ד' סג. ז"ח תשא לח שה"ש תרכז תק"ח ד' קיב:

הסולם

פקודי אורייתא פקודא רביעאה

מאמר

נזדווג בת' של ותרא, שכבר היתה בחוה. וז"ס ביאת הנחש על חוה והטיל בה זוהמא, שע"י שמיעתה לעצת הנחש נכנסה בה הת' שהפרידה ופזרה לאתוון דאו"ר ועשתה בראיה שלה את הצידוף של אתוון ותרא, ואח"כ בא הדכר דס"א שהוא מ"ו ונזדווג עם ת' זו, שכבר היתה בה בחוה. ונתגלה המו"ת בעולם.

ריד) ותרא א"ר אלעזר וכו': ותרא: אמר ר' אלעזר, אבי הנה למדתי, אחר שחזרה לקחה אותיות ותרא מן מאורות, לא נשאר מ"ו, אלא שנשארה המ' יחידה, משום שהו' שהיא תמיד אות של חיים, נתהפכה, למות, שהלכה ולקחה עמה הת', שכתוב ותקח ותתן, ונשלמה מלה זו ונתחברו האותיות, מות. אמר לו ברוך אתה בני. והרי העמדנו דבר הזה. פירושו. ר"א השיב אותו הרי למדנו שהמ' נשארה יחידה כלומר, בלי ו' שהיא יסוד, כי לס"ם שהוא דכר של מו"ת לא היה בחינת יסוד, כי אל אחר אסתדס. אלא הו' היא חיים תמיד, דהיינו יסוד של הקדושה, נתהפך מהקדושה אל הקליפה, ונעשה יסוד אל הדכר של מות, ואחרי כן, דהיינו אחר שהרויח בחינת יסוד מהקדושה, הלכה ו' ונזדווגה עם הת' ואז ואתחברו אתוון, נתחבר המ' עם הת', ע"י הו' שעשק מהקדושה, ומביא ראייה מהכתובים של החטא דעצה"ד, שמתחילים בחיבור ו' ת', דכתיב ו'תקח ו'תתן, כי יציאת הו' לס"א נולדה ע"י החטא דעצה"ד עצמו, מה שלא היה לה מקודם לכן. והודה ר"ש לדבריו, ואמר ליה בריך את ברי וכו'.

מאמר פקודא חמישאה

רטו) פקודא חמישאה וכו': המצוה החמישית. כתוב, ישרצו המים שרץ נפש חיה, במקרא

מאורות שהן המשכת ג"ר לזו"ן. שהמיחדם לעילא במקום או"א ממשיך אור בחבורא, שהוא מפריד אתוון דמות בהתפשטותו לתוכן, ונעשה הצירוף מאורו"ת, ואם מיחדים את זו"ן לתתא במקומם, חוזר ומסתלק אור מהצירוף מאורות, ונשאר שם מות בחבור דאתוון, (כנ"ל בדבור הסמוך). ואומר מאלין אתוון שריאת חוה, כי תחלת חטאה של חוה בעצה"ד מתחיל מן ותרא האשה כי טוב, רומז שחוה משכה לה אתוון ותרא מן המלה מאורות, דהיינו ששמעה בעצת הנחש לחבר זו"ן למטה במקומם, ופגמה בזה את הצירוף של מאורו"ת, ואז אהדרת אתוון למפרע, כי מתוך שחברה לתתא גרמה לאפרשא או"א לעילא ונתפרדו אתוון של הצירוף או"ר המפרידות ומבטלים צירוף מו"ת, שבסוד המלה, מאורו"ת, ועשתה הצירוף של ותרא, שאתוון אור מפורדות בה למפרע, מתוך הת' שנתמצעה ביניהן, אשר ת' זו היא בחינת הנוקבא דס"א הנקראת מו"ת, שנתקרבה אל האור לקבל ולינק ממנו. כי בס"א הנקראת מות, יש דכר ונוקבא ס"ם ולילית. שהאות מ' היא הדכר של מו"ת הנקרא ס"ם, והאות ת' היא הנוקבא שלו הנקראת לילית. וע"י ששמעה בעצת הנחש לחבר מלתתא, תיכף נתקרבה הנוקבא דמו"ת לינק מהשפע, ונתפורו אתוון האור למפרע, כצירוף של ותרא, כי הת' נתמצעה תוך האור ופיזרה אותו. ואחר שחוה משכה לה אתוון ותרא ממאורות, אשתאר מ"ו מהצירוף מאורו"ת, שהן הדכר הנקרא מ' דמות, ובחינת היסוד הנקראת ו' של מות. ואינון אזלו ונמלו אות ת' בהדייהו, שהדכר דמו"ת שהוא מ"ו שנשאר ממאורות אזלו אל הנוקבא שהיא ת' דמות, ונזדווגו שניהם והביאו מו"ת על העולם, כמה דכתיב ותרא, כי הדכר דס"א שהוא מ"ו (דס"י דף י"ב ע"ב)

מלאכיו בארעא. ודא הוא דכתיב, (ז) וועף יעופף על הארץ, האי בהאי עלמא, בההוא עלמא תנינו, דזמין קב"ה למעבד לון גדפין כנשרין, ולאשטא בכל עלמא דכתיב (ח) וקוי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים. ריח) והיינו דכתיב וועף יעופף על הארץ. דא (ט) אורייתא דאקרי מים,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(י) לך שטו פנחס קמח. (כ) ב"א תו ב"ב קסה צו ז פנחס דפג ת"ז תמ"ה דף סב : סג. תמ"ו ד' פג. תנ"ה ד' סט. להלן רכה. (ל) (ישעיה מ) ז"ח בהר ג. (מ) נח כא כב ת"ז ת"מ ד' פ. תמ"ה דף סב.

ט ג"א עוף. י ג"א הא.

פקודי אורייתא פקודא חמישאה

הסולם

מאמר

ומיטיב לכל ורחום וחנון וכו', ואלו שעוד לא זכו לנפש דקדושה. הרי גם הס"א עוד שולטת עליהם ונמצא דאזלן ושטאן בעלמא ולא אשכחן אתר לנייחא שבעת שמחשבותיהם משוטטות בעולם, ורואים ההנהגה של הש"י בבני העולם, שלפי דעתם אינה כל כך טובה כפי שצריכה להיות ע"פ שמותיו הקדושים, נמצאים פוגמים ח"ו בשמותיו הקדושים, ולא אשכחן אתר לנייחא, שאינם מוצאים מקום מנוחה שיוכלו להאמין בשמותיו ית', לאתקשרא ביה, ולפיכך ואסתאבן בגו סטרא דמסאבותא ונטמאים בתוך סטרא דטומאה, כלומר, שבאים ח"ו לכפירה בו ית', וכל זה הוא דהא בקדושה לא עייל ולא אתכליל שהרי לא נכנס בקדושה, ולא נכלל בה, כי לא זכה בנפש דקדושה, ואינו עושה פעולות להכלל בקדושה.

הם נמשכים אחר השי"ת. כצל הנמשך אחר האדם, ונמצא משום זה אשר עשייתם קדמה לשמיעתם. ואומר דאינון דמתעסקין באורייתא וממשיכים נפש קדישא נמצא החומר שלהם, אע"פ שהוא מארץ, הוא מתהפך להיות כמלאכי מרום, ועשייתם קדמה לשמיעתם, שעושים מצותיו ית' בכל השלימות מטרם שמשגיגים מה שעושים, להיותם נמשכים גם הם אחר הש"י כצל הנמשך אחר האדם, ותוכל לדמות זה כמו שתמצא, שבעת שהרוח מעלה משהו אבק לעיני האדם, הריהו סוגר מהר את עפעפיו מטרם שמחשבתו תרגיש זאת, ותמצא בזה תמיד, אשר עשייתו שהוא עצימת עיניו, מוקדמים לרגש מחשבתו באבק המתקרב. וז"ש מלאכיו אלון אינון דמתעסקין באורייתא, דאקרון מלאכיו בארעא, כי אע"פ שהם בארץ, נעשה גופם כמלאכי מרום, ועשייתם קדמה לשמיעתם, דהיינו שאינם נמלכים בשכלם בדי לעשות מצותיו ית' בשלימות, אלא עושים המצוה בכל שלימותה מטרם שיספיקו להרגיש במחשבתם מה שעושים, כדוגמת עצימת העפעפים המוקדם להמליך במחשבה, ולפיכך הם נבחנים למלאכים בארץ.

אמנם אינון דמתעסקין באורייתא והמשיכו נפש קדישא, הנה מתהפך גופם להיות כמלאכים, שזוכים להקדים עשיה לשמיעה כמוהם, וע"כ עליהם כתוב, וועף יעופף על הארץ, דזמין קב"ה למעבד לון גדפין כנשרין ולאשטא בכל עלמא שעתידי הקב"ה לעשות להם כנפים כנשרים וישוטטו בכל העולם, פירוש, כי הם משוטטים במחשבותיהם בכל העולם כולו ורואים הנהגתו ית', וע"כ לא לבד שאינם נכשלים בסטרא דמסאבותא, אלא שעוד הם מקבלים כח להעלות מ"ן ולהגדיל כחם תמיד דכתיב וקוי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים, כי עי"ז מעלים אבר כנשרים, לשוטט בכל מקרי בני העולם, והם מחליפים כח תמיד, ומעלים מ"ן בכח אמונתם ביחודו ית' וממשיכים תמיד רוח קדישא מלעילא.

וז"ש גדפין כנשרין, ולאשטא בכל עלמא דכתיב וקוי ה' וכו': עתידי הקב"ה לעשות להם כנפים כנשרים לשוטט בכל העולם, כי כל עוד שבר נש לא זכה לנפש קדושה, שולטים עליו הס"א, בסוה"כ ואת נפש אויבך יקלענה בתוך כף הקלע (שמואל א' כ"ה) שפירושוו (בזוהר ויקרא אות תכה) דאזלן ושטאן בעלמא, ולא אשכחן אתר לנייחא, לאתקשרא ביה, ואסתאבן בגו סטרא דמסאבותא, וכו' דהא בקדושה לא עייל ולא אתכליל, פירוש, כי אי אפשר להדבק בהשי"ת ולקיים מצותיו כראוי, רק אחר שמאמין בשמותיו של הקב"ה שהוא טוב

ריח) והיינו דכתיב וועף יעופף וגו': וזהו שכתוב, וועף יעופף על הארץ, כי התורה שנקראת

ישרצון ויפקון רחשא (י) דנפש חיה, מאתר דההיא חיה ימשכון לה לתתא. כמה דאתמר, וע"ד אמר דוד, (ט) לב טהור ברא לי אלהים למלעי באורייתא, וכדין, ורוח נכון חדש בקרבי.

מאמר פקודא שתיתאה

ריט) פקודא שתיתאה, לאתעסקא (ט) בפריה ורביה. דכל מאן דאתעסק בפריה ורביה, גרים לההוא נהר (ט) למהוי נביע תדיר, ולא יפסקון מימיו, (ז) וימא אתמליא (כ) בכל סטריין, (ק) ונשמתין חדתין מתחדשן ונפקין מההוא אילנא, וחילין

חלופי גרסאות

כ ג"א מכל (אה"ל).

מסורת הזהר

ג) ב"א תה שמות ר ספרא דצניעותא לח בהשמטות
ח"ב ד' רעו : ד"י, ויקרא קפה פנחס קבג ר"ז

תמ"א דף סב. להלן רכו. (ט) (תהלים נא) וישב רעג. (ט) וישב קנו קסא קעה קפד ויקרא צד אמור נח נשא קמא בלק סב קמה ר"ז תמ"א דף נו. (ט) וישב קנו ר"ז תכ"א דף נד. תמ"ג ד' סב : (ז) ב"א צו רצח שא שעו שעט ב"ב רפ ויחי תקלר תרה בהשמטות ח"א דף רנא : רנח : ד"י, וארא קנו בא רכא בשלח קמב פקודי א רעא תזריע יג אחרי מות לה אמור קסד בהעלותך לא ואתתנן קבג האזינו רכח ר"ז ת"א בהשמטות דף קמו : קמת. (ק) ב"א צה ויקהל שעג ז"ח בראשית תשעז.

פקודי אורייתא פקודא שתיתאה

הסולם

מאמר

הנמשך ויוצא, והמים שלו מתרבים ורוחשים רחש, ורבוני נשמות. לחיה ההיא.

שנקראת מים ישרצו ויוציאו רחש של נפש חיה, ממקומה של חיה ההיא, שהיא המלכות, ימשכו אותה למטה. כמו שלמדנו, ועל זה אמר דוד, לב טהור ברא לי אלקים, לעסוק בתורה, ואז, ורוח נכון חדש בקרבי.

פירוש. כי באתערותא דלתתא אתער לעילא וגורם זווג קב"ה ושכינתיה, ואז הנהר, שהיא יסוד דז"א, נביע תדיר במיין דכרין ולא יפסקון מימיו מלהשפיע בנוקבא וימא שהיא הנוקבא דז"א אתמליא בכל סטריין מתמלא בכל הצדדים, דהיינו הן מסטרא של הזווג להחיות העולמות, והן מסטרא דהולדות נשמות ונשמות חדשות מתחדשות ויוצאות מעץ ההוא כלומר, לא נשמות חדשות ממש, אלא נשמות ישנות שכבר היו באדם הראשון ונשרו ממנו מחמת החטא דעצה"ד, הן חזרות ומתחדשות ע"י האי אילנא, שהוא ז"א, ונקראים משום זה נשמות חדשות. וז"ש ונשמתין חדתין מתחדשן. כי נשמות חדשות ממש אינן באות לעולם רק אחר גמר התיקון של החטא דעצה"ד, וצבאות רבים נאצלים למעלה עם הנשמות האלו. כי עם כל נשמה נפקין כמה מלאכין כמ"ש להלן. וכמן כן בזווגים דלהחיות העולמות יוצאים גם כן מלאכים.

פירוש, כי חוזר לבאר שיעור הכתוב ישרצו המים שרץ נפש חיה. ואומר שמים זו תורה, ישרצון, פירושו, שיוציאו נפש חיה, מאתר דההיא חיה ימשכון לה לתתא, שימשכו הנפש הזו מנוקבא עלאה, שהיא נקראת חיה, וממנה ימשכוה לעולם הזה. ועל דא אמר דוד לב טהור ברא לי אלהים, למלעי באורייתא שביקש שיתן לו השי"ת לב טהור לעסוק בתורה ולהעלות מ"ן וכדין ורוח נכון חדש בקרבי, ואז יזכה להמשיך רוח נכון ויוכל להדבק בו ית'.

מאמר פקודא שתיתאה

ריט) פקודא שתיתאה וכו' : המצוה הששית היא, לעסוק בפריה ורביה. כי כל מי שעוסק בפריה ורביה, גורם לאותו הנהר, יסוד דז"א, שיהיה נובע תמיד, ומימיו לא יחדלו, והים, שהוא המלכות, מתמלא מכל הצדדים, ונשמות חדשות מתחדשות ויוצאות מאותו האילן, וצבאות רבים מתרבים למעלה עם אותן הנשמות כדי לשומרן. ז"ש, ישרצו המים שרץ נפש חיה. זהו אית ברית קדש, הנהר (דפ"י דף י"ב ע"ב) 336

וז"ש, ברית קיימא קדישא נהר וכו', פירוש, כי שרץ נפש חיה רומז על יסוד דז"א הנקרא ברית קיימא והוא נהר דנגיד, שהוא בחינת הנהר הנמשך ויוצא מז"א, המלביש לאו"א הנקרא עדן, להשקות את הגן

סגיאין אתרביאו לעילא בהדי אינון נשמתין. הה"ד (ו) ישרצו המים שרץ נפש חיה, (ז) דא ברית קיימא קדישא, נהר דנגיד ונפיק, ומיא דיליה אתרביאו, ורחשין רחשא ורביוא דנשמתין לההיא חיה.

(כ) ובאינון נשמתין דעאלין בההיא חיה, נפקי כמה (ג) עופי ג דפרחן (ד) וטאסן כל עלמא, וכד נשמתא נפקא להאי עלמא, ההוא עופא, דפרח ונפק בהדי האי נשמתא מההוא אילנא, נפק עמיה. ח כמה נפקן בכל נשמתא ונשמתא, תרין: חד מימינא וחד משמאלא. אי זכי אינון נטרין ליה, דכתיב (ח) כי מלאכיו יצוה לך. ואי לא, אינון ג מקטרגי עליה. אמר רבי פינחס, * (ט) תלתא ו אינון דקיימי ו אפוטרופסין עליה דב"נ פ כד זכי. דכתיב (י) אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף ז להגיד לאדם ישרו: אם יש עליו מלאך, ק הא חד. מליץ, תרי. ו אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו. ו הא תלת.

(רכא) א"ר שמעון, חמש, דכתיב יתיר ח ויחננו ויאמר, ויחננו חד, ויאמר

חלופי גרסאות

ל ג"א דפוחאן. וגי' עופי דפרחן. וחילין רוכבין וטאסן (אה"ל). ח ג"א כמה מלאכין נסקן (ד"ל). נ ג"א מקטרגין. ס ג"א ואינון קיימין. א ג"א אפוטרופוסין. פ ג"א כד זכי ל"ג. צ ג"א להגיד לאדם ישרו ל"ג. ק ג"א הא ל"ג. ר ג"א אחד מני אלף ל"ג. ש ג"א ל"ג הא. ת ג"א ויחננו ויאמר ל"ג.

מסורת הזהר

(ו) לעיל אות רטו. (ז) (מלאכין דמשמשיין לנשמה) תולדות קע וישלח ה קסד בא רא רג משפטים רלה תיט תנה סקודי תקסה ת"ז ת"ה בהשמטות דף קמב: (תהלים צא) וישלח א ו בא רא משפטים תיט סקודי תקסד ואתחנן לו האוינו רכג ת"ז בהשמטות ת"ה דף קמב: (א) (איוב לג) וישלח קסב בא ב בשלח שסה סקודי תקנה נשא קיא ת"ז בהשמטות ת"ה ד' קמב:

(פ) ויגש ר"ט ע"ב ובראשית נ"ח ע"א. (צ) מלאכים (אחרי מות סז ויצא קנא ע"ב בס"ת) הפורחים ומשוטטים.

סקידי אורייתא סקודא שתיחא

כשהוא זוכה. שכתוב, אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו: אם יש עליו מלאך, הרי אחד. מליץ, הרי שנים. אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו הרי שלשה.

(רכא) א"ר שמעון וכו': א"ר שמעון, חמשה מלאכים הם, כי כתוב עוד, ויחננו ויאמר: ויחננו, אחד. ויאמר, שנים. הרי חמשה. אמר לו, אינו כן, אלא ויחננו, זה הקב"ה לבזו, ולא מלאך, כי אין רשות לאחר לחונן אותו, אלא הוא בעצמו. אמר לו, יפה אמרת.

פירוש. יחד עם הנשמות נולדים ויוצאים כמה מלאכים הנקראים עופין, שהמלאכים ההם מסייעים הנשמות להכרעת כף הזכות, או להיפך שהם מקטרגים עליהן ודוחים אותן לכף חובה. כמ"ש והולך. וי"ש דפרחן וטאסן כל

הסולם

מאמר

הגן, שהוא הנוקבא שלו. ומיא דיליה אתרביאו ורחשין רחשא היינו מזווגים דבחינת ו"ק הנקראים רחשין, שהוא תרגומו של ישרצו שרץ. ומבחינת זווגים דג"ר להולדת נשמות, אומר וריביוא דנשמתין לההיא חיה והיא הנקראת נפש היח בכתוב.

(רכ) ובאינון נשמתין דעאלין וכו': ועם אלו הנשמות הנכנסות באותה החיה, שהיא המלכות, יוצאים כמה עופות, דהיינו מלאכים, הפורחים ומשוטטים בכל העולם. וכשנשמה יוצאת לעולם הזה, העוף ההוא שפרח ויצא עם הנשמה הזו מאיתו האילן, יוצא עמו. כמה מלאכים יוצאים עם כל נשמה ונשמה. שנים, אחד מימין ואחד משמאל. אם זוכה הם שומרים אותו. שכתוב, כי מלאכיו יצוה לך לשמרך. ואם לא, הם משטינים עליו. אמר רבי פינחס, שלשה מלאכים הם, הנמצאים מגינים על האדם, (דפו"י דף י"ב ע"ב א) דף י"ג ע"א

תרין. א"ל לאו הכי, אלא ויחננו, דא קב"ה בלחודוי, דהא לית רשו לאחרא אלא ליה. א"ל שפיר קא אמרת.

(רכב) ומאן ב) דאתמנע מפריה ורביה, כביכול, אזעיר דיוקנא דכליל כל דיוקנין, וגרים לההוא נהר דלא נגדין מימיו, ופגים א קיימא קדישא בכל סטרין. ועליה כתיב ג) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים ב בי. בי ודאי, דא לגופא. ונשמתיה לא עייל ק) ג לפרגודא כלל, ד ואטריד מההוא עלמא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ב) נח קמו לך שכא וישב קנו קסא קעו ויחי שפח משפטים רכב ויקרא סג סח צה אחרי מות יט נו נשא קמא קמד פנחס מזו מט נד ת"ז תמ"ג דף פב : ג) (ישעיה סו) ב"ב תמח וירא רמד יתרו שצב משפטים רכט תרומה תנד ויקהל שלד שפז שמיני קיב אחרי מות שצו ז"ח בראשית תשעג רות תרסה.

דרך אמת ק) למחיצה שלפני העולם הבא לך לך צ"א ע"א וישב קפ"ז ע"ב לך לך פ"ה ב' וירא קס"ו ע"א ויחי רכ"ח ב' מ"ה א'

מאמר

הסולם

פקודי אורייתא פקודא שתיתא

הפושעים בי. בי ודאי. וזהו אמור לגוף, ונשמתו אינה נכנסת למסך כלל. דהיינו למחיצתו של הקב"ה. וגורש מהעולם ההוא.

ביאור הדברים המלכות נקראת דיוקנא דכליל כל דיוקנין, בי כל הצורות של הנר"ן דצדיקים ומלאכים דג' העולמות בי"ע נמשכות על ידיה, שהם חייליה וצבאיה, ולכן מי שאינו עוסק בפריה ורביה, נמצא שהוא ממעט דמות המלכות, ומעכבה מלהוציא כל חייליה וצבאיה. כי ע"י אתערותא דלתתא יוצא כנגדה אתערותא דלעילא, וגורם לזווג קב"ה ושכינתיה, להוליד נר"ן ומלאכים בבי"ע. כמ"ש לעיל. וז"ש וגרים לההוא נהר דלא נגדין מימיו שגורם ליסוד דז"א שלא ישפיע מיין דוכרין לשכינה הקדושה. ופוגם בברית הקודש בכל הבחינות שלו. כי הוא מעכב ב' בחינות הזווגים, הן מסטרא דר"ק והן מסטרא דג"ר. ועליה כתיב ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי, כי מצות פריה ורביה מגדילה לנשמתו בתמידות, ועי"ז מנצח גם את גופו לנצח, שיעמוד בתחית המתים, ומי שאינו עוסק בפריה ורביה נמצא עושה את גופו כמו פגרי, שעליו נאמר ויצאו וראו בפגרי וגו'. שנשמתו לא תוכל להכנס למחיצתו של הקב"ה והוא נדחה מהעולם הבא.

כל עלמא שהם פורחים ומשוטטים בכל העולם, ורואים השגחתו יתברך על בני העולם כולו, איך הם מושגחים ממנו ית', ומודיעים לה לנשמה, ואם הנשמה זוכה היא מכריעה את עצמה ואת כל העולם כולו לכף זכות, ואם אינה זוכה, מכריעה את עצמה ואת כל העולם כולו לכף חובה. וז"ש כמה נפקן בכל נשמתא ונשמתא.

והנה רבי פינחס אינו חולק על ר"ש, שאומר שרק תרין עופין, נולדים עם הנשמה. אלא אומר כי כל זמן שאין לו אלא אלו תרין עופין, אי אפשר לו להכריע את עצמו לכף זכות לגמרי, אלא הוא מטולטל מדין לרחמי ומרחמי לדין. אלא ע"י מעשים טובים נולד לו מלאך שלישי, ואז זוכה להכריע לכף זכות. וז"ש תלתא אינון וכו' כד זכי שלא יוכל לזכות זולת ע"י שלשה מלאכים.

(רכב) ומאן דאתמנע וכו' : ומי שנמנע מפריה ורביה, מקטין כביכול את הצורה הכוללת כל הצורות, שהיא צורת אדם, וגורם לאותו הנהר, ליסוד דז"א, שמימיו אינם נמשכים, ופ"גם ברית הקדוש בכל הצדדים. ועליו כתוב, ויצאו וראו בפגרי האנשים

(דפו"י דף י"ג ע"א)

מאמר פקודא שביעאה

רכג) פקודא שביעאה. (ד) למגזר לתמניא יומין, ה ולאעברא זוהמא דערלתא בגין דההיא חיה, איהי דרגא תמינאה לכל דרגין, וההיא נפש דפרחא מינה, אצטריכא לאתחזאה קמה לתמניא יומין, כמה דאיהי דרגא תמינאה. (רכד) וכדין, אתחזי ודאי דאיהי נפש חיה, נפש דההיא חיה קדישא, ולא מסטרא אחרא ודא איהו ישרצו המים. בספרא דחנוך, יתרשמון מיא דזרעא קדישא : רשימו דנפש חיה. ודא (ה) רשימו דאת יו"ד, דאתרשים בבשרא קדישא, מכל שאר רשומין דעלמא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ד) (מילה) ב"א שסד לך רצו שלח שם תכה תלה תמג תנד בהשמטות ח"א ד' רסו. ד"י. שמות כט וארא כ בא סט בשלח תעד יתרו תקיב משפטים תקמה תקעב תרומה תתצד פקודי תרצא תתקא, ויקרא רטו רכא תזריע לא לו אחרי מות רצו אמור נג אורא רבא דף יא. תייס ד' מ. מא. : תכ"א ד' נו : נח. ס. תכ"ב ד' סב : סו. : תכ"ד ד' סט : ע. ת"ל ד' עג : תל"ב ד' עח. : תמ"ז ד' פג : תנ"ח ד' צב : תס"ט ד' קיט. ת"ע ד' קל : תק"ח דף קיז. (ה) לך תמב תמג בא סט אורא רבא שיב ר"ז תכ"א דף נו : נח. תכ"ב דף סה : טו. תל"ז דף עח.

פקודי ארייתא פקודא שביעאה

הסולם

מאמר

רכד) זכרין אתחזי ודאי וכו' : ואז נראה ודאי שהיא נפש חיה. דהיינו נפש של אותה החיה הקדושה, טהיה מלכות, ולא מצד האחר. וזה הוא ישרצו המים, שפירש בספרו של חנוך, יתרשמו מי זרע הקדוש ברושם של נפש חיה. וזה הוא הרושם של ארת י', הנרשם בבשר קדש, יותר מכל שאר רשימות העולם. פירוש, כי מבאר הכתוב ישרצו המים שרץ נפש חיה, מלשון התרשמות והצטיירות. שע"י המילה והפריעה, מצטיירין ומתרשמין המיין דזכרין עלאין המושפעים לנפש אדם. ברשימו וציוור של הנוקבא הנקראת נפש חיה.

רכג) פקודא שביעאה וכו' : המצוה השביעית היא, להמול לשמונה ימים, ולהעביר זוהמת הערלה, משום שאותה החיה, שהיא מלכות, היא המדרגה השמינית לכל המדרגות. דהיינו כשמתחילים מבינה, ואותה הנפש העפה ממנה צריכה להראות לפנייה לשמונה ימים, כמו שהיא המדרגה השמינית.

פירוש. שאין הניקבא דז"א נקראת חיה זולת על ידי עליתה והלבשתה את הבינה, שהיא דרגא תמינאה של ע"ס מתתא לעילא. ונקראת גם המלכות שהיא נוקבא דז"א בשם שמיני, כי עלתה שמונה מדרגות, שממנה עד הבינה, ורק אז נקראת גם היא חיה כמו הבינה.

והנה נפש האדם שנולדה מן הנוקבא דז"א שנק' חיה, ונקראת שמינית, צריכה להראות לפני הנוקבא עם התקונים של מילה ופריעה. ביום השמיני ללידה שלה, ואז נראה וניכר בודאי, שהיא נפש מאותה חיה קדושה, ולא מצד אחר. כי אז, בכח המילה והפריעה נדחה ס"א לגמרי מההיא נפש אדם, והיא יכולה לקבל שלימות אורותיה של החיה ההיא. ודא איהו ישרצו המים, ובוה מקבלת המיין דזכרין עלאין מזו"ן ומשתלמת במים האלו.

והנה עלמא עלאה בינה נרשם ונחתם עם י', ועלמא תתאה מלכות נרשם ונחתם עם ה', ובעת שהמלכות שהיא הנוקבא עולה ומלכשת על עלמא עלאה בינה, כדין נפקת ה' ממנה, ואעילת י' כמו הבינה. (כח"ש) לעיל סוף אות י"ז, ע"ש בסולס). וז"ש ודא רשימו דאת י' דאתרשים בבשרא קדישא מכל שאר רשומין דעלמא כי ע"י מילה ופריעה מתעברים גם מהאדם כל הרשומין דעלמא דין שהם מבחינת ה', ורשימו דאת י' באה במקומה, כמו שנעשה בנוקבא שעלתה לבינה כנ"ל, וכיון שבשר הקדש של

רכה) (1) ועוף יעופף על הארץ. דא (2) אליהו דטאס כל עלמא בד' טאסין,

מסורת הזהר

(1) (בראשית א) לעיל אות ריו. (2) ב"ב קסו לך שפו תק"ח דף קד.

סקודי אורייתא סקודא שביעאה

הסולם

מאמר

אנת תזדמן תמן, ופומא דאסהיד דישראל עזבו הוא יסחיד דישראל מקיימין האי קיימא. והא תנינן, על מה אתענש אליהו קמי קב"ה, על דאמר דלטורא על בניו. עכ"ל. וח"ו להבין הדברים לפי פשוטן. שאליהו נתחייב להיות על כל ברית מילה בבני ישראל מטעם עונש על שאמר דלטורא על ישראל. ועוד, איך אמר כאן לפנינו שצריכין להזמין אותו ולאדכרא בפומיה דא כורסייא דאליהו, ואי לאו לא שארי תמן. ואם ח"ו הוא מוכרח להיות על הברית מילה מטעם עונש. הלא הוא מוכרח להיות תמן. ועוד למה צריך לשהותא דאליהו שיעיד לפניו שבנ"י מקיימים ברית מילה, וכי אין הכל גלוי לפניו ית'. אלא סוד גדול ונורא הסתירו כאן תחת מתק לשונם כדרכם תמיד.

של היסוד נחתם בי' יכול גם האדם לקבל נפש חיה שלימה מהנוקבא קדישא.

רכה) ועוף יעופף וכו': ועוף יעופף על הארץ. זה הוא אליהו, העף כל העולם בארבע עפיות. כדי להיות שם באותה ברית מילה הקדושה. וצריך לתקן לו כסא. ולהזכיר בפיו. זה כסא של אליהו. ואם לא אינו שורה שם.

ביאור הדברים. כי יש להבין, דכאן דריש המקרא ועוף יעופף על אליהו דטאס כל עלמא בארבע טאסין, ולהלן (פרשת בראשית א' דף ש"ד אות ת"ז) דריש המקרא שלאחריו, ואת כל עוף כנף למינהו, על מלאכין דטאסין ושאטין עלמא בשית טאסין. והענין הוא, כי כאן דריש בעיקר סיומא דקרא, דכתיב על חארץ, שאין לפרשו על מלאכים עליונים, כי הם אינם בארץ. וע"כ הכרח הוא שהוא אליהו. (כמ"ש להלן בראשית ב' דף ק"ז אות קס"ו). יעופף על הארץ דא אליהו דאשתכח תדיר בארעא ולא מסטרא דאבא ואמא אשתכח, דאיהו בד' טאסין. פירוש כי המלאכים הם מסטרא דאו"א, וע"כ הם רק נמצאים בשמים. ויש להם ו"ק חג"ת נה"י, וע"כ כשבאים לארץ לעשות שליחותם טאסין בשית טאסין, כי הם מתלבשים בשש ספירות. אבל אליהו אינו מסטרא דאו"א אלא מסטרא דמלכות וז"ס אשתכח תדיר בארעא, ולפי שהמלכות אין לה אלא ד' ספירות מז"א, שהן תנה"י שמחזה ולמטה שלו, ע"כ הוא טאס כל ארעא רק בד' טאסין דהיינו בהתלבשות ד' הספירות תנה"י. וכיון שהכתוב אומר ועוף יעופף על הארץ הרי שאינו קאי על מלאכים אלא על אליהו שהוא בארץ. משא"כ המקרא ואת כל עוף כנף למינהו, שלא נזכר שם על הארץ, קאי על המלאכים שהם מסטרא דאו"א, דטאסין עלמא בשית טאסין.

והענין תבין עם המובא בזהר (שלח לך דף ל"ט אות קי"ז). פתח רבי אילעי וכו' באברהם כתיב התהלך לפני והיה תמים, יעקב דאשתלים יתיר כתיב ויעקב איש תם, אמאי אקרי איש תם בגין דלא אשתאר ביה פסולת כלל, דהא פריעה הוה ביה וכו'. אתר דפריעה שארי איהו שור דיוקנא דשמאלא דכורסיא דילה, וההוא שור אקרי שור תם וכו'. בגין דאית שור מועד בסטר ערלה פריעה, וכמה גרדיני נימוסין נפקין מניה עד דרגא בתרייתא דאקרי שאיה וכו'. ודא בחבורא דחמור בישא וכו' ויעקב איש תם בעלה דההוא תם, ע"ש. ביאור הדברים כי ד' קליפות הן: רוח סערה, ענן גדול, אש מתלקחת, ונוגה לו סביב. וג' הראשונות הן קליפות טמאות כולן, אבל קליפת הנוגה חציה טוב וחציה רע, ובעת שג' הקליפות דבוקות בה נעשית כולה רע. ובעת שנפרדת מהן ומתדבקת בקדושה היא נעשית כולה טוב. ומקומן של ד' קליפות אלו הן בסיום הפרצוף, שהוא בסיום היסוד, שיש שם ב' עורות זה על זה, העור הא' נקרא ערלה, ובו כלולות ג' הקליפות הטמאות: רוח סערה וענן גדול ואש מתלקחת, והעור הב' נקרא עור הפריעה, שהיא בחינת קליפת נוגה, שחציה טוב וחציה רע.

למהוי תמן בההוא גזירו דקיימא קדישא (להלן פרשת לך לך דף קכ"ט אות שפ"ח). אומר הטעם כי משום שאמר אליהו קנא קנאתי לה' כי עזבו בריתך בני ישראל וגו' א"ל חייך בכל אתר דהאי רשימא קדישא ירשמוך ליה בני בכשרהון (דפו"י דף י"ג ע"א)

למהוי תמן בההוא גזירו דקיימא קדישא. ואצטריך (ח) לתקנא ליה כורסייא, ולאדכרא בפומיה, (ט) דא כרסייא דאליהו. ואי לאו, לא שארי תמן.

מסורת הזהר

(ח) לך שפו ויגש פה בחיג ציד תרומה תשפט. (ט) לך שפו.

פקודי אורייתא פקודא שביעאה

הסולם

מאמר

שיסקל השור. והוא מטעם כחו הגדול של שור המועד, שה"ס הס"מ המקטרג. מכח הכתוב והועד בפעליו ולא ישמרנו. וכרי לתקן זה נטל אליהו אותו הדלטורא של הס"מ על עצמו. וקטרג על בני ישראל. במקום הס"מ במ"ש כי עזבו בריתך בני ישראל, ונמצא בזה. שסתם פיו של הס"מ ונתבטל שליחותו של הס"מ, משום שאליהו קבל על עצמו את שליחותו. ואז יש לו כח גם להעשות סגור אח"כ. בעת שהוא רואה שבני ישראל מקיימים ברית.

וזה אמרו (להלן לך לך דף קכ"ט אות שפ"ח). הטעם שאליהו צריך להיות בכל ברית מילה. משום ופומא דאפהיד דישראל עזבו, הוא יפהיד דישראל מקיימין האי קיימא, כיון שהוא נטל על עצמו כח הקטרוג של הס"מ על בני ישראל. לאמר דישראל עזבו ברית בסויה והועד בפעליו ולא ישמרנו, הנה משום זה יש לו כח להעיד גם כן שמקיימים הברית. ואז מתעבר כחו של השור המועד לגמרי. וכל המוחין שנסתלקו בסבת שור המועד יכולים לחזור ולהתגלות. והבן היטב. ועוד יתבאר להלן.

ו"ש. ואצטריך לתקנא ליה כורסייא: דהיינו מלבד כסא הסנדק שעליו נעשים המילה והפריעה, יש לתקן עוד כסא ב' לצורך אליהו. ויש להבין למה אינו מספיק כסא אחד לשניהם. והענין הוא כי סוד הכסא בכל מקום. הוא תחילת התיקון להשראת עליון בתחתון. וכבר נתבאר לעיל (בדיבור הסמוך). שענין המוחין המתגלים על ידי המילה והפריעה. וענין סהדותא של אליהו על קיום הבדית הם ב' דברים מיוחדים. כי שיעור המוחין המתגלים ע"י הפריעה הם מבחינת שור תם, שלא נדע כי שור נגה הוא, שה"ס החזרת הנוגה לקדושה ע"י וחצו את כספו ע"ש. וענין סהדותא של אליהו הוא להעביר את רעתו של שור מועד, שהוא כחם של ג' הקליפות הטמאות עצמן ולהסתים פיהם שלא יוכלו לקטרג. ולפיכך צריכים לב' כסאות: הא' הוא כסא ה' והיינו הכסא של הסנדק

והנה אדם הראשון נולד מהול, כי ג' הקליפות הטמאות לא היתה להן שום אחיזה בו. ולא היה בו אלא קליפת הנוגה לבד. שהיא עור הפריעה, והיתה גם היא כולה טוב. להיותה נבדלת מג' הקליפות הטמאות. ונתדבקה בקדושה. אלא כחטא דעצה"ד בפיתוי הנחש, הכלול מג' הקליפות הטמאות. משך עליו את העור הב' שהוא הערלה במ"ש חז"ל (סנהדרין ל"ח): אדה"ר מושך בערלתו היה. ח"ס הכתוב והועד בפעליו ולא ישמרנו וגו' השור יפקל וגם פעליו יומת (שמות כ"א). כי בעת שהערלה קפצה עליו ונתחברה ביסוד שלו תיכף פרחו ממנו הנשמה דאצילות ונפל לעשיה ונגזרה עליו מיתה. ח"ס זוהר הנ"ל. דאית שור מועד כפטר ערלה פריעה כי מחמת שהועד שלא לאכול מעצה"ד ולא נשמר ואכל ע"כ קפצה עליו הערלה כנ"ל. ונטמאו ב' העורות יחד. כי גם עור הפריעה שהוא נוגה. נטמא גם הוא מכח חיבורו ודבקו בערלה. שהן ג' הטמאות. אמנם יש הפרש ביניהם. כי עור הפריעה נקרא שור תם, ולא מועד, מטעם היותה בקדושה גמורה מטרם חטא דעצה"ד. והוא נטמא רק ע"י הערלה שנתדבקה בו.

ולפיכך יש ב' תקונים מיוחדים מילה ופריעה. כי בשור המועד נאמר השור יפקל וכן הערלה צריכים להעביר ולחתוך מהקדושה ולזרוק אותה לעפר. אבל בשור תם נאמר, וחצו את כספו וכן עור הפריעה יש להניחו בקדושה מחובר ליסוד. אלא שצריכים לחצות ולקרוע אותה לכאן ולכאן. שבוה מתגלים המוחין בחזרה אל הפרצוף, ונגלה בשר קודש. ו"ש שם ובהאי שור עביד פריעה, ואעבר זוהמא דספולת כלא כי ע"י שחוצים העור לכאן ולכאן מסביב היסוד. מתבטלת והולכת כל הוזהמא שקבל עור הפריעה מכח חיבורו הקודם בערלה, והמוחין שנסתלקו מחמת הערלה יכולים לחזור ולהתגלות.

אמנם אין זה מספיק עוד להחזיר כל המוחין שנסתלקו מאדה"ר מחמת החטא דעצה"ד, שהרי כתוב וגם פעליו יומת אע"ג

(רכו) • ויברא אלהים את התנינים הגדולים. תרין, אלין ערלה ופריעה,

מסורת הזהר

(1) (בראשית א) ב"א תח ב"ב קסח תולדות ל בא לט שמיני עו.

פקודי אורייתא פקודא שביעאה

הסולם

מאמר

כי גם הם יפסידו את חלקם שלוקחים מאלו המוחין, וע"כ נעשים סניגור על ישראל, דהיינו לקיים בהם המוחין.

ולפיכך אין אליהו סובל תיקון זה, כי אע"פ שהם פוסקין מלקטרג על ישראל, אמנם הם לוקחים בעד זה חלק מהקדושה, ובכדי לתקן זה, נטל אליהו כל הקטרוג על עצמו, ואינו רוצה כלל לפייס אותם ע"י נתינת חלק מקרבנא קדושה, לפיכך אע"פ שהס"א כבר פסקה מלקטרג והיא נעשית סניגור, הרי אליהו עצמו מקטרג עור, כדי לעקור כחו של הס"א לגמרי ולהפרידו מהקדושה, ולפיכך צריכים לפה של אליהו נוסף על פה ה' שמתגלה ע"י המילה והפריעה המשאיר חלק מהקרבן לס"א, כי פי אליהו עוקר את הס"א לגמרי, בסוד ופומא דאפריד דישראל עזבו ברית, הוא יפחד דישראל מקיימי ברית, (כ"ל בדיבור הסמוך).

וזה שצריכים לאדכרא בפומיה, דא כרסייא דאליהו דהיינו שצריכים להזכיר ולהמשיך בחינת פומיה דאליהו על כרסייא שלו ולא יסתפק בפה ה' המסלק ג"כ את הקטיגור ומהפכו לסניגור, שהרי נשאר מחויב ליתן חלק לס"א כנ"ל. אבל על ידי פומיה דאליהו הוא מסלק את הקטיגור, ואינו צריך ליתן לו שום פיוס על זה. ואם האדם אינו מתאמץ להמשיך בפומיה, את הפה דאליהו על כרסייא שלו לא שארי תמן. כי צריכים להמשיך אותו, ואין תימה איך אפשר שפומיה דאליהו יתקן יותר מפה ה', כי ז"ס אשר ברא אלהים לעשות, כי השי"ת הנהחיל הבריאה באופן שיכול האדם במע"ט על לגמרה.

(רכו) ויברא אלקים את זגו: ויברא אלקים את התנינים הגדולים. תנינים הם שנים, ואלו הם ערלה ופריעה. דהיינו כריתת הערלה, ואחר כך פריעה. והם זכר ונקבה. ואת כל נפש חיה הרומשת. זה הוא זרושם של אות ברית קדש, שהוא נפש חיה קדושה, כמו שאמרנו. אשר שרצו המים, היינו מים העליונים, שנמשכו אליו, לאות רושם הזה. פירוש. התנינים הם לויתן ובת זוגו, וכנגדם הם ערלה ופריעה, שהם נחש בריח ונחש

הסנדק, שהוא להשראת עצם המוחין ע"י המילה והפריעה. והב' הוא להשראת הארת אליהו, הסותם פיהן של הקליפות שלא יוכלו לקטרג, והוא כסא אליהו.

ולאדכרא בפומיה דא כרסייא דאליהו ואי לאו לא שארי תמן: ויש להבין מהו החוב הגדול הזה להזכיר בפה, דא כרסייא דאליהו, עד שאם אין מזכירין בפה, אע"פ שהכינו לו כסא לא יבא שם. והענין הוא, כי מובא בזוהר (תשא דף ט"ו אות מ"ו), על הכתוב מה לך פה אליהו, שה"ס פומיה דאליהו, וברית קיימא פה ה' איהו ע"ש. הרי שיש הפרש בין ברית קיימא שהיא המוחין המתגלים ע"י מילה ופריעה בסוד פה ה', ובין הפה של אליהו עצמו.

ובכדי להבין זה, יש להעמיק יותר בענין סתימת פה של השור המזעזע, שלא יקטרג על ישראל אחר החזרת המוחין ע"י מילה ופריעה. כי מלבד סהדותא דאליהו הנ"ל צריכים עוד לתיקון מיוחד הנעשה ע"י זריקת הערלה אל עפרא. כמ"ש בזוהר (פקודי דף ר"ב, אות תרצ"א). בזמנא דאתגזר בר נש לתמניא יומין ושראת עליה שבת, מלכות קדישא, החיא ערלה דגזרין ושראן לה לבר, כדון קיימא ההוא פ"א, וחמא דהאי איהו חולקיה מקרבנא דא, כדון אתכבר ולא יכיל לשלטאח ולקטרגא עלוי, ופליק ואתעביד סניגוריא על ישראל קמוי קב"ה, ע"כ. בעת שהאדם נימול לח' ימים, שכבר עבר עליו יום השבת שה"ס מלכות במוחין דאו"א הנקראת קודש, הנה ערלה ההיא שחותכין ומשליכין אותה לחוץ, רואה אותה הס"א שנותנין לה חלק מאותו הקרבן של ברית המילה, וע"י מתנה זו היא מתהפכת מקטיגור להיות סניגור על ישראל לפני הקב"ה.

וביאור הדברים. כי מטבע הרוחניים שנכללים זה בזה, וכיון שהערלה היתה פעם רבוקה ביסוד, נמצא שבעת שחותכין אותה מהיסוד נוטלת עמה חלק מהקדושה, וכיון שאנו משליכין את הערלה אל החיצונים, הרי הם יונקים ע"י איזו נהירו מהמוחין המתגלים ע"י מילה ופריעה, וע"כ אינם רוצים עוד לקטרג על ישראל ולהשבית את המוחין האלו.

גזירו (ז) דערלה, ופריעה לבתר. ואינון דכר ונוקבא. (ח) ואת כל נפש החיה הרומשת, דא רשימו (ט) דא"ת קיימא קדישא, דאיהי נפש חיה קדישא, כדקאמרן. אשר שרצו המים, מיין עלאין, (י) דאתמשכו לגבה (י) דאת רשימו דא. (כז) ובגין דא אתרשימו ישראל ברשימו קדישא ודכיו לתתא, כגוונא דאינון רשימין (ט) קדישין לאשתמודעא בין סטר קדישא (ט) לסטרא אחרא אוף כ ישראל רשימין, לאשתמודעא, בין (ז) קדושא, לעמין עכו"ם דאתיין (ח) מסטרא אחרא כמה דאתמר. וכמה דרשים לון, הכי רשים בעירי ועופי דלהון, לבעירי (י) ועופי דעמין עכו"ם. זכאה חולקהון (ט) דישראל.

מאמר פקודא תמינאה

רכח) פקודא תמינאה, למרחם גיורא (ט) דעאל למגזר גרמיה ולעאלא

חלפני גרסאות

מסורת הזהר

ז נ"א אתמשכו (ד' פ. ל.). ח נ"א את (ד' ל. ק.). ט נ"א קדישין ל"ג (ד' ל. ק.). י נ"א לסט"א דמסאבא (ד"ש ל. ק.). יא נ"א דמסאבו (ד' קו' מ.). יב נ"א לסט"א דחול (ד' ו.). יג נ"א ובישראל רשימין לאשתמודעא בין קדושא דלהון לשאר עמין (ד' ק. ל.). יד נ"א בין סטר קדישא (אה"ל). טו נ"א מסט"א דמסאבו (ד' קו' מ.). יז נ"א דמסאבא (ד' ש.). יח נ"א מסאבא (ד' מ.). יט נ"א מסט"א דחול (ד' ו.). כ נ"א ועופי דשאר עמין זכאה (ד"ם). כא נ"א דישראל ל"ג (ד' ל. מ.). כב נ"א אל דעאל (ד' מ. ואה"ל).

כ) ב"א שסא שסד לך שצג שמות בט בשלח תעד משפטים תקעב אמור סב של שלח קיה קב קעב פנחס תתנג ת"ז תמ"ז דף פג : תס"ט ד' קיט. תע"ו ד' קל : ג) ת"ז ת"ו דף כא : תכ"ד ד' סט : תל"ז דף עת. : תנ"ח דף צב : ח) לעיל אות ריה. (ז) (אות ברית) לעיל קלא ב"א שסד ב"ב תמב נח קנז לך שבו תז תנו תסט ויצא נז וישב רטו מקץ קע ויחי תרמד בשלח רצא של שס יתרו תלב משפטים תקמו ויקהל שפו תכו ויקרא רכ שלח קסו.

פקודי אורייתא פקודא שביעאה

הסולם

מאמר

לעמים עכו"ם הבאים מצד האחר. כמו שלמדנו. וכמו שרשם את ישראל, כך רשם את הבהמות והעופות שלהם, להבדיל ביניהם, לבין הבהמות והעופות של העמים עכו"ם. אשרי חלקם של ישראל.

פירוש. כן נרשמו בהמות ועופות שלהם, כי יחס האדם אל שאר הבריות שבעולם הוא כיוחס הכלל אל הפרטים שלו, כי האדם כולל בגופו כל בריות העולם בכללא חדא, וכל בריה ובריה היא פרט אחד העומד בפני עצמו שנתפרט מצורת האדם. ולפיכך כמו שנבדלו ישראל מאומות העולם מבחינת האדם שבהם, הנה אותו החילוק נוהג ג"כ בפרטים שלהם, שהם בעירי ועופי, ומה דנקט דוקא בעירי ועופי הוא משום שהכתוב מזכיר אותם, אבל הוא הדין בשאר בריות הנפרטים מישראל ומאומות העולם.

מאמר פקודא תמינאה

רכח) פקודא תמינאה וכו' : המצוה השמינית היא, לאהוב את הגר הבא להמול ולהכנס

ונחש עקלתון, זכר ונקבה, כי ערלה היא נחש בריח, זכר, שצריכין להעבירו ולהשליכו לעפר. ופריעה היא תיקון להעביר את רעת נחש העקלתון, שהיא הנקבה.

והנה הכתוב, ואת כל החיה הרומשת, רומז על הרשימו דאות ברית קודש, כי ע"י הפריעה שחוצים את עור הפריעה לכאן ולכאן על היסוד, מתגלה הרשימו ד' שהיא בחינת סיומא דעלמא עלאה הנקרא חיה, (כנ"ל אות י"ז) : ע"י לעיל אות רכ"ד). וע"כ נקרא רשימו דנפש חיה קדישא, שעליו אומר הכתוב ואת כל נפש החיה הרומשת. וי"ש, מיין עלאין דאתמשכו לגבה דאת רשימו דא, היינו המיין דוכרין דעלמא עלאה, או"א עלאין הנקראים חיה, שהם נמשכים רק על רשימו ד' (כנ"ל באות י"ז) נפקת ה' ואעלת י' ע"ש.

רכז) ובגין דא אתרשימו וכו' : ומשום זה נרשמו ישראל ברושם קדוש וטהור למטה. כמו שהרשימות הקדושות שלמעלה, הם כדי להכיר בין צד קדוש לצד האחר, כך ישראל רשומים, כדי להכיר בין קדושת ישראל,

תחות גדפוי דשכינתא. ואיהי 9 אעילא לון תחות גִדְפֵהָא לאינון 3 דמתפרשן
מסטרא אחרא מסאבא, ומתקרבין לגבה. דכתיב 10 תוצא הארץ נפש חיה למינה.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ט (בראשית א) להלן רלב ב"ב קט קעא לך רנה בהשמטות ח"א דף רנז. ד"י, שמות ר בשלח רלו תרומה ל ספרא דצניעותא נ בהשמטות ח"ב דף רעו : ד"י, ויקרא קטו שיו תכד שמיני עז תוריע כב סא ח"ג דף שא. ד"י, ת"ז ת"ו ד' כג : ת"י ד' ל. תמ"ה ד' סג תס"ז ד' צח. ז"ח בראשית קמא תו תט תקנט תרסט תשלו יתרו סא קסה תק"ח ד' קיב ס"ג. אחרי מות רנה נשא מב שלח שיט פנחס כקב בהשמטות 9 ג"א אעילת (ד' ש. קו. מ.) ונ"א עאלת (ד' ל. ק.) 3 ג"א דמתפרשאן (ד' ק.ל.).

מאמר

הסולם

סקודי אורייתא פקודא תמינאה

ולהכנס תחת כנפי השכינה. והיא המלכות, מכנסת תחת כנפיה אותם המפירדים עצמם מצד האחר הטמא, ומתקרבים אליה, שכתוב, תוצא הארץ נפש חיה למינה.

ענין כנפי השכינה הוא ענין ארוך ועמוק מאד, אבל אבארו לפי הצורך להבין המאמר שלפנינו. כי המלכות שהיא הנוקבא דז"א נקראת שכינה מבחינת הגילוי שאינה מסתלקת מאתנו, אפילו בזמן שאנחנו רחוקים ממנה ביותר בסוד בכל מקום שגלו שכינה עמהם ובסוד השוכן אתם בתוך טומאותם. ומבחינה זו נקרא הז"א שוכן הנוקבא שכינה. ואין גילוי זה רק בזמן היות הזו"ן פב"פ בקומה שוה, כי אז הארת הזווג גדולה מאד עד שמתגלה היחוד גם על המקומות הרחוקים ביותר והמצומצמים ביותר.

ואמר ואיהי אעילא לון תחות גִדְפֵהָא וכו'. ואין לשאול כי מקודם לכן אומר, ולעאלא תחות גִדְפֵהָא דשכינתא, משמע שאנו צריכים להעלות הגר תחת כנפי השכינה וכאן אומר, ואיהי אעילא לון תחות גִדְפֵהָא, משמע שהשכינה עצמה מעלה אותם אליה. והענין הוא, כי אי אפשר לקרב את נפש הגר, רק בעת זווג דגדלות, כי רק אז כנפי השכינה סוככים על הארת הזווג כנ"ל, וע"כ אנו צריכים מקודם להעלות מ"ן לעורך הזווג דגדלות הוה, ולהמשיך הארת הזווג לנשמתנו, אשר אז השכינה פורשת כנפיה וסוככת על אור הזווג, ומכניסה אליה תחת כנפיה, את נפש הגר. ונמצא שמתחילה אנו מעלים את נפש הגר ע"י המ"ן שלנו, ואחר שעלה, השכינה מקבלתו תחת כנפיה.

ונודע, שבנין הגדלות של זו"ן אינו בא בבת אחת, אלא תחילה נבנה הקטנות דזו"ן במוחין דז"ק, ואח"ז ממשיכין הגדלות, וזה נוהג בכל המדרגות של הזו"ן. ולא עוד, אלא אפילו בעת שיש לו לזו"ן מוחין דגדלות, אין המוחין דקטנות בטלים ח"ו, כי גם הם צריכים לסייע אל הזווג של מוחין דגדלות, והם נקראים אז בשם כנפי השכינה. והסוה"כ והיון הכרוכים פורשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפרת, (שמחות כ"ה) ועיקר תשמישם הוא לפרוש כנפיהם ולכסות על הארת הזווג דגדלות באופן שגם הרחוקים ביותר יוכלו לקבל מאור הזווג ולא יגיע עי"ז משהו אל הקליפות, כי אותם שאינם בטהרה הגמורה נדחים תמיד מאור הקדושה מפחד שלא יעבירו השפע אל הקליפות, אמנם עתה ע"י הכיסוי של הכנפים יש שמירה גדולה אל השפע, עד שאפילו הקרובים ביותר

רכט) ואי תימא, ק דהאי נפש חיה דכלילא (ט) בישראל, לכלא היא אודמנת, הדר ואמר למינה. כמה ר אכסדרין ואדרין, דא לגו מן דא, אית לה להאי ארץ, דאיהי חיה, תחות גדפהא.

רל) גדפא ימינא אית לה תרין אכסדרין, ומהאי ש גדפא, ת אתפרשן לתרין א אומין אחרנין דאינון קריבין ב ביחודא לישראל, לעאלא לון לגו

חלופי גרסאות

ק גי'א דהא (ד' ק. ל.). ר גי'א אכסדראין (אה"ל).
 ש גי'א גדפא ליג (ד' ק. ל.). ת גי'א אתפרשין (ד'
 ס. ש.) וגי'א אתפרשא (ד' ל. ק.) וגי'א מתפרשין
 (אה"ל). א גי'א יומין (ד' ק. ל.). ב גי'א ביחוסא (אה"ל).

קטו האוינו ט ת"ז תיז ד' כה. תייב דף כז.

מסורת הזהר

(ע) (מעלת ישראל) ב"א רמו נה מא טח לך קלא קמד וירא רטט וישלח רמד רנא וישב עד קא ויחי קצו, שמות רטח רצו שא בשלח לה משטטים רטו תפט תרומה תרצג תרצו כי תשא טו פקודי צד, ויקרא צט קיד קסא רלה שעה אחרי רצט אמור קמא בהר עז נשא קסז קעח טנחס טה קטו קמו קנב שצד ואתחנן

פקודי אורייתא סקודא תמינאה

למעברא ביה, וכן להעלות אורח, כנודע. וע"כ נקראים הנה"י בשם אכסדרין לבד. ואומר כמה אכסדרין ואדרין וכו' תחות גדפהא כי צריכה להכניס תחות גדפהא שלה גרים מע' אומות, וע"כ מוכנים להם כמה אדרין בחגית דגדפיין, וכמה אכסדרין בנה"י דגדפיין. שבחינת נפשין מקבלים מאכסדרין, ובחינת רוחין מאדרין.

רל) גדפא ימינא אית וכו': הכנף הימנית, של המלכות, יש לה שני מסדרונות, שהם מתחלקים מכנף זו לשתי אומות אחרות, הקרובות לישראל ביחוד, להכניסם לתוך אלו המסדרונות. ותחת הכנף השמאלית יש שני מסדרונות אחרים, שמתחלקים לשתי אומות אחרות, שהם עמון ומואב. וכולם נקראים נפש חיה.

פירוש. הנה מקודם לכן אומר, שיש כמה אכסדרין, וכאן אומר רק ב' בימינא וב' בשמאלא, הענין הוא כי כאן מדבר דק על הכוללים לבד, שיש תרין אכסדרין בימין כוללים לבחינת האומות השייכות לימין, וכן יש ב' אכסדרין כוללים בשמאל לאומות השייכות לשמאל. ואומר שיש ב' אומות מסטרא דימינא כוללות לכל האומות שמסטרא דימין, שהן מתיחסות לב' אכסדרין הכוללים שבגדפא ימינא, ולא פירש הזוהר מי הם. וכן יש ב' אומות מסטרא דשמאלא כוללות לכל האומות שמסטרא דשמאלא, שהן עמון ומואב, והן מתיחסות לב' אכסדרין הכוללים שבגדפא שמאלא.

הסולם

מאמר

רכט) ואי תימא דהאי וכו': ואם תאמר, שנפש חיה זו הכלולה בישראל, היא נועדת לכל. חוץ ואמר, למינה. דהיינו לישראל ולא לגרים. כמה מסדרונות וחדרים זה לפנים מזה, יש לה לארץ הזו, שהיא נקראת חיה, תחת כנפיה.

פירוש, נתבאר שאי אפשר להעלות את נפש הגר אלא בעת שאנו מעלים מ"ן לזווג דגדלות ואנו ממשיכים לעצמנו הארת נשמה מהזווג הזה, אשר אז נוהגת פרישת כנפי השכינה ששם מתעלה נפש הגר, ומקבל גם היא מאור הזווג כנ"ל. ולזה אומר, ואי תימא דהאי נפש חיה דכלילא בישראל לכלא חיא אודמנת שמא תאמר שגם הגר מקבל מאותו אור הזווג דנפש חיה שישראל המשיכו להארת נשמתם הדר ואמר למינה שהגרים מקבלים מהארת הזווג השייך למין שלהם, דהיינו רק מבחינת החיצוניות של הזווג, ולא מפנימיות השייך רק לישראל.

והנה כבר ידעת שהגדפיין הם בחינת הוי"ק מעת קטנות, המשמשים גם בעת הזווג דגדלות לכסות על אור הזווג. ובו"ק יש חגית נה"י, והחגית נקראים אדרין, שפירושו חדרים לשבת בהם. והנה"י נקראים אכסדרין, שהם רק בית שער וכניסה אל החדרים, ובהם עצמם אין ענין לשבת שם, כי אינם משמשים אלא כניסה ויציאה בלבד. והטעם הוא כי עיקר החגית הוא ת"ת קו אמצעי שלהם, שהוא כלי גמור ובית קבול לאור חסדים. ועיקר נה"י הוא יסוד קו אמצעי, שאין בו בית קבול לעצמו ולא כלום, ואינו משמש אלא אורחא

אכסדרין אלין. ותחות ג גדפא שמאלא, אית תרין אכסדרין אחרנין, ד ומתפרשן לתרין ה אומין אחרנין, דאינון עמון ומואב, וכלהון אקרון נפש חיה. רלא) וכמה אדרין סתימין אחרנין, והיכלין אחרנין, בכל גדפא וגדפא. ומנייהו נפקו רוחין, ד לאפרשא לכל אינון גיורין, ד דמתגיירין. ואקרון נפש חיה, אבל למינה. וכלהו עאלין תחות גדפוי דשכינתא, ולא יתיר. רלב) אבל נשמתא דישראל, נפקא מגו ה גופא ט דההוא אילנא, ומתמן פרחין נשמתין לגו האי ארץ, גו מעהא לגו לגו, ורזא ט) כי תהיו אתם ארץ חפץ. ועל דא, ישראל, בן יקיר דהמו מעהא כ עליה, ז ואקרון ט) העמוסים מני בטן.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ג) (מלאכי ג.) ז) (ישעיה מו.)
 ג נ"א גדפא (ד' ק. ל.) ד נ"א ומתפרשין (ד' ש. פ.)
 ונ"א ומתפרשאן (ד' ק. ל.) ה נ"א יומין (ד' ק. ל.)
 ו נ"א לפרשא (ד' ק. ל.) ז נ"א דמתגיירים (ד' ל.)
 לההוא (ד' ק. ל.) י נ"א ועל כן (ד' ל. ק.) כ נ"א עליהו (ד' ל. ק.) ל נ"א ואקרו (ד' ק.) ונ"א ואקרי (ד' ל.)

סקודי אורייתא סקודא תמינאה

הסולם

מאמר

(מלאכי ג') ועל כן ישראל, הוא, בן יקיר שמעיה המו עליו, ונקראים העמוסים מני בטן ולא מן הכנפים, שהן לחוץ מגוף. ועוד, הגדים אין להם חלק באילן העליון, שהוא ז"א, וכל שכן בגוף שלו, אבל חלקם הוא בכנפים של המלכות, ולא יותר. והגר הוא תחת כנפי השכינה, ולא יותר. גרי הצדק הם אותם השורים ומתאחזים שם, ולא בפנים, כאמור. ומשום זה, כתוב, תוצא הארץ נפש חיה למינה. ולמי. בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה. הכל שואבים נפש מאותה החיה, אבל כל אחד למינו כראוי לו.

ו"ש, וכלהון אקרון נפש חיה, כל נפשות הגרים הבאות מכל האומות נקראות בשם נפש חיה. וזה משום שאינם יכולים לקבל רק מזווג גדלות רו"ן, שאז הו"ן הם במקום או"א עלאין, ואז נקראת המלכות נפש חיה, מטעם היות בה מאור או"א שהוא אור חיה. וכיון שנפשות הגרים מקבלות מהגדפין דנפש חיה, נקראות גם הן נפש חיה.

פירוש, הו"א נקרא אילנא דהיינו עץ החיים, והנוקבא נקראת ארץ החיים, דהיינו בעת הגדלות, בזמן שהם מלבישין לאו"א עלאין, שהם מוחין דחיה. ואומר נשמתא דישראל נפקא מגו גופא דההוא אילנא היינו מבחינת פנימיות ז"א, ומתמן פרחין נשמתין לגו האי ארץ גו מעהא לגו לגו, שע"י זווג דההוא אילנא שהוא ז"א בארץ החיים שהיא הנוקבא, הו"א משפיע נשמות ישראל לנוקבא אל פנימיות פנימיותה, וממנה מקבלים ישראל הנשמה שלהם, ולא כגרים שאינם מקבלים רק מהנוקבא לבדה, ורק מהחיצוניות של הנוקבא מהגדפין שלה, ולא מן לגו לגו, שפירושו פנימי פנימיות. והענין הוא, כי הנוקבא יש לה ג' פרצופין מלובשין זה בתוך זה, הנקראים עיבור, יניקה, מוחין, שפרצוף המוחין מלובש תוך פרצוף היניקה, ופרצוף היניקה מלובש תוך פרצוף העיבור, ודייק

רלא) וכמה אדרין סתימין וכו': וכמה חדרים סתומים אחרים, והיכלות אחרים, בכל כנף וכנף, ומהם יוצאים רוחות, להתחלק לכל אלו הגרים המתגיירים, ונקראים נפש חיה, אבל למינה, וכולם נכנסים תחת כנפי השכינה, ולא יותר.

פירוש, כי כל גרפא כלול מו"ק שהם חג"ת נה"י, הנקראים אדרין ואכסדרין, אשר לכל אומה ואומה חדר מיוחד בחג"ת, ואכסדרא מיוחדת בנה"י, שמאכסדרין מקבלת כל אחת בחינת נפש, ומאדרין מקבלת כל אחת בחינת רוח, ומה שאומר אדרין סתימין, הוא משום שהחג"ת דו"ק הם בחינת חסדים מכוסים, שהם סתימין מהארת חכמה, כנודע, וע"כ מכנה אותם בשם סתימין.

רלב) אבל נשמתא דישראל וכו': אבל הנשמה של ישראל יוצאת מתוך גופו של אותו האילן, שהוא ז"א, ומשם נשמות עפות לתוך ארץ הזו, שהיא המלכות, לתוך מעיה לפני ולפנים, והסוד הוא, כי תהיו אתם ארץ חפץ.

ולא מגדפין ^מ לבר. ותו, ^א גיורין לית לון חולקא באילנא עלאה, כ"ש ^נ בגופא דיליה. אבל חולקא ^ה דלהון בגדפין איהו ולא יתיר, וגיורא תחות גדפי שכנינתא ולא יתיר, גירי הצדק אינון דתמן שראן ^ו ואתאחדן, ולא לגו, כמה דאתמר. ובגין כך ^ז תוצא הארץ נפש חיה למינה. ולמאן בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה, כלהו שאבין נפש מההיא חיה, אבל כל חד למינה ^ח כדקא חזי לה.

מאמר פקודא תשיעאה

רלג) פקודא תשיעאה, ^ה למיחן למסכני, ולמיהב לון טרפא. דכתיב, ^ו נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. נעשה אד"ם ^ז בשותפא, כלל דכר ונוקבא. בצלמנו עתירי, כדמותנו מסכני.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ק) (בראשית א) לעיל אות רכט. ו) לעיל אות קעה. מ ג"א לבר, ותו ל"ג (ד' ק. ל.). נ ג"א בנופא (ד' ש) (בראשית א לעיל ד ב"א קנט קסז קעז רכו תיג ב"ב קעב בהשמטות ח"א ד' רנב : רנז : ד"י, בשלח רלח תרומה תתעה סטרא דצניעותא מד ויקרא קסח שמיני ב פנחס קכא תצו ת"ז תמ"ז דף סג : תנ"ו ד' צ : תס"א ד' צד. תס"ט ד' קט : ת"ע ד' קכ. ז"ח בראשית נ תרעג תרפג יתרו שמט שה"ש תקצו תרל תק"ח ד' קיב ט"ג קיד ט"ד קטו ט"ב קכ ט"ב ט"ג ט"ד.

דרך אמת ^ה אע"ג דמארי מקרא ומארי משנה אינון בגדפין כדאיחא בתקונים תקון ו' אפשר דהני מלבר וחיינו דקאמר הכא מגדפין ולבר וקאמר התם מגדפין וע"י בויקרא כ"ב א' אחידן בגדפהא וכו'.

הסולם

פקודי אורייתא פקודא תמינאה

מאמר

ו"ש, ותו גיורין לית וכו', ועוד, כי הגרים אין להם חלק באילן העליון, ומכ"ש בגוף שלו. אלא חלקם הוא רק בכנפים ולא יותר, והיינו רק מתחת כנפי השכינה ולא יותר, ולכן נקראים גירי צדק כי השכינה נקראת צדק, ותחת כנפיה הם שוכנים, ובה הם מתייחדים, ואין להם חלק מלמעלה, מהשכינה.

ו"ש, ולמאן בהמה ורמש וחיתו ארץ וכו' : כל מי שיש לו נפש מבחינת בהמה ורמש וחיתו ארץ, מקבל אותה רק מנפש דההיא חיה, שהיא המלכות בזווג דגדלות פב"פ עם הו"א, ועם כל זה כל חד למינה כדקא חזי לה דהיינו רק מבחינת הגדפין, ולא מפנימיות של הארת הזווג הגדול הזה.

מאמר פקודא תשיעאה

רלג) פקודא תשיעאה וכו' : המצוה התשיעית היא לחון את העניים, ולתת להם טרף. שכתוב, נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. נעשה

ודייק שישראל מקבלים מפנימי דפנימי של הנוקבא, דהיינו מפרצוף המוחין.

ו"ש, בן יקיר וכו', וע"כ נקראים ישראל בן יקיר, שהמו מעיה לו, ונקראים העמוסים מני בטן, ולא מהכנפים שהן חיצוניות שלה, פירושו, הנה"י דנוקבא מכונים בשם בטן, מפאת ששם מקום העיבור והגידול של נשמות ישראל, אמנם אין המדובר בבחינת נה"י של פ' הפרצופין החיצונים הנקראים עיבור ויניקה, שהם בחינת גדפין, אלא המדובר הוא בנה"י של פרצוף המוחין, שהם בחינת בני מעים, וז"ס הכתוב הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד על כן המו מעי לו וגו' (ירמיה ל"א). שמתוך שנשמות ישראל הן מפנימיות המלכות הנקראת בני מעים, ע"כ אומר המו מעי לו, וע"כ קורא אותן הכתוב העמוסים מני בטן. שכל אלו הן בחינת נה"י דפרצוף המוחין, ולא מגדפין דלבר, ולא מנה"י דב' פרצופין החיצונים שהן בחינת גדפין.

רלד) דהא מסטרא דדכורא עתירי ומסטרא דנוקבא מסכני, כמה דאינון בשותפא חדא וחס דא על דא, ק ויהיב דא לדא, וגמיל ליה טיבו, הכי אצטריך ב"נ לתתא, למהוי עתירא ומסכנא בחבורא חדא, ולמיהב דא לדא ולגמלאה טובא דא לדא.

רלה) ה וירדו בדגת הים ר וגוי רזא ש דנא חמינן בספרא דשלמה מלכא, דכל מאן דחס על מסכני ברעותא דלבא, לא משתני דיוקניה לעלם א מדיוקנא דאדם ב הראשון. וכיון דדיוקנא דאדם אתרשים ביה, שליט על כל בריין דעלמא ג בההוא דיוקנא. הה"ד א ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ וגוי כלהו ב זעין ודחלין מההוא דיוקנא דאתרשים ביה, ד בגין דדא הוא פקודא מעליא לאסתלקא ב"נ בדיוקניה ה דאדם, על כל שאר פקודין. רלו) מנלן ו מנבוכדנצר. אע"ג דחלם ההוא חלמא, כל זמנא דהוה מיחן

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

צ ג"א בשתופא. ק ג"א יתיב (ד' ק). ר ג"א וגוי' ל"ג (ד' ק). ש ג"א דנן (ד' ס). ו ג"א רזא ומסכנו. ח ג"א חמינן (אה"ל). א ג"א מדיוקנא ומאריה (אה"ל). ב ג"א הראשון ל"ג (ד' ק' אה"ל). ג ג"א ל"ג בההוא דיוקנא (ד' ק). ד ג"א כיון (אה"ל). ה ג"א ומאריה (ד' ק). ו ג"א מנבוכדנצר חייבא (אה"ל).

ח) (בראשית א) נח דנה בהשטות ח"א ד' רנב : רנו : ד"ל. בא קצח משפטים יג תפו שמיני קיח כי תצא נח ת"ז תס"ט ד' קא : ת"ע דף קל : קלו : א) (בראשית ט) נח רנב וישב רמב בא קצח בשלח רל משפטים תפו צו קמו נשא נו ז"ח בראשית דפח. ב) נח רנו וישב רמב בשלח רל נשא נה.

פקודי אורייתא פקודא תשיעאה

הסולם

מאמר

כל זמן שהיה חונן עניים לא נתקיים בו החלום. כיון שהטיל עין דעה שלא לחון את העניים, מה כתוב, עוד מלתא בפום מלכא וגוי'. מיד נשתנתה צורתו, ונדרחק מן בני אדם, ומשום זה כתוב, נעשה אדם. כתוב כאן עשיה, וכתוב שם שם האיש אשר עשיתי עמו היום בועז, שעשיתי פירושו צדקה, אף כאן נעשה, פירושו צדקה.

נעשה אדם הוא בשיתוף, מפני שהוא כולל זכר ונקבה. בצלמנו, היינו עשירים. כדמותנו, היינו העניים.

רלד) דהא מסטרא דדכורא וכו' : כי מצד הזכר הם העשירים, ומצד הנקבה הם העניים. וכמו שהם בחיבור אחד, וחסים זה על זה, ונותנים זה לזה, וגומלים לו חסד. כך האדם למטה צריך להיות, העשיר והעני בחבור אחד, שיתנו זה לזה ויגמלו חסד זה עם זה.

ביאור המאמר, יש להבין הדברים, אם אמנם מבואר בכתוב בדיאת דכר ונוקבא דהיינו עתירי ומסכני, אבל אין כאן דמו כלל שהעתירי צריכים לרחם על מסכני ולפרנסם, כי אומר שהמקרא הזה הוא פקודא למיחן למסכני וכו'. אכן יש כאן עמקות גדולה מאד. בי משונה מאמר זה מכל המאמרים הקודמים, כי בכלום תמצא מאמר לחוד ועשיה לחוד, כמו ויאמר אלהים יהי אור, ויהי אור. ויאמר אלהים יהי רקיע וגוי' ויעש אלהים את הרקיע. וכן ויאמר אלהים יקוו המים וגוי' ויהי כן. וכן בכלום לא תמצא שהעשיה תהיה מעורבת במאמר, והטעם (כמ"ש הזהר להלן), שהבריאה יצאה בסוד או"א, שאבא אמר ואמא עושה. שאבא השפיע השפע לאמא ואחר שהשפע נתרשם בנבולים שבאמא יצא השפע לפועל, ודומה כמו כח ופועל

רלה) וירדו בדגת הים וגוי' : סוד זה דאינו בספרו של שלמה המלך. שכל מי שמרחם על העני בחפץ לב, אין צורתו משתנה מצורת אדם הראשון, לעולם. וכיון שנרשמה בו צורת אדם, היא שולט על כל בריות העולם על ידי צורה ההיא. ז"ש, ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ וגוי'. כולם זעים ומפחדים מאותה הצורה שנרשמה בו. כיון שנצווה זו, לחון את העניים, היא מצוה משובחת על כל שאר המצות, להתעלות בן אדם, בצורתו של אדם הראשון.

רלו) מנלן מנבוכדנצר וכו' : מאין לנו זה. מנבוכדנצר, אע"פ שחלם אותו החלום, (דש"י דף י"ג ע"ב)

כ) כי שם י"י נקרא עליך ויראו ממך, אליו תפילין דרישא, דאינון שמא קדישא בסדורא דאתווי.
(לח) פרשתא קדמאה י קדש לי כל בכור. דא י, דאיהי קדש, בוכרא דכל קודשין עלאין. פטר כל רחם בההוא י שביל דקיק דנחת מן י"ד. דאיהו אפתח רחמא למעבד פירין ואבין כדקא יאות, ואיהו קדש עלאה.

מסורת הזהר

(ט) (דברים כח) ב"א קפה בא רמו ויקרא קה בח"ג צ"ד צו נו נשא נה אדרא דבא רעא פנחס רצא ואתחנן לח נה קעה ת"ז בהקדמה דף ג. תכ"ב דף סה. תק"ח דף קח ט"ד. י (שמות יג) בא קצו משפטים העא פנחס תשנד תתעה ואתחנן לט קעג ת"ז ת"ד דף ל. תכ"א דף נה: י ב"א שג שכת בלק שמד.

מאמר

הסולם

פקודי אורייתא פקודא עשיראה

הפרשה הראשונה שבתפילין, היא קדש לי כל בכור. היא י' דהוי"ה, שהיא קדש, דהיינו חכמה, שהיא הבכור של כל קדשים העליונים. היא, פטר כל רחם, על ידי אותו שביל הדק היורד מן הי', שהוא הפותח את הרחם לעשות פירות ואבים כראוי. והוא קדש העליון.

ואנו ממשיכים אותם מקודם אל הווי"ן, ומשם משפיעים אלו המוחין גם עלינו. וסדר אותיות הצ"ל"ם מתבאר בדי הפרשיות של התפילין כמ"ש לפנינו.

וז"ש, תפילין דרישא שמא דמלכא עלאה קדישא יהו"ה באתוון רשימין: תפילין של ראש הוא שמו של המלך העליון הקדוש. הוי"ה באותיות רשומות. התפילין מכונים כרמל, כי כרמל פירושו כר מלא מכל טוב. וז"ס הכתוב ראשך עליך ככרמל דהיינו שראש עלאה דו"א וכן דנוקבא בעת שמלובשים בתפילין דרישא, שהם המוחין עלאין דצל"ם, הם דומים ככרמל, ככר מלא מכל טוב. ומוחין אלו נקראים שמא דמלכא עלאה קדישא, דהיינו ד' אותיות הוי"ה כסדר האותיות שלהן י' ה' ו' ה'. ומה שמדגיש הוי"ה באתוון רשימין, היינו שכל אות ואת רשומה בפרצוף בפני עצמה, והוא משום שבכל פרצוף יש ד' אותיות הוי"ה שהן ע"ס. ע"ב אומר שהכוונה היא על אתוון רשימין דהיינו שכל אחת היא פרצוף שלם בפ"ע.

פירוש. היינו או"א עילאין, הרמוזין באות יוד דשם הוי"ה, שהי' רומזת לאבא. והמלוי דיווד שהוא ו"ד רומז לאמא. ופרצוף דאו"א נקרא קדש, ונקרא בכור משום שאין שום פרצוף מישסו"ת וווי"ן דאצילות נקראים קדש, אלא א"כ הם מקבלים הקדושה מאו"א עלאין. וז"ש בוכרא דכל קודשין עלאין שהוא הבכור לכל פרצופין קדישין דאצילות, כי הקדושה שבפרצופי אצילות מאו"א נמשכת. והטעם הוא כי אור החכמה נקראת קדש, וכבר נתבאר שאו"א הם פ' דצל"ם, והם חכמה דאצילות משום שחכמה סתימאה מתלבשת ומתעלמת בהם. ועכ"ז הם עצמם נבחנו רק לבחינת אוירא דכ"א, דהיינו אור חסדים. משום שחכמה זו נסתמה ברישא דא"א. ואין הפרצופין יכולים לקבל תכמה, רק מבינה החוזרת להיות חכמה בעת שעולה לרישא דא"א. ומתיחדת שם עם החכמה סתימאה ע"י או"א, ואז נקראת הבינה ג"כ בשם חכמה. וחכמה זו נקראת בשם חכמה דל"ב נתיבות. הרי שאפילו הבינה החוזרת להיות חכמה הנקראת קדש אין זה אלא מחמת שמקבלת מחכמה סתימאה שבאו"א ע"י עלייתה לא"א. ומכ"ש שאר פרצופי אצילות המקבלים רק מבינה זו שחזרה להיות חכמה. ויתבאר עוד לפנינו.

וז"ש, כל את ואת פרשתא חדא וכו' גליפא בסדורא דאתוון כדקא יאות: כל את ואת של השם הוי"ה היא פרשה אחת מארבע הפרשיות שבתפילין. השם הקדוש חקוק בהן כסדרן של האותיות כראוי. פרשה, פירושה פרצוף שלם בפני עצמו, ואומר, שכל את ואת דשם הוי"ה נעשה בסוד המוחין לפרצוף שלם בפ"ע ומסודרות בבתים בסדורא דאתוון כדקא יאות, דהיינו בסדר י' ה' ו' ה'. וה"ס תפילין דרש"י, כי התפילין דר"ת מסודרות בבתים בסדר הר"ת היוצא יהפסוק. כי אם בזאת יתהלל המתהלל השנל וידוע אותי דהיינו י' ה' ו' ה' כנדוע.

וז"ש, שביל דקיק דנחת מן י' דאיהו אפתח רחמא למעבד פירין ואבין: פותח כל

(לח) פרשתא קדמאה קדש וכו':

רלט) פרשתא תניינא, ז) והיה כי יביאך. דא ה' היכלא ז דאתפתח
רחמא דילה מגו יר'ד, בחמשין פתחין אכסדראין ואדרין סתימין ח דביה, דההוא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ז) (שמות יג) משפטים תעא פנהס תשנד תתעה ז ג"א ואפתח (ד' ק.) וגי"א יוד דאתפתח רחמא (אה"ל).
ואתחנן מא קעג.
ח גי"א דכינה (אה"ל יד' ק.).

מאמר

הסולם

פקודי אורייתא סקודא עשיראה

פירוש, כי ה' דשם הוי"ה רומזת על
פרצוף ישסו"ת. שה"ס ל' דצל"ם, הנקרא
מגדל הפורח באויר והוא היכלא דאתפתח
וכו' בחמשין פתחין, כי או"א נבחנים לאויר
סתום דלא אתפתח, שהם בסוד ב' דצל"ם,
הרומזת לעזקא המקפת מוחין שלהם. והי'
לא נפיק מאויר שלהם באופן שישיפעו אוד
החכמה, אשר ע"כ אינם משפיעים אלא אוירא
דכיא לכו, שהוא אוד חסדים כנ"ל. אבל
הישסו"ת שה"ס ל' דצל"ם, ובחינת בינה הם
נבחנים להיכלא דאתפתח וכו' בחמשין
פתחין ומשפיעים חכמה לזו"ן ע"י עליתם
לדאש א"א ששם הבינה מתהפכת להיות חכמה
כנ"ל. ובינה זו נקראת חמשין שערי בינה,
כי בה ה' ספירות בח"ב זו"ן שבכל אחת מהן
עשר ספירות, והן חמשים. וכל ספירה וספירה
מהחמשים מתחלקת לאדרין ואכסדראין,
שבחינת חג"ת שבספירה נקראת אדרין,
שפירושו חדרים, ובחינת גה"י שבהן נקראת
אכסדרין, שמורה, שאין בה בחינת כלי קבלה
לעצמם הם, אלא רק לבחינת הוצאה והכנסה
אל החדרים. (כנ"ל אות רכ"ט).

וזה אמדו והיה כי יביאך דא ה'
היכלא דאתפתח רחמא דילה כי פרשה ב'
דתפילין שהיא והיה כי יביאך רומזת על
ה' דשם הוי"ה, שהוא פרצוף ישסו"ת
דאצילות, אשר רחמא דילה אתפתח להשפיע
חכמה לזו"ן כנ"ל. ומ"ש מגו י' יתבאר לפנינו.

וז"ש. למשמע בה קלא וכו': הפתיחה
ההיא עשה הי' בהיכל ההיא, כדי לשמוע בה
הקול היוצא מתוך שופר הזה, משום ששופר
הזה סתים מכל הצדדים. פירוש, כי כבר
נתבאר לעיל, שבעת שהישסו"ת שהיא בינה
נשתתפה בהמלכות, ירדו ג' ספירות אל"ה,
שהם בינה וזו"ן דגופא דישסו"ת, אל מקום
הזו"ן דאצילות, ולא נשאר בהישסו"ת, אלא
ב' אתון מ"י. ואח"כ ע"י העלאת מ"ן חוזרת
להוריד ה"ת מנקבי עינים שלה למקום הפה,
כמו שהיתה מטום השיתוף, ואז חדרים ועולים
אליה ג' אתון אל"ה ואשתל"ם שוב שמא
דאלקים

כל רחם, עם אותו שביל הרק היורד מהו'
שהוא פותח הרחם לעשות פירות ואבים.
פירוש כי נבחן בהי' ג' בחינות: רישא,
גזעא, ושבילא הקוץ העליון שבה נקרא
רישא, הרומז לבחינת א"א הנעלם ומלוכש
באו"א. (כנ"ל בדיבור הסמוך). וגופה של י'
נקראת גזעא הרומז לפרצוף או"א עצמם.
והקוץ התחתון של הי' נקרא שבילא, הרומז
על יסודות דאו"א שהם בסיום פרצוף שלהם,
והיא נקראת שביל דקיק. אמנם עיקר השם
שביל הוא רק על יסוד דאבא, כי יסוד דאמא
נק' נתיב, בסוד האי שביל בהאי נתיב יתיב,
והסו"ה ושבילך במים רבים, כי החסדים בעת
שהם בשפע גדול נקראים מים רבים, שע"י
זווג זה דשביל ונתיב שהוא זווג דלא פסיק
לעלמין, משפיעים מים רבים בלי הפסק
לעולמות. ומטרם שנתקנו פרצוף או"א בחבורא
דשביל ונתיב לא היה מושפע שום שפע אל
העולמות.

וז"ש, פטר כל רחם, כההוא שביל
דקיק דנחת מן י' הנתיב דאמא נקרא רחם
שכל הדרחמים משם מושפעים. שמטרם שנתקנו
או"א בחבור דשביל ונתיב היתה סתומה,
ולא נפתחה רק ע"י השביל דקיק דאבא.
וע"כ נקרא השביל דקיק, פטר כל רחם.
דאיהו אפתח רחמא, למעבד פירין ואבין
כדקא יאות כי פטר פירושו פותח, ומעת
שנתחבר בה שביל דקיק דאבא משפעת אמא
קירין ואבין בשפע גדול כדקא יאות, בסו"ה
ושבילך במים רבים.

רלט) פרשתא תניינא והיה וכו':
הפרשה השניה, היא והיה כי יביאך, היא ה'
דחווה, שהיא בינה, שהיא ההיכל, שנפתח דחמה
על ידי הי', בחמשים פתחים ומסדרונות וחדרים
סתומים שבו. אותה הפתיחה שעשתה הי' בהיכל
הזה, היא כדי לשמוע בו את הקול היוצא מתוך
השופר הזה, שהיא בינה. משים ששופר זה,
הוא סתום מכל הצדדים, ובאה הי' ופתחה אותו,
להוציא ממנו קול, וכיון שפתחה אותו, תקעה
בו, והוציאה ממנו קול, להוציא עבדים לחרות.

(דפו"י דף י"ג ע"ב)

פטר דעביד יו"ד, בהאי היכלא, למשמע נ בה (מ) קלא די נפקא מגו שופר דא, בגין דשופר דא הוא סתים בכל סטרין, ואתא יו"ד ופתח ליה, לאפקא מניה קלא וכיון דאפתח ליה, תקע ליה, ואפיק מניה קלא, לאפקא עבדין לחירו. (מ) ובתקיעו דשופרא דא, נפקו ישראל ממצרים. וכך זמין זימנא אחרא לסוף יומיא. וכל פורקנא מהאי שופר אתיא. ובג"כ אית בה יציאת מצרים

מסורת הזהר

(ח) סקודי רטו שמיני נט.

חלופי גרסאות

נ ג"א ביה קלא דנפקא (אה"ל).

הסולם

מאמר

להעלותם ולחברם בכינה ששיגו בחינת הג"ר שלהם, שהוא אור החכמה. (ב) להשפיע בהם אור חסדים שיהיה לבוש להחכמה.

ו"ש, ואתא יוד ופתח ליה לאפקא מניה קלא היינו תיקון הא', שהיוד ממשיך הארה עליונה אל ה' שהיא היכלא דישסו"ת. המורידה ה"ת למקומה, ומעלה ג' אתון אל"ה עם הזו"ן שבתוכם ומחברם אל הבינה, ומשיגים על ידי זה הארת החכמה, שהוא גם מוחין אל הז"א שעלה עם האתון אל"ה. אמנם הארת החכמה עודנה סתומה ואינה מאירה, מטעם חסרון חסדים כנ"ל. וע"כ נבחן שעוד לא יצא הקול, דהיינו שעוד לא נולד הז"א. וז"ש לאפקא מניה קלא להוציא ממנו אח"כ. ע"י תיקון ב', את הקול. ועתה עוד לא יצא.

ואחר כך וכיון דאפתח ליה תקע ליה, ואפיק מניה קלא, לאפקא עבדין לחירו היינו התיקון הב' הנ"ל, כי אחר שפתח ההיכל, דהיינו שחיבר אתון אל"ה עם זו"ן בחזרה לבינה, והשיגו שם אור חכמה, תקע ליה היינו שהיוד תקעה אויר תוך השופר, כי אויר פירושו אור חסדים, וכיון שהשופר, שהוא אתון אל"ה, קבלו גם אויר, שהוא אור חסדים ואפיק מניה קלא הוציא והוליד את הז"א שנק' קול, והוציאו בשלימות למקומו. כי ע"י לבוש החסדים דתקעה ה' יכולה החכמה להתלבש בו ולהתקבל אל הז"א. וע"כ המוחין האלו אשר השיג הז"א, הנק' קול, הוא מוציא את העבדים לחרות. כלומר שהז"א משפיע הארתו לעולמות, ובני ישראל זוכים אז במוחין דג"ר הנקראים חרות.

(מ) ובתקיעו דשופרא דא וכו': ובתקיעת השופר הזה יצאו ישראל ממצרים. וכך עתיד, לתקוע בשופר, בפעם אחרת באחרית הימים. וכל גאולה באה משופר הזה, שהוא בינה. ומשום זה, יש בה בפרשה זו, יציאת מצרים

דאלהים (כנ"ל אות י"ד עש"ה). ועם אל"ה אלו שעלו אל הבינה בחזרה עולים גם הזו"ן. (כנ"ל אות י"ז ד"ה ואימא אוזיפת עש"ה) גם נתבאר (לעיל אות י"ד ד"ה קיימא ולא קיימא). שאע"פ שהג' אתון אל"ה כבר עלו ונתחברו אל הבינה, ואשתלים שמא דאלהים, מ"מ נבחן עוד שהשם אלהים עמיק וסתים בשמא, משום שאין שם אלא אור החכמה לבד, ואין הארת החכמה יכולה להתקבל לאל"ה זולת ע"י לבוש של חסדים. עש"ה. ולפיכך נבחן, שאלו אתון אל"ה הם בחי' שופר, שבתוכו מלובשים הזו"ן, שעלו עמהם אל הבינה הנבחנים לקול, והוא משום שהם המעלים עמהם את הזו"ן לבינה מכח היותם כלולים בהם מעת קטנות, ונמצאים נושאים בתוכם את הז"א, כמ"ש שם.

וזה אמרו דההוא פטר דעביד י' בהאי היכלא למשמע בה קלא די נפקא מגו שופר דא, שפתיחה ההוא עשאה היוד בהיכל הזה, כדי לשמוע בה הקול היוצא מהשופר הזה. כי ה' שהם או"א עלאין, הם המשפיעים הארה עליונה להוריד ה"ת מנקבי עינים רישסו"ת בחזרה אל הפה שלהם, ומעלים את הג' אתון אל"ה שהיו במקום הזו"ן, ומחברים אותם שוב אל הבינה, כמו שהיו מטרם השתתפותם עם המלכות, ונמצא שהי' פתחה את ההיכל דישסו"ת בכדי להשפיע מוחין לז"א, מתוך השופר, שהם אתון אל"ה שהעלתה, כי גם הזו"ן עולים עם אתון אל"ה ההם אל הבינה ומקבלים שם חכמה. וז"ש למשמע בה קלא דהיינו להאציל הז"א עם המוחין דגדלות הנקרא קול, ואצילותו נבחן להשמעת קול. בגין דשופר דא סתים בכל סטרין, משום ששופר הזה סתום מכל הצדדים, דהיינו הן מחסדים והן מחכמה. כי אלו אתון אל"ה הנקראים שופר המה נופלים במקום זו"ן, והם סתימין שם הן מג"ר והן מאור חסדים וע"כ הם צריכים ב' תקונים: (א) (דפו"י דף י"ג ע"ב)

בפרשתא דא, דהא מהאי שופר אתי, בחילא דיו"ד דפתח רחמא דילה ואפיק קליה לפורקנא דעבדין, ודא ה', את תניינא דשמא קדישא.
 (רמא) פרשתא תליתאה, רזא דיתודא (דשמע ישראל, דא ש) ואו דכליל כלא, וביה יחודא דכלא, וביה אתייחדן, והוא נטיל כלא. פרשתא רביעאה,

מסורת הזהר

(דברים ו) לעיל אות רד.

דרך אמת (ש) זה כמו שכתוב ברי"מ פ' פנחס רצ"ב ב' ורנ"ח א' שפרשת שמע בת"ת ופ' והיה אם שמע במלכות ועיין פ"ר ואתחנן רס"ט א' ב'.

מאמר

הסולם

פקודי אורייתא פקודא עשיראה

דכליל כלא שהוא הכולל לכל אלו ד' הפרשיות שבתפילין, כי אע"פ שב' הפרשיות הראשונות קדש, והיח כי יביאך הם או"א וישסו"ת, הנק' חו"ב, אין הפירוש שהם או"א וישסו"ת עצמם, אלא הם או"א וישסו"ת המתלבשים בראש הזו"ן, בסוד חכמה בינה שבמוחין דז"א, המכונים מ' ל' דצלם דז"א, וכן פרשה רביעית והיה אם שמוע, שאומר להלן שהיא הנוקבא דז"א, אין הפירוש על הנוקבא עצמה, אלא דק בחינת הנוקבא הכלולה בז"א, שהיא נקראת בו בשם מוח הגבורה של הז"א, כי ג' מוחין הם בז"א הנק' חכמה בינה דעת, והם מכונים מ' ל' צ' דצלם הז"א, והם חו"ב תו"מ שבמוחין דז"א, כי בדעת שהיא צ' יש חסד וגבורה, והחסד שבדעת נבחן לבחינת ז"א עצמו, והגבורה שבדעת נבחנת להתכללות הנוקבא, והם ד' פרשיות שבתפילין, הרי שהז"א שהוא ואו דהו"י"ה כליל כלא, לכל ד' הפרשיות, וביה יחודא דכלא שכל היחודים האמורים באו"א וישסו"ת הם רק בז"א, כלומר לצורך ז"א לבד, כי הפרצופין הקודמים לז"א הם תמיד ביחוד, ואינם צריכים למ"ן מהתחתונים ליחד אותם, וכל היחודים שאנו עושים ע"י מ"ן בפרצופין העליונים אינם כלום לצדכם עצמם, אלא לצורך הז"א, וביה אתייחדן שאין יחוד לחכמה ובינה בשביל התחתונים, שהבינה תחזור להיות חכמה, אלא ע"י עלית הז"א להם למ"ן, כי בעת שהז"א עולה למ"ן אל הבינה, או עולה הבינה לראש דא"א ומקבלת חכמה להשפיע לז"א, אבל לא לצורך עצמה, כי הבינה מטבעה בע"ס דא"י, הוא אור החסדים לבד, בסו"ה כי חפץ חסד הוא, ואין לה ענין לעלות לראש א"א להזדווג שם עם החכמה, אלא הז"א העולה אל הבינה, מעורר אותה להשפיע חכמה בשבילו, הרי שאין הבינה מתיחדת עם החכמה אלא בכח הז"א ובשביל הז"א, וז"ש וביה אתייחדן, והוא נטיל

מצרים, משום שמשופר הזה באה, בכח הי' שפתח רחמה, והוציא קולה לגאולת העבדים. וזו היא ה', את שניה משם הקדוש.

פירוש, כי כל המוחין המושפעים לזו"ן באים מהאי שופר, שהם אתון אל"ה הנ"ל. גם אלו המוחין הגדולים שקבל הז"א להוציא ישראל ממצרים היו מהאי שופר על הדרך הנ"ל, וכן המוחין שיתגלו באחרית הימים לגאולה השלימה יהיו מהאי שופר ע"ד הנ"ל, ובגין כך אית בה יציאת מצרים בפרשתא דא ומשום זה יש בפרשה הזו יציאת מצרים, היינו בפרשת והיה כי יביאך שבתפילין, דהא מהאי שופר אתי כי המוחין שנתגלו ליציאת מצרים באו מהשופר הזה שביסוסו"ת, דהיינו בחילא דיו"ד דפתח רחמא דילה בכח או"א הנק' ה' דהו"י"ה, שפתח הרחם דיסוסו"ת שהם אתון אל"ה, כנ"ל, ואפיק קליה והוציא קולו, שהוא הז"א הנק' קול, ע"י השגת המוחין הללו, לפורקנא דעבדין לגאולת העבדים, שהם מספיקים להוציא ישראל מעבדות לחרות, ודע שאין ז"א ונוקבא נקראים קול ודיבור רק בהשגת המוחין דחיה, ולא בשאר המדרגות הפחותות ממדרגת חיה, ומהמוחין דחיה באות כל הגאולות, כמבואר.

(רמא) פרשתא תליתאה רזא וכו': הפרשה השלישית, היא, סוד היחוד של שמע ישראל, שהוא ה' וזוה"ו, הכוללת הכל, נהוא ז"א, ובו יחוד הכל, שבו מתיחדים, והוא לוקח הכל, הפרשה הרביעית היא, והיה אם שמוע, שהיא כללות שני הצדדים, חסד וגבורה, שכנסת ישראל, שהיא הגבורה שלמטה, נהיא המלכות, נתאחדת בהם, וזו היא ה' אחרונה דהו"ה, הלוקחת אותם ונבללת מהם.

פירוש, כי פרשה ג' דתפילין שהיא שמע ישראל, היא פרצוף ז"א הנק' ואו דהו"י"ה (דטו"י דף י"ג ע"ב)

והיה אם שמוע, כלילו דתרין סטרין *) דאתאחדת בהו כנסת ישראל גבורה דלתתא. ודא ה' בתראה ע דנטלא לון, ואתכלילת מנהון.

רמב) ותפילין, אתוון דשמא קדישא אינון ממש, ועל דא ראשך עליך ככרמל אלין (ו) תפילין דרישא. (ז) ודלת ראשך, ההיא (ז) תפלה של יד, פ דאיהו מסכנא לגבי עילא, אוף הכי שלימו אית לה כגוונא ז דלעילא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ט) (דברים יא) משפטים תעא תרומה קלט תרנב פנחס תשנד תתעה ואתחנן מח קעג בהשטמות ח"ג דף שז : ד"י. ת"ז תכ"א דף גה : א) בא רלא רלה תרומה תרנב ואתחנן לח סו. (ז) (שה"ש ז) לעיל רלו להלן רמג. (ז) בא רלא תרומה תרנה בהר י ואתחנן גה.

סקודי אורייתא סקודא עשיראה

הסולם

מאמר

שביחודא עלאה דשמע ישראל ונכללת מהם. כי רק בה נשלמים המוחין, כי בה המקום לגלות האהבה בתריין סטריין, משום שבחינת דינא קשיא המשלים לאהבה אינה נמצאת למעלה ממנה. כנ"ל. ועל דא ראשך עליך ככרמל אלין תפילין דרישא וע"כ הכתוב ראשך עליך ככרמל דומו על תפילין של ראש. כי אחר שהז"א מתלבש בכל אלו ד' המוחין המרומזין בד' הפרשיות. שהם ג' אותיות צ"ל"ם, כנ"ל. נבחן שראשו כמו כרמל, נוטריקון כר מלא, מכל טוב.

נטיל כלא והז"א נוטל הכל. כי גם אור החכמה שהבינה נוטלת בעד הז"א. אינו מתגלה כלל במקום הבינה. אלא רק במקום הז"א מחזה ולמטה. כמ"ש במקומו. הרי שהז"א הוא הנוטל לכל המוחין הללו. ולא העליונים ממנו.

רמב) ותפילין אתוון דשמא וכ"י : והתפילין הן אותיות השם הקדוש ממש. וע"כ. ראשך עליך ככרמל, הוא, אלו התפילין של ראש. ודלת ראשך, היא אותה תפלה של יד, שהיא מלכות. שהיא עניה כלפי מעלה, ז"א. וגם כן יש לה שלמות כעין של מעלה.

ז"ש. והיה אם שמוע, כלילו דתריין סטריין דאתאחדת בהו כנסת ישראל, גבורה דלתתא : כי פרשת שמע הי"ס הז"א ואו דהוי"ה, והי"ס היחוד העליון (המובא לעיל אות ר"ז בפקודא תליתאה) שבו מגולה סוד האהבה בסטרא דטיבו לבד, (כמ"ש באות ר"ד בד"ה ועס כל דא. ע"ש). שזהו פרשת ואהבת, שכולה אהבה ואין בפרשה זו בחינת דין כלל. אבל פרשה רביעאה והיה אם שמוע, היא בחינת ה"ת דהוי"ה שהיא הנוקבא דז"א הכלולה בו, כנ"ל. שהיא גבורה שבדעת דז"א. ובה מתגלית האהבה בתריין סטריין הן בסטרא דטיבו והן בסטרא דדינא קשיא, (כמ"ש באות ר"ו בד"ה כ"דן מה דהוית יבשה אתעבידת ארץ. ע"ש). וע"כ יש בפרשת והיה אם שמוע הן אהבה מסטרא דטיבו עד הפסוק השמרו לכם, והן סטרא דדינא קשיא מן השמרו לכם והלאה. וז"ש והיה אם שמוע כלילו דב' סטריין שיש בה סטרא דטיבו וסטרא דדינא קשיא דאתאחדת בהו כנסת ישראל שהוא היחודא תתאה דבשכמל"ו שהנוקבא דז"א הנקראת כנסת ישראל מתיחדת בהו, (כנ"ל בד"ה מה דהוית יבשה אתעבידת ארץ). גבורה דלתתא כלומר אין זו הנוקבא עצמה ממש, אלא גבורה שלמטה, שבמוח הדעת. כנ"ל. ודא ה' בתראה דנטלא לון ואתכלילת מנהון כי הגבורה שבדעת היא ה' תתאה דשם הוי"ה, שהיא נוטלת כל המוחין (דפרי דף יג ע"ב י) דף י"ד ע"א)

פירוש, המלכות הי"ס תפלה של יד, ואיהי מסכנא לגבי עילא שהיא עניה כלפי עלמא עלאה, שהרי עלמא עילאה בינה אשתתפא בה. (כנ"ל בפקודא תשיעאה). בכדי להשלימה, אוף הכי שלימו אית לה כגוונא דלעילא אעפ"כ, יש לה שלימות כעין של מעלה. כי היא מקבלת עתה כל אותה שלימות של עלמא עילאה בינה. והיינו ע"י יחודא תתאה דבשכמל"ו שנתבאר לעיל בפרשה רביעאה דז"א, וכיון שאינה נוק' שבגופו דז"א, אלא שהיא נוקבא דז"א הנפרדת. ע"כ היא נוטלת ממנו כל ד' הפרשיות שהם חו"ב חו"ג דז"א, להיותה פרוץ נבדל ושלם. אלא שהם בבית אחד, ולא בד' בתים מיחדים כמו התפילין דז"א. והטעם הוא, כי פרשה הי"ס

(רמג) (ק) מלך אסור ברהטים. קשיר איהו ואחיד באינון בתי, לאתאחדא
 בההוא שמא קדישא ק כדקא יאות. ועל דא, מאן דאתתקן בהו, איהו הוי בצלם
 אלהים. מה אלהים אתיחדא ביה ר שמא קדישא, ש אף הוא אתיחד ביה שמא
 קדישא כדקא יאות. זכר ונקבה ברא אותם. תפילין דרישא ת ותפלה של יד,
 וכלא חד.

מסורת הזהר

(ק) (שה"ש ז) לעיל רלו רמב.

חלושי גרסאות

ק נ"א כדקא יאות דמות קשירת שיר. ר נ"א שמא
 קדישא כדקא יאות. ש נ"א ל"ג אף הוא אתיחד ביה
 שמא קדישא. ת נ"א תפילין דיד.

מאמר

הסולם

פקודי אורייתא פקודא עשיראה

פירין ואכין ולנטעא אילנין, הרי שאלמלא
 הבתים שלו, שהם מבחינת היבשה הווי לא
 היה יכול הז"א לתת המוחין לנוקבא שלו.
 וז"ש קשיר איהו ואחיד באינון בתי שהז"א
 קשור ואחוז בבתים של הפרשיות הבאות
 מבחינת היבשה לאתאחדא בההוא שמא
 קדישא כדקא יאות כדי שיוכל להתיחד
 ולהשפיע לשמא קדישא שהיא הנוקבא. כדקא
 יאות. בסוד הגילוי דמה דהוית יבשה
 אתעבידת ארץ למעבד פירין וכו' עש"ה.
 וז"ס מלך אסור ברהטים.

וז"ש ועל דא מאן דאתתקן בהו איהו
 הוה בצלם אלהים: וע"כ מי שנתקן בד'
 הפרשיות הללו, יש לו צלם אלקים. דהיינו
 האדם התחתון המניח תפילין, הוא ממשיך
 המוחין חו"ב חו"ג מהזו"ן שהם נק' צל"ם.
 כי חו"ב נקראים פ' ל'. וחו"ג נקראים צ'.
 שז"ס צלם אלקים. מה אלקים אתיחדא ביה
 שמא קדישא אף הוא אתיחד ביה שמא
 קדישא כדקא יאות מה אלהים שהוא הבינה
 נתייחד בה השם הקדוש שהוא הנוקבא. כן
 נתייחד בו באדם השם הקדוש כראוי דהיינו
 במ"ש לעיל.

וז"ש, זכר ונקבה ברא אותם, תפילין
 דרישא ותפלה של יד וכלא חד: הכתוב
 זכר ונקבה ברא אותם, קאי על תפילין של
 ראש ועל תפילין של יד, והכל אחד. פירוש
 כי יזכרא אלהים את האדם בצלמו, היינו
 המוחין חו"ב חו"ג הנק' צל"ם כנ"ל. ויש
 בהם זכר ונקבה שהם צל"ם דז"א וצלם
 דנוקבא. הנקראים תפילין של ראש ותפילין
 של יד.

ה"ס האור, והבית שלה ה"ס הכלי. ונודע שמכל
 זווג נמשך אור וכלי. ולפיכך הו"א, שד'
 הפרשיות, שהם ד' המוחין שלו חו"ב חו"ג.
 נמשכים לו בארבעה זווגים, יש לו ג"כ ד'
 בתים, לכל פרשה בית מיוחד. אבל הנוק'
 שבה עצמה אין שום זווג, אלא שמקבלת כל
 ד' המוחין, שהן ד' הפרשיות, בזווג אחד מן
 הזו"א. לכן אין לה, אלא בית אחד לכל ד'
 הפרשיות.

(רמג) מלך אסור ברהטים: היינו שהוא
 קשור ואחוז באותם הבתים של התפילין, כדי
 להתאחד באותי השם הקדוש כראוי. ועל כן,
 מי שהוא מחתקן בהן, הוא נמצא בצלם אלקים.
 מה אלקים, מתייחד בו השם הקדוש, אף הוא
 מתייחד בו השם הקדוש כראוי. זכר ונקבה ברא
 אותם. היינו תפילין של ראש ותפלה של יד.
 והכל אחד.

מלך אסור ברהטים, פירושו, שהז"א
 קשור ומאוחז בבתים האלו. פירוש כי הבתים
 שבהם מונחים הפדשיות נקראים רהטים, כי
 רהטים הם שקתות המים שהצאן שותה מהם,
 וכן המוחין שהם מימי החכמה ומימי החסדים
 קשורים ומכוסים בכלים שלהם שהם הבתים,
 וע"כ מכונים הבתים בשם רהטים וז"ש קשיר
 איהו ואחיד באינון בתי לאתאחדא בההוא
 שמא קדישא כדקא יאות הוא קשור ואחוז
 בבתים האלו, כדי להתייחד בשם הקדוש כראוי.
 כי סוד הבתים הם בחינת תנה"י דתבונה,
 הנקרא ד' גדולה דאחד, שעליה נאמר ותראה
 היבשה (כנ"ל בפקודא תליתא). ונתבאר
 שם שע"י שנגלה בז"א האי יבשה, הוא יכול
 אח"כ להשפיע את המוחין לנוקבא בסוד מה
 דהוית יבשה אתעבידת ארץ למעבד

רמד) פקודא & חדסר, לעשרא (1) מעשרא דארעא הכא אית תרין פקודין: חד, לעשרא מעשרא דארעא. וחד (2) בכורי דפירי אילנא, דכתיב (3) הנה נתתי לכם את כל עשב זורע זרע אשר על פני כל הארץ. כתיב הכא, הנה נתתי. וכתיב

חלופי גרסאות
א נ"א חריסר.

מסורת הזהר

(1) משפטים הפס קרח מה נא. (2) משפטים תצג תקסד סנחס תשסז ת) (בראשית א) לך ש בהשמטות ח"א ד' רנח. ד"ג, ויקרא קפו.

פקודי אורייתא פקודא חדסר

הסולם

מאמר

שמו, שפירושו, שהשיג כל שם ושם מבעלי חיים על מתכונתו, כי היו כבר נבררים לו בכל שלימותם. (כמ"ש) בתקוני זוהר תיקון נ"ז ע"ש) ולפיכך לא ניתנו לו בעלי חיים לברורים ע"י אכילה, כי כבר היו נבררים לו ע"י המאציל. ורק הדומם והצומח היו חסרי הברור, וע"כ נתנו לו רק תבואת הארץ לאכול ולברר אותם ללקט מתוכם נוצצין קדישין החסרים להשלמתו. אלא אחר חטא עה"ד, חזרו ונתקלקלו כל הברורים. וכמו שאברי נשמתו נשרו ונפלו לקליפות. הן נתקלקל עמו כל בעל חיים וצריכים לנרור מחדש. ולפיכך נתנו לנח גם בעלי חיים לאכול ולברר אותם, וכן לדורות אחריו.

והנה אדה"ר נברא בצל"ם אלהים, שהם המוחין הגיל (המבוארים בפקודא עשיראה) בסוד ד' פ"ישיות התפילין. והם נשמה שלו, אמנם אחר שגולד בבחינת הנשמה הקדושה הזו, זכה ע"י מעשים טובים לברר ולהעלות מ"ן ולהשיג בחינת חיה, ואח"כ ביום השבת גם לבחינת יחידה (כי לא אבד זוהרא עלאה רק אחר השבת כנודע) ולפיכך הותרו לו המעשר והבכורים, ואדרבה ע"י האכילה של המעשר והבכורים זכה לברר ולהעלות מ"ן, עד לזוכה לחיה ויחידה. אמנם אחר החטא דעצו"ד שחזרו ונתקלקלו כל הברורים ואשתאיב יצה"ר בגופא. נאסר לנו המעשר והבכורים מחמת יצה"ר שבנו, מחשש שלא נפגם בקדושה עלאה שבהם. אלא שאנו מחוייבים ליתנם לכהנים וללויים, וכשאנו מקיימים עכ"פ את המצות האלו דמעשר ובכורים כמצוה עלינו, יהיה לנו כח להעלות מ"ן ולהמשיך בחינת מוחין דחיה ביום השבת, על דרך שאדה"ר המשיך ע"י אכילתו בעצמו את המעשר והבכורים.

וזה אמרו פקודא חדסר לעשרא מעשרא דארעא כי אחר שהמשכנו בחינת אור

רמד) פקודא חדסר וכו': המצוה האחת עשרה, היא לעשר מעשר הארץ. כאן יש ב' מצות, אחת לעשר מעשר הארץ. ואחת, להביא בכורי פירות האילן, שכתוב, הנה נתתי לכם את כל עשב זורע זרע אשר על פני כל הארץ. כתוב כאן הנה נתתי, וכתוב שם ולבני לוי הנה נתתי את כל מעשר בישראל, וכתוב, וכל מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי העץ לה' הוא. פירוש, דורש המקרא הנה נתתי לכם את כל עשב זורע זרע על מעשר הארץ שהותר לאדם הראשון, ואת המקרא ואת כל העץ אשר בו פרי העץ זורע זרע, על בכורי דאילנא שהותרו לאדם הראשון, (כדלהלן בפקודא תריסר). ויש להבין א"כ איזה ענין יש למקראות אלו לחייב אותנו במעשר ובכורים להפריש לה' ולא לאכול אותם. שהוא ההיפוך מהמשמעות.

אמנם יש כאן ענין עמוק כי ענין האכילה ה"ס בירור הנוצצין הקדישין מתוך הקליפות, שעל ידי האכילה מתחברין הנוצצין הקדישין שבמאכל אל נפש האדם לבשר מברשו, והפסולת שבמאכל יוצאת לחוץ מגופו. עד שבמשך שני חייו הולך ומלקט כל הנוצצין הקדישין השייכים להשלים את נפש האדם, שבלעדם הוא חסר שלימותו. והנה כוזהר (לך לך דף ק"א אות ש) אומר, כי לאדם הראשון לא ניתן לאכול בשר, דכתיב הנה נתתי לכם את כל עשב זורע זרע וגו' לכם יהיה לאכלה, ודריש ולא יתיר מזה. דהיינו ולא בשר. אלא כיון דחטא ויצה"ר אשתאיב בגופא דיליה נאמר לנח לירק עשב נתתי לכם את כל, דהיינו אפילו בשר. ע"ש. וביאור הדברים, כי אדה"ר נברא בשלימות גדולה, וכבר נבררה בו כל השלימות הראויה מצד בחינת בעלי חיים כמ"ש ויצר ה' אלהים מן האדמה כל חית השדה וגו' וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא (דסו"י דף י"ד ע"א)

התם א) ולבני לוי הנה נתתי את כל מעשר בישראל. וכתוב א) וכל מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי העץ לה' הוא.

מאמר פקודא תריסר

רמה) פקודא תריסר, ב לאייתאה בכורי דאילנא, דכתיב א) ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זורע זרע. כל ג מאן דאתחזי לי, לכוּן ז אסירא למיכל. ה אתיר לון, ו ויהב לון כל ז מעשרא דיליה ובכורין דאילנין. נתתי לכם, לכם ולא לדרין דבתריכוּן.

מאמר פקודא תליסר

רמו) פקודא תליסר. למעבד ז) פורקנא ח) לבריה לקשרא ליה בחיין.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ב ג'יא לאעלא. ג ג'יא מאי. ד ג'יא אסרת. ה ג'יא אסיר. ו ג'יא ויהיב. ז ג'יא מעשרין. ח ג'יא לצדיק.

א) (במדבר יח.) ב) (ויקרא כו.) ג) (בראשית א) לך ש בהשמות ח"א דף רנח. ד"ג, ויקרא קפו ת"ז ת"ע דף קלה. ז) בא קצו — ר"ג.

הסולם

מאמר

פקודי אורייתא פקודא תריסר

למיכל כלומר דלאו דוקא מעשר אלא גם לרבות בכורים מפסוק הזה מפרי העץ לה' הוא, כי לה' הוא משמע כל מה דאתחזי לי דהיינו גם בכורי העץ, ומכאן הגזרה שוה שגם הכתוב דהכא ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זורע זרע, מיירי ג"כ בבכורים. וז"ש אתיר לון ויהיב לון כל מעשרא דיליה ובכורין דאילנין התיר להם ונתן להם כל המעשר שלו ובכורי אילנות. כי יליף מג"ש שהכתובים מיירי רק במעשר ובכורים כמבואר.

אור נשמה ע"י הנחת תפילין, יש לנו להעלות מ"ן ע"י ב' פקודין מעשר ובכורים, בכדי להמשיך מוחין דחיה. ונתבאר שאדה"ר המשיך המוחין דחיה ע"י אכילתו המעשר והבכורים בעצמו, אבל אנחנו שאין אנו רשאים לאכול אותם מחמת היצה"ר שבגוף שלנו. ניתנה לנו במקומו המצוה, ליתן אותם לכהנים וללויים, וע"י זה ניתן גם לנו הכח להמשיך המוחין ההם. וזה שמביא ראיה שהכתוב מדבר במעשר ובכורים דוקא, משום דכתיב הכא והנה נתתי וגו' וכתיב ולבני לוי הנה נתתי, וכמו ששם מדבר במעשר כן הכא באדה"ר מדבר במעשר. וכן יליף מפרי העץ לה'.

ואל תתמה במה שהכתוב מפרי העץ לה' הוא, נאמר בפקודא חדסר, ולא בפקודא דהכא. כי באמת כן ערבבם הזהר יחד תיכף בתחילת פקודא חדסר, שאומר שם הכא אית תרין פקודין. אלא שהמדפיס חלק אותם לשנים, ונמצא שחתך אותם באמצע, והניח הפסוק דבכורים בפקודא חדסר, והוא פשוט.

ועוד דייק שהכתוב מדבר במעשר ובבכורים, משום שכתוב נתתי לכם דמשמע ולא לדרין דבתריכוּן רק לכם נתתי לאכול ולא לדורות שלאחריכם. וא"כ אי אפשר לומר שהכתוב מדבר בתבואת הארץ סתם, המותרת גם לנו לאכול, אלא שמדבר רק במה שאסור לנו לאכול מתבואת הארץ. שהוא בהכרח המעשר והבכורים.

מאמר פקודא תריסר

רמה) פקודא תריסר וכו': המצוה השתים עשרה, היא, להביא בכורי האילן, שכתוב, ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זורע זרע. כל מה שראוי לי, אסור לכם לאכול. התיר להם ונתן להם כל המעשר שלו ובכורי האילן. שכתוב, נתתי לכם, לכם, ולא לדורות שאחריכם.

ביאור הדברים, סובב על הפסוק שסיים בו את הפקודא חדסר, שהוא דכתיב וכל מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי העץ לה' הוא, ואומר, כי הכא כתיב ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זורע זרע, ויליף גזרה שוה משם, מה התם בכורים אף כאן בכורים. ואומר כל מאן דאתחזי לי, לכוּן אסירא (דטרי דף י"ד ע"א)

מאמר פקודא תליסר

רמו) פקודא תליסר וכו': המצוה השלש עשרה, היא לעשות פדיון לבנו לקשר אותו בחיים

דתרין ממנן נינהו חד דחיין וחד דמותא, וקיימין עליה דב"נ. וכד יפרוק ב"נ לבריה, מידא דההוא ם מותא פריק ליה, ולא יכיל לשלטאה עליה. ורזא דא (ה) וירא אלהים את כל עשה, בכלל. והנה (ו) טוב, דא מלאך חיים. (ז) מאד, דא מלאך המות. ועל דא, בההוא פורקנא אתקיים דא דחיים, ואתחלש ההוא דמות. בפורקנא דא, קני ליה חיים, כמה דאתמר, וההוא סטרא בישא שבק ליה, ולא אחיד ביה.

מאמר פקודא ארביסר

(רמז) פקודא ארביסר, לנטרא יומא דשבתא, דאיהו יומא דנייחא מכל עובדי בראשית. הכא · כלילן תרין פקודין, חד נטורא דיום השבת. וחד לקשרא

חלופי גרסאות

ס נ"א מיתא. י נ"א אתכלילן.

מסורת הזהר

(ה) (בראשית א) ב"ב קעג תולדות קעה ויחי שסו שמות דסב יתרו לב משפטים קסה תרומה תלב תדעה פקודי תקנב תתעב אחרי מות קלו אמוד שכח פנחס תקח רת"ן תכ"ב ד' סו : תמ"ז ד' פג. פד. ז"ח בראשית תקכו תק"ח ד' קיב ט"ג קכא ט"ב. (ו) יתרו לב תרומה תדעה. (ז) ב"ב קעג תולדות קעה יתרו לב משפטים קסה תרומה תלב תרעה פקודי תקנב תתעב אחרי מות קלו.

פקודי אורייתא פקודא תליסר

הסולם

מאמר

המצוה דפדיון בכור אדם, משום בההוא פורקנא אתקיים דא דחיים, ואתחלש ההוא דמות בפדיון זה מתקיים מלאך החיים ונחלש מלאך המות. דהיינו בדומה שנעשה אז לאדה"ר ע"י המאציל עצמו, בסוד ה' דהששי, שנעשה מלאך המות טוב מאד, כן סגולת מצוה זו דפדיון בכור, אלא לא לגמרי כמו אז, שלא היה לו למלאך המות אז שום כח, כי עתה אפשר ע"י מצות פדיון בכור רק להחלישו בלבד, ולא להעבירו לגמרי. בפורקנא דא קני ליה חיים כמה דאתמר, וההוא ספרא בישא שבק ליה ולא אחיד ביה כי בפדיון זה קונה לו החיים כמו שאמרו, והכח הרע ההוא עוזב אותו ואינו נאחו בו עוד. כלומר, אחר שנטהר לגמרי על ידי מצוה זו, ואין עוד שום אחיזה בו לכחות הרע, אז יכול לקנות לו החיים שה"ס מוחין דחיה דיום השבת, כי בכר הוא טהור לגמרי מסטרא בישא דאשתאיב בגוף מחמת החטא דעצה"ד, וע"כ יש לו הכנה לקבל המוחין דיום השבת.

מאמר פקודא ארביסר

(רמז) פקודא ארביסר וכו' : המצוה הארבע עשרה, היא, לשמור את יום השבת, שהוא יום המנוחה מכל מעשה בראשית. כאן כלולות שתי מצות אחת, שמירת יום השבת, ואחת

בחיים. כי שני ממונים הם, אחד על החיים, ואחד על המות. והם עומדים על האדם. וכשאדם פודה את בנו, פודה אותו מיד אותו הממונה על המות, ואינו יכול לשלוט עליו. וזה סוד, וירא אלקים את כל אשר עשה. זהו בכלל. והנה טוב, זהו מלאך החיים. מאד, זהו מלאך המות. ועל כן, באותו הפדיון מתקיים המלאך של חיים, ונחלש המלאך של מות. בפדיון זה קונה לו חיים, כאמור, ואותו הצד הרע עוזב אותו, ואינו נאחו בו.

פירוש. יליף זה מהכתוב וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד, אשר והנה טוב, הוא מלאך חיים, מאד, זה מלאך המות. כי אז ביום הששי דמעשה בראשית, בסוד ה' דהששי, נתעלו העולמות מאד, שהו"א עלה במקום א"א והנוקבא במקום אור"א, והשיג אדה"ר אז המוחין דחיה בשלימות שע"י זה נתבטל כחו של מלאך המות, ולא עוד אלא שנמתק בבחינת מאד, כמו שיהיה בגמר התיקון בעת בלע המות לנצח, שע"ז בא הרמז, והנה טוב דא מלאך חיים, מאד דא מלאך המות. אכן עתה אחר החטא דעצה"ד, אין העולמות מתעלים כל כך בשעה ה' דערב שבת בסוד ה' דהששי, וע"כ אנו צריכים למצוה מיוחדת, להמשיך לנו הכנה וכח לקבל אור החיה עכ"פ ביום השבת, והיא (דפ"י דף י"ד ע"א)

ההוא יומא בקדושיה. לנטרא יומא דשבתא, כמה דאדכרנא ואתערנא עלייהו, דאיהו יומא דנייחא לעלמין, וכל עבידן ביה אשתכללו ואתעבידו, עד דאתקדש יומא.

רמח) כיון דאתקדש יומא, אשתאר בריאה (ח) דרוחין. דלא אתברי לון גופא. כ וכי לא הוה ידע קב"ה : לאעכבא לקדשא יומא, עד דיתברון גופין להני

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ח) כ"ב קסח קצא וישלח רסב תרומה תקמג תזריע קיז קרח לו ת"ז תני"ט ד' צג. ז"ח יתרו צה. כ ג"א וכי לא היה ידע קב"ה לעכבא לקדושי דיומא עד דאתחברון גופין (אה"ל). ל ג"א לאתעכבא.

הסולם

מאמר

פקודי אורייתא פקודא ארכיסר

השבת שהוא יום המנוחה לכל העולמות, כי בכל שבת חוזרת ובאה אותה השלימות שהיתה בשבת בראשית, בסוד יום המנוחה, דהיינו שנפדרו כל הקליפות ונתקעו בתהומא רבא, והעולמות עולים לאצילות, שה"ס היחוד הגמור. וצריכים אנו להמשיך קדושה זו, והוא נמשך לנו ע"י ב' הפקודין זכירה ושמירה.

ואחת לקשור יום ההוא בקדושתו. כלומר להמשיך המוחין דחכמה הנקראים קדש. לשמור את יום השבת, היינו כמו שזכרתי והעירותי עליו, שהוא יום המנוחה לעולמות, וכל המעשים ששתכללו בו, ונעשו מטרים שנתקדש היום.

רמח) כיון דאתקדש יומא וכי : כיון שנתקדש היום, נשארה בדיאת הרוחות שלא נברא להם גוף. שא"ל, וכי לא היה יודע הקב"ה לעכב מלקדש היום, עד שיבראו גופים לאותם הרוחות. ומשיב, אלא עץ הדעת טוב ורע, היה מעורר את הצד האחר הרע, ובקש להתגבר בעולם. ונבדלו ויצאו הרבה רוחות בהרבה כלי זיין להתחזק ולהתלבש בגופים בעולם.

פירוש, כי ביום השבת עולה הו"א לא"א והנוק' לאו"א, ובי"ע עולים לישסו"ת וזו"ן דאצילות, ונמצאים נר"ן של האדם עולים עמהם לאצילות והם מקבלים שם אור החיה. ולפיכך יש ב' פקודין חד לנטרא יומא דשבתא, דהיינו שלא ישל בעשית מלאכה והוצאה מרשות לרשות וכו', כי אחר שהעולמות נפדרו לגמרי מהקליפות, עלינו להשמר שלא נגרום לקליפות כח לחזור ולהתערב ביום ההוא, אשר העושה מלאכה בו גורם שוב להתערבות הקליפות בקדושה. ופקודא ב' הוא לקשרא ההוא יומא בקדושיה כראוי, דהיינו ע"י תענוג שבת ממשיכים אור האצילות לנר"ן שלנו, ואור האצילות הוא אור החכמה הנקרא קדש, ואנו מתקדשים על ידו.

פירוש, כיון שנתקדש היום, נשארה הבריאה של הרוחות, שעוד לא נבראו להן גופות. כלומר, נתקדש היום טרם שהספיק הקב"ה לברוא גופות בשביל הרוחות הללו. וה"ס אשר ברא אלהים לעשות הנאמר ביום השבת, כי אומר אשר בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות, שלכאורה אין לו פירוש, אם באמת גמר כל מלאכתו בתכלית הנרצה. א"כ לא ברא לנו כלום לעשות, כי הכל כבר עשה וגמר מעצמו. אלא הסוד הוא שהשי"ת עשה כל הברורים וגמר כל המלאכות, באופן שתהיה לנו האפשרות לעשות, דהיינו שנוכל לעשות ולגמור אותם על ידי העבודה שלנו בתורה ומצות. וענין השביתה נאמר רק על מה ששייך למלאכת המאציל. ומשמיענו הכתוב, כי השי"ת כבר שבת מכל מלאכתו, עד כי לא חסר משהו מצדו ית', וכל זה אשר ברא אלהים וגמר, הוא מאפשר גם לנו לעשות ולגמור אותם מצדנו.

וה"ש, לנטרא יומא דשבתא וכו'. פירוש, כל הטרחות והמלאכות רמוזים בעבודות ובמלחמות עם הס"א, המפרידים אותנו מלהתדבק בו ית'. וזה הכלל שבאתר דאית טרחותא תמן אית ס"א. כי ע"י המלחמות והטרחות אנו מבררים הנצוצין קדישין המובלעין תוך הס"א, שכל ברור וברור נבחן למלאכה מיוחדת, שמתחילה נעשו כל הברורים האלו ע"י המאציל עצמו, שהם כל המלאכות של הבורא ית' המובאים בששת ימי בראשית, וכאשר נגמרו כל הברורים כולם, נבחן שהם נשתכללו ובאו על תכליתם, ואז נתקדש השבת, שהוא יום המנוחה, שהרי כלה המלאכה ואין עוד מה לתקן. והבן זה (ועי' בזהר חדש) ותרן דף כ"ה אות צ"ז צ"ח. לכן סוד יום (דפ"י דף י"ד ע"א)

רוחין. אלא אילנא ׀ דדעת טוב ורע, אתער ההוא סטרא אחרא דרע. ובעא לאתתקפא בעלמא, ואתפרשו כמה רוחין בכמה זיינין, לאתתקפא בעלמא בגופין. רמט) כיון דחמא קב"ה כך, אתער מגו אילנא דחיי נשיבו דרוחא, ובטש

חלופי גרסאות

מ ג"א בגופא.

מאמר

הסולם

סקודי אורייתא פקודא ארביטר

מרחמים לדין מחמת התגלות הדין שבמלכות. כי כל המגולה היא השולטת. ולפיכך אחר החטא רעצה"ד, הנה נתגלה כח הדין שבמלכות, שאז פגם גם בנקודת הבינה שבה, שהפכה למדת הדין, אשר נקודה זו רבינה היא כל אפשרות התיקון שיש במלכות, שמצדה היא נקראת טוב בעת שנקודת הבינה באתגליא כנ"ל, ועתה אחר שנפגמה גם נקודת הבינה ונהפכה לדין, חשב הסטרא אחרא, שעתה הגיעה שעתו להתגבר בעולם ולהתלבש בגופין של בני אדם דהיינו של אדה"ר ובניו, כלומר, שגוף דס"א יירש מקומו של הגוף דאדה"ר, ולא תצויר עוד שום בחינת תיקון המלכות מסטרא דטוב. כי ראה שגם נקודת הבינה שבמלכות נתהפכה והיתה למדת הדין, ולא יצויר שום תיקון עוד.

וזהו, ואתפרשו כמה רוחין בכמה זיינין לאתתקפא בעלמא בגופין הרבה רוחות יצאו להתתקף בעולם בכמה מיני כלי זייך, דהיינו כחות החורבן, להתלבש בגופין של בני אדם בעולם הזה ולשלוט כאן בקביעות, כי חשבו שאין מציל מידם, מחמת הפגם שעשה האדם בחטאו, בנקודת הרחמים שבמלכות כנ"ל.

רמט) כיון דחמא קב"ה וכו': כיון שהקב"ה ראה את זה, העיר נשיבת הדוח מתוך עץ החיים שהוא ז"א, ודפק בעץ אחרי, שהוא המלכות, ונתעורר הצד האחר הטוב, ונתקדש היום, כי בדיאת הגופים והתעוררות הרוחות בלילה הזה, של שבת, הן בצד הטוב, ולא בצד האחר.

פירוש. כיון שראה הקב"ה ששורת הדין הוא עם הס"א, ויש להם כח להתלבש בגופין בעולם, אשר אז ימנע לגמרי בחינת תיקון עוד, (כנ"ל בדיבור הסמוך) הנה אז אתער מגו אילנא דחיי נשיבו דרוחא העיר נשיבת רוח החיים מתוך עץ החיים ובטש באילנא אחרא ונודווג עם העץ האחר, דהיינו עם המלכות

וזה אמרו אשתאר בריאה רוחין דלא אתברי לון גופא שנשאר רוחות שלא הספיק הש"י לעשות להן גופין עד שקדש השבת, ונשאר רוחין ערטילאין בלי גופא והרוחות האלו בלי הגופין, הן הקליפות והמוזיקין המביאים את האדם לידי חטא, (כמ"ש להלן) ובכונה הניחם, כי עי"ז נשאר לנו כח הבחירה ומקום עבודה בתורה ומצוות.

ומקשה, וכי לא ידע הקב"ה להתעכב מלקדש היום עד אחר שיבראו גופין לאותן הרוחות, ומתוך, אלא אילנא דדעת טוב ורע אתער ההוא סטרא אחרא דרע ובעא לאתתקפא בעלמא, אלא עץ הדעת טו"ר היה מעורר הסטרא אחרא ההוא של הרע, ובקש להתגבר בעולם. פירוש, כי המלכות נקראת רעצה"ד טוב ורע, (כנ"ל אות קכ"ג), זכי הא טוב לא זכי הא רע, ע"ש הטעם. וכיון שחטא האדם בעצה"ד, ונעשה לא זכי, ע"כ נתעוררה בחינת הרע שבאילנא דדעת טו"ר, ורצה הרע להתתקף בעולם. כלומר שרצה להתגבר על הטוב ולהתאחז בעולם, באופן שהטוב לא יוכל לעולם לנצח אותו, ואז ואתפרשו כמה רוחין בכמה זיינין לאתתקפא בעלמא בגופין ויצאו להם כמה רוחות בכמה מיני כלי זייך ככדי להתתקף בעולם ולהתלבש בגופים. פירוש, ב' נקודין נתחברו במלכות, האחת ממותקת בבחינה בינה מדת הרחמים, והשניה היא מדת הדין שבמלכות עצמה, וכשהמלכות מתוקנת בקדושה כראוי להיות, אז נקודה דמת הדין גניזא וטמירא, ונקודה דמת הרחמים קיימא באתגליא (כנ"ל אות קכ"ג ובהסולס ע"ש), ואז זכי האדם והא טוב, ואם חוטא האדם ופוגם בה, אז מתגלה מדת הדין שבמלכות, וניתן הכח לבעלי הזק והחורבן לשלוט עליו, והא רע, ואם זוכה ונקודה דרחמים שולטת באתגליא, הוא זוכה להעלות במעשיו את המלכות עד הבינה עלאה, ומתגלים עליו הרחמים והמוחין עלאין, ואם אינו זוכה ומגלה מדת הדין שבה, הנה לא רק שפוגם במלכות, אלא פוגם גם בנקודת הבינה שנתחברה עם המלכות, כי הפכה

באילנא אחרא, ואתער סטרא אחרא, דטוב, ואתקדש יומא. דהא בריאו דגופין ואתער דרוחין, בסטרא דטוב איהו בהאי ליליא, ולא בסטרא אחרא. (ג) ואלמלא ם אקדים סטרא אחרא בהאי ליליא, עד דלא יקדים סטרא דטוב, לא יכיל עלמא למיקם קמייהו אפילו רגעא חדא. אבל אסוותא אקדים קב"ה, דדליג קמיה קדושא דיומא, ואקדים קמי סטרא אחרא, ואתקיים עלמא. ומה דחשיב סטרא אחרא לאתבני בעלמא לאתתקפא, אתבני בהאי ליליא סטרא דטוב ואתתקף, ואתבנון גופין ורוחין קדישין בהאי ליליא מסטרא דטוב. ובגין כך, (ט) עונתן ם דחכימין דידיעי דא, משבת * לשבת. (נגא) דהא (ז) כדין חמאת דא סטרא אחרא, ף דכמה דאיהי חשיבת למעבד,

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

(ט) ב"ב רכט וירא שכח כשלח חטו אחרי מות שפג. ן ג"א מטוב. ם ג"א יקדים. ן ג"א לת"ח. ף ג"א כמה.

דרך אמת (ז) גליון אתבנון רוחין וגופין קדישין

הסולם

מאמר

סקודי אורייתא סקודא ארכיסר

מ"מ כשהוא מזדווג בליל שבת, אין שום שליטה לכחות הרע עליו, והוא ממשיך בזווגו את הגוף והרוח של הולד הגולה, כאילו לא היה בו שום פגם מעצה"ד. דהיינו כאילו כבר תיקן בעצמו את החטא דעצה"ד. וזה אמרו דהא בריאו דגופין ואתער דרוחין בסטרא דטוב איהו בהאי ליליא כי אע"פ שהאדם עצמו עוד לא זכי, אין בהאי לילה שום שליטה לס"א עליו, ויוכל להמשיך גופין ורוחין, ע"י זווגו, מסטרא דעץ הרעת טוב, ולא מס"א, שהוא כח התיקון שהיה בשבת בראשית, שהקב"ה לא השגיח כלל ברע שהמשיך עליו אדה"ד כנ"ל.

המלכות, שהשפיע לה נשיבת רוח חיים, ואתער סטרא אחרא דטוב ושוב נתעודר במלכות הצד השני שבה, דטוב, דהיינו כמו שהיה לפני החטא דאדה"ד, בסוד זכי הא טוב, כנ"ל. ואתקדש יומא ונמשכה קדושת השבת בעולם. כלומר, שאע"פ שמשורת הרין היה בח לס"א להתלבש בגופין, עשה הקב"ה לפנים משורת הרין, ולא השגיח כלל בפגם שעשה אדה"ר, והזוין, שהם עץ החיים ועץ הרעת טוב, נזדווגו יחד כלפני החטא, והמשיכו קדושת המוחין דיום השבת בעולם. וז"ס שאמרו (וזה בראשית ב' דף צ"ה אות קמ"ח) שהאור ששימש בששת ימי בראשית לא נגנז רק לאחר השבת. וע"י פעולה זו שנמשך יום השבת בעולם נתבטלה זממת הס"א, להתלבש בגופין של בני אדם בעוה"ז, ונשארו בבחי' דוחות בלי גופים. וע"כ היה יכול האדם לעשות תשובה.

(ג) ואלמלא אקדים וכו': ואם היה מקדים הצד האחר בלילה הזה, מטרים שיקדים הצד הטוב, לא היה יכול העולם לעמוד בפניהם אפילו רגע אחד, אבל הקב"ה הקדים דפואה, וקדוש היום דלג לפניו, והקדים לבא לפני הצד האחר, ונתקיים העולם. ומה שחשב הצד האחר להבנות בעולם להתחזק, נבנה בלילה הזה הצד הטוב ונתחזק, שנבנו גופים ודוחות קדושים, בלילה הזה, מצד הטוב, ומשום זה עונתם של חכמים, היודעים זה, הוא משבת לשבת.

כי בריאת הגופין והתעודרות הרוחות בלילה הזה הוא מהצד הטוב, ולא מהסטרא אחרא. כי פעולת הקב"ה קיימת לנצחיות וכמו שבשבת בראשית לא השגיח כלל במה שכבר נפגם האדם בחטא דעצה"ד, והזוין נזדווגו, וקידש היום כמו לפני החטא, כי ביטל כל שליטתם דס"א אע"פ שהיה להם כח לשלוט, כנ"ל, כן בכל השבתות דשתא אלפי שני, אע"פ שהאדם עוד מלא מזוהמא דחוריא, כי עוד לא תיקן את החטא דעצה"ד, (דס"י דף י"ד ע"ב)

(נגא) דהא כדין חמאת וכו': כי או, כשראה זה הצד האחר, אשר כמו שהוא רצה לעשות עשה הצד של הקדושה. הוא הולך ומשוטט

וכל כת דיליה, דאזלי על שרגי בטמירו, למחמי על גלויי דשמושא, ולבתר אטמרון ב) גו נוקבא דתהומא רבא ב כיון (ז) דנפק שבתא, כמה חיילין ומשריין

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

(ז) ב"ב קצא וארא קפח ויקהל קעד רנו.

ב נ"א עד דנפק שבתא כיון וכו' (אה"ל). ונ"א במקום כיון דנפק גרסינן עד דנפק.

דרך אמת ב) תוך נקבי התהום רכה שהם חלונות שהקליפות חיצונות נסתרים שם ושם מקומם

מאמר

הסולם

פקודי אורייתא פקודא ארביטר

התשמיש ולבתר אטמרון גו נוקבא דתהומא רבא ואחר זה הם מסתתרים בנוקבא דתהומא רבא. כי אסימון זה אע"פ שיש לו כח לראות בתשמיש לאור הנר גם בשבת, אמנם אין לו כח להזיק בשבת, אלא מחויב תכף לחזור לנוקבא דתהומא רבא, ורק אחר השבת הוא יכול להזיק.

וביאור הדברים. כי ר"ש הרגיש כאן קושיא על המאמר דעונתן דחכימין משבת לשבת, שהרי בכל יומי בחצות לילה הקב"ה מטיל עם הצדיקים בג"ע, וזוגא אשתכח לחכימי, ולא דוקא בלילי דשבת. וקושיא זו הקשה בוהר (ויקהל דף ס"ה אות קצ"ד ע"ש) ולתרץ זה האריך כאן לבאר ההבדל שיש בין זוג דשבת לזוג דחול בענין התשמיש לאור הנר. שלפי פשוטן של הדברים ההפרש הוא, שבלילות חול יש כח לס"א להלקות הבנים הילודים בחולי נופל, וכן לילית יש לה כח להמיתם. משא"כ בלילות שבת, הגם שיש מזיק אסימון וכת דיליה שיש לו כח גם בשבת לראות בהם, אבל אין לו כח אז להזיקם רק אחר השבת ויש לזה תיקון גם כן. דהיינו בחבדלה דצלותא ובהבדלה על הכוס, ואז מתבטל כחו של המזיק הזה לגמרי, כמ"ש להלן. הרי שיש הבדל גדול בין זוגא דליל שבת ללילות חול בחצות לילה.

וסודם של הדברים, כי יש מאורי אור שהוא ז"א, וה"ס יהודא עלאה, ויש מאורי אש, שהיא הנוקבא דז"א וה"ס יהודא תתאה (כנ"ל אות ר"ט ע"ש). וג' בחינות יש בשלהובא דילה: הא' הוא נהורא חורא, הב' נהורא תכלתא שמתחת הנהורא חורא, הג' הוא דבר גם כמו חלב ושמן ופתילה שבו נאחו הנהורא תכלתא. והאי נהורא תכלא, ה"ס אש אוכלא אש, דאכיל ושצי כל מה דשריא תחותיה, כי הוא בחינת הדין שבת, וע"כ אוכל ומבלה כל מה שמתחתיה. כי היא אוכלת

גופין ורוחין מפטרא דטוב עואין בהם שום אחיזה לס"א. דהיינו בהיפך ממש מה שחשב הס"א.

ו"ש, ובנין כך עונתן דחכימין דידיעי דא משבת לשבת דהא כדין וכו', ומשום זה, עונתם של חכמים היודים זאת, הוא משבת לשבת. כי אז הגופין והרוחין נבנין מסטרא דטוב כנ"ל, דהא כדין חמאת דא ס"א דכמה דאיהי חשיבת למעבר, עבירי פטרא דקדושה שהרי אז, כיון שהס"א רואה זה, שמה שהוא חשב לעשות הקדים ועשה הצד הטוב, כי הוא חשב להבנות ולהתתקף בהאי לילה דשבתא, ולבסוף נבנה הסטרא דקדושה. אזלא ומשפטא בכמה חיילין ופטריין דילה הס"א הולך ומשוטט בכמה מחנות וצדדים רעים שלה, וחמאת כל אינון דקא משמשי ערכיהו בגלויא דגופיהו לנהורא דבוצינא ודואה כל אלו המשמשים מטותיהם לאור הנר בגילוי הגוף וכל אינון בנין דנפקין מתמן הוון נכפין וכל הבנים הנולדים מהם נלקים בחולי נופל דשרו עלייהו רוחין מהחוא ס"א, ואינון רוחין ערטילאין דחייביא דאקרין מוזיקין והס"א משרה על אלו הבנים דוחות רעות שהם רוחות רשעים הנקראים מוזיקין שמחמתם ושריאת בהון לילית, וקפילת לון לילית שורה עליהם והורגתם, אבל כיון דאתקדש יומא ושלטא קדושה על עלמא בעת שמתקדש היום וקדושת השבת שולטת בעולם החוא ס"א אזעירת גרמה ואטמרת כל ליליא דשבתא ויומא דשבתא הוא ס"א ממעט עצמו ומסתתר בכל הלילה דשבת ויום השבת. וע"כ אז עונתם של החכמים. בר מן אסימון וכל כת דיליה דאזלי על שרגי בטמירו למחמי על גילויי דשמושא חוץ מן המזיק הנקרא אסימון וכל המחנה שלו, התולכים עם נרות בסתר לראות בגילוי

עבידי ז סטרא דקדושה, אולא ומשטטא בכמה חיילין וסטרינ דילה, וחמאת כל אינון דקא משמשי ערסייהו בגלויא דגופיהון לנהורא דבוצינא, וכל אינון בנין דנפקין מתמן הוו נכפין. ק דשרו עלייהו רוחין ד מההוא סטרא אחרא. ואינון רוחין א) ערטילאין דחייביא דאקרון ב) מזיקין, ת ושריאת בהו לילית וקטילת לון.

רנב) כיון י) דאתקדש יומא ושלטא קדושה על עלמא, ההוא סטרא אחרא אזעירת גרמה ואטמרת כל ליליא דשבתא ויומא דשבתא. בר א) מן ב) א) סימון

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ז גיא סטר קדישא. ק גיא דשוי. ר גיא ויהוא.
ש גיא מזיקין לג. ת גיא או שריאת א גיא לג מן.

י) עקב מז ז"ח יתרו רצה. כ) פקודי תקסב.

דרך אמת א) רוחות ערומות של רשעים שאין להם במה להתלבש ומשוטטים בעולם לטמא בני אדם בש"ז שגורמים שהאדם ההוא רואה קרי והיינו דאקרון ר"ל שפועלים שהאדם ההוא יראה קרי וי"ם שאלו רוחות ערומות הם של רשעים שראו קרי כל ימיהם ולא חזרו בתשובה

פקודי אורייתא פקודא ארביטר

הסולם

מאמר

כי היתה זוהמתם שולטת על כל התולדות שבעולם, ולא היתה אפשרות להאחו בסטרא דטוב אפילו רגע אחד. אבל אפסותא אקדים קב"ה אבל הקב"ה הקדים רפואה לזה, וזהו דדליג קמיה קדושא דיומא ואקדים קמי ס"א כי דלגה קדושת השבת וקידמה את הס"א, ונגלה אור השבייתה והמנוחה בעולמות, המכניע ומפיל את הס"א וכל הקליפות לנוקבא דתהומא רבא, ואתקיים עלמא כי עי"ז נעשתה הזדמנות להוליד גופין ורוחין מפטרא דטוב בזווגא דלילה דשבתא, ואתקיים עלמא באופן הנרצה, ומה שאומר דדליג קמיה הוא כי כל דבר הבא שלא כסדר מערכת העולמות נקרא בשם דילוג, ומתוך שקדושת השבת באה על ידי אתערותא דלעילא בלבדה, כי האדם עוד לא עשה שום תשובה ותיקון שיהיה ראוי לזה, אלא המאציל עצמו הקדים רפואה לתיקון העולם, לפיכך מכונה זה בשם דילוג.

ומשוטט בכמה חיילות וצדדים שלו, ורואה כל אלו המשמשים מטתם כשהם ערומים, לאור הנר, ולפיכך, כל הבנים הנולדים משם, הם נכפים, משום ששורים עליהם הרוחות מאותו צד האחר, והם הרוחות הערומים של הרשעים, הנקראים מזיקים, ולילית שורה עליהם, והורגת אותם.

רנב) כיון דאתקדש יומא וכו': כיון שנתקדש היום, והקדושה שולטת על העולם, אותו הצד האחר מקטין את עצמו, ומסתתר בכל ליל השבת ובכל יום השבת, חוץ מן אסימון וכל הכת שלו, שהולכים על הנרות בסתר, לראות את גילוי התשמיש, ולאחר כך הם מסתתרים בתוך נקב תהום רבה, כיון שיצאה השבת, כמה צבאות ומחנות עפים ומשוטטים בעולם, ועל כן נתתקן שיר של פגעים, דהיינו יושב בסתר, שלא ישלטו על עם הקדוש.

וה"ש (באות ר"נ) ומה דחשיב וכו': ומה שחשב הס"א להבנות בעולם ולהתגבר, נבנה בלילה הזה הצד הטוב ונתגבר, כי לילה זה אחר הפגם דעץ הדעת היה שייך משורת הדין רק לבנין הס"א בכל תוקפו, וכן חשב הס"א אמנם היה להיפך, כי מקומו לקחה הקדושה, כי ואתבנון גופין ורוחין קדישין בהאי ליליא מפטרא דטוב, ונבנו גופות ורוחות קדושות בלילה הזה מהצד הטוב, כי נעשתה הכנה, שכל המזדווג בהאי לילה הוא ממשיך גופין

ביאור המאמר, כי משורת הדין היה הס"א ביכולת להתלבש בגופין, כנ"ל, ואלמלי הספיקו להתלבש בגופין, הנה אז היתה הארץ ניתנת ביד רשע, וכל הגופין והתולדות שהיו באים לעולם היו כולם מבחינת הרע דס"א, ולא היה להם כח להתקן בסטרא דטוב לעולם, ח"ש ואלמלא אקדים ס"א בהאי ליליא, עך דלא יקדים סטרא דטוב, לא יכיל עלמא למיקם קמייהו אפילו רגעא חדא

פרחין ומשטטין בעלמא, ועל דא אתקן שיר של פגעים, דלא ישלטון על עמא קדישא.

רנג) לאן אתר משטטי בההוא ליליא, כד נפקי בבהילו, וחשבין לשלטאה בעלמא על עמא קדישא. וחמאן לון בצלותא. ואמרין שירתא דא, ובשירותא

חלופי גרסאות

ג נ"א ל"ג ואמרין שירתא דא.

סקידי אורייתא סקודא ארביסר

הסולם

מאמר

שמטעם גילוי דגופיהון אין חשש בליל שבת, כי זוהמא דגוף אינו ניכר בשבת, אמנם אחר השבת יש לו כח לגלות צורת הרע שבו ולהזיקו. (ועיין בוהר בראשית ב' דף ק"ג).
 ומ"ש כיון דנפק שבתא כמה חיילין וכו'. פירוש. אע"פ שבשבת אין אסימון וכת דיליה יכולים להזיק, כי אז אין בו עוד שום צורה של רע, אבל לאחר השבת, הוא והכת דיליה קונים בחזרה את צורתם, ועולים מתהומא רבא אל הישוב, ופורחים ועולים מתהומא רבא ומשוטטים בעולם ויכולים להזיק, וע"כ נתקן שיר של פגעים, שהוא יושב בסתר עליון וגו' שע"י תשובה ותפלה זו דיושב בסתר נצולים מהם.

אוכלת החלב והפתילה שמתאחות בהם. נהורא חוררא ה"ס הרחמים שבה, כי לבן הוא רחמים. וז"ס המשמש ממתו לאור הנר הווי בניו נכפיו, וכן לילית יכולה להמיתם משום דנהורא תכלא של הנר, שהוא מדת הדין, שורה שם, ויש כח לס"א להתאחו בזווג, כי ע"י מדת הדין מתגלים גופיהון, דהיינו בחינת זוהמא דחויא שיש בגופים של המשמשים, ומוצא מין את מינו וניעור. באופן, דמה שהותר הזווג בחצות לילה, היינו דוקא בחושך, שאין שם אור כי אז נאמר במלכות ותקם בעור לילה, והרחמים מתגלים, אבל אם יש שם אור הנר, גורם זה, שתתגלה הזוהמא בגופין והס"א נאחו בזווג. וז"ש וחמאת כל אינון דקא משמשי ערפיא בנילויא דגופיהון לנהורא דבוצינא כי ע"י אור הנר רואה הס"א גילוי הזוהמא שבגופיהון, ומקטרגת עליהם ונאחו בזווגם, כמבואר. אמנם בליל שבת כל דינין מתעברין מינה, ונהורא דתכלתא מתהפכא ג"כ לנהורא חוררא, שלפי"ז היה מותר לשמש גם לאור הנר, ולא עוד אלא אפילו הזוהמא שבגוף האדם נמצאת מתעלמת לגמרי מכח קדושת השבת, ואין פחד עוד מפני גילוי הגוף לאור הנר. לזה אומר בר מן אסימון וכל כת דיליה דאזלי על שרגי בטמירו למחמי על גילויי דשמושא כי אפילו בשבת שנהורא תכלא נעשה לחוררא, ואין שם דין כלל, מ"מ הכרח הוא שאור הנר צריך לדבר גם להאחו בו, שהיא בחינת דין בהכרח, כי דבר גס הוא עכור ורומז על דינים, אלא בשבת אין צורת דין ניכרת בו, והוא נבח כמטבע שאין עליו צורה, ולא נודע מה הוא וע"כ נק' מוזיק זה הנרמו בדבר הגס שאור הנר אחוז בו, בשם אסימון, שפירושו מטבע בלי צורה, וז"ש דאזלי על שרגי בטמירו כי הוא סוד הדבר הגס הנמשך בסתר עם הנר, כי הנר לא היה דולק וזלתו כנ"ל, וע"כ הוא הרואה גילוי הזווג שע"י הוא יכול להזיקו אחר יציאת השבת, והן אמת (דפו"י דף י"ד ע"ב)

רנג) לאן אתר משטטי וכו': לאיזה מקום הם משוטטים באותו ליל מוצאי שבת. הנה כשהם יוצאים בחפזון, וחושבים לשלוט בעולם על עם הקדוש, ורואים אותם עומדים בתפלה ואומרים שירה זו, דהיינו יושב בסתר עליון, ובתחילה מבדילים בתוך התפלה, ואחר כך מבדילים על הכוס, הם עפים משם, והולכים ומשוטטים ומגיעים לתוך המדבר. הדחמן יצילנו מהם ומצד הרע.

פירוש. הוא שואל רק על מוצאי שבת, ולא על כל לילות החול, כי במוצאי שבת עוד שורה רשימו מקדושת השבת, וע"כ שואל כיון דכד נפיק שבתא פורחין ועולים מתהומא רבא, לאן אתר הם פורחין, ואומר כד נפקי בבהילו וחשבין לשלטאה בעלמא, כשיוצאים מתהומא רבא במהירות וחושבים לשלוט בעולם, על עמא קדישא על ישראל, וחמאן לון בצלותא ואמרין שירתא דא ורואים אותם עומדים בתפלה ואומרים שיר זה של יושב בסתר, ובשירותא מבדלי בצלותא ומבדלי על הכוס, ובתחילה הם אומרים הבדלה בתפלה והבדלה על היין, פרחי מתמן ואזלי ומשטטי ומטאן לגו מדברא, הם מסתלקים ופורחים מהם והולכים ומשוטטים ומגיעים

מבדלי בצלותא, (ח) ומבדלי על הכוס, פרחי מתמו, ואזלי ומשטטי ומטאן לגו מדברא. ז רחמנא לשיזבן מנייהו ומסטרא בישא.
 (נד) ה תלתא אינון גרמין בישא לגרמיהו. ו חד, מאן דלייט גרמיה. תניינא, מאן דזרק נהמא או פרורין דאית בהו כזית. תליתאה, מאן דאוקיד שרגא, ז במפקא דשבתא, עד ח לא ג) מטו ישראל לקדושא דסדרא, דגרים לנורא דגיהנם לאדלקא בהאי נורא, עד לא מטא ט זמנייהו.
 (רנה) דחד דוכתא אית בגיהנם לאינון דקא מחללי שבתות, ואינון דענושין

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ח) ב"א נו. (ג) פנחס תרמב. ד ג"א ל"ג רחמנא לשיזבן מנייהו ומסטרא בישא. ה ג"א אמרו רבותינו ז"ל, ונ"א במוצאי שבת אמרו. ו ג"א תרין בהאי עלמא וחד בעלמא דאתי חד מאן דלייט גרמיה חד ממנא אתפקד קמיה בשעתא דלייט גרמיה וע' אחרנין ממנין תחותיה ונטלין ההוא מלה ואמרי אמנ ומסלקי לה לעילא ודימינן לה מ"ל ממשא דאמר ואם אין מחני נא וגו' אע"ג דקב"ה עבד רעותיה לא אשתויב מעונשא דלא אדכר בפרשת תצוה. עוד דדוד אמר אשמרה דרכי וגו' בעוד רשע לנגדי ההוא ממנא דאיתפקיד על דא נטיל ההוא מלה לאבאשא לבר נש. ז ג"א במפקנו. ח ג"א ולא. ט ג"א זמניה (אה"ל).

דרך אמת (ג) תימה אי לא מצי לאדלוקי שרגא דקאמר איך מצי למימר תו בורא מ"ה ואפשר לפלוגי בין אדלוקי שרגא לאוקדא נורא דשרגא לא מצי לאדלוקי עד ולא מטי כו' אבל לבתר הכי מצי לאדלוקי למימר ביה במ"ה אבל נורא אפילו דמטי כו' לא מצי לאוקדא עד לבתר דחבדילי על כסא ובהכי ניחא שפיר דזימנין קאמר לאדלוקי נורא וזימנין לאדלוקי שרגא כנלפי"ז.

מקודי אודייתא מקודא ארביסר

הסולם

מאמר

פירוש: יש מוזיק אחד הנקרא רע עין, והוא אוהב קללה, בסו"ה ויאחב קללה ותבואהו ולא חפץ בברכה (תהלים קט) וכשאדם מקלל עצמו, נותן בזה כח להאי רע עין האוהב קללה, ושולט עליו, ונמצא גורם רעה לעצמו.

ומגיעים לתוך המדבר, דהיינו למקום שאין שם ישוב בני אדם, ובני אדם ניצולים מהם. ונמצא ג' בחינות מקומות לס"א: בי בשבת הם בנוקבא דתהומא רבא, ואין להם כח להזיק כלל. ובמוצאי שבת ע"י תפלה והבדלה, הם תוך המדבר במקום שאין אדם שם, ונמצא להם כח להזיק אלא שנדחין ממקום ישוב. ובשאר לילות הם נמצאים גם במקום ישוב.

ו"ש, מאן דזרק נהמא או פרורין דאית בהו כזית: כי אין לך דבר בעוה"ז שלא יהיה לו שורש חשוב למעלה, ומכ"ש לחם, שבו תלויים חייו של האדם, הרי יש לו שורש חשוב מאד למעלה, ולפיכך המזולזל בלחמו גורם פגם בשורש חייו למעלה. וזה מובן לכל אדם רק בסעודה שיש בה שביעה הנותנת לו חיים. אמנם בלחם ופרורין שאין בהם אלא כזית, יש בני אדם המזולזלים בהם וזורקים אותם, משום שאין בהם בחינת שביעה, אמנם כיון שהחמירו חז"ל לברך ברכת המזון, גם על כזית, ע"כ יש להחשיבם כמו סעודה שיש בה שביעה, ואסור לזלזל בהם. והמזולזל בהם גורם רעה לעצמו.

(נד) תלתא אינון גרמין וכו': שלשה הם הגורמים רעה לעצמם: אחד מי שמקלל את עצמו. השני, מי שזורק לחם או פירורים שיש בהם כזית. השלישי, מי שמדליק את הנר במוצאי שבת מטרם שבאו ישראל לקדושא דסדרא, שבתוך ואתה קדושה הנה באותו האש הוא גורם להדליק אש הגיהנם עד שלא הגיע זמנם.

והענין הוא, כי אמרו חז"ל (ברכות כ'): אמרו מה"ש לפני הקב"ה רבש"ע כתוב בתורתך אשר

(רנה) דחד דוכתא אית וכו': כי מקום אחד יש בגיהנם לאותם שמחללים שבתות. ואותם הנענשים בגיהנם מקללים למי שהדליק הנר מטרם שהגיע זמנו, ואומדים לו, הנה ה' מטלטלך טלטלה גבר וגו'. צנוף יצנפך צנפה כדור אל ארץ רחבת ידים.
 (דפו"י דף י"ד ע"ב) 368

בגיהנם, לייטין ליה לההוא דאוקיד שרגא, עד . לא מטא זמניה, ואמרי ליה (ו) הנה ה' מטלטלך טלטלה גבר וגו' צנוף יצנפך צנפה כדור אל ארץ רחבת ידים.
 (נו) בגין דלאו יאות הוא לאדלקא נורא כד נפיק שבתא, עד דמבדלי ישראל בצלותא ומבדלי כ על כסא, בגין דעד ההוא זמנא שבת הוא, וקדושה דשבת שליט עלנא ובשעתא דמבדלין על כסא, כל אינון חיילין, וכל אינון משריין (ו) דאתמנן על יומי דחול, כל חד וחד יתיב לאתריה ופולחניה דאתמניה עליה.

(נו) בגין דכד עאל שבתא ואתקדש יומא, קדש אתער ושליט בעלמא, וחול ג אתעדי (ז) משולטנותא דיליה, עד שעתא (ז) דנפיק שבתא לא תייבין ג לאתרייהו. ואע"ג דנפיק שבתא, לא תייבין לאתרייהו עד זמנא דאמרי ישראל בא"י המבדיל בין קדש לחול, כדן קדש אסתלק, ומשריין דאתמניאו על יומי דחול מתערין ותייבין לאתרייהו כל חד וחד על מטריה דאתפקד עליה.

חלופי גרסאות

נ"א דלא. כ נ"א בכוסא ונ"א על כוסא. ל נ"א אתער ונ"א אתעברו. ז נ"א משולטנותיה (אה"ל). נ נ"א ל"ג לאתרייהו.

מסורת הזהר

(ט) (ישעיה כב) וירא תי. (ט) ב"א נו קכח קלב ב"ב קצא מקץ ק תרומה סג. (ז) (בשבת אין גיהנם) ב"א נו קכח חלב ב"ב קצא מקץ ק תרומה סג קסה עקב לה.

הסולם

מאמר

פקודי אורייתא פקודא ארביסר

ועוד ואינון דענושין בגיהנם לייטין ליה והנדונים בגיהנם מקללים אותו על מה שגרם במעשיו להדליק אש הגיהנם קודם זמנו.

אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד, והלא אתה נושא פנים לישראל דכתיב ישא ה' פניו אליך, אמר להם וכי לא אשא פנים לישראל שכתבתי להם בתורה, ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך, והם מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה. הרי שבזכות הדקדוק על כזית, להחשיבו סעודה שיש בה שביעה זוכים שהש"י נושא לנו פנים אע"פ שאין אנו כדאים, נמצא כי אלו המזלזלים בפרורין דאית בהו כזית, ואינם מחשיבים אותם בסעודה שיש בה שביעה, אינם זוכים לנשיאת פנים מהש"י, וגורמים רעה לעצמם (ע"י בווהר ברע"מ פנחס דף רל"א אתת ת"ר).

(נו) בגין דלאו יאות וכו' : משום שאינו ראוי להדליק את הנר כשיוצא השבת, מטרם שישראל מברילים בתפלה, ומבדילים על הכוס, כי עד הזמן ההוא, שבת הוא, וקדושת השבת שולטת עלינו, ובשעת שמבדילים על הכוס, כל אלו הצבאות וכל אלו המחנות הממונים על ימי החול, כל אחד ואחד שב למקומו ולעבודתו שהוא ממונה עליה.

וד"ש, מאן דאוקיד שרגא וכו' : מי שהדליק נר במוצאי שבת טרם שהגיעו ישראל לקדושה דסדרא גורם להדליק אש של גיהנם באותה האש. כי עד האי זמנא שבת הוא, וקדושה דשבת שליט עלנא (כמ"ש להלן). ואין אש הגיהנם שולטת עוד, כמו בשבת. ומאן דאוקיד שרגא קודם קדושא דסדרא, נבחן כמחלל שבת, כי הוא מדליק אש הגיהנם לפני זמנה, וע"כ גורם רעה לעצמו, דחד דוכתא אית בגיהנם לאינון דקא מחללי שבתות, כי חילול שבת הוא החמור ביותר, כי יש בגיהנם מקום מיוחד לענוש מחללי השבת.

פירוש. עיקר האיסור הוא רק עד קדושה דסדרא כנ"ל. אמנם צריך להזהר שלא ידליק נר עד לאחר הבדלה, כי עד ההוא זמנא נחשב עוד לשבת. אמנם ודאי שמותר להדליק נר לצורך הבדלה וכורא מאורי האש. וזה פשוט.

(נו) בגין דכד עאל וכו' : כי כשנכנסה השבת ונתקדש היום, נתעורר הקדש ושולט בעולם, והחיל הוסד משליטתו, ועד השעה שהשבת יוצא אינם שבים למקומם. ואף על פי שיוצא השבת, אינם חוזרים למקומם, עד השעה שאומרים ישראל, בא"י המבדיל בין קדש לחול. אז הקודש מסתלק, והמחנות שנתמנו על

רנח) ועם כל דא, לא שלטין עד דיהון נהורין מרזא דשרגא, וכלהון אקרון מאורי האש, בגין ם דמרזא דעמודא דנורא ומיסודא דנורא אתיאן כלהו ושלטין על עלמא תתאה, וכל דא כד ב"נ אדליק שרגא עד לא שלימו ישראל קדושא דסדרא.

רנט) אבל אי איהו ממתין עד דישלימו קדושא דסדרא, אינון חייבין דגיהנם מצדיקין עליהו דינא דקב"ה, ואינון מקיימי על ההוא ב"נ כל ברכאן דקא אמרי צבורא, (ז) ויתן לך האלהים מטל השמים (ק) ברוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה ם וגו'.

רט) (א) אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו י"י. ביום רע מבעי ליה, מאי ביום רעה. יומא דשלטא ההיא רעה למיסב נשמתיה, אשרי משכיל אל דל, דא ם הוא שכיב מרע, ץ לאסאה ליה מחובוי גבי קב"ה. ד"א, דא יומא דדינא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ס נ"א דמנהרא דנורא דנגדא, ונ"א דעמודא דנורא ומיסודא, ונ"א דמרזא דנורא דנגדא דנורא יסודא ונ"א דמרזא דנגדא דנורא יחודא אתין כלהו (אה"ל). ן נ"א שחסר כאן (אה"ל). ן נ"א איהו. ץ נ"א לאתבא.

ז (בראשית כז) תולדות: קלו קמד קמו קנא ויחי שז שעז בא קעא יתרו שלח אחרי מות רנא אורא זוטא לה קינ. (ז) (דברים נח). (ו) (תהלים מא) ב"א טו בשלח שסד שעא פקידי רמו תקפו האזינו רנ ר"ז בהשמטות דף קמד. ז"ח אחרי מות לא צט רות יט.

מאמר

הסולם

פקודי אורייתא פקודא ארביסר

ומצדיקים עליהם הדין של הקב"ה. שראים לעונש שלהם. ומתוך דבר נש ההוא גרם שיצדיקו הדין שלהם ולקדוש שם שמים, נמצאים מקיימים כבר נש ההוא כל הברכות הנאמרות במוצאי שבת בצבור בפסוקים של ויתן לך האלהים וגו'.

רט) אשרי משכיל וגו' : אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ח'. היה צריך לומר, ביום רע, מהו ביום רעה. ומשיב, היינו ביום שאותה רעה שולטת לקחת נשמתו. אשרי משכיל אל דל, דל הוא חולה מסוכן, שמשכיל, לרפאהו קחטאיו לפני הקב"ה. פירוש אחר. זהו יום שהדין שורה בו על העולם, ומשכיל להנצל ממנו, כמו שנאמר, ביום רעה ימלטהו ה'. דהיינו ביום שנמסר הדין לרעה ההיא לשלוט על העולם, ימלטהו ה'.

פירוש. מקשה שהיה לו לכתוב לומר ביום רע ימלטהו ה', ולמה אומר ביום רעה, שהוא לשון נקבה. אלא שהכתוב רומז שליטת הקליפה הנקראת רעה הנוטלת נשמתו של אדם. והמשכיל אל דל שפירושו שמדבר לחולה לשוב בתשובה, הרי הקב"ה ממלט אותו משליטת הקליפה שנק' רעה. והזהר מביט כאן זה

על ימי החול, מתעוררים וחוזרים למקומם. כל אחד ואחד על משמרתו אשר הפקד עליו. רנח) ועם כל דא וכו' : ועם כל זה אינם שולטים עד שיהיו אורות מסוד אור הנר, שכולם נקראים מאורי האש, משום שמסוד עמוד האש, ומיסוד האש, באים כולם, ושולטים על העולם התחתון. וכל זה כשאדם מדליק את הנר מטרם שגמרו ישראל קדושא דסדרא. פירוש. המלכות נקראת עמודא דנורא (כנ"ל אות ר"ט), ואלו כחות שבאור הנר, הם דינים (כנ"ל ד"ה ובגין כך עונתן, ע"ש). ולפיכך אין להם כח לפעול הדינים מטרם שמדליקים את הנר.

רנט) אבל אי איהו וכו' : אבל אם הוא מחכה, עד שיגמרו קדשא דסדרא, אותם הרשעים שבגיהנם מצדיקים עליהם את הדין של הקב"ה, והם מקיימים על האדם ההוא, את כל הברכות שאומרים הצבור, דהיינו, ויתן לך האלקים מטל השמים. ברוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה וגו'.

פירוש. ע"י אמירת קדושא דסדרא ממשיכים האיה גדולה, שנצולים על ידה מדינה של גיהנם. וכיון שהרשעים שבגיהנם רואים זה, הם מתחרטים על מעשיהם הרעים

(דפו"י דף י"ד ע"ב)

שריא על עלמא, אשתזיב מניה, כמה דאתמר, ביום רעה ימלטהו ה' יומא
 דאתמסר דינא לההוא רעה לשלטאה על עלמא. (ד) ק

חלופי גרסאות

ק בדפו"י כתבו כאן חסר.

דרך אמת (ז) ע"י סוף חלק זה סימן ב'

סקודי אורייתא סקודא ארביסר

הסולם

מאמר

יום רעה פירושו יומא דאתמסר דינא
 לההוא רעה לשלטאה על עלמא ביום שכבר
 נמסר הדין לההוא ממונה הנקרא רעה שישלוט
 על העולם, ועם כל זה אותו שישכיל אל
 החולה להחזירהו בתשובה ימלטהו ה' מההוא
 רעה. וההפרש מב' הפרושים הוא, כי לפירוש
 הא' קאי רק על יחיד שגרם לעצמו רעה.
 ולפירוש הב' קאי גם על הרעה שנגזר על כל
 העולם, וגם אז ימלטהו ה' בזכות המצוה הנ"ל.

זה משום שאומד לעיל תלתא אינון דגרמין
 בישא על נפשיה, שגורמים לעצמם רעה. ולכן
 מביא כאן עצה לזה, שישכיל אל דל, שידבר
 על לב חולה שישוב בתשובה וירפאהו ה',
 ובשכר זה ימלטהו ה' מיום רעה, דגרם
 לנפשיה. דבר אחר דא יומא דדינא שריא
 על עלמא אשתזיב מניה שאפילו יומא
 דדינא שריא על כל העולם ימלטהו ה', בשכר
 שהשכיל אל החולה להחזירהו בתשובה. כי

ביאור כללי לכל י"ד הפקודין ואיך מתחלקים לו ימי בראשית

לאתפרש דא מדא, וצדיכים לכלול יראה באהבה מסטרא דטיבו, וכן באהבה מסטרא דדינא קשיא. והיא מדרגת ישפוט דאיי"ות, שהם קומת ז"ת של הבינה, אבל הם עצמם נחלקים ג"כ לג"ר וז"ת, שהג"ר שבהם נק' ג"כ אר"א עילאין, והז"ת נק' ישסו"ת, וה"ס המאמר הראשון יהי אזור, שה"ס אור שנברא ביום א' דששת ימי בראשית, שהאדם היה רואה בה מסוף העולם ועד סופו, וראה הקב"ה שאין העולם כדאי להשתמש בו, עמד וגנזו לצדיקים לעולם הבא, וכן איתא להלן בזהר, יהי אור לעוה"ז, ויהי אור לעולם הבא, והפי' הוא, כי תחילה השפיעו ישסו"ת את האור הגדול הזה עד לעוה"ז, ואח"כ כדי לגלות מרת האהבה בתרין סטרין עמד וגנזו לעוה"ב, שהוא בחינת אר"א שבישסו"ת, דהיינו מחזה ולמעלה שבהם הנק' עולם הבא, ואין האור הזה מאיר עוד מחזה ולמטה דישסו"ת, הנק' ישסו"ת דישסו"ת, שהיא תנה"י שבהם המתלכשים תוך ז"א, כי כיון שמתלכשים בז"א כבר הם נבחנו לבחינת עוה"ז.

דינא קשיא ביום שני של מעשה בראשית, בסוד המאמר דיהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים, שז"ס שביום שני נברא גיהנם, שהיא דינא קשיא, והיה זה כדי ליתן מקום לקיים מצות האהבה בתרין סטרין דהיינו גם בסטרא דדינא קשיא, דהיינו אפילו בעת שנוטל את נשמתו, בסו"ה ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאורך, שאותה מדת האהבה שוכה מסטרא דטיבו לא תחסר בה משהו גם בעת שנוטל את נפשו ומאדו, אכן בחינת דינא קשיא זו לא יצאה אלא רק למטה מרקיע בסוד מים תחתונים, שהיא במלכות, שהיא נוקבא דז"א, רחל, העומדת מחזה ולמטה שלו, ודע כי השם מחזה ולמטה הנאמר באיזה פרצוף, יורה על המטה מפרסא שבגוי מעוהי שבו, אשר פרסא זו, ה"ס הרקיע המבדיל בו בין מים עליונים לתחתונים, באופן שמחזה ולמטה דכל פרצוף, הוא בחינת מים תחתונים ביחס אותו פרצוף.

ה) פקודא תליתאה, למנדע דאית אלהא ברבא ושלימאה בעלמא, וליחדא ליה בכל יומא יחודא כדקא יאות, בשית סטרין עלאין ושית סטרין תתאין הנק' יחודא עלאה, ויחודא תתאה, אשר שש תיבות שבשמע ישראל ה"ס יחוד הו"ק עלאין, ושש תיבות שבשכמל"ץ ה"ס יחודא דו"ק תתאין.

ופירשו

א) המצות שבתורה נק' בלשון הזהר בשם פקודין, ונק' אמנם גם בשם תרי"ג עיטין, וההפרש ביניהם הוא, כי בכל דבר יש פנים ואחור, שבחינת ההכנה אל הדבר נק' אחור ובחינת השגת הדבר נק' פנים, ועד"ז יש בתורה ומצות, בחינת נעשה ובחינת נשמע, כמ"ש חז"ל (שבת פז). עושי דברו לשמוע בקול דברו, בדישא עושי והדר לשמוע וכשמקיימין תורה ומצות בבחינת עושי דברו מטרם שזוכים לשמוע, נק' המצות בשם תרי"ג עיטין והן בחינות אחור, ובשזוכים לבחי' לשמוע בקול דברו, נעשים תרי"ג המצות בבחינות פקודין, והוא מלשון פקדון, כי יש תרי"ג מצות, אשר בכל מצוה מופקד אורה של מדרגה מיוחדת, שהיא כנגד אבר מיוחד בתרי"ג אברים וגידים של הנשמה, ושל הגוף, ונמצא בעשית המצוה, הוא ממשיך לאבר שכנגדה בנשמתו וגופו, את מדרגת האור השייך לאותו אבר וגיד, והוא בחינת הפנים של המצות, ומבחי' זו דפנים של המצות, שנק' אז בשם פקודין, מבאר ר"ש את הי"ד פקודין הנ"ל, כי י"ד אלו, הן הכוללות לכל תרי"ג הפקודין, כמו שז' ימי בראשית הם כוללים לכל ז' אלפי שני, ולכן חילק אותן תחת הו' ימי בראשית, וקשר לכל אחת ביום המיוחד לה, ולפי שהן כוללות לכל תרי"ג הפקודין, ראוי להתאמץ לקיימן בכל יום תמיד כמה שאפשר.

ב) פקודא קדמאה היא יראה כגין דאיהו רב ושליט, כלל כל התורה ומצוה, והיא מדרגת אר"א דאצילות סוד היו"ד דשם הוי"ה, שהיא בחינת אורא דכיא דג"ר דבינה, אשר רב, הוא אבא עלאה, שבו גניז חכמה סתימאה דא"א, שהוא הו"ו, ושליט הוא אמא עילאה, שהיא המילוי ו"ד שבי', ולפי שבהם גניז חכמה סתימאה דא"א, שהעולמות אינן כדאין לקבלן ממנו טרם גמר התיקון, וע"כ אינם משפיעים אלא אור חסדים לבה, הנק' אורא דכיא, ומסבה זו אין להם מאמר גלוי בתורה, כי ה"ס בראשית ברא אלהים וגו', שהוא מאמר סתים שלא נזכר האומר, והפסוק השני והארץ היתה תהו וגו', הוא פירוש ענשה, למי שאינו מקיים מצות יראה זו כהלכתה, והן ארבע מיתות, כי תהו הוא חנק, ובהו הוא סקילה, וחשך הוא שריפה, ורוח הוא הרג.

ג) פקודא תנינא היא אהבה כב' פטרין הן בסטרא דטיבו והן בסטרא דדינא קשיא, וכן לכלל יראה באהבה תמיד דלא

שהיא יכולה לעלות עמו לאר"א, להיותה מחזה ולמעלה שלו, אבל הנוקבא הקטנה הנקראת רחל אינה יכולה לעלות עם הז"א עתה ביחודא עלאה, להיותה בחינת מים תחתונים שמחזה ולמטה, ששם הדינא קשיא. כנ"ל.

ויחודא עלאה דא ה"ס הכתוב יקו המים אל מקום אחד ותראה היבשה, הנאמר ביום ג' דמעשה בראשית, שתרגומו, יתכבשו דרגין דתחת שמיא לאתאחדון ביה למהוי בשלימו לשית סטרין, ותראה היבשה, היינו לקשר בדרגין אלו דז"א גם בחינת הר' דאחד הנקראת יבשה, שהיא מתקבלת ללאה, נוקבא הגדולה דז"א שמחזה ולמעלה. ובוה נגמר יחודא עלאה, שה"ס כי טוב הראשון הנאמר ביום הג' דמעשה בראשית.

(ז) לבתד דאתקשר האי יבשה בהאי יחודא דלעילא, דהיינו בלאה נוקבא דז"א, אצטריך לקשרא לה לתתא כשית פטרין דלתתא שהם: ברוך, שב, כבוד, מלכותו, לעולם, ועד. כי אחר שנמשכה וירדה המחזה ולמעלה של הזו"ן עם המוחין דשית תיבין דשמע ישראל למקומה למטה, ונתחבר עם הנה"י שלו שמחזה ולמטה, לפרצוף אחד כמקודם, הנה אע"פ שהנה"י אינם יכולים לקבל המוחין דיחודא עלאה שהם בחינת עוה"ב ומים עליונים, להיותם מבחינת מחזה ולמטה שהם מים תחתונים מ"מ בחינת היבשה שנכללה באלו המוחין, יכולה לירד ולהתקבל גם למטה מחזה דז"א, משום שעיקרה בא מבחינת מים תחתונים דישו"ת, ששם מקום הסתלקות האור, כנ"ל, ולפיכך יש לנו להמשיך בחינת לאה עם בחינת היבשה למקום רחל העומדת מחזה ולמטה, ואז מה דהוית יבשה נעשה ארץ למעבד פידין ואבין ולנטעא אילנין. בהאי יחודא דלתתא ארעא דעוא שלים כדקא יאות.

פירוש, כי אע"פ שהז"א קבל המוחין שמחזה שלו ולמעלה, וירד למקומו, לא היה יכול להשפיע אותם לנוקבא שלו לאה, בי היא קבלה בחינת היבשה דתבונה, כנ"ל, שאינם דאויים לקבל שום אור, כי כח הגניזו שולט בהם. ולפיכך נבחת לאה או כמקום חורבה שאינה נותנת פירות, ומשום זה גם בנ"א עצמו לא היתה שלימות, כי שלימותו של הדכד הוא, בהשפעה שלו לנוקבא, וכיון שלא היה לו למי להשפיע היה חסר השלימות. וטעם הדבר הוא, כי כל ענין הגניזו היה כדי לגלות מדת אהבה שלים בתרין סטרין דהיינו גם בסטרא דדינא קשיא, וכיון שמחזה ולמעלה דז"א ה"ס מים עליונים, שאין בהם שום בחינת דינא קשיא ע"כ היתה בחינת הגניזו קר

ופירושו הוא, כי אחר שנתגלתה מדת היראה בכראשית וכו', ומדת האהבה מסטרא דטיבו בויהי אור לעוה"ב, עם הגניזו לעוה"ב, ביום א' דמעשה בראשית, ומדת הדינא קשיא ביום ב', במאמר דיהי רקיע, ונעשה לנו מקום ליחדו באהבה בב' סטרין, שהוא כל הנרצה, שאין מדת האהבה נשלמת זולתה, הרי יש לנו כח לעשות היחוד הזה בשלימות והיא פקודא תליתאה בסוד יום ג' דמעשה בראשית. שע"י אתערותא דלתתא בתורה ותפילה ומע"ט, הנק' העלאת מ"ן, אנו מעלים בחינת מחזה ולמעלה דזו"ן דאצילות לאר"א דישו"ת, והוא מקבל מהם המוחין דויהי אור הנ"ל, שהם מחזה ולמעלה דישו"ת, שה"ס האהבה מסטרא דטיבו, ומדת האור הזו נקראת ו"ק דז"א והוא שית סטרין עלאין שפירושה מים עליונים שמחזה ולמעלה, דהיינו בחינת עולם הבא, ששם האור דיום א', ומה שנקרא רק ו"ק, שוירה שהוא חסר ג' ראשונות חב"ד, הטעם הוא, כי לקבל אור שלם צריך הפרצוף להיות בכלים שלמים, דהיינו בכל עשרת הכלים של הפרצוף, הנקראים חב"ד חג"ת נה"ם, וכיון שלא העלינו כל הפרצוף של הזו"ן אל אר"א דישו"ת, אלא רק החלק שמחזה ולמעלה שבו, שאין שם רק הכלים דחב"ד חג"ת, כי לא יכלנו להעלות גם מהחזה ולמטה דזו"ן, מחמת הדינא קשיא שיש שם, כנ"ל בדיבור הסמוך, שה"ס מים תחתונים וכיון שלא העלינו רק ששה כלים, שמחזה ולמעלה דז"א, ע"כ אינם מקבלים רק ששה אורות, באופן שששת האורות חג"ת נה"י מתלבשים בשש הכלים חב"ד חג"ת דז"א, וג' אורות דחב"ד אין לו מקום לקבלם, מחמת חסרון של נה"י דכלים שמחזה ולמטה שלו, שלא יכלו לעלות לאר"א מכח העביות והדינא קשיא שבהם. ונמצא שאין אנו מיחדים עתה רק ו"ק דז"א, והוא חסר ג"ר דאורות מחמת חסרון ג"ת דכלים. ונגד ששה אורות חג"ת נה"י הללו, יש שש תיבות בפסוק שמע ישראל, והן מקבלות רק בסוד יחודא עלאה, שפירושו מבחינת מים עליונים לבד, שמחזה ולמעלה, והוא בחינת המוחין דאהבה מסטרא דטיבו לבד.

(ו) אמנם צריכים לאכללא במוחין אלו דו"ק דז"א גם בחינת יראת, והוא בחינת גניות האור שנעשה במקום שמהחזה ולמטה דישו"ת, כנ"ל באות ג' המכונה בשם יבשה, וחורבא, בי האור נשאר כולו מחזה ולמעלה, ולמטה מחזה נעשה יבשה וריקה מאור. וה"ס הר' גדולה דאחד, הרומז לנה"י דתבונה שנעשו יבשה מאור זה, ובחינת יבשה זו מתקבלת בנוקבא דז"א שמחזה ולמעלה הנקראת לאה.

קרח מכאן וקרח מכאן, כי כבר שלטה שם הגניזו והיבשה, אמנם אינה שלמה כל צרכה, דהיינו שחסרה המטרה שהיא דינא קשיא, הנותנת מקום לגלות האהבה שלים בתרין סטרין, המשלים המוחין ההם מכל הצדדין, שאו מתגדלים המוחין עוד יותר הרבה מעת שהיו מסטרא דטיבו לבד, אבל כל עוד שלא נגלתה במוחין בחי' דינא קשיא, נמצאת בחינת היבשה אשר בנוקבא לאה, בבחי' קרח מכאן וקרח מכאן, ולפיכך עי"ז שאנו ממשיכים בחינת היבשה למחזה ולמטה דז"א למקום נוקבא הקטנה רחל, ששם מגולה הדינא קשיא, להיותה מים תחתונים, הנה או ניתן לנו לגלות מדת אהבה שלים בתרין סטרין, ועם זה נשלמו המוחין ההם בכל השלימות הרצויה, ונגדלו המוחין, עוד יותר ממה שהיו בבחינת מים עליונים לבד, דהיינו במדת האהבה מסטרא דטיבו לבד, וז"ש מה דהוית יבשה עד כאן מחזה ולמעלה דז"א בסוד יהודא עלאה, אתעביד עתה בירידה למחזו: ולמטה ליחודא תתאה במקום דינא קשיא, לבחינת ארץ ומקום ישוב, למעבד פירין ואבין ולנמא אילנין כדקא יאות, כיון דאתאחד אהבה בתרין סטרין, מכאן ולהלאה נאמר תדשא הארץ דשא וגו', כי אתתקנת למעבד פירין ואבין כדקא יאות, ועי"כ נקרא יחודא תתאה, להיות היחוד בסוד מים תחתונים דוקא, וה"ס כי טוב השני דיום ג' הנאמר במאמר תדשא הארץ דשא דמעשה בראשית, כי עתה מקבלת הנוקבא כל המוחין דשית סטרין שביחודא עלאה, מחמת שלא נשלמו זולה במקומה של הנוקבא תתאה, והתחתון המשלים את העליון נוטל כל שיעור זה שהשלים בו, ושית סטרין אלו מרומזין בשית תיבין בשכמל"ז.

וענין היחוד הוא, כי נתבאר לעיל בפקודא תליתאה, הטעם שלא המשכנו שם רק שית סטרין לבד, שהוא משום שלא עלו לאו"א רק מחזה ולמעלה דז"א עם לאה, דהיינו רק ששת הכלים חב"ד חג"ת דז"א, כי מחמת הדינא קשיא שהיה מחזה ולמטה דז"א לא היו יכולים לעלות להיכל או"א שהם זכים בלי שום דין, וכיון שלא היו בו"א רק ששה כלים קבל רק ששה אורות חג"ת נה"י, וג' אורות חב"ד נשאר מחוץ, כי לא היו לו הכלים לקבלם, כי דרך כניסתם של האורות הוא, שהתחתונים נכנסים תחילה, ועי"כ נשאר ג' עליונים מבחוץ, וכיון שהו"א עצמו לא היה לו אלא ו"ק חסר ג"ר, הנה גם הנוקבא לא היה לה לקבל יותר ממנו, אמנם עכשיו, אחר שכבר נעשה יחודא ברחל שמחזה ולמטה דז"א, בסוד מה דהוית יבשה, אתעבידת ארץ מוציאה פירין ואיבין, שהיא דוקא מכת הדינא קשיא הנמצא מחזה ולמטה דז"א, שהשלים האהבה בתרין סטרין, כנ"ל, הנה אנלאי מלתא דהאי דינא קשיא שברחל היא מעלה גדולה יותר מהזכות הגדולה שמחזה ולמעלה דז"א, כי מחזה ולמעלה דז"א, לא יכלו המוחין להתקבל לנוקבא עלאה מחמת היבשה, ועתה על ידי הדינא קשיא, נעשית היבשה לבחינת ארץ מוציאה פירות, ואי"כ נתהפך האי דינא קשיא, לבחינת אור גמור, אלא שנבחן לנהורא אוכמא, כלומר אור המתקיים רק בכח האוכמא, שהיא דינא קשיא, ונמצא בזה, שאין עתה שום הפרש בין מחזה ולמעלה דז"א לבין מחזה ולמטה, כי כל המפרש היה רק מחמת הדינא קשיא שברחל, ועתה כבר נתהפך הדינא קשיא לאור גמור, ולפיכך יכול לעלות עתה לאו"א כל הפרצוף דז"א ונוקבא, דהיינו גם הכלים נה"י שמחזה ולמטה דז"א, הנבחנים לנהורא אוכמא, כי נהורא אוכמא בנהורא חוורא אינון חד בלי הפרש, ואדרבא נהורא אוכמא הגדיל המוחין ביתר שאת, ממה שהיו בבחינת נהורא חוורא שלמעלה מחזה, וכיון שעלו לאו"א כל עשרת הכלים של הפרצוף זו"ן, הוא יכול לקבל עתה כל העי"ס דאורות, דהיינו גם האורות דחב"ד שהיו חסרים לו, שהם נקראים אור הפנים, וגם הנוקבא רחל, שהיא גרמה כל זה לז"א, נוטלת מז"א גם המוחין דפנים האלו, ונעשה ז"א עם הנוקבא פנים בפנים בקומה שוה, בסוד הכתוב יהי מאורות וכו', והנה נתבאר היטב סדר היחוד דג"ר דזו"ן בסוד יום רביעי דמעשה בראשית, ואין להקשות על זה הלא ביום רביעי היה מיעוט הירח, ואיך אומר כאן שהוא היחוד דפב"פ דזו"ן, כי ענין אצילות של העולמות לחוד, וענין הפקודין לחוד, ואין להשוותם זה לזה

ח) פקודא רביעאה למנדע דה' הוא האלהים לכלול שמא דאלהים שהיא הנוקבא דז"א, בשמא דהוי"ה שהוא הז"א, למנדע דאינון חד ולית בהו פרודא, וה"ס המאמר יהי מאורות ברקיע השמים הנאמר ביום ד' דמעשה בראשית, כי נתכללו כאן הנוקבא דז"א עם הז"א בשם אחד מאורות להורות שאין ביניהם שום פרודא כי שניהם שוים במעלה, פירושו, אחר שכבר המשכנו הו"ק להנוקבא בסוד יחודא תתאה דבשכמל"ז, בסוד יום ג' דמעשה בראשית, בהמאמר תדשא הארץ דשא, צריכים עתה להמשיך לה הג"ר שתהיה בבחינת פב"פ עם הז"א בקומה שוה בלי הפרש ביניהם במעלה, כמו שיוורה השם מאורות על שניהם יחד, שז"ס הוי"ה הוא אלהים.

מחשבה דהיינו בינה. בי עלתה במקומה. ונעשה הזווג דראש במקום נקבי עינים, ששם נסתיי הראש, וג' הספירות אח"פ נפלו מהרא למדרגה שמתחתיו. ונבחן שלא נשאר ברא"י כי אם ב' הכלים גלגלתא ועינים עם אורות דנפש רוח, הנקרא מ"י, וג' הכלים אח"פ הנק' אל"ה, יצאו ונפלו למדרגה שמתחתיה. ועיקר ההבחן הזה ניכר בפרצוף ישו"ת, שאין בו אלא ו"ק דאורות בגו"ע דכלים, הנקרא משום זה בשם מ"י, ואח"פ שלה, שהם ג' אתון אל"ה, נפלו למדרגה שמתחתיה, שהם זו"ן, וכן זו"ן אין בהם אלא גו"ע באורות דו"ק, ואח"פ שלהם, נפלו למדרגה שמתחתיהם, שהם ג' עולמות ב"ע.

וכשאנו רוצים להמשיך מוחין דגדלות אל הזו"ן, שהם פרצוף שלם דע"ס, הנחלקים בעצמם לג"ר, וו"ק דג"ר, דהיינו ו"ק דגדלות וג"ר דגדלות, אנו צריכים לזה ב' עיבורים, שפירושם ב' בחינות עליות מ"ן, כי תחילה אנו מעלים מ"ן לזו"ן וכו' עד רום המדרגות, ונמשכין מוחין מע"ב ס"ג דא"ק אל הישו"ת, שעל ידי מוחין אלו חוזרת ונפיק הנקודה מגו מחשבה ובאה למקומה למקום מלכות, דהיינו שה"ת יורדת ממקום נקבי עינים למקום הפה, ונעשה הזווג שלה במקום הפה כמקודם השיתוף, שע"ז חזרים ועולים אליה ג' הכלים אח"פ הנק' אל"ה, ומתחברים למדרגתה, וכיון שנשלמו לה ה' אותיות אלקים, שהם ה' כלים, בראש, משגת גם הג"ר דאורות שלה ונשלמו ישו"ת בע"ס דאורות וע"ס דכלים.

אכן בעת שהישו"ת מעלים אליהם ג' אתון אלה להשלמתם, עולה עמהם גם הזו"ן, והוא מטעם, שהעליון היורד למקום התחתון נעשה כמוהו, ולפיכך, כיון שג' אתון אל"ה נפלו מקודם לכן, אל הזו"ן, הנה נעשו בזה כמו מדרגה אחת עם הזו"ן, לכן עתה בעת שהישו"ת חוזרים ומעלים ג' אתון אל"ה אליהם, נמשכו עמהם גם הזו"ן אל מקום הישו"ת, מטעם שדבוקים זה עם זה במדרגה אחת, וכיון שהזו"ן עלו עם אל"ה אל הישו"ת, נמצאים מקבלים שם את המוחין דיש"ס ותבונה, והנה נתבאר איך הישו"ת מעלה את הזו"ן למוחין דו"ק, דהיינו עם אתון אל"ה שלהם, אבל לולא זה לא יכלו הזו"ן לעלות מעצמם, כי כל התחתון מחברו הוא בהכרח יותד עב ממנו, ואיך יוכל לעלות אליו, והנה בדרך עליה זו נעשה היחוד דק"ש ביום ג', בסוד יקו המים אל מקום אחד, וכן יחודא תתאה דבשכמל"ן, בי ע"י המוחין שקבלו ישו"ת, המשיכו אליהם ג' אתון אל"ה שלהם, שעמהם יחד עלו הזו"ן וקבלו שם

לזה, וכבר דברנו על זה בתחילת מאמרנו זה. ט) ואין לשאול למה נחלקו המוחין של הזו"ן לב' ימים, שיום ג' ה"ס ו"ק דמוחין, ויום ד' לג"ר דמוחין, ולמה לא היו שניהם ביום אחד לבד, והענין תבין עם המתבאר לעיל, כי תחילה לא יכלו לעלות לאו"א רק מחזה ולמעלה דו"א לבד, כי מחזה ולמטה היתה בחינת דינא קשיא, וע"י המשכת מוחין דו"ק למחזה ולמעלה, נמשכו מוחין דו"ק גם למחזה ולמטה בסוד יחודא תתאה, ונתהפך הדינא קשיא לבחינת נהורא אוכמא, שזה היה ביום ג', ואחר שנגמר זה, היתה אפשרות ביום ד' להעלות גם המחזה ולמטה דו"א, כי אחר שנתהפך הדינא קשיא לנהורא אוכמא, יכלו גם הכלים שמחזה ולמטה לעלות, כי נהורא אוכמא ונהורא חזורא חד הוא בלי הפרש כנ"ל, וכיון שנתעלו גם הכלים נה"י שמחזה ולמטה, נמשכו להם גם הג"ר, הרי שאי אפשר היה להמשיכם בבת אחת, כי מטרם שנתהפך הדינא קשיא להיות אור, אי אפשר היה להעלות המחזה ולמטה עם רחל, לאו"א, אלא רק מחזה ולמעלה דו"א עם לאה לבד, המקבלים רק ו"ק, ולאחר השלמת ו"ק צריכים פעם שניה, כדי להעלות גם המחזה ולמטה דו"א עם רחל, ואז מקבלים הג"ר.

גם יש הפרש בין מוחין דו"ק לבין מוחין דג"ר, בענין עלייתם של הזו"ן לאו"א, כי למוחין דו"ק אין הזו"ן יכולים לעלות מעצמם, אלא ישו"ת מעלה אותם אליו, אבל למוחין דג"ר הזו"ן עולים מעצמם, ואינם צריכים שישו"ת יעלה אותם, והטעם הוא, כי יש להבין שענין עליון ותחתון נבחן מבחינת המעלה, שמשום שהתחתון אינו זך כמו העליון על כן נבחן לתחתון, ולפי"ז קשה להבין איך אפשר שהתחתון יעלה לעליון, מי הסיר את ההפרש שביניהם עד שהתחתון ישתוו לעליון ויעלה אליו, כי הכרח הוא אם התחתון עולה לעליון הוא שוה כמוהו.

ודבר זה נתבאר לעיל בביאור דמי ברא אל"ה, שגילה אליהו לר"ש, וכן ביחודא תתאה דר"ש, בסוד אמא אוזיפת מאנהא לברתא וקשיט לה בקשוטמא, ע"ש בסולם כל ההמשך, והקיצור הוא, כי בסוד השתוף דמדת הדין במדת הרחמים, שהמלכות עלתה במקום בינה, נבקעו המדרגות לב' חצאים: גו"ע ואח"פ, או מ"י אל"ה, כי הע"ס נקרא גלגלתא עינים און חוטם פה, דהיינו כח"ב זו"ן, והם ה' אותיות דשם אלהים, וכיון שהמלכות עלתה במקום בינה, נמצא שנתקנה ה"ת דהו"ה למקום זווג במקום נקבי עינים, והנקודה, שהיא ה"ת, מלכות, סליק למהוי

שם בהתכללותם עם ישויות את המוחין דו"ק, שהוא משום שאין בהם אלא ששה כלים כנ"ל. ונמצא שכל היחוד הזה הוא בעיקר בחינת ישויות, כי הם המקבלים המוחין והם המעלים אליהם את הזו"ן.

אמנם אחר שהשיגו זו"ן את המוחין דו"ק, ובאו למקומם, וע"י יחודא תתאה נמשכו המוחין דו"ק גם אל הנוקבא שמחזה ולמטה, בסוד מה שהדינא קשיא שלה נתהפך לנהורא כנ"ל. הנה אז כבר יכולים הזו"ן לעלות מאליהם למ"ן, בכדי להשיג מוחין דג"ר, ואינם צריכים לאל"ה דיסויות שיעלו אותם, והוא מטעם השואתם זה לזה, כי עתה נתבטל כל ההפרש שבין ישויות לזו"ן. כי כל מה שהזו"ן הם יותר עב ויותר דין מישויות נשאב עתה לגמרי, שהרי אפילו הדינא קשיא נהפך לאור, בסוד נהורא אוכמא כנ"ל, ונהורא אוכמא דזו"ן הם חשובים עתה כמו נהורא חזורא דיסויות, ועל כן עולים הזו"ן לישויות, כי עתה הם אחד בלי הפרש, ומקבלים שם את הג"ר דמוחין דגדלות. הרי שלצורך הג"ר יכולים הזו"ן לעלות מאליהם בלי עזרת ישויות. ולפיכך נבחן יחודא דג"ר ליום מיוחד, כי יש בו הבדל רב מיחודא דו"ק: הן מצד הכלים דו"ק, כי למוחין דו"ק אינו עולה רק חצי פרצוף שמחזה ולמעלה, והן מצד העליה, כי למוחין דו"ק אין הזו"ן יכולים לעלות מאליהם, כמבואר. ודע, שאלו ב' מיני העלויות מכונים, עיבור א' לו"ק, ועיבור ב' לג"ר. והם נוהגים בכל המדרגות, שאי אפשר להמשיך שום מדרגה זולת בב' פעמים כנ"ל. וזכור זה, כי הוא מפתח גדול.

(י) פקודא חמישאה כולל ג' פקודין: א' למלעי באורייתא, ב' לאתעמקא בפריה ורביה, ג' למגזר לתמניא יומי. וה"ס המאמר דיום ה' דמעשה בראשית, ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ וכו'. פירוש, כי בד' פקודין שעד הנה, גמרנו את תיקון האצילות, עד המוחין דג"ר דזו"ן פב"פ: שע"י פקודא קדמאה דיראת הרוממות, בגין דאיהו רב ושליט, המשכנו תיקון או"א עלאין, בסוד המאמר סתום דפסוק הא' שבתורה, בראשית ברא וגו'. ופירוש ענשה בפסוק הב' והארץ היתה תהו וגו' וע"י פקודא תניינא דאהבה בסטרא דטיבו. המשכנו תיקון דיסויות דאצילות, בסוד המאמר דיום א' דמעשה בראשית, יהי אור וכו'. שה"ס אור שנברא בששת ימי בראשית, שהיה אדם רואה בה מסוף העולם עד סופו. וע"י פקודא תליתאה, דקריאת

שמע ובשכמל"ו, הנה בסוד יחודא עילאה דשמע, המשכנו מוחין דו"ק לו"א ולאח ע"י עלייתם לישויות, שה"ס ו' תיבין דשמע ישראל, כן כללנו בו סוד גניזת האור בסו"ה ויהי אור לעולם הבא דיסויות, ולא לעה"ז דיסויות, כי נגנו מחזה ולמטה דיסויות ונעשה שם יבשה, והמשכה זו היא בד' גדולה דאחד, והיא מקובלת ללאח. כי זה הכלל, שכל בחינת חסרון או מסכים, אינה בזכר, אלא בנוקבא של אותו הפרצוף.

וע"י יחודא תתאה, דבשכמל"ו, המתקנו הדינא קשיא שמחזה ולמטה דז"א, הנמשך מהמאמר דיום ב' דמעשה בראשית, יהי רקיע בתוך המים וכו', שבו נברא הגיהנום, שה"ס דינא קשיא, שמקומו היא מחזה ולמטה דז"א, אמנם היא בנוקבא רחל, ולא בזכר ז"א, כנ"ל. והמיתוק הוא, ע"י השלמת פקודא דאהבה שתהיה בב' סטרין, ואפילו הוא נוטל את גפשו, שע"כ צריכים לקבל עלינו מסירת גפש בד' דאחד, קודם יחודא תתאה, להשלים מדת האהבה בב' סטרין בהמשכת המוחין למקום רחל, כי אז נמשכין שית סטרין תתאין של המוחין אל רחל, בשית תבין דבשכמל"ו, והדינא קשיא נהפך להיות אור, הנק' נהורא אוכמא. ויחודא עילאה, ה"ס המאמר יקוו המים אל מקום אחד ותראה היבשה וגו', דהיינו כי טוב הא' שביום ג' דמעשה בראשית. ויחודא תתאה ה"ס המאמר תרשא הארץ דשא וגו', שהוא כי טוב הב' דיום ג' דמעשה בראשית.

וע"י פקודא רביעאה, למנדע דהו"ה הוא האלהים, דהיינו להשוות הנוקבא רחל לגמרי אל הז"א בלי הפרש משהו ח"ו, ע"י השלמת האהבה בתרין סטרין בשלימות כזאת, שהדינא קשיא נהפך להיות אור, ונהורא אוכמא בנהורא חזורא לית בהו פרודא, כי מבחינת השלמת האהבה בב' סטרין, נעשה נהורא אוכמא עוד יותר חשוב, כנ"ל באורך, הנה ע"ז נתיחדו רחל וז"א לאחד ממש ויכולים שניהם לעלות לישויות מכחם עצמם, כי מתוך זה נמצאים זו"ן בהשואה גמורה אל היסויות, כי מה שהזו"ן עבים יותר ממנו אין זה חסרון אלא מעלה ויתרון עליהם. ואז מקבלים הזו"ן מישויות גם מוחין דג"ר, ונעשו הזו"ן קומה שוה ביחוד אחד פב"פ. וה"ס המאמר דיום רביעי דמעשה בראשית, יהי מאורות ברקיע השמים, שהנוקבא רחל והז"א נכללו שניהם בשוה בשם אחד מאורות שה"ס הו"ה הוא האלהים. ונמצא עתה ע"י ארבע פקודין הללו כבר השלמנו כל תיקון האצילות עד זו"ן פב"פ בקומה שוה. ועתה

ועתה יש לנו שוב לזווג את זו"ן ע"י העלאת מ"ן ומע"ט, בכדי להמשיך לנו מוחין מהם. והם ג' בחינות מוחין, הנק' נר"ן דקטנות, נר"ן דגדלות א', ונר"ן דגדלות ב', שהם נמשכים לנו ע"י שאר הפקודין המובאים לפנינו. הנר"ן דקטנות, ה"ס יום חמישי דמעשה בראשית, במאמר ישדצו המים שרץ נפש חיה וגו'. ותשלום הקטנות הוא ביום ששי, וכן ו"ק וג"ד דגדלות א', וו"ק דגדלות ב', הוא ביום הששי דמעשה בראשית, וג"ד דגדלות ב' הוא ביום השבת, כמ"ש לפנינו.

(יא) ואלו הן ג' הפקודין הנכללים בפקודא חמישאה, הא' הוא למלעי באורייתא ולאשתדלא בה ולאפשא לה בכל יומא, ועי"ז קונה מהזו"ן בחינת נפש קדושה. וע"י פקודא הב' שהוא לאתעסקא בפריה ורבייה, קונה מזווג זו"ן רוח קדוש. וע"י פקודא הג', שהוא למגזר לתמניא יומין ולעברא זוהמא דערלתא, קונה מזווג זו"ן בחינת נשמה, וכל אלו נפש רוח נשמה הם דק נר"ן דקטנות, וה"ס המאמר דיום חמישי דמעשה בראשית, ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני דקיע השמים, כי נפש חיה, היינו נפש, ועוף יעופף, היינו רוח, על פני דקיע השמים. היינו נשמה.

ואין לשאול למה בזו"ן לא עסקנו בהמשכת נר"ן דקטנות. ובמוחין שלנו צדיכים להמשיך נר"ן דקטנות. כי הענין הוא, שהזו"ן אינם חסרים מהקטנות לעולם, כי זה כבר נתקן מהמאציל עצמו. וע"כ תחילת המשכה הוא מתחיל מו"ק דגדלות ע"י ק"ש. אבל אנו צדיכים הכל לתקן לנו בעצמנו, שהרי בר נש דאתיליד אין לו אלא נפש מסטרא דבעידי דכיא, ואין לו אפילו נפש דקדושה מסטרא דאופנים, וע"כ אנו צדיכים להתחיל תמיד בנפש דקטנות, כמבואר. והנה נתבאר ג' הפקודין שבפקודא חמישאה: דחמישאה היא למלעי באורייתא לתיקון הנפש דקטנות, ושתיתאה הוא לעסוק בפריה ורבייה לתיקון הרוח דקטנות, ושביעאה הוא למיגזר גרמיה לאעברא מניה ערלתא לתיקון נשמה דקטנות. וכל אלו ה"ס יום חמישי.

(יב) פקודא תמינאה הוא למרחם גיורא דעאל למגזר גרמיה, שהיא לעאלא יתיה תחות גדפוי דשכינתא, להמשיך משם נפש הגד מהשכינה הקדושה, כי עי"ז ממשיכים לעצמינו נשמתא, מגופא דאילנא דחיי, שהוא גמד ותשלום הקטנות שלנו. וה"ס המאמר דיום ששי דמעשה בראשית, תוצא הארץ

שרץ נפש חיה למינה. דהיינו לכל חד כדקא חזי ליה. (ג) פקודא תשיעאה למיחן למסכנא ולמיהב ליה פרסא ברעותא דלכא, שע"ז אנו גורמים למעלה שיתוף מדה"ד במדת הרחמים, בי בינה משתתפת עם המלכות בסוד ה"ת בנקבי עינים, וחזרת משום זה לבחינת מ"י, שהוא גו"ע באורות דנפש רוח, ואל"ה שלה יורדים אל הזו"ן, וכן הזו"ן חוזרים לגו"ע באורות דנ"ד, ואל"ה שלהם יורדים לבי"ע, דהיינו תוך נר"ן שלנו שהם בבי"ע, ואנו מקבלים מהזו"ן אורות דו"ק דגדלות, וה"ס מאמר נעשה אדם שביום הששי דמעשה בראשית, כי הבינה אמרה נעשה, ונשתתפה עם העשיה שהיא המלכות, כדי להוליד ו"ק לאדם.

(ד) פקודא עשיראה לאנחא תפילין ולאשלמא גרמיה בדיוקנא עילאה. שע"ז אנו גורמים חזרת גדלות למעלה, שה"ת חוזרת ויורדת מנקבי עינים לפה, ואתוך אל"ה שוב חוזרים למדרגתם, וכשהזו"ן מעלים את אתוך אל"ה שלהם מבי"ע למדרגתם לאצילות, הרי נר"ן שלנו עולים עמהם יחד, (כנ"ל באות ט' ד"ה אכ"ו, ע"ש). ואז אנו מקבלים מהזו"ן ג"ד דגדלות א', הנבחנום למוחין דנשמה מבחינת גדלות א'. וה"ס המאמר ויברא אלהים את האדם בצלמו וגו' דיום הששי דמעשה בראשית, כי אלו המוחין ג"ד דגדלות נמשכים בסוד צל"ם דישסות הנק' אלהים, שה"ס חב"ד, כי הם' הוא חכמה ואו"א עילאין. והל' דצל"ם הוא בינה וישסות, והצ' דצל"ם הוא דעת וזו"ן. והם סוד ארבע פרשיות שבתפילין, כי קדש הוא מ' דצל"ם, והיה כי יביאך הוא ל' דצל"ם, שמע הוא בחינת החסד דצ' דצל"ם, היה אם שמוע הוא בחינת הגבורה דצ' דצל"ם, והם ד' מוחין דז"א, בסוד תפילין של ראש. וד' הפרשיות דתפילין של יד, הן ד' מוחין אלו המקובלים לנוקבא דז"א דחל. וז"ס ב' פעמים צל"ם המובא בכתוב, ויברא אלהים את האדם בצלמו, בצלם אלהים ברא אותם. כי בצלמו קאי על תפילין של ראש, שהם צל"ם הז"א. וצלם אלהים קאי על תפילין של יד, שהם צל"ם הנוקבא. והנה נשלמו לאדם נר"ן דגדלות א', נפש רוח דגדלות א' ע"י פקודא למיחן למסכנא, וג"ד שהיא נשמה חיה יחידה דגדלות א', ע"י פקודא דהנחת תפילין.

(טו) פקודא חדסר לעשרא מעשרא דארעא, ע"י מצוה זו זוכים לקבל נפש מבחינת אור החיה, דהיינו מאו"א עילאין. כי אחר שהאדם נשלם בנרנח"י דגדלות א' ע"י

המות לגמרי, ואח"כ ע"י חטא העגל ניטלה העבודה מבכורות ישראל וניתנה לכהנים, כי הוזהמא דחויא מחטא עצה"ד, שהביא המלאך המות לעולם, חזרה ונתערבה בישראל ע"י העגל. ועל תיקון זה דבכורות ישראל ניתנה מצות פדיון בכור בה' סלעים, כנגד תיקון כל הע"ס שהם ה' בחי' כח"ב זו"ן, כי בכור מגיע עד כתר חכמה, שהם או"א עילאין, סוד ראשית. אשד ע"י תיקון זה דה' סלעים אנו מקשדין שוב הבכורות בחיים עילאין, ומחלישין את מלאך המות שלא יוכל לשלוט עליהם, אבל לא מעבירים אותו לגמדי כמו שהיה חפשי ממלאך המות מקודם חטא העגל. ולפיכך מצות פדיון בכור אינו מספיק להמשיך בחי' חיה דאור החיה, כתיקונו והלכתו לבטל מלאכא דמותא. כמו שהיה במתן תורה לפני חטא העגל, אלא רק מדרגה למטה הימנו, שהוא מדרגת נשמה לבד, דהיינו אור נשמה מאו"א עילאין ולא יותר. וה"ס הכתוב הנאמד ביום ששי דמעשה בראשית יורא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד, שטוב ה"ס מלאך החיים, מאד ה"ס מלאך המות. כי מלאך המות נמתק אז, והיה חשוב יותר ממלאך החיים. אמנם עתה בשתא אלפי שני, אינו בא להמתקה הגדולה הזו, וזה נאמר רק לגמר התיקון. משא"כ ע"י פדיון בכור, שגורמים להחלישו ולא יותר, כנ"ל. וע"כ אינו זוכה ע"י הפדיון רק לבחינת נשמה דחיה שהוא ו"ק דחיה.

(יח) פקודא ארכיפר לנטרא יומא דשבתא ולקדשא האי יומא בקדושיה. שע"י ב' מצות אלו זוכים לחיה דחיה ביום השבת. וה"ס ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו וגו', כי ע"י השמירה מחילול שבת זוכים לברכה, וע"י שמקדשין השבת בתענוגי שבת זוכים לקדושה. וסוד אור החיה ה"ס הקדושה. כי או"א עילאין נק' קדש כנודע. ובמנחת שבת ממשיכים בחינת ו"ק דאור היחידה. אמנם בחינת הג"ר דיחידה, אי אפשר להמשיך בשתא אלפי שני רק בגמר התיקון.

ביאור התחלקות הי"ד פקודין בעשרה מאמרות.

והנה נתבאר היטב סוד הי"ד פקודין ואיך שהם מתחלקים בסוד שבעת ימי בראשית. ועתה נבאר סדר התחלקותם בעשרה מאמרות שבהם נברא העולם. ונבארם בקיצור. והנה מאמר הא' ה"ס בראשית ברא אלקים וגו', כי בראשית נמי מאמר הוא, (כמ"ש) בוהר בראשית א' אות כ"ט) והוא פקודא קדמאה ידאה, בגין דאיהו רב ושליט. והוא

ע"י התפילין, כנ"ל, יש לו להתחיל בהשגת גדלות ב' שהיא אור החיה. ונחלק לד' בחינות, שהן: נפש, רוח, נשמה, חיה, שלהשגתן ניתנו ד' הפקודים הבאים: כי על ידי פקודא דמעשר הארץ זוכים לנפש, כי ארץ היא בחינת נפש, וה"ס הכתוב הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ, הנאמר ביום ששי דמעשה בראשית, וילפינן גודה שוה, שנאמר הכא נתתי, ונאמר ולבני לוי הנה נתתי כל מעשר בישראל מה התם מעשר אף הכא מעשר הארץ. וז"ס על פני כל הארץ, כי הזוכה לנפש דאור החיה שולט על פני כל הארץ, כי כל הקליפות נבנעות לו. ועל נפש זו אומר הכתוב, ובחונני נא בזאת, הביאו את כל המעשר לבית האוצר, אם לא אפתח לכם את ארובות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די, כי בחינת נפש נק' מעשר, שהיא על שם המלכות שהיא עשירית, אבל נפש דאור החיה ה"ס כל המעשר, דהיינו שלימות גמורה דבחינת המעשר.

(טז) פקודא תריפר לאיתאה בכורי דאילנא, שע"י מצוה זו זוכים לקבל אור הרוח מבחינת אור החיה, הבא מאו"א. כי בכורים הוא מלשון בכור, ואו"א ה"ס בכורה, וה"ס ראשית, כנ"ל בפקודא קדמאה. ולפי שהוא מן העץ, ביכורי פרי העץ, ע"כ הם בחינת רוח, כי עץ הוא צומח הנבחן לרוח, כי דצח"ם הם נגד נרנח"י: דומם הוא נפש, וצומח הוא רוח, וחי הוא נשמה, ומדבר הוא חיה יחידה. וה"ס הכתוב ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע, וילפינן גזירה שוה נאמר הכא מפרי העץ, ונאמר וכל מעשר הארץ מפרי העץ לה' הוא, מה התם בכורים בכלל אף הכא בכורים. כי דורש המלים לה' הוא, כל מה דאתחזי לי אסירא לכם למיכל.

(יז) פקודא תליפר למעבד פורקנא לבריה לקשרא ליה בחיין, ולהחליש ממנא דמותא, הנאמר עליו, מאד, זה מלאך המות. וע"י זה הוא זוכה לנשמה מאור החיה. והנה לפי הסדר, היה צריך לזכות ע"י מצוה זו, בחינת חיה דאור החיה, כי אמרנו לעיל שבחינת מדבר הוא אור חיה, ואחר שזכה ע"י פרי הארץ ופרי העץ, לנפש רוח להיותם דומם וצומח, היה צריך לזכות ע"י בכור בהמה בחינת נשמה מאור החיה, כי הוא בחינת חי, וע"י בכור אדם לבחינת חיה דחיה, להיותו בחינת מדבר, אמנם אין פדיון בכור מכניע את מלאכא דמותא לגמרי, אלא מחליש ליה. פירוש, כי במתן תורה נעשה חפשי ממלאך

על ידי מצוה זו ממשכיכם נפש הגר. ותשלום המוחין לנר"ן דקטנות אל נשמות הצדיקים. מאמר ט) ויאמר אלקים נעשה אדם וגו' יש בו ב' פקודין. א) הוא פקודא תשיעאה, למיחין למסכנא, שעל ידי זה שאנו מרחמים על העני זמפרנסים אותו. אנו מעוררים למעלה שיתוף מדת הדין במדת הרחמים. שה"ס עלית המלכות לבינה. ונמשכים ו"ק דמוחין גדלות א' אל נשמות הצדיקים. ב) הוא פקודא עשיראה, לאנחא תפילין. שע"י מצוה זו נמשכים הג"ר דמוחין גדלות א' לנשמות הצדיקים. המכונים צל"ם.

מאמר יוד) ויאמר אלקים הנה נתתי וגו' ויש בו ג' פקודין, חד לעשרא מעשרא דארעא, ב' לאיתאה בכורי דאילנא, ג' למעבד פורקנא לבריה. שעל ידי ג' מצות אלו נמשכים נר"ן גדלות ב' אל נשמות הצדיקים. ובכתוב ויכל אלהים ביום השביעי וגו' יש בו תריין פקודין חד נטורא דיום השבת, וה"ס שמור. וחד. לקדשא ההוא יומא בקדושה, וה"ס זכור. ואלו ב' פקודין הם אחד. בסוד זכור ושמור כדיבור אחד נאמרו. ועל ידי ב' מצות אלו נמשך אור החיה גדלות ב' אל נשמות הצדיקים. ובוה נשלמו תכלית גבהם של המוחין שנשמות הצדיקים מקבלים מזו"ן דאצילות בכל שתא אלפי שני. אמנם יש ג"כ מוחין דו"ק דיחידה הנמשכים במנחה דשבת, שאז עולה ז"א אל הדיקנא דא"א. אלא כיון שאין הנוקבא דז"א עולה עמו, ע"כ אינו חושב אותם כאן.

והנך מוצא. שעיקר מציאות המוחין נמשכו בג' המאמרות הראשונים. שהם בראשית ברא אלקים וגו' ויאמר אלקים יהי אור וגו' ויאמר אלקים יהי רקיע וגו' וה"ס חב"ד. כי בראשית וגו' ה"ס או"א הנבחנים לחכמה. ומאמר יהי אור ה"ס ישו"ת הנבחנים לבינה ומאמר יהי רקיע ה"ס הדעת. כי שם נברא דינא קשיא דרחל, המשמשת בסוד ה' גבורות שבדעת. בסוד נקודת החירק. ובוה נגמרו כל מציאות המוחין. כי ג' המאמרות דיקו המים, ותדשא הארץ. זיהי מאורות. הם המשכת ו"ק וג"ד גדלות א' וגדלות ב'. מג' המאמרות הראשונים אל הזו"ן. ומאמר ז' הוא המשכת נר"ן דקטנות מהזו"ן לנשמות הצדיקים. ומאמר ח' הוא תשלום מוחין דקטנות. ומאמר ט' הוא ו"ק וג"ר דמוחין גדלות א' הנמשכים מהזו"ן לנשמות הצדיקים ומאמר יוד הוא המשכת נר"ן גדלות ב' מהזו"ן לנשמות הצדיקים. ומשמירה וקדושה דשבת נמשכים מוחין דחיה גדלות ב' מזו"ן לנשמות הצדיקים. הרי שעיקר המוחין יצאו בג' המאמרות הראשונים באו"א וישו"ת

והוא מדרגת או"א דאצילות המרומזים ביוד דשם הוי"ה. אשר אבא ה"ס י' ואמא ה"ס י' ד' דמילוי היו"ד. וה"ס אורא דכיא ג"ר דבינה.

מאמר ב) ויאמר אלקים יהי אור וגו'. הוא פקודא תנינא אהבה רבה בסטרא דטיבו והוא מדרגת ג"ר דישו"ת דאצילות. וה"ס האור שנברא ביום א' דששת ימי בראשית שאדם היה רואה בו מסוף העולם עד סופו. וה"ס ה' דהויה.

מאמר ג) ויאמר אלקים יהי רקיע וגו' ה"ס גניזת האור ודינא קשיא דנפק ביה. וה"ס השלמת פקודא תנינא, שתהיה האהבה ככ" סטריין, ואפילו נוטל את נפשך. והוא בחינת הנוקבא שמחזה ולמטה דז"א.

מאמר ד) ויאמר אלקים יקוו המים וגו' הוא פקודא תליתאה, למנדע דאית אלהא רברבא ושליטא בעלמא. וליחודא ליה בכל יומא יחודא כדקא יאות. דהיינו היחוד דשמע ישראל וגו'. הנקרא יחודא עלאה הוא המשכת הו"ק דג' מאמרות הקודמים אל הז"א. המכונה ו"ק גדלות וה"ס ו' דהויה.

מאמר ה) ויאמר אלקים תדשא הארץ וגו'. הוא השלמת פקודא תליתאה, דלבתר דאתקשר האי יבשה ביחודא דלעילא אצטריך לקשרא לה לתתא בשית סטריין דלתתא. שהם ברין, שם, כבוד, מלכות, לעולם ועד. והוא נקרא יחודא תתאה. והוא המשכת הו"ק דג' מאמרות הראשונים אל הנוקבא דז"א. שבוה מתהפך הדינא קשיא שבה להיות אור גמור, הנק' נהורא אוכמא. והוא בחינת ו"ק דמוחין גדלות של הנוקבא דז"א. וה"ס ה' תתאה דהויה.

מאמר ו) ויאמר אלקים יהי מאורות וגו'. הוא פקודא רביעאה, למנדע דהו"ה הוא האלקים למנדע דאינון חד ולית בהו פדודא. דנהורא אוכמא בנהורא חוורא לית ביה פרודא וכלא חד. והוא המשכת מוחין דג"ר דג' מאמרות הראשונים אל ז"א ונוקביה. שאז הם מתיחדים כאחד בקומה שוה פב"פ.

מאמר ז) ויאמר אלקים ישרצו המים וגו'. יש בו תלת פקודין, חד למלעי באורייתא, וחד לאתעסקא בספריה ורביה, וחד למגזר לתמציא יומין. שעל ידי ג' מצות אלו נמשכות נפש, רוח ונשמה דקטנות מן הזו"ן אל נשמות הצדיקים. שעל ידי העסקות בתורה ממשכיכם נפש קדושה ובפז"ר ממשכיכם רוח קדושה, וע"י העברת הערלה ממשכיכם נשמה קדושה.

מאמר ח) ויאמר אלקים תוצא הארץ וגו'. הוא פקודא תמינאה, למרחם גיורא,

וישסו"ת, ושאר המאמרות נמשכו מהם אל הזו"ן ראצילות ואל נשמות הצדיקים. ובוזה תבין מה שכתוב בזוהר (שמות אות רמ"ט) וז"ל רזא דמלה היא, דתנן בעשרה מאמרות נברא העולם, וכד תסתכל, תלתא אינון, ועלמא בהו אתברי, בחכמה ובתבונה ובדעת, עכ"ל. פי' וסוד הדבר הוא, דתנן בעשרה מאמרות נברא העולם, וכשתסתכל תמצא שאינם, אלא ג' מאמרות, שהעולם נברא בהם, והם חכמה תבונה ודעת. והיינו כנ"ל, שעיקר מציאות המוחין שהעולם נברא בהם, אינם אלא ג' המאמרות הראשונים בלבד, שהם חב"ד כמבואר. אכן אלו עשרה מאמרות צריכים לימוד, כי רז"ל אמרו (מגילה כ"א ע"ב) שאין כאן אלא תשע פעמים ויאמר, עד שהוצרכו לתרץ, בראשית נמי מאמר הוא. אמנם באמת נמצא עשר פעמים ויאמר, א' יהי אור, ב' יהי רקיע, ג' יקוו המים, ד' תדשא הארץ, ה' יהי מאורות, ו' ישרצו המים, ז' תוצא הארץ, ח' נעשה אדם, ט' פרו ורבו, יוד הנה נתתי, ולכאורה אפשר לתרץ, דמאמר פרו ורבו אינו נחשב למאמר, כי אין בו בריאה, אלא ברכה לאדם בלבד. וע"כ אינו חושב אותו הזוהר כאן. אמנם בתיקונים חדשים (דף קי"ב ע"ב) תמצא שחושב שם את המאמר דפרו ורבו בין עשרת המאמרות, ואינו חושב את המאמר נעשה אדם ביניהם. דהיינו להיפך מהזוהר שלפנינו. והענין הוא, כי ב' מאמרות אלו, המאמר נעשה אדם והמאמר פרו ורבו, נחשבים למאמר אחד, משום ששניהם רק בבריאת אדם נאמרו. וע"כ אין נ"מ אם חושבים המאמר נעשה אדם בין המאמרות, או המאמר דפרו ורבו.

וממשיך שם בזוהר הנ"ל (שמות אות רמ"ט) כד בעא לקיימא עלמא, עבד לאברהם ברזא דחכמה, ליצחק ברזא דתבונה, ליעקב ברזא דדעת, ובהאי אתקרי ובדעת חדרים ימלאו. ובהאי שעתא אשתכליל כל עלמא, פי' כשרצה לקיים העולם עשה את אברהם בסוד החכמה ואת יצחק בסוד התבונה, ואת יעקב בסוד הדעת, ובוזה נקרא יעקב בסו"ה ובדעת חדרים ימלאו. ובאותה שעה נשתכלל כל העולם.

ויש להבין הדברים. הלא בכ"מ אומר הזוהר שאברהם הוא סוד החסד, ויצחק גבורה, ויעקב ת"ת, וכאן אומר שעשה אותם לבחינת חב"ד כדי לקיים העולם, וכן יש להבין איך עשה אותם המאציל לבחינת חב"ד, וכן מה ענין עשיית אברהם יצחק ויעקב לחב"ד, לצורך קיום העולם.

והענין הוא, כי עולם, פירושו ז"א המכונה עולם, וקיום העולם, פירושו המשכת מוחין

וענין עשיה זו של החג"ת שיהיו חב"ד, הוא על ידי המשכת אור הנשמה שמתלבש בהם, כי הכלים נקראים תמיד על שם האורות המלוכשים בהם. והכלים דאור הנפש נקראים נה"י, והכלים דאור הרוח נקראים חג"ת, והכלים דאור הנשמה נקראים חב"ד. ולפיכך כשהיה ז"א ו"ק חסד ג"ר, דהיינו רק בב' אודות, נפש ורוח, והיה חסד אור הנשמה, לא היה לו אלא ששת הכלים חג"ת נה"י, כי הכלים דאור הרוח הם חג"ת, והכלים דאור הנפש הם נה"י. ועתה כשנמשכו לו המוחין דו"ק דגדלות וג"ר דגדלות, על ידי ג' המאמרות, דיקוו המים, ותדשא הארץ, ויהי מאורות, ונמשך בזה אור הנשמה אל ג' הכלים חג"ת דו"א, המכונים אברהם יצחק ויעקב, נתעלו בזה החג"ת ונעשו לחב"ד, ונעשה אברהם לחכמה, ויצחק לתבונה, ויעקב לדעת. כי הכלים דנשמה נבחים לחב"ד. ואור הרוח ירד לכלים דנה"י, ונעשו הנה"י לכלים דחג"ת, להיותם עתה משכן לאור הרוח. ונבררו לו כלים דנה"י חדשים מבי"ע, ונתחברו לפרצופו, כמ"ש במקומם, ונתלבש בהם אור הנפש. ואלו ג' מאמרות שהם לצורך הז"א נמשכו מג' המאמרות הקודמים העיקריים, שהם ביססו"ת כנ"ל.

וזה אמרו, עבד לאברהם ברזא דחכמה, התלבשות אור הנשמה, עשתה הכלי דחסד דו"א להיות חכמה. ליצחק ברזא דתבונה, שהתלבשות ההיא עשתה את הכלי דגבורה להיות תבונה. ליעקב ברזא דדעת, והכלי דת"ת דו"א נעשה לדעת. דהיינו לבחינת קו אמצעי המכריע בין ב' הכלים חכמה ותבונה, ובהאי אתקרי ובדעת חדרים ימלאו, כלומר אחרי שנעשתה כלי דת"ת לדעת, והכריע בין חו"ב ונשלמו הע"ס דאור הנשמה בבחינת ממטה למעלה המכונה ראש, אז נהפך האור ההוא והאיר גם מלמעלה למטה אל הכלים דנה"י דו"א, שאור הזה המאיר מלמעלה למטה נק' אור הרוח, שהוא סוד דעת המתפשט מהראש אל הכלים דגוף וממלא אותם, שזסו"ה ובדעת חדרים ימלאו, ואז נעשו הכלים דנה"י לכלים דחג"ת המכונים חדרים. כי הכלים דחג"ת

דתבונה, ואינו אומר ברזא דבינה, שהרי המוחין מכוונים בכ"מ חכמה בינה דעת, כנודע. והוא, כי רצה בזה להשמיענו שהכונה היא על מוחין שלימים דאור החיה, אשר קו השמאל דאור החיה נמשך מהתבונה, ששם מקום גילוי אור החכמה, בסוד ה' דנפק מאויר ואינו מבינה עלאה (כמ"ש) לעיל בפקודא תנינא, ובמראות הסולם ד"ה אמנס), ולפיכך דייק וליצחק ברזא דתבונה, כי אין העולם, שהוא ז"א מתקיים, אלא רק במוחין דהארץ החכמה.

דחג"ת מכוונים חדרים, והכלים דנה"י מכוונים אכסדרין (כנ"ל אות רכ"ט ובסולם שס ד"ה כמה אכסדרין) ובהאי שעתא אשתכליל כל עלמא, ובאותה שעה נשלם כל העולם, שהוא הז"א, כי על ידי האורות האלו, נבררים לו כלים חדשים להלביש את אור הנפש, שהם מתעלים מבי"ע, כנ"ל. ואז נשלם כל פרצוף הז"א שנקרא עולם, כי עתה יש לו כל הכלים שהם חב"ד חג"ת נה"י. ולא יקשה לך מה שאומר ליצחק ברזא